

Chaṭṭhasaṅgītipiṭakam

Vinayaṭake

PĀRĀJIKAPĀḶI

Buddhavasse 2552

Marammavasse 1370

AD. 2008

Romanized from Myanmar version printed in 2003

© Buddhasāsana Society

Pāḷi Series 01

First published in 2008 by Ministry of Religious Affairs

Yangon, Myanmar

THE PĀLI ALPHABET
IN BURMESE AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

အ a   အာ ā   ဣ i   ဤ ī   ဥ u   ဦ ū   ဧ e   ဩ o

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

က ka	ခ kha	ဂ ga	ဃ gha	င ṅa
စ ca	ဆ cha	ဇ ja	ဈ jha	ည ṇa
ဋ ta	ဌ tha	ဍ ḍa	ဎ ḍha	ဏ ṇa
တ ta	ထ tha	ဒ da	ဓ dha	န na
ပ pa	ဖ pha	ဗ ba	ဘ bha	မ ma

ယ ya   ရ ra   လ la   ဝ va   သ sa   တ ha   ဠ ḷa   ၵ ṁ

VOWELS IN COMBINATION

-၁ ၵ = ā   ၵ = i   ၵ = ī   ၵ - ၵ = u   ၵ - ၵ = ū   - = e   -၁ ၵ = o

က ka	ကာ kā	ကိ ki	ကီ kī	ကု ku	ကူ kū	ကေ ke	ကော ko
ခ kha	ခါ khā	ခိ khi	ခီ khī	ခု khu	ခု khū	ခေ khe	ခေါ kho ...

CONJUNCT-CONSONANTS

ကက kka	ဃ န္ဂha	ဏ န္ဓha	ဈ သ္ဃa	ဠ ပာ	ဣ လာ
ကွ kka	ဠ င္ဂa	ဣ န္ဓa	ဥ သ္ဃa	ဦ ပာ	ဣ လာ
ကျ kya	ဣ င္ဂa	ဣ န္ဓa	ဣ န္ဓa	ဣ ဝ္ဃa	ဣ လာ
ကြ kri	ဣ ဣa	ဣ န္ဓa	ဣ န္ဓa	ဣ ဝ္ဃa	ဣ ဝ္ဃa
ကလ kla	ဣ ဣာ	ဣ တာ	ဣ န္ဓာ	ဣ ဝ္ဃာ	ဣ ဝ္ဃာ
ကွ kva	ဣ ဣာ	ဣ တာ	ဣ န္ဓာ	ဣ မ္ဃာ	ဣ ဝ္ဃာ
ချ khya	ဣ ဣာ	ဣ တာ	ဣ န္ဓာ	ဣ မ္ဃာ	ဣ ဝ္ဃာ
ခွ khva	ဣ ဣာ	ဣ တာ	ဣ န္ဓာ	ဣ မ္ဃာ	ဣ ဝ္ဃာ
ဂွ gga	ဣ ဣာ	ဣ တာ	ဣ န္ဓာ	ဣ မ္ဃာ	ဣ ဝ္ဃာ
ဣွ ggha	ဣ ဣာ	ဣ တာ	ဣ န္ဓာ	ဣ မ္ဃာ	ဣ ဝ္ဃာ
ဂျ gya	ဣ ဣာ	ဣ တာ	ဣ န္ဓာ	ဣ မ္ဃာ	ဣ ဝ္ဃာ
ဂြ gra	ဣ တာ	ဣ သာ	ဣ ပာ	ဣ မ္ဃာ	ဣ ဝ္ဃာ
ကံ ṅka	ဣ တာ	ဣ သာ	ဣ ပာ	ဣ ဝ္ဃာ	ဣ ဝ္ဃာ
နံ ṅkha	ဣ တာ	ဣ သာ	ဣ ပာ	ဣ ဝ္ဃာ	ဣ ဝ္ဃာ
ဂံ ṅga					

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၀
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

Nidānakathā

Sirimatā amhākaṃ Buddhena Bhagavatā Arahatā Sammāsambuddhena sakalalokapatthaṭamahākaruṇāsinehasiniddhahadayena sabbattha appaṭihatasabbaññūtānāvarenaḍiñāḇobhāsasamujjalitena sanarāmaralokagurunā sadevakassa lokassa atthāya hitāya sukhāya dhammo ca vinayo ca desito pañṇatto, so pariyattipaṭipattipaṭivedhavasena vibhatesu tīsu saddhammesu pariyattisaddhammo nāma, tadeva ca sāsanatṭhitiyā pamāṇaṃ, satiyeva hi tasmīṃ itare uppajjanti, nāsati, vuttañhetam **Aṅguttaraṭṭhakathāyaṃ**— (Am-Ṭṭha 1. 72 piṭṭhe)

“Suttantesu asantesu, pamuṭṭhe vinayamhi ca.

Tamo bhavissati loko, sūriye atthaṅgate yathā.

Suttante rakkhite sante, paṭipatti hoti rakkhitā.

Paṭipattiyam ṭhito dhīro, yogakkhemā na dhamṣati”ti.

Teneva ca saddhammaciraṭṭhitikāmino theravarā Mahākassapādayo pariyattisaddhammasaṅkhātāṃ Tepiṭakāṃ Buddhavacanaṃ saṅgītimāropetvā Buddhasāsanāṃ samrakkhimsu, taṃkālikā ca rājāno saddhammābhivuddhikāmā tesāṃ saṅgītikārānāmanubalappadānena sahāyattamupāgamuṃ.

Tathā hi catūhādhikatimāsaparinibbute Bhagavati Mahākassapattherappamukhehi pañcahi arahantasatehi Rājagahe **paṭhamā dhammasaṅgīti** katā rañño Māgadhasa Ajātasattuno visesānuggahamādāya.

Vassasataparinibbute ca Bhagavati Mahāyasattherappamukhehi sattahi arahantasatehi Vesāliyam **dutiyā dhammasaṅgīti** katā, tadā ca Kālāsoko mahīpati tesāṃ sahāyattamupāgato.

Tathāgataparinibbānato pana dvinnāṃ vassasatānamupari pañcattimsatime vasse Mahāmoggaliputtatissattherappamukhehi arahantasahashehi Pāṭaliputte **tatiyā dhammasaṅgīti** katā sakalalokapatthaṭayasassa Dhammāsokassa bhūpatino niratisayānuggaham laddhāna.

Sammāsambuddhapariniibbutito pana catunnaṃ vassasatānamupari paṇṇāse vasse Laṅkādiṭṭe Vaṭṭagāmaṇirājino kāle Mātulajanapade Ālokalene **catutthī dhammasaṅgīti** katā pañcahi arahantasatehi Mahādhammarakkhitattherappamukhehi, yā loke “pothakāropanasaṅgīti”ti pākaṭā.

Buddhavasṣe pana catussatādhikadvisahassānamupari pannarasamasāṅkhyāṃ sampatte imasmimpi Marammaraṭṭhe **Mindonnā**massa mahādhammarājino kāle Mandalay itipākaṭe Ratanāpuñjanagare **pañcamī dhammasaṅgīti** katā catussatādhikadvisahassattherehi Dakkhiṇārāmaṃvāsītipiṭakadharabhadantaṭṭhagarattherappamukhehi tasṣeva rañño anavasesānuggahamādāya, yā loke “selakkharāropanasaṅgīti”ti vuccati.

Itthaṃ sudāṃ Buddhassa Bhagavato sāsanaṃ iddhañceva hoti phītañca vitthārikāṃ bāhujaññaṃ puthubhūtaṃ yāvajjatanā.

Cirakālato panetaṃ Buddhavacanaṃ lekhaṃparamparāya ceva muddaṇaparamparāya ca anekakkhattuṃ parivattiyābhatāṃ na sakkā dāni vattuṃ “paṭhamadutiyaṭṭhādisaṅgītimāropitākāreṇeva sabbaso parisuddhaṃ”ti, aññadatthu paṇādhunikapotthakesu saṃvijjamānehi kehici paṇādalekhādisaṅgīṭakhalitādhikaparibhaṭṭhapāṭhehi malīnamevetāṃ, tathā hi nāñadesiyapotthakesu aññamaññaṃ saṃsandiyaṃānesu anekā visadisapāṭhā dissanti.

Tatoyeva ca Buddhavacanassa suparisuddhabhāvakāmīno mahātherā sasatthantarapitakattayakovidā dhammavinayaṃ vācentāyeva te khalitādhikaparibhaṭṭhapāṭhe disvā evaṃ samacintesuṃ kathesuṃ ca—

“Advayavādīno suparisuddhavacanassa tassa Bhagavato pāvācanaṃ advayaṃ suparisuddhaṃ nimmalamevassa, imesu pana pāvācanapotthakesu aññamaññaṃ visadisā ceva aparissuddhā ca pāṭhā dissanti, nissāṃsayāṃ kho ayameva mūlapāṭho, yo nesāṃ yuttisampanno, tadañño pana paṇādalekhaṃpāṭhoyeva, tādisā ca dissanti ādhunikapāvācanapotthakesu kismiñci kismiñci ṭhāne.

Kāmañcetedāni na tāva bahutarā, yāva yathābhūtaṃ pāṭhiyā atthaṃ paṭisedheyyuṃ, etarahi pana asodhiyaṃānā te gacchante gacchante

kāle bahutarā bahutarā jāyeyyūṃ, taṃkālikā ca pacchimā janā te sodhetuṃ asamatthā yathādhippetāṃ pāḷiyā atthaṃ na sammā jāneyyūṃ, evamete saddhammassa sammosāya antaradhānāya saṃvatteyyuṃ.

Vuttaṃ hetāṃ **Āṅguttaranikāye**— (Am 1. 60 piṭṭhe)

‘Dveme bhikkhave dhammā saddhammassa sammosāya antaradhānāya saṃvattanti, katame dve, dunnikkhittaṃ ca padabyañjanaṃ attho ca dunnīto, dunnikkhittassa bhikkhave padabyañjanassa atthopi dunnayo hoti, ime kho bhikkhave dve dhammā saddhammassa sammosāya antaradhānāya saṃvattanti’ ti.

Yaṃnūna mayāṃ te sodhetvā nimmalaṃ parisuddhaṃ Buddhavacanaṃ sampatiṭṭhāpeyyāma, tadassa saddhammaciraṭṭhitiyā bahujanahitāya bahujanasukhāya ca, taṃ pana na sukaraṃ sampādetuṃ aññatra dhammikaṃrājūnāmanuggahenā” ti.

Sā paṇāyaṃ kathā patthaṭā sādhujanaparamparāya, sutā ca **U Nu** nāmadheyyaggamahāmacappamukhehi Marammaratṭhissarehi, sutvāna te evaṃ samacintesuṃ sammantayīṃsu ca “na kho panetaṃ amhākaṃ patirūpaṃ, ye mayāṃ pubbakehi dhammikehi dhammarājūhi samanuggahitassa Buddhasāsanassa parihānikāraṇaṃ passamānāyeva ajjupekkhitvā appossukkā vihareyyāma, yaṃnūna mayāṃ sāsānopakārupāye sampādetvā visesato ca ādhunikapāvācanapotthakesu dissamāne saṃsayaṭṭhāniye pamādalekhapāṭhe saṃsodhetukāmānaṃ mahātherānaṃ ajjhāsayaṃ paripūretvā Buddhasāsanāṃ anuggaṇṇheyyāma” ti, atha te sabbepi sāsānānuggahāya katasanniṭṭhānā ahesuṃ.

Anuggahitukāmehipi ca tehi na sakkā āṇāya kātuṃ vinā mahājanacchandasaṅjātopadesena, mahājanappatinidhibhūtā hi etarahi Marammikā rājāno, upadeso ca santhāgārasamitiyaṃ mahājanappatinidhibhūtānaṃ matisajīvānaṃ chandeneva samuppajjati, tasmā Buddhasāsanānuggahāya santhāgārasamitiyaṃ ekaṃ dhammupadesaṃ paññāpetvā **Buddhasāsanāsamiti** nāma mahāsamiti samuṭṭhāpitā. Tassā kho pana samitiyā sabhāpati hoti *Thadosirīsudhammopādhidhārī* **Sīr U Thwin**vhayo mahāseṭṭhi, upasabhāpati pana *Thadosirīsudhammopādhidhārī*veva **U Thein Maung**vhayo padhānaḍḍavinicchayamandiramhi mahākkhadassādhipati, sabbakammavidhāyako pana

hitadharo *Thadomahāsa*resīthūpādhiko **U Chan Htun**vhayo upadesikādhipatipadhānanīvedimahāmantī. Bhaṇḍuppādako pana raṭṭhissarānaṃ patinidhibhūto **U Win** nāmadheyyo sāsanaṭṭhānikamahāmatto.

Atha te Buddhasāsanasamitikā “yāyeva kho panatthāya samuṭṭhāpitāyaṃ samiti, tadatthamidāni visesato kāhāmā”ti Marammaraṭṭhebbipākaṭaḡaḡasamudayasamudite tattha tattha padhānanāyakabhūte paropaṇṇāsamahāthere dīghadassino nimantiya evamārocesuṃ “ayaṃ bhante amhākaṃ Buddhasāsanamahāsamiti Buddhasāsanānuggahatthāyeva raṭṭhissarānaṃ dhammupadesena samuṭṭhāpitā, sacedāni bhante pubbe viya dhammasaṅgītiṃ katvā sāsanaṃ paggaṇhituṃ yujjeyya, mahātherā ca tathā kātumiccheyyūṃ, vissatthāva bhante karontu, mayaṃ tattha kāyañāṇapaccayabalehi niravasesaṃ byāvaṭā bhavissāmā”ti.

Atha kho te mahātherā “dhammasaṅgītiṃ karissāmā”ti katasanniṭṭhānā evaṃ pativedesuṃ “kattabbāyevesā dhammasaṅgīti, nesā na kattabbā, tasmā mayaṃ dāni piṭakapotthakāni pañcamasaṅgītisilālekhāya samānetvā tāniyeva sarīraṃ katvā pāḷisaṃsodhanapubbaṅgamaṃ dhammasaṅgītiṃ kassāma, yāya ādhunikapotthakesu paramparāparivattanavasena saṅjātā pamādalekhaṇā ca nirākarīyissanti, visodhitaṅca suparisuddhaṃ pāvacaṇamūlaṃ labhitvā taṃ muddāpetvā sakalaloke nānāraṭṭhesu nānādesesu byāpanavasena Buddhasāsanassa ciraṭṭhiti ca sādhiyissati, sabbe ca Theravādīkā raṭṭhā Marammaraṭṭhasahitā ekato hutvā Buddhasāsanāṃ abhūtapubbapaggahena paggaṇhituṃ labhissanti, sā ca purimikā pañca saṅgītiyo upanidhāya **chaṭṭhasaṅgīti** nāma bhavissati, taṅca sabbaṃ bhavissati bahujaṇahitāya bahujaṇasukhāya atthāya hitāya sukhāya devamanussānaṃ, bahūni panettha āvassakakiccāni paṭikacceva samādapetabbāni tumhākamāyattāni, tasmā saṅgītikālavavattānādikiccaṃ tumhākaṃyeva bhāro hotū”ti.

Atha te Buddhasāsanasamitikā sāsanaṭṭhānikānaṃ mahātherānaṃ chandaṅca ruciṅca samādaya ovādaṅca sirasā sampaṭicchitvā therānaṃ ceva attano ca kattabbakiccānaṃ pariniṭṭhānasamayaṃ sallakkhetvā “ayaṃ chaṭṭhasaṅgīti Sammāsambuddhapariniṭṭhānato catussatādhikānaṃ dvinnaṃ vassasahassānamupari

aṭṭhanavutime vasse vesākhaṇṇamito paṭṭhāya ārabhitabbā, dve ca vassāni kattabbā, pañcannaṃ ca sāsanaṇṇasāhassānamupaḍḍhavasṣe vesākhaṇṇamiyaṃyeva pariniṭṭhāpetabbā”ti saṅgītikālaṃ vavatthapesuṃ.

Tato paṭṭhāya ca te punappunaṃ sannipatitvā sammantayitvā saṅgītiyā pubbakiccesu nirantaraṃ byāvaṭṭā honti, “mahantaṃ kho Jinasāsanaṃ mahatiyāyevetaṃ pūjāya pūjanīyaṃ”ti mantvā tehi kārapitāni mahantamahantāni sāsanaṇṇamandiraṇi, tattha saṅgītiṃ kurumānassa bhikkhusaṅghassa sukhasannisaṅgajathaṃ sannipātaṭṭhānabhūtaṃ mahantaṃ saṅgītimandiraṃ Yangon nāma rājadhāniyaṃ **Sirīmaṅgalatthale Kaba Aye** (Lokasāma) nāmakassa cetiyassa āsanne selapabbataguḥavesena kārapitaṃ tibhūmakāṃ pāyaso silā-iṭṭhakāyomayaṃ, evaṃ mahantampetaṃ ekasaṃvacchareneva pariniṭṭhāpitaṃ iddhiyā maññe nimmitaṃ, tañca bahi ṭhatvā apekkhattaṃ sayamjātaselapabbato viya dissati, anto pavisitvā olokayataṃ pana olokitolokitaṭṭhānato dassanīyaṃ pāsādikaṃ ramaṇīyaṃ atittikameva hutvā devavimānamiya khāyati. Tassa panāvidūre aḍḍhateyyānaṃ saṅgītikārabhikkhusaṅghassaṇṇaṃ nivāsappahonakā cattāro iṭṭhakamayā mahāpāsādā ceva iṭṭhakamayāyeva bhojanamahāsālā ca mahāsīmāpāsādādayo ca muddaṇayantasālā ca tatheva kārapitā.

Mahātherāpi ca “saṅgītikiccaṃ nāma therādheyyaṃ, therānaṃ ovādeneva kattabbaṃ, na vinā tena, tasmā bhikkhusaṅghassa ceva upāsakānañca sabbampi saṅgītipaṭibaddhamovādaṃ dātum bhavitabbamettha ovādadāyakaṃsaṅghasabhāyapī”ti Marammaraṭṭhadhājūpame aggamaḥāpaṇḍitopādhidhārino ca raṭṭhovādācariyasammate ca raṭṭhavinayadharasammate ca aññe cābhipākaṭaṅgarubhāvanīyādiḅuṇaḅaṇasamaṅginoti parosataṃ nāyakaṃmahāthere uccinitvā “chaṭṭhasaṅgīti-ovādācariyasāṅghanāyakaṃsabhaṃ” nāmekāṃ padhānamahāsāṅghasabhaṃ patiṭṭhāpesuṃ, te ca nāyakaṃmahātherā Sambuddhavaṇanaratanākarapārage vividhasatthantaragahaṇāsāṅgacārīne therānuthere pañcavīsatiṃmatte samuccinitvā “chaṭṭhasaṅgītidhurandharasabhā”ti ca sammannitvā tassā sabhāya bhāraṃ niyyātesuṃ sabbāni saṅgītipaṭibaddhakiccāni saṃvidahitum. Te ca saṅgītidhurandharasabhikā therā sakalamarammaraṭṭhe **Nyaung Yan Sayadaw**ti abhipākaṭaṃ “Aggamaḥāpaṇḍito” pādhiṇā ceva “Abhidhajaṃmahāraṭṭhagurū” pādhiṇā cāti

dvīhi Marammaraṭṭhissarasamappitopādhīhi virājitam jātiyā āsītivassikam upasampadāya saṭṭhivassam “Bhadantarevatam” nāma mahātheravaram sabhāpatiṃ katvā Tepiṭake Buddhavacane ceva nānāsatthesu ca kovide dhammācariyakavipadappatte bhikkhū uccinitvā aṭṭhadasādivaggavasena parosatam pāḷivisodhakavagge ceva sambahule ca paṭivisodhakavagge bandhāpetvā visodhanappaṭivisodhanehi Buddhavacanam suparisuddhattam paṭipāpetvā dhammasaṅgītiṃ kātumārabhiṃsu, yathā tam porāṇakasāṅgītikārā.

Evañca pana ārabhiyamānesu saṅgītipubbakicesu tehi saṅgītidhurandharasabhikamahātherehi Tipiṭakapariyattisaṃsodhanakiccam sampādetum piṭakapotthakāni anekabhāge katvā Marammikānam yathāvuttapāḷivisodhakavaggānam visum visum niyyātītāni, na kevalañca Marammikānameva, api ca kho Sīhaḷasyāmakambojalāvosaṅkhātesu raṭṭhantaresupi padhānapāmokkhabhāvamāpannānam vibhāvippavarapadappattānam saṅgharājasaṅghanāyakamahātherānam ca santikam pahitāni visodhanāya, evametāni pamādakhalitādhikaparibhaṭṭhapāṭhānam nirākaraṇavasena visodhitāni ceva paṭivisodhitāni ca, atha tāni anekavāravisodhanena suvisodhitāni suparisuddhāni Buddhasāsanamuddaṇayantālaye samappitāni suṭṭhu muddāpanāya.

Evam samappetvāpi ca tehi saṅgītidhurandharasabhikamahātheravarehi “appeva nāmettha evam suvisodhitepi siyā avasiṭṭho kocipi doso, muddaṇakammakarānam vā duṭṭhapitam, tassapi sabbassa visodhanāya bhavitabbameva osānasodheyypattapāṭhakehipī”ti sampassamānehi sanikāyambarapuṇṇindusaṅkāsānam laddhagga mahāpaṇḍitādipaṇḍiccapadānam pāvacanetarasatthapāragānam “catunnañca Marammikānam ekassa ca Laṅkāḍīpikassā”ti pañcannaṃ mahātherānam osānasodheyypattapāṭhakasammuti dinnā, “yathātra na kocipi doso paññāyetha, yathā ca tam olokayataṃ paribyattam suviññeyyassa, evamosānasodheyypattam vicinitvā sodhentū”ti ca nesam bhāro kato.

Laddhasammutikā ca te pañca mahātherā mūlasodheyypattapāṭhakehi gahaṭṭhapaṇḍitehi ceva dhammācariyabhikkhupaṇḍitehi ca anekavāram parisodhitam osānasodheyypattam paṭivisodhitamūlapotthakena ceva

aññehi sadesadesantarikapāvacanapotthakehi ca vividhabyākaraṇādisatthehi
 ca punappunam̐ saṁsandetvā
 suvisadaparibyattakaṇḍavāravākyacchedasaṅketatañca sampāpetvā mahatā
 parissamena osānasodhanamakaṁsu, evamidam̐ piṭakavaram̐
 theravādīnekāyikavibudhappamukhānam̐ satthāgamaratanālayasāragāhīnam̐
 veyyākaraṇakesarīnam̐ accantanimmalañāṇavārīnā paridhovitam̐, tam̐
 vibudhappavarekagocaram̐ vimuttirasassādabhāgi hutvā ciram̐ vilasatam̐,
 sakalopiminā loko saddhammanirato Sammāsambuddhaparāyaṇo bhavatanti.

Tenetam̐ vuccati—

1. Mūlakam̐ pariyattīva, sāsanaṁ Mahesino.
 Pariyattippamāṇā hi, ciram̐ saddhammasaṅghitī.
2. Tasmā tam̐ rakkhitum̐ therā, dhammasaṅgāhakā purā.
 Rājāno upanissāya, akaṁsu dhammasaṅgahe.
3. **Paṭhamam̐** dhammasaṅgītim̐, **Ajātasatturājino**.
 Anuggahena katvāna, pālayum̐ Jinasāsanam̐.
4. **Dutiyaṁ** tu tathā katvā, **Kālāsokassa** rājino.
 Kāle tamupanissāya, pālayum̐ Jinasāsanam̐.
5. **Tatiyaṁ** pica katvāna, **Dhammāsokassa** rājino.
 Anuggahena Buddhassa, sāsanaṁ abhipālayum̐.
6. **Catutthim̐** pana Laṅkāyaṁ, **Vatṭagāmaṇirājino**.
 Kālamhi potthakāruḷham̐, katvāna pālayum̐ tathā.
7. Imasmim̐ Marammaraṭṭhepi, **Mindonnāma** narādhipam̐.
 Rajjam̐ samanussāntam̐, ratanattayamāmakaṁ.
8. Sannissāya mahātherā, thirasīlā guṇākarā.
Pañcamim̐ dhammasaṅgītim̐, karontā sāsanaṅghitīm̐.
9. Patthayantā likhāpetvā, silāpaṭṭesu peṭakam̐.
 Byāyāmena mahantena, pālayum̐ Jinasāsanam̐.

10. Itthaṃ purā mathātherā, rājāno cāpi dhammikā.
Sāsanam̐ paripālesum̐, jīvitam̐ viya attano.
11. Tathāpi khalitādāni, dissanti Piṭakattaye.
Paramparāya lekhāya, sañjātā muddaṇena ca.
12. Disvāna te mahātherā, vācentāva Tipeṭakam̐.
Vuccamānanayenevam̐, cintesum̐ mantayimsu ca.
13. “Katvāna sādhuḥkam̐ gantha-suddhikam̐ sāsanāyukam̐.
Yam̐nūna dhammasaṅgītiṃ, kareyyāma mayam̐” iti.
14. Etamattham̐ suṇitvāna, **U Nu** nāma mahāsayo.
Marammavisaye **agga-mahāmacca**dhurandharo.
15. “Sāsanāyattakiccāni, sampādentā visesato.
Saṅgītiyañca therānam̐, sampūrentā manoratham̐.
16. Yathā rakkhimsu porāṇā, surājāno tathā mayam̐.
Samrakkheyyāma Sambuddha-sāsanam̐” iti cintiya.
17. Mahāmaccehi aññehi, saṅgamehi ca mantiya.
Suppatiṭṭhāpayitvāna, **Buddhasāsanasaṅgamam̐**.
18. Mahātherānamādāya, chandam̐ idha nivāsinam̐.
Aññesu Sīhaḷādīsu, videsesu ca vāsinam̐.
19. Kāretvā dhammasaṅgītiṃ, sodhetvā Satthusāsanam̐.
Paggahatthāya saddhammam̐, karam̐ daḷhaparakkamam̐.
20. **Sirīmaṅgalavikhyāte**, thalasmim̐ pavare subhe.
Cetiyaṣṣavidūramhi, **Kaba Aye** itisaññino.
21. Guhāvesena kāretvā, mahāsaṅgītimandiram̐.
Āvāsādiñca bhikkhūnam̐, kāresi muddaṇālayam̐.
22. Ganthasaṃsodhanam̐ dhamma-saṅgītiyā tu paṇḍitā.
Mahātheravarākamsu, satimantā punappunam̐.

23. Muddāpente ca passivā, mahātherehi pañcahi.
Sodheyyapattamosānam, nimmalattam supāpitaṃ.
24. Sunimmalaṃ pāvacaṇaṃ, vimuttisukhadam idaṃ.
Suṭṭhu muddāpitaṃ hoti, sabbalokatthasiddhiyā.
25. Yathā saṅgītiyo pubbe, saddhammassa ciraṭṭhitim.
Patthayantā pavattesuṃ, mahātherā mahiddhikā.
26. Tatheva **chaṭṭhamim** dhamma-saṅgītim Marammamaṇḍale.
Mahātherā pavattenti, saddhammaṭṭhitikāmino.
27. Ciraṃ tiṭṭhatu saddhammo, asaddhammo vinassatu.
Saddhammagaruno niccaṃ, hontu sabbepi paṇinoti.

Buddhavasase 2498

Saṅketaviññāpanaṃ

- Sī = Sīhaḷapotthake dissamānapāṭho.
Ka-Sī = Katthaci Sīhaḷapotthake ...
Syā = Syāmapotthake ...
Kaṃ = Kambojapotthake ...
I = Ingalisapotthake ...
Ka = Katthaci Marammapotthake ...
Ṭṭha = Aṭṭhakathā.
? = “Siyā nukho porāṇapāṭho”ti takkitapāṭho.

Pārājikapāli

Mātikā

Piṭṭhaṅka

Verañjakaṇḍa

Bhagavato paribhavakathā	...	...	1
Kukkuṭacchāpakūpamākathā	...	...	4
Verañjāyaṃ dubbhikkhakathā	...	...	7
Sikkhāpadapaññatyārambhakathā	...	...	8

1. Pārājikakaṇḍa

1. Paṭhamapārājika

Sudinnabhāṇavāra Sudinnabhikkhuvatthu	...	...	13
Paṭhamapaññatti	...	...	25
Makkaṭivattu, paṭhamānupaññatti	...	...	25
Santhatabhāṇavāra, dutiyānupaññatti	...	...	27
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	28
Vinītavattu-uddānagāthā	...	...	41
Vinītavattu	...	...	42

2. Dutiyapārājika

Dhaniyabhikkhuvatthu	...	...	50
Paṭhamapaññatti	...	...	55
Anupaññatti	...	...	56
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	56
Vinītavattu-uddānagāthā	...	...	69
Vinītavattu	...	...	70

3. Tatiyapārājika

Sambahulabhikkhuvatthu	...	...	86
Paṭhamapaññatti	...	...	90
Anupaññatti	...	...	92
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	92

Mātikā		Piṭṭhaṅka	
Vinītavatthu-uddānagāthā	...	...	100
Vinītavatthu	...	...	100

4. Catutthapārājika

Vaggumudātīriyabhikkhuvatthu	...	...	112
Paṭhamapaññatti	...	...	116
Anupaññatti	...	...	117
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	117
Vinītavatthu-uddānagāthā	...	...	138
Vinītavatthu	...	...	139

2. Saṃghādisesakaṇḍa

1. Suddhāvāsīkkaṇḍa

Seyyasakabhikkhuvatthu	...	...	151
Paṭhamapaññatti, anupaññatti	...	...	153
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	153
Vinītavatthu-uddānagāthā	...	...	165
Vinītavatthu	...	...	166

2. Kāyasaṃsaggasikkhāṇḍa

Udāyibhikkhuvatthu	...	...	172
Paññatti	...	...	173
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	173
Vinītavatthu-uddānagāthā	...	...	184
Vinītavatthu	...	...	184

3. Duṭṭhullavācāsikkhāṇḍa

Udāyibhikkhuvatthu	...	...	186
Paññatti	...	...	187
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	187
Vinītavatthu-uddānagāthā	...	...	190
Vinītavatthu	...	...	190

Mātikā

Piṭṭhaṅka

4. Attakāmapāricariyasikkhāpada

Udāyibhikkhuvatthu	...	...	192
Paññatti	...	...	194
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	194
Vinītavatthu-uddānagāthā	...	...	196
Vinītavatthu	...	...	196

5. Sañcarittasikkhāpada

Udāyibhikkhuvatthu	...	...	197
Paṭhamapaññatti	...	...	200
Anupaññatti	...	...	202
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	202
Vinītavatthu-uddānagāthā	...	...	217
Vinītavatthu	...	...	217

6. Kuṭikārasikkhāpada

Āḷavakabhikkhuvatthu	...	...	218
Maṇikaṇṭhanagarājavatthu	...	...	220
Paññatti	...	...	223
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	224

7. Vihārakārasikkhāpada

Channabhikkhuvatthu	...	...	237
Paññatti	...	...	237
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	237

8. Duṭṭhadosasikkhāpada

Dabbamallaputtavatthu	...	...	243
Paññatti	...	...	249
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	249

Mātikā

Piṭṭhaṅka

9. Dutiyaduṭṭhadosasikkhāpada

Mettiyabhūmajakabhikkhuvatthu	...	...	255
Paññatti	...	...	256
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	257

10. Saṃghabhedasikkhāpada

Devadattabhikkhuvatthu	...	...	263
Paññatti	...	...	265
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	265

11. Bhedānuvattakasikkhāpada

Bhedānuvattakabhikkhuvatthu	...	...	267
Paññatti	...	...	268
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	268

12. Dubbacasikkhāpada

Channabhikkhuvatthu	...	...	271
Paññatti	...	...	271
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	272

13. Kuladūsakasikkhāpada

Assajipunabbasukabhikkhuvatthu	...	...	274
Paññatti	...	...	280
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	280
Uddānagāthā	...	...	284

3. Aniyatakaṇḍa**1. Paṭhama-aniyatasikkhāpada**

Udāyibhikkhuvatthu	...	...	285
Paññatti	...	...	286
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	286

Mātikā

Piṭṭhaṅka

2. Dutiya-aniyatasikkhāpada

Udāyibhikkhuvatthu	...	...	289
Paññatti	...	...	290
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	290
Uddānagāthā	...	...	293

4. Nissaggiyakaṇḍa**1. Cīvaravagga****1. Paṭhamakathinasikkhāpada**

Cabbaggiyabhikkhuvatthu	...	...	294
Paṭhamapaññatti	...	...	294
Anupaññatti	...	...	295
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	295

2. Udositasikkhāpada

Sāvattibhikkhuvatthu	...	...	297
Paṭhamapaññatti	...	...	297
Anupaññatti	...	...	298
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	298

3. Tatiyakathinasikkhāpada

Aññatarabhikkhuvatthu	...	...	303
Paññatti	...	...	304
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	304

4. Purāṇacīvarasikkhāpada

Udāyibhikkhuvatthu	...	...	306
Paññatti	...	...	307
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	307

Mātikā		Piṭṭhaṅka
5. Cīvarapaṭiggahaṇasikkhāpada		
Uppalavaṇṇābhikkunīvatthu	...	308
Paññatti	...	310
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	310
6. Aññātakaviññattisikkhāpada		
Upanandabhikkhuvatthu	...	311
Paṭhamapaññatti	...	313
Anupaññatti	...	314
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	314
7. Tatuttarisikkhāpada		
Chabbaggiyabhikkhuvatthu	...	315
Paññatti	...	316
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	316
8. Upakkhaṭasikkhāpada		
Upanandabhikkhuvatthu	...	317
Paññatti	...	318
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	318
9. Dutiya-upakkhaṭasikkhāpada		
Upanandabhikkhuvatthu	...	320
Paññatti	...	321
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	321
10. Rājasikkhāpada		
Upanandabhikkhuvatthu	...	323
Paññatti	...	325
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	326
Uddānagāthā	...	328

Mātikā

Piṭṭhaṅka

2. Kosiyavagga**1. Kosiyasikkhāpada**

Chabbaggiyabhikkhuvatthu	...	...	328
Paññatti	...	...	329
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	329

2. Suddhakāḷakasikkhāpada

Chabbaggiyabhikkhuvatthu	...	...	330
Paññatti	...	...	330
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	330

3. Dvebhāgasikkhāpada

Chabbaggiyabhikkhuvatthu	...	...	331
Paññatti	...	...	332
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	332

4. Chabbassasikkhāpada

Sāvattibhikkhuvatthu	...	...	333
Paṭhamapaññatti	...	...	334
Anupaññatti	...	...	335
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	335

5. Nisīdanasanthasikkhāpada

Upasenabhikkhuvatthu	...	...	336
Paññatti	...	...	339
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	339

6. Eḷakalomasikkhāpada

Aññatarabhikkhuvatthu	...	...	340
Paññatti	...	...	340
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	340

Mātikā Piṭṭhaṅka

7. Eḷakalomadhovāpanasikkhāpada

Chabbaggiyabhikkhuvatthu	...	...	342
Paññatti	...	...	342
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	343

8. Rūpiyasikkhāpada

Upanandabhikkhuvatthu	...	...	344
Paññatti	...	...	345
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	345

9. Rūpiyasamvohārasikkhāpada

Chabbaggiyabhikkhuvatthu	...	...	347
Paññatti	...	...	347
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	347

10. Kayavikkayasikkhāpada

Upanandabhikkhuvatthu	...	...	349
Paññatti	...	...	350
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	350
Uddānagāthā	...	...	351

3. Pattavagga

1. Pattasikkhāpada

Chabbaggiyabhikkhuvatthu	...	...	352
Paṭhamapaññatti	...	...	352
Anupaññatti	...	...	353
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	353

2. Ūnapañcabandhanasikkhāpada

Kapilavatthubhikkhuvatthu	...	...	355
Paññatti	...	...	356
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	356

Mātikā

Piṭṭhaṅka

3. Bhesajjasikkhāpada

Pilindavacchabhikkhuvatthu	...	...	360
Paññatti	...	...	363
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	363

4. Vassikasāṭikasikkhāpada

Chabbaggiyabhikkhuvatthu	...	...	364
Paññatti	...	...	365
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	365

5. Cīvara-acchindanasikkhāpada

Upanandabhikkhuvatthu	...	...	367
Paññatti	...	...	367
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	367

6. Suttaviññattisikkhāpada

Chabbaggiyabhikkhuvatthu	...	...	368
Paññatti	...	...	369
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	369

7. Mahāpesakārasikkhāpada

Upanandabhikkhuvatthu	...	...	370
Paññatti	...	...	372
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	372

8. Accekacīvarasikkhāpada

Sāvattibhikkhuvatthu	...	...	374
Paññatti	...	...	375
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	375

Mātikā

Piṭṭhaṅka

9. Sāsaṅkasikkhāpada

Sāvatthibhikkhuvatthu	...	...	376
Paññatti	...	...	377
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	377

10. Pariṇatasikkhāpada

Chabbaggiyabhikkhuvatthu	...	...	379
Paññatti	...	...	380
Sikkhāpadavibhaṅga, padabhājanīya	...	...	380
Uddānagāthā	...	...	381

Pārājikapālimātikā niṭṭhitā.

Vinayapīṭaka

Pārājikapāli

Namo tassa Bhagavato Arahato Sammāsambuddhassa.

Verañjakaṇḍa

1. Tena samayena Buddho Bhagavā Verañjāyaṃ viharati Naḷerupucimandamūle mahatā bhikkhusaṅghena saddhiṃ pañcamattehi bhikkhusatehi. Assosi kho Verañjo brāhmaṇo “samaṇo khalu bho Gotamo Sakyaputto Sakyakulā pabbajito Verañjāyaṃ viharati Naḷerupucimandamūle mahatā bhikkhusaṅghena saddhiṃ pañcamattehi bhikkhusatehi, taṃ kho pana bhavantaṃ Gotamaṃ evaṃ kalyāṇo kittisaddo abbhuggato ‘itipi so Bhagavā Arahantaṃ Sammāsambuddho Vijjācaraṇasampanno Sugato Lokavidū Anuttaro purisadammasārathi Satthā devamanussānaṃ Buddho Bhagavā’¹, so imaṃ lokaṃ sadevakaṃ samāraṃ sabrahmakaṃ sassamaṇabrāhmaṇiṃ pajāṃ sadevamanussaṃ sayāṃ abhiññā sacchikatvā pavedeti, so dhammaṃ deseti ādikalyāṇaṃ majjhakalyāṇaṃ pariyosānakalyāṇaṃ sātthaṃ sabyañjanaṃ kevalaparipuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ pakāseti, sādhu kho pana tathārūpānaṃ Arahantaṃ dassanaṃ hoti”ti.

2. * Atha kho Verañjo brāhmaṇo yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavatā saddhiṃ sammodi, sammodaniyaṃ kathaṃ sāraṇiyaṃ vītisāretvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinna kho Verañjo brāhmaṇo Bhagavantaṃ etadavoca “sutaṃ metaṃ bho Gotama ‘na samaṇo

1. Bhagavāti (Syā), Dī 1. 46, 109, 125 piṭṭhesu abbhuggatākārena pana sameti.

* Ito paraṃ yāva 7 piṭṭhe padakkhiṇaṃ katvā pakkāmiti pāṭho Am 3. 18 piṭṭhādisupi āgato.

Gotamo brāhmaṇe jīṇṇe vuḍḍhe mahallake addhagate vayo-anuppatte abhivādeti vā paccuṭṭheti vā āsanena vā nimanteti'ti, tayidaṃ bho Gotama tatheva, na hi bhavaṃ Gotamo brāhmaṇe jīṇṇe vuḍḍhe mahallake addhagate vayo-anuppatte abhivādeti vā paccuṭṭheti vā āsanena vā nimanteti. Tayidaṃ bho Gotama na sampannamevā'ti.

Nāhaṃ taṃ brāhmaṇa passāmi sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrāhmaṇiyā pajāya sadevamanussāya yamahaṃ abhivādeyyaṃ vā paccuṭṭheyyaṃ vā āsanena vā nimanteyyaṃ. Yaṃ hi brāhmaṇa Tathāgato abhivādeyya vā paccuṭṭheyya vā āsanena vā nimanteyya, muddhāpi tassa vipateyyāti.

3. Arasarūpo bhavaṃ Gotamoti. Atthi khvesa brāhmaṇa pariyāyo, yena maṃ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “arasarūpo samaṇo Gotamo”ti. Ye te brāhmaṇa rūparasā saddarasā gandharasā rasarasā phoṭṭhabbarasā, te Tathāgatassa pahīnā ucchinnamūlā tālāvatthukatā anabhāvaṃkatā¹ āyatim anuppādadhammā. Ayaṃ kho brāhmaṇa pariyāyo, yena maṃ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “arasarūpo samaṇo Gotamo”ti, no ca kho yaṃ tvaṃ sandhāya vadesīti.

4. Nibbhogo bhavaṃ Gotamoti. Atthi khvesa brāhmaṇa pariyāyo, yena maṃ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “nibbhogo samaṇo Gotamo”ti. Ye te brāhmaṇa rūpabhogā saddabhogā gandhabhogā rasabhogā phoṭṭhabbhogā, te Tathāgatassa pahīnā ucchinnamūlā tālāvatthukatā anabhāvaṃkatā āyatim anuppādadhammā. Ayaṃ kho brāhmaṇa pariyāyo, yena maṃ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “nibbhogo samaṇo Gotamo”ti, no ca kho yaṃ tvaṃ sandhāya vadesīti.

5. Akiriyavādo bhavaṃ Gotamoti. Atthi khvesa brāhmaṇa pariyāyo, yena maṃ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “akiriyavādo samaṇo Gotamo”ti. Ahaṃ hi brāhmaṇa akiriyaṃ vadāmi

---

1. Anabhāvakatā (Sī), anabhāvaṃgatā (Syā)

kāyaduccaritassa vacīduccaritassa manoduccaritassa, anekavihitānaṃ pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ akiriyaṃ vadāmi. Ayaṃ kho brāhmaṇa pariyaṃ, yena maṃ pariyaṃ sammā vadamāno vadeyya “akiriyaṃ vado samaṇo Gotamo”ti, no ca kho yaṃ tvaṃ sandhāya vadesīti.

6. Uccedavādo bhavaṃ Gotamoti. Atthi khvesa brāhmaṇa pariyaṃ, yena maṃ pariyaṃ sammā vadamāno vadeyya “uccedavādo samaṇo Gotamo”ti. Ahaṃ hi brāhmaṇa uccedaṃ vadāmi rāgassa dosassa mohassa, anekavihitānaṃ pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ uccedaṃ vadāmi. Ayaṃ kho brāhmaṇa pariyaṃ, yena maṃ pariyaṃ sammā vadamāno vadeyya “uccedavādo samaṇo Gotamo”ti, no ca kho yaṃ tvaṃ sandhāya vadesīti.

7. Jegucchī bhavaṃ Gotamoti. Atthi khvesa brāhmaṇa pariyaṃ, yena maṃ pariyaṃ sammā vadamāno vadeyya “jegucchī samaṇo Gotamo”ti. Ahaṃ hi brāhmaṇa jigucchāmi kāyaduccaritena vacīduccaritena manoduccaritena, anekavihitānaṃ pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ samāpattiyā jigucchāmi. Ayaṃ kho brāhmaṇa pariyaṃ, yena maṃ pariyaṃ sammā vadamāno vadeyya “jegucchī samaṇo Gotamo”ti, no ca kho yaṃ tvaṃ sandhāya vadesīti.

8. Venayiko bhavaṃ Gotamoti. Atthi khvesa brāhmaṇa pariyaṃ, yena maṃ pariyaṃ sammā vadamāno vadeyya “venayiko samaṇo Gotamo”ti. Ahaṃ hi brāhmaṇa vinayāya dhammaṃ desemi rāgassa dosassa mohassa, anekavihitānaṃ pāpakānaṃ akusalānaṃ dhammānaṃ vinayāya dhammaṃ desemi. Ayaṃ kho brāhmaṇa pariyaṃ, yena maṃ pariyaṃ sammā vadamāno vadeyya “venayiko samaṇo Gotamo”ti, no ca kho yaṃ tvaṃ sandhāya vadesīti.

9. Tapassī bhavaṃ Gotamoti. Atthi khvesa brāhmaṇa pariyaṃ, yena maṃ pariyaṃ sammā vadamāno vadeyya “tapassī samaṇo

Gotamo”ti. Tapanīyāhaṃ brāhmaṇa pāpake akusale dhamme vadāmi kāyaduccaritaṃ vacīduccaritaṃ manoduccaritaṃ. Yassa kho brāhmaṇa tapanīyā pāpakā akusalā dhammā pahīnā ucchinnamūlā tālavatthukatā anabhāvaṃkatā āyatiṃ anuppādadhammā, tamahaṃ tapassīti vadāmi. Tathāgatassa kho brāhmaṇa tapanīyā pāpakā akusalā dhammā pahīnā ucchinnamūlā tālavatthukatā anabhāvaṃkatā āyatiṃ anuppādadhammā. Ayam kho brāhmaṇa pariyāyo, yena maṃ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “tapassī samaṇo Gotamo”ti, no ca kho yaṃ tvaṃ sandhāya vadesīti.

10. Apagabbho bhavaṃ Gotamoti. Atthi khvesa brāhmaṇa pariyāyo, yena maṃ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “apagabbho samaṇo Gotamo”ti. Yassa kho brāhmaṇa āyatiṃ gabbhaseyyā punabbhavābhiniḃbatti pahīnā ucchinnamūlā tālavatthukatā anabhāvaṃkatā āyatiṃ anuppādadhammā, tamahaṃ apagabbhoti vadāmi. Tathāgatassa kho brāhmaṇa āyatiṃ gabbhaseyyā punabbhavābhiniḃbatti pahīnā ucchinnamūlā tālavatthukatā anabhāvaṃkatā āyatiṃ anuppādadhammā. Ayam kho brāhmaṇa pariyāyo, yena maṃ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “apagabbho samaṇo Gotamo”ti, no ca kho yaṃ tvaṃ sandhāya vadesi.

11. Seyyathāpi brāhmaṇa kukkuṭiyā aṇḍāni aṭṭha vā dasa vā dvādasa vā, tānassu kukkuṭiyā sammā adhisayitāni sammā pariseditāni sammā paribhāvitāni. Yo nu kho tesāṃ kukkuṭacchāpakānaṃ paṭhamataraṃ pādanakhasikhāya vā mukhatuṇḍakena vā aṇḍakosaṃ padāletvā sotthinā abhiniḃbhijjeyya, kinti svāssa vacanīyo jeṭṭho vā kaniṭṭho vāti. Jeṭṭhotissa bho Gotama vacanīyo, so hi nesāṃ jeṭṭho hotīti. Evameva kho ahaṃ brāhmaṇa avijjāgatāya pajāya aṇḍabhūtāya pariyonaddhāya avijjāṇḍakosaṃ padāletvā ekova loke anuttaraṃ sammāsambodhiṃ abhisambuddho, svāhaṃ brāhmaṇa jeṭṭho seṭṭho lokassa.

Āraddhaṃ kho pana me brāhmaṇa vīriyaṃ¹ ahoṣi asallīnaṃ, upaṭṭhitā sati asammuṭṭhā², passaddho kāyo asāraddho, samāhitaṃ cittaṃ ekaggaṃ.

1. Viriyaṃ (Sī, Syā)

2. Appamuṭṭhā (Sī, Syā)

So kho ahaṃ brāhmaṇa vivicceva kāmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkaṃ savicāraṃ vivekajaṃ pītisukhaṃ paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja vihāsim. Vitakkavicārānaṃ vūpasamā ajjhattaṃ sampasādanaṃ cetaso ekodibhāvaṃ avitakkaṃ avicāraṃ samādhijaṃ pītisukhaṃ dutiyaṃ jhānaṃ upasampajja vihāsim. Pītiyā ca virāgā upekkhako ca vihāsim sato ca sampajāno, sukhañca kāyena paṭisaṃvedesiṃ, yaṃ taṃ ariyā ācikkhanti “upekkhako satimā sukhavihārī”ti tatiyaṃ jhānaṃ upasampajja vihāsim. Sukhassa ca pahānā dukkhassa ca pahānā pubbeva somanassadomanassānaṃ atthaṅgamā adukkhamasukhaṃ upekkhāsati pārisuddhiṃ catutthaṃ jhānaṃ upasampajja vihāsim.

12. So evaṃ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anaṅgaṇe vigatūpakkilese mudubhūte kammaniye ṭhite āneñjappatte pubbenivāsānussatiñāṇāya cittaṃ abhininnāmesim. So anekavihitaṃ pubbenivāsaṃ anussarāmi, “seyyathidaṃ, ekampi jātiṃ dvepi jātiyo tissopi jātiyo catassopi jātiyo pañcapi jātiyo dasapi jātiyo vīsampi jātiyo tiṃsampi jātiyo cattālīsampi jātiyo paññāsampi jātiyo jātisatampi jātisahassampi jātisatasahassampi anekepi saṃvaṭṭakappe anekepi vivaṭṭakappe anekepi saṃvaṭṭavivaṭṭakappe amutrāsīm evaṃnāmo evaṃgotto evaṃvaṇṇo evamāhāro evaṃsukhadukkhappaṭisaṃvedī evamāyupariyanto, so tato cuto amutra udapādim, tatrāpāsīm evaṃnāmo evaṃgotto evaṃvaṇṇo evamāhāro evaṃsukhadukkhappaṭisaṃvedī evamāyupariyanto, so tato cuto idhūpapanno”ti, iti sākāraṃ sa-uddesaṃ anekavihitaṃ pubbenivāsaṃ anussarāmi. Ayaṃ kho me brāhmaṇa rattiyaṃ paṭhame yāme paṭhamā vijjā adhigatā, avijjā vihatā, vijjā uppannā, tamo vihato, āloko uppanno, yathā taṃ appamattassa ātāpino pahitattassa viharato. Ayaṃ kho me brāhmaṇa paṭhamābhiniḃbhidā ahosi kukkuṭacchāpakasseva aṇḍakosamhā.

13. So evaṃ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anaṅgaṇe vigatūpakkilese mudubhūte kammaniye ṭhite āneñjappatte sattānaṃ cutūpapātāñāṇāya cittaṃ abhininnāmesim. So dibbena cakkhunā visuddhena atikkantaṃ mānusakena¹ satte passāmi cavamāne upapajjamāne hīne

---

1. Atikkantaṃ mānussakena (Ka)

paṇīte suvaṇṇe dubbaṇṇe sugate duggate, yathākammūpage satte pajānāmi
 “ime vata bhonto sattā kāyaduccaritena samannāgatā vacīduccaritena
 samannāgatā manoduccaritena samannāgatā ariyānaṃ upavādakā
 micchādiṭṭhikā micchādiṭṭhikammasamādānā, te kāyassa bhedaṃ paraṃ
 maraṇā apāyaṃ duggatiṃ vinipātaṃ nirayaṃ upapannā. Ime vā pana bhonto
 sattā kāyasucaritena samannāgatā vacīsucaritena samannāgatā
 manosucaritena samannāgatā ariyānaṃ anupavādakā sammādiṭṭhikā
 sammādiṭṭhikammasamādānā, te kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā sugatiṃ
 saggāṃ lokaṃ upapannā”ti. Iti dibbena cakkhunā visuddhena
 atikkantamānusakena satte passāmi cavamāne upapajjamāne hīne paṇīte
 suvaṇṇe dubbaṇṇe sugate duggate, yathākammūpage satte pajānāmi. Ayaṃ
 kho me brāhmaṇa rattiyā majjhime yāme dutiyā vijjā adhigatā, avijjā vihatā,
 vijjā uppannā, tamo vihatō, āloko uppanno, yathā taṃ appamattassa ātāpino
 pahitattassa viharato. Ayaṃ kho me brāhmaṇa dutiyābhiniḃbhidā ahosi
 kukkuṭacchāpakasseva aṇḍakosamhā.

14. So evaṃ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anaṅgaṇe
 vigatūpakkilese mudubhūte kammaniye ṭhite āneṅjappatte āsavānaṃ
 khayaññāyaya cittaṃ abhininnāmesim. So idaṃ dukkhanti yathābhūtaṃ
 abbhāññāsim, ayaṃ dukkhasamudayoti yathābhūtaṃ abbhāññāsim, ayaṃ
 dukkhanirodhoti yathābhūtaṃ abbhāññāsim, ayaṃ dukkhanirodhagāminī
 paṭipadāti yathābhūtaṃ abbhāññāsim, ime āsavāti yathābhūtaṃ
 abbhāññāsim, ayaṃ āsavasamudayoti yathābhūtaṃ abbhāññāsim, ayaṃ
 āsavanirodhoti yathābhūtaṃ abbhāññāsim, ayaṃ āsavanirodhagāminī
 paṭipadāti yathābhūtaṃ abbhāññāsim. Tassa me evaṃ jānato evaṃ passato
 kāmasavāpi cittaṃ vimuccittha, bhavāsavāpi cittaṃ vimuccittha, avijjāsavāpi
 cittaṃ vimuccittha, vimuttasmiṃ vimuttamiti ñāṇaṃ ahosi, khīṇā jāti,
 vusitaṃ brahmacariyaṃ, kataṃ karaṇīyaṃ, nāparaṃ itthattāyāti
 abbhāññāsim. Ayaṃ kho me brāhmaṇa rattiyā pacchime yāme tatiyā vijjā
 adhigatā, avijjā vihatā, vijjā uppannā, tamo vihatō, āloko uppanno, yathā
 taṃ appamattassa ātāpino pahitattassa viharato. Ayaṃ kho me brāhmaṇa
 tatiyābhiniḃbhidā ahosi kukkuṭacchāpakasseva aṇḍakosamhāti.

15. Evaṃ vutte Verañjo brāhmaṇo Bhagavantam etadavoca “jeṭṭho bhavam Gotamo, seṭṭho bhavam Gotamo, abhikkantaṃ bho Gotama, abhikkantaṃ bho Gotama. Seyyathāpi bho Gotama nikkujjitaṃ vā ukkujjeyya, paṭicchannaṃ vā vivareyya, mūḷhassa vā maggaṃ ācikkheyya, andhakāre vā telapajjotaṃ dhāreyya ‘cakkhumanto rūpāni dakkhanti’ti, evamevaṃ bhotā Gotamena anekapariyāyena dhammo pakāsito. Esāham bhavantaṃ Gotamaṃ saraṇaṃ gacchāmi dhammañca bhikkhusaṃghañca, upāsakaṃ maṃ bhavaṃ Gotamo dhāretu ajjatagge pāṇupetaṃ saraṇaṃ gataṃ, adhvāsetu ca me bhavaṃ Gotamo Verañjāyaṃ vassāvāsaṃ saddhiṃ bhikkhusaṃghena”ti. Adhvāsesi Bhagavā tuṅhībhāvena. Atha kho Verañjo brāhmaṇo Bhagavato adhvāsaṇaṃ viditvā uṭṭhāyāsanaṃ Bhagavantaṃ abhivādetvā padakkhiṇaṃ katvā pakkāmi.

16. Tena kho pana samayena Verañjā dubbhikkhā hoti dvīhitikā setaṭṭhikā salākāvuttā, na sukarā uñchena paggahena yāpetum. Tena kho pana samayena Uttarāpathakā¹ assavaṇijā² pañcamattehi assasatehi Verañjaṃ vassāvāsaṃ upagatā honti, tehi assamaṇḍalikāsu bhikkhūnaṃ patthapatthapulakā³ paññattaṃ hoti. Bhikkhū pubbaṇhasamayāṃ nivāsetvā pattacīvaramādāya Verañjaṃ piṇḍāya pavisitvā piṇḍaṃ alabhamānā assamaṇḍalikāsu piṇḍāya caritvā patthapatthapulakāṃ ārāmaṃ āharitvā udukkhale koṭṭetvā koṭṭetvā paribhuñjanti. Āyasmā panānando patthapulakāṃ silāyaṃ pisitvā Bhagavato upanāmeti, taṃ Bhagavā paribhuñjati.

Assosi kho Bhagavā udukkhalasaddaṃ. Jānantāpi Tathāgatā pucchanti, jānantāpi na pucchanti. Kālaṃ viditvā pucchanti, kālaṃ viditvā na pucchanti. Atthasamhitā Tathāgatā pucchanti no anattasamhitāṃ. Anattasamhite setuḅhāto Tathāgatānaṃ. Dvīhi ākārehi Buddhā Bhagavanto bhikkhū paṭipucchanti “dhammaṃ vā desessāma, sāvakaṇaṃ vā sikkhāpadaṃ paññapessāmā”ti⁴. Atha kho Bhagavā āyasmantaṃ Ānandaṃ āmantesi “kiṃ nu kho so Ānanda udukkhalasaddo”ti. Atha kho āyasmā Ānando Bhagavato etamatthaṃ ārocesi. Sādhu sādhu Ānanda, tumhehi Ānanda sappurisehi vijitaṃ, pacchimā janatā sālimānsodanaṃ atimaññissatīti.

1. Uttarāhakā (Sī)

3. Patthapatthamūlakā (Ka)

2. Assavaṇijā (Ka)

4. Paññāpessāmāti (Sī, Syā)

17. Atha kho āyasmā Mahāmoggallāno¹ yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantam abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinno kho āyasmā Mahāmoggallāno Bhagavantam etadavoca “etarahi bhante Verañjā dubbhikkhā dvīhitikā setaṭṭhikā salākāvuttā, na sukarā uñchena paggahena yāpetum. Imissā bhante mahāpathaviyā heṭṭhimatalam sampannaṃ, seyyathāpi khuddamadhum anīlakam, evamassādam. Sādhāham bhante pathaviṃ parivatteyyam, bhikkhū pappāṭakojaṃ paribhuñjissanti”ti. Ye pana te Moggallāna pathavinissitā pāṇā, te katham karissasīti. Ekāham bhante pāṇim abhinimminissāmi seyyathāpi mahāpathavi, ye pathavinissitā pāṇā, te tattha saṅkāmessaṃ, ekena hatthena pathaviṃ parivattessaṃti. Alam Moggallāna mā te rucci pathaviṃ parivattetuṃ, vipallāsaṃpi sattā paṭilabheyyunti. Sādhū bhante sabbo bhikkhusaṃgho Uttarakurum piṇḍāya gaccheyyāti. Alam Moggallāna mā te rucci sabbassa bhikkhusaṃghassa Uttarakurum piṇḍāya gamananti.

18. Atha kho āyasmato Sāriputtassa rahogatassa paṭisallīnassa evaṃ cetaso parivitakko udapādi “katamesānam kho Buddhānam Bhagavantānam brahmacariyam na ciraṭṭhikam ahoṣi, katamesānam Buddhānam Bhagavantānam brahmacariyam ciraṭṭhikam ahoṣi”ti. Atha kho āyasmā Sāriputto sāyanhasamayam² paṭisallānā vuṭṭhito yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantam abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinno kho āyasmā Sāriputto Bhagavantam etadavoca “idha mayham bhante rahogatassa paṭisallīnassa evaṃ cetaso parivitakko udapādi ‘katamesānam kho Buddhānam Bhagavantānam brahmacariyam na ciraṭṭhikam ahoṣi, katamesānam Buddhānam Bhagavantānam brahmacariyam ciraṭṭhikam ahoṣi’ti. Katamesānam nu kho bhante Buddhānam Bhagavantānam brahmacariyam na ciraṭṭhikam ahoṣi, katamesānam Buddhānam Bhagavantānam brahmacariyam ciraṭṭhikam ahoṣi”ti.

Bhagavato ca Sāriputta Vipassissa Bhagavato ca Sikhissa Bhagavato ca Vessabhussa brahmacariyam na ciraṭṭhikam ahoṣi. Bhagavato ca Sāriputta Kakusandhassa Bhagavato ca Koṇāgamanassa Bhagavato ca Kassapassa brahmacariyam ciraṭṭhikam ahoṣi.

---

1. Mahāmoggallāno (Ka)

2. Sāyanhasamayam (Sī)

19. Ko nu kho bhante hetu, ko paccayo, yena Bhagavato ca Vipassissa Bhagavato ca Sikhissa Bhagavato ca Vessabhussa brahmacariyaṃ na ciraṭṭhitikaṃ ahoṣīti. Bhagavā ca Sāriputta Vipassī Bhagavā ca Sikhī Bhagavā ca Vessabhū kilāsuno ahesuṃ sāvakānaṃ vitthārena dhammaṃ desetuṃ, appakañca nesam ahoṣi Suttaṃ Geyyaṃ Veyyākaraṇaṃ Gāthā Udānaṃ Itivuttakaṃ Jātaṃ Abbhutadhammaṃ Vedallaṃ, apaññattaṃ sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ, anuddiṭṭhaṃ pātimokkhaṃ. Tesam Buddhānaṃ Bhagavantānaṃ antaradhānena Buddhānubuddhānaṃ sāvakānaṃ antaradhānena ye te pacchimā sāvakā nānānāmā nānāgottā nānājaccā nānākulā pabbajitā, te taṃ brāhmacariyaṃ khippaññeva antaradhāpesuṃ. Seyyathāpi Sāriputta nānāpupphāni phalake nikkhattāni suttana asaṅgahitāni, tāni vāto vikirati vidhamati viddhamseti, taṃ kissa hetu, yathā taṃ suttana asaṅgahitattā. Evameva kho Sāriputta tesam Buddhānaṃ Bhagavantānaṃ antaradhānena Buddhānubuddhānaṃ sāvakānaṃ antaradhānena ye te pacchimā sāvakā nānānāmā nānāgottā nānājaccā nānākulā pabbajitā, te taṃ brahmacariyaṃ khippaññeva antaradhāpesuṃ.

Akilāsuno ca te Bhagavanto ahesuṃ sāvake cetasā ceto paricca ovadituṃ. Bhūtapubbaṃ Sāriputta Vessabhū Bhagavā Arahaṃ Sammāsambuddho aññatarasmim bhimsanake¹ vanasaṇḍe sahasaṃ bhikkhusaṃghaṃ cetasā ceto paricca ovadati anusāsati “evaṃ vitakketha, mā evaṃ vitakkayittha, evaṃ manasikarotha, mā evaṃ manasākattha², idaṃ pajahatha, idaṃ upasampajja viharathā”ti. Atha kho Sāriputta tassa bhikkhusahassassa Vessabhunā Bhagavatā Arahatā Sammāsambuddhena evaṃ ovadiyamānānaṃ evaṃ anusāsiyamānānaṃ anupādāya āsavehi cittāni vimuccimṣu. Tatra sudam Sāriputta bhimsanakassa vanasaṇḍassa bhimsanakatasmim hoti, yo koci avītarāgo taṃ vanasaṇḍaṃ pavisati, yebhuyyena lomāni haṃsanti. Ayaṃ kho Sāriputta hetu, ayaṃ paccayo, yena Bhagavato ca Vipassissa Bhagavato ca Sikhissa Bhagavato ca Vessabhussa brahmacariyaṃ na ciraṭṭhitikaṃ ahoṣīti.

---

1. Bhīsanake (Ka)

2. Manasākarittha (Ka)

20. Ko pana bhante hetu, ko paccayo, yena Bhagavato ca Kakusandhassa Bhagavato ca Koṇāgamanassa Bhagavato ca Kassapassa brahmacariyaṃ ciraṭṭhitikaṃ ahoṣīti. Bhagavā ca Sāriputta Kakusandho Bhagavā ca Koṇāgmano Bhagavā ca Kassapo akilāsuno ahesuṃ sāvakānaṃ vitthārena dhammaṃ desetum, bahuñca nesaṃ ahosi Suttaṃ Geyyaṃ Veyyākaraṇaṃ Gāthā Udānaṃ Itivuttakaṃ Jātakaṃ Abbhutadhammaṃ Vedallaṃ, paññattaṃ sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ, uddiṭṭhaṃ pātimokkhaṃ. Tesāṃ Buddhānaṃ Bhagavantānaṃ antaradhānena Buddhānubuddhānaṃ sāvakānaṃ antaradhānena ye te pacchimā sāvakā nānānāmā nānāgottā nānājaccā nānākulā pabbajitā, te taṃ brahmacariyaṃ ciraṃ dīghamaddhānaṃ ṭhapesuṃ. Seyyathāpi Sāriputta nānāpupphāni phalake nikkhittāni suttana susaṅgahitāni, tāni vāto na vikirati na vidhamati na viddhamseti, taṃ kissa hetu, yathā taṃ suttana susaṅgahitattā. Evameva kho Sāriputta tesāṃ Buddhānaṃ Bhagavantānaṃ antaradhānena Buddhānubuddhānaṃ sāvakānaṃ antaradhānena ye te pacchimā sāvakā nānānāmā nānāgottā nānājaccā nānākulā pabbajitā, te taṃ brahmacariyaṃ ciraṃ dīghamaddhānaṃ ṭhapesuṃ. Ayaṃ kho Sāriputta hetu, ayaṃ paccayo, yena Bhagavato ca Kakusandhassa Bhagavato ca Koṇāgamanassa Bhagavato ca Kassapassa brahmacariyaṃ ciraṭṭhitikaṃ ahoṣīti.

21. Atha kho āyasmā Sāriputto utṭhāyāsanaṃ ekaṃsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā yena Bhagavā tenaṅjaliṃ paṇāmetvā Bhagavantaṃ etadavoca “etassa Bhagavā kālo, etassa sugata kālo, yaṃ Bhagavā sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ paññapeyya¹, uddiseyya pātimokkhaṃ, yathayidaṃ brahmacariyaṃ addhaniyaṃ assa ciraṭṭhitikaṃ”ti. Āgamehi tvaṃ Sāriputta, āgamehi tvaṃ Sāriputta, Tathāgatova tattha kālaṃ jānissati. Na tāva Sāriputta Satthā sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ paññapeti uddisati² pātimokkhaṃ, yāva na idhekacce āsavaṭṭhānīyā dhammā saṅghe pātubhavanti. Yato ca kho Sāriputta idhekacce āsavaṭṭhānīyā dhammā saṅghe pātubhavanti, atha Satthā sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ paññapeti uddisati pātimokkhaṃ tesāṃ yeva āsavaṭṭhānīyānaṃ dhammānaṃ paṭighātāya. Na tāva Sāriputta idhekacce

1. Paññapeyya (Sī, Syā)

2. Na uddisati (Sī)

āsavaṭṭhānīyā dhammā saṅghe pātubhavanti, yāva na saṅgho rattaññumahattaṃ patto hoti. Yato ca kho Sāriputta saṅgho rattaññumahattaṃ patto hoti, atha idhekacce āsavaṭṭhānīyā dhammā saṅghe pātubhavanti, atha Satthā sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ paññapeti uddisati pātimokkhaṃ tesam yeva āsavaṭṭhānīyānaṃ dhammānaṃ paṭighātāya. Na tāva Sāriputta idhekacce āsavaṭṭhānīyā dhammā saṅghe pātubhavanti, yāva na saṅgho vepullamahattaṃ patto hoti. Yato ca kho Sāriputta saṅgho vepullamahattaṃ patto hoti, atha idhekacce āsavaṭṭhānīyā dhammā saṅghe pātubhavanti, atha Satthā sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ paññapeti uddisati pātimokkhaṃ tesam yeva āsavaṭṭhānīyānaṃ dhammānaṃ paṭighātāya. Na tāva Sāriputta idhekacce āsavaṭṭhānīyā dhammā saṅghe pātubhavanti, yāva na saṅgho lābhaggamahattaṃ patto hoti. Yato ca kho Sāriputta saṅgho lābhaggamahattaṃ patto hoti, atha idhekacce āsavaṭṭhānīyā dhammā saṅghe pātubhavanti, atha Satthā sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ paññapeti uddisati pātimokkhaṃ tesam yeva āsavaṭṭhānīyānaṃ dhammānaṃ paṭighātāya. Na tāva Sāriputta idhekacce āsavaṭṭhānīyā dhammā saṅghe pātubhavanti, yāva na saṅgho bāhusaccamahattaṃ patto hoti. Yato ca kho Sāriputta saṅgho bāhusaccamahattaṃ patto hoti, atha idhekacce āsavaṭṭhānīyā dhammā saṅghe pātubhavanti, atha Satthā sāvakānaṃ sikkhāpadaṃ paññapeti uddisati pātimokkhaṃ tesam yeva āsavaṭṭhānīyānaṃ dhammānaṃ paṭighātāya. Nirabbudo hi Sāriputta bhikkhusaṅgho nirādīnavo apagatakāḷako suddho sāre patiṭṭhito, imesaṃ hi Sāriputta pañcannaṃ bhikkhusatānaṃ yo pacchimako bhikkhu, so sotāpanno avinipātadhammo niyato sambodhiparāyaṇoti.

22. Atha kho Bhagavā āyasmantaṃ Ānandaṃ āmantesi “āciññaṃ kho panetaṃ Ānanda Tathāgatānaṃ yehi nimantitā vassaṃ vasanti, na te anapaloketvā janapadacārikaṃ pakkamanti, āyāmānanda Verañjaṃ brāhmaṇaṃ apalokessāmā”ti. Evaṃ bhanteti kho āyasmā Ānando Bhagavato paccassosi. Atha kho Bhagavā nivāsetvā pattacīvaramādāya āyasmatā Ānandena pacchāsamaṇena yena Verañjassa brāhmaṇassa nivesanaṃ tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā paññatte āsane nisīdi. Atha kho

Verañjo brāhmaṇo yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantam abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinnaṃ kho Verañjam brāhmaṇam Bhagavā etadavoca “nimantitamha tayā brāhmaṇa vassaṃvuṭṭhā¹, apalokema taṃ icchāma mayam janapadacārikam pakkamitun”ti. Saccaṃ bho Gotama nimantitattha mayā vassaṃvuṭṭhā, api ca yo deyyadhammo, so na dinno. Tañca kho no asantaṃ, nopi adātukamyatā, taṃ kutettha labbhā bahukiccā gharāvāsā bahukaraṇīyā, adhivāsetu me bhavam Gotamo svātanāya bhattam saddhim bhikkhusaṅghena. Adhivāsesi Bhagavā tuṅhībhāvena. Atha kho Bhagavā Verañjam brāhmaṇam dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṃsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho Verañjo brāhmaṇo tassā rattiyā accayena sake nivesane paṇītam khādanīyam bhojanīyam paṭiyādāpetvā Bhagavato kālam ārocāpesi “kālo bho Gotama niṭṭhitam bhattan”ti.

23. Atha kho Bhagavā pubbaṅhasamayaṃ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena Verañjassa brāhmaṇassa nivesanaṃ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhim bhikkhusaṅghena. Atha kho Verañjo brāhmaṇo Buddhappamukham bhikkhusaṅgham paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantam bhuttāvim onītapattapāṇim² ticīvarena acchādesi, ekamekañca bhikkhum ekamekena dussayugena acchādesi. Athakho Bhagavā Verañjam brāhmaṇam dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṃsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho Bhagavā Verañjāyam yathābhirantaṃ viharitvā anupagamma Soreyyam Saṅkassam Kaṇṇakujjam yena Payāgapatiṭṭhānam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Payāgapatiṭṭhāne Gaṅgam nadim uttaritvā yena Bārāṇasī tadavasari. Atha kho Bhagavā Bārāṇasiyam yathābhirantaṃ viharitvā yena Vesālī tena cārikam pakkāmi. Anupubbena cārikam caramāno yena Vesālī tadavasari. Tatra sudam Bhagavā Vesāliyam viharati Mahāvane Kūṭāgārasālāyanti.

Verañjabhāṇavāro niṭṭhito.

1. Vassaṃvuṭṭhā (Sī, Syā, Ka)

2. Onītapattapāṇim (Ka)

1. Pārājikakaṇḍa

1. Paṭhamapārājika Sudinnabhāṇavāra

24. Tena kho pana samayena Vesāliyā avidūre Kalandagāmo nāma atthi¹, tattha Sudinno nāma Kalandaputto seṭṭhiputto hoti. Atha kho Sudinno Kalandaputto sambahulehi² sahāyakehi saddhiṃ Vesāliṃ agamāsi kenacideva karaṇīyena. Tena kho pana samayena Bhagavā mahatiyā parisāya parivuto dhammaṃ desento nisinno hoti. Addasa kho Sudinno Kalandaputto Bhagavantaṃ mahatiyā parisāya parivutaṃ dhammaṃ desentaṃ nisinnaṃ, disvānassa etadahosi “yannūnāhampi dhammaṃ suṇeyyan”ti. Atha kho Sudinno Kalandaputto yena sā parisā tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinnassa kho Sudinnassa Kalandaputtassa etadahosi “yathā yathā kho ahaṃ Bhagavatā dhammaṃ desitaṃ ājānāmi, nayidaṃ sukaraṃ agāraṃ ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇaṃ ekantaparissuddhaṃ saṅkhalikhitaṃ brahmacariyaṃ caritum, yannūnāhaṃ kesamassuṃ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṃ pabbajeyyan”ti. Atha kho sā parisā Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassitā samādapitā samuttejitā sampahaṃsitā uṭṭhāyāsanaṃ Bhagavantaṃ abhivādetvā padakkhiṇaṃ katvā pakkāmi.

25. Atha kho Sudinno Kalandaputto aciravuṭṭhitāya parisāya yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā Bhagavantaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinno kho Sudinno Kalandaputto Bhagavantaṃ etadavoca “yathā yathāhaṃ bhante Bhagavatā dhammaṃ desitaṃ ājānāmi, nayidaṃ sukaraṃ agāraṃ ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇaṃ ekantaparissuddhaṃ saṅkhalikhitaṃ brahmacariyaṃ caritum, icchāmahaṃ bhante kesamassuṃ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṃ pabbajitum, pabbājetu maṃ Bhagavā”ti. Anuññātosī pana tvaṃ Sudinna mātāpitūhi agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyāti. Na kho ahaṃ bhante anuññāto mātāpitūhi agārasmā

---

1. Kalandagāmo nāma hoti (Sī), kalandagāmo hoti (Syā)

2. Sampahūlehi (Sī)

anagāriyaṃ pabbajjāyāti. Na kho Sudinna Tathāgatā ananuññātaṃ māṭāpitūhi puttaṃ pabbājentīti. Sohaṃ bhante tathā karissāmi, yathā maṃ māṭāpitaro anujānissanti agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyāti.

26. Atha kho Sudinno Kalandaputto Vesāliyaṃ taṃ karaṇiyaṃ tīretvā yena Kalandagāmo yena māṭāpitaro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā māṭāpitaro etadavoca “ammatātā yathā yathāhaṃ Bhagavatā dhammaṃ desitaṃ ājānāmi, nayidaṃ sukaraṃ agāraṃ ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇaṃ ekantaparisuddhaṃ saṅkhalikhitaṃ brahmacariyaṃ carituṃ, icchāmahaṃ kesamassuṃ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṃ pabbajituṃ, anujānātha maṃ agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyā”ti. Evaṃ vutte Sudinnassa Kalandaputtassa māṭāpitaro Sudinnaṃ Kalandaputtaṃ etadavocuṃ “tvaṃ khosi tāta Sudinna amhākaṃ ekaputtako piyo manāpo sukhedhito sukhaparihato, na tvaṃ tāta Sudinna kiñci dukkhassa jānāsi, maraṇenapi mayaṃ te akāmakā vinā bhavissāma, kiṃ pana mayaṃ taṃ jīvantaṃ anujānissāma agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyā”ti. . Dutiyampi kho Sudinno Kalandaputto māṭāpitaro etadavoca “ammatātā yathā yathāhaṃ Bhagavatā dhammaṃ desitaṃ ājānāmi, nayidaṃ sukaraṃ agāraṃ ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇaṃ ekantaparisuddhaṃ saṅkhalikhitaṃ brahmacariyaṃ carituṃ, icchāmahaṃ kesamassuṃ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṃ pabbajituṃ, anujānātha maṃ agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyā”ti. Dutiyampi kho Sudinnassa Kalandaputtassa māṭāpitaro Sudinnaṃ Kalandaputtaṃ etadavocuṃ “tvaṃ khosi tāta Sudinna amhākaṃ ekaputtako piyo manāpo sukhedhito sukhaparihato, na tvaṃ tāta Sudinna kiñci dukkhassa jānāsi, maraṇenapi mayaṃ te akāmakā vinā bhavissāma, kiṃ pana mayaṃ taṃ jīvantaṃ anujānissāma agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyā”ti. . Tatiyampi kho Sudinno Kalandaputto māṭāpitaro etadavoca “ammatātā yathā yathāhaṃ Bhagavatā dhammaṃ desitaṃ ājānāmi, nayidaṃ sukaraṃ agāraṃ ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇaṃ ekantaparisuddhaṃ saṅkhalikhitaṃ brahmacariyaṃ carituṃ, icchāmahaṃ kesamassuṃ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṃ pabbajituṃ, anujānātha maṃ agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyā”ti.

Tatīyampi kho Sudinnassa Kalandaputtassa mātāpitaro Sudinnaṃ Kalandaputtaṃ etadavocum “tvaṃ khosi tāta Sudinna amhākaṃ ekaputtako piyo manāpo sukhedhito sukhaparihato, na tvaṃ tāta Sudinna kiñci dukkhassa jānāsi, maraṇenapi mayaṃ te akāmakā vinā bhavissāma, kiṃ pana mayaṃ taṃ jīvantaṃ anujānissāma agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyā”ti.

27. Atha kho Sudinno Kalandaputto “na maṃ mātāpitaro anujānanti agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyā”ti tattheva anantarāhitāya bhūmiyā nipajji “idheva me maraṇaṃ bhavissati pabbajjā vā”ti. Atha kho Sudinno Kalandaputto ekampi bhattaṃ na bhuñji, dvepi bhattāni na bhuñji, tīṇipi bhattāni na bhuñji, cattāripi bhattāni na bhuñji, pañcapi bhattāni na bhuñji, chapi bhattāni na bhuñji, sattapi bhattāni na bhuñji.

28. Atha kho Sudinnassa Kalandaputtassa mātāpitaro Sudinnaṃ Kalandaputtaṃ etadavocum “tvaṃ khosi tāta Sudinna amhākaṃ ekaputtako piyo manāpo sukhedhito sukhaparihato, na tvaṃ tāta Sudinna kiñci dukkhassa jānāsi, maraṇenapi mayaṃ te akāmakā vinā bhavissāma, kiṃ pana mayaṃ taṃ jīvantaṃ anujānissāma agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyā, uṭṭhehi tāta Sudinna bhuñja ca piva ca paricārehi ca, bhuñjanto pivanto paricārento kāme paribhuñjanto puññāni karonto abhiraṃsu, na taṃ mayaṃ anujānāma agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyā”ti. Evaṃ vutte Sudinno Kalandaputto tuṅhī ahoṣi. Dutīyampi kho -pa-. Tatīyampi kho Sudinnassa Kalandaputtassa mātāpitaro Sudinnaṃ Kalandaputtaṃ etadavocum “tvaṃ khosi tāta Sudinna amhākaṃ ekaputtako piyo manāpo sukhedhito sukhaparihato, na tvaṃ tāta Sudinna kiñci dukkhassa jānāsi, maraṇenapi mayaṃ te akāmakā vinā bhavissāma, kiṃ pana mayaṃ taṃ jīvantaṃ anujānissāma agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyā, uṭṭhehi tāta Sudinna bhuñja ca piva ca paricārehi ca, bhuñjanto pivanto paricārento kāme paribhuñjanto puññāni karonto abhiraṃsu, na taṃ mayaṃ anujānāma agārasmā anagāriyaṃ pabbajjāyā”ti. Tatīyampi kho Sudinno Kalandaputto tuṅhī ahoṣi.

Atha kho Sudinnassa Kalandaputtassa saḥāyakā yena Sudinno Kalandaputto tenupasaṅkamimsu, upasaṅkamitvā Sudinnaṃ Kalandaputtaṃ

etadavocum “tvaṃ khosi samma Sudinna mātāpitūnaṃ ekaputtako piyo manāpo sukhedhito sukhaparihato, na tvaṃ samma Sudinna kiñci dukkhassa jānāsi, maraṇe napi te mātāpitāro akāmakā vinā bhavissanti, kiṃ pana taṃ jīvantam anujānissanti agārasmā anagāriyam pabbajjāya, uṭṭhehi samma Sudinna bhuñja ca piva ca paricārehi ca, bhuñjanto pivanto paricārento kāme paribhuñjanto puññāni karonto abhiramassu, na taṃ mātāpitāro anujānissanti agārasmā anagāriyam pabbajjāya”ti. Evaṃ vutte Sudinno Kalandaputto tuṅhī ahosi. . Dutiyampi kho -pa-. Tatiyampi kho Sudinnassa Kalandaputtassa sahāyakā Sudinnaṃ Kalandaputtam etadavocum “tvaṃ khosi samma Sudinna -pa-. Tatiyampi kho Sudinno Kalandaputto tuṅhī ahosi.

29. Atha kho Sudinnassa Kalandaputtassa sahāyakā yena Sudinnassa Kalandaputtassa mātāpitāro tenupasaṅkamimsu, upasaṅkamitvā Sudinnassa Kalandaputtassa mātāpitāro etadavocum “ammatātā eso Sudinno anantarāhitāya bhūmiyā nipanno ‘idheva me maraṇam bhavissati pabbajjā vā’ti, sace tumhe Sudinnaṃ nānujānissatha agārasmā anagāriyam pabbajjāya, tattheva maraṇam āgamissati, sace pana tumhe Sudinnaṃ anujānissatha agārasmā anagāriyam pabbajjāya, pabbajitampi naṃ dakkhissatha, sace Sudinno nābhiramissati agārasmā anagāriyam pabbajjāya, kā tassa aññā gati bhavissati, idheva paccāgamissati, anujānātha Sudinnaṃ agārasmā anagāriyam pabbajjāya”ti. Anujānāma tātā Sudinnaṃ agārasmā anagāriyam pabbajjāyāti. Atha kho Sudinnassa Kalandaputtassa sahāyakā yena Sudinno Kalandaputto tenupasaṅkamimsu, upasaṅkamitvā Sudinnaṃ Kalandaputtam etadavocum “uṭṭhehi samma Sudinna anuññātosī mātāpitūhi agārasmā anagāriyam pabbajjāya”ti.

30. Atha kho Sudinno Kalandaputto “anuññātomhi kira mātāpitūhi agārasmā anagāriyam pabbajjāya”ti haṭṭho udaggo pāṇinā gattāni paripuñchanto vuṭṭhāsi. Atha kho Sudinno Kalandaputto katipāham balaṃ gāhetvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantam abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinno kho Sudinno

Kalandaputto Bhagavantam etadavoca “anuññāto¹ aham bhante mātāpitūhi agāasmā anagāriyam pabbajjāya, pabbājetu maṃ Bhagavā”ti. Alattha kho Sudinno Kalandaputto Bhagavato santike pabbajjam, alattha upasampadam. Acirūpasampanno ca paṇāyasmā Sudinno evarūpe dhutaguṇe samādāya vattati, āraññiko hoti piṇḍapātiko paṃsukūliko sapadānacāriko, aññataram Vajjigāmaṃ upanissāya viharati.

Tena kho pana samayena Vajjī dubbhikkhā hoti dvīhitikā setaṭṭhikā salākāvuttā, na sukarā uñchena paggahena yāpetum. Atha kho āyasmato Sudinnassa etadahosi “etarahi kho Vajjī dubbhikkhā dvīhitikā setaṭṭhikā salākāvuttā, na sukarā uñchena paggahena yāpetum, bahū kho pana me Vesāliyam nātī aḍḍhāmahaddhanā mahābhogā pahūtajātarūparajatā pahūtavittūpakaraṇā pahūtadhanadhaññā, yaṃnūnāhaṃ nātī upanissāya vihareyyam, nātī maṃ² nissāya dānāni dassanti, puññāni karissanti, bhikkhū ca lābham lacchanti, ahañca piṇḍakena na kilamissāmi”ti. Atha kho āyasmā Sudinno senāsanam saṃsāmetvā pattacīvaramādāya yena Vesālī tena pakkāmi, anupubbena yena Vesālī tadavasari. Tatra sudam āyasmā Sudinno Vesāliyam viharati Mahāvane Kūṭāgārasālāyam. Assosum kho āyasmato Sudinnassa nātakā “Sudinno kira Kalandaputto Vesālīm anuppatto”ti. Te āyasmato Sudinnassa saṭṭhimatte thālipāke bhattābhīhāram abhiharimsu. Atha kho āyasmā Sudinno te saṭṭhimatte thālipāke bhikkhūnam vissajjtvā pubbaṇhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya Kalandagāmaṃ paṇḍāya pāvīsi, Kalandagāme sapadānam piṇḍāya caramāno yena sakapitu nivesanam tenupasaṅkami.

31. Tena kho pana samayena āyasmato Sudinnassa nātīdāsī ābhidosikam kummāsam chaḍḍetukāmā³ hoti. Atha kho āyasmā Sudinno tam nātīdāsīm etadavoca “sace tam bhagini chaḍḍanīyadhammam, idha me patte ākirā”ti. Atha kho āyasmato Sudinnassa nātīdāsī tam

1. Anuññātomhi (Sī, Syā)

2. Nātakāpi maṃ (Syā)

3. Chaḍḍetukāmā (Ka)

ābhidosikaṃ kummāsaṃ āyasmato Sudinnassa patte ākirantī hatthānañca pādānañca sarassa ca nimittaṃ aggaheṣi. Atha kho āyasmato Sudinnassa ñātidāsī yenāyasmato Sudinnassa mātā tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmato Sudinnassa mātaraṃ etadavoca “yaggheyye jāneyyāsi ayyaputto Sudinno anuppatto”ti. Sace je tvaṃ saccam bhaṇasi, adāsīm taṃ karomīti.

32. Tena kho pana samayena āyasmā Sudinno taṃ ābhidosikaṃ kummāsaṃ aññataraṃ kuṭṭamūlaṃ¹ nissāya paribhuñjati. Pitāpi kho āyasmato Sudinnassa kammantā āgacchanto addasa āyasmantaṃ Sudinnaṃ taṃ ābhidosikaṃ kummāsaṃ aññataraṃ kuṭṭamūlaṃ nissāya paribhuñjantaṃ, disvāna yenāyasmā Sudinno tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Sudinnaṃ etadavoca “atthi nāma tāta Sudinna ābhidosikaṃ kummāsaṃ paribhuñjissasi, nanu nāma tāta Sudinna sakaṃ gehaṃ gantabban”ti. Agamimha² kho te gahapati gehaṃ, tatāyaṃ ābhidosiko kummāsoti. Atha kho āyasmato Sudinnassa pitā āyasmato Sudinnassa bhāyāya gahetvā āyasmantaṃ Sudinnaṃ etadavoca “ehi tāta Sudinna gharaṃ gamissāmā”ti. Atha kho āyasmā Sudinno yena sakapitu nivesanaṃ tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā paññatte āsane nisīdi. Atha kho āyasmato Sudinnassa pitā āyasmantaṃ Sudinnaṃ etadavoca “bhujja tāta Sudinnā”ti. Alaṃ gahapati kataṃ me ajja bhattakiccanti. Adhivāsehi tāta Sudinna svātanāya bhattanti. Adhivāsesi kho āyasmā Sudinno tuṅhībhāvena. Atha kho āyasmā Sudinno uṭṭhāyāsanaṃ pakkāmi.

33. Atha kho āyasmato Sudinnassa mātā tassā rattiyā accayena haritena gomayena pathaviṃ opuñjāpetvā³ dve puñje kārāpesi ekaṃ hiraññassa ekaṃ suvaṇṇassa, tāva mahantā puñjā ahesuṃ orato ṭhito puriso pārato ṭhitam purisaṃ na passati, pārato ṭhito puriso orato ṭhitam purisaṃ na passati. Te puñje kilañjehi paṭicchādāpetvā majjhe āsanaṃ paññāpetvā tirokaraṇīyaṃ parikkhipivā

---

1. Kuṭṭamūlaṃ (Sī, Syā)

2. Agamamhā (Ka)

3. Opuñchāpetvā (Sī, Syā)

āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyaikaṃ āmantesi “tena hi vadhu yena alaṅkārena alaṅkatā puttassa me Sudinnassa piyā ahosi manāpā, tena alaṅkārena alaṅkarā”ti. “Evaṃ ayye”ti kho āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyaikā āyasmato Sudinnassa mātuyā paccassosi.

34. Atha kho āyasmā Sudinno pubbaṅhasamayaṃ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena sakapitu nivesanaṃ tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā paññatte āsane nisīdi. Atha kho āyasmato Sudinnassa pitā yenāyasmā Sudinno tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā te puñje vivarāpetvā āyasmantaṃ Sudinnaṃ etadavoca “idaṃ te tāta Sudinna mātu mattikaṃ, itthikāya itthidhanaṃ, aññaṃ pettikaṃ, aññaṃ pitāmahaṃ. Labbhā tāta Sudinna hīnāyāvattitvā bhogā ca bhuñjitum puññāni ca kātum, ehi tvaṃ tāta Sudinna hīnāyāvattitvā bhoge ca bhuñjassu puññāni ca karohī”ti. Tāta na ussahāmi na visahāmi, abhirato ahaṃ brahmacariyaṃ carāmi. Dutiyaṃpi kho -pa-. Tatiyaṃpi kho āyasmato Sudinnassa pitā āyasmantaṃ Sudinnaṃ etadavoca “idaṃ te tāta Sudinna mātu mattikaṃ, itthikāya itthidhanaṃ, aññaṃ pettikaṃ, aññaṃ pitāmahaṃ. Labbhā tāta Sudinna hīnāyāvattitvā bhogā ca bhuñjitum puññāni ca kātum, ehi tvaṃ tāta Sudinna hīnāyāvattitvā bhoge ca bhuñjassu puññāni ca karohī”ti. Vadeyyāma kho taṃ gahapati sace tvaṃ nātikaḍḍheyāsīti. Vadehi tāta sudinnāti. Tena hi tvaṃ gahapati mahante mahante sāṅghasibbake kārāpetvā hiraññasuvaṇṇassa pūrāpetvā sakaṭehi nibbāhāpetvā majjhe Gaṅgāya sote opātehi¹. Taṃ kissa hetu, yaṃ hi te gahapati bhavissati tatonidānaṃ bhayaṃ vā chambhitattaṃ vā lomahaṃso vā ārakkho vā, so te na bhavissatīti. Evaṃ vutte āyasmato Sudinnassa pitā anattamano ahosi “kathaṃ hi nāma putto Sudinno evaṃ vakkhatī”ti.

35. Atha kho āyasmato Sudinnassa pitā āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyaikaṃ āmantesi “tena hi vadhu tvaṃ piyā ca manāpā ca²,

1. Osādehi (Sī, Syā)

2. Tvampi yāca (Sī)

appeva nāma putto Sudinno tuyhampi vacanaṃ kareyyā”ti. Atha kho āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyikā āyasmato Sudinnassa pādesu gahetvā āyasmantaṃ Sudinnaṃ etadavoca “kīdisā nāma tā ayyaputta accharāyo, yāsaṃ tvaṃ hetu brahmacariyaṃ carasī”ti. Na kho ahaṃ bhagini accharānaṃ hetu brahmacariyaṃ carāmi. Atha kho āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyikā “ajjatagge maṃ ayyaputto Sudinno bhaginivādena samudācaratī”ti tattheva mucchitā papatā.

Atha kho āyasmā Sudinno pitaraṃ etadavoca “sace gahapati bhojanaṃ dātappaṃ detha, mā no viheṭṭhayitthā”ti. Bhuñja tāta Sudinnāti. Atha kho āyasmato Sudinnassa mātā ca pitā ca āyasmantaṃ Sudinnaṃ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappesuṃ sampavāresuṃ. Atha kho āyasmato Sudinnassa mātā āyasmantaṃ Sudinnaṃ bhuttāviṃ onītapattapāṇiṃ etadavoca “idaṃ tāta Sudinna kulaṃ aḍḍhaṃ mahaddhanaṃ mahābhogaṃ pahūtajātarūparajataṃ pahūtavittūpakaraṇaṃ pahūtadhanadhaññaṃ, labbhā tāta Sudinna hīnāyāvattivā bhoga ca bhuñjituṃ puññaṃ ca kātuṃ, ehi tvaṃ tāta Sudinna hīnāyāvattivā bhoge ca bhuñjassu puññaṃ ca karohī”ti. Amma na ussahāmi na visahāmi, abhirato ahaṃ brahmacariyaṃ carāmi. Dutiyampi kho -pa-. Tatiyampi kho āyasmato Sudinnassa mātā āyasmantaṃ Sudinnaṃ etadavoca “idaṃ tāta Sudinna kulaṃ aḍḍhaṃ mahaddhanaṃ mahābhogaṃ pahūtajātarūparajataṃ pahūtavittūpakaraṇaṃ pahūtadhanadhaññaṃ¹, tena hi tāta Sudinna bījakampi dehi, mā no aputtakaṃ sāpateyyaṃ Licchavayo atiharāpesuṃ”ti. Etaṃ kho me amma sakkā kātunti. Kahaṃ pana tāta Sudinna etarahi viharasīti. Mahāvane ammaṃti. Atha kho āyasmā Sudinno uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

36. Atha kho āyasmato Sudinnassa mātā āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyikaṃ āmantesi “tena hi vadhu yadā utunī hosi, pupphaṃ te uppannaṃ hoti, atha me āroceyyāsī”ti. “Evaṃ ayye”ti kho āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyikā āyasmato Sudinnassa mātuyā paccassosi. Atha kho āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyikā

---

1. Pahūtadhanadhaññaṃ (-pa- carāmi) itipāṭho sabbattha natthi, ūno maññe.

nacirasseva utunī ahoṣi, pupphaṃsā uppajji. Atha kho āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyaikā āyasmato Sudinnassa mātaraṃ etadavoca “utunīmhi ayye pupphaṃ me uppannaṃ”ti. Tena hi vadhu yena alaṅkārena alaṅkatā puttassa Sudinnassa piyā ahoṣi manāpā, tena alaṅkārena alaṅkarāti. “Evaṃ ayye”ti kho āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyaikā āyasmato Sudinnassa mātuyā paccassosi. Atha kho āyasmato Sudinnassa mātā āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyaikaṃ ādāya yena Mahāvanaṃ yenāyasmā Sudinno tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Sudinnaṃ etadavoca “idaṃ tāta Sudinna kulaṃ aḍḍhaṃ mahaddhanaṃ mahābhogaṃ pahūtajātarūparajataṃ pahūtavittūpakaraṇaṃ pahūtadhanadhaññaṃ, labbhā tāta Sudinna hīnāyāvattitvā bhogā ca bhuñjituṃ puññaṇi ca kātuṃ, ehi tvaṃ tāta Sudinna hīnāyāvattitvā bhoge ca bhuñjassu puññaṇi ca karohī”ti. Amma na ussahāmi na visahāmi, abhirato ahaṃ brahmacariyaṃ carāmi. Dutiyaṃpi kho -pa-. Tatiyaṃpi kho āyasmato Sudinnassa mātā āyasmantaṃ Sudinnaṃ etadavoca “idaṃ tāta Sudinna kulaṃ aḍḍhaṃ mahaddhanaṃ mahābhogaṃ pahūtajātarūparajataṃ pahūtavittūpakaraṇaṃ pahūtadhanadhaññaṃ, tena hi tāta Sudinna bījakaṃpi dehi, mā no aputtakaṃ sāpateyyaṃ Licchavayo atiharāpesuṃ”ti. Etaṃ kho me amma sakkā kātunti purāṇadutiyaikāya bāhāyaṃ gahetvā Mahāvanaṃ ajjhogāhetvā apaññatte sikkhāpade anādinavadasso purāṇadutiyaikāya tikkhattuṃ methunaṃ dhammaṃ abhiviññāpesi. Sā tena gabbhaṃ gaṇhi. Bhummaṃ devā saddamanussāvesuṃ “nirabbudo vata bho bhikkhusaṅgho nirādīnavo, Sudinnena Kalandaputtana abbudaṃ uppāditaṃ, ādīnavo uppādito”ti. Bhummaṃ devānaṃ saddaṃ sutvā Cātumahārājikā¹ devā saddamanussāvesuṃ -pa-. Tāvatiṃsā devā. Yāmā devā. Tusitā devā. Nimmānaratī devā. Paranimmitavasavattī devā. Brahmakāyikā devā saddamanussāvesuṃ “nirabbudo vata bho bhikkhusaṅgho nirādīnavo, Sudinnena Kalandaputtana abbudaṃ uppāditaṃ, ādīnavo uppādito”ti. Itiha tena khaṇena tena muhuttana yāva brahmalokā saddo abbhuggacchi.

---

1. Cātumahārājikā (Sī, Syā)

Atha kho āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyaikā tassa gabbhassa paripākamanvāya puttaṃ vijāyi. Atha kho āyasmato Sudinnassa saḥāyakā tassa dārakassa Bijakoti nāmaṃ akaṃsu, āyasmato Sudinnassa purāṇadutiyaikāya Bijakamātāti nāmaṃ akaṃsu, āyasmato Sudinnassa Bijakapitāti nāmaṃ akaṃsu. Te aparena samayena ubho agārasmā anagāriyaṃ pabbajitvā arahattaṃ sacchākaṃsu.

37. Atha kho āyasmato Sudinnassa ahudeva kukkuccaṃ ahu vippaṭisāro “alābhā vata me, na vata me lābhā, dulladdhaṃ vata me, na vata me suladdhaṃ, yohaṃ evaṃ svākkhāte dhammavinaye pabbajitvā nāsakkhim yāvajīvaṃ paripuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ caritun”ti. So teneva kukkucena tena vippaṭisārena kiso ahosi lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto, antomano līnamano dukkhī dummano vippaṭisārī pajjhāyi.

38. Atha kho āyasmato Sudinnassa saḥāyakā bhikkhū āyasmantaṃ Sudinnaṃ etadavocum “pubbe kho tvaṃ āvuso Sudinna vaṇṇavā ahosi pīṇindriyo pasannamukhavaṇṇo vippasannachavivaṇṇo, so dāni tvaṃ etarahi kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto antomano līnamano dukkhī dummano vippaṭisārī pajjhāyasi, kacci no tvaṃ āvuso Sudinna anabhirato brahmacariyaṃ carasī”ti. Na kho ahaṃ āvuso anabhirato brahmacariyaṃ carāmi, atthi me pāpakammaṃ kataṃ, purāṇadutiyaikāya methuno dhammo paṭisevito, tassa mayhaṃ āvuso ahudeva kukkuccaṃ, ahu vippaṭisāro “alābhā vata me, na vata me lābhā, dulladdhaṃ vata me, na vata me suladdhaṃ, yohaṃ evaṃ svākkhāte dhammavinaye pabbajitvā nāsakkhim yāvajīvaṃ paripuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ caritun”ti. Alaṃ hi te āvuso Sudinna kukkucāya alaṃ vippaṭisārāya, yaṃ tvaṃ evaṃ svākkhāte dhammavinaye pabbajitvā na sakkhissasi yāvajīvaṃ paripuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ caritum. Nanu āvuso Bhagavatā anekapariyāyena virāgāya dhammo desito no sarāgāya, viśaṃyogāya dhammo desito no saṃyogāya, anupādānāya dhammo desito no sa-
upādānāya. Tattha nāma tvaṃ āvuso

Bhagavatā virāgāya dhamme desite sarāgāya cetessasi, visaṃyogāya dhamme desite saṃyogāya cetessasi, anupādānāya dhamme desite sa-upādānāya cetessasi. Nanu āvuso Bhagavatā anekapariyāyena rāgavirāgāya dhammo desito, madanimmadanāya pipāsavinayāya ālayasamugghātāya vaṭṭupacchedāya taṇhākkhayāya virāgāya nirodhāya nibbānāya dhammo desito, nanu āvuso Bhagavatā anekapariyāyena kāmānaṃ pahānaṃ akkhātāṃ, kāmasaññānaṃ pariññā akkhātā, kāmapiṇḍānaṃ paṭivinayo akkhāto, kāmavitakkānaṃ samugghāto akkhāto, kāmapiṇḍānaṃ vūpasamo akkhāto. Netāṃ āvuso appasannānaṃ vā pasādāya pasannānaṃ vā bhīyyobhāvāya, atha khvetāṃ āvuso appasannānañceva appasādāya pasannānañca ekaccānaṃ aññathattāyāti.

39. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Sudinnaṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Atha kho Bhagavā etasmimṃ nidāne etasmimṃ pakaraṇe bhikkhusaṃghaṃ sannipātāpetvā āyasmantaṃ Sudinnaṃ paṭipucchi “saccaṃ kira tvaṃ Sudinna purāṇadutiyaikāya methunaṃ dhammaṃ paṭisevī”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā “ananucchavikaṃ¹ moghapurisa ananulomikaṃ appatirūpaṃ assāmaṇakaṃ akappiyaṃ akaraṇīyaṃ, kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa evaṃ svākkhāte dhammavinaye pabbajitvā na sakkhissasi yāvajīvaṃ paripuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ carituṃ. Nanu mayā moghapurisa anekapariyāyena virāgāya dhammo desito no sarāgāya, visaṃyogāya dhammo desito no saṃyogāya, anupādānāya dhammo desito no sa-upādānāya. Tattha nāma tvaṃ moghapurisa mayā virāgāya dhamme desite sarāgāya cetessasi, visaṃyogāya dhamme desite saṃyogāya cetessasi, anupādānāya dhamme desite sa-upādānāya cetessasi. Nanu mayā moghapurisa anekapariyāyena rāgavirāgāya dhammo desito, madanimmadanāya pipāsavinayāya ālayasamugghātāya vaṭṭupacchedāya taṇhākkhayāya virāgāya nirodhāya nibbānāya dhammo desito, nanu mayā moghapurisa anekapariyāyena

---

1. Ananucchaviyaṃ (Sī)

kāmānaṃ pahānaṃ akkhātānaṃ, kāmasaññānaṃ pariññā akkhātā,
 kāmapipāsānaṃ paṭivinayo akkhāto, kāmavitakkānaṃ samugghāto akkhāto,
 kāmapariḷhānaṃ vūpasamo akkhāto. Varam te moghapurisa āsivissassa¹
 ghoravisassa mukhe aṅgajātaṃ pakkhitaṃ, na tveva mātuḡāmassa aṅgajāte
 aṅgajātaṃ pakkhitaṃ. Varam te moghapurisa kaṇhasappassa mukhe
 aṅgajātaṃ pakkhitaṃ, na tveva mātuḡāmassa aṅgajāte aṅgajātaṃ
 pakkhitaṃ. Varam te moghapurisa aṅgārakāsuyā ādittāya sampajjalitāya
 sajotibhūtāya aṅgajātaṃ pakkhitaṃ, na tveva mātuḡāmassa aṅgajāte
 aṅgajātaṃ pakkhitaṃ. Tam kissa hetu, tatonidānaṃ hi moghapurisa
 maraṇaṃ vā nigaccheyya maraṇamattaṃ vā dukkhaṃ, na tveva tappaccayā
 kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā apāyaṃ duggatiṃ vinipātaṃ nirayaṃ
 upapajjeyya, itonidānaṃ kho moghapurisa kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā
 apāyaṃ duggatiṃ vinipātaṃ nirayaṃ upapajjeyya. Tattha nāma tvaṃ
 moghapurisa yaṃ tvaṃ asaddhammaṃ gāmadhammaṃ vasaladhammaṃ
 duṭṭhullaṃ odakantikaṃ rahassaṃ dvayaṃdvayasamāpattiṃ samāpajjissasi.
 Bahūnaṃ kho tvaṃ moghapurisa akusalānaṃ dhammānaṃ ādikattā
 pubbaṅgamo. Netāṃ moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya pasannānaṃ
 vā bhiiyobhāvāya, atha khvetāṃ moghapurisa appasannānaṃceva
 appasādāya pasannānaṃ ekaccānaṃ aññathattāyā”ti.

Atha kho Bhagavā āyasmantaṃ Sudinnaṃ anekapariyāyena vigarahitvā
 dubbharatāya dupposatāya mahicchatāya asantuṭṭhitāya² saṅgaṇikāya
 kosajjassa avaṇṇaṃ bhāsivā anekapariyāyena subharatāya suposatāya
 appicchassa santuṭṭhassa sallekhassa dhutassa pāsādikassa apacayassa
 vīriyārambhassa³ vaṇṇaṃ bhāsivā bhikkhūnaṃ tadanucchavikaṃ
 tadanulomikaṃ dhammiṃ kathaṃ katvā bhikkhū āmantesi—tena hi
 bhikkhave bhikkhunaṃ sikkhāpadaṃ paññāpessāmi⁴ dasa atthavase paṭicca
 saṅghasuṭṭhutāya saṅghaphāsutāya dummaṅkūnaṃ puggalānaṃ niggahāya
 pesalānaṃ bhikkhūnaṃ phāsuvihārāya diṭṭhadhammikānaṃ āsavānaṃ
 samvarāya samparāyikānaṃ āsavānaṃ paṭighātāya appasannānaṃ pasādāya
 pasannānaṃ bhiiyobhāvāya saddhammaṭṭhitiyā vinayānuggahāya. Evaṃca
 pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

1. Āsivissassa (Sī, Syā)

3. Vīriyārabhassa (Ka)

2. Asantuṭṭhatāya (Syā)

4. Paññāpessāmi (Sī, Syā)

“Yo pana bhikkhu methunaṃ dhammaṃ paṭiseveyya, pārājiko hoti asaṃvāso”ti.

Evañcidaṃ Bhagavatā bhikkhūnaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ hoti.

Sudinnabhāṇavāro niṭṭhito.

Makkaṭṭivatthu

40. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Vesāliyaṃ Mahāvane makkaṭṭiṃ āmisena upalāpetvā tassā methunaṃ dhammaṃ paṭisevati. Atha kho so bhikkhu pubbaṅhasamayaṃ nivāsetvā pattacīvaraṃ ādāya Vesāliṃ piṇḍāya pāvisi. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū senāsanacārikaṃ āhiṇḍantā yena tassa bhikkhuno vihāro tenupasaṅkamimsu, addasa kho sā makkaṭṭi te bhikkhū dūratova āgacchante, dīsvāna yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā tesāṃ bhikkhūnaṃ purato kaṭimpi cālesi, cheppampi cālesi, kaṭimpi oḍḍi, nimittampi akāsi. Atha kho tesāṃ bhikkhūnaṃ etadahosi “nissamsayaṃ kho so bhikkhu imissā makkaṭṭiyā methunaṃ dhammaṃ paṭisevatī”ti ekamantaṃ nilīyimsu. Atha kho so bhikkhu Vesāliyaṃ piṇḍāya caritvā piṇḍapātaṃ ādāya paṭikkami.

41. Atha kho sā makkaṭṭi yena so bhikkhu tenupasaṅkami. Atha kho so bhikkhu taṃ piṇḍapātaṃ ekadesaṃ bhuñjitvā ekadesaṃ tassā makkaṭṭiyā adāsi. Atha kho sā makkaṭṭi taṃ piṇḍapātaṃ bhuñjitvā tassa bhikkhuno kaṭim oḍḍi. Atha kho so bhikkhu tassā makkaṭṭiyā methunaṃ dhammaṃ paṭisevati. Atha kho te bhikkhū taṃ bhikkhuṃ etadvocum “nanu āvuso Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattaṃ, kissa tvaṃ āvuso makkaṭṭiyā methunaṃ dhammaṃ paṭisevasī”ti. Saccāṃ āvuso Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattaṃ, tañca kho

manussitthiyā no tīracchānagatāyāti. Nanu āvuso tatheva taṃ hoti, ananucchavikaṃ āvuso ananulomikaṃ appatirūpaṃ assāmaṇakaṃ akappiyaṃ akaraṇīyaṃ, kathaṃ hi nāma tvaṃ āvuso evaṃ svākkhāte dhammavinaye pabbajitvā na sakkhissasi yāvajīvaṃ paripuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ carituṃ. Nanu āvuso Bhagavatā anekapariyāyena virāgāya dhammo desito no sarāgāya -pa- kāmapariḷāhānaṃ vūpasamo akkhāto. Netam āvuso appasannānaṃ vā pasādāya pasannānaṃ vā bhiyyobhāvāya, athakhvetam āvuso appasannānañceva appasādāya pasannānañca ekaccānaṃ aññathattāyāti. Atha kho te bhikkhū taṃ bhikkhuṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ.

42. Atha kho Bhagavā etasmim̐ nidāne etasmim̐ pakaraṇe bhikkhusaṅghaṃ sannipātāpetvā taṃ bhikkhuṃ paṭipucchi “saccaṃ kira tvaṃ bhikkhu makkaṭṭiyā methunaṃ dhammaṃ paṭisevī”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā “ananucchavikaṃ moghapurisa ananulomikaṃ appatirūpaṃ assāmaṇakaṃ akappiyaṃ akaraṇīyaṃ, kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa evaṃ svākkhāte dhammavinaye pabbajitvā na sakkhissasi yāvajīvaṃ paripuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ carituṃ. Nanu mayā moghapurisa anekapariyāyena virāgāya dhammo desito no sarāgāya -pa- kāmapariḷāhānaṃ vūpasamo akkhāto. Varaṃ te moghapurisa āsivisassa ghoravisassa mukhe aṅgajātaṃ pakkhittaṃ, na tveva makkaṭṭiyā aṅgajāte aṅgajātaṃ pakkhittaṃ. Varaṃ te moghapurisa kaṇhasappassa mukhe aṅgajātaṃ pakkhittaṃ, na tveva makkaṭṭiyā aṅgajāte aṅgajātaṃ pakkhittaṃ. Varaṃ te moghapurisa aṅgārakāsuyā ādittāya sampajjalitāya sajotibhūtāya aṅgajātaṃ pakkhittaṃ, na tveva makkaṭṭiyā aṅgajāte aṅgajātaṃ pakkhittaṃ. Taṃ kissa hetu, tatonidānaṃ hi moghapurisa maraṇaṃ vā nigaccheyya maraṇamattaṃ vā dukkhaṃ, na tveva tappaccayā kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā apāyaṃ duggatim̐ vinipātaṃ nirayaṃ upapajjeyya, itonidānañca kho moghapurisa kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā apāyaṃ duggatim̐ vinipātaṃ nirayaṃ upapajjeyya. Tattha nāma tvaṃ moghapurisa yaṃ tvaṃ asaddhammaṃ gāmadhammaṃ vasaladhammaṃ duṭṭhullaṃ odakantikaṃ rahassaṃ dvayaṃdvayasamāpattim̐ samāpajjissasi. Netam̐ moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

“Yo pana bhikkhu methunaṃ dhammaṃ paṭiseveyya, antamaso tiracchānagatāyapi, pārājiko hoti asaṃvāso”ti.

Evañcidaṃ Bhagavatā bhikkhūnaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ hoti.

Makkaṭṭvatthu niṭṭhitaṃ.

Santhatabhāṇavāra

43. Tena kho pana samayena sambahulā Vesālikā Vajjiputtakā bhikkhū yāvadatthaṃ bhuñjimsu, yāvadatthaṃ supimsu, yāvadatthaṃ nhāyimsu, yāvadatthaṃ bhuñjitvā yāvadatthaṃ supitvā yāvadatthaṃ nhāyitvā ayoniso manasi karitvā sikkhaṃ apaccakkhāya dubbalyaṃ anāvikatvā methunaṃ dhammaṃ paṭisevimsu. Te aparena samayena ñātibyaśanenapi phuṭṭhā bhogabyāśanenapi phuṭṭhā rogabyāśanenapi phuṭṭhā āyasmantaṃ Ānandaṃ upasaṅkamtivā evaṃ vadanti “na mayaṃ bhante Ānanda Buddhagarahino, na dhammagarahino, na saṃhagarahino, attagarahino mayaṃ bhante Ānanda anaññagarahino, mayamevamaḥ alakkhikā mayaṃ appapuññā, ye mayaṃ evaṃ svākkhāte dhammavinaye pabbajitvā nāsakkhimhā yāvajjivaṃ paripuṇṇaṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ carituṃ, idāni cepi¹ mayaṃ bhante Ānanda labheyyāma Bhagavato santike pabbajjaṃ labheyyāma upasampadaṃ, idānipi mayaṃ vipassakā kusalānaṃ dhammānaṃ pubbarattāpararattaṃ bodhipakkhikānaṃ dhammānaṃ bhāvanānuyogamanuyuttā vihareyyāma, sādhu bhante Ānanda Bhagavato etamatthaṃ ārocehi”ti. Evaṃāvusoti kho āyasmā Ānando Vesālikānaṃ Vajjiputtakānaṃ paṭissuṇitvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā Bhagavato etamatthaṃ ārocesi.

Aṭṭhānametaṃ Ānanda anavakāso, yaṃ Tathāgato Vajjīnaṃ vā Vajjiputtakānaṃ vā kāraṇā sāvakānaṃ pārājikaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ samūhaneyyāti.

---

1. Idānipi ce (Syā)

Atha kho Bhagavā etasmim̐ nidāne etasmim̐ pakaraṇe dhammim̐ katham̐ katvā bhikkhū āmantesi yo bhikkhave¹ sikkham̐ apaccakkhāya dubbalyam̐ anāvikatvā methunam̐ dhammam̐ paṭisevati, so āgato na upasampādetabbo. Yo ca kho bhikkhave² sikkham̐ paccakkhāya dubbalyam̐ āvikatvā methunam̐ dhammam̐ paṭisevati, so āgato upasampādetabbo. Evañca pana bhikkhave imam̐ sikkhāpadam̐ uddiseyyātha—

44. “Yo pana bhikkhu bhikkhūnam̐ sikkhāsājīvasamāpanno sikkham̐ apaccakkhāya dubbalyam̐ anāvikatvā methunam̐ dhammam̐ paṭiseveyya, antamaso tiracchānagatāyapi, pārājiko hoti asamvāso”ti.

45. **Yopanāti** yo yādiso yathāyutto yathājacco yathānāmo yathāgotto yathāsīlo yathāvihārī yathāgocaro thero vā navo vā majjhimo vā, eso vuccati “yo panā”ti.

* **Bhikkhūti** bhikkhakoti bhikkhu, bhikkhācariyam̐ ajjhupagatoti bhikkhu, bhinnapaṭadharoti bhikkhu, samaññāya bhikkhu, paṭiññāya bhikkhu, ehi bhikkhūti bhikkhu, tīhi saraṇagamanehi upasampannoti bhikkhu, bhadro bhikkhu, sāro bhikkhu, sekho bhikkhu, asekho bhikkhu, samaggena saṃghena ñatticatutthena kammena akuppena ṭhānārahena upasampannoti bhikkhu. Tatra yvāyam̐ bhikkhu samaggena saṃghena ñatticatutthena kammena akuppena ṭhānārahena upasampanno, ayam̐ imasmim̐ atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

+ **Sikkhāti** tisso sikkhā adhisīlasikkhā adhicitasikkhā adhipaññāsikkhā. Tatra yāyam̐ adhisīlasikkhā, ayam̐ imasmim̐ atthe adhippetā “sikkhā”ti.

Sājīvam̐ nāma yam̐ Bhagavatā paññattam̐ sikkhāpadam̐, etam̐ sājīvam̐ nāma. Tasmim̐ sikkhati, tena vuccati “sājīvasamāpanno”ti.

1. Yo pana bhikkhave bhikkhu (Sī) yo kho bhikkhave bhikkhu (Syā)

2. Yo ca kho bhikkhave bhikkhu (Sī, Syā)

* Abhi 2. 254 piṭṭhe Jhānavibhaṅgepi.

+ Dī 3. 183 piṭṭhepi.

Sikkhaṃ apaccakkhāya dubbalyaṃ anāvikatvāti atthi bhikkhave dubbalyāvīkammañceva hoti sikkhā ca apaccakkhātā, atthi bhikkhave dubbalyāvīkammañceva hoti sikkhā ca paccakkhātā.

Kathaṅca bhikkhave dubbalyāvīkammañceva hoti sikkhā ca apaccakkhātā. Idha bhikkhave bhikkhu ukkaṅṭhito anabhirato sāmaññā cavitukāmo bhikkhubhāvaṃ aṭṭiyamāno harāyamāno jigucchamāno gihibhāvaṃ patthayamāno upāsakabhāvaṃ patthayamāno āramikabhāvaṃ patthayamāno sāmaṇerabhāvaṃ patthayamāno titthiyabhāvaṃ patthayamāno titthiyasāvakabhāvaṃ patthayamāno assamaṇabhāvaṃ patthayamāno asakyaputtiyabhāvaṃ patthayamāno yaṃnūnāhaṃ Buddhaṃ paccakkheyyanti vadati viññāpeti. Evaṃpi bhikkhave dubbalyāvīkammañceva hoti sikkhā ca apaccakkhātā.

Atha vā pana ukkaṅṭhito anabhirato sāmaññā cavitukāmo bhikkhubhāvaṃ aṭṭiyamāno harāyamāno jigucchamāno gihibhāvaṃ patthayamāno -pa- asakyaputtiyabhāvaṃ patthayamāno yaṃnūnāhaṃ dhammaṃ paccakkheyyanti vadati viññāpeti -pa- yaṃnūnāhaṃ saṃghaṃ. Yaṃnūnāhaṃ sikkhaṃ. Yaṃnūnāhaṃ vinayaṃ. Yaṃnūnāhaṃ pātimokkhaṃ. Yaṃnūnāhaṃ uddesaṃ. Yaṃnūnāhaṃ upajjhāyaṃ. Yaṃnūnāhaṃ ācariyaṃ. Yaṃnūnāhaṃ saddhivihārikaṃ. Yaṃnūnāhaṃ antevāsikaṃ. Yaṃnūnāhaṃ samānupajjhāyakaṃ. Yaṃnūnāhaṃ samānācariyakaṃ. Yaṃnūnāhaṃ sabrahmacāriṃ paccakkheyyanti vadati viññāpeti. Yaṃnūnāhaṃ gihī assanti vadati viññāpeti. Yaṃnūnāhaṃ upāsako assanti. Yaṃnūnāhaṃ āramiko assanti. Yaṃnūnāhaṃ sāmaṇero assanti. Yaṃnūnāhaṃ titthiyo assanti. Yaṃnūnāhaṃ titthiyasāvako assanti. Yaṃnūnāhaṃ assamaṇo assanti. Yaṃnūnāhaṃ asakyaputtiyo assanti vadati viññāpeti. Evaṃpi bhikkhave dubbalyāvīkammañceva hoti sikkhā ca apaccakkhātā.

46. Atha vā pana ukkaṅṭhito anabhirato sāmaññā cavitukāmo bhikkhubhāvaṃ aṭṭiyamāno harāyamāno jigucchamāno gihibhāvaṃ patthayamāno -pa- asakyaputtiyabhāvaṃ patthayamāno yaḍi paṇāhaṃ Buddhaṃ paccakkheyyanti

vadati viññāpeti -pa- yadi panāhaṃ asakyaputtiyo assanti vadati viññāpeti -pa- apāhaṃ Buddhaṃ paccakkheyyanti vadati viññāpeti -pa- apāhaṃ asakyaputtiyo assanti vadati viññāpeti -pa- handāhaṃ Buddhaṃ paccakkheyyanti vadati viññāpeti -pa- handāhaṃ asakyaputtiyo assanti vadati viññāpeti -pa- hoti me Buddhaṃ paccakkheyyanti vadati viññāpeti -pa- hoti me asakyaputtiyo assanti vadati viññāpeti. Evaṃpi bhikkhave dubbalyāvikkammañceva hoti sikkhā ca apaccakkhātā.

47. Atha vā pana ukkaṇṭhito anabhirato sāmaññā cavitukāmo bhikkhubhāvaṃ aṭṭiyamāno harāyamāno jigucchamāno gihibhāvaṃ patthayamāno -pa- asakyaputtiyabhāvaṃ patthayamāno mātaraṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Pīturaṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Bhātaraṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Bhaginiṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Puttaṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Dhītaraṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Pajāpatiṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Nātake sarāmīti vadati viññāpeti. Mitte sarāmīti vadati viññāpeti. Gāmaṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Nigamaṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Khettaṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Vatthum sarāmīti vadati viññāpeti. Hiraññaṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Suvaṇṇaṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Sippaṃ sarāmīti vadati viññāpeti. Pubbe hasitaṃ lapitaṃ kīlitaṃ samanussarāmīti vadati viññāpeti. Evaṃpi bhikkhave dubbalyāvikkammañceva hoti sikkhā ca apaccakkhātā.

48. Atha vā pana ukkaṇṭhito anabhirato sāmaññā cavitukāmo bhikkhubhāvaṃ aṭṭiyamāno harāyamāno jigucchamāno gihibhāvaṃ patthayamāno -pa- asakyaputtiyabhāvaṃ patthayamāno mātā me atthi, sā mayā posetabbāti vadati viññāpeti. Pitā me atthi, so mayā posetabboti vadati viññāpeti. Bhātā me atthi, so mayā posetabboti vadati viññāpeti. Bhaginī me atthi, sā mayā posetabbāti vadati viññāpeti. Putto me atthi, so mayā posetabboti vadati viññāpeti. Dhītā me atthi, sā mayā posetabbāti vadati viññāpeti. Pajāpati me atthi, sā mayā posetabbāti vadati

viññāpeti. Ñātakā me atthi, te mayā posetabbāti vadati viññāpeti. Mittā me atthi, te mayā posetabbāti vadati viññāpeti. Evampi bhikkhave dubbalyāvikkammañceva hoti sikkhā ca apaccakkhātā.

49. Atha vā pana ukkaṇṭhito anabhirato sāmaññā cavitukāmo bhikkhubhāvaṃ aṭṭiyamāno harāyamāno jigucchamāno gihibhāvaṃ patthayamāno -pa- asakyaputtiyabhāvaṃ patthayamāno mātā me atthi, sā maṃ possessatīti vadati viññāpeti. Pitā me atthi, so maṃ possessatīti vadati viññāpeti. Bhātā me atthi, so maṃ possessatīti vadati viññāpeti. Bhaginī me atthi, sā maṃ possessatīti vadati viññāpeti. Putto me atthi, so maṃ possessatīti vadati viññāpeti. Dhītā me atthi, sā maṃ possessatīti vadati viññāpeti. Pajāpati me atthi, sā maṃ possessatīti vadati viññāpeti. Ñātakā me atthi, te maṃ possessatīti vadati viññāpeti. Mittā me atthi, te maṃ possessatīti vadati viññāpeti. Gāmo me atthi, tenāhaṃ jīvissāmīti vadati viññāpeti. Nigamo me atthi, tenāhaṃ jīvissāmīti vadati viññāpeti. Khettaṃ me atthi, tenāhaṃ jīvissāmīti vadati viññāpeti. Vatthu me atthi, tenāhaṃ jīvissāmīti vadati viññāpeti. Hiraññaṃ me atthi, tenāhaṃ jīvissāmīti vadati viññāpeti. Suvannaṃ me atthi, tenāhaṃ jīvissāmīti vadati viññāpeti. Sippaṃ me atthi, tenāhaṃ jīvissāmīti vadati viññāpeti. Evampi bhikkhave dubbalyāvikkammañceva hoti sikkhā ca apaccakkhātā.

50. Atha vā pana ukkaṇṭhito anabhirato sāmaññā cavitukāmo bhikkhubhāvaṃ aṭṭiyamāno harāyamāno jigucchamāno gihibhāvaṃ patthayamāno -pa- asakyaputtiyabhāvaṃ patthayamāno dukkaranti vadati viññāpeti. Na sukaranti vadati viññāpeti. Duccaranti vadati viññāpeti. Na sucaranti vadati viññāpeti. Na ussahāmīti vadati viññāpeti. Na visahāmīti vadati viññāpeti. Na ramāmīti vadati viññāpeti. Nābhiramāmīti vadati viññāpeti. Evampi kho bhikkhave dubbalyāvikkammañceva hoti sikkhā ca apaccakkhātā.

51. Kathaṅca bhikkhave dubbalyāvikammañceva hoti sikkhā ca paccakkhātā. Idha bhikkhave bhikkhu ukkaṅṭhito anabhirato sāmaññā cavitukāmo bhikkhubhāvaṃ aṭṭiyamāno harāyamāno jigucchamāno gihibhāvaṃ patthayamāno -pa- asakyaputtīyabhāvaṃ patthayamāno Buddhaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Evaṃpi bhikkhave dubbalyāvikammañceva hoti sikkhā ca paccakkhātā.

Atha vā pana ukkaṅṭhito anabhirato sāmaññā cavitukāmo bhikkhubhāvaṃ aṭṭiyamāno harāyamāno jigucchamāno gihibhāvaṃ patthayamāno -pa- asakyaputtīyabhāvaṃ patthayamāno dhammaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Saṃghaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Sikkhaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Vinayaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Pātimokkhaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Uddesaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Upajjhāyaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Ācariyaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Saddhivihārikaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Antevāsikaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Samānupajjhāyakaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Samānācariyakaṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Sabrahmacāriṃ paccakkhāmīti vadati viññāpeti. Gihīti maṃ dhārehīti vadati viññāpeti. Upāsakoti maṃ dhārehīti vadati viññāpeti. Ārāmikoti maṃ dhārehīti vadati viññāpeti. Sāmaṇeroti maṃ dhārehīti vadati viññāpeti. Titthiyoti maṃ dhārehīti vadati viññāpeti. Titthiyasāvakoti maṃ dhārehīti vadati viññāpeti. Assamaṇoti maṃ dhārehīti vadati viññāpeti. Asakyaputtīyoti maṃ dhārehīti vadati viññāpeti. Evaṃpi bhikkhave dubbalyāvikammañceva hoti sikkhā ca paccakkhātā.

52. Atha vā pana ukkaṅṭhito anabhirato sāmaññā cavitukāmo bhikkhubhāvaṃ aṭṭiyamāno harāyamāno jigucchamāno gihibhāvaṃ patthayamāno -pa- asakyaputtīyabhāvaṃ patthayamāno alaṃ me Buddhenāti vadati viññāpeti -pa- alaṃ me sabrahmacārīhīti vadati viññāpeti. Evaṃpi -pa-. Atha vā pana -pa-. Kiṃ nu me Buddhenāti vadati viññāpeti -pa-. Kiṃ nu me sabrahmacārīhīti vadati viññāpeti. Na mamattho Buddhenāti vadati viññāpeti -pa-. Na mamattho sabrahmacārīhīti vadati viññāpeti. Sumuttāhaṃ

Buddhenāti vadati viññāpeti -pa-. Sumuttāhaṃ sabrahmacārīhīti vadati viññāpeti. Evaṃpi bhikkhave dubbalyāvikammañceva hoti sikkhā ca paccakkhātā.

53. Yāni vā panaññānīpi atthi Buddhavevacanāni vā dhammavevacanāni vā saṃghavevacanāni vā sikkhāvevacanāni vā vinayavevacanāni vā pātīmokkhavevacanāni vā uddesavevacanāni vā upajjhāyavevacanāni vā ācariyavevacanāni vā saddhivihārikavevacanāni vā antevāsikavevacanāni vā samānupajjhāyakavevacanāni vā samānācariyakavevacanāni vā sabrahmacārivevacanāni vā gihivevacanāni vā upāsakavevacanāni vā ārāmikavevacanāni vā sāmaṇeravevacanāni vā tītthiyavevacanāni vā tītthiyasāvakavevacanāni vā assamaṇavevacanāni vā asakyaputtīyavevacanāni vā, tehi ākārehi tehi liṅgehi tehi nimittehi vadati viññāpeti. Evaṃ kho bhikkhave dubbalyāvikammañceva hoti sikkhā ca paccakkhātā.

54. Kathañca bhikkhave apaccakkhātā hoti sikkhā. Idha bhikkhave yehi ākārehi yehi liṅgehi yehi nimittehi sikkhā paccakkhātā hoti, tehi ākārehi tehi liṅgehi tehi nimittehi ummattako sikkhaṃ paccakkhāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Ummattakassa santike sikkhaṃ paccakkhāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Khittacitto sikkhaṃ paccakkhāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Khittacittassa santike sikkhaṃ paccakkhāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Vedanāṭṭo sikkhaṃ paccakkhāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Vedanāṭṭassa santike sikkhaṃ paccakkhāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Devatāya santike sikkhaṃ paccakkhāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Tiracchānagatassa santike sikkhaṃ paccakkhāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Ariyakena milakkhassa¹ santike sikkhaṃ paccakkhāti, so ca na paṭivijānāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Milakkhakena ariyassa santike sikkhaṃ paccakkhāti, so ca na paṭivijānāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Ariyakena ariyassa santike sikkhaṃ paccakkhāti, so ca na

---

1. Milakkhakassa (Sī, Syā) milakkhussa (Ka)

paṭivijānāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Milakkhakena milakkhassa santike sikkham paccakkhāti, so ca na paṭivijānāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Davāya sikkham paccakkhāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Ravāya sikkham paccakkhāti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Asāvetukāmo sāveti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Sāvetukāmo na sāveti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Aviññussa sāveti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Viññussa na sāveti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Sabbaso vā pana na sāveti, apaccakkhātā hoti sikkhā. Evaṃ kho bhikkhave apaccakkhātā hoti sikkhā.

55. * **Methunadhammo** nāma yo so asaddhammo gāmadhammo vasaladhammo duṭṭhullam odakantikam rahassam dvayamdvayasamāpatti, eso methunadhammo nāma.

Paṭisevati nāma yo nimittena nimittam aṅgajātena aṅgajātam antamaso tilaphalamattampi paveseti, eso paṭisevati nāma.

Antamaso tiracchānagatāyapīti tiracchānagatitthiyāpi methunam dhammam paṭisevitvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo, pageva manussitthiyā, tena vuccati “antamaso tiracchānagatāyapī”ti.

Pārājiko hotīti seyyathāpi nāma puriso sīsacchinno abhabbo tena sarīrabandhanena jīvituṃ, evameva bhikkhu methunam dhammam paṭisevitvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo, tena vuccati “pārājiko hotī”ti.

Asamvāsoti samvāso nāma ekakammam ekuddeso samasikkhatā, eso samvāso nāma. So tena saddhim natthi, tena vuccati “asamvāso”ti.

56. Tisso itthiyo manussitthī amanussitthī tiracchānagatitthī. Tayo ubhatobyañjanakā manussubhatobyañjanako amanussubhatobyañjanako tiracchānagatubhatobyañjanako. Tayo paṇḍakā manussapaṇḍako

---

* Khu 7. 107, 110, 112 piṭṭhe Mahānidesepe.

amanussapaṇḍako tiracchānagatapaṇḍako. Tayo purisā manussapuriso amanussapuriso tiracchānagatapuriso.

Manussitthiyā tayo magge methunaṃ dhammaṃ paṭisevantassa āpatti pārājikassa vaccamagge passāvamagge mukhe. Amanussitthiyā -pa-. Tiracchānagatitthiyā tayo magge methunaṃ dhammaṃ paṭisevantassa āpatti pārājikassa vaccamagge passāvamagge mukhe. . Manussubhatobyañjanakassa. Amanussubhatobyañjanakassa. Tiracchānagatubhatobyañjanakassa tayo magge methunaṃ dhammaṃ paṭisevantassa āpatti pārājikassa vaccamagge passāvamagge mukhe. . Manussapaṇḍakassa dve magge methunaṃ dhammaṃ paṭisevantassa āpatti pārājikassa vaccamagge mukhe. . Amanussapaṇḍakassa. Tiracchānagatapaṇḍakassa. Manussapurisassa. Amanussapurisassa. Tiracchānagatapurisassa dve magge methunaṃ dhammaṃ paṭisevantassa āpatti pārājikassa vaccamagge mukhe.

57. Bhikkhussa sevanacittaṃ upaṭṭhite manussitthiyā vaccamaggaṃ aṅgajātaṃ pavesentassa āpatti pārājikassa. Bhikkhussa sevanacittaṃ upaṭṭhite manussitthiyā passāvamaggaṃ. Mukhaṃ aṅgajātaṃ pavesentassa āpatti pārājikassa. . Bhikkhussa sevanacittaṃ upaṭṭhite amanussitthiyā. Tiracchānagatitthiyā. Manussubhatobyañjanakassa. Amanussubhatobyañjanakassa. Tiracchānagatubhatobyañjanakassa vaccamaggaṃ. Passāvamaggaṃ. Mukhaṃ aṅgajātaṃ pavesentassa āpatti pārājikassa. . Bhikkhussa sevanacittaṃ upaṭṭhite manussapaṇḍakassa vaccamaggaṃ. Mukhaṃ aṅgajātaṃ pavesentassa āpatti pārājikassa. . Bhikkhussa sevanacittaṃ upaṭṭhite amanussapaṇḍakassa. Tiracchānagatapaṇḍakassa. Manussapurisassa. Amanussapurisassa. Tiracchānagatapurisassa. Vaccamaggaṃ. Mukhaṃ aṅgajātaṃ pavesentassa āpatti pārājikassa.

58. Bhikkhupaccatthikā manussitthiṃ bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena aṅgajātaṃ abhinisīdenti, so ce pavesanaṃ sādīyati¹, pavitṭhaṃ sādīyati, ṭhitaṃ sādīyati, uddharaṇaṃ sādīyati, āpatti pārājikassa. . Bhikkhupaccatthikā manussitthiṃ bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena aṅgajātaṃ abhinisīdenti, so ce pavesanaṃ na sādīyati, pavitṭhaṃ sādīyati, ṭhitaṃ sādīyati, uddharaṇaṃ sādīyati, āpatti pārājikassa. . Bhikkhupaccatthikā manussitthiṃ bhikkhussa

---

1. Pavisanaṃ sādīyati (Ka)

santike ānetvā vaccamaggena aṅgajātaṃ abhinisīdenti, so ce pavesanaṃ na sādiyati, pavitṭhaṃ na sādiyati, ṭhitaṃ sādiyati, uddharaṇaṃ sādiyati, āpatti pārājikassa. . Bhikkhupaccatthikā manussitthiṃ bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena aṅgajātaṃ abhinisīdenti, so ce pavesanaṃ na sādiyati, pavitṭhaṃ na sādiyati, ṭhitaṃ na sādiyati, uddharaṇaṃ sādiyati, āpatti pārājikassa. . Bhikkhupaccatthikā manussitthiṃ bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena aṅgajātaṃ abhinisīdenti, so ce pavesanaṃ na sādiyati, pavitṭhaṃ na sādiyati, ṭhitaṃ na sādiyati, uddharaṇaṃ na sādiyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā manussitthiṃ bhikkhussa santike ānetvā passāvamaggena. Mukhena aṅgajātaṃ abhinisīdenti, so ce pavesanaṃ sādiyati, pavitṭhaṃ sādiyati, ṭhitaṃ sādiyati, uddharaṇaṃ sādiyati, āpatti pārājikassa -pa- na sādiyati, anāpatti.

59. Bhikkhupaccatthikā manussitthiṃ jāgarantiṃ. Suttaṃ. Mattaṃ. Ummattaṃ. Pamattaṃ. Mataṃ akkhāyitaṃ. Mataṃ yebhuyyena akkhāyitaṃ -pa- āpatti pārājikassa. Mataṃ yebhuyyena khāyitaṃ bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena. Passāvamaggena. Mukhena aṅgajātaṃ abhinisīdenti, so ce pavesanaṃ sādiyati, pavitṭhaṃ sādiyati, ṭhitaṃ sādiyati, uddharaṇaṃ sādiyati, āpatti thullaccayassa -pa- na sādiyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā amanussitthiṃ. Tiracchānagatitthiṃ. Manussubhatobyañjanaṃ. Amanussubhatobyañjanaṃ. Tiracchānagatubhatobyañjanaṃ bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena. Passāvamaggena. Mukhena aṅgajātaṃ abhinisīdenti, so ce pavesanaṃ sādiyati, pavitṭhaṃ sādiyati, ṭhitaṃ sādiyati, uddharaṇaṃ sādiyati, āpatti pārājikassa -pa- na sādiyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā tiracchānagatubhatobyañjanaṃ jāgarantiṃ. Suttaṃ. Mattaṃ. Ummattaṃ. Pamattaṃ. Mataṃ akkhāyitaṃ. Mataṃ yebhuyyena akkhāyitaṃ -pa- āpatti pārājikassa. Mataṃ yebhuyyena khāyitaṃ bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena. Passāvamaggena. Mukhena aṅgajātaṃ abhinisīdenti, so ce pavesanaṃ

sādiyati, pavīṭṭham sādiyati, ṭhitam sādiyati, uddharaṇam sādiyati, āpatti thullaccayassa -pa- na sādiyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā manussapaṇḍakam. Amanussapaṇḍakam. Tiracchānagatapaṇḍakam bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena. Mukhena aṅgajātam abhinisīdenti, so ce pavesanam sādiyati, pavīṭṭham sādiyati, ṭhitam sādiyati, uddharaṇam sādiyati, āpatti pārājikassa -pa- na sādiyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā tiracchānagatapaṇḍakam jāgarantam. Suttam. Mattam. Ummattam. Pamattam. Matam akkhāyitam. Matam yebhuyyena akkhāyitam -pa- āpatti pārājikassa. Matam yebhuyyena khāyitam bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena. Mukhena aṅgajātam abhinisīdenti, so ce pavesanam sādiyati, pavīṭṭham sādiyati, ṭhitam sādiyati, uddharaṇam sādiyati, āpatti thullaccayassa -pa- na sādiyati, anāpatti.

60. Bhikkhupaccatthikā manussapurisam. Amanussapurisam. Tiracchānagatapurisam bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena. Mukhena aṅgajātam abhinisīdenti, so ce pavesanam sādiyati, pavīṭṭham sādiyati, ṭhitam sādiyati, uddharaṇam sādiyati, āpatti pārājikassa -pa- na sādiyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā tiracchānagatapurisam jāgarantam. Suttam. Mattam. Ummattam. Pamattam. Matam akkhāyitam. Matam yebhuyyena akkhāyitam -pa- āpatti pārājikassa. Matam yebhuyyena khāyitam bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena. Mukhena aṅgajātam abhinisīdenti, so ce pavesanam sādiyati, pavīṭṭham sādiyati, ṭhitam sādiyati, uddharaṇam sādiyati, āpatti thullaccayassa -pa- na sādiyati, anāpatti.

61. Bhikkhupaccatthikā manussitthim bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena. Passāvamaggena. Mukhena aṅgajātam abhinisīdenti santhatāya asanthatassa. Asanthatāya santhatassa. Santhatāya santhatassa. Asanthatāya asanthatassa. So ce pavesanam sādiyati, pavīṭṭham sādiyati, ṭhitam sādiyati, uddharaṇam sādiyati, āpatti pārājikassa -pa- na sādiyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā manussitthim jāgarantim. Suttam. Mattam. Ummattam. Pamattam. Matam akkhāyitam. Matam yebhuyyena akkhāyitam -pa- āpatti pārājikassa. Matam yebhuyyena khāyitam bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena. Passāvamaggena. Mukhena aṅgajātam abhinisīdenti santhatāya asanthatassa. Asanthatāya santhatassa. Santhatāya santhatassa. Asanthatāya asanthatassa. So ce pavesanam sādīyati, pavīṭṭham sādīyati, ṭhitam sādīyati, uddharaṇam sādīyati, āpatti thullaccayassa -pa- na sādīyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā amanussitthim. Tiracchānagatitthim. Manussubhatobyañjanakam. Amanussubhatobyañjanakam. Tiracchānagatubhatobyañjanakam bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena. Passāvamaggena. Mukhena aṅgajātam abhinisīdenti santhatassa asanthatassa. Asanthatassa santhatassa. Santhatassa santhatassa. Asanthatassa asanthatassa. So ce pavesanam sādīyati, pavīṭṭham sādīyati, ṭhitam sādīyati, uddharaṇam sādīyati, āpatti pārājikassa -pa- na sādīyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā tiracchānagatubhatobyañjanakam jāgarantam. Suttam. Mattam. Ummattam. Pamattam. Matam akkhāyitam. Matam yebhuyyena akkhāyitam -pa- āpatti pārājikassa. Matam yebhuyyena khāyitam bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena. Passāvamaggena. Mukhena aṅgajātam abhinisīdenti santhatassa asanthatassa. Asanthatassa santhatassa. Santhatassa santhatassa. Asanthatassa asanthatassa. So ce pavesanam sādīyati, pavīṭṭham sādīyati, ṭhitam sādīyati, uddharaṇam sādīyati, āpatti thullaccayassa -pa- na sādīyati, anāpatti.

62. Bhikkhupaccatthikā manussapaṇḍakam. Amanussapaṇḍakam. Tiracchānagatapaṇḍakam. Manussapurisam. Amanussapurisam. Tiracchānagatapurisam bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena, mukhena aṅgajātam abhinisīdenti santhatassa asanthatassa. Asanthatassa santhatassa. Santhatassa santhatassa. Asanthatassa asanthatassa. So ce pavesanam sādīyati, pavīṭṭham sādīyati, ṭhitam sādīyati, uddharaṇam sādīyati, āpatti pārājikassa -pa- na sādīyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā tiracchānagatapurisaṃ jāgarantaṃ. Suttaṃ. Mattaṃ. Ummattaṃ. Pamattaṃ. Mataṃ akkhāyitaṃ. Mataṃ yebhuyyena akkhāyitaṃ -pa- āpatti pārājikassa. Mataṃ yebhuyyena khāyitaṃ bhikkhussa santike ānetvā vaccamaggena, mukhena aṅgajātaṃ abhinisīdenti santhatassa asanthatassa. Asanthatassa santhatassa. Santhatassa santhatassa. Asanthatassa asanthatassa. So ce pavesanaṃ sādīyati, pavittṭhaṃ sādīyati, ṭhitaṃ sādīyati, uddharaṇaṃ sādīyati, āpatti thullaccayassa -pa- na sādīyati, anāpatti.

63. Bhikkhupaccatthikā bhikkhuṃ manussitthiyā santike ānetvā aṅgajātena vaccamaggaṃ. Passāvamaggaṃ. Mukhaṃ abhinisīdenti. So ce pavesanaṃ sādīyati, pavittṭhaṃ sādīyati, ṭhitaṃ sādīyati, uddharaṇaṃ sādīyati, āpatti pārājikassa -pa- na sādīyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā bhikkhuṃ manussitthiyā jāgarantiyā. Suttāya. Mattāya. Ummattāya. Pamattāya. Matāya akkhāyitāya. Matāya yebhuyyena akkhāyitāya -pa- āpatti pārājikassa. Matāya yebhuyyena khāyitāya santike ānetvā aṅgajātena vaccamaggaṃ. Passāvamaggaṃ. Mukhaṃ abhinisīdenti. So ce pavesanaṃ sādīyati, pavittṭhaṃ sādīyati, ṭhitaṃ sādīyati, uddharaṇaṃ sādīyati, āpatti thullaccayassa -pa- na sādīyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā bhikkhuṃ amanussitthiyā. Tiracchānagatitthiyā. Manussabhatobyañjanakassa. Amanussabhatobyañjanakassa. Tiracchānagatubhatobyañjanakassa. Manussapaṇḍakassa. Amanussapaṇḍakassa. Tiracchānagatapaṇḍakassa. Manussapurisassa. Amanussapurisassa. Tiracchānagatapurisassa santike ānetvā aṅgajātena vaccamaggaṃ. Mukhaṃ abhinisīdenti. So ce pavesanaṃ sādīyati, pavittṭhaṃ sādīyati, ṭhitaṃ sādīyati, uddharaṇaṃ sādīyati, āpatti pārājikassa -pa- na sādīyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā bhikkhuṃ tiracchānagatapurisassa jāgarantassa. Suttassa. Mattassa. Ummattassa. Pamattassa. Matassa akkhāyitassa. Matassa yebhuyyena akkhāyitassa -pa- āpatti pārājikassa. Matassa yebhuyyena khāyitassa santike ānetvā aṅgajātena vaccamaggaṃ. Mukhaṃ abhinisīdenti.

So ce pavesanaṃ sādīyati, pavīṭṭhaṃ sādīyati, ṭhitaṃ sādīyati, uddharaṇaṃ sādīyati, āpatti thullaccayassa -pa- na sādīyati, anāpatti.

64. Bhikkhupaccatthikā bhikkhuṃ manussitthiyā santike ānetvā āṅgajātena vaccamaggaṃ. Passāvamaggaṃ. Mukhaṃ abhinisīdenti santhatassa asanthatāya. Asanthatassa santhatāya. Santhatassa santhatāya. Asanthatassa asanthatāya. So ce pavesanaṃ sādīyati, pavīṭṭhaṃ sādīyati, ṭhitaṃ sādīyati, uddharaṇaṃ sādīyati, āpatti pārājikassa -pa- na sādīyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā bhikkhuṃ manussitthiyā jāgarantiyā. Suttāya. Mattāya. Ummattāya. Pamattāya. Matāya akkhāyitāya. Matāya yebhuyyena akkhāyitāya -pa- āpatti pārājikassa. Matāya yebhuyyena khāyitāya santike ānetvā āṅgajātena vaccamaggaṃ. Passāvamaggaṃ. Mukhaṃ abhinisīdenti santhatassa asanthatāya. Asanthatassa santhatāya. Santhatassa santhatāya. Asanthatassa asanthatāya. So ce pavesanaṃ sādīyati, pavīṭṭhaṃ sādīyati, ṭhitaṃ sādīyati, uddharaṇaṃ sādīyati, āpatti thullaccayassa -pa- na sādīyati, anāpatti.

Bhikkhupaccatthikā bhikkhuṃ amanussitthiyā. Tiracchānagatittiyā. Manussubhatobyañjanakassa. Amanussubhatobyañjanakassa. Tiracchānagatubhatobyañjanakassa. Manussapaṇḍakassa. Amanussapaṇḍakassa. Tiracchānagatapaṇḍakassa. Manussapurisassa. Amanussapurisassa. Tiracchānagatapurisassa santike ānetvā āṅgajātena vaccamaggaṃ. Mukhaṃ abhinisīdenti santhatassa asanthatassa. Asanthatassa santhatassa. Santhatassa santhatassa. Asanthatassa asanthatassa. So ce pavesanaṃ sādīyati, pavīṭṭhaṃ sādīyati, ṭhitaṃ sādīyati, uddharaṇaṃ sādīyati, āpatti pārājikassa -pa- na sādīyati, anāpatti.

65. Bhikkhupaccatthikā bhikkhuṃ tiracchānagatapurisassa jāgarantassa. Suttassa. Mattassa. Ummattassa. Pamattassa. Matassa akkhāyitassa. Matassa yebhuyyena akkhāyitassa -pa- āpatti pārājikassa. Matassa yebhuyyena khāyitassa santike ānetvā āṅgajātena vaccamaggaṃ. Mukhaṃ abhinisīdenti santhatassa asanthatassa. Asanthatassa santhatassa. Santha-

tassa santhatassa. Asanthatassa asanthatassa. So ce pavesanaṃ sādīyati, pavitṭhaṃ sādīyati, ṭhitaṃ sādīyati, uddharaṇaṃ sādīyati, āpatti thullaccayassa -pa- na sādīyati anāpatti.

Yathā bhikkhupaccatthikā vitthāritā, evaṃ vitthāretabbā.

Rājapaccatthikā. Corapaccatthikā. Dhuttapaccatthikā.

Uppaḷagandhapaccatthikā. . Saṃkhittaṃ.

66. Maggena maggaṃ paveseti, āpatti pārājikassa. Maggena amaggaṃ paveseti, āpatti pārājikassa. Amaggena maggaṃ paveseti, āpatti pārājikassa. Amaggena amaggaṃ paveseti, āpatti thullaccayassa.

Bhikkhu suttabhikkhumhi vippaṭipajjati, paṭibuddho sādīyati, ubho nāsetabbā. Paṭibuddho na sādīyati, dūsako nāsetabbo. Bhikkhu suttasāmaṇeramhi vippaṭipajjati, Paṭibuddho sādīyati, ubho nāsetabbā. Paṭibuddho na sādīyati, dūsako nāsetabbo. Sāmaṇero suttabhikkhumhi vippaṭipajjati, Paṭibuddho sādīyati, ubho nāsetabbā. Paṭibuddho na sādīyati, dūsako nāsetabbo. Sāmaṇero suttasāmaṇeramhi vippaṭipajjati, Paṭibuddho sādīyati, ubho nāsetabbā. Paṭibuddho na sādīyati, dūsako nāsetabbo.

Anāpatti ajānantassa asādīyantassa ummattakassa khittacittassa vedanāṭṭassa ādikammikassāti.

Santhatabhāṇavāro niṭṭhito.

Vinītavatthu-uddānagāthā

Makkaṭī vajjiputtā ca, gihī naggo ca titthiyā.

Dārikuppalavaṇṇā ca, byañjanehipare duve.

Mātā dhītā bhaginī ca, jāyā ca mudu lambinā.
 Dve vaṇā lepacittaṅca, dārudhītalikāya ca.
 Sundarena saha pañca, pañca sivathikaṭṭhikā.
 Nāgī yakkhī ca petī ca, paṇḍakopahato chupe.
 Bhaddiye Arahaṃ sutto, Sāvattiyā caturo pare.
 Vesāliyā tayo mālā, supine Bhārukacchako.
 Supabbā Saddhā bhikkhunī, sikkhamānā sāmaṇerī ca.
 Vesiyā paṇḍako gihī, aññamaññaṃ vuḍḍhapabbajito migoti.

Vinītavatthu

67. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu makkaṭṭiyā methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Tassa kukkucchaṃ ahosi “Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattaṃ, kacci nu kho ahaṃ pārājikaṃ āpattiṃ āpanno”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesi. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (1)

Tena kho pana samayena sambahulā Vesālikā Vajjiputtakā bhikkhū sikkhaṃ apaccakkhāya dubbalyaṃ anāvikatvā methunaṃ dhammaṃ paṭisevimsu. Tesaṃ kukkucchaṃ ahosi “Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattaṃ, kacci nu kho mayaṃ pārājikaṃ āpattiṃ āpannā”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Āpattiṃ tumhe bhikkhave āpannā pārājikanti. (2)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu evaṃ me anāpatti bhavissatīti gihiliṅgena methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Tassa kukkucchaṃ ahosi “Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattaṃ, kacci nu kho ahaṃ pārājikaṃ āpattiṃ āpanno”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesi. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (3)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu evaṃ me anāpatti bhavissatīti naggo hutvā methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Tassa kukkucchaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (4)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu evaṃ me anāpatti bhavissatīti kusacīraṃ nivāsetvā. Vākacīraṃ nivāsetvā. Phalacacīraṃ nivāsetvā. Kesakambalaṃ nivāsetvā. Vālakambalaṃ nivāsetvā. Ulūkapakkhikaṃ nivāsetvā. Ajinakkhipaṃ nivāsetvā methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (5-11)

Tena kho pana samayena aññataro piṇḍacāriko bhikkhu pīṭhake nipannaṃ dārikaṃ passitvā sāratto aṅguṭṭhaṃ aṅgajātaṃ pavesesi, sā kalamakāsi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti saṃghādisesassāti. (12)

68. Tena kho pana samayena aññataro māṇavako Uppalavaṇṇāya bhikkhuniyā paṭibaddhacitto hoti, atha kho so māṇavako Uppalavaṇṇāya bhikkhuniyā gāmaṃ piṇḍāya pavitṭhāya kuṭikaṃ pavisitvā nilīno acchi. Uppalavaṇṇā bhikkhunī pacchābhattaṃ piṇḍapātaṭikkantā pāde pakkhāletvā kuṭikaṃ pavisitvā mañcake nisīdi. Atha kho so māṇavako Uppalavaṇṇaṃ bhikkhuniṃ uggahetvā dūsesi. Uppalavaṇṇā bhikkhunī bhikkhunīnaṃ etamatthaṃ ārocesi. Bhikkhuniyo bhikkhūnaṃ etamatthaṃ ārocesuṃ. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Anāpatti bhikkhave asādiyantiyāti. (13)

69. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno itthilingaṃ pātubhūtaṃ hoti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Anujānāmi bhikkhave taṃ yeva upajjhaṃ tameva upasampadaṃ tāniyeva¹ vassāni bhikkhunihi saṅgamituṃ². Yā āpattiyo bhikkhūnaṃ bhikkhunihi sādharmaṇā, tā āpattiyo bhikkhūnaṃ santike vuṭṭhātuṃ. Yā āpattiyo bhikkhūnaṃ bhikkhunihi asādharmaṇā, tāhi āpattihi anāpatti. (14)

Tena kho pana samayena aññatarissā bhikkhuniyā purisalingaṃ pātubhūtaṃ hoti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Anujānāmi bhikkhave taṃ yeva upajjhaṃ tameva upasampadaṃ tāniyeva¹ vassāni bhikkhūhi saṅgamituṃ². Yā

1. Tāni (Sī, Syā)

2. Saṅgamituṃ (Sī, Syā)

āpattiyo bhikkhunīnaṃ bhikkhūhi sādharmaṇā, tā āpattiyo bhikkhūnaṃ santike vuṭṭhātuṃ. Yā āpattiyo bhikkhunīnaṃ bhikkhūhi asādharmaṇā, tāhi āpattihi anāpattīti. (15)

70. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu evaṃ me anāpatti bhavissatīti mātuyā methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Dhītuyā methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Bhaginiyā methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (16-18)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu purāṇadutiyikāya methunaṃ dhammaṃ paṭisevi, tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (19)

71. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu mudupiṭṭhiko hoti. So anabhiratiyā pīlito attano aṅgajātaṃ mukhena aggahesi. Tassakukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (20)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu lambī hoti. So anabhiratiyā pīlito attano aṅgajātaṃ attano vaccamaggaṃ pavesesi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (21)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu matasarīraṃ passi. Tasmim ca sarīre aṅgajātasāmantā vaṇo hoti. So evaṃ me anāpatti bhavissatīti aṅgajāte aṅgajātaṃ pavesetvā vaṇena nīhari. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (22)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu matasarīraṃ passi. Tasmim ca sarīre aṅgajātasāmantā vaṇo hoti. So evaṃ me anāpatti bhavissatīti vaṇe aṅgajātaṃ pavesetvā aṅgajātena nīhari. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (23)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sāratto lepacittassa nimittaṃ aṅgajātena chupi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (24)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sāratto dārudhītalikāya nimittam aṅgajātena chupi. Tassa kukkucam ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (25)

72. Tena kho pana samayena Sundaro nāma bhikkhu Rājagahā pabbajito rathikāya¹ gacchati. Aññatarā itthī “muhuttam² bhante āgamehi vandissāmi”ti sā vandantī antaravāsakam ukkhipitvā mukhena aṅgajātam aggaheṣi. Tassa kukkucam ahoṣi -pa-. Sādiyi tvaṃ bhikkhūti. Nāham Bhagavā sādiyinti. Anāpatti bhikkhu asādiyantassāti. (26)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī bhikkhum passivā etadavoca “ehi bhante methunam dhammam paṭisevā”ti. Alam bhagini netam kappatīti. Ehi bhante aham vāyamissāmi, tvaṃ mā vāyami, evam te anāpatti bhavissatīti. So bhikkhu tathā akāsi. Tassa kukkucam ahoṣi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (27)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī bhikkhum passivā etadavoca “ehi bhante methunam dhammam paṭisevā”ti. Alam bhagini netam kappatīti. Ehi bhante tvaṃ vāyama, aham na vāyamissāmi, evam te anāpatti bhavissatīti. So bhikkhu tathā akāsi. Tassa kukkucam ahoṣi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (28)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī bhikkhum passivā etadavoca “ehi bhante methunam dhammam paṭisevā”ti. Alam bhagini netam kappatīti. Ehi bhante abbhantaram ghaṭṭetvā bahi mocehi -pa- bahi ghaṭṭetvā abbhantaram mocehi, evam te anāpatti bhavissatīti. So bhikkhu tathā akāsi. Tassa kukkucam ahoṣi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (29-30)

73. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sivathikam gantvā akkhāyitam sarīram passivā tasmim methunam dhammam paṭisevi. Tassa kukkucam ahoṣi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (31)

---

1. Rathiyāya (Ka)

2. Itthī tam passivā etadavoca muhuttam (Syā)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sivathikaṃ gantvā yebhuyyena akkhāyitaṃ sarīraṃ passivā tasmim̐ methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattim̐ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (32)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sivathikaṃ gantvā yebhuyyena khāyitaṃ sarīraṃ passivā tasmim̐ methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (33)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sivathikaṃ gantvā chinnaśisaṃ passivā vaṭṭakate mukhe chupantaṃ aṅgajātaṃ pavesesi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattim̐ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (34)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sivathikaṃ gantvā chinnaśisaṃ passivā vaṭṭakate mukhe acchupantaṃ aṅgajātaṃ pavesesi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (35)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññatarissā itthiyā paṭibaddhacitto hoti. Sā kālakatā¹ susāne chaḍḍitā aṭṭhikāni vippakiṇṇāni honti. Atha kho so bhikkhu sivathikaṃ gantvā aṭṭhikāni saṅkaḍḍhitvā nimitte aṅgajātaṃ paṭipādesi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (36)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu nāgiyā methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Yakkhiniyā methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Petiyā methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Paṇḍakassa methunaṃ dhammaṃ paṭisevi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattim̐ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (37-40)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu upahatindriyo hoti. So “nāhaṃ vediyāmi² sukhaṃ vā dukkhaṃ vā, anāpatti me bhavissati”ti methunaṃ dhammaṃ paṭisevi -pa-. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. VEDIYI VĀ SO BHIKKHAVE MOGHAPURISO NA VĀ VEDIYI, ĀPATTI PĀRĀJIKASSĀTI. (41)

1. Kālakatā (Sī, Syā)

2. Vedayāmi (Ka)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu itthiyā methunaṃ dhammaṃ paṭisevissāmīti chupitamatte vippaṭisārī ahosi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti saṃghādisesassāti. (42)

74. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Bhaddiye Jātiyāvane divāvihāragato nipanno hoti. Tassa aṅgamaṅgāni vātūpatthaddhāni honti. Aññatarā itthī passivā aṅgajāte abhinisīditvā yāvadatthaṃ katvā pakkāmi. Bhikkhū kilinnaṃ passivā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Pañcahi bhikkhave ākārehi aṅgajātaṃ kammaniyaṃ hoti rāgena vaccena passāvena vātena uccāliṅgapāṇakadaṭṭhena, imehi kho bhikkhave pañcahākārehi aṅgajātaṃ kammaniyaṃ hoti. Aṭṭhānametaṃ bhikkhave anavakāso, yaṃ tassa bhikkhuno rāgena aṅgajātaṃ kammaniyaṃ assa, arahaṃ so bhikkhave bhikkhu, anāpatti bhikkhave tassa bhikkhunoti. (43)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Sāvattthiyā Andhavane divāvihāragato nipanno hoti. Aññatarā gopālikā passivā aṅgajāte abhinisīdi. So bhikkhu pavesanaṃ sādiyi, pavīṭṭhaṃ sādiyi, ṭhitaṃ sādiyi, uddharaṇaṃ sādiyi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (44)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Sāvattthiyā Andhavane divāvihāragato nipanno hoti. Aññatarā ajapālikā passivā. Aññatarā kaṭṭhahārikā passivā. Aññatarā gomayahārikā passivā aṅgajāte abhinisīdi. So bhikkhu pavesanaṃ sādiyi, pavīṭṭhaṃ sādiyi, ṭhitaṃ sādiyi, uddharaṇaṃ sādiyi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (45-47)

75. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Vesāliyaṃ Mahāvane divāvihāragato nipanno hoti. Aññatarā itthī passivā aṅgajāte abhinisīditvā yāvadatthaṃ katvā sāmāntā hasamānā ṭhitā

hoti. So bhikkhu paṭibujjhivā taṃ itthiṃ etadavoca “tuyhidam kamman”ti. Āma mayham kammanti. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Sādiyi tvam bhikkhūti. Nāham Bhagavā jānāmīti. Anāpatti bhikkhu ajānantassāti. (48)

76. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Vesāliyam Mahāvane divāvihāragato rukkam apassāya nipanno hoti. Aññatarā itthi passivā aṅgajāte abhinisīdi. So bhikkhu sahasā vuṭṭhāsi, tassa kukkucam ahosi -pa-. Sādiyi tvam bhikkhūti. Nāham Bhagavā sādiyinti. Anāpatti bhikkhu asādiyantassāti. (49)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Vesāliyam Mahāvane divāvihāragato rukkam apassāya nipanno hoti. Aññatarā itthi passivā aṅgajāte abhinisīdi. So bhikkhu akkamitvā pavattesi¹. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Sādiyi tvam bhikkhūti. Nāham Bhagavā sādiyinti. Anāpatti bhikkhu asādiyantassāti. (50)

77. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Vesāliyam Mahāvane Kūṭāgārasālāyam divāvihāragato dvāram vivarivā nipanno hoti. Tassa aṅgamaṅgāni vātūpatthaddhāni honti. Tena kho pana samayena sambahulā itthiyo gandhañca mālañca ādāya āramam āgamaṃsu vihārapekkhikāyo. Atha kho tā itthiyo taṃ bhikkhum passivā aṅgajāte abhinisīditvā yāvadattham katvā “purisūsabho vatāyan”ti vatvā gandhañca mālañca āropetvā pakkamimsu. Bhikkhū kilinam passivā Bhagavato etamattham ārocesum. Pañcahi bhikkhave ākārehi aṅgajātam kammaniyam hoti rāgena vaccena passāvena vātena uccāliṅgapāṇakadaṭṭhena, imehi kho bhikkhave pañcahākārehi aṅgajātam kammaniyam hoti. Aṭṭhānametaṃ bhikkhave anavakāso, yam tassa bhikkhuno rāgena aṅgajātam kammaniyam assa, araham so bhikkhave bhikkhu, anāpatti bhikkhave tassa bhikkhuno. Anujānāmi bhikkhave divā paṭisalliyantena dvāram samvarivā paṭisalliyitunti. (51)

---

1. Pavattesi (Si, Syā)

78. Tena kho pana samayena aññataro Bhārukacchako bhikkhu supinante¹ purāṇadutiyikāya methunaṃ dhammaṃ paṭisevitvā “assamaṇo ahaṃ vibbhamissāmi”ti Bhārukacchaṃ gacchanto antarāmagge āyasmantaṃ Upāliṃ passitvā etamatthaṃ ārocesi. Āyasmā Upāli evamaḥa “anāpatti āvuso supinanteṇā”ti. (52)

Tena kho pana samayena Rājagahe Supabbā nāma upāsikā mudhappasannā² hoti. Sā evaṃdiṭṭhikā hoti “yā methunaṃ dhammaṃ deti, sā aggadānaṃ deti”ti. Sā bhikkhuṃ passitvā etadavoca “ehi bhante methunaṃ dhammaṃ paṭisevā”ti. Alaṃ bhagini netāṃ kappatīti. Ehi bhante ūrantarikāya³ ghaṭṭehi. Evaṃ te anāpatti bhavissatīti -pa-. Ehi bhante nābhiyaṃ ghaṭṭehi. Ehi bhante udaravaṭṭiyaṃ ghaṭṭehi. Ehi bhante upakacchake ghaṭṭehi. Ehi bhante gīvāyaṃ ghaṭṭehi. Ehi bhante kaṇṇacchidde ghaṭṭehi. Ehi bhante kesavaṭṭiyaṃ ghaṭṭehi. Ehi bhante aṅgulantarikāya ghaṭṭehi. Ehi bhante hatthena upakkamitvā mocessāmi, evaṃ te anāpatti bhavissatīti. So bhikkhu tathā akāsi. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatthi saṃghādisesassāti. (53-61)

79. Tena kho pana samayena Sāvattiyaṃ Saddhā nāma upāsikā mudhappasannā hoti. Sā evaṃdiṭṭhikā hoti “yā methunaṃ dhammaṃ deti, sā aggadānaṃ deti”ti. Sā bhikkhuṃ passitvā etadavoca “ehi bhante methunaṃ dhammaṃ paṭisevā”ti. Alaṃ bhagini netāṃ kappatīti. Ehi bhante ūrantarikāya ghaṭṭehi -pa-. Ehi bhante hatthena upakkamitvā mocessāmi, evaṃ te anāpatti bhavissatīti. So bhikkhu tathā akāsi. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti saṃghādisesassāti. (62-70)

80. Tena kho pana samayena Vesāliyaṃ Licchavikumārakā bhikkhuṃ gahetvā bhikkhuniyā vippaṭipādesuṃ. Sikkhamānāya vippaṭipādesuṃ. Sāmaṇeriyā vippaṭipādesuṃ. Ubho sādiyimsu, ubho nāsetabbā. Ubho na sādiyimsu, ubhinnaṃ anāpatti. (71-76)

---

1. Supinanteṇa (Sī, Syā)

2. Muddhappasannā (Sī)

3. Ūrantarikāya (Sī)

81. Tena kho pana samayena Vesāliyaṃ Liccavikumārakā bhikkhuṃ gahetvā vesiyā vippaṭipādesuṃ. Paṇḍake vippaṭipādesuṃ. Gihiniyā vippaṭipādesuṃ. Bhikkhu sādīyi, bhikkhu nāsetabbo. Bhikkhu na sādīyi, bhikkhussa anāpatti. (77-82)

Tena kho pana samayena Vesāliyaṃ Licchavikumārakā bhikkhū gahetvā aññamaññaṃ vippaṭipādesuṃ. Ubho sādīyimsu, ubho nāsetabbā. Ubho na sādīyimsu, ubhinnaṃ anāpatti. (83-84)

82. Tena kho pana samayena aññataro vuḍḍhapabbajito bhikkhu purāṇadutiyaikāya dassanaṃ agamāsi. Sā “ehi bhante vibbhamā”ti aggahesi. So bhikkhu paṭikkamanto uttāno paripati. Sā ubbhajitvā¹ aṅgajāte² abhinisīdi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Sādīyi tvaṃ bhikkhūti. Nāhaṃ Bhagavā sādīyinti. Anāpatti bhikkhu asādīyantassāti. (85)

83. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu araññe viharati. Migapotako tassa passāvaṭṭhānaṃ āgantvā passāvaṃ pivanto mukhena aṅgajātaṃ aggahesi. So bhikkhu sādīyi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (86)

Paṭhamapārājikaṃ samattaṃ.

2. Dutiyapārājika

84. Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Gijjhakūṭe pabbate. Tena kho pana samayena sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū Isigilipasse tiṇakuṭiyo karitvā vassaṃ upagacchimsu. Āyasmāpi Dhaniyo kumbhakāraputto tiṇakuṭikaṃ karitvā vassaṃ upagacchi. Atha kho

1. Ubbhujitvā (Sī, Syā)

2. Aṅgajātena (Sī)

te bhikkhū vassaṃvuṭṭhā temāsaccayena tiṇakuṭiyo sinditvā tiṇaṅca kaṭṭhaṅca paṭisāmetvā janapadacārikam pakkamimsu. Āyasmā pana Dhaniyo kumbhakāraputto tattheva vassaṃ vasi, tattha hemantaṃ, tattha gimhaṃ. Atha kho āyasmato Dhaniyassa kumbhakāraputtassa gāmaṃ piṇḍāya pavitṭhassa tiṇahāriyo kaṭṭhahāriyo tiṇakuṭikam bhinditvā tiṇaṅca kaṭṭhaṅca ādāya agamaṃsu. Dutiyampi kho āyasmā Dhaniyo kumbhakāraputto tiṇaṅca kaṭṭhaṅca saṃkaḍḍhitvā tiṇakuṭikam akāsi. Dutiyampi kho āyasmato Dhaniyassa kumbhakāraputtassa gāmaṃ piṇḍāya pavitṭhassa tiṇahāriyo kaṭṭhahāriyo tiṇakuṭikam bhinditvā tiṇaṅca kaṭṭhaṅca ādāya agamaṃsu. Tatiyampi kho āyasmā Dhaniyo kumbhakāraputto tiṇaṅca kaṭṭhaṅca saṃkaḍḍhitvā tiṇakuṭikam akāsi. Tatiyampi kho āyasmato Dhaniyassa kumbhakāraputtassa gāmaṃ piṇḍāya pavitṭhassa tiṇahāriyo kaṭṭhahāriyo tiṇakuṭikam bhinditvā tiṇaṅca kaṭṭhaṅca ādāya agamaṃsu.

Atha kho āyasmato Dhaniyassa kumbhakāraputtassa etadahosi “yāvataṭṭhāya kho me gāmaṃ piṇḍāya pavitṭhassa tiṇahāriyo kaṭṭhahāriyo tiṇakuṭikam bhinditvā tiṇaṅca kaṭṭhaṅca ādāya agamaṃsu, ahaṃ kho pana susikkhito anavayo sake ācariyake kumbhakārakamme pariyodātasippo, yaṃnūnāhaṃ sāmaṃ cikkhallaṃ madditvā sabbamattikāmayam kuṭikam kareyyan”ti. Atha kho āyasmā Dhaniyo kumbhakāraputto sāmaṃ cikkhallaṃ madditvā sabbamattikāmayam kuṭikam karitvā tiṇaṅca kaṭṭhaṅca gomayaṅca saṃkaḍḍhitvā taṃ kuṭikam paci, sā ahoṣi kuṭikā abhirūpā dassanīyā pāsādikā lohikā¹, seyyathāpi indagopako. Seyyathāpi nāma kiṅkaṇikasaddo², evamevaṃ tassā kuṭikāya saddo ahoṣi.

85. Atha kho Bhagavā sambahulehi bhikkhūhi saddhim Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasa taṃ kuṭikam abhirūpaṃ dassanīyaṃ pāsādikaṃ lohikaṃ, disvāna bhikkhū āmantesi “kiṃ etaṃ bhikkhave abhirūpaṃ dassanīyaṃ pāsādikaṃ lohikaṃ, seyyathāpi indagopako”ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Vigarahi Buddho Bhagavā “ananucchavikaṃ bhikkhave tassa moghapurisassa ananulomikaṃ appatirūpaṃ

1. Lohitakā (Syā)

2. Kiṅkaṇikasaddo (Sī, Syā)

assāmaṇakaṃ akappiyaṃ akaraṇīyaṃ, kathaṃ hi nāma so bhikkhave moghapuriso sabbamattikāmayā kuṭikaṃ karissati, na hi nāma bhikkhave tassa moghapurisassa pānesu anuddayā anukampā aviheṣā bhavissati. Gacchathetaṃ bhikkhave kuṭikaṃ bhindatha, mā pacchimā janatā pānesu pātabyataṃ āpajji. Na ca bhikkhave sabbamattikāmayā kuṭikā kātabbā, yo kareyya, āpatti dukkaṭassā”ti. Evaṃ bhanteti kho te bhikkhū Bhagavato paṭissuṇitvā yena sā kuṭikā tenupasaṅkamimsu, upasaṅkamtivā taṃ kuṭikaṃ bhindimsu. Atha kho āyasmā Dhaniyo kumbhakāraputto te bhikkhū etadavoca “kissa me tumhe āvuso kuṭikaṃ bhindathā”ti. Bhagavā āvuso bhedāpetīti. Bhindathāvuso sace dhammassāmī bhedāpetīti.

86. Atha kho āyasmato Dhaniyassa kumbhakāraputtassa etadahosi “yāvataṭṭhāyikaṃ kho me gāmaṃ piṇḍāya pavittḥassa tiṇahāriyo kaṭṭhahāriyo tiṇakuṭikaṃ bhinditvā tiṇaṅca kaṭṭhaṅca ādāya agamaṃsu, yāpi mayā sabbamattikāmayā kuṭikā katā, sāpi Bhagavatā bhedāpitā, atthi ca me dāruḅahe gaṇako sandiṭṭho, yaṃnūnāhaṃ dāruḅahe gaṇakaṃ dārūni yācitvā dārukuṭikaṃ kareyyan”ti. Atha kho āyasmā Dhaniyo kumbhakāraputto yena dāruḅahe gaṇako tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā dāruḅahe gaṇakaṃ etadavoca “yāvataṭṭhāyikaṃ kho me āvuso gāmaṃ piṇḍāya pavittḥassa tiṇahāriyo kaṭṭhahāriyo tiṇakuṭikaṃ bhinditvā tiṇaṅca kaṭṭhaṅca ādāya agamaṃsu, yāpi mayā sabbamattikāmayā kuṭikā katā, sāpi Bhagavatā bhedāpitā, dehi me āvuso dārūni icchāmi dārukuṭikaṃ¹ kātun”ti. Natthi bhante tādisāni dārūni, yānāhaṃ ayyassa dadeyyaṃ, atthi bhante devagahadārūni nagarapaṭisaṅkhārikāni āpadatthāya nikkhattāni, sace tāni dārūni rājā dāpeti harāpetha bhanteti. Dinnāni āvuso rañṇāti. Atha kho dāruḅahe gaṇakassa etadahosi “ime kho samaṇā Sakyaputtiyā dhammacārino samacārino² brahmacarino saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā, rājāpimesaṃ abhippasanno, nārahati adinnaṃ dinnanti vattun”ti. Atha kho

1. Dārukuḍḍikaṃ kuṭikaṃ (Si)

2. Sammacārino (Ka)

dārugahe gaṇako āyasmantaṃ Dhaniyaṃ kumbhakāraputtaṃ etadavoca “harāpetha bhante”ti. Atha kho āyasmā Dhaniyo kumbhakāraputto tāni dārūni khaṇḍakhaṇḍikaṃ chedāpetvā sakaṭehi nibbāhāpetvā dārukuṭikaṃ akāsi.

87. Atha kho Vassakāro brāhmaṇo Magadhamahāmatto Rājagahe kammante anusaññāyamāno yena dārugahe gaṇako tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā dārugahe gaṇakaṃ etadavoca “yāni tāni bhaṇe devagahadārūni nagarapaṭisaṅkhārikāni āpadatthāya nikkhattāni, kahaṃ tāni dārūni”ti. Tāni sāmi dārūni devena ayyassa Dhaniyassa kumbhakāraputtassa dinnānīti. Athakho Vassakāro brāhmaṇo Magadhamahāmatto anattamano ahosi “kathaṃ hi nāma devo devagahadārūni nagarapaṭisaṅkhārikāni āpadatthāya nikkhattāni Dhaniyassa kumbhakāraputtassa dassatī”ti. Athakho Vassakāro brāhmaṇo Magadhamahāmatto yena rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rājānaṃ Māgadhaṃ Seniyaṃ Bimbisāraṃ etadavoca “saccaṃ kira devena¹ devagahadārūni nagarapaṭisaṅkhārikāni āpadatthāya nikkhattāni Dhaniyassa kumbhakāraputtassa dinnāni”ti. Ko evamāhāti. Dārugahe gaṇako devāti. Tena hi brāhmaṇa dārugahe gaṇakaṃ āṇāpehīti. Atha kho Vassakāro brāhmaṇo Magadhamahāmatto dārugahe gaṇakaṃ bandhaṃ² āṇāpesi. Addasa kho āyasmā Dhaniyo kumbhakāraputto dārugahe gaṇakaṃ bandhaṃ niyyamānaṃ, disvāna dārugahe gaṇakaṃ etadavoca “kissa tvaṃ āvuso bandho niyyāsī”ti. Tesāṃ bhante dārūnaṃ kiccāti. Gacchāvuso ahaṃpi āgacchāmīti. Eyyāsi bhante purāhaṃ haññāmīti.

88. Atha kho āyasmā Dhaniyo kumbhakāraputto yena rañño Māgadhasa Seniyassa Bimbisārassa nivesanaṃ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro yenāyasmā Dhaniyo kumbhakāraputto tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṃ Dhaniyaṃ kumbhakāraputtaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinna kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro āyasmantaṃ Dhaniyaṃ

---

1. Saccaṃ kira deva devena (Sī)

2. Baddhaṃ (Sī)

kumbhakāraputtam etadavoca “saccam kira mayā bhante devagahadārūni nagarapaṭisaṅkhārikāni āpadatthāya nikkhattāni ayyassa dinnāni”ti. Evaṃ mahārājāti. Mayam kho bhante rājāno nāma bahukiccā bahukaraṇiyā datvāpi na sareyyāma, iṅgha bhante sarāpehīti. Sarasi tvaṃ mahārāja paṭhamābhisitto evarūpim vācam bhāsītā “dinnaññeva samaṇabrāhmaṇānam tiṇakaṭṭhodakam paribhuñjantū”ti. Sarāmahaṃ bhante, santi bhante samaṇabrāhmaṇā lajjino kukkucakā sikkhākāmā, tesam appamattakepi kukkucam uppajjati, tesam mayā sandhāya bhāsitam, tañca kho araṇṇe apariggahitam, so tvaṃ bhante tena lesena dārūni adinnam haritum maññasi, katham hi nāma mādiso samaṇam vā brāhmaṇam vā vijite vasantam haneyya vā bandheyya vā pabbājeyya vā, gaccha bhante lomena tvaṃ muttosi, māssu punapi evarūpam akāsīti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “alajjino ime samaṇā Sakyaputtiyā dussilā musāvādino, ime hi nāma dhammacārino samacārino brāhmacārino saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā paṭijānissanti. Natthi imesam sāmāñnam, natthi imesam brahmañnam, nattham imesam sāmāñnam, nattham imesam brahmañnam, kuto imesam sāmāñnam, kuto imesam brahmañnam, apagatā ime sāmāññā, apagatā ime brahmaññā, rājānampi ime vañcenti, kim panaññe manusse”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā santuṭṭhā lajjino kukkucakā sikkhākāmā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma āyasmā Dhaniyo kumbhakāraputto rañño dārūni adinnam ādiyissati”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantam Dhaniyam kumbhakāraputtam anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham ārocesum. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe bhikkhusamgham sannipātāpetvā āyasmantam Dhaniyam kumbhakāraputtam paṭipucchi “saccam kira tvaṃ dhaniya rañño dārūni adinnam ādiyī”ti. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā “ananucchavikam moghapurisa ananulomikam appatirūpam assamaṇakam akappiyam akaraṇiyam, katham hi nāma tvaṃ moghapurisa rañño dārūni adinnam ādiyissasi, netam moghapurisa appasannānam vā pasādāya pasannānam vā bhiiyobhāvāya, athakhvetam moghapurisa appasannānañceva appasādāya pasannānañca ekaccānam aññathattāyā”ti.

Tena kho pana samayena aññataro purāṇavohāriko mahāmatto bhikkhūsu pabbajito Bhagavato avidūre nisinno hoti. Atha kho Bhagavā taṃ bhikkhūṃ etadavoca “kittakena kho bhikkhu rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro coraṃ gahetvā hanati vā bandhati vā pabbājeti vā”ti. Pādena vā Bhagavā pādārahena vāti¹. Tena kho pana samayena Rājagahe pañcamāsako pādo hoti. Atha kho Bhagavā āyasmantaṃ Dhaniyaṃ kumbhakāraputtaṃ anekapariyāyena vīgarahitvā dubbharatāya -pa-. Evañcapana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

89. **“Yo pana bhikkhu adinnaṃ theyyasaṅkhātāṃ ādiyeyya, yathārūpe adinnādāne rājāno coraṃ gahetvā haneyyūṃ vā bandheyūṃ vā pabbājeyyūṃ vā corosi bālosi mūḷhosi thenosīti, tathārūpaṃ bhikkhu adinnaṃ ādiyamāno ayampi pārājiko hoti asaṃvāso”ti.**

Evañcidaṃ Bhagavatā bhikkhūnaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ hoti.

90. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū rajakattharaṇaṃ gantvā rajakabhaṇḍikaṃ avaharivā ārāmaṃ haritvā bhājesuṃ. Bhikkhū evamāhaṃsu “mahāpuññattha tumhe āvuso, bahuṃ tumhākaṃ cīvaraṃ uppannaṃ”ti. Kuto āvuso amhākaṃ puññaṃ, idāni mayāṃ rajakattharaṇaṃ gantvā rajakabhaṇḍikaṃ avaharimhāti. Nanu āvuso Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattaṃ, kissa tumhe āvuso rajakabhaṇḍikaṃ avaharitthāti. Saccāṃ āvuso Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattaṃ, tañca kho gāme, no araññeti. Nanu āvuso tathevetāṃ hoti, ananucchavikaṃ āvuso ananulomikaṃ appatirūpaṃ assāmaṇakaṃ akappiyaṃ akaraṇīyaṃ, kathaṃ hi nāma tumhe āvuso rajakabhaṇḍikaṃ avaharissatha, netāṃ āvuso appasannānaṃ vā pasādāya pasannānaṃ vā bhiyyobhāvāya. Athakhvetāṃ āvuso appasannānañceva appasādāya pasannānañca ekaccānaṃ aññathattāyāti. Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vīgarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ.

---

1. Pādārahena vā atirekapādenavāti (Syā)

Atha kho Bhagavā etasmim̐ nidāne etasmim̐ pakaraṇe bhikkhusaṅgham̐ sannipātāpetvā chabbaggiye bhikkhū paṭipucchi “saccam̐ kira tumhe bhikkhave rajakattharaṇam̐ gantvā rajakabhaṇḍikam̐ avaharittā”ti. Saccam̐ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā “ananucchavikam̐ moghapurisā ananulomikam̐ appatirūpaṃ assāmaṇakam̐ akappiyam̐ akaraṇīyam̐, katham̐ hi nāma tumhe moghapurisā rajakabhaṇḍikam̐ avaharissatha, netam̐ moghapurisā appasannānam̐ vā pasādāya pasannānam̐ vā bhiyyobhāvāya, atha khvetam̐ moghapurisā appasannānañceva appasādāya pasannānañca ekaccānam̐ aññathattāyā”ti. Atha kho Bhagavā chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā dubbharatāya -pa- vīriyārabbhassa vaṇṇam̐ bhāsivā bhikkhūnam̐ tadanucchavikam̐ tadanulomikam̐ dhammim̐ katham̐ katvā bhikkhū āmantesi -pa-. Evañca pana bhikkhave imam̐ sikkhāpadam̐ uddiseyyātha—

91. “Yo pana bhikkhu gāmā vā araññā vā adinnam̐ theyyasaṅkhātam̐ ādiyeyya, yathārūpe adinnādāne rājāno coram̐ gahetvā haneyyum̐ vā bandheyyum̐ vā pabbājeyyum̐ vā corosi bālosi mūlhosī thenosīti, tathārūpaṃ bhikkhu adinnam̐ ādiyamāno ayampi pārājiko hoti asamvāso”ti.

92. **Yopanāti** yo yādiso -pa-. **Bhikkhūti** -pa- ayam̐ imasmim̐ atthe adhippeto bhikkhūti.

Gāmo nāma ekakuṭīkopi gāmo, dvikuṭīkopi gāmo, tikuṭīkopi gāmo, catakuṭīkopi gāmo, samanussopi gāmo, amanussopi gāmo, parikkhittopi gāmo, aparikkhittopi gāmo, gonisādinivīṭṭhopi gāmo, yopi sattho atirekacatumāsanivīṭṭho, sopi vuccati gāmo.

Gāmūpacāro nāma parikkhittassa gāmassa indakhīle¹ ṭhitassa majjhimassa purisassa leḍḍupāto, aparikkhittassa gāmassa gharūpacāre ṭhitassa majjhimassa purisassa leḍḍhupāto.

---

1. Indakhile (Ka)

Araññaṃ nāma ṭhapetvā gāmañca gāmūpacārañca avasesaṃ araññaṃ nāma.

Adinnaṃ nāma yaṃ adinnaṃ anissaṭṭhaṃ apariccattaṃ rakkhitaṃ gopitaṃ mamāyitaṃ parapariggahitaṃ, etaṃ adinnaṃ nāma.

Theyyasaṅkhātanti theyyacitto avaharaṇacitto.

Ādiyeyyāti ādiyeyya, hareyya, avahareyya, iriyāpathaṃ vikopeyya, ṭhānā cāveyya, saṅketaṃ vītināmeyya.

Yathārūpaṃ nāma pādaṃ vā pādārahaṃ vā atirekapādaṃ vā.

Rājāno nāma pathabyārājā padesarājā maṇḍalikā antarabhogikā akkhadassā mahāmattā, ye vā pana chejjabhejjaṃ karontā anusāsanti, ete rājāno nāma.

Coro nāma yo pañcamāsakaṃ vā atirekapañcamāsakaṃ vā agghanakaṃ adinnaṃ theyyasaṅkhātaṃ ādiyati, eso coro nāma.

Haneyyuṃvāti hatthena vā pādena vā kasāya vā vettana vā aḍḍhadaṇḍakena vā chejjāya vā haneyyuṃ.

Bandheyyuṃvāti rajjubandhanena vā andubandhanena vā saṅkhalikabandhanena vā gharabandhanena vā nagarabandhanena vā gāmabandhanena vā nigamabandhanena vā bandheyyuṃ, purisaguttiṃ vā kareyyuṃ.

Pabbājeyyuṃvāti gāmā vā nigamā vā nagarā vā janapadā vā janapadapadesā vā pabbājeyyuṃ.

Corosi bālosi mūḷhosi thenosīti paribhāso eso.

Tathārūpaṃ nāma pādaṃ vā pādārahaṃ vā atirekapādaṃ vā.

Ādiamānoti ādiamāno, haramāno, avaharamāno, iriyāpathaṃ vikopayamāno, ṭhānā cāvayamāno, saṅketaṃ vītināmayamāno.

Ayampīti purimaṃ upādāya vuccati.

Pārājiko hotīti seyyathāpi nāma paṇḍupalāso bandhanā pavutto¹ abhabbo haritattāya¹, evameva bhikkhu pādaṃ vā pādārahaṃ vā atirekapādaṃ vā adinnaṃ theyyasaṅkhātāṃ ādiyitvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo, tena vuccati “pārājiko hotī”ti.

Asaṃvāsoti saṃvāso nāma ekakammaṃ ekuddeso samasikkhatā, eso saṃvāso nāmā. So tena saddhiṃ natthi, tena vuccati “asaṃvāso”ti.

93. Bhūmaṭṭhaṃ thalaṭṭhaṃ ākāsaṭṭhaṃ vehāsaṭṭhaṃ udakaṭṭhaṃ nāvaṭṭhaṃ yānaṭṭhaṃ bhāraṭṭhaṃ āraṃaṭṭhaṃ vihāraṭṭhaṃ khettaṭṭhaṃ vatthuṭṭhaṃ gāmaṭṭhaṃ araṇṇaṭṭhaṃ udakaṃ dantaponam² vanappati haraṇakaṃ upanidhi suṅkaghātāṃ paṇo apadaṃ dvipadaṃ catuppadaṃ bahuppadaṃ ocarako oṇirakkho saṃvidāvahāro saṅketakammaṃ nimitakammanti.

94. **Bhūmaṭṭhaṃ** nāma bhaṇḍaṃ bhūmiyaṃ nikkhittaṃ hoti nikhātaṃ paṭicchannaṃ. “Bhūmaṭṭhaṃ bhaṇḍaṃ avaharissāmī”ti theyyacitto dutiyaṃ vā pariyesati kudālaṃ vā piṭakaṃ vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Tatthajātakaṃ kaṭṭhaṃ vā lataṃ vā chindati, āpatti dukkaṭassa. Tattha paṃsum khaṇati vā byūhati³ vā uddharati vā, āpatti dukkaṭassa. Kumbhiṃ āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. Attano bhājanaṃ paveṣtvā pañcamāsakaṃ vā atirekapañcamāsakaṃ vā agghanakaṃ theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Attano bhājanagataṃ vā karoti, muṭṭhiṃ vā chindati, āpatti pārājikassa. Suttāruḷhaṃ bhaṇḍaṃ pāmaṅgaṃ vā kaṇṭhasuttakaṃ vā kaṭisuttakaṃ vā sātakaṃ vā veṭhanaṃ vā theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Koṭiyaṃ gahetvā uccāreti, āpatti thullaccayassa. Ghaṃsanto nīharati,

1. Haritattāya (Sī, Syā)

2. Dantaponam (Sī, Ka)

3. Viyūhati (Syā)

āpatti thullaccayassa. Antamaso kesaggamattaṃpi kumbhimukhā moceti, āpatti pārājikassa. Sappim̄ vā telam̄ vā telam̄ vā madhum̄ vā phāṇitam̄ vā pañcamāsakam̄ vā atirekapañcamāsakam̄ vā agghanakam̄ theyyacitto ekena payogena pivati, āpatti pārājikassa. Tattheva bhindati chaḍḍeti vā jhāpeti vā aparibhogam̄ vā karoti, āpatti dukkaṭassa.

95. **Thalaṭṭham̄** nāma bhaṇḍam̄ thale nikkhittam̄ hoti. “Thalaṭṭham̄ bhaṇḍam̄ avaharissāmī”ti theyyacitto dutiyam̄ vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa.

96. **Ākāsaṭṭham̄** nāma bhaṇḍam̄ ākāśagatam̄ hoti, moro vā kapiñjaro vā tittiro vā vaṭṭako vā sāṭakam̄ vā veṭhanam̄ vā hiraññam̄ vā suvaṇṇam̄ vā chijjamānam̄ patati. “Ākāsaṭṭham̄ bhaṇḍam̄ avaharissāmī”ti theyyacitto dutiyam̄ vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Gamanam̄ upacchindati, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa.

97. **Vehāsaṭṭham̄** nāma bhaṇḍam̄ vehāśagatam̄ hoti, mañce vā pīṭhe vā cīvaravaṃse vā cīvararajjuyā vā bhittikhile vā nāgadante vā rukkhe vā laggitam̄ hoti antamaso pattādhārakepi. “Vehāsaṭṭham̄ bhaṇḍam̄ avaharissāmī”ti theyyacitto dutiyam̄ vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa.

98. **Udakaṭṭham̄** nāma bhaṇḍam̄ udake nikkhittam̄ hoti. “Udakaṭṭham̄ bhaṇḍam̄ avaharissāmī”ti theyyacitto dutiyam̄ vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Nimujjati vā ummujjati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. Tattha jātakam̄ uppalam̄ vā padumam̄ vā puṇḍarīkam̄ vā bhisam̄ vā maccham̄ vā kacchapam̄ vā pañcamāsakam̄ vā atirekapañcamāsakam̄ vā agghanakam̄ theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa.

99. **Nāvā** nāma yāya tarati. **Nāvātṭham** nāma bhaṇḍam nāvāya nikkhittam hoti. “Nāvātṭham bhaṇḍam avaharissāmī”ti theyyacitto dutiyam vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. “Nāvam avaharissāmī”ti theyyacitto dutiyam vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Bandhanam moceti, āpatti dukkaṭassa. Bandhanam mocetvā āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Uddham vā adho vā tiriyaṃ vā antamaso kesaggamattampi saṅkāmeti, āpatti pārājikassa.

100. **Yānam** nāma vayham ratho sakaṭam sandamānikā. **Yānaṭṭham** nāma bhaṇḍam yāne nikkhittam hoti. “Yānaṭṭham bhaṇḍam avaharissāmī”ti theyyacitto dutiyam vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. “Yānam avaharissāmī”ti theyyacitto dutiyam vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa.

101. **Bhāro** nāma sīsabhāro khandhabhāro kaṭibhāro olambako. Sise bhāram theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Khandham oropeti, āpatti pārājikassa. Khandhe bhāram theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Kaṭim oropeti, āpatti pārājikassa. Kaṭiyā bhāram theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Hatthena gaṇhāti, āpatti pārājikassa. Hatthe bhāram theyyacitto bhūmiyaṃ nikkhipati, āpatti pārājikassa. Theyyacitto bhūmito gaṇhāti, āpatti pārājikassa.

102. **Ārāmo** nāma pupphārāmo phalārāmo. **Ārāmaṭṭham** nāma bhaṇḍam ārāme catūhi ṭhānehi nikkhittam hoti bhūmaṭṭham thalaṭṭham ākāsaṭṭham vehāsaṭṭham. “Ārāmaṭṭham bhaṇḍam avaharissāmī”ti theyyacitto dutiyam vā

pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. Tattha jātakam mūlam vā tacam vā pattam vā puppham vā phalam vā pañcamāsakam vā atirekapañcamāsakam vā agghanakam theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. Ārāmaṃ abhiyuñjati, āpatti dukkaṭassa. Sāmikassa vimatiṃ uppādeti, āpatti thullaccayassa. Sāmiko “na mayham bhavissati”ti dhuram nikkhipati, āpatti pārājikassa. Dhammaṃ caranto sāmikam parājeti, āpatti pārājikassa. Dhammaṃ caranto parajjati, āpatti thullaccayassa.

103. **Vihāraṭṭham** nāma bhaṇḍam vihare catūhi ṭhānehi nikkhittam hoti bhūmaṭṭham thalaṭṭham ākāsaṭṭham vehāsaṭṭham. “Vihāraṭṭham bhaṇḍam avaharissāmī”ti theyyacitto dutiyam vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. Vihāraṃ abhiyuñjati, āpatti dukkaṭassa. Sāmikassa vimatiṃ uppādeti, āpatti thullaccayassa. Sāmiko “na mayham bhavissati”ti dhuram nikkhipati, āpatti pārājikassa. Dhammaṃ caranto sāmikam parājeti, āpatti pārājikassa. Dhammaṃ caranto parajjati, āpatti thullaccayassa.

104. **Khettaṃ** nāma yattha pubbaṇṇam vā aparāṇṇam vā jāyati. **Khettaṭṭham** nāma bhaṇḍam khette catūhi ṭhānehi nikkhittam hoti bhūmaṭṭham thalaṭṭham ākāsaṭṭham vehāsaṭṭham. “Khettaṭṭham bhaṇḍam avaharissāmī”ti theyyacitto dutiyam vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. Tattha jātakam pubbaṇṇam vā aparāṇṇam vā pañcamāsakam vā atirekapañcamāsakam vā agghanakam theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. Khettaṃ abhiyuñjati, āpatti dukkaṭassa. Sāmikassa vimatiṃ uppādeti, āpatti thullaccayassa. Sāmiko “na mayham bhavissati”ti dhuram nikkhipati, āpatti pārājikassa. Dhammaṃ caranto sāmikam parājeti, āpatti pārājikassa. Dhammaṃ caranto parajjati, āpatti thullaccayassa. Khilam vā

rajjuṃ vā vatim vā mariyādaṃ vā saṅkāmeti, āpatti dukkaṭassa. Ekaṃ payogaṃ anāgate āpatti thullaccayassa. Tasmim payoge āgate āpatti pārājikassa.

105. **Vatthu** nāma ārāma^vvatthu vihāra^vvatthu. **Vatthuṭṭham** nāma bhaṇḍaṃ vatthusmim catūhi ṭhānehi nikkhittaṃ hoti bhūmaṭṭham thalaṭṭham ākāsaṭṭham vehāsaṭṭham. “Vatthuṭṭham bhaṇḍaṃ avaharissāmi”ti theyyacitto dutiyaṃ vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. Vatthuṃ abhiyuṅjati, āpatti dukkaṭassa. Sāmikassa vimatiṃ uppādeti, āpatti thullaccayassa. Sāmiko “na mayhaṃ bhavissati”ti dhuraṃ nikkhipati, āpatti pārājikassa. Dhammaṃ caranto sāmikaṃ parājeti, āpatti pārājikassa. Dhammaṃ caranto parajjati, āpatti thullaccayassa. Khīlaṃ vā rajjuṃ vā vatim vā pākāraṃ vā saṅkāmeti, āpatti dukkaṭassa. Ekaṃ payogaṃ anāgate āpatti thullaccayassa. Tasmim payoge āgate āpatti pārājikassa.

106. **Gāmaṭṭham** nāma bhaṇḍaṃ gāme catūhi ṭhānehi nikkhittaṃ hoti bhūmaṭṭham thalaṭṭham ākāsaṭṭham vehāsaṭṭham. “Gāmaṭṭham bhaṇḍaṃ avaharissāmi”ti theyyacitto dutiyaṃ vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa.

107. **Araññaṃ** nāma yaṃ manussānaṃ pariggahitaṃ hoti, taṃ araññaṃ. **Araññaṭṭham** nāma bhaṇḍaṃ araññaṃ catūhi ṭhānehi nikkhittaṃ hoti bhūmaṭṭham thalaṭṭham ākāsaṭṭham vehāsaṭṭham. Araññaṭṭham bhaṇḍaṃ avaharissāmi^t theyyacitto dutiyaṃ vā pariyesati gacchati vā, āpatti dukkaṭassa. Āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. Tatthajātaṃ kaṭṭhaṃ vā lataṃ vā tiṇaṃ vā pañcamāsakaṃ vā atirekapañcamāsakaṃ vā agghanakaṃ theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa.

108. **Udakam** nāma bhājanagataṃ vā hoti pokkharañiyā vā taḷāke vā. Theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. Attano bhājanam pavesetvā pañcamāsakam vā atirekapañcamāsakam vā agghanakam udakam theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Attano bhājanagataṃ karoti, āpatti pārājikassa. Mariyādam bhindati, āpatti dukkaṭassa. Mariyādam bhinditvā pañcamāsakam vā atirekapañcamāsakam vā agghanakam udakam nikkhāmeti, āpatti pārājikassa. Atirekamāsakam vā ūnapañcamāsakam vā agghanakam udakam nikkhāmeti, āpatti thullaccayassa, māsakam vā ūnamāsakam vā agghanakam udakam nikkhāmeti, āpatti dukkaṭassa.

109. **Dantaponam** nāma chinnaṃ vā acchinnaṃ vā. Pañcamāsakam vā atirekapañcamāsakam vā agghanakam theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa.

110. **Vanappati** nāma yo manussānam pariggahito hoti rukkho paribhogo. Theyyacitto chindati, pahāre pahāre āpatti dukkaṭassa. Ekam pahāram anāgate āpatti thullaccayassa. Tasmim pahāre āgate āpatti pārājikassa.

111. **Haraṇakam** nāma aññassa haraṇakam bhaṇḍam. Theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. “Sahabhaṇḍahārakam padasā nessāmī”ti paḥhamam padam saṅkāmeti, āpatti thullaccayassa. Dutiyam padam saṅkāmeti, āpatti pārājikassa. “Patitam bhaṇḍam gahessāmī”ti pātāpeti, āpatti dukkaṭassa. Patitam bhaṇḍam pañcamāsakam vā atirekapañcamāsakam vā agghanakam theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa.

112. **Upanidhi** nāma upanikkhittam bhaṇḍam. “Dehi me bhaṇḍan”ti vuccamāno “nāham gaṇhāmī”ti bhaṇati, āpatti dukkaṭassa. Sāmikassa vimatim

uppādeti, āpatti thullaccayassa. Sāmiko “na mayhaṃ dassatī”ti dhuraṃ nikkhipati, āpatti pārājikassa. Dhammaṃ caranto sāmikaṃ parājeti, āpatti pārājikassa. Dhammaṃ caranto parajjati, āpatti thullaccayassa.

113. **Suṅkaghātaṃ** nāma raññā ṭhapitaṃ hoti pabbatakhaṇḍe vā nadītitthe vā gāmadvāre vā “atra pavīṭṭhassa suṅkaṃ gaṇhantū”ti. Tatra pavisitvā rajaggaṃ¹ bhaṇḍaṃ pañcamāsakaṃ vā atirekapañcamāsakaṃ vā agghanakaṃ theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Paṭhamaṃ pādaṃ suṅkaghātaṃ atikkāmeti, āpatti thullaccayassa. Dutiyam pādaṃ atikkāmeti, āpatti pārājikassa. Antosuṅkaghāte ṭhito bahisuṅkaghātaṃ pādeti, āpatti pārājikassa. Suṅkaṃ pariharati, āpatti dukkaṭassa.

114. **Pāṇo** nāma manussapāṇo vuccati. Theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. “Padasā nessāmī”ti paṭhamaṃ pādaṃ saṅkāmeti, āpatti thullaccayassa. Dutiyam pādaṃ saṅkāmeti, āpatti pārājikassa.

Apadaṃ nāma ahi macchā. Pañcamāsakaṃ vā atirekapañcamāsakaṃ vā agghanakaṃ theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa.

115. **Dvipadaṃ** nāma manussā pakkhajātā. Theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. “Padasā nessāmī”ti paṭhamaṃ pādaṃ saṅkāmeti, āpatti thullaccayassa. Dutiyam pādaṃ saṅkāmeti, āpatti pārājikassa.

116. **Catuppadaṃ** nāma hatthī assā oṭṭhā goṇā gadrabhā pasukā. Theyyacitto āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa. “Padasā nessāmī”ti paṭhamaṃ pādaṃ saṅkāmeti, āpatti thullaccayassa. Dutiyam pādaṃ saṅkāmeti,

---

1. Rājagghaṃ (Sī, Syā)

āpatti thullaccayassa. Tatiyaṃ pādaṃ saṅkāmeti, āpatti thullaccayassa.
Catutthaṃ pādaṃ saṅkāmeti, āpatti pārājikassa.

117. **Bahuppadaṃ** nāma vicchikā satapadī uccāliṅgapāṇakā.
Pañcamāsakaṃ vā atirekapañcamāsakaṃ vā agghanakaṃ theyyacitto
āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti,
āpatti pārājikassa. “Padasā nessāmi”ti saṅkāmeti, pade pade āpatti
thullaccayassa. Pacchimaṃ pādaṃ saṅkāmeti, āpatti pārājikassa.

118. **Ocarako** nāma bhaṇḍaṃ ocaritvā ācikkhati “itthannāmaṃ bhaṇḍaṃ
avaharā”ti, āpatti dukkaṭassa. So taṃ bhaṇḍaṃ avaharati, āpatti ubhinnaṃ
pārājikassa.

Oṇirakkho nāma āhaṭaṃ bhaṇḍaṃ gopento pañcamāsakaṃ vā
atirekapañcamāsakaṃ vā agghanakaṃ theyyacitto āmasati, āpatti
dukkhaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti
pārājikassa.

Samvidāvahāro nāma sambahulā samvidahitvā eko bhaṇḍaṃ avaharati,
āpatti sabbesaṃ pārājikassa.

119. **Saṅketakammaṃ** nāma saṅketaṃ karoti “purebhattaṃ vā
pacchābhattaṃ vā rattiṃ vā divā vā tena saṅketena taṃ bhaṇḍaṃ avaharā”ti,
āpatti dukkaṭassa. Tena saṅketena taṃ bhaṇḍaṃ avaharati, āpatti ubhinnaṃ
pārājikassa. Taṃ saṅketaṃ pure vā pacchā vā taṃ bhaṇḍaṃ avaharati,
mūlaṭṭhassa anāpatti. Avahārakassa āpatti pārājikassa.

120. **Nimittakammaṃ** nāma nimittaṃ karoti “akkhim vā nikhaṇissāmi,
bhamukaṃ vā ukkhipissāmi, sīsaṃ vā ukkhipissāmi, tena nimittena taṃ
bhaṇḍaṃ avaharā”ti, āpatti dukkaṭassa. Tena nimittena taṃ bhaṇḍaṃ
avaharati, āpatti ubhinnaṃ pārājikassa. Taṃ nimittaṃ pure vā pacchā vā
taṃ bhaṇḍaṃ avaharati, mūlaṭṭhassa anāpatti. Avahārakassa āpatti
pārājikassa.

121. Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṃ bhaṇḍaṃ avaharā”ti, āpatti dukkaṭassa. So taṃ maññamāno taṃ avaharati, āpatti ubhinnaṃ pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṃ bhaṇḍaṃ avaharā”ti, āpatti dukkaṭassa. So taṃ maññamāno aññaṃ avaharati, mūlaṭṭhassa anāpatti. Avahārakassa āpatti pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṃ bhaṇḍaṃ avaharā”ti, āpatti dukkaṭassa. So aññaṃ maññamāno taṃ avaharati, āpatti ubhinnaṃ pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṃ bhaṇḍaṃ avaharā”ti, āpatti dukkaṭassa. So aññaṃ maññamāno aññaṃ avaharati, mūlaṭṭhassa anāpatti. Avahārakassa āpatti pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmassa pāvada, itthannāmo itthannāmassa pāvadatu itthannāmo itthannāmaṃ bhaṇḍaṃ avaharātū”ti, āpatti dukkaṭassa. So itarassa āroceti, āpatti dukkaṭassa. Avahārako paṭiggaṇhāti, mūlaṭṭhassa āpatti thullaccayassa. So taṃ bhaṇḍaṃ avaharati, āpatti sabbesaṃ pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmassa pāvada, itthannāmo itthannāmassa pāvadatu itthannāmo itthannāmaṃ bhaṇḍaṃ avaharātū”ti, āpatti dukkaṭassa. So aññaṃ āṇāpeti, āpatti dukkaṭassa. Avahārako paṭiggaṇhāti, āpatti dukkaṭassa. So taṃ bhaṇḍaṃ avaharati, mūlaṭṭhassa anāpatti. Āṇāpakassa ca avahārakassa ca āpatti pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṃ bhaṇḍaṃ avaharā”ti, āpatti dukkaṭassa. So gantvā puna paccāgacchati “nāhaṃ sakkomi taṃ bhaṇḍaṃ avaharitun”ti. So puna āṇāpeti “yadā sakkosi, tadā taṃ bhaṇḍaṃ avaharā”ti, āpatti dukkaṭassa. So taṃ bhaṇḍaṃ avaharati, āpatti ubhinnaṃ pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṃ bhaṇḍaṃ avaharā”ti, āpatti dukkaṭassa. So āṇāpetvā vipphaṇṣārī na sāveti “mā avaharī”ti. So taṃ bhaṇḍaṃ avaharati, āpatti ubhinnaṃ pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṃ bhaṇḍaṃ avaharā”ti, āpatti dukkaṭassa. So āṇāpetvā vipphaṇṣārī sāveti “mā avaharī”ti. So “āṇatto ahaṃ tayā”ti taṃ bhaṇḍaṃ avaharati, mūlaṭṭhassa anāpatti. Avahārakassa āpatti pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṃ bhaṇḍaṃ avaharā”ti, āpatti dukkaṭassa. So āṇāpetvā vipphaṇṣārī sāveti “mā avaharī”ti. So “sādhū”ti¹ oramati, ubhinnaṃ anāpatti.

122. Pañcahi ākārehi adinnaṃ ādiyantassa āpatti pārājikassa. Parapariggahitañca hoti, parapariggahitasaññī ca, garuko ca hoti parikkhāro pañcamāsako vā atirekapañcamāsako vā, theyyacittañca paccupaṭṭhitaṃ hoti, āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa.

123. Pañcahi ākārehi adinnaṃ ādiyantassa āpatti thullaccayassa. Parapariggahitañca hoti, parapariggahitasaññī ca, lahuko ca hoti parikkhāro atirekamāsako vā unapañcamāsako vā, theyyacittañca paccupaṭṭhitaṃ hoti, āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti dukkaṭassa. Ṭhānā cāveti, āpatti thullaccayassa.

124. Pañcahi ākārehi adinnaṃ ādiyantassa āpatti dukkaṭassa. Parapariggahitañca hoti, parapariggahitasaññī ca, lahuko ca hoti parikkhāro māsako vā unamāsako vā, theyyacittañca paccupaṭṭhitaṃ hoti, āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti dukkaṭassa. Ṭhānā cāveti, āpatti dukkaṭassa.

125. Chahi ākārehi adinnaṃ ādiyantassa āpatti pārājikassa. Na ca sakasaññī, na ca vissāsaggāhī, na ca tāvakālikaṃ, garuko ca

hoti parikkhāro pañcamāsako vā atirekapañcamāsako vā, theyyacittañca paccupaṭṭhitam hoti, āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti thullaccayassa. Ṭhānā cāveti, āpatti pārājikassa.

126. Chahi ākārehi adinnaṃ ādiyantassa āpatti thullaccayassa. Na ca sakasaññī, na ca vissāsaggāhī, na ca tāvakālikam, lahuko ca hoti parikkhāro atirekamāsako vā unapañcamāsako vā, theyyacittañca paccupaṭṭhitam hoti, āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti dukkaṭassa. Ṭhānā cāveti, āpatti thullaccayassa.

127. Chahi ākārehi adinnaṃ ādiyantassa āpatti dukkaṭassa. Na ca sakasaññī, na ca vissāsaggāhī, na ca tāvakālikam, lahuko ca hoti parikkhāro māsako vā unamāsako vā, theyyacittañca paccupaṭṭhitam hoti, āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti dukkaṭassa. Ṭhānā cāveti, āpatti dukkaṭassa.

128. Pañcahi ākārehi adinnaṃ ādiyantassa āpatti dukkaṭassa. Na ca parapariggahitam hoti, parapariggahitasaññī ca, garuko ca hoti parikkhāro pañcamāsako vā atirekapañcamāsako vā, theyyacittañca paccupaṭṭhitam hoti, āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti dukkaṭassa. Ṭhānā cāveti, āpatti dukkaṭassa.

129. Pañcahi ākārehi adinnaṃ ādiyantassa āpatti dukkaṭassa. Na ca parapariggahitam hoti, parapariggahitasaññī ca, lahuko ca hoti parikkhāro atirekamāsako vā unapañcamāsako vā, theyyacittañca paccupaṭṭhitam hoti, āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti dukkaṭassa. Ṭhānā cāveti, āpatti dukkaṭassa.

130. Pañcahi ākārehi adinnaṃ ādiyantassa āpatti dukkaṭassa. Na ca parapariggahitam hoti, parapariggahitasaññī ca, lahuko ca hoti parikkhāro māsako vā unamāsako vā, theyyacittañca paccupaṭṭhitam hoti, āmasati, āpatti dukkaṭassa. Phandāpeti, āpatti dukkaṭassa. Ṭhānā cāveti, āpatti dukkaṭassa.

131. Anāpatti sasaññissa vissāsaggāhe tāvakālike petapariggahe
tiracchānagatapariggahe paṃsukūlasaññissa ummattakassa (khittacittassa
vedanāṭṭassa)¹ ādikammikassāti.

Adinnādānamhi paṭhamabhāṇavāro niṭṭhito.

Vinītavatthu-uddānagāthā

Rajakehi pañca akkhātā, caturō attharaṇehi ca.
Andhakārena ve pañca, pañca hāraṇakena ca.
Niruttiyā pañca akkhātā, vātehi apare duve.
Asambhinne Kusāpāto, jantaggena² sahā dasa.
Vighāsehi pañca akkhātā, pañca ceva amūlakā.
Dubbhikkhe Kuramaṃsaṇca³, pūvasakkhalimodakā.
Chaparikkhārathavikā, bhisivaṃsā na nikkhame.
Khādaniyaṇca vissāsaṃ, sasaññā yapare duve.
Satta nāvaharāmāti, satta ceva avāharuṃ.
Saṃghassa avaharuṃ satta, pupphehi apare duve.
Tayo ca vuttavādino, maṇi tīṇi atikkame.
Sūkarā ca migā macchā, yānañcāpi pavattayi.
Duve pesī duve dārū, paṃsukūlaṃ duve dakā.
Anupubbavidhānena, tadañño na paripūrayi.

1. (Khittacittassa vedanāṭṭassa) katthaci natthi.

2. Jantāgharena (Syā)

3. Kūramaṃsaṇca (Syā)

Sāvattiyā caturo muṭṭhī, dve vighāsā duve tiṇā.

Samghassa bhājayum satta, satta ceva assāmikā.

Dārudakā mattikā dve tiṇāni,

Samghassa satta avahāsi seyyam.

Sassāmikam na cāpi nīhareyya,

Hareyya sassāmikam tāvakālikam.

Campā Rājagahe ceva, Vesāliyā ca Ajjuko.

Bārāṇasī ca Kosambī, Sāgalā Daḷhikena cāti.

Vinītavatthu

132. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū rajakattharaṇam gantvā rajakabhaṇḍikam avaharimsu. Tesam kukkucam ahosi “Bhagavatā sikkhāpadam paññattam, kacci nu kho mayam pārājikam āpattim āpannā”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Āpattim tumhe bhikkhave āpannā pārājikanti. (1)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu rajakattharaṇam gantvā mahaggham dussam passivā theyyacittam uppādesi. Tassa kukkucam ahosi “Bhagavatā sikkhāpadam paññattam, kacci nu kho aham pārājikam āpattim āpanno”ti. Bhagavato etamattham ārocesi. Anāpatti bhikkhu cittuppādeti. (2)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu rajakattharaṇam gantvā mahaggham dussam passivā theyyacitto āmasi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (3)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu rajakattharaṇam gantvā mahaggham dussam passivā theyyacitto phandāpesi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (4)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu rajakattharaṇaṃ gantvā mahagghaṃ dussaṃ passivā theyyacittaṃ ṭhānā cāvesi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (5)

133. Tena kho pana samayena aññataro piṇḍacāriko bhikkhu mahagghaṃ uttarattharaṇaṃ passivā theyyacittaṃ uppādesi -pa- theyyacitto āmasi -pa- theyyacitto phandāpesi -pa- theyyacitto ṭhānā cāvesi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (6-9)

134. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu divā bhaṇḍaṃ passivā nimittaṃ akāsi “rattim avaharissāmī”ti. So taṃ maññamāno taṃ avahari -pa- taṃ maññamāno aññaṃ avahari -pa- aññaṃ maññamāno taṃ avahari -pa- aññaṃ maññamāno aññaṃ avahari. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (10-13)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu divā bhaṇḍaṃ passivā nimittaṃ akāsi “rattim avaharissāmī”ti. So taṃ maññamāno attano bhaṇḍaṃ avahari. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (14)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññassa bhaṇḍaṃ haranto sīse bhāraṃ theyyacitto āmasi -pa- theyyacitto phandāpesi -pa- theyyacitto khandhaṃ oropesi -pa- khandhe bhāraṃ theyyacitto āmasi -pa- theyyacitto phandāpesi -pa- theyyacitto kaṭim oropesi -pa- kaṭiyā bhāraṃ theyyacitto āmasi -pa- theyyacitto phandāpesi -pa- theyyacitto hatthena aggahesi -pa- hatthe bhāraṃ theyyacitto bhūmiyaṃ nikkhipi -pa- theyyacitto bhūmito aggahesi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (15-25)

135. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu ajjhokāse cīvaraṃ pattharivā vihāraṃ pāvīsi. Aññataro bhikkhu “māyidaṃ cīvaraṃ nassī”ti paṭisāmesi. So nikkhamitvā taṃ bhikkhuṃ pucchi “āvuso mayhaṃ cīvaraṃ kena

avahaṭan”ti. So evamāha “mayā avahaṭan”ti. So taṃ ādiyi “assamaṇosi tvan”ti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Bhagavato etamatthaṃ ārocesi. Kiṃ citto tvaṃ bhikkhūti. Niruttipatho ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu niruttipatheti. (26)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu piṭhe cīvaraṃ nikkhipitvā. Piṭhe nisīdanaṃ nikkhipitvā. Heṭṭhāpiṭhe pattāṃ nikkhipitvā vihāraṃ pāvīsi. Aññataro bhikkhu “māyaṃ patto nassī”ti paṭisāmesi. So nikkhamitvā taṃ bhikkhuṃ pucchi “āvuso mayhaṃ patto kena avahaṭo”ti. So evamāha “mayā avahaṭo”ti. So taṃ ādiyi “assamaṇosi tvan”ti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu niruttipatheti. (27-29)

Tena kho pana samayena aññatarā bhikkhunī vatiyā cīvaraṃ pattharivā vihāraṃ pāvīsi. Aññatarā bhikkhunī “māyidaṃ cīvaraṃ nassī”ti paṭisāmesi. Sā nikkhamitvā taṃ bhikkhuniṃ pucchi “ayye mayhaṃ cīvaraṃ kena avahaṭan”ti. Sā evamāha “mayā avahaṭan”ti. Sā taṃ ādiyi “assamaṇosi tvan”ti. Tassā kukkuccaṃ ahosi -pa-. Atha kho sā bhikkhunī bhikkhunīnaṃ etamatthaṃ ārocesi. Bhikkhuniyo bhikkhūnaṃ etamatthaṃ ārocesuṃ. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Anāpatti bhikkhave niruttipatheti. (30)

136. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu vātamaṇḍalikāya ukkhittaṃ sātakaṃ passitvā “sāmikānaṃ dassāmī”ti aggahesi. Sāmikā taṃ bhikkhuṃ codesuṃ “assamaṇosi tvan”ti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Kiṃcitto tvaṃ bhikkhūti. Atheyyacitto ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu attheyyacittassāti. (31)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu vātamaṇḍalikāya ukkhittaṃ veṭhanaṃ passitvā “pure sāmikā passantī”ti theyyacitto aggahesi. Sāmikā taṃ bhikkhuṃ codesuṃ “assamaṇosi tvan”ti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (32)

137. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu susānaṃ gantvā abhinne sarīre paṃsukūlaṃ aggahesi. Tasmim ca sarīre peto adhivattho

hoti. Atha kho so peto taṃ bhikkhuṃ etadavoca “mā bhante mayhaṃ sāṭakaṃ aggahesi”ti. So bhikkhu anādiyanto agamāsi. Atha kho taṃ sarīraṃ uṭṭhahitvā tassa bhikkhuno piṭṭhito piṭṭhito anubandhi. Atha kho so bhikkhu vihāraṃ pavisitvā dvāraṃ thakesi. Atha kho taṃ sarīraṃ tattheva paripati. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, na ca bhikkhave abhinne sarīre paṃsukūlaṃ gahetabbaṃ, yo gaṇheyya, āpatti dukkaṭassāti. (33)

138. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu saṃghassa cīvare bhājīyamāne theyyacitto kusaṃ saṅkāmetvā cīvaraṃ aggahesi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (34)

139. Tena kho pana samayena āyasmā Ānando jantāghare aññatarassa bhikkhuno antaravāsakaṃ attano maññamāno nivāsesi. Atha kho so bhikkhu āyasmantaṃ Ānandaṃ etadavoca “kissa me tvaṃ āvuso Ānanda antaravāsakaṃ nivāsesi”ti. Sakasaññī ahaṃ āvusoti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Anāpatti bhikkhave sakasaññissāti. (35)

140. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū gijjhakūṭā pabbatā orohantā sīgavighāsaṃ passitvā pacāpetvā paribhuñjimsu. Tesaṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave sīhavighāseti. (36)

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū Gijjhakūṭā pabbatā orohantā byagghavighāsaṃ passitvā. Dīpivighāsaṃ passitvā. Taracchavighāsaṃ passitvā. Kokavighāsaṃ passitvā pacāpetvā paribhuñjimsu. Tesaṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave tīracchānagatapariggaheti. (37-40)

141. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu saṃghassa odane bhājīyamāne “aparassa bhāgaṃ dehi”ti amūlakaṃ aggahesi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti sampajānamusāvāde pācittiyassāti. (41)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu saṅghassa khādanīye bhājīyamāne. Saṅghassa pūve bhājīyamāne. Saṅghassa ucchumhi bhājīyamāne. Saṅghassa timbarūsake bhājīyamāne “aparassa bhāgaṃ dehi”ti amūlakam aggahesi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti sampajānamusāvāde pācittiyassāti. (42-45)

142. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu dubbhikkhe odanīyagharam pavisitvā pattapūram odanam theyyacitto avahari. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (46)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu dubbhikkhe sūnagharam¹ pavisitvā pattapūram maṃsam theyyacitto avahari. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (47)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu dubbhikkhe pūvagharam pavisitvā pattapūram pūvam theyyacitto avahari -pa- pattapūrā sakkhaliyo theyyacitto avahari -pa- pattapūre modake theyyacitto avahari. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (48-50)

143. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu divā parikkhāram passitvā nimittam akāsi “rattim avaharissāmi”ti. So tam maññamāno tam avahari -pa- tam maññamāno aññam avahari -pa- aññam aññamāno tam avahari -pa- aññam maññamāno aññam avahari. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (51-54)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu divā parikkhāram passitvā nimittam akāsi “rattim avaharissāmi”ti. So tam maññamāno attano parikkhāram avahari. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (55)

144. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu pīṭhe thavikam passitvā “ito gaṇhanto pārājiko bhavissāmi”ti saha pīṭhakena

---

1. Sūnāgharam (Sī, Syā)

saṅkāmetvā aggahesi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (56)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu saṅghassa bhisim theyyacitto avahari. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (57)

145. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu cīvaravaṃse cīvaraṃ theyyacitto avahari. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (58)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu vihāre cīvaraṃ avaharivā “īto nikkhamanto pārājiko bhavissāmi”ti vihārā na nikkhami -pa- Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Nikkhami¹ vā so bhikkhave moghapuriso na vā nikkhami¹, āpatti pārājikassāti. (59)

146. Tena kho pana samayena dve bhikkhū saḥāyakā honti. Eko bhikkhu gāmaṃ piṇḍāya pāvisi. Duttiyo bhikkhu saṅghassa khādanīye bhājīyamāne saḥāyakassa bhāgaṃ gahetvā tassa vissasanto paribhuñji. So jānitvā taṃ codesi “assamaṇosi tvaṃ”ti. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Kim citto tvaṃ bhikkhūti. Vissāsaggāho ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu vissāsaggāheti. (60)

147. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū cīvarakammaṃ karonti. Saṅghassa khādanīye bhājīyamāne sabbesaṃ paṭivisā āharitvā upanikkhattā honti. Aññataro bhikkhu aññatarassa bhikkhuno paṭivisaṃ attano maññamāno paribhuñji. So jānitvā taṃ codesi “assamaṇosi tvaṃ”ti. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Kim citto tvaṃ bhikkhūti. Sakasaññī ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu sakasaññissāti. (61)

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū cīvarakammaṃ karonti. Saṅghassa khādanīye bhājīyamāne aññatarassa bhikkhuno pattena aññatarassa

---

1. Nikkhamēyya (Sī, Syā)

bhikkhuno paṭiviso āharitvā upanikkhitto hoti. Pattasāmiko bhikkhu attano maññamāno paribhuñji. So jānitvā taṃ codesi “assamaṇosi tvan”ti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu sakasaññissāti. (62)

148. Tena kho pana samayena ambacorakā ambaṃ pātetvā bhaṇḍikaṃ ādāya agamaṃsu. Sāmikā te corake anubandhiṃsu. Corakā sāmike passivā bhaṇḍikaṃ pātetvā palāyimsu. Bhikkhū paṃsukūlasaññino paṭiggahāpetvā paribhuñjimsu. Sāmikā te bhikkhū codesuṃ “assamaṇāttha tumhe”ti. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Kimcittā tumhe bhikkhaveli. Paṃsukūlasaññino mayāṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhave paṃsukūlasaññissāti. (63)

Tena kho pana samayena jambucorakā. Labujacorakā. Panasa corakā. Tālapakkacorakā. Ucchucorakā. Timbarūsakacorakā timbarūsake uccinitvā bhaṇḍikaṃ ādāya agamaṃsu. Sāmikā te corake anubandhiṃsu. Corakā sāmike passivā bhaṇḍikaṃ pātetvā palāyimsu. Bhikkhū paṃsukūlasaññino paṭiggahāpetvā paribhuñjimsu. Sāmikā te bhikkhū codesuṃ “assamaṇāttha tumhe”ti. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave paṃsukūlasaññissāti. (64-69)

Tena kho pana samayena ambacorakā ambaṃ pātetvā bhaṇḍikaṃ ādāya agamaṃsu. Sāmikā te corake anubandhiṃsu. Corakā sāmike passivā bhaṇḍikaṃ pātetvā palāyimsu. Bhikkhū “pure sāmikā passantī”ti theyyacittā paribhuñjimsu. Sāmikā te bhikkhū codesuṃ “assamaṇāttha tumhe”ti. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattim tumhe bhikkhave āpannā pārājikanti. (70)

Tena kho pana samayena jambucorakā. Labujacorakā. Panasacorakā. Tālapakkacorakā. Ucchucorakā. Timbarūsakacorakā timbarūsake uccinitvā bhaṇḍikaṃ ādāya agamaṃsu. Sāmikā te corake anubandhiṃsu. Corakā sāmike passivā bhaṇḍikaṃ

pātetvā palāyimsu. Bhikkhū “pure sāmikā passantī”ti theyyacittā paribhuñjimsu. Sāmikā te bhikkhū codesuṃ “assamaṇāttha tumhe”ti. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattim tumhe bhikkhave āpannā pārājikanti. (71-76)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu saṅghassa ambaṃ theyyacitto avahari. Saṅghassa jambuṃ. Saṅghassa labujaṃ. Saṅghassa panasāṃ. Saṅghassa tālapakkaṃ. Saṅghassa ucchuṃ. Saṅghassa timbarūsakaṃ theyyacitto avahari. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (77-83)

149. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu pupphārāmaṃ gantvā ocitaṃ pupphaṃ pañcamāsagghanakaṃ theyyacitto avahari. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (84)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu pupphārāmaṃ gantvā pupphaṃ ocinitvā pañcamāsagghanakaṃ theyyacitto avahari. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (85)

150. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gāmakāṃ gacchanto aññataraṃ bhikkhuṃ etadavoca “āvuso tuyhaṃ upaṭṭhākakulaṃ vutto vajjemī”ti. So gantvā ekaṃ sātakaṃ āharāpetvā attanā paribhuñji. So jānitvā taṃ codesi “assamaṇosi tvaṃ”ti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, na ca bhikkhave “vutto vajjemī”ti vattabbo, yo vadeyya, āpatti dukkaṭassāti. (86)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gāmakāṃ gacchati. Aññataro bhikkhu taṃ bhikkhuṃ etadavoca “āvuso mayhaṃ upaṭṭhākakulaṃ vutto vajjehī”ti. So gantvā yugasātakaṃ āharāpetvā ekaṃ attanā paribhuñji. Ekaṃ tassa bhikkhuno adāsi. So jānitvā taṃ codesi “assamaṇosi tvaṃ”ti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, na ca bhikkhave “vutto vajjehī”ti vattabbo, yo vadeyya, āpatti dukkaṭassāti. (87)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gāmakam gacchanto aññataram bhikkhum etadavoca “āvuso tuyham upaṭṭhākakulam vutto vajjemī”ti. Sopi evamāha “vutto vajjehī”ti. So gantvā āḷhakam sappim tulam guḷam doṇam taṇḍulam āharāpetvā attanā paribhuñji. So jānitvā tam codesi “assamaṇosi tvan”ti. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, na ca bhikkhave “vutto vajjemī”ti vattabbo, na ca “vutto vajjehī”ti vattabbo, yo vadeyya, āpatti dukkaṭassāti. (88)

151. Tena kho pana samayena aññataro puriso mahaggham maṇim ādāya aññatarena bhikkhunā saddhim addhānamaggappaṭipanno hoti. Atha kho so puriso suṅkaṭṭhānam passivā tassa bhikkhuno ajānantassa thavikāya maṇim pakkhipivā suṅkaṭṭhānam atikkamivā aggahesi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Nāham Bhagavā jānāmīti. Anāpatti bhikkhu ajānantassāti. (89)

Tena kho pana samayena aññataro puriso mahaggham maṇim ādāya aññatarena bhikkhunā saddhim addhānamaggappaṭipanno hoti. Atha kho so puriso suṅkaṭṭhānam passivā gilānālayam karitvā attano bhaṇḍikam tassa bhikkhuno adāsi. Atha kho so puriso suṅkaṭṭhānam atikkamivā tam bhikkhum etadavoca “āhara me bhante bhaṇḍikam nāham akallako”ti. Kissa pana tvaṃ āvuso evarūpaṃ akāsīti. Atha kho so puriso tassa bhikkhuno etamattham ārocesi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Nāham Bhagavā jānāmīti. Anāpatti bhikkhu ajānantassāti. (90)

152. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu satthena saddhim addhānamaggappaṭipanno hoti. Aññataro puriso tam bhikkhum āmisena upalāpetvā suṅkaṭṭhānam passivā mahaggham maṇim tassa bhikkhuno adāsi “imam bhante maṇim suṅkaṭṭhānam atikkāmehi”ti. Atha kho so bhikkhu tam maṇim suṅkaṭṭhānam atikkāmesi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (91)

153. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu pāse bandhaṃ sūkaraṃ kārūññaena muñci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Kārūññādhippāyo ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu kārūññādhippāyassāti. (92)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu pāse bandhaṃ sūkaraṃ “pure samikā passantī”ti theyyacitto muñci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (93)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu pāse bandhaṃ migamā kārūññaena muñci. Pāse bandhiṃ migamā “pure sāmikā passantī”ti theyyacitto muñci. Kumine bandhe macche kārūññaena muñci. Kumine bandhe macche “pure sāmikā passantī”ti theyyacitto muñci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (94-97)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu yāne bhaṇḍaṃ passitvā “ito gaṇhanto pārājiko bhavissāmī”ti atikkamitvā pavaṭṭetvā¹ aggahesi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (98)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu kulalena ukkhittamā maṃsapesiṃ “sāmikānaṃ dassāmī”ti aggahesi. Sāmikā taṃ bhikkhuṃ codesuṃ “assamaṇosi tvaṃ”ti. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu attheyyacittassāti. (99)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu kulalena ukkhittamā maṃsapesiṃ “pure sāmikā passantī”ti theyyacitto aggahesi. Sāmikā taṃ bhikkhuṃ codesuṃ “assamaṇosi tvaṃ”ti. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (100)

154. Tena kho pana samayena manussā uḷumpaṃ bandhitvā Aciravatiyā nadiyā osārentī. Bandhane chinne kaṭṭhāni vippakiṇṇāni agamaṃsu. Bhikkhū paṃsukūlasaññino uttāresuṃ. Sāmikā te bhikkhū codesuṃ

---

1. Pavattetvā (Ka)

“assamaṇāṭṭha tumhe”ti. Tesam kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave paṃsukūlasaṇṇissāti. (101)

Tena kho pana samayena manussā uḷumpaṃ bandhitvā Aciravatiyā nadiyā osārenti. Bandhane chinne kaṭṭhāni vippakiṇṇāni agamaṃsu. Bhikkhū “pure sāmikā passantī”ti theyyacittā uttāresuṃ. Sāmikā te bhikkhū codesuṃ “assamaṇāṭṭha tumhe”ti. Tesam kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tumhe bhikkhave āpannā pārājikanti. (102)

Tena kho pana samayena aññataro gopālako rukkhe sāṭakam ālaggetvā uccāram agamāsi. Aññarato bhikkhu paṃsukūlasaṇṇi aggahesi. Atha kho so gopālako tam bhikkhum codesi “assamaṇosi tvaṃ”ti. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu paṃ sukūlasaṇṇissāti. (103)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhuno nadim tarantassa rajakānam hatthato muttam sāṭakam pāde laggam hoti. So bhikkhu sāmikānam dassāmīti aggahesi. Sāmikā tam bhikkhum codesuṃ “assamaṇosi tvaṃ”ti. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu attheyyacittassāti. (104)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno nadim tarantassa rajakānam hatthato muttam sāṭakam pāde laggam hoti. So bhikkhu “pure sāmikā passantī”ti theyyacitto aggahesi. Sāmikā tam bhikkhum codesuṃ “assamaṇosi tvaṃ”ti. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (105)

155. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sappikumbhim passivā thokam thokam paribhuñji, tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (106)

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū samvidahitvā agamaṃsu “bhaṇḍam avaharissāmā”ti. Eko bhaṇḍam avahari. Te evamāhaṃsu

“na mayaṃ pārājikā, yo avahaṭo, so pārājiko”ti. Bhagavato etamattaṃ ārocesuṃ. Āpattiṃ tumhe bhikkhave āpannā pārājikanti. (107)

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū samvidahitvā bhaṇḍaṃ avaharitvā bhājesuṃ. Tehi bhājīyamāne ekamekassa paṭiviso na pañcamāsako pūri. Te eva māhaṃsu “na mayaṃ pārājikā”ti. Bhagavato etamattaṃ ārocesuṃ. Āpattiṃ tumhe bhikkhave āpannā pārājikanti. (108)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Sāvatthiyaṃ dubbhikkhe āpaṇikassa taṇḍalamuṭṭhiṃ theyyacitto avahari. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (109)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Sāvatthiyaṃ dubbhikkhe āpaṇikassa muggamuṭṭhiṃ. Māsamuṭṭhiṃ. Tilamuṭṭhiṃ theyyacitto avahari. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (110-112)

Tena kho pana samayena Sāvatthiyaṃ Andhavane corakā gāvīṃ hantvā maṃsaṃ khāditvā sesakaṃ paṭisāmetvā agamaṃsu. Bhikkhū paṃsukūlasaññino paṭiggahāpetvā paribhuñjīṃsu. Corakā te bhikkhū codesuṃ “assamaṇāttha tumhe”ti. Tesāṃ kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave paṃsukūlasaññissāti. (113)

Tena kho pana samayena Sāvatthiyaṃ Andhavane corakā sūkaraṃ hantvā maṃsaṃ khāditvā sesakaṃ paṭisāmetvā agamaṃsu. Bhikkhū paṃsukūlasaññino paṭiggahāpetvā paribhuñjīṃsu. Corakā te bhikkhū codesuṃ “assamaṇāttha tumhe”ti. Tesāṃ kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave paṃsukūlasaññissāti. (114)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu tiṇakkhettaṃ gantvā lūtaṃ tiṇaṃ pañcamāsagghanakaṃ theyyacitto avahari. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (115)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu tiṇakkhettaṃ gantvā tiṇaṃ lāyitvā pañcamāsagghanakaṃ theyyacitto avahari. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (116)

156. Tena kho pana samayena āgantukā bhikkhū saṃghassa ambaṃ bhājāpetvā paribhuñjimsu. Āvāsikā bhikkhū te bhikkhū codesuṃ “assamaṇāttha tumhe”ti. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Kimcittā tumhe bhikkhaveti. Paribhogatthāya¹ mayāṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhave paribhogatthāyāti. (117)

Tena kho pana samayena āgantukā bhikkhū saṃghassa jambuṃ. Saṃghassa labujaṃ. Saṃghassa panasāṃ. Saṃghassa tālapakkaṃ. Saṃghassa ucchuṃ. Saṃghassa timbarūsakaṃ bhājāpetvā paribhuñjimsu. Āvāsikā bhikkhū te bhikkhū codesuṃ “assamaṇāttha tumhe”ti. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave paribhogatthāyāti. (118-123)

Tena kho pana samayena ambapālakā bhikkhūnaṃ ambaphalaṃ denti. Bhikkhū “gopetuṃ ime issarā, na yime dātun”ti kukkuccāyantā na paṭiggaṇhanti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Anāpatti bhikkhave gopakassa dāneti. (124)

Tena kho pana samayena jambupālakā. Labujapālakā. Panasapālakā. Tālapakkapālakā. Uccupālakā. Timbarūsakapālakā bhikkhūnaṃ timbarūsakaṃ denti. Bhikkhū “gopetuṃ ime issarā, na yime dātun”ti kukkuccāyantā na paṭiggaṇhanti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Anāpatti bhikkhave gopakassa dāneti. (125-130)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu saṃghassa dāruṃ tāvakālikaṃ haritvā attano vihārassa kuṭṭaṃupatthambhesi. Bhikkhū taṃ bhikkhuṃ codesuṃ “assamaṇosi tvaṃ”ti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Bhagavato etamatthaṃ ārocesi. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Tāvakaṃliko ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu tāvakāliketi. (131)

---

1. Paribhogatthā (Sī)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu saṅghassa udakaṃ theyyacitto avahari. Saṅghassa mattikaṃ theyyacitto avahari. Saṅghassa puñjakitaṃ tiṇaṃ theyyacitto avahari. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (132-134)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu saṅghassa puñjakitaṃ tiṇaṃ theyyacitto jhāpesi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (135)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu saṅghassa mañcaṃ theyyacitto avahari. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (136)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu saṅghassa pīṭhaṃ. Saṅghassa bhisim̐. Saṅghassa bibbohanaṃ¹. Saṅghassa kavāṭaṃ. Saṅghassa ālokaśandhim̐. Saṅghassa gopānaśim̐ theyyacitto avahari. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (137-142)

157. * Tena kho pana samayena bhikkhū aññatarassa upāsakassa vihāraparibhogaṃ senāśanaṃ aññatra paribhuñjanti. Atha kho so upāsako ujjhāyati khiyyati vipāceti “kathaṃ hi nāma bhadantā aññatra paribhogaṃ aññatra paribhuñjissanti”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Na bhikkhave aññatra paribhogo aññatra paribhuñjitabbo, yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassāti. (143)

+ Tena kho pana samayena bhikkhū uposathaggampi sannisaḷḷampi harituṃ kukuccāyantaṃ chamāyaṃ nisīdanti, gattānipi cīvarānipi paṃsukitāni honti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Anujānāmi bhikkhave tāvakālikaṃ haritunti. (144)

Tena kho pana samayena Campāyaṃ Thullanandāya bhikkhuniyā antevāsinī bhikkhunī Thullanandāya bhikkhuniyā upaṭṭhākakulaṃ gantvā “ayyā

1. Bimbohanaṃ (Sī, Syā)

* Vi 4. 327 piṭṭhepi.

+ Vi 4. 328 piṭṭhepi.

icchati tekaṭulayāguṃ pātun”ti pacāpetvā haritvā attanā paribhuñji. Sā jānitvā taṃ codesi “assamañisi tvaṃ”ti. Tassā kukkucam̐ ahosi -pa-. Atha kho sā bhikkhunī bhikkhunīnam̐ etamattham̐ ārocesi. Bhikkhuniyo bhikkhūnam̐ etamattham̐ ārocesum̐. Bhikkhū Bhagavato etamattham̐ ārocesum̐. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, āpatti sampajānamusāvāde pācittiyassāti. (145)

Tena kho pana samayena Rājagahe Thullanandāya bhikkhuniyā antevāsini bhikkhunī Thullanandāya bhikkhuniyā upaṭṭhākakulam̐ gantvā “ayyā icchati madhugolakaṃ khādītun”ti pacāpetvā haritvā attanā paribhuñji. Sā jānitvā taṃ codesi “assamañisi tvaṃ”ti. Tassa kukkucam̐ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, āpatti sampajānamusāvāde pācittiyassāti. (146)

158. Tena kho pana samayena Vesāliyam̐ āyasmato Ajjukassa upaṭṭhākassa gahapatino dve dārakā honti putto ca bhāgineyyo ca. Atha kho so gahapati āyasmantaṃ Ajjukaṃ etadavoca “imaṃ bhante okāsaṃ yo imesaṃ dvinnam̐ dārakānam̐ saddho hoti pasanno, tassa ācikkheyyāsī”ti¹. Tena kho pana samayena tassa gahapatino bhāgineyyo saddho hoti pasanno. Atha kho āyasmā Ajjuko taṃ okāsaṃ tassa dārakassa ācikkhi. So tena sāpateyyena kuṭumbaṅca saṅghapesi, dānaṅca paṭṭhapesi. Atha kho tassa gahapatino putto āyasmantaṃ Ānandaṃ etadavoca “ko nu kho bhante Ānanda pituno dāyajjo putto vā bhāgineyyo vā”ti. Putto kho āvuso pituno dāyajjoti. Ayaṃ bhante ayyo Ajjuko amhākaṃ sāpateyyam̐ amhākaṃ methunakassa ācikkhīti. Assamaṇo āvuso āyasmā Ajjukoti. Atha kho āyasmā Ajjuko āyasmantaṃ Ānandaṃ etadavoca “dehi me āvuso Ānanda vinicchayan”ti. Tena kho pana samayena āyasmā Upāli āyasmato Ajjukassa pakkho hoti. Atha kho āyasmā Upāli āyasmantaṃ Ānandaṃ etadavoca

---

1. Ācikkheyyāsīti so kālamakāsi (Syā)

“yo nukho āvuso Ānanda sāmikena ‘imaṃ okāsaṃ itthannāmassa ācikkheyyāsī’ti vutto tassa ācikkhati, kiṃ so āpajjati”ti. Na bhante kiñci āpajjati antamaso dukkaṭamattampīti. Ayaṃ āvuso āyasmā Ajjuko sāmikena imaṃ okāsaṃ itthannāmassa ācikkhati vutto tassa ācikkhati, anāpatti āvuso āyasmato Ajjukassāti. (147)

159. Tena kho pana समयena Bārāṇasiyaṃ āyasmato Pilindavacchassa upaṭṭhākakulaṃ corehi upaddutaṃ hoti. Dve ca dārakā nītā honti. Atha kho āyasmā Pilindavaccho te dārake iddhiyā ānetvā pāsāde ṭhapesi. Manussā te dārake passitvā “ayyassāyaṃ Pilindavacchassa iddhānubhāvo”ti āyasmante Pilindavacche abhippasīdīmsu. Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Pilindavaccho corehi nīte dārake ānessati”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Anāpatti bhikkhave iddhimassa¹ iddhivisayeti. (148)

160. Tena kho pana समयena dve bhikkhū sahāyakā honti Paṇḍuko ca Kapilo ca. Eko gāmake viharati, eko Kosambiyaṃ. Atha kho tassa bhikkhuno gāmakā Kosambīṃ gacchantassa antarāmagge nadiṃ tarantassa sūkarikānaṃ hatthako muttā medavaṭṭi pāde laggā hoti. So bhikkhu “sāmikānaṃ dassāmī”ti aggahesi. Sāmikā taṃ bhikkhuṃ codesuṃ “assamaṇosi tvan”ti. Taṃ uttiṇṇaṃ gopālikā² passitvā etadavoca “ehi bhante methunaṃ dhammaṃ paṭisevā”ti. So “pakatīyāpāhaṃ assamaṇo”ti tassā methunaṃ dhammaṃ paṭisevitvā Kosambīṃ gantvā bhikkhūnaṃ etamatthaṃ ārocesi. Bhikkhū Bhagavato etamattaṃ ārocesuṃ. Anāpatti bhikkhave adinnādāne pārājikassa, āpatti methunadhammasamāyoge pārājikassati. (149)

161. Tena kho pana समयena Sāgalāyaṃ āyasmato Daḷhikassa saddhivihāriko bhikkhu anabhiratīyā pīḷito āpaṇikassa veṭhanaṃ

1. Iddhimato (Sī), iddhimantassa (Syā)

2. Aññatarā gopālikā (Sī, Syā)

avaharivā āyasmantaṃ Daḷhikaṃ etadavoca “assamaṇo ahaṃ bhante pibbhamissāmi”ti. Kimtayā āvuso katanti, so tamatthaṃ ārocesi, āharāpetvā agghāpesi. Taṃ agghāpentaṃ na pañcamāsake agghati. “Anāpatti āvuso pārājikassā”ti dhammakathaṃ akāsi. So bhikkhu abhiraṃatī¹. (150)

Dutiyapārājikaṃ samattaṃ.

3. Tatiyapārājika

162. * Tena samayena Buddho Bhagavā Vesāliyaṃ viharati Mahāvane Kūṭāgārasālāyaṃ. Tena kho pana samayena Bhagavā bhikkhūnaṃ anekapariyāyena asubhakathaṃ katheti, asubhāya vaṇṇaṃ bhāsati, asubhabhāvanāya vaṇṇaṃ bhāsati, ādissa ādissa asubhasamāpattiyā vaṇṇaṃ bhāsati. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi “icchāmaṃ bhikkhave addhamāsaṃ paṭisalliyitum, namhi kenaci upasaṅkamtabbo aññatra ekena piṇḍapātānīhārakena”ti. Evaṃ bhanteti kho te bhikkhū Bhagavato paṭissuṇitvā nāssudha koci Bhagavantaṃ upasaṅkamati aññatra ekena piṇḍapātānīhārakena. Bhikkhū “Bhagavā kho anekapariyāyena asubhakathaṃ katheti, asubhāya vaṇṇaṃ bhāsati, asubhabhāvanāya vaṇṇaṃ bhāsati, ādissa ādissa asubhasamāpattiyā vaṇṇaṃ bhāsati”ti (te)² anekākāravokāraṃ asubhabhāvanānuyogamanuyuttā viharanti. Te sakena kāyena aṭṭiyanti harāyanti jigucchanti, seyyathāpi nāma itthī vā puriso vā daharo yuvā maṇḍanakajātiko sīsaṃnhāto ahikuṇapena vā kukkurakuṇapena vā manussakuṇapena vā kaṇṭhe āsattena aṭṭiyeyya harāyeyya jiguccheyya, evameva te bhikkhū sakena kāyena aṭṭiyantā harāyantā jigucchantā attanāpi attānaṃ jīvitā voropenti, aññamaññampi jīvitā voropenti, Migalaṇḍikaṃpi samaṇakuttakaṃ upasaṅkamitvā evaṃ vadanti “sādhu no āvuso jīvitā voro-

1. Abhiraṃtī (Sī, Syā)

* Idam vatthu Saṃ 3. 278 piṭṭhepi āgataṃ.

2. ( ) (?) Evamuparipi īdisesu ṭhānesu.

pehi, idaṃ te pattacīvaraṃ bhavissatī”ti. Atha kho Migalaṇḍiko samaṇakuttako pattacīvarehi bhaṭo sambahule bhikkhū jīvitā voropetvā lohitaḥkaṃ¹ asinā ādāya yena Vaggumudā nadī tenupasaṅkama.

163. Atha kho Migalaṇḍikassa samaṇakuttakassa lohitaḥkaṃ taṃ asinā dhovantassa ahudeva kukkucchaṃ ahu vippaṭṭisāro “alābhā vata me, na vata me lābhā, dulladdhaṃ vata me, na vata me suladdhaṃ, bahuṃ vata mayā apuññaṃ pasutaṃ, yohaṃ bhikkhū sīlavante kalyāṇadhamme jīvitā voropesin”ti. Atha kho aññatarā māraḥkayikā devatā abhiḥjamāne uduke āgantvā Migalaṇḍikaṃ samaṇakuttakaṃ etadavoca “sādhu sādhu sappurisa, lābhā te sappurisa, suladdhaṃ te sappurisa, bahuṃ tayā sappurisa puññaṃ pasutaṃ, yaṃ tvaṃ atinṇe tāresī”ti. Atha kho Migalaṇḍiko samaṇakuttako “lābhā kira me, suladdhaṃ kira me, bahuṃ kira mayā puññaṃ pasutaṃ, atinṇe kirāhaṃ tāremī”ti tiṇhaṃ asinā ādāya vihārena vihāraṃ pariveṇena pariveṇaṃ upasaṅkamitvā evaṃ vadeti “ko atinṇo, kaṃ tāremī”ti. Tattha ye te bhikkhū avītarāgā, tesāṃ tasmimā samaye hoti yeva bhayaṃ, hoti chambhi tattaṃ, hoti lomahaṃso. Ye pana te bhikkhū vītarāgā, tesāṃ tasmimā samaye na hoti bhayaṃ, na hoti chambhi tattaṃ, na hoti lomahaṃso. Atha kho Migalaṇḍiko samaṇakuttako ekaṃpi bhikkhuṃ ekāhena jīvitā voropesi, dvepi bhikkhū ekāhena jīvitā vorāpesi, tayopi bhikkhū ekāhena jīvitā voropesi, cattāropi bhikkhū ekāhena jīvitā voropesi, pañcapi bhikkhū ekāhena jīvitā voropesi, dasapi bhikkhū ekāhena jīvitā voropesi, vīsampi bhikkhū ekāhena jīvitā voropesi, timsampi bhikkhū ekāhena jīvitā voropesi, cattālīsampi bhikkhū ekāhena jīvitā voropesi, paññāsampi bhikkhū ekāhena jīvitā voropesi, satṭhimpī bhikkhū ekāhena jīvitā voropesi.

164. Atha kho Bhagavā tassa addhamāsassa accayena paṭisallānā vuṭṭhito āyasmantaṃ Ānandaṃ āmantesi “kiṃ nu kho Ānanda tanubhūto viya bhikkhusaṅgho”ti. Tathā hi pana bhante Bhagavā bhikkhūnaṃ aneka-

---

1. Lohitagataṃ (Ka)

pariyāyena asubhakathaṃ katheti, asubhāya vaṇṇaṃ bhāsati, asubhabhāvanāya vaṇṇaṃ bhāsati, ādissa ādissa asubhasamāpattiyā vaṇṇaṃ bhāsati. Te ca bhante bhikkhū “Bhagavā kho anekapariyāyena asubhakathaṃ katheti, asubhāya vaṇṇaṃ bhāsati, asubhabhāvanāya vaṇṇaṃ bhāsati, ādissa ādissa asubhasamāpattiyā vaṇṇaṃ bhāsati”ti te anekākāravokāraṃ asubhabhāvanānuyogamanuyuttā viharanti. Te sakena kāyena aṭṭiyanti harāyanti jigucchanti, seyyathāpi nāma itthi vā puriso vā daharo yuvā maṇḍanakajātiko sīsammhāto ahikuṇapena vā kukkurakuṇapena vā manussakuṇapena vā kaṇṭhe āsattena aṭṭiyeyya harāyeyya jiguccheyya, evameva te bhikkhū sakena kāyena aṭṭiyantā harāyantā jigucchantā attanāpi attānaṃ jīvītā voropenti, aññamaññaṃpi jīvītā voropenti, Migalaṇḍikaṃpi samaṇakuttakaṃ upasaṅkamitvā evaṃ vadanti “sādhu no āvuso jīvītā voropehi, idaṃ te pattacīvaraṃ bhavissati”ti. Atha kho bhante Migalaṇḍiko samaṇakuttako pattacīvarehi bhaṭo ekaṃpi bhikkhuṃ ekāhena jīvītā voropesi -pa- saṭṭhiṃpi bhikkhū ekāhena jīvītā voropesi. Sādhu bhante Bhagavā aññaṃ pariyāyaṃ ācikkhatu, yathāyaṃ bhikkhusaṅgho aññāya saṅghaheyyāti. Tenahānanda yāvatikā bhikkhū Vesālīṃ upanissāya viharanti, te sabbe upaṭṭhānasālāyaṃ sannipātehi. Evaṃ bhanteti kho āyasmā Ānando Bhagavato paṭissuṇitvā yāvatikā bhikkhū Vesālīṃ upanissāya viharanti, te sabbe upaṭṭhānasālāyaṃ sannipātetvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṃ etadavoca “sannipatito bhante bhikkhusaṅgho, yassa dāni bhante Bhagavā kālaṃ maññati”ti.

165. Atha kho Bhagavā yena upaṭṭhānasālā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi, nisajja kho Bhagavā bhikkhū āmantesi “ayaṃ pi kho bhikkhave ānāpānassatisamādhi bhāvito bahulīkato santo ceva paṇīto ca asecanako ca sukho ca vihāro, uppannuppanne ca pāpake akusale dhamme ṭhānaso antaradhāpeti vūpasameti, seyyathāpi bhikkhave gimhānaṃ pacchime māse uhatam¹ rajojallaṃ,

---

1. Ūhatam (Ka)

tamenam mahā akālamegho ṭhānaso antaradhāpeti vūpasameti, evameva kho bhikkhave ānāpānassatisamādhi bhāvito bahulīkato santo ceva paṇīto ca asecanako ca sukho ca vihāro, uppannuppanne ca pāpake akusale dhamme ṭhānaso antaradhāpeti vūpasameti. Katham bhāvito ca bhikkhave ānāpānassatisamādhi katham bahulīkato santo ceva paṇīto ca asecanako ca sukho ca vihāro, uppannuppanne ca pāpake akusale dhamme ṭhānaso antaradhāpeti vūpasameti. Idha bhikkhave bhikkhu araṇṇagato vā rukkhamūlagato vā suñṇāgāragato vā nisīdati pallaṅkam ābhujitvā ujum kāyam paṇidhāya parimukham satim upaṭṭhapetvā. So satova assasati, sato passasati. Dīgham vā assasanto dīgham assasāmīti pajānāti, dīgham vā passasanto dīgham passasāmīti pajānāti. Rassam vā assasanto rassam assasāmīti pajānāti, rassam vā passasanto rassam passasāmīti pajānāti. Sabbakāyappaṭisaṃvedī assasissāmīti sikkhati, sabbakāyappaṭisaṃvedī passasissāmīti sikkhati. Passambhayaṃ kāyasaṅkhāram assasissāmīti sikkhati, passambhayaṃ kāyasaṅkhāram passasissāmīti sikkhati. Pītippaṭisaṃvedī assasissāmīti sikkhati, pītippaṭisaṃvedī passasissāmīti sikkhati. Sukhappaṭisaṃvedī assasissāmīti sikkhati, sukhappaṭisaṃvedī passasissāmīti sikkhati. Cittasaṅkhārappaṭisaṃvedī assasissāmīti sikkhati, cittasaṅkhārappaṭisaṃvedī passasissāmīti sikkhati. Passambhayaṃ cittasaṅkhāram assasissāmīti sikkhati, passambhayaṃ cittasaṅkhāram passasissāmīti sikkhati. Cittappaṭisaṃvedī assasissāmīti sikkhati, cittappaṭisaṃvedī passasissāmīti sikkhati. Abhippamodayaṃ cittaṃ -pa-. Samādahaṃ cittaṃ -pa-. Vimocayaṃ cittaṃ -pa-. Aniccānupassī -pa-. Virāgānupassī -pa-. Nirodhānupassī -pa-. Paṇinissaggānupassī assasissāmīti sikkhati, paṇinissaggānupassī passasissāmīti sikkhati. Evaṃ bhavito kho bhikkhave ānāpānassatisamādhi evaṃ bahulīkato santo ceva paṇīto ca asecanako ca sukho ca vihāro uppannuppanne ca pāpake akusale dhamme ṭhānaso antaradhāpeti vūpasameti”ti.

166. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe bhikkhusaṅgham sannipātāpetvā bhikkhū paṭipucchi “saccam kira bhikkhave bhikkhū attanāpi attānam jīvitā vorāpentī, aññamaññampi jīvitā voropenti,

Migalaṇḍikaṃpi samaṇakuttakaṃ upasaṅkamitvā evaṃ vadanti ‘sādhu no āvuso jīvitā voropehi, idaṃ te pattacīvaraṃ bhavissatī’ti. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā “ananucchavikaṃ bhikkhave tesam bhikkhūnaṃ ananulomikaṃ appatirūpaṃ assāmaṇakaṃ akappiyaṃ akaraṇīyaṃ, kathaṃ hi nāma te bhikkhave bhikkhū attanāpi attānaṃ jīvitā voropessanti, aññamaññaṃpi jīvitā voropessanti, Migalaṇḍikaṃpi samaṇakuttakaṃ upasaṅkamitvā evaṃ vakkhanti ‘sādhu no āvuso jīvitā voropehi, idaṃ te pattacīvaraṃ bhavissatī’ti, netam bhikkhave appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

167. **“Yo pana bhikkhu sañcicca manussaviggahaṃ jīvitā voropeyya, sathahāraṃ vāssa pariyeseyya, ayampi pārājiko hoti asaṃvāso”ti.**

Evañcidaṃ Bhagavatā bhikkhūnaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ hoti.

168. Tena kho pana samayena aññataro upāsako gilāno hoti, tassa pajāpati abhirūpā hoti dassanīyā pāsādikā. Chabbaggiyā bhikkhū tassā itthiyā paṭibaddhacittā honti. Atha kho chabbaggiyānaṃ bhikkhūnaṃ etadahosi “sace kho so āvuso upāsako jīvissati, na mayaṃ taṃ itthiṃ labhissāma, handa mayaṃ āvuso tassa upāsakassa maraṇavaṇṇaṃ saṃvaṇṇemā”ti. Atha kho chabbaggiyā bhikkhū yena so upāsako tenupasaṅkamimsu, upasaṅkamitvā taṃ upāsakaṃ etadavocuṃ “tvaṃ khosi upāsaka katakalyāṇo katakusalo katabhīruttāṇo, akatapāpo akataluddo akatakibbiso, kataṃ tayā kalyāṇaṃ, akataṃ tayā pāpaṃ, kiṃ tuyhiminā pāpakena dujjīvitena, matam te jīvitā seyyo, ito tvaṃ kālaṅkato kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā sugatiṃ saggam lokam upapajjissasi, tattha dibbehi pañcahi kāmaguṇehi samappito samaṅgībhūto paricāressasi”ti.

169. Atha kho so upāsako “saccam kho ayyā āhamsu, ahañhi katakalyāṇo katakusalo katabhīruttāṇo, akatapāpo akataluddo akatakibbiso, kataṃ mayā kalyāṇaṃ, akataṃ mayā

pāpaṃ, kiṃ mayhiminā pāpakena dujjīvitena, mataṃ me jīvītā seyyo, ito ahaṃ kālaṅkato kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā sugatiṃ saggaṃ lokaṃ upapajjissāmi, tattha dibbehi pañcahi kāmagaṇehi samappito samaṅgībhūto paricāressāmi”ti so asappāyāni ceva bhojanāni bhuñji, asappāyāni ca khādanīyāni khādi, asappāyāni ca sāyanīyāni sāyi, asappāyāni ca pānāni pivi. Tassa asappāyāni ceva bhojanāni bhuñjato asappāyāni ca khādanīyāni khādato asappāyāni ca sāyanīyāni sāyato asappāyāni ca pānāni pivato kharo ābādho uppajji, so teneva ābādhena kālamakāsi. Tassa pajāpati ujjhāyati khiyyati vipāceti “alajjino ime samaṇā Sakyaputtiyā dussīlā musāvādino, ime hi nāma dhammacārino samacārino brahmacārino saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā paṭijānissanti. Natthi imesaṃ sāmaññaṃ, natthi imesaṃ brahmaññaṃ, natṭhaṃ imesaṃ sāmaññaṃ, natṭhaṃ imesaṃ brahmaññaṃ, kuto imesaṃ sāmaññaṃ, kuto imesaṃ brahmaññaṃ, apagatā ime sāmaññā, apagatā ime brahmaññā, ime me sāmikassa maraṇavaṇṇaṃ saṃvaṇṇesum, imehi me sāmiko mārīto”ti. Aññepi manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “alajjino ime samaṇā Sakyaputtiyā dussīlā musāvādino, ime hi nāma dhammacārino samacārino brahmacārino saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā paṭijānissanti. Natthi imesaṃ sāmaññaṃ, natthi imesaṃ brahmaññaṃ, natṭhaṃ imesaṃ sāmaññaṃ, natṭhaṃ imesaṃ brahmaññaṃ, kuto imesaṃ sāmaññaṃ, kuto imesaṃ brahmaññaṃ, apagatā ime sāmaññā, apagatā ime brahmaññā, ime upāsakassa maraṇavaṇṇaṃ saṃvaṇṇesum imehi upāsako mārīto”ti. Assosum kho bhikkhū tesaṃ manussānaṃ ujjhāyantānaṃ khiyyantānaṃ vipācentānaṃ, ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū upāsakassa maraṇavaṇṇaṃ saṃvaṇṇissanti”ti.

170. Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesum -pa- “saccaṃ kira tumhe bhikkhave upāsakassa maraṇavaṇṇaṃ saṃvaṇṇethā”ti. Saccāṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā “ananucchavikaṃ moghapurisā ananulomikaṃ appatirūpaṃ assāmaṇakaṃ akappiyaṃ akaraṇīyaṃ, kathaṃ hi nāma tumhe moghapurisā

upāsakassa maraṇavaṇṇaṃ saṃvaṇṇissatha, netaṃ moghapurisa
appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ
sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

171. “Yo pana bhikkhu sañcicca manussaviggahaṃ jīvitā voropeyya,
satthahāraṃ vāssa pariyeseyya, maraṇavaṇṇaṃ vā saṃvaṇṇeyya,
maraṇāya vā samādapeyya ‘ambho purisa kiṃ tuyhiminā pāpakena
dujjīvitena, mataṃ te jīvitā seyyo’ti, iti cittamaṇo cittaṣaṅkappo
anekapariyāyena maraṇavaṇṇaṃ vā saṃvaṇṇeyya maraṇāya vā
samādapeyya, ayaṃpi pārājiko hoti asaṃvāso”ti.

172. **Yopanāti** yo yādiso -pa-. **Bhikkhūti** -pa-. Ayaṃ imasmim atthe
adhippeto bhikkhūti.

Sañciccāti jānanto sañjānanto cecca abhivitaritvā vītikkamo.

Manussaviggaho nāma yaṃ mātukucchismim paṭhamaṃ cittaṃ
uppannaṃ paṭhamaṃ viññānaṃ pātubhūtaṃ, yāva maraṇakālā etthantare eso
manussaviggaho nāma.

Jīvitā voropeyyāti jīvitindriyaṃ upacchindati, uparodheti, santatiṃ
vikopeti.

Satthahāraṃ vāssa pariyeseyyāti asim vā sattiṃ vā bheṇḍim vā¹
laguḷaṃ vā² pāsānaṃ vāsatthaṃ vā visaṃ vā rajjuṃ vā.

Maraṇavaṇṇaṃ vā saṃvaṇṇeyyāti jīvite ādīnaṃ dasseti, maraṇe
vaṇṇaṃ bhaṇati.

Maraṇāya vā samādapeyyāti satthaṃ vā āhara, visaṃ vā khāda, rajjuyā
vā ubbandhitvā kālaṅkarohīti.

1. Bheṇḍim vā (Ka)

2. Sūlaṃvā laguḷaṃvā (Syā)

Ambho purisāti ālapanādhivacanametam.

Kim tuyhiminā pāpakena dujjīvitenati pāpakam nāma jīvitam aḍḍhānam jīvitam upādāya daliddānam jīvitam pāpakam lāmakam, sadhanānam jīvitam upādāya adhanānam jīvitam pāpakam, devānam jīvitam upādāya manussānam jīvitam pāpakam.

Dujjīvitam nāma hatthacchinnassa pādacchinnassa hatthapādacchinnassa kaṇṇacchinnassa nāsacchinnassa kaṇṇanāsacchinnassa, iminā ca pāpakena iminā dujjīvitena mataṃ te jīvitā seyyoti.

Iti cittamanoti yaṃ cittaṃ taṃ mano, yaṃ mano taṃ cittaṃ.

Cittasaṅkappoti maraṇasaññī maraṇacetano maraṇadhippāyo.

Anekapariyāyenati uccāvacehi ākārehi.

Maraṇavaṇṇam vā samvaṇṇeyyāti jīvite ādīnavam dasseti, maraṇe vaṇṇam bhaṇati “ito tvaṃ kālaṅkato kāyassa bhedā param maraṇā sugatiṃ saggam lokam upapajjissasi, tattha dibbehi pañcahi kāmaguṇehi samappito samaṅgībhūto paricāressasi”ti.

Maraṇāya vā samādapeyyāti sattham vā āhara, viṣam vā khāda, rajjuyā vā ubbandhitvā kālaṅkarohi, sobbhe vā narake vā papāte vā papatāti.

Ayampīti purime upādāya vuccati.

Pārājiko hotīti seyyathāpi nāma puthusilā dvidhā bhinnā¹ appaṭṭisandhikā hoti, evameva bhikkhu sañcicca manussaviggaham jīvitā voropetvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo, tena vuccati “pārājiko hotī”ti.

---

1. Dvedhā bhinnā (Syā)

Asaṁvāsoti saṁvāso nāma ekakammaṁ ekuddeso samasikkhatā, eso saṁvāso nāma. So tena saddhiṁ natthi, tena vuccati “asaṁvāso”ti.

173. Sāmaṁ, adhiṭṭhāya, dūtena, dūtaparamparāya, visakkiyena dūtena, gatapaccātena dūtena, araho rahosaññī, raho arahosaññī, araho arahosaññī, raho rahosaññī, kāyena saṁvaṇṇeti, vācāya saṁvaṇṇeti, kāyena vācāya saṁvaṇṇeti, dūtena saṁvaṇṇeti, lekhāya saṁvaṇṇeti, opātaṁ, apassenam, upanikkhipanam, bhesajjam, rūpūpahāro, saddūpahāro, gandhūpahāro, rasūpahāro, phoṭṭhabbūpahāro, dhammūpahāro, ācikkhanā, anusāsani, saṅketakammaṁ, nimittakammanti.

174. **Sāmanti** sayam hanati kāyena vā kāyapaṭibaddhena vā nissaggiyena vā.

Adhiṭṭhāyāti adhiṭṭhahitvā āṇāpeti “evam vijjha, evam pahara, evam ghātehi”ti.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṁ jīvitā voropehi”ti, āpatti dukkaṭassa. So taṁ maññamāno taṁ jīvitā voropeti, āpatti ubhinnaṁ pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṁ jīvitā voropehi”ti, āpatti dukkaṭassa. So taṁ maññamāno aññaṁ jīvitā voropeti, mūlaṭṭhassa anāpatti, vadhakassa āpatti pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṁ jīvitā voropehi”ti, āpatti dukkaṭassa. So aññaṁ maññamāno taṁ jīvitā voropeti, āpatti ubhinnaṁ pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṁ jīvitā voropehi”ti, āpatti dukkaṭassa. So aññaṁ maññamāno aññaṁ jīvitā voropeti, mūlaṭṭhassa anāpatti, vadhakassa āpatti pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmassa pāvada, ‘itthannāmo itthannāmassa pāvadatu, ‘itthannāmo itthannāmaṃ jīvitā voropetū”ti. Āpatti dukkaṭassa. So itarassa āroceti, āpatti dukkaṭassa. Vadhako paṭiggaṇhāti, mūlaṭṭhassa āpatti thullaccayassa. So taṃ jīvitā voropeti. Āpatti sabbesaṃ pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmassa pāvada, ‘itthannāmo itthannāmassa pāvadatu, ‘itthannāmo itthannāmaṃ jīvitā voropetū”ti. Āpatti dukkaṭassa. So aññaṃ āṇāpeti, āpatti dukkaṭassa. Vadhako paṭiggaṇhāti āpatti dukkaṭassa. So taṃ jīvitā voropeti, mūlaṭṭhassa anāpatti. Āṇāpakassa ca vadhakassa ca āpatti pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṃ jīvitā voropehī”ti, āpatti dukkaṭassa. So gantvā puna paccāgacchati “nāhaṃ sakkomi taṃ jīvitā voropetun”ti. So puna āṇāpeti “yadā sakkosi, tadā taṃ jīvitā voropehī”ti, āpatti dukkaṭassa. So taṃ jīvitā voropeti, āpatti ubhinnaṃ pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṃ jīvitā voropehī”ti, āpatti dukkaṭassa. So āṇāpetvā vippaṭisārī na sāveti “mā ghātehī”ti. So taṃ jīvitā voropeti, āpatti ubhinnaṃ pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṃ jīvitā voropehī”ti, āpatti dukkaṭassa. So āṇāpetvā vippaṭasārī sāveti “mā ghātehī”ti. So “āṇatto ahaṃ tayā”ti taṃ jīvitā voropeti, mūlaṭṭhassa anāpatti. Vadhakassa āpatti pārājikassa.

Bhikkhu bhikkhum āṇāpeti “itthannāmaṃ jīvitā voropehī”ti, āpatti dukkaṭassa. So āṇāpetvā vippaṭisārī sāveti “mā ghātehī”ti. So “sādhū”ti oramati, ubhinnaṃ anāpatti.

175. Araho rahosaññī ullapati “aho itthannāmo hatto assā”ti, āpatti dukkaṭassa. Raho arahosaññī ullapati “aho

itthannāmo hato assā”ti, āpatti dukkaṭassa. Araho arahosaññī ullapati “aho itthannāmo hato assā”ti, āpatti dukkaṭassa. Raho rahosaññī ullapati “aho itthannāmo hato assā”ti, āpatti dukkaṭassa.

Kāyena saṁvaṇṇeti nāma kāyena vikāraṃ karoti “yo evaṃ marati, so dhanam vā labhati, yasam vā labhati, saggam vā gacchatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tāya saṁvaṇṇanāya marissāmīti dukkham vedanam uppādeti, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Vācāya saṁvaṇṇeti nāma vācāya bhaṇati “yo evaṃ marati, so dhanam vā labhati, yasam vā labhati, saggam vā gacchatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tāya saṁvaṇṇanāya marissāmīti dukkham vedanam uppādeti, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Kāyena vācāya saṁvaṇṇeti nāma kāyena ca vikāraṃ karoti, vācāya ca bhaṇati “yo evaṃ marati, so dhanam vā labhati, yasam vā labhati, saggam vā gacchatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tāya saṁvaṇṇanāya marissāmīti dukkham vedanam uppādeti, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Dūtena saṁvaṇṇeti nāma dūtassa sāsanam āroceti “yo evaṃ marati, so dhanam vā labhati, yasam vā labhati, saggam vā gacchatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Dūtassa sāsanam sutvā marissāmīti dukkham vedanam uppādeti, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

176. **Lekhāya saṁvaṇṇeti** nāma lekham chindati “yo evaṃ marati, so dhanam vā labhati, yasam vā labhati, saggam vā gacchatī”ti, akkharakkharāya āpatti dukkaṭassa. Lekham passivā marissāmīti dukkham vedanam uppādeti, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Opātam nāma manussam uddissa opātam khanati “papativā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Papatite dukkhā vedanā uppajjati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa. . Anodissa opātam khanati “yo koci

papatitvā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Manusso tasmim̐ papatati, āpatti dukkaṭassa. Papatite dukkhā vedanā uppajjati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa. Yakkho vā peto vā tiracchānagatamanussaviggaho vā tasmim̐ papatati, āpatti dukkaṭassa. Papatite dukkhā vedanā uppajjati, āpatti dukkaṭassa. Marati, āpatti thullaccayassa. Tiracchānagato tasmim̐ papatati, āpatti dukkaṭassa. Papatite dukkhā vedanā uppajjati, āpatti dukkaṭassa. Marati, āpatti pācittiyassa.

177. **Apassenam̐** nāma apassene sattham̐ vā ṭhapeti, visena vā makkheti, dubbalam̐ vā karoti, sobbhe vā narake vā papāte vā ṭhapeti “papatitvā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Satthena vā visena vā papatitena vā dukkhā vedanā uppajjati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Upanikkhipanam̐ nāma asim̐ vā sattim̐ vā bheṇḍim̐ vā laguḷam̐ vā pāsāṇam̐ vā sattham̐ vā visam̐ vā rajjum̐ vā upanikkhipati “iminā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tena marissāmīti dukkham̐ vedanam̐ uppādeti, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Bhesajjam̐ nāma sappim̐ vā navanītam̐ vā telam̐ vā madhum̐ vā phāṇitam̐ vā deti “imam̐ sāyitvā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tam̐ sāyite dukkhā vedanā uppajjati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

178. **Rūpūpahāro** nāma amanāpikam̐ rūpam̐ upasam̐harati bhayānakam̐ bheravam̐ “imam̐ passitvā uttasitvā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tam̐ passitvā uttasati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa. Manāpikam̐ rūpam̐ upasam̐harati¹ “imam̐ passitvā alābhakena sussitvā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tam̐ passitvā alābhakena sussati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Saddūpahāro nāma amanāpikam̐ saddam̐ upasam̐harati bhayānakam̐ bheravam̐ “imam̐ sutvā uttasitvā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tam̐ sutvā

---

1. Upasam̐harati pemaṇīyam̐ hadayaṅgamam̐ (Syā)

uttasati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa. Manāpikaṃ saddaṃ upasaṃharati pemaṇīyaṃ hadayaṅgamaṃ “imaṃ sutvā alābhakena sussitvā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Taṃ sutvā alābhakena sussati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Gandhūpahāro nāma amanāpikaṃ gandhaṃ upasaṃharati jegucchaṃ pāṭikulyaṃ¹ “imaṃ ghāyivā jegucchatā pāṭikulyatā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Taṃ ghāyite jegucchatā pāṭikulyatā dukkhā vedanā uppajjati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa. Manāpikaṃ gandhaṃ upasaṃharati “imaṃ ghāyivā alābhakena sussitvā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Taṃ ghāyivā alābhakena sussati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Rasūpahāro nāma amanāpikaṃ rasaṃ upasaṃharati jegucchaṃ pāṭikulyaṃ¹ “imaṃ sāyivā jegucchatā pāṭikulyatā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Taṃ sāyite jegucchatā pāṭikulyatā dukkhā vedanā uppajjati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa. Manāpikaṃ rasaṃ upasaṃharati “imaṃ sāyivā alābhakena sussitvā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Taṃ sāyivā alābhakena sussati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Phoṭṭhabbūpahāro nāma amanāpikaṃ phoṭṭhabbaṃ upasaṃharati dukkhasamphassaṃ kharamphassaṃ “iminā phuṭṭho marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tena phuṭṭhassa dukkhā vedanā uppajjati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa. Manāpikaṃ phoṭṭhabbaṃ upasaṃharati sukhasamphassaṃ mudusamphassaṃ “iminā phuṭṭho alābhakena sussitvā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tena phuṭṭho alābhakena sussati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Dhammūpahāro nāma nerayikassa nirayakathaṃ katheti “imaṃ sutvā uttasitvā marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Taṃ sutvā uttasati, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa. Kalyāṇakammaṃ saggakathaṃ katheti “imaṃ sutvā adhimutto marissatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Taṃ

---

1. Paṭikūlaṃ (?)

sutvā adhimutto marissāmīti dukkhaṃ vedanaṃ uppādeti, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

179. **Ācikkhanā** nāma puṭṭho bhaṇati, “evaṃ marassu, yo evaṃ marati, so dhanam vā labhati, yasaṃ vā labhati, saggam vā gacchatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tāya ācikkhanāya marissāmīti dukkhaṃ vedanaṃ uppādeti, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Anusāsanī nāma apuṭṭho bhaṇati “evaṃ marassu, yo evaṃ marati, so dhanam vā labhati, yasaṃ vā labhati, saggam vā gacchatī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tāya anusāsanīyā marissāmīti dukkhaṃ vedanaṃ uppādeti, āpatti thullaccayassa. Marati, āpatti pārājikassa.

Saṅketakammaṃ nāma saṅketaṃ karoti purebhattam vā pacchābhattam vā rattim vā divā vā “tena saṅketena taṃ jīvitā voropehī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tena saṅketena taṃ jīvitā voropeti, āpatti ubhinnaṃ pārājikassa. Taṃ saṅketaṃ pure vā pacchā vā taṃ jīvitā voropeti, mūlaṭṭhassa anāpatti. Vadhakassa āpatti pārājikassa.

Nimittakammaṃ nāma nimittaṃ karoti “akkhiṃ vā nikhaṇissāmi, bhamukaṃ vā ukkhipissāmi, sīsaṃ vā ukkhipissāmi, tena nimittena taṃ jīvitā voropehī”ti, āpatti dukkaṭassa. Tena nimittena taṃ jīvitā voropeti, āpatti ubhinnaṃ pārājikassa. Taṃ nimittaṃ pure vā pacchā vā taṃ jīvitā voropeti, mūlaṭṭhassa anāpatti. Vadhakassa āpatti pārājikassa.

Anāpatti asaṅcicca ajānantassa namaraṇādhippāyassa ummattakassa¹ ādikammikassāti.

Manussaviggahapājikamhi paṭhamabhāṇavāro niṭṭhito.

---

1. Ummattakassa khittacikkassa vedanāvaṭṭassa (Syā)

Vinītavatthu-uddānagāthā

Samvaṇṇanā nisīdanto, musalodukkhaleṇa ca.
Vuḍḍhapabbajitābhisanno, aggavīmaṃsanāvisam̐.

Tayo ca vatthukammehi, iṭṭhakāhipare tayo.
Vāsī gopānasī ceva, aṭṭakotaraṇam̐ pati.

Sedaṃ natthuñca sambāho, nhāpanabbhañjanena ca.
Uṭṭhāpento nipātentō, annapānena māraṇam̐.

Jāragabbho sapattī ca, mātā puttam̐ ubho vadhi.
Ubho na miyyare maddā, tāpaṃ vañjhā vijāyini.

Patodaṃ niggāhe yakkho, vāḷayakkhañca pāhiṇi.
Tam̐ maññamāno pahari, saggañca nirayaṃ bhāṇe.

Āḷaviyā tayo rukkhā, dāyehi apare tayo.
Mā kilamesi na tuyham̐, takkam̐ sovīrakena cāti.

Vinītavatthu

180. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Tassa bhikkhū kāruññena maraṇavaṇṇam̐ samvaṇṇesum̐. So bhikkhu kalamakāsi. Tesam̐ kukkucam̐ ahoṣi “Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattam̐, kacci nu kho mayam̐ pārājikam̐ āpattim̐ āpannā”ti. Bhagavato etamattham̐ ārocesum̐. Āpattim̐ tumhe bhikkhave āpannā pārājikanti. (1)

Tena kho pana samayena aññataro piṇḍacāriko bhikkhu piṭṭhake pilotikāya paṭicchannam̐ nisīdanto ottharivā māresi. Tassa kukkucam̐ ahoṣi “Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattam̐, kacci nu kho aham̐ pārājikam̐ āpattim̐ āpanno”ti. Bhagavato etamattham̐ ārocesi. Anāpatti bhikkhu pārājikassa. Na ca bhikkhave appaṭivekkhitvā āsane nisīditabbam̐, yo nisīdeyya, āpatti dukkaṭassāti. (2)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu bhattagge antaraghare āsanam̐ paññapento musale ussite ekam̐ musalam̐ aggāhesi. Dutiyo mulaso pariapativā aññatarassa dārakassa matthake avatthāsi.

So kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Asañcicca ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu asaṅciccāti. (3)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu bhattagge antaraghare āsanam paññapento udukkhalabhaṅḍikam akkamitvā pavatṭesi. Aññataram dārakam ottharivā māresi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu asaṅciccāti. (4)

Tena kho pana samayena pitāputtā bhikkhūsu pabbajitā honti. Kāle ārocite putto pitaram etadavoca “gaccha bhante saṅgho taṃ patimānetī”ti piṭṭhiyam gahetvā paṇāmesi. So papatitvā kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Nāham Bhagavā maraṇādhippāyoti. Anāpatti bhikkhu namaraṇādhippāyassāti. (5)

Tena kho pana samayena pitāputtā bhikkhūsu pabbajitā honti. Kāle ārocite putto pitaram etadavoca “gaccha bhante saṅgho taṃ patimānetī”ti maraṇādhippāyo piṭṭhiyam gahetvā paṇāmesi. So papatitvā kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (6)

Tena kho pana samayena pitāputtā bhikkhūsu pabbajitā honti. Kāle ārocite putto pitaram etadavoca “gaccha bhante saṅgho taṃ patimānetī”ti maraṇādhippāyo piṭṭhiyam gahetvā paṇāmesi. So papatitvā kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (7)

181. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno bhuñjantassa maṃsam kaṅṭhe vilaggaṃ hoti. Aññataro bhikkhu tassa bhikkhuno gīvāyam pahāram adāsi. Salohitam maṃsam pati. So bhikkhu kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namaraṇādhippāyassāti. (8)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno bhuñjantassa maṃsam kaṅṭhe vilaggaṃ hoti. Aññataro bhikkhu maraṇādhippāyo tassa bhikkhuno gīvāyam pahāram adāsi. Salohitam maṃsam pati. So bhikkhu

kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (9)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno bhuñjantassa maṃsam kaṇṭhe vilaggaṃ hoti. Aññataro bhikkhu maraṇādhippāyo tassa bhikkhuno gīvāyaṃ pahāraṃ adāsi. Salohitaṃ maṃsam pati. So bhikkhu kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (10)

Tena kho pana samayena aññataro piṇḍacāriko bhikkhu visagataṃ piṇḍapātaṃ labhitvā paṭikkamanam haritvā bhikkhūnam aggakārikam adāsi. Te bhikkhū kālamakamsu. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Nāham Bhagavā jānāmīti. Anāpatti bhikkhu ajānantassāti. (11)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu vīmaṃsādhippāyo aññatarassa bhikkhuno visaṃ adāsi. So bhikkhu kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Vimamsādhippāyo aham Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (12)

182. Tena kho pana samayena Āḷavakā¹ bhikkhū vihāravatthum karonti. Aññataro bhikkhu heṭṭhā hutvā silam uccāresi. Uparimena bhikkhunā duggahitā silā heṭṭhimassa bhikkhuno matthake avatthāsi. So bhikkhu kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu asaṅciccāti. (13)

Tena kho pana samayena Āḷavakā bhikkhu vihāravatthum karonti. Aññataro bhikkhu heṭṭhā hutvā silam uccāresi. Uparimo bhikkhu maraṇādhippāyo heṭṭhimassa bhikkhuno matthake silam muñci. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassati. (14-15)

---

1. Āḷavikā (Syā)

Tena kho pana समयena Āḷavakā bhikkhū vihārassa kuṭṭam uṭṭhāpentī. Aññataro bhikkhu heṭṭhā hutvā iṭṭhakaṃ uccāresi. Uparimena bhikkhunā duggahitā iṭṭhakā heṭṭhimassa bhikkhuno matthake avatthāsi. So bhikkhu kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu asaṅciccāti. (16)

Tena kho pana समयena Āḷavakā bhikkhū vihārassa kuṭṭam uṭṭhāpentī. Aññataro bhikkhu heṭṭhā hutvā iṭṭhakaṃ uccāresi. Uparimo bhikkhu maraṇādhippāyo heṭṭhimassa bhikkhuno matthake iṭṭhakaṃ muñci. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (17-18)

183. Tena kho pana समयena Āḷavakā bhikkhū navakammaṃ karontī. Aññataro bhikkhu heṭṭhā hutvā vāsīm uccāresi. Uparimena bhikkhunā duggahitā vāsī heṭṭhimassa bhikkhuno matthake avatthāsi. So bhikkhu kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu asaṅciccāti. (19)

Tena kho pana समयena Āḷavakā bhikkhū navakammaṃ karontī. Aññataro bhikkhu heṭṭhā hutvā vāsīm uccāresi. Uparimo bhikkhu maraṇādhippāyo heṭṭhimassa bhikkhuno matthake vāsīm muñci. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (20-21)

Tena kho pana समयena Āḷavakā bhikkhū navakammaṃ karontī. Aññataro bhikkhu heṭṭhā hutvā gopānasīm uccāresi. Uparimena bhikkhunā duggahitā gopānasī heṭṭhimassa bhikkhuno matthake avatthāsi. So bhikkhu kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu asaṅciccāti. (22)

Tena kho pana समयena Āḷavakā bhikkhū navakammaṃ karontī. Aññataro bhikkhu heṭṭhā hutvā gopānasīm uccāresi. Uparimo bhikkhu maraṇādhippāyo heṭṭhimassa bhikkhuno matthake gopānasīm muñci.

So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (23-24)

Tena kho pana samayena Āḷavakā bhikkhū navakammaṃ karontā aṭṭakam bandhanti. Aññataro bhikkhu aññataram bhikkhum etadavoca “āvuso atraṭṭhito bandhāhī”ti. So tatraṭṭhito bandhanto paripatitvā kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Nāham Bhagavā maraṇadhīppāyoti. Anāpatti bhikkhu namaraṇadhīppāyassāti. (25)

Tena kho pana samayena Āḷavakā bhikkhū navakammaṃ karontā aṭṭakam bandhanti. Aññataro bhikkhu maraṇadhīppāyo aññataram bhikkhum etadavoca “āvuso atraṭṭhito bandhāhī”ti. So tatraṭṭhito bandhanto paripatitvā kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa- paripatitvā na kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (26-27)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu vihāram chādetvā otarati. Aññataro bhikkhu tam bhikkhum etadavoca “āvuso ito otarāhī”ti. So tena otaranto paripatitvā kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namaraṇadhīppāyassāti. (28)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu vihāram chādetvā otarati. Aññataro bhikkhu maraṇadhīppāyo tam bhikkhum etadavoca “āvuso ito otarāhī”ti. So tena otaranto paripatitvā kālamakāsi -pa- paripatitvā na kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (29-30)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu anabhiratiyā pīḷito Gijjhakūṭam pabbatam abhiruhitvā papāte papatanto aññataram vilīvakāram ottharivā māresi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, na ca bhikkhave attānam pātetabbam, yo pāteyya, āpatti dukkaṭassāti. (31)

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū Gijjhakūṭaṃ pabbataṃ abhiruhitvā davāya silaṃ pavijjhiṃsu, sā aññataraṃ gopālakaṃ ottharivā māresi. Tesāṃ kukkucaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, na ca bhikkhave davāya silā pavijjhitabbā, yo pavijjheyya, āpatti dukkaṭassāti. (32)

184. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū sedesuṃ. So bhikkhu kālamakāsi. Tesāṃ kukkucaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave namaraṇādhippāyassāti. (33)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū maraṇādhippāya sedesuṃ. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tesāṃ kukkucaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (34-35)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno sīsābhitāpo hoti. Tassa bhikkhū natthuṃ adamsu. So bhikkhu kālamakāsi. Tesāṃ kukkucaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave namaraṇādhippāyassāti. (36)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno sīsābhitāpo hoti. Tassa bhikkhū maraṇādhippāyā natthuṃ adamsu. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tesāṃ kukkucaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (37-38)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū sambāhesuṃ. So bhikkhu kālamakāsi. Tesāṃ kukkucaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave namaraṇādhippāyassāti. (39)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū maraṇādhippāyā sambāhesuṃ. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tesāṃ kukkucaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (40-41)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū nhāpesuṃ. So bhikkhu kālamakāsi. Tesāṃ kukkucaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave namaraṇādhippāyassāti. (42)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū maraṇādhippāyā nhāpesuṃ. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (43-44)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū telena abbhañjimsu. So bhikkhu kālamakāsi. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave namaraṇādhippāyassāti. (45)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū maraṇādhippāyā telena abhiñjimsu. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (46-47)

185. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū uṭṭhāpesuṃ. So bhikkhu kālamakāsi. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave namaraṇādhippāyassāti. (48)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū maraṇādhippāyā uṭṭhāpesuṃ. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (49-50)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū nipātesuṃ. So bhikkhu kālamakāsi. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave namaraṇādhippāyassāti. (51)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū maraṇādhippāyā nipātesuṃ. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (52-53)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Tassa bhikkhū annaṃ adamsu. So bhikkhu kālamakāsi. Tesāṃ kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave namaraṇādhippāyassāti. (54)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Tassa bhikkhū maraṇādhippāyā annaṃ adamsu. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tesam kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (55-56)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Tassa bhikkhū pānaṃ adamsu. So bhikkhu kālamakāsi. Tesam kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave namaraṇādhippāyassāti. (57)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Tassa bhikkhū maraṇādhippāyā pānaṃ adamsu. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. So bhikkhu na kālamakāsi. Tesam kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (58-59)

186. Tena kho pana samayena aññatarā itthī pavutthapatikā jārena gabbhinī hoti. Sā kulūpakaṃ bhikkhuṃ etadavoca “iṅghāyā gabbhapātanaṃ jānāhī”ti. “Suṭṭhu bhaginī”ti tassā gabbhapātanaṃ adāsi. Dārako kālamakāsi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (60)

Tena kho pana samayena aññatarassa purisassa dve pajāpatiyo honti ekā vañjhā ekā vijāyini. Vañjhā itthī kulūpakaṃ bhikkhuṃ etadavoca “sace sā bhante vijāyissati, sabbassa kuṭumbassa issarā bhavissati, iṅghāyā tassā gabbhapātanaṃ jānāhī”ti. “Suṭṭhu bhaginī”ti tassā gabbhapātanaṃ adāsi. Dārako kālamakāsi. Mātā na kālamakāsi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (61)

Tena kho pana samayena aññatarassa purisassa dve pajāpatiyo honti ekā vañjhā ekā vijāyini. Vañjhā itthī kulūpakaṃ bhikkhuṃ etadavoca “sace sā bhante vijāyissati, sabbassa kuṭumbassa issarā bhavissati, iṅghāyā tassā gabbhapātanaṃ jānāhī”ti. “Suṭṭhu bhaginī”ti tassā gabbhapātanaṃ adāsi. Mātā kālamakāsi. Dārako na kālamakāsi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (62)

Tena kho pana samayena aññatarassa purisassa dve pajāpatiyo honti ekā vañjhā ekā vijāyini. Vañjhā itthī kulūpakam bhikkhum etadavoca “sace sā bhante vijāyissati, sabbassa kuṭumbassa issarā bhavissati, iñghāyya tassā gabbhapātanam jānāhi”ti. “Suṭṭhu bhagini”ti tassā gabbhapātanam adāsi. Ubho kālamakamsu -pa-. Ubho na kālamakamsu. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (63-64)

187. Tena kho pana samayena aññatarā gabbhinī itthī kulūpakam bhikkhum etadavoca “iñghāyya gabbhapātanam jānāhi”ti. Tena hi bhagini maddassūti. Sā maddāpetvā gabbham pātesi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvam bhikkhu āpanno pārājikanti. (65)

Tena kho pana samayena aññatarā gabbhinī itthī kulūpakam bhikkhum etadavoca “iñghāyya gabbhapātanam jānāhi”ti. Tena hi bhagini tāpehīti. Sā tāpetvā gabbham pātesi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvam bhikkhu āpanno pārājikanti. (66)

Tena kho pana samayena aññatarā vañjhā itthī kulūpakam bhikkhum etadavoca “iñghāyya bhesajjam jānāhi, yenāham vijāyeyyan”ti. “Suṭṭhu bhagini”ti tassā bhesajjam adāsi. Sā kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (67)

Tena kho pana samayena aññatarā vijāyini itthī kulūpakam bhikkhum etadavoca “iñghāyya bhesajjam jānāhi, yenāham vijāyeyyan”ti. “Suṭṭhu bhagini”ti tassā bhesajjam adāsi. Sā kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (68)

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sattarasavaggiyam bhikkhum aṅgulipatodakena hāsesum. So bhikkhu uttanta anassāsako kālamakāsi. Tesam kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassāti¹. (69)

---

1. Pārājikassa, āpatti pācittiyassāti (Syā)

Tena kho pana samayena sattarasavaggiyā bhikkhū chabbaggiyaṃ bhikkhum kammaṃ karissāmāti ottharivā māresuṃ. Tesam kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassāti. (70)

Tena kho pana samayena aññataro bhūtavejjako bhikkhu yakkham jīvitā voropesi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (71)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññataram bhikkhum vālayakkhavihāram pāhesi. Tam yakkhā jīvitā voropesuṃ. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namaraṇādhippāyassāti. (72)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu maraṇādhippāyo aññataram bhikkhum vālayakkhavihāram pāhesi. Tam yakkhā jīvitā voropesuṃ -pa-. Tam yakkhā jīvitā na voropesuṃ. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (73-74)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññataram bhikkhum vālakantāram pāhesi. Tam vālā jīvitā voropesuṃ. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namaraṇādhippāyassāti. (75)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu maraṇādhippāyo aññataram bhikkhum vālakantāram pāhesi. Tam vālā jīvitā voropesuṃ -pa-. Tam vālā jīvitā na voropesuṃ. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (76-77)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññataram bhikkhum corakantāram pāhesi. Tam corā jīvitā voropesuṃ. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namaraṇādhippāyassāti. (78)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu maraṇādhippāyo aññataram bhikkhum corakantāram pāhesi. Tam corā jīvitā voropesuṃ -pa-. Tam corā jīvitā na voropesuṃ. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (79-80)

188. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu tam maññamāno tam jīvitā voropesi -pa- tam maññamāno aññam jīvitā voropesi -pa-

aññaṃ maññaṃāno taṃ jīvitā voropesi -pa- aññaṃ maññaṃāno aññaṃ jīvitā voropesi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (81-84)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu amanussena gahito hoti. Aññataro bhikkhu tassa bhikkhuno pahāraṃ adāsi. So bhikkhu kālamakāsi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namaraṇādhippāyassāti. (85)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu amanussena gahito hoti. Aññataro bhikkhu maraṇādhippāyo tassa bhikkhuno pahāraṃ adāsi. So bhikkhu na kālamakāsi -pa-. So bhikkhu kālamakāsi -pa-. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (86-87)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu kalyāṇakammasa saggakathaṃ kathesi. So adhimutto kālamakāsi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namaraṇādhippāyassāti. (88)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu maraṇādhippāyo kalyāṇakammasa saggakathaṃ kathesi. So adhimutto kālamakāsi -pa-. So adhimutto na kālamakāsi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (89-90)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu nerayikassa nirayakathaṃ kathesi. So uttasitvā kālamakāsi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namaraṇādhippāyassāti. (91)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu maraṇādhippāyo nerayikassa nirayakathaṃ kathesi. So uttasitvā kālamakāsi -pa-. So uttasitvā na kālamakāsi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (92-93)

189. Tena kho pana samayena Āḷavakā bhikkhū navakammaṃ karontā rukkhaṃ chindanti. Aññataro bhikkhu aññataraṃ bhikkhuṃ etadavoca “āvuso atraṭṭhito chindāhi”ti. Taṃ tatraṭṭhitaṃ chindantaṃ rukkho ottharivā

māresi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namaraṇādhippāyassāti. (94)

Tena kho pana samayena Ālavakā bhikkhū navakammaṃ karontā rukkhaṃ chindanti. Aññataro bhikkhu maraṇādhippāyo aññataram bhikkhum etadavoca “āvuso atraṭṭhito chindāhi”ti. Tam tatraṭṭhitam chindantam rukkho ottharivā māresi -pa- rukkho ottharivā na māresi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (95-96)

190. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū dāyam ālimpesum¹. Manussā daḍḍhā kālamakamsu. Tesam kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave namaraṇādhippāyassāti. (97)

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū maraṇādhippāyā dāyam ālimpesum. Manussā daḍḍhā kālamakamsu -pa-. Manussā daḍḍhā na kālamakamsu. Tesam kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhave pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (98-99)

191. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu āghātanam gantvā coraghātam etadavoca “āvuso māyimaṃ kilamesi, ekena pahārena jīvitā voropehī”ti. “Suṭṭhu bhante”ti ekena pahārena jīvitā voropesi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (100)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu āghātanam gantvā coraghātam etadavoca “āvuso māyimaṃ kilamesi, ekena pahārena jīvitā voropehī”ti. So “nāham tuyham vacanam karissāmī”ti tam jīvitā voropesi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (101)

192. Tena kho pana samayena aññataro puriso ñātighare hatthapādacchinno ñātakehi samparikiṇṇo hoti. Aññataro bhikkhu te manusse etadavoca “āvuso icchatha imassa maraṇam”ti. Āma bhante icchāmāti. Tena hi takkam pāyethāti. Te tam takkam pāyesum.

---

1. Ālimpesum (Syā, Ka)

So kālamakāsi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (102)

Tena kho pana samayena aññataro puriso kulaghare hatthapādacchinno ñātakehi saṃparikiṇṇo hoti. Aññatarā bhikkhunī te manusse etadvoca “āvuso icchatha imassa maraṇan”ti. Āmāyye icchāmāti. Tena hi loṇasovīrakam pāyethāti. Te taṃ loṇasovīrakam pāyesuṃ. So kālamakāsi. Tassā kukkucam ahosi -pa-. Atha kho sā bhikkhunī bhikkhunīnam etamattham ārocesi. Bhikkhuniyo bhikkhūnam etamattham ārocesuṃ. Bhikkhū Bhagavato etamattham ārocesuṃ. Āpattim sā bhikkhave bhikkhunī āpannā pārājikanti. (103)

Tatiyapārājikam samattam.

4. Catutthapārājika

193. * Tena samayena Buddho Bhagavā Vesāliyam viharati Mahāvane Kūṭāgārasālāyam. Tena kho pana samayena sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū Vaggumudāya nadiyā tīre vassam upagacchimsu. Tena kho pana samayena Vajjī dubbhikkhā hoti dvīhitikā setaṭṭhikā salākāvuttā, na sukarā uñchena paggahena yāpetuṃ. Atha kho tesam bhikkhūnam etadahosi “etarahi kho Vajjī dubbhikkhā dvīhitikā setaṭṭhikā salākāvuttā, na sukarā uñchena paggahena yāpetuṃ, kena nu kho mayam upāyena samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukam vassam vaseyyāma, na ca piṇḍakena kilameyyāmā”ti. Ekacce evamāhaṃsu “handa mayam āvuso gihīnam kammantam adhiṭṭhema, evam te amhākam dātuṃ maññissanti, evam mayam samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukam vassam vasissāma, na ca piṇḍakena kilamissāmā”ti. Ekacce evamāhaṃsu “alam āvuso kim gihīnam kammantam adhiṭṭhitena, handa mayam āvuso gihīnam dūteyyam harāma, evam te amhākam dātuṃ maññissanti, evam mayam samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukam vassam vasissāma, na ca piṇḍakena kilamissāmā”ti. Ekacce evamāhaṃsu “alam āvuso kim

---

* Idam vatthu Vi 2. 35 piṭṭhepi āgataṃ.

gihīnaṃ kammantaṃ adhiṭṭhitena, kiṃ gihīnaṃ dūteyyaṃ haṭena, handa mayāṃ āvuso gihīnaṃ aññaṃaññaṃsā uttarimanussadhammassa vaṇṇaṃ bhāsissāma ‘asuko bhikkhu paṭhamassa jhānassa lābhī, asuko bhikkhu dutiyassa jhānassa lābhī, asuko bhikkhu tatiyassa jhānassa lābhī, asuko bhikkhu catutthassa jhānassa lābhī, asuko bhikkhu sotāpanno, asuko bhikkhu sakadāgāmī, asuko bhikkhu anāgāmī, asuko bhikkhu arahā, asuko bhikkhu tevijjo, asuko bhikkhu chaḷabhiñño’ti, evaṃ te amhākaṃ dātum maññissanti, evaṃ mayāṃ samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukaṃ vassaṃ vasissāma, na ca piṇḍakena kilamissāmā”ti. Eso yeva kho āvuso seyyo, yo amhākaṃ gihīnaṃ aññaṃaññaṃsā uttarimanussadhammassa vaṇṇo bhāsitoti.

194. Atha kho te bhikkhū gihīnaṃ aññaṃaññaṃsā uttarimanussadhammassa vaṇṇaṃ bhāsiṃsu “asuko bhikkhu paṭhamassa jhānassa lābhī -pa- asuko bhikkhu chaḷabhiñño”ti. Atha kho tena manussā “lābhā vata no, suladdhaṃ vata no, yesaṃ no evarūpā bhikkhū vassaṃ upagatā, na vata no ito pubbe evarūpā bhikkhū vassaṃ upagatā, yathayime bhikkhū sīlavanto kalyāṇadhammā”ti, te na tādisāni bhojanāni attānā paribhuñjanti mātāpitūnaṃ denti puttadārassa denti dāsakammakaraporisassa denti mittāmaccaṇaṃ denti ñāṭisālohitānaṃ denti, yādisāni bhikkhūnaṃ denti. Te na tādisāni khādanīyāni sāyanīyāni pānāni attānā khādanti sāyanti pivanti mātāpitūnaṃ denti puttadārassa denti dāsakammakaraporisassa denti mitāmaccaṇaṃ denti ñāṭisālohitānaṃ denti, yādisāni bhikkhūnaṃ denti. Atha kho te bhikkhū vaṇṇavā ahesuṃ piṇḍindriyā pasannamukhavaṇṇā vipasannachavivaṇṇā.

Āciṇṇaṃ kho panetaṃ vassaṃvuṭṭhānaṃ bhikkhūnaṃ Bhagavantaṃ dassanāya upasaṅkamuṃ. Atha kho te bhikkhū vassaṃvuṭṭhā temāsaccayena senāsaṇaṃ saṃsāmetvā pattacīvaraṃ ādāya yena Vesālī tena pakkamiṃsu, anupubbena yena Vesālī Mahāvanaṃ Kūṭagārasālā yena Bhagavā tenupasaṅkamiṃsu, upasaṅkamuṃ Bhagavantaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdiṃsu.

Tena kho pana samayena disāsu vassaṃvuṭṭhā bhikkhū kisā honti lūkhā dubbhaṇṇā uppaṇḍuppaṇḍukajātā dhamanisanthatagattā. Vaggumudātīriyā pana bhikkhū vaṇṇavā honti pīṇindriyā pasannamukhavaṇṇā vippasannachavivaṇṇā. Āciṇṇaṃ kho panetaṃ Buddhānaṃ Bhagavantānaṃ āgantukehi bhikkhūhi saddhiṃ paṭisammuditum. Atha kho Bhagavā Vaggumudātīriye bhikkhū etadavoca “kacci bhikkhave khamaṇīyaṃ, kacci yāpanīyaṃ, kacci samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukaṃ vassaṃ vasittha, na ca piṇḍakena kilamitthā”ti. Khamaṇīyaṃ Bhagavā, yāpanīyaṃ Bhagavā, samaggā ca mayāṃ bhante sammodamānā avivadamānā phāsukaṃ vassaṃ vasimhā, na ca piṇḍakena kilamimhāti. Jānantāpi Tathāgatā pucchanti, jānantāpi na pucchanti -pa-. Dvīhākārehi Buddhā Bhagavanto bhikkhū paṭipucchanti “dhammaṃ vā desessāma, sāvakaṇaṃ vā sikkhāpadaṃ paññapessāmā”ti. Atha kho Bhagavā Vaggumudātīriye bhikkhū etadavoca “yathā kathaṃ pana tumhe bhikkhave samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukaṃ vassaṃ vasittha, na ca piṇḍakena kilamitthā”ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṃ ārocesum. Kacci pana vo bhikkhave bhūtaṃ. Abhūtaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā “ananucchavikaṃ moghapurisā ananulomikaṃ appatirūpaṃ assāmaṇakaṃ akappiyaṃ akaraṇīyaṃ, kathaṃ hi nāma tumhe moghapurisā udarassa kāraṇā gihīnaṃ aññaṃaññaṃ assa uttarimanussadhammassa vaṇṇaṃ bhāsissatha. Varaṃ tumhehi moghapurisā tiṇhena govikantanena¹ kucchi parikanto, na tveva udarassa kāraṇā gihīnaṃ aññaṃaññaṃ assa uttarimanussadhammassa vaṇṇo bhāsito. Taṃ kissa hetu, tato nidānaṃ hi moghapurisā maraṇaṃ vā nigaccheyya maraṇamattaṃ vā dukkhaṃ, na tveva tappaccayā kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā apāyaṃ duggatiṃ vinipātaṃ nirayaṃ upapajjeyya, ito nidānaṃ kho moghapurisā kāyassa bhedaṃ paraṃ maraṇā apāyaṃ duggatiṃ vinipātaṃ nirayaṃ upapajjeyya. Netāṃ moghapurisā appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Vigarahitvā dhammiṃ kathaṃ katvā bhikkhū āmantesi—

195. Pañcime bhikkhave mahācorā santo saṃvijjamāno lokasmiṃ, katame pañca, idha bhikkhave ekaccassa mahācorassa evaṃ hoti “kudāssu nāmāhaṃ satena vā sahasena vā parivuto gāmanigamarājadhānīsu

1. Govikattanena (Sī, Ka)

āhiṇḍissāmi hananto ghātentō chindanto chedāpentō pacanto pācentō”ti, so aparena samayena satena vā sahasseṇa vā parivuto gāmanigamarājadhānīsu āhiṇḍati hananto ghātentō, chindanto chedāpentō pacanto pācentō, evameva kho bhikkhave idhekaccassa pāpabhikkhuno evaṃ hoti “kudāssu nāmāhaṃ satena vā sahasseṇa vā parivuto gāmanigamarājadhānīsu cārikaṃ carissāmi sakkato garukato mānito pūjito apacito gahaṭṭhānañceva pabbajitānañca lābhī cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajjaparikkhārānaṃ”ti, so aparena samayena satena vā sahasseṇa vā parivuto gāmanigamarājadhānīsu cārikaṃ carati sakkato garukato mānito pūjito apacito gahaṭṭhānañceva pabbajitānañca lābhī cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajjaparikkhārānaṃ. Ayaṃ bhikkhave paṭhamo mahācoro santo saṃvijjamāno lokasmiṃ.

Puna ca paraṃ bhikkhave idhekacco pāpabhikkhu Tathāgatappaveditaṃ Dhammavinayaṃ pariyāpuṇitvā attano dahati. Ayaṃ bhikkhave dutiyo mahācoro santo saṃvijjamāno lokasmiṃ.

Puna ca paraṃ bhikkhave idhekacco pāpabhikkhu suddhaṃ brahmacāriṃ parisuddhaṃ brahmacariyaṃ carantaṃ amūlakena abrahmacariyena anuddhamseti. Ayaṃ bhikkhave tatiyo mahācoro santo saṃvijjamāno lokasmiṃ.

Puna ca paraṃ bhikkhave idhekacco pāpabhikkhu yāni tāni saṃghassa garubhaṇḍāni garuparikkhārāni, seyyathidaṃ, ārāmo ārāmatthu vihāro vihāravatthu mañco pīṭhaṃ bhisi bibbohanaṃ¹ lohakumbhī lohahāṇakaṃ lohavārako lohakaṭaḥaṃ vāsi parasu² kuṭṭhārī kudālo nikhādanaṃ valli veḷu muñjaṃ pabbajaṃ tiṇaṃ mattikā dārubhaṇḍaṃ mattikābhaṇḍaṃ, tehi gihim saṅgaṇhāti upalāpeti. Ayaṃ bhikkhave catuttho mahācoro santo saṃvijjamāno lokasmiṃ.

Sadevake bhikkhave loke samārake sabrahmake sassamaṇabrāhmaṇiyā pajāya sadevamanussāya ayaṃ aggo mahācoro, yo asantaṃ abhūtaṃ uttarimanussadhammaṃ ullapati, taṃ kissa hetu, theyyāya vo bhikkhave raṭṭhapiṇḍo bhuttoti.

1. Bimbohanaṃ (Sī, Syā)

2. Pharasu (Sī, Syā)

- * “Aññāthā santamattānaṃ, aññāthā yo pavedaye.
Nikacca kitavasseva, bhuttaṃ theyyena tassa taṃ.
- + Kāsāvakaṇṭhā bahavo, pāpadhammā asaññatā.
Pāpā pāpehi kammehi, nirayaṃ te upapajjare.
- + Seyyo ayoguḷo bhutto, tatto aggisikhūpamo.
Yañce bhuñjeyya dussīlo, raṭṭhapiṇḍaṃ asaññato”ti.

Atha kho Bhagavā Vaggumudātīriye bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā dubbharatāya dupposatāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

“Yo pana bhikkhu anabhijānaṃ uttarimanussadhammaṃ attupanāyikaṃ alamariyañānadassanaṃ samudācareyya ‘iti jānāmi iti passāmi’ti, tato aparenasamayena samanuggāhīyamāno vā asamanuggāhīyamāno vā āpanno visuddhāpekkho evaṃ vadeyya ‘ajānamevaṃ āvuso avacaṃ jānāmi apassaṃ passāmi tucchaṃ musā vilapin’ti, ayampi pārājiko hoti asaṃvāso”ti.

Evañcidaṃ Bhagavatā bhikkhūnaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ hoti.

196. Tena kho pana समयena sambahulā bhikkhū aditṭhe diṭṭhasaññino apatte pattasaññino anadhigate adhigatasaññino asacchikate sacchikatasaññino adhimānena aññaṃ byākarimsu. Tesāṃ aparena समयena rāgāyapi cittaṃ namati, dosāyapi cittaṃ namati, mohāyapi cittaṃ namati. Tesāṃ kukkucchaṃ ahosi “Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattaṃ, mayañcamha aditṭhe diṭṭhasaññino apatte pattasaññino anadhigate adhigatasaññino asacchikate sacchikatasaññino adhimānena aññaṃ byākarimhā, kacci nu kho mayaṃ pārājikaṃ āpattiṃ āpannā”ti. Te āyasmato Ānandassa etamatthaṃ ārocesuṃ. Āyasmā Ānando Bhagavato etamatthaṃ ārocesi. Honti ye te Ānanda¹ bhikkhū aditṭhe diṭṭhasaññino apatte pattasaññino anadhigate adhigatasaññino asacchikate sacchikatasaññino adhimānena aññaṃ byākaronti, tañca kho etaṃ abbohārikanti. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

1. Honti yevānanda (Syā), honti te Ānanda (Sī)

* Saṃ 1. 22 piṭṭhepi.

+ Khu 1. 57 piṭṭhe dhammapadepi.

197. “Yo pana bhikkhu anabhijānaṃ uttarimanussadhammaṃ attupanāyikaṃ alamariyañāṇadassanaṃ samudācareyya ‘iti jānāmi iti passāmi’ti, tato aparena samayena samanuggāhīyamāno vā asamanuggāhīyamāno vā āpanno visuddhāpekkho evaṃ vadeyya ‘ajānamevaṃ āvuso avacaṃ jānāmi apassaṃ passāmi tucchāṃ musā vilapin’ti, aññatra adhimānā, ayampi pārājiko hoti asaṃvāso”ti.

198. **Yopanāti** yo yādiso -pa-. **Bhikkhūti** -pa-. Ayaṃ imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Anabhijānanti asantaṃ abhūtaṃ asaṃvijjamānaṃ ajānanto apassanto attani kusalaṃ dhammaṃ “atthi me kusalo dhammo”ti.

* **Uttarimanussadhammo** nāma jhānaṃ vimokkho¹ samādhi samāpatti ñāṇadassanaṃ maggabhāvanā phalacchikiriyā kilesappahānaṃ vinīvaraṇatā cittassa suññāgāre abhirati.

Attupanāyikanti te vā kusale dhamme attani upaneti, attānaṃ vā tesu kusalesu dhammesu upaneti.

Ñāṇanti tisso vijjā. **Dassananti** yaṃ ñāṇaṃ taṃ dassanaṃ, yaṃ dassanaṃ taṃ ñāṇaṃ.

Samudācareyyāti āroceyya itthiyā vā purisassa vā gahaṭṭhassa vā pabbajitassa vā.

Iti jānāmi iti passāmīti “jānāmayāṃ ete dhamme, passāmahaṃ ete dhamme, atthi ca ete dhammā mayi, ahañca etesu dhammesu sandissāmī”ti.

Tato aparena samayenāti yasmim khaṇe samudāciṇṇaṃ hoti, taṃ khaṇaṃ taṃ layaṃ taṃ muhuttaṃ vītivatte.

Samanuggāhīyamānoti yaṃ vatthu paṭiññātaṃ hoti, tasmim vatthusmim samanuggāhīyamāno “kiṃ te adhigataṃ, kinti te adhigataṃ, kadā te adhigataṃ, katthe te adhigataṃ, katame te kilesā pahīnā, katemesaṃ tvaṃ dhammānaṃ lābhī”ti.

* Vi 2. 37 piṭṭhepi.

1. Vimokkhaṃ (Sī, Syā)

Asamanuggāhīyamānoti na kenaci vuccamāno.

Āpannoti pāpiccho icchāpakato asantaṃ abhūtaṃ
uttarimanussadhammaṃ ullapitvā pārājikaṃ āpattiṃ āpanno hoti.

Visuddhāpekkhoti gihī vā hotukāmo upāsako vā hotukāmo ārāmiko vā
hotukāmo sāmaṇero vā hotukāmo.

Ajānamevaṃ āvuso avacaṃ jānāmi apassaṃ passāmīti “nāhaṃ ete
dhamme jānāmi, nāhaṃ ete dhamme passāmi, natthi ca ete dhammā mayi,
na cāhaṃ etesu dhammesu sandissāmī”ti.

Tucchaṃ musā vilapinti tucchakaṃ mayā bhaṇitaṃ, musā mayā
bhaṇitaṃ, abhūtaṃ mayā bhaṇitaṃ, ajānantena mayā bhaṇitaṃ.

Aññatra adhimānāti ṭhapetvā adhimānaṃ.

Ayampīti purime upādāya vuccati.

Pārājiko hotīti seyyathāpi nāma tālo matthakacchinno abhabbo puna
virūlhiyā, evameva bhikkhu pāpiccho icchāpakato asantaṃ abhūtaṃ
uttarimanussadhammaṃ ullapitvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo, tena vuccati
“pārājiko hotī”ti.

Asaṃvāsoti saṃvāso nāma ekakammaṃ ekuddeso samasikkhatā, eso
saṃvāso nāma, so tena saddhiṃ natthi, tena vuccati “asaṃvāso”ti.

199. **Uttarimanussadhammo** nāma jhānaṃ vimokkho samādhi samāpatti
ñāṇadassanaṃ maggabhāvanā phalacchikiriyā kilesappahānaṃ
vinīvaraṇatā cittassa suññāgāre abhirati.

* **Jhānanti** paṭhamaṃ jhānaṃ dutiyaṃ jhānaṃ tatiyaṃ jhānaṃ
catutthaṃ jhānaṃ.

* **Vimokkhoti** suññato vimokkho animitto vimokkho appaṇihito
vimokkho.

* **Samādhiti** suññato samādhi animitto samādhi appaṇihito samādhi.

* **Samāpattī**ti suññatā samāpatti animittā samāpatti appaṇihitā samāpatti.

* **Ñāṇadassananti** tisso vijjā.

* **Maggabhāvanā**ti cattāro satipaṭṭhānā cattāro sammappadhānā cattāro iddhipādā pañcindriyāni pañca balāni satta bojjhaṅgā ariyo aṭṭhaṅgiko maggo.

* **Phalasacchikiriya**ti sotāpattiphalassa sacchikiriya sakadāgāmiphalassa sacchikiriya anāgāmiphalassa sacchikiriya arahattassa¹ sacchikiriya.

* **Kilesappahānanti** rāgassa pahānaṃ dosassa pahānaṃ mohassa pahānaṃ.

* **Vinīvaraṇatā cittassā**ti rāgā cittaṃ vinīvaraṇatā dosā cittaṃ vinīvaraṇatā mohā cittaṃ vinīvaraṇatā.

* **Suññāgāre abhiratī**ti paṭhamena jhānena suññāgāre abhirati, dutiyena jhānena suññāgāre abhirati, tatiyena jhānena suññāgāre abhirati, catutthena jhānena suññāgāre abhirati.

200. Tihākārehi paṭhamam jhānam samāpajjinti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti.

Catūhākārehi paṭhamam jhānam samāpajjinti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim.

Pañcahākārehi paṭhamam jhānam samāpajjinti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāyadīṭṭhim, vinidhāya khantim.

* Vi 2. 38 piṭṭhepi.

1. Arahattaphalassa (Syā)

Chahākārehi paṭhamam jhānam samāpajjinti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim, vinidhāya rucim.

Sattahākārehi paṭhamam jhānam samāpajjinti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim, vinidhāya rucim, vinidhāya bhāvaṃ.

201. Tīhākārehi paṭhamam jhānam samāpajjāmīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti.

Catūhākārehi paṭhamam jhānam samāpajjāmīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim.

Pañcahākārehi paṭhamam jhānam samāpajjāmīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim.

Chahākārehi paṭhamam jhānam samāpajjāmīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim, vinidhāya rucim.

Sattahākārehi paṭhamam jhānam samāpajjāmīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim, vinidhāya rucim, vinidhāya bhāvaṃ.

202. Tīhākārehi paṭhamam jhānam samāpannoti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti.

Catūhākārehi paṭhamam jhānam samāpannoti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim.

Pañcahākārehi paṭhamam jhānam samāpannoti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantiṃ.

Chahākārehi paṭhamam jhānam samāpannoti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantiṃ, vinidhāya ruciṃ.

Sattahākārehi paṭhamam jhānam samāpannoti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantiṃ, vinidhāya ruciṃ, vinidhāya bhāvaṃ.

203. Tīhākārehi paṭhamassa jhānassa lābhimhīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti.

Catūhākārehi paṭhamassa jhānassa lābhimhīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim.

Pañcahākārehi paṭhamassa jhānassa lābhimhiti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantiṃ.

Chahākārehi paṭhamassa jhānassa lābhimhīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantiṃ, vinidhāya ruciṃ.

Sattahākārehi paṭhamassa jhānassa lābhimhīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantiṃ, vinidhāya ruciṃ, vinidhāya bhāvaṃ.

204. Tīhākārehi paṭhamassa jhānassa vasimhīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti.

Catūhākārehi paṭhamassa jhānassa vasimhīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim.

Pañcahākārehi paṭhamassa jhānassa vasimhīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantiṃ.

Chahākārehi paṭhamassa jhānassa vasimhīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantiṃ, vinidhāya ruciṃ.

Sattahākārehi paṭhamassa jhānassa vasimhīti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim, vinidhāya rucim, vinidhāya bhāvaṃ.

205. Tīhākārehi paṭhamam jhānam sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti.

Catūhākārehi paṭhamam jhānam sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim.

Pañcahākārehi paṭhamam jhānam sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim.

Chahākārehi paṭhamam jhānam sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim, vinidhāya rucim.

Sattahākārehi paṭhamam jhānam sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim, vinidhāya rucim, vinidhāya bhāvaṃ.

Yathā idaṃ paṭhamam vitthāritaṃ, evaṃ sabbaṃpi vitthāretabbaṃ.

206. Tīhākārehi -pa-. Sattahākārehi dutiyam jhānam -pa- tatiyam jhānam -pa- catuttham jhānam samāpajjim. Samāpajjāmi. Samāpanno.

Catutthassa jhānassa lābhīmhi. Vasīmhi. Catutthaṃ jhānaṃ sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya dīṭṭhīm, vinidhāya khantīm, vinidhāya rucīm, vinidhāya bhāvaṃ.

207. Tīhākārehi suññataṃ vimokkhaṃ. Animittaṃ vimokkhaṃ. Appaṇihitaṃ vimokkhaṃ samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Appaṇihitassa vimokkhassa lābhīmhi. Vasīmhi. Appaṇihito vimokkho sacchikato mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa -pa-.

Tīhākārehi suññataṃ samādhīm. Animittaṃ samādhīm. Appaṇihitaṃ samādhīm samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Appaṇihitassa samādhissa lābhīmhi. Vasīmhi. Appaṇihito samādhi sacchikato mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi suññataṃ samāpattīm. Animittaṃ samāpattīm. Appaṇihitaṃ samāpattīm samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Appaṇihitāya samāpattiyā lābhīmhi. Vasīmhi. Appaṇihitā samāpatti sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi tisso vijjā samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Tissanānaṃ vijjānaṃ lābhīmhi. Vasīmhi. Tisso vijjā sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi cattāro satipaṭṭhāne. Cattāro sammappadhāne. Cattāro iddhipāde samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Catunnaṃ iddhipādānaṃ lābhīmhi. Vasīmhi. Cattāro iddhipādā sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi pañcendriyāni. Pañca balāni samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Pañcannaṃ balānaṃ lābhīmhi. Vasīmhi. Pañcabalāni sacchikatāni mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi satta bojjhaṅge samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Sattannaṃ bojjhaṅgānaṃ lābhīmhi. Vasīmhi. Satta bojjhaṅgā sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi ariyaṃ aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ samāpajjīṃ. Samāpajjāmi.
Samāpanno. Ariyassa aṭṭhaṅgikassa maggassa lābhimhi. Vasimhi. Ariyo
aṭṭhaṅgiko maggo sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti
pārājikassa.

Tīhākārehi sotāpattiphalaṃ. Sakadāgāmiphalaṃ. Anāgāmiphalaṃ.
Arahattaṃ samepajjīṃ. Samāpajjāmi. Samāpanno. Arahattassa lābhimhi.
Vasimhi. Arahattaṃ sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti
pārājikassa.

Tīhākārehi rāgo me catto vanto mutto pahīno paṭinissaṭṭho ukkheṭito
samukkheṭitoti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi doso me catto vanto mutto pahīno paṭinissaṭṭho ukkheṭito
samukkheṭitoti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi moho me catto vanto mutto pahīno paṭinissaṭṭho ukkheṭito
samukkheṭitoti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi rāgā me cittaṃ vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa
āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi dosā me cittaṃ vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa
āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi -pa-. Sattahākārehi mohā me cittaṃ vinīvaraṇanti
sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā
bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmi”ti, bhaṇitassa hoti “musā
mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhiṃ, vinidhāya khantiṃ, vinidhāya ruciṃ,
vinidhāya bhāvaṃ.

Suddhikaṃ niṭṭhitaṃ.

208. Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ dutiyañca jhānaṃ samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa dutiyassa ca jhānassa lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ dutiyañca jhānaṃ sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa -pa-.

Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ tatiyañca jhānaṃ samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa tatiyassa ca jhānassa lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ tatiyañca jhānaṃ sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ catutthañca jhānaṃ samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa catutthassa ca jhānassa lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ catutthañca jhānaṃ sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ suññatañca vimokkhaṃ. Paṭhamañca jhānaṃ animittañca vimokkhaṃ. Paṭhamañca jhānaṃ appaṇihitañca vimokkhaṃ samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa appaṇihitassa ca vimokkhassa lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ appaṇihito ca vimokkho sacchikato mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ suññatañca samādhim. Paṭhamañca jhānaṃ animittañca samādhim. Paṭhamañca jhānaṃ appaṇihitañca samādhim samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa appaṇihitassa casamādhissa lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ appaṇihito ca samādhi sacchikato mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ suññatañca samāpattim. Paṭhamañca jhānaṃ animittañca samāpattim. Paṭhamañca jhānaṃ appaṇihitañca samāpattim samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa appaṇihitāya ca samāpattiyā lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ appaṇihitā ca samāpatti sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ tisso ca vijjā samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa tissannañca vijjānaṃ lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ tisso ca vijjā sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ cattāro ca satipaṭṭhāne. Paṭhamañca jhānaṃ cattāro ca sammappadhāne. Paṭhamañca jhānaṃ cattāro ca iddhipāde samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa catunnañca iddhipādānaṃ lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ cattāro ca iddhipādā sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ pañca ca indriyāni. Paṭhamañca jhānaṃ pañca ca balāni samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa pañcannañca balānaṃ lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ pañca ca balāni sacchikatāni mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

209. Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ satta ca bojjhaṅge samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa sattannañca bojjhaṅgānaṃ lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ satta ca bojjhaṅgā sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ ariyañca aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa ariyassa ca aṭṭhaṅgikassa maggassa lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ ariyo ca aṭṭhaṅgiko maggo sacchikato mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ Sotāpattiphalañca. Paṭhamañca jhānaṃ Sakadāgāmiphalañca. Paṭhamañca jhānaṃ Anāgāmiphalañca. Paṭhamañca jhānaṃ arahattañca samepajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa arahattassa ca lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ arahattañca sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi paṭhamañca jhānaṃ samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ sacchikataṃ mayāti rāgo ca me catto. Doso ca me catto. Moho ca me catto vanto mutto pahīno paṭinissatṭho ukkheṭito samukkheṭitoti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi -pa-. Sattahākārehi paṭhamañca jhānaṃ samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Paṭhamassa ca jhānassa lābhimhi. Vasimhi. Paṭhamañca jhānaṃ sacchikataṃ mayā rāgā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ. Dosā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ.

Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārajikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhiṃ, vinidhāya khantiṃ, vinidhāya ruciṃ, vinidhāya bhāvaṃ.

Khaṇḍacakkam niṭṭhitam.

210. Tīhākārehi dutiyañca jhānaṃ tatiyañca jhānaṃ samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Dutiyassa ca jhānassa tatiyassa ca jhānassa lābhimhi. Vasimhi. Dutiyañca jhānaṃ tatiyañca jhānaṃ sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārajikassa.

Tīhākārehi dutiyañca jhānaṃ catutthañca jhānaṃ samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Dutiyassa ca jhānassa catutthassa ca jhānassa lābhimhi. Vasimhi. Dutiyañca jhānaṃ catutthañca jhānaṃ sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārajikassa.

Tīhākārehi dutiyañca jhānaṃ suññatañca vimokkham. Animittañca vimokkham. Appaṇihitañca vimokkham. Suññatañca samādhiṃ. Animittañca samādhiṃ. Appaṇihitañca samādhiṃ. Suññatañca samāpattiṃ. Animittañca samāpattiṃ. Appaṇihitañca samāpattiṃ. Tisso ca vijjā. Cattāro ca satipaṭṭhāne. Cattāro ca sammappadhāne. Cattāro ca iddhipāde. Pañca ca indriyāni. Pañca ca balāni. Satta ca bojjaṅge. Ariyañca aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ. Sotāpattiphalañca. Sakadāgāmiphalañca. Anāgāmiphalañca. Arahattañca samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Dutiyassa ca jhānassa arahattassa ca lābhimhi. Vasimhi. Dutiyañca jhānaṃ arahattañca sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārajikassa.

Tīhākārehi dutiyañca jhānaṃ samāpajjīm. Samāpajjāmi. Samāpanno. Dutiyassa ca jhānassa lābhimhi. Vasimhi. Dutiyañca jhānaṃ sacchikataṃ mayā rāgo ca me catto. Doso ca me catto. Moho ca me catto vanto mutto pahīno paṭinissaṭṭho ukkheṭito samukkheṭito. Rāgā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ. Dosā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārajikassa.

Tīhākārehi -pa-. Sattahākārehi dutiyañca jhānaṃ paṭhamañca jhānaṃ samāpajjīṃ. Samāpajjāmi. Samāpanno. Dutiyassa ca jhānassa paṭhamassa ca jhānassa lābhimhi. Vasīmi. Dutiyañca jhānaṃ paṭhamañca jhānaṃ sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa -pa- vinidhāya bhāvaṃ.

Baddhacakkaṃ.

Evam ekekaṃ mūlaṃ kātuna baddhacakkaṃ parivattakaṃ kattabbaṃ.

Idaṃ saṃkhittaṃ.

211. Tīhākārehi tatiyañca jhānaṃ catutthañca jhānaṃ -pa- tatiyañca jhānaṃ arahattañca samāpajjīṃ. Samāpajjāmi. Samāpanno. Tatiyassa ca jhānassa arahattassa ca lābhimhi. Vasīmi. Tatiyañca jhānaṃ arahattañca sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi tatiyañca jhānaṃ samāpajjīṃ. Samāpajjāmi. Samāpanno. Tatiyassa ca jhānassa lābhimhi. Vasīmi. Tatiyañca jhānaṃ sacchikataṃ mayā rāgo ca me catto. Doso ca me catto. Moho ca me catto vanto mutto paḥiṇo paṭinissaṭṭho ukkheṭito samukkheṭito. Rāgā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ. Dosā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi tatiyañca jhānaṃ paṭhamañca jhānaṃ. Tatiyañca jhānaṃ dutiyañca jhānaṃ samāpajjīṃ. Samāpajjāmi. Samāpanno. Tatiyassa ca jhānassa dutiyassa ca jhānassa lābhimhi. Vasīmi. Tatiyañca jhānaṃ dutiyañca jhānaṃ sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ paṭhamañca jhānaṃ -pa- dutiyañca jhānaṃ. Tatiyañca jhānaṃ. Catutthañca jhānaṃ samāpajjīṃ. Samāpajjāmi. Samāpanno. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ catutthassa ca jhānassa lābhimhi. Vasimhi. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ catutthañca jhānaṃ sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

212. Tīhākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ suññatañca vimokkhaṃ. Animittañca vimokkhaṃ. Appaṇihitañca vimokkhaṃ samāpajjīṃ. Samāpajjāmi. Samāpanno. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ appaṇihitassa ca

vimokkhassa lābhimhi. Vasimhi. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ appaṇihito ca vimokkho sacchikato mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ suññatañca samādhim. Animittañca samādhim. Appaṇihitañca samādhim. Samāpajjim. Samāpajjāmi. Samāpanno. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ appaṇihitassa ca samādhissa lābhimhi. Vasimhi. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ appaṇihito ca samādhi sacchikato mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃsuññatañca samāpattim. Animittañca samāpattim. Appaṇihitañca samāpattim samāpajjim. Samāpajjāmi. Samāpanno. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ appaṇihitāya ca samāpattiyā lābhimhi. Vasimhi. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ appaṇihitā ca samāpatti sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ tisso ca vijjā samāpajjim. Samāpajjāmi. Samāpanno. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ tissannañca vijjānaṃ lābhimhi. Vasimhi. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ tisso ca vijjā sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tīhākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ cattāro ca satipaṭṭhāne. Cattāro ca sammappadhāne. Cattāro ca iddhipāde samāpajjim. Samāpajjāmi. Samāpanno. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ catunnañca iddhipādānaṃ lābhimhi. Vasimhi. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ cattāro ca iddhipādā sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

213. Tīhākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ pañca ca indriyāni. Pañca ca balāni samāpajjim. Samāpajjāmi. Samāpanno. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ pañcannañca balānaṃ lābhimhi. Vasimhi. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ pañca ca balāni sacchikatāni mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tihākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ satta ca bojjaṅge samāpajjīṃ. Samāpajjāmi. Samāpanno. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ sattannañca bojjaṅgānaṃ lābhimhi. Vasimhi. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ satta ca bojjaṅgā sacchikatā mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tihākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ ariyañca aṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ samāpajjīṃ. Samāpajjāmi. Samāpanno. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ ariyassa ca aṭṭhaṅgikassa maggassa lābhimhi. Vasimhi. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ ariyo ca aṭṭhaṅgiko maggo sacchikato mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tihākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ Sotāpattiṃphalañca. Sakadāgāmiṃphalañca. Anāgāmiṃphalañca. Arahattaṅgaṃ samāpajjīṃ. Samāpajjāmi. Samāpanno. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ arahattassa ca lābhimhi. Vasimhi. Mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ arahattaṅgaṃ sacchikataṃ mayāti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tihākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ rāgo ca me catto. Doso ca me catto. Moho ca me catto vanto mutto pahīno paṭinissaṭṭho ukkheṭito samukkheṭitoti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa.

Tihākārehi -pa-. Sattahākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ rāgā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ. Dosā ca me cittaṃ vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhiṃ, vinidhāya khantiṃ, vinidhāya ruciṃ, vinidhāya bhāvaṃ.

Ekamūlakam niṭṭhitam¹.

Yathā ekamūlakam vitthāritam, evameva dumūlakādipi vitthāretabbanam.

---

1. Ekamūlakam saṅkhittam niṭṭhitam (Syā)

Idaṃ sabbamūlakam

214. Tihākārehi -pa-. Sattahākārehi paṭhamañca jhānaṃ dutiyañca jhānaṃ tatiyañca jhānaṃ catutthañca jhānaṃ suññatañca vimokkhaṃ animittañca vimokkhaṃ appaṇihitañca vimokkhaṃ suññatañca samādhim animittañca samādhim appaṇihitañca samādhim suññatañca samāpattim animittañca samāpattim appaṇihitañca samāpattim tisso ca vijjā cattāro ca satipaṭṭhāne cattāro ca sammappadhāne cattāro ca iddhipāde pañca ca indriyāni pañca ca balāni satta ca bojjaṅge ariyañca aṭṭhaṅgikam maggam sotāpattiphalañca sakadāgāmiphalañca anāgāmiphalañca arahattañca samāpajjim, samāpajjāmi, samāpanno -pa- rāgo ca me catto, doso ca me catto, moho ca me catto vanto mutto pahīno paṭinissatṭho ukkheṭito samukkheṭito rāgā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ dosā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa āpatti pārājikassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmi”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantiṃ, vinidhāya ruciṃ, vinidhāya bhāvaṃ.

Sabbamūlakam niṭṭhitam.

Suddhikavārakathā niṭṭhitā.

215. Tihākārehi paṭhamaṃ jhānaṃ samāpajjinti vattukāmo dutiyaṃ jhānaṃ samāpajjinti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa.

Tihākārehi paṭhamaṃ jhānaṃ samāpajjinti vattukāmo tatiyaṃ jhānaṃ samāpajjinti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa.

Tihākārehi paṭhamaṃ jhānaṃ samāpajjinti vattukāmo catutthaṃ jhānaṃ samāpajjinti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa.

Tīhākārehi -pa-. Sattahākārehi paṭhamam̐ jhānam̐ samāpajjinti vattukāmo suññatam̐ vimokkham̐. Animittam̐ vimokkham̐. Appaṇihitam̐ vimokkham̐. Suññatam̐ samādhim̐. Animittam̐ samādhim̐. Appaṇihitam̐ samādhim̐. Suññatam̐ samāpattim̐. Animittam̐ samāpattim̐. Appaṇihitam̐ samāpattim̐. Tisso vijjā. Cattāro satipaṭṭhāne. Cattāro sammappadhāne. Cattāro iddhipāde. Pañcindriyāni. Pañca balāni. Satta bojjhaṅge. Ariyam̐ aṭṭhaṅgikam̐ maggam̐. Sotāpattiphalaṃ. Sakadāgāmiphalaṃ. Anāgāmiphalaṃ. Arahattam̐ samāpajjim̐ -pa- rāgo me catto. Doso me catto. Moho me catto vanto mutto pahīno paṭinissaṭṭho ukkheṭṭito samukkheṭṭito. Rāgā me cittam̐ vinīvaraṇam̐. Dosā me cittam̐ vinīvaraṇam̐. Mohā me cittam̐ vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim̐, vinidhāya khantim̐, vinidhāya rucim̐, vinidhāya bhāvam̐.

Vatthuvisārakassa ekamūlakassa khaṇḍacakkam̐ niṭṭhitam̐.

216. Tīhākārehi dutiyam̐ jhānam̐ samāpajjinti vattukāmo tatiyam̐ jhānam̐ samāpajjinti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa.

Tīhākārehi dutiyam̐ jhānam̐ samāpajjinti vattukāmo catuttham̐ jhānam̐ samāpajjinti -pa- mohā me cittam̐ vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na pativijanantassa āpatti thullaccayassa.

Tīhākārehi -pa-. Sattahākārehi dutiyam̐ jhānam̐ samāpajjinti vattukāmo paṭhamam̐ jhānam̐ samāpajjinti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa -pa- vinidhāya bhāvam̐.

Vatthuvisārakassa ekamūlakassa baddhacakkam̐.

Mūlam̐ samkhittam̐.

217. Tīhākārehi mohā me cittaṃ vinīvaraṇanti vattukāmo paṭhamāṃ jhānaṃ samepajjinti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa.

Tīhākārehi -pa-. Sattahākārehi mohā me cittaṃ vinīvaraṇanti vattukāmo dosā me cittaṃ vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa -pa- vinidhāya bhāvaṃ.

Vatthuvisārakassa ekamūlakāṃ niṭṭhitāṃ.

Yathā ekamūlakāṃ vitthāritaṃ, evameva dumūlakādipi vitthāretabbaṃ.

Idaṃ sabbamūlakāṃ

218. Tīhākārehi -pa-. Sattahākārehi paṭhamaṅca jhānaṃ dutiyaṅca jhānaṃ tatiyaṅca jhānaṃ catutthaṅca jhānaṃ suññataṅca vimokkhaṃ animittaṅca vimokkhaṃ appaṇihitaṅca vimokkhaṃ suññataṅca samādhimāṃ animittaṅca samādhimāṃ appaṇihitaṅca samādhimāṃ suññataṅca samāpattimāṃ animittaṅca samāpattimāṃ appaṇihitaṅca samāpattimāṃ tisso ca vijjā cattāro ca satipaṭṭhāne cattāro ca sammappadhāne cattāro ca iddhipāde paṅca ca indriyāni paṅca ca balāni satta ca bojjaṅge ariyaṅca aṭṭhaṅgikāṃ maggaṃ sotāpattiphalaṅca sakadāgāmiphalaṅca anāgāmiphalaṅca arahattaṅca samāpajjimāṃ -pa- rāgo ca me catto, dosā ca me catto, moho ca me catto vanto mutto pahīno paṭinissaṭṭho ukkheṭṭito samukkheṭṭito rāgo ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ dosā ca me cittaṃ vinīvaraṇanti vattukāmo mohā me cittaṃ vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa.

[219. Tīhākārehi dutiyaṅca jhānaṃ tatiyaṅca jhānaṃ catutthaṅca jhānaṃ suññataṅca vimokkhaṃ animittaṅca vimokkhaṃ appaṇihitaṅca vimokkhaṃ suññataṅca samādhimāṃ animittaṅca samādhimāṃ appaṇihitaṅca samādhimāṃ suññataṅca samāpattimāṃ animittaṅca samāpattimāṃ appaṇihitaṅca samāpattimāṃ tisso ca vijjā cattāro ca satipaṭṭhāne cattāro ca sammappadhāne cattāro ca iddhipāde

pañca ca indriyāni pañca ca balāni satta ca bojjhaṅge ariyañca aṭṭhaṅgikam maggam sotāpatti-phalañca sakadāgāmiphalañca anāgāmiphalañca arahattañca samāpajjīm -pa- rāgo ca me catto, doso ca me catto, moho ca me catto vanto mutto pahīno paṭinissaṭṭho ukkheṭito samukkheṭito rāgā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ dosā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇanti vattukāmo paṭhamaṃ jhānaṃ samāpajjinti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa.

Tihākārehi tatiyañca jhānaṃ catutthañca jhānaṃ -pa- mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ paṭhamañca jhānaṃ samāpajjinti vattukāmo dutiyam jhānaṃ samāpajjinti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa.

Tihākārehi -pa-. Sattahākārehi mohā ca me cittaṃ vinīvaraṇaṃ paṭhamañca jhānaṃ dutiyañca jhānaṃ tatiyañca jhānaṃ catutthañca jhānaṃ -pa- rāgā ca me cittaṃ vinīvaraṇanti vattukāmo dosā me cittaṃ vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti pārājikassa, na paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa], . Pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhīm, vinidhāya khantiṃ, vinidhāya ruciṃ, vinidhāya bhāvaṃ.

Vatthuisārakassa sabbamūlakam niṭṭhitam.

Vatthuisārakassa cakkapeyyālam niṭṭhitam.

Vatthukāmaṅgālakathā niṭṭhitā.

220. Tihākārehi yo te vihāre vasi, so bhikkhu paṭhamaṃ jhānaṃ samāpajji. Samāpajjati. Samāpanno. So bhikkhu paṭhamassa jhānassa lābhī. Vasī. Tena bhikkhunā paṭhamaṃ jhānaṃ sacchikatanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa, na paṭivijānantassa āpatti dukkaṭassa.

Catūhākārehi. Pañcahākārehi. Chahākārehi. Sattahākārehi yo te vihāre vasi, so bhikkhu paṭhamam jhānam samāpajji. Samāpajjati. Samāpanno. So bhikkhu paṭhamassa jhānassa lābhī. Vasī. Tena bhikkhunā paṭhamam jhānam sacchikatanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa, na paṭivijānantassa āpatti dukkaṭassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim, vinidhāya rucim, vinidhāya bhāvam.

Tihākārehi yo te vihāre vasi, so bhikkhu dutiyam jhānam. Tatiyam jhānam. Catuttham jhānam. Suññatam vimokkham. Animittam vimokkham. Appaṇihita vimokkham. Suññatam samādhim. Animittam samādhim. Appaṇihitam samādhim. Suññatam samāpattim. Animittam samāpattim. Appaṇihitam samāpattim. Tisso vijjā. Cattāro satipaṭṭhāne. Cattāro sammappadhāne. Cattāro iddhipāde. Pañca indriyāni. Pañca balāni. Satta bojjhaṅge. Ariyam aṭṭhaṅgikam maggam. Sotāpattiphalam. Sakadāgāmiphalam. Anāgāmiphalam. Arahattam samāpajji. Samāpajjati. Samāpanno. So bhikkhu arahattassa lābhī. Vasī. Tena bhikkhunā arahattam sacchikatanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa, na paṭivijānantassa āpatti dukkaṭassa.

Tihākārehi yo te vihāre vasi, tassa bhikkhuno rāgo catto. Doso catto. Moho catto vanto mutto pahīno paṭinissaṭṭho ukkhetṭito samukkhetṭito sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa, na paṭivijānantassa āpatti dukkaṭassa.

Tihākārehi -pa-. Sattahākārehi yo te vihāre vasi, tassa bhikkhuno rāgā cittam vinīvaraṇam. Dosā cittam vinīvaraṇam. Mohā cittam vinīvaraṇanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa, na paṭivijānantassa āpatti dukkaṭassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim, vinidhāya rucim, vinidhāya bhāvam.

Tihākārehi -pa-. Sattahākārehi yo te vihāre vasi, so bhikkhu suññāgāre paṭhamam jhānam. Dutiyam jhānam. Tatiyam jhānam. Catuttham jhānam

samāpajji. Samāpajjati. Samāpanno. So bhikkhu suññāgāre catutthassa jhānassa lābhī. Vasī. Tena bhikkhunā suññāgāre catuttham jhānam sacchikatanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa, na paṭivijānantassa āpatti dukkaṭassa, pubbevassa hoti “musā bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim, vinidhāya rucim, vinidhāya bhāvam.

Yathā idam vitthāritam, evameva sesānipi vitthāretabbāni.

221. Tīhākārehi -pa-. Sattahākārehi yo te cīvaram paribhuñji. Yo te piṇḍapātam paribhuñji. Yo te senāsanam paribhuñji. Yo te gilānappaccayabhesajjaparikkhāram paribhuñji, so bhikkhu suññāgāre catuttham jhānam samāpajji. Samāpajjati. Samāpanno. So bhikkhu suññāgāre catutthassa jhānassa lābhī. Vasī. Tena bhikkhunā suññāgāre catuttham jhānam sacchikatanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa, na paṭivijānantassa āpatti dukkaṭassa -pa- vinidhāya bhāvam.

Tīhākārehi -pa-. Sattahākārehi yena te vihāro paribhutto. Yena te cīvaram paribhuttam. Yena te piṇḍapāto paribhutto. Yena te senāsanam paribhuttam. Yena te galenappaccayabhesajjaparikkhāro paribhutto, so bhikkhu suññāgāre catuttham jhānam samāpajji. Samāpajjati. Samāpanno. So bhikkhu suññāgāre catutthassa jhānassa lābhī. Vasī. Tena bhikkhunā suññāgāre catuttham jhānam sacchikatanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa, na paṭivijānantassa āpatti dukkaṭassa -pa- vinidhāya bhāvam.

Tīhākārehi -pa-. Sattahākārehi yam tvaṃ āgamma vihāram adāsi. Cīvaram adāsi. Piṇḍapātam adāsi. Senāsanam adāsi. Gilānappaccayabhesajjaparikkhāram adāsi, so bhikkhu suññāgāre catuttham jhānam samāpajji. Samāpajjati. Samāpanno. So bhikkhu suññāgāre catutthassa jhānassa lābhī. Vasī. Tena bhikkhunā suññāgāre catuttham jhānam sacchikatanti sampajānamusā bhaṇantassa paṭivijānantassa āpatti thullaccayassa, na paṭivijānantassa āpatti dukkaṭassa, pubbevassa hoti “musā

bhaṇissan”ti, bhaṇantassa hoti “musā bhaṇāmī”ti, bhaṇitassa hoti “musā mayā bhaṇitan”ti, vinidhāya diṭṭhim, vinidhāya khantim, vinidhāya rucim, vinidhāya bhāvam.

Peyyālapannarasakam niṭṭhitam.

Paccayappaṭisamyuttavārakathā niṭṭhitā.

Uttarimanussadhammacakkapeyyālam niṭṭhitam.

222. Anāpatti adhimānena anullapanādhippāyassa ummattakassa khittacittassa vedanāṭṭassa ādikammikassāti.

Vinītavatthu-uddānagāthā

Adhimāne¹ araṇṇamhi, piṇḍopajjhāriyāpatho.
Saṅṅojanā rahodhammā, vihāro paccupaṭṭhito.

Na dukkaram viriyamathopi maccuno,
Bhāyāvuso vippaṭisāri sammā.
Viriyena yogena ārādhanaṃ,
Atha vedanāya adhivāsanaṃ duve.

Brāhmaṇe pañca vatthūni, aññaṃ byākaraṇā tayo.
Agārāvaraṇā kāmā, rati cāpi apakkami.

Aṭṭhi pesi ubho gāvaghātakā,
Piṇḍo sākuṇiko nicchavi orabbhi.
Asi ca sūkariko satti māgavi,
Usu ca kāraṇiko sūci sārathi.

Yo ca sabbīyati sūcako hi so,
Aṇḍabhāri ahu gāmakūṭako.
Kūpe nimuggo hi so pāradāriko,
Gūthakhādī ahu duṭṭhabrāhmaṇo.

---

1. Adhimānena (I)

Nicchavittḥi aticārīnī ahu,
 Maṅgulittḥi ahu ikkhaṇittḥikā.
 Okilinī hi sapattaṅgārokiri,
 Sīnacchinno ahu coraghātako.

Bhikkhu bhikkhunī sikkhamānā,
 Sāmaṇero atha sāmaṇerikā.
 Kassapassa vinayasmim̐ pabbajam̐,
 Pāpakammakarim̐su tāvade.

Tapodā Rājagahe yuddham̐, nāgānogāhanena ca.
 Sobhito araham̐ bhikkhu, pañcakappasatam̐ sareti.

Vinītavatthu

223. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu adhimānena aññam byākāsi. Tassa kukkucam̐ ahosi “Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattaṃ, kacci nu kho aham̐ pārājikam̐ āpattim̐ āpanno”ti. Bhagavato etamattham̐ ārocesi. Anāpatti bhikkhu adhimānenāti. (1)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu paṇidhāya araññe viharati “evam̐ maṃ jano sambhāvessatī”ti. Tam̐ jano sambhāvesi. Tassa kukkucam̐ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, na ca bhikkhave paṇidhāya araññe vatthabbaṃ, yo vaseyya, āpatti dukkaṭassati. (2)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu paṇidhāya piṇḍāya carati “evam̐ maṃ jano sambhāvessatī”ti. Tam̐ jano sambhāvesi. Tassa kukkucam̐ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, na ca bhikkhave paṇidhāya piṇḍāya caritabbaṃ, yo careyya, āpatti dukkaṭassati. (3)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññataram̐ bhikkhum̐ etadavoca “ye āvuso amhākam̐ upajjhāyassa saddhivihārikā sabbeva arahatto”ti. Tassa kukkucam̐ ahosi -pa-. Kimcitto tvam̐ bhikkhūti.

Ullapanādhippāyo ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (4)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññatarāṃ bhikkhūṃ etadavoca “ye āvuso amhākaṃ upajjhāyassa antevāsikā sabbeva mahiddhikā mahānubhāvā”ti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Ullapanādhippāyo ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (5)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu paṇidhāya caṅkamati. Paṇidhāya tiṭṭhati. Paṇidhāya nisīdati. Paṇidhāya seyyaṃ kappeti “evaṃ maṃ jano sambhāveṣṣati”ti. Taṃ jano sambhāvesi. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, na ca bhikkhave paṇidhāya seyyā kappetabbā, yo kappeyya, āpatti dukkaṭassāti. (6-9)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññatarassa bhikkhuno uttarimanussadhammaṃ ullapati. Sopi evamāha “mayhaṃpi āvuso saññojanā pahīnā”ti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (10)

224. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu rahogato uttarimanussadhammaṃ ullapati. Paracittavidū bhikkhu taṃ bhikkhūṃ apasādesi “mā āvuso evarūpaṃ abhaṇi, nattheso tuyhan”ti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (11)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu rahogato uttarimanussadhammaṃ ullapati. Devatā taṃ bhikkhūṃ apasādesi “mā bhante evarūpaṃ abhaṇi, nattheso tuyhan”ti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti dukkaṭassāti. (12)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññatarāṃ upāsakaṃ etadavoca “yo āvuso tuyhaṃ vihāre vasati, so bhikkhu arahā”ti. So ca tassa vihāre vasati, tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Ullapanādhippāyo ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (13)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññatarāṃ upāsakaṃ etadavoca “yaṃ tvaṃ āvuso upaṭṭhesi cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajjaparikkhārena, so bhikkhu arahā”ti. So ca taṃ upaṭṭheti cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajjaparikkhātena, tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Ullapanādhippāyo ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (14)

225. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū etadavocum “atthāyasmato uttarimanussadhammo”ti. Nāvuso dukkaraṃ aññaṃ byākātunti. Tassa kukkuccaṃ ahosi “ye kho te Bhagavato sāvakā, te evaṃ vadeyyūṃ, ahañcamhi na Bhagavato sāvako, kacci nu kho ahaṃ pārājikaṃ āpattiṃ āpanno”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesi. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Anullapanādhippāyo ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu anullapanādhippāyassāti. (15)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū etadavocum “atthāyasmato uttarimanussadhammo”ti. Ārādhanīyo kho āvuso dhammo āraddhavāriyenāti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu anullapanādhippāyassāti. (16)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū etadavocum “mā kho āvuso bhāyī”ti. Nāhaṃ āvuso maccuno bhāyāmīti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu anullapanādhippāyassāti. (17)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū etadavocum “mā kho āvuso bhāyī”ti. Yo nūnāvuso vippaṭṭisārī assa, so bhāyeyyāti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu anullapanādhippāyassāti. (18)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū etadavocum “atthāyasmato uttarimanussadhammo”ti. Ārādhanīyo kho āvuso dhammo sammāpayuttenāti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu anullapanādhippāyassāti. (19)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū etadavocum̐ “atthāyasmato uttarimanussadhammo”ti. Ārādhaniyo kho āvuso dhammo āraddhavīriyenāti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu anullapanādhippāyassāti. (20)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū etadavocum̐ “atthāyasmato uttarimanussadhammo”ti. Ārādhaniyo kho āvuso dhammo yuttayogenāti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu anullapanādhippāyassāti. (21)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū etadavocum̐ “kaccāvuso khamaniyaṃ, kacci yāpanīyan”ti. Nāvuso sakkā yena vā tena vā adhivāsetunti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu anullapanādhippāyassāti. (22)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti. Taṃ bhikkhū etadavocum̐ “kaccāvuso khamaniyaṃ, kacci yāpanīyan”ti. Nāvuso sakkā puthujjanena adhivāsetunti. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Ullapanādhippāyo ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu pārājikassa, āpatti thullaccayassāti. (23)

226. Tena kho pana samayena aññataro brāhmaṇo bhikkhū nimantetvā etadavoca “āyantu bhonto arahatto”ti. Tesam̐ kukkuccaṃ ahosi “mayañcamha na arahatto¹, ayañca brāhmaṇo amhe arahantavādena samudācarati, kathaṃ nu kho amhehi paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamattaṃ ārocesum̐. Anāpatti bhikkhave pasādabhaññeti. (24)

Tena kho pana samayena aññataro brāhmaṇo bhikkhū nimantetvā etadavoca “nisīdantu bhonto arahatto”ti. “Bhuñjantu bhonto arahatto”ti. “Tappentu bhonto arahatto”ti. “Gacchantu bhonto arahatto”ti. Tesam̐ kukkuccaṃ ahosi “mayañcamha na

arahatto, ayañca brāhmaṇo amhe arahantavādena samudācarati, katham nu kho amhehi paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamattaṃ ārocesuṃ. Anāpatti bhikkhave pasādabhaññeti. (25-28)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññatarassa bhikkhuno uttarimanussadhammaṃ ullapati. Sopi evamāha “mayhampi āvuso āsavā pahinā”ti. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (29)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññatarassa bhikkhuno uttarimanussadhammaṃ ullapati. Sopi evamāha “mayhampi āvuso ete dhammā samvijjantī”ti. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (30)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu aññatarassa bhikkhuno uttarimanussadhammaṃ ullapati. Sopi evamāha “ahampāvuso tesu dhammesu sandissāmī”ti. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno pārājikanti. (31)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhuñ ñātakā etadavocuṃ “ehi bhante agāraṃ ajjhāvasā”ti. Abhabbo kho āvuso mādiso agāraṃ ajjhāvasitunti. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu anullapanādhippāyassāti. (32)

227. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhuñ ñātakā etadavocuṃ “ehi bhante kāme paribhuñjā”ti. Āvaṭṭa me āvuso kāmāti. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu anullapanādhippāyassāti. (33)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhuñ ñātakā etadavocuṃ “abhiramasi bhante”ti. Abhirato ahaṃ āvuso paramāya abhiritiyāti. Tassa kukkucçaṃ ahosi “ye kho te Bhagavato sāvaka, te evaṃ vadeyyuṃ, ahañcamhi na Bhagavato sāvako, kacci nu kho ahaṃ pārājikaṃ āpattiṃ āpanno”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesi. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Anullapanādhippāyo ahaṃ Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu anullapanādhippāyassāti. (34)

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū katikaṃ katvā aññatarasmim āvāse vassaṃ upagacchimsu “yo imamhā āvāsā paṭhamam pakkamissati, tam mayam arahati jānissamā”ti. Aññataro bhikkhu “mam arahati jānantū”ti tamhā āvāsā paṭhamam pakkāmi. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvarim bhikkhu āpanno pārājikanti. (35)

228. * Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Veļuvane Kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena āyasmā ca Lakkhaṇo āyasmā ca Mahāmogallāno Gijjhakūṭe pabbate viharanti. Atha kho āyasmā Mahāmogallāno pubbaṇhasamayam nivāsetvā pattacīvaram ādāya yenāyasmā Lakkhaṇo tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Lakkhaṇam etadavoca “āyāmāvuso Lakkhaṇa Rājagaham piṇḍāya pavissamā”ti. “Evamāvuso”ti kho āyasmā Lakkhaṇo āyasmato Mahāmogallānassa paccassosi. Atha kho āyasmā Mahāmogallāno Gijjhakūṭā pabbatā orohanto aññatarasmim padese sitam pātvākāsi. Atha kho āyasmā Lakkhaṇo āyasmantaṃ Mahāmogallānam etadavoca “ko nu kho āvuso Mogallāna hetu, ko paccayo sitassa pātukammāyā”ti. Akālo kho āvuso Lakkhaṇa etassa pañhassa¹, Bhagavato mam santike etam pañham pucchāti. Atha kho āyasmā ca Lakkhaṇo āyasmā ca Mahāmogallāno Rājagahe piṇḍāya caritvā pacchābhantaṃ piṇḍapātaṭṭikkantā yena Bhagavā tenupasaṅkamimsu, upasaṅkamtivā Bhagavantaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisidimsu, ekamantaṃ nisinna kho āyasmā Lakkhaṇo āyasmantaṃ Mahāmogallānam etadavoca “idhāyasmā Mahāmogallāno Gijjhakūṭā pabbatā orohanto aññatarasmim padese sitam pātvākāsi, ko nu kho āvuso Mogallāna hetu, ko paccayo sitassa pātukammāyā”ti. Idhāham āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasaṃ aṭṭhikasaṅkhalikaṃ vehāsam gacchantaṃ, tamenam gijjhāpi kākāpi kulāpi anupattivā anupattivā phāsuḷantarikāhi vituḍenti², sā sudam aṭṭassaram karoti, tassa mayham āvuso etadahosi “acchariyam vata bho abbhutaṃ vata bho, evarūpopi nāma satto bhavissati, evarūpopi

1. Pañhassa byākaraṇāya (Syā)

2. Vituḍenti vitacchenti virājenti (Syā)

* Imāni vatthūni Saṃ 1. 446 piṭṭhādīsipi āgatāni.

nāma yakkho bhavissati, evarūpopi nāma attabhāvappaṭilābho bhavissatī”ti. Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “uttarimanussadhammaṃ āyasmā Mahāmoggallāno ullapatī”ti. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi “cakkhubhūtā vata bhikkhave sāvakā viharanti, ñāṇabhūtā vata bhikkhave sāvakā viharanti, yatra hi nāma sāvako evarūpaṃ ñassati vā dakkhati vā sakkhiṃ vā karissati, pubbeva me so bhikkhave satto diṭṭho ahoṣi, api cāhaṃ na byākāsim, ahañcetaṃ byākareyyaṃ, pare ca me na saddaheyyuṃ, ye me na saddaheyyuṃ, tesaṃ taṃ assa dīgharattaṃ ahitāya dukkhāya. Eso bhikkhave satto imasmiṃ yeva Rājagahe goghātako ahoṣi, so tassa kammaṣṣa vipākena bahūni vassāni bahūni vassasatāni bahūni vassasahasāni bahūni vassasatasahasāni niraye paccitvā tasseva kammaṣṣa vipākāvasesena evarūpaṃ attabhāvappaṭilābhaṃ paṭisaṃvedeti. Saccāṃ bhikkhave Moggallāno āha, anāpatti bhikkhave Moggallānassā”ti. (36)

229. Idhāhaṃ āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasaṃ maṃsapesiṃ vehāsaṃ gacchantiṃ, tamenāṃ gijjhāpi kākāpi kulalāpi anupatitvā anupatitvā vitacchenti vibhajjenti¹. Sā sudaṃ aṭṭassaraṃ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiṃ, yeva Rājagahe goghātako ahoṣi -pa-. (37)

Idhāhaṃ āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasaṃ maṃsapiṇḍaṃ vehāsaṃ gacchantiṃ. Tamenāṃ gijjhāpi kākāpi kulalāpi anupatitvā anupatitvā vitacchenti vibhajjenti, so sudaṃ aṭṭassaraṃ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiṃ, yeva Rājagahe sākuṇiko ahoṣi -pa-. (38)

Idhāhaṃ āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasaṃ nicchaviṃ purisaṃ vehāsaṃ gacchantiṃ. Tamenāṃ gijjhāpi kākāpi kulalāpi anupatitvā anupatitvā vitacchenti vibhajjenti. So sudaṃ aṭṭassaraṃ karoti

---

1. Vitudenti vitacchenti virājenti (Syā)

-pa-. Eso bhikkhave satto imasmim, yeva Rājagahe orabbhiko ahosi -pa-.

(39)

Idhāham āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam asilomam purisam vehāsam gacchantam. Tassa te asī uppativā uppativā tasseva kāye nipatanti. So sudam aṭṭassaram karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmim yeva Rājagahe sūkariko ahosi -pa-. (40)

Idhāham āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam sattilomam purisam vehāsam gacchantam. Tassa tā sattiyo uppativā uppativā tasseva kāye nipatanti. So sudam aṭṭassaram karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmim yeva Rājagahe māgaviko ahosi -pa-. (41)

Idhāham āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam usulomam purisam vehāsam gacchantam. Tassa te usū uppativā uppativā tasseva kāye nipatanti. So sudam aṭṭassaram karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmim yeva Rājagahe kāraṇiko ahosi -pa-. (42)

Idhāham āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam sūcilomam purisam vehāsam gacchantam. Tassa tā sūciyo uppativā uppativā tasseva kāye nipatanti. So sudam aṭṭassaram karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmim yeva Rājagahe sārathiko ahosi -pa-. (43)

Idhāham āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam sūcilomam purisam vehāsam gacchantam. Tassa tā sūciyo sīse pavisitvā mukhato nikkhamanti, mukhe pavisitvā urato nikkhamanti, ure pavisitvā udarato nikkhamanti, udare pavisitvā ūrūhi nikkhamanti, ūrūsu pavisitvā jaṅghāhi nikkhamanti, jaṅghāsu pavisitvā pādehi nikkhamanti. So sudam aṭṭassaram karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmim yeva Rājagahe sūcako ahosi -pa-. (44)

Idhāham āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam kumbhaṇḍam purisam vehāsam gacchantam. So gacchantopi teva aṇḍe khandhe āropetvā gacchati. Nisīdantopi tesseva aṇḍesu nisīdati. Tamenam gijjhāpi

kākāpi kulalāpi anupatitvā anupatitvā vitacchenti vibhajjenti. So sudam̄ aṭṭassaram̄ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmim̄ yeva Rājagahe gāmakūṭo ahoṣi -pa-. (45)

Idhāham̄ āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam̄ purisam̄ gūthakūpe sasīsakam̄ nimuggam̄ -pa-. Eso bhikkhave satto imasmim̄ yeva Rājagahe pārādāriko ahoṣi -pa-. (46)

Idhāham̄ āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam̄ purisam̄ gūthakūpe sasīsakam̄ nimuggam̄ ubhohi hatthehi gūtham̄ khādantam̄ -pa-. Eso bhikkhave satto imasmim̄ yeva Rājagahe duṭṭhabrāhmaṇo ahoṣi. So Kassapassa Sammāsambuddhassa pāvacane bhikkhusam̄gham̄ bhattena nimantetvā doṇiyo¹ gūthassa pūrāpetvā kālam̄ ārocāpetvā etadavoca “ato² bhonto yāvadattham̄ bhuñjantu ceva harantu cā”ti -pa-. (47)

230. Idhāham̄ āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam̄ nicchavim̄ itthim̄ vehāsam̄ gacchantim̄. Tamenam̄ gijjhāpi kākāpi kulalāpi anupatitvā anupatitvā vitacchenti vibhajjenti. Sā sudam̄ aṭṭassaram̄ karoti -pa-. Esā bhikkhave itthī imasmim̄ yeva Rājagahe aticārinī ahoṣi -pa-. (48)

Idhāham̄ āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam̄ itthim̄ duggandham̄ maṅgulim̄ vehāsam̄ gacchantim̄. Tamenam̄ gijjhāpi kākāpi kulalāpi anupatitvā anupatitvā vitacchenti vibhajjenti. Sā sudam̄ aṭṭassaram̄ karoti -pa-. Esā bhikkhave itthī imasmim̄ yeva Rājagahe ikkhaṇikā ahoṣi -pa-. (49)

Idhāham̄ āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam̄ itthim̄ uppakam̄ okiliniṃ okiriniṃ vehāsam̄ gacchantim̄. Sā sudam̄ aṭṭassaram̄ karoti -pa-. Esā bhikkhave itthī Kālīṅgassa rañño aggamahesī ahoṣi. Sā issāpakatā sapattim̄ aṅgārakaṭāhena okiri -pa-. (50)

Idhāham̄ āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam̄ asīsakam̄ kabandham̄ vehāsam̄ gacchantam̄. Tassa ure akkhīni ceva honti mukham̄ ca. Tamenam̄ gijjhāpi kākāpi kulalāpi anupatitvā anupatitvā vitacchenti vibhajjenti.

---

1. Doṇiyā (itipi)

2. Ito (Syā) aho (itipi)

So sudam̄ aṭṭassaram̄ karoti -pa-. Eso bhikkhave satto imasmiṃ yeva Rājagahe Hāriko nāma coraghātako ahosi -pa-. (51)

Idhāham̄ āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam̄ bhikkhuṃ vehāsam̄ gacchantim̄. Tassa saṃghāṭipi ādittā sampajjalitā sajotibhūtā, pattopi āditto sampajjalito sajotibhūto, kāyabandhanampi ādittam̄ sampajjalitam̄ sajotibhūtam̄, kāyopi āditto sampajjalito sajotibhūto. So sudam̄ aṭṭassaram̄ karoti -pa-. Eso bhikkhave bhikkhu Kassapassa sammāsambuddhassa pāvacane pāpabhikkhu ahosi -pa-. (52)

Idhāham̄ āvuso Gijjhakūṭā pabbatā orohanto addasam̄ bhikkhunim̄. Addasam̄ sikkhamānam̄. Addasam̄ sāmaṇeram̄. Addasam̄ sāmaṇerim̄ vehāsam̄ gacchantim̄. Tassā saṃghāṭipi ādittā sampajjalitā sajotibhūtā, pattopi āditto sampajjalito sajotibhūto, kāyabandhanampi ādittam̄ sampajjalitam̄ sajotibhūtam̄, kāyopi āditto sampajjalito sajotibhūto. Sā sudam̄ aṭṭassaram̄ karoti. Tassa mayham̄ āvuso etadahosi “acchariyam̄ vata bho abbhutam̄ vata bho, evarūpopi nāma satto bhavissati, evarūpopi nāma yakkho bhavissati, evarūpopi nāma attabhāvappaṭilābho bhavissati”ti. Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “uttarimanussadhammam̄ āyasmā Mahāmoggallāno ullapatī”ti.

Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi “cakkhubhūtā vata bhikkhave sāvakā viharanti, ñāṇabhūtā vata bhikkhave sāvakā viharanti, yatra hi nāma sāvako evarūpaṃ ñassati vā dakkhati vā sakkhim̄ vā karissati, pubbeva me sā bhikkhave sāmaṇerī diṭṭhā ahosi, api cāham̄ na byākāsim̄, ahañcetam̄ byākareyyam̄, pare ca me na saddaheyyuṃ, ye me na saddaheyyuṃ, tesam̄ tam̄ assa dīgharattam̄ ahitāya dukkhāya. Esā bhikkhave sāmaṇerī Kassapassa sammāsambuddhassa pāvacane pāpasāmaṇerī ahosi, sā tassa kammassa vipākena bahūni vassāni bahūni vassasatāni bahūni vassasahassāni bahūni vassasatasahassāni niraye paccitvā tasseva kammassa vipākāvasesena evarūpaṃ attabhāvappaṭilābham̄ paṭisaṃvedeti. Saccam̄ bhikkhave Moggallāno āha, anāpatti bhikkhave Moggallānassā”ti. (53-56)

231. Atha kho āyasmā Mahāmogallāno bhikkhū āmantesi “yatāyaṃ āvuso Tapodā sandati, so daho acchodako sītodako sātodako setako suppatittho ramaṇīyo pahūtamacchakacchapo, cakkamattāni ca padumāni pupphanti”ti. Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Mahāmogallāno evaṃ vakkhati ‘yatāyaṃ āvuso Tapodā sandati, so daho acchodako sītodako sātodako setako suppatittho ramaṇīyo pahūtamacchakacchapo, cakkamattāni ca padumāni pupphanti’ti, atha ca panāhaṃ Tapodā kuthitā sandati, uttarimanussadhammaṃ āyasmā Mahāmogallāno ullapatī”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Yatāyaṃ bhikkhave Tapodā sandati, so daho acchodako sītodako sātodako setako suppatittho ramaṇīyo pahūtamacchakacchapo, cakkamattāni ca padumāni pupphanti. Api cāyaṃ bhikkhave Tapodā dvinnaṃ mahānirayānaṃ antarikāya āgacchati, tenāyaṃ Tapodā kuthitā sandati. Saccam bhikkhave Moggallāno āha, anāpatti bhikkhave Moggallānassāti. (57)

Tena kho pana samayena rājā Māgadho Senīyo Bimbisāro Licchavīhi saddhiṃ saṅgāmento pabhaggo ahosi. Atha rājā pacchā senaṃ saṅkaḍḍhitvā Licchavayo parājesi. Saṅgāme ca nandī carati “raññā Licchavī pabhaggā”ti. Atha kho āyasmā Mahāmogallāno bhikkhū āmantesi “rājā āvuso Licchavīhi pabhaggo”ti. Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Mahāmogallāno evaṃ vakkhati ‘rājā āvuso Licchavīhi pabhaggo’ti, saṅgāme ca nandiṃ carati ‘raññā Licchavī pabhaggā’ti, uttarimanussadhammaṃ āyasmā Mahāmogallāno ullapatī”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Paṭhamaṃ bhikkhave rājā Licchavīhi pabhaggo, atha rājā pacchā senaṃ saṅkaḍḍhitvā Licchavayo parājesi. Saccam bhikkhave Moggallāno āha, anāpatti bhikkhave Moggallānassāti. (58)

232. Atha kho āyasmā Mahāmogallāno bhikkhū āmantesi “idhāhaṃ āvuso Sappinikāya nadiyā tīre āneñjaṃ samādhiṃ samāpanno nāgānaṃ ogayha uttarantānaṃ koñcaṃ karontānaṃ saddaṃ assosin”ti.

Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Mahāmogallāno āneñjaṃ samādhiṃ samāpanno saddaṃ sossati, uttarimanussadhammaṃ āyasmā Mahāmogallāno ullapatī”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Attheso bhikkhave samādhi, so ca kho aparisuddho. Saccam bhikkhave Moggallāno āha, anāpatti bhikkhave Moggallānassāti. (59)

Atha kho āyasmā Sobhito bhikkhū āmantesi “ahaṃ āvuso pañca kappasatāni anussarāmi”ti. Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Sobhito evaṃ vakkhati ‘ahaṃ āvuso pañca kappasatāni anussarāmi’ti, uttarimanussadhammaṃ āyasmā Sobhito ullapatī”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Atthesā bhikkhave Sobhitassa, sā ca kho ekā yeva jāti. Saccam bhikkhave Sobhito āha, anāpatti bhikkhave Sobhitassāti. (60)

Catutthapārājikaṃ samattaṃ.

233. Uddiṭṭhā kho āyasmanto cattāro pārājikā dhammā, yesaṃ bhikkhu aññataram vā aññataram vā āpajjivā na labhati bhikkhūhi saddhiṃ saṃvāsaṃ yathā pure tathā pacchā, pārājiko hoti asaṃvāso. Tatthāyasmante pucchāmi kaccittha parisuddhā, dutiyampi pucchāmi kaccittha parisuddhā, tatiyampi pucchāmi kaccittha parisuddhā, parisuddhetthāyasmanto, tasmā tuṅhī, evametaṃ dhārayāmi.

Pārājikaṃ niṭṭhitam.

Tassuddānam

Methunādinnādānañca, manussaviggahuttari.
Pārājikāni cattāri, chejjavatthū asaṃsayāti.

Pārājikakaṇḍam niṭṭhitam.

2. Saṃghādisesaṅgaṇḍa

1. Suddhāvāsīkkaṅgaṇḍa

Ime kho paṇāyasmanto terasa saṃghādisesā
dhammā uddesaṃ āgacchanti.

234. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvatthiyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmā Seyyasako anabhirato brahmacariyaṃ carati, so tena kiso hoti lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto. Addasa kho āyasmā Udāyī āyasmantaṃ Seyyasakaṃ kisaṃ lūkhaṃ dubbaṇṇaṃ uppaṇḍuppaṇḍukajātaṃ dhamanisanthatagattaṃ, disvāna āyasmantaṃ Seyyasakaṃ etadavoca “kissa tvaṃ āvuso Seyyasaka kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto, kacci no tvaṃ āvuso Seyyasaka anabhirato brahmacariyaṃ carasi”ti, evamāvusoti. “Tena hi tvaṃ āvuso Seyyasaka yāvadatthaṃ bhuñja yāvadatthaṃ supa yāvadatthaṃ nhāya, yāvadatthaṃ bhuñjivā yāvadatthaṃ supitvā yāvadatthaṃ nhāyivā yadā te anabhirati uppajjati, rāgo cittaṃ anuddhamseti, tadā hatthena upakkamivā asuciṃ mocehi”ti. Kiṃ nu kho āvuso kappati evarūpaṃ kātunti. Āma āvuso ahampi evaṃ karomīti.

Atha kho āyasmā Seyyasako yāvadatthaṃ bhuñji yāvadatthaṃ supi yāvadatthaṃ nhāyi, yāvadatthaṃ bhuñjivā yāvadatthaṃ supitvā yāvadatthaṃ nhāyivā yadā anabhirati uppajjati, rāgo cittaṃ anuddhamseti, tadā hatthena upakkamivā asuciṃ mocesi. Atha kho āyasmā Seyyasako aparena samayena vaṇṇavā ahoṣi piṇḍriyo pasannamukhavaṇṇo vippasannachavivaṇṇo. Atha kho āyasmato Seyyasakassa saḥāyakā bhikkhū āyasmantaṃ Seyyasakaṃ etadavocum “pubbe kho tvaṃ āvuso Seyyasaka kiso ahoṣi lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto, so dāni tvaṃ etaraha vaṇṇavā piṇḍriyo pasannamukhavaṇṇo vippasannachavivaṇṇo, kiṃ nu kho tvaṃ āvuso Seyyasaka bhesajjaṃ karosi”ti. Na kho ahaṃ āvuso bhesajjaṃ

karomi, apicāhaṃ yāvadatthaṃ bhuñjāmi yāvadatthaṃ supāmi yāvadatthaṃ nhāyāmi, yāvadatthaṃ bhuñjitvā yāvadatthaṃ supitvā yāvadatthaṃ nhāyitvā yadā me anabhirati uppajjati, rāgo cittaṃ anuddhamseti, tadā hatthena upakkamitvā asuciṃ mocemīti. Kiṃ pana tvaṃ āvuso Seyyasaka yeneva hatthena saddhādeyyaṃ bhuñjasi, teneva hatthena upakkamitvā asuciṃ mocesīti. Evamāvusoti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Seyyasako hatthena upakkamitvā asuciṃ mocessatī”ti.

Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Seyyasakaṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe bhikkhusaṃghaṃ sannipātāpetvā āyasmantaṃ Seyyasakaṃ paṭipucchi “saccaṃ kira tvaṃ Seyyasaka hatthena upakkamitvā asuciṃ mocesi”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā “ananucchavikaṃ moghapurisa ananulomikaṃ appatirūpaṃ assāmaṇakaṃ akappiyaṃ akaraṇiyaṃ, kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa hatthena upakkamitvā asuciṃ mocessasi. Nanu mayā moghapurisa anekapariyāyena virāgāya dhammo desito, no sarāgāya, visaññogāya dhammo desito, no saññogāya, anupādānāya dhammo desito, no sa-upādānāya. Tattha nāma tvaṃ moghapurisa mayā virāgāya dhamme desite sarāgāya cetessasi, visaññogāya dhamme desite saññogāya cetessasi, anupādānāya dhamme desite sa-upādānāya cetessasi. Nanu mayā moghapurisa anekapariyāyena rāgavirāgāya dhammo desito, madanimmadānāya pipāsavinayāya ālayasamugghātāya vaṭṭupacchedāya taṇhākkhayāya virāgāya nirodhāya nibbānāya dhammo desito, nanu mayā moghapurisa anekapariyāyena kāmānaṃ pahānaṃ akkhātāṃ, kāmasaññānaṃ pariññā akkhātā, kāmapiṭāsānaṃ paṭivinayo akkhāto, kāmavitakkānaṃ samugghāto akkhāto, kāmapiṭāhānaṃ vūpasamo akkhāto. Netāṃ moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya pasannānaṃ vā bhiyyobhāvāya, atha khvetāṃ moghapurisa appasannānañceva appasādāya pasannānañca ekaccānaṃ aññathattāyā”ti. Atha kho Bhagavā āyasmantaṃ Seyyasakaṃ

anekapariyāyena vīgarahitvā dubbharatāya -pa-. Evañca pana bhikkhave
imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

“Sañcetanikā sukkavissaṭṭhi¹ saṅghādiseso”ti.

Evañcidam Bhagavatā bhikkhūnam sikkhāpadaṃ paññattam hoti.

235. Tena kho pana samayena bhikkhū pañītabhojanāni bhuñjitvā
muṭṭhassatī asampajānā niddam okkamanti, tesam muṭṭhassatīnam
asampajānānam niddam okkamantānam supinanta asuci muccati. Tesam
kukkucam ahosi “Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattam ‘sañcetanikā
sukkavissaṭṭhi saṅghādiseso’ti, amhākañca supinanta asuci muccati, atthi
cetta cetanā labbhati, kacci nu kho mayam saṅghādisesam āpattim
āpannā”ti. Bhagavato etamattham ārocesum. Atthesā bhikkhave cetanā, sā
ca kho abbohārikāti. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ
uddiseyyātha—

236. **“Sañcetanikā sukkavissaṭṭhi aññatra supinantā saṅghādiseso”**ti.

237. **Sañcetanikā**ti jānanto sañjānanto cecca abhivitaritvā vītakkamo.

Sukkanti dasa sukkāni nīlam pītakam lohītakam odātam takkavaṇṇam
dakavaṇṇam telavaṇṇam khīravaṇṇam dadhivaṇṇam sappivaṇṇam.

Vissaṭṭhīti ṭhānato cāvanā vuccati vissaṭṭhīti.

Aññatra supinantāti ṭhapetvā supinantam.

Saṅghādisesoti saṅghova tassā āpattiyā parivāsam deti mūlāya
paṭikassati mānattam deti abbheti, na sambahulā na ekapuggalo, tena vuccati
“saṅghādiseso”ti. Tasseva āpattinikāyassa nāmakammaṃ adhivacanam,
tenapi vuccati “saṅghādiseso”ti.

Ajjhattarūpe moceti, bahiddhārūpe moceti, ajjhatabhiddhārūpe moceti,
ākāse kaṭim kampakanti moceti, rāgūpatthambhe moceti, vaccūpatthambhe
moceti, passāvūpatthambhe moceti, vātūpatthambhe moceti,

---

1. Vissaṭṭhi (Sī, Syā)

uccāliṅgapāṇakadaṭṭhūpatthambhe moceti, ārogyatthāya moceti, sukhatthāya moceti, bhesajjatthāya moceti, dānatthāya moceti, puññatthāya moceti, yaññatthāya moceti, saggatthāya moceti, bījattthāya moceti, vīmaṁsatthāya moceti, davatthāya moceti. . Nīlaṁ moceti, pītakaṁ moceti, lohitaṁ moceti, odātaṁ moceti, takkavaṇṇaṁ moceti, dakavaṇṇaṁ moceti, telavaṇṇaṁ moceti, khīravaṇṇaṁ moceti, dadhivaṇṇaṁ moceti, sappivaṇṇaṁ moceti.

238. **Ajjhattarūpeti** ajjhattaṁ upādinne¹ rūpe.

Bahiddhārūpeti bahiddhā upādinne vā anupādinne vā.

Ajjhattabahiddhārūpeti tadubhaye.

Ākāse kaṭṭim kampaṇṭoti ākāse vāyamantassa aṅgajātaṁ kammaniyaṁ hoti.

Rāgūpatthambheti rāgena pīlitassa aṅgajātaṁ kammaniyaṁ hoti.

Vaccūpatthambheti vaccena pīlitassa aṅgajātaṁ kammaniyaṁ hoti.

Passāvūpatthambheti passāvena pīlitassa aṅgajātaṁ kammaniyaṁ hoti.

Vātūpatthambheti vātena pīlitassa aṅgajātaṁ kammaniyaṁ hoti.

Uccāliṅgapāṇakadaṭṭhūpatthambheti uccāliṅgapāṇakadaṭṭhena aṅgajātaṁ kammaniyaṁ hoti.

239. **Ārogyatthāyāti** arogo bhavissāmi.

Sukhatthāyāti sukhaṁ vedanaṁ uppādessāmi.

Bhesajjatthāyāti bhesajjaṁ bhavissati.

Dānatthāyāti dānaṁ dassāmi.

Puññatthāyāti puññaṁ bhavissati.

Yaññatthāyāti yaññaṁ yajissāmi.

Saggatthāyāti saggāṁ gamissāmi.

Bījattthāyāti bījaṁ bhavissati.

Vīmaṃsathāyāti nīlaṃ bhavissati, pītakaṃ bhavissati, lohitaṃ bhavissati, odātaṃ bhavissati, takkavaṇṇaṃ bhavissati, dakavaṇṇaṃ bhavissati, telavaṇṇaṃ bhavissati, khīravaṇṇaṃ bhavissati, dadhivaṇṇaṃ bhavissati, sappivaṇṇaṃ bhavissatīti.

Davatthāyāti khiḍḍādhippāyo.

240. Ajjhatarūpe ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Bahiddhārūpe ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Ajjhattabahiddhārūpe ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Ākāse kaṭṭim kampento ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Rāgūpatthambhe ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Vaccūpatthambhe ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Passāvūpatthambhe ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Vātūpatthambhe ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Uccāliṅgapāṇakadaṭṭhūpatthambhe ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Ārogyatthāya ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Sukhatthāya -pa-. Bhesajjathāya. Dānatthāya. Puññatthāya. Yaññatthāya. Saggatthāya. Bījathāya. Vīmaṃsathāya. Davatthāya ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Nīlaṃ ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Pītakaṃ. Lohitakaṃ. Odātaṃ. Takkavaṇṇaṃ. Dakavaṇṇaṃ. Telavaṇṇaṃ. Khīravaṇṇaṃ. Dadhivaṇṇaṃ. Sappivaṇṇaṃ ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Suddhikaṃ niṭṭhitaṃ.

Ārogyatthañca sukhatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Ārogyatthañca bhesajjatthañca -pa-. Ārogyatthañca dānatthañca. Ārogyatthañca puññatthañca. Ārogyatthañca yaññatthañca. Ārogyatthañca saggatthañca. Ārogyatthañca bījatthañca. Ārogyatthañca vīmaṃsatthañca. Ārogyatthañca davatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Ekamūlakassa khaṇḍacakkamāṃ niṭṭhitam.

241. Sukhatthañca bhesajjatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Sukhatthañca dānatthañca -pa-. Sukhatthañca puññatthañca. Sukhatthañca yaññatthañca. Sukhatthañca saggatthañca. Sukhatthañca bījatthañca. Sukhatthañca vīmaṃsatthañca. Sukhatthañca davatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Sukhatthañca ārogyatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

242. Bhesajjatthañca dānatthañca -pa-. Bhesajjatthañca puññatthañca. Bhesajjatthañca yaññatthañca. Bhesajjatthañca saggatthañca. Bhesajjatthañca bījatthañca. Bhesajjatthañca vīmaṃsatthañca. Bhesajjatthañca davatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Bhesajjatthañca ārogyatthañca -pa-. Bhesajjatthañca sukhatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Dānatthañca puññatthañca -pa-. Dānatthañca yaññatthañca. Dānatthañca saggatthañca. Dānatthañca bījatthañca. Dānatthañca vīmaṃsatthañca. Dānatthañca davatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Dānatthañca ārogyatthañca -pa-. Dānatthañca sukhatthañca. Dānatthañca bhesajjatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Puññatthañca yaññatthañca -pa-. Puññatthañca saggatthañca. Puññatthañca bījatthañca. Puññatthañca vīmaṃsatthañca. Puññatthañca davatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Puññatthañca ārogyatthañca -pa-. Puññatthañca sukhatthañca.
Puññatthañca bhesajjatthañca. Puññatthañca dānatthañca ceteti upakkamati
muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Yaññatthañca saggatthañca -pa-. Yaññatthañca bījatthañca.
Yaññatthañca vīmaṃsatthañca. Yaññatthañca davatthañca ceteti upakkamati
muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Yaññatthañca ārogyatthañca -pa-. Yaññatthañca sukhatthañca.
Yaññatthañca bhesajjatthañca. Yaññatthañca dānatthañca. Yaññatthañca
puññatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Saggatthañca bījatthañca -pa-. Saggatthañca vīmaṃsatthañca.
Saggatthañca davatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti
saṃghādisesassa.

Saggatthañca ārogyatthañca -pa-. Saggatthañca sukhatthañca.
Saggatthañca bhesajjatthañca. Saggatthañca dānatthañca. Saggatthañca
puññatthañca. Saggatthañca yaññatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti
saṃghādisesassa.

Bījatthañca vīmaṃsatthañca -pa-. Bījatthañca davatthañca ceteti
upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Bījatthañca ārogyatthañca -pa-. Bījatthañca sukhatthañca. Bījatthañca
bhesajjatthañca. Bījatthañca dānatthañca. Bījatthañca puññatthañca.
Bījatthañca yaññatthañca. Bījatthañca saggatthañca ceteti upakkamati
muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Vīmaṃsatthañca davatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti
saṃghādisesassa.

Vīmaṃsatthañca ārogyatthañca -pa-. Vīmaṃsatthañca sukhatthañca.
Vīmaṃsatthañca bhesajjatthañca. Vīmaṃsatthañca dānatthañca.
Vīmaṃsatthañca puññatthañca. Vīmaṃsatthañca yaññatthañca.
Vīmaṃsatthañca saggatthañca. Vīmaṃsatthañca bījatthañca ceteti
upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Davatthañca ārogyatthañca -pa-. Davatthañca sukhatthañca.
Davatthañca bhesajjatthañca. Davatthañca dānatthañca. Davatthañca
puññatthañca. Davatthañca yaññatthañca. Davatthañca saggatthañca.
Davatthañca bījatthañca. Davatthañca vīmaṃsatthañca ceteti upakkamati
muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Ekamūlakassa baddhacakkaraṃ niṭṭhitam.

Ārogyatthañca sukhatthañca bhesajjatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa -pa-. Ārogyatthañca sukhatthañca davatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Dumūlakassa khaṇḍacakkam.

Sukhatthañca bhesajjatthañca dānatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa -pa-. Sukhatthañca bhesajjatthañca davatthañca -pa-. Sukhatthañca bhesajjatthañca ārogyatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Dumūlakassa baddhacakkam, saṃkhittam.

Vīmaṃsatthañca davatthañca ārogyatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa -pa-. Vīmaṃsatthañca davatthañca bījatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Dumūlakam niṭṭhitam.

Timūlakampi catumūlakampi pañcamūlakampi chamūlakampi sattamūlakampi aṭṭhamūlakampi navamūlakampi evameva vitthāretabbar.

Idam sabbamūlakam

243. Ārogyatthañca sukhatthañca bhesajjatthañca dānatthañca puññatthañca yaññatthañca saggatthañca bījatthañca vīmaṃsatthañca davatthañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Sabbamūlakam niṭṭhitam.

244. Nīlañca pītakañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Nīlañca lohitañca -pa-. Nīlañca odātañca. Nīlañca takkavaṇṇaṇca. Nīlañca dakavaṇṇaṇca. Nīlañca telavaṇṇaṇca. Nīlañca khīravaṇṇaṇca. Nīlañca dadhivaṇṇaṇca. Nīlañca sappivaṇṇaṇca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Ekamūlakassa khaṇḍacakkam niṭṭhitam.

245. Pītakañca lohitakañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Pītakañca odātañca -pa-. Pītakañca takkavaṇṇaṇca. Pītakañca dakavaṇṇaṇca. Pītakañca telavaṇṇaṇca. Pītakañca khīravaṇṇaṇca. Pītakañca dadhivaṇṇaṇca. Pītakañca sappivaṇṇaṇca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Pītakañca nīlañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Ekamūlakassa baddhacakkam.

246. Lohitakañca odātañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Lohitakañca takkavaṇṇaṇca -pa-. Lohitakañca dakavaṇṇaṇca. Lohitakañca telavaṇṇaṇca. Lohitakañca khīravaṇṇaṇca. Lohitakañca dadhivaṇṇaṇca. Lohitakañca sappivaṇṇaṇca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Lohitakañca nīlañca -pa-. Lohitakañca pītakañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Odātañca takkavaṇṇaṇca -pa-. Odātañca dakavaṇṇaṇca. Odātañca telavaṇṇaṇca. Odātañca khīravaṇṇaṇca. Odātañca dadhivaṇṇaṇca. Odātañca sappivaṇṇaṇca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Odātañca nīlañca -pa-. Odātañca pītakañca. Odātañca lohitakañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Takkavaṇṇaṇca dakavaṇṇaṇca -pa-. Takkavaṇṇaṇca telavaṇṇaṇca. Takkavaṇṇaṇca khīravaṇṇaṇca. Takkavaṇṇaṇca dadhivaṇṇaṇca. Takkavaṇṇaṇca sappivaṇṇaṇca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Takkavaṇṇaṇca nīlañca -pa-. Takkavaṇṇaṇca pītakañca. Takkavaṇṇaṇca lohitakañca. Takkavaṇṇaṇca odātañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Dakavaṇṇaṇṇa telavaṇṇaṇṇa -pa-. Dakavaṇṇaṇṇa khīravaṇṇaṇṇa.
Dakavaṇṇaṇṇa dadhivaṇṇaṇṇa. Dakavaṇṇaṇṇa sappivaṇṇaṇṇa ceteti
upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Dakavaṇṇaṇṇa nīlaṇṇa -pa-. Dakavaṇṇaṇṇa pītakaṇṇa. Dakavaṇṇaṇṇa
lohitakaṇṇa. Dakavaṇṇaṇṇa odātaṇṇa. Dakavaṇṇaṇṇa takkavaṇṇaṇṇa ceteti
upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Telavaṇṇaṇṇa khīravaṇṇaṇṇa -pa-. Telavaṇṇaṇṇa dadhivaṇṇaṇṇa.
Telavaṇṇaṇṇa sappivaṇṇaṇṇa ceteti upakkamati muccati, āpatti
saṃghādisesassa.

Telavaṇṇaṇṇa nīlaṇṇa -pa-. Telavaṇṇaṇṇa pītakaṇṇa. Telavaṇṇaṇṇa
lohitakaṇṇa. Telavaṇṇaṇṇa odātaṇṇa. Telavaṇṇaṇṇa takkavaṇṇaṇṇa.
Telavaṇṇaṇṇa dakavaṇṇaṇṇa ceteti upakkamati muccati, āpatti
saṃghādisesassa.

Khīravaṇṇaṇṇa dadhivaṇṇaṇṇa -pa-. Khīravaṇṇaṇṇa sappivaṇṇaṇṇa
ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Khīravaṇṇaṇṇa nīlaṇṇa -pa-. Khīravaṇṇaṇṇa pītakaṇṇa. Khīravaṇṇaṇṇa
lohitakaṇṇa. Khīravaṇṇaṇṇa odātaṇṇa. Khīravaṇṇaṇṇa takkavaṇṇaṇṇa.
Khīravaṇṇaṇṇa dakavaṇṇaṇṇa. Khīravaṇṇaṇṇa telavaṇṇaṇṇa ceteti
upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Dadhivaṇṇaṇṇa sappivaṇṇaṇṇa ceteti upakkamati muccati, āpatti
saṃghādisesassa.

Dadhivaṇṇaṇṇa nīlaṇṇa -pa-. Dadhivaṇṇaṇṇa pītakaṇṇa. Dadhivaṇṇaṇṇa
lohitakaṇṇa. Dadhivaṇṇaṇṇa odātaṇṇa. Dadhivaṇṇaṇṇa takkavaṇṇaṇṇa.
Dadhivaṇṇaṇṇa dakavaṇṇaṇṇa. Dadhivaṇṇaṇṇa telavaṇṇaṇṇa.
Dadhivaṇṇaṇṇa khīravaṇṇaṇṇa ceteti upakkamati muccati, āpatti
saṃghādisesassa.

Sappivaṇṇaṇṇa nīlaṇṇa ceteti upakkamati muccati, āpatti
saṃghādisesassa.

Sappivaṇṇaṇṇa pītakaṇṇa -pa-. Sappivaṇṇaṇṇa lohitakaṇṇa.
Sappivaṇṇaṇṇa odātaṇṇa. Sappivaṇṇaṇṇa takkavaṇṇaṇṇa. Sappivaṇṇaṇṇa
dakavaṇṇaṇṇa. Sappivaṇṇaṇṇa telavaṇṇaṇṇa. Sappivaṇṇaṇṇa khīravaṇṇaṇṇa.
Sappivaṇṇaṇṇa dadhivaṇṇaṇṇa ceteti upakkamati muccati, āpatti
saṃghādisesassa.

Ekamūlakassa baddhacakkaraṃ niṭṭhitaṃ.

Nīlañca pītakañca lohitakañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṅghādisesassa -pa-. Nīlañca pītakañca sappivaṇṇaṇca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Dumūlakassa khaṇḍacakkaṃ.

Pītakañca lohitakañca odātañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṅghādisesassa -pa-. Pītakañca lohitakañca sappivaṇṇaṇca -pa-. Pītakañca lohitakañca nīlañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Dumūlakassa baddhacakkaṃ, saṅkhittaṃ.

Dadhivaṇṇaṇca sappivaṇṇaṇca nīlañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṅghādisesassa -pa-. Dadhivaṇṇaṇca sappivaṇṇaṇca khīravaṇṇaṇca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Dumūlakaṃ niṭṭhitaṃ.

Timūlakampi catumūlakampi pañcamūlakampi chamūlakampi sattamūlakampi aṭṭhamūlakampi navamūlakampi evameva vitthāretabbaṃ.

Idaṃ sabbamūlakaṃ

247. Nīlañca pītakañca lohitakañca odātañca takkavaṇṇaṇca dakavaṇṇaṇca telavaṇṇaṇca khīravaṇṇaṇca dadhivaṇṇaṇca sappivaṇṇaṇca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Sabbamūlakaṃ niṭṭhitaṃ.

248. Ārogyatthañca nīlañca¹ ceteti upakkamati muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Ārogyatthañca sukhatthañca nīlañca pītakañca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṅghādisesassa.

---

1. Ārogyatthaṃ nīlaṃ (?)

Ārogyatthaṅca sukhatthaṅca bhesajjattaṅca nīlaṅca pītakaṅca
lohitakaṅca ceteti upakkamati muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Ubhato vaḍḍhakam evameva vaḍḍhetabbaṃ.

Ārogyatthaṅca sukhatthaṅca bhesajjattaṅca dānatthaṅca puññattaṅca
yaññattaṅca saggattaṅca bijattaṅca vīmaṃsatthaṅca davatthaṅca nīlaṅca
pītakaṅca lohitakaṅca odātaṅca takkavaṇṇaṅca dakavaṇṇaṅca telavaṇṇaṅca
khīravaṇṇaṅca dadhivaṇṇaṅca sappivaṇṇaṅca ceteti upakkamati muccati,
āpatti saṅghādisesassa.

Missakacakkam niṭṭhitam.

249. Nīlam mocessāmīti ceteti upakkamati, pītakam muccati, āpatti
saṅghādisesassa.

Nīlam mocessāmīti ceteti upakkamati, lohitakam -pa-. Odātam.
Takkavaṇṇam. Dakavaṇṇam. Telavaṇṇam. Khīravaṇṇam. Dadhivaṇṇam.
Sappivaṇṇam muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Khaṇḍacakkam niṭṭhitam.

250. Pītakam mocessāmīti ceteti upakkamati, lohitakam muccati, āpatti
saṅghādisesassa.

Pītakam mocessāmīti ceteti upakkamati, odātam -pa-. Takkavaṇṇam.
Dakavaṇṇam. Telavaṇṇam. Khīravaṇṇam. Dadhivaṇṇam. Sappivaṇṇam.
Nīlam muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Baddhacakkamūlam saṅkhittam.

251. Sappivaṇṇam mocessāmīti ceteti upakkamati, nīlam muccati, āpatti
saṅghādisesassa.

Sappivaṇṇam mocessāmīti ceteti upakkamati, pītakam -pa-. Lohitakam.
Odātam. Takkavaṇṇam. Dakavaṇṇam. Telavaṇṇam. Khīravaṇṇam.
Dadhivaṇṇam muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Kucchicakkam niṭṭhitam.

252. Pītakam mocessāmīti ceteti upakkamati, nīlam muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Lohitakam -pa-. Odātam. Takkavaṇṇam. Dakavaṇṇam. Telavaṇṇam. Khīravaṇṇam. Dadhivaṇṇam. Sappivaṇṇam mocessāmīti ceteti upakkamati, nīlam muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Piṭṭhicakkassa paṭhamam gamanam niṭṭhitam.

253. Lohitakam mocessāmīti ceteti upakkamati, pītakam muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Odātam -pa-. Takkavaṇṇam. Dakavaṇṇam. Telavaṇṇam. Khīravaṇṇam. Dadhivaṇṇam. Sappivaṇṇam. Nīlam mocessāmīti ceteti upakkamati, pītakam muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Piṭṭhicakkassa dutiyam gamanam niṭṭhitam.

254. Odātam mocessāmīti ceteti upakkamati, lohitakam muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Takkavaṇṇam -pa-. Dakavaṇṇam. Telavaṇṇam. Khīravaṇṇam. Dadhivaṇṇam. Sappivaṇṇam. Nīlam. Pītakam mocessāmīti ceteti upakkamati, lohitakam muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Piṭṭhicakkassa tatiyam gamanam niṭṭhitam.

255. Takkavaṇṇam mocessāmīti ceteti upakkamati, odātam muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Dakavaṇṇam -pa-. Telavaṇṇam. Khīravaṇṇam. Dadhivaṇṇam. Sappivaṇṇam. Nīlam. Pītakam. Lohitakam mocessāmīti ceteti upakkamati, odātam muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Piṭṭhicakkassa catuttham gamanam niṭṭhitam.

256. Dakavaṇṇam mocessāmīti ceteti upakkamati, takkavaṇṇam muccati, āpatti saṅghādisesassa.

Telavaṇṇaṃ -pa-. Khīravaṇṇaṃ. Dadhivaṇṇaṃ. Sappivaṇṇaṃ. Nīlaṃ. Pītaṃ. Lohitaṃ. Odātaṃ mocessāmīti ceteti upakkamati, takkavaṇṇaṃ muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Piṭṭhicakkassa pañcamaṃ gamaṇaṃ niṭṭhitaṃ.

257. Telavaṇṇaṃ mocessāmīti ceteti upakkamati, dakavaṇṇaṃ muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Khīravaṇṇaṃ -pa-. Dadhivaṇṇaṃ. Sappivaṇṇaṃ. Nīlaṃ. Pītaṃ. Lohitaṃ. Odātaṃ. Takkavaṇṇaṃ mocessāmīti ceteti upakkamati, dakavaṇṇaṃ muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Piṭṭhicakkassa chaṭṭhaṃ gamaṇaṃ niṭṭhitaṃ.

258. Khīravaṇṇaṃ mocessāmīti ceteti upakkamati, telavaṇṇaṃ muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Dadhivaṇṇaṃ -pa-. Sappivaṇṇaṃ. Nīlaṃ. Pītaṃ. Lohitaṃ. Odātaṃ. Takkavaṇṇaṃ. Dakavaṇṇaṃ mocessāmīti ceteti upakkamati, telavaṇṇaṃ muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Piṭṭhicakkassa sattamaṃ gamaṇaṃ niṭṭhitaṃ.

259. Dadhivaṇṇaṃ mocessāmīti ceteti upakkamati, khīravaṇṇaṃ muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Sappivaṇṇaṃ -pa-. Nīlaṃ. Pītaṃ. Lohitaṃ. Odātaṃ. Takkavaṇṇaṃ. Dakavaṇṇaṃ. Telavaṇṇaṃ mocessāmīti ceteti upakkamati, khīravaṇṇaṃ muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Piṭṭhicakkassa aṭṭhamaṃ gamaṇaṃ niṭṭhitaṃ.

260. Sappivaṇṇaṃ mocessāmīti ceteti upakkamati, dadhivaṇṇaṃ muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Nīlaṃ -pa-. Pītaṃ. Lohitaṃ. Odātaṃ. Takkavaṇṇaṃ. Dakavaṇṇaṃ. Telavaṇṇaṃ. Khīravaṇṇaṃ mocessāmīti ceteti upakkamati, dadhivaṇṇaṃ muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Piṭṭhicakkassa navamaṃ gamaṇaṃ niṭṭhitaṃ.

261. Nīlaṃ mocessāmīti ceteti upakkamati, sappivaṇṇaṃ muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Pītakaṃ -pa-. Lohitakaṃ. Odātaṃ. Takkavaṇṇaṃ. Dakavaṇṇaṃ. Telavaṇṇaṃ. Khīravaṇṇaṃ. Dadhivaṇṇaṃ mocessāmīti ceteti upakkamati, sappivaṇṇaṃ muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Piṭṭhicakkassa dasamaṃ gamaṇaṃ niṭṭhitaṃ.

Piṭṭhicakkaṃ niṭṭhitaṃ.

262. Ceteti upakkamati muccati, āpatti saṃghādisesassa.

Ceteti upakkamati na muccati, āpatti thullaccayassa.

Ceteti na upakkamati muccati, anāpatti.

Ceteti na upakkamati na muccati, anāpatti.

Na ceteti upakkamati muccati, anāpatti.

Na ceteti upakkamati na muccati, anāpatti.

Na ceteti na upakkamati muccati, anāpatti.

Na ceteti na upakkamati na muccati, anāpatti.

Anāpatti supinantaṇa namocanādhippāyassa ummattakassa khittacittassa vedanāṭṭassa ādikammikassāti.

Vinītavatthu-uddānagāthā

Supinocārāpassāvo, vitakkuṇhodakena ca.

Bhesajjaṃ kaṇḍuvaṃ maggo, vatthi jantāgharupakkamo¹.

Sāmaṇero ca sutto ca, ūru muṭṭhinā pīlayi.

Ākāse thambhaṃ nijjhāyi, chiddaṃ kaṭṭhena ghaṭṭayi.

Soto udañjalaṃ dhāvaṃ, pupphāvaliyaṃ pokkharaṃ.

Vālikā kaddamusseko², sayanaṅguṭṭhakena cāti.

1. Jantagupakkamo (Sī), jantāgharaṃ ūru (Syā)

2. Kaddamoseko (?)

Vinītavatthu

263. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno supinantena asuci mucci. Tassa kukkucam ahosi “Bhagavatā sikkhāpadam paññattam, kacci nu kho aham saṅghādisesam āpattim āpanno”ti. Bhagavato etamattham ārocesi. Anāpatti bhikkhu supinantenāti. (1)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno uccāram karontassa asuci mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Nāham Bhagavā mocanādhippāyoti. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (2)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno passāvam karontassa asuci mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (3)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno kāmavitakkaṃ vitakkentassa asuci mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu vitakkentassāti. (4)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno uṇhodakena nhāyantassa asuci mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Kimcitto tvaṃ bhikkhūti. Nāham Bhagavā mocanādhippāyoti. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (5)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa uṇhodakena nhāyantassa asuci mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno saṅghādisesanti. (6)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa uṇhodakena nhāyantassa asuci na mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṅghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (7)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno aṅgaḷāte vaṇo hoti. Bhesajjena¹ ālīpentassa asuci mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (8)

---

1. Tassa bhesajjena (?)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno aṅgajāte vaṇo hoti. Mocanādhippāyassa¹ bhesajjena ālimpentassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (9-10)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno aṇḍaṃ kaṇḍuvantassa asuci mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (11)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa aṇḍaṃ kaṇḍuvantassa² asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (12-13)

264. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno maggaṃ gacchantassa asuci mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (14)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa maggaṃ gacchantassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassā, āpatti thullaccayassāti. (15-16)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno vatthiṃ gahetvā passāvaṃ karontassa asuci mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (17)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa vatthiṃ gahetvā passāvaṃ karontassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (18-19)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno jantāghare udaravattīṃ tāpentassa asuci mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (20)

---

1. Tassa mocanādhippāyassa (Syā)

2. Kaṇḍūvantassa (Sī)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa jantāghare udaravaṭṭim tāpentassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṅghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (21-22)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno jantāghare upajjhāyassa piṭṭhiparikammaṃ karontassa asuci mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (23)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa jantāghare upajjhāyassa piṭṭhiparikammaṃ karontassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṅghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (24-25)

265. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno ūruṃ ghaṭṭāpentassa asuci mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (26)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa ūruṃ ghaṭṭāpentassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṅghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (27-28)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu mocanādhippāyo aññataram sāmaṇeram etadavoca “ehi me tvaṃ āvuso samaṇera aṅgajātam gaṇhāhi”ti. So tassa aṅgajātam aggahesi. Tasseva asuci mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno saṅghādisesanti. (29)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu suttassa sāmaṇerassa aṅgajātam aggahesi. Tasseva asuci mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṅghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (30)

266. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa ūrūhi aṅgajātam pīlentassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṅghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (31-32)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa muṭṭhinā aṅgajātaṃ pīlentassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (33-34)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa ākāse kaṭṭim kamentassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (35-36)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno kāyaṃ thambhentassa asuci mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (37)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa kāyaṃ thambhentassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (38-39)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sāratto mātugāmassa aṅgajātaṃ upanijjhāyi. Tassa asuci mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa. Na ca bhikkhave sārattena mātugāmassa aṅgajātaṃ upanijjhāyitabbaṃ, yo upanijjhāyeyya, āpatti dukkaṭassāti. (40)

267. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa tālacchiddaṃ aṅgajātaṃ pavesentassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (41-42)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa kaṭṭhena aṅgajātaṃ ghaṭṭentassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (43-44)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno paṭisote nhāyantassa asuci mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu na mocanādhippāyassāti. (45)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa paṭisote nhāyantassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (46-47)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno udañjalaṃ kīḷantassa asuci mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (48)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa udañjalaṃ kīḷantassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (49-50)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno udake dhāvantaṃ asuci mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (51)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa udake dhāvantaṃ asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (52-53)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno pupphāvalikaṃ¹ kīḷantassa asuci mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (54)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa pupphāvaliyaṃ kīḷantassa asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkuccaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (55-56)

---

1. Pupphāvaliyaṃ (Syā, Ka)

268. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno pokkharavane dhāvantaṃ asuci mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (57)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa pokkharavane dhāvantaṃ asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (58-59)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa vālikaṃ aṅgajātaṃ pavesantaṃ asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (60-61)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa kaddamaṃ aṅgajātaṃ pavesantaṃ asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (62-63)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno udakena aṅgajātaṃ osiñcantaṃ asuci mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu namocanādhippāyassāti. (64)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa udakena aṅgajātaṃ osiñcantaṃ asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (65-66)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa sayane aṅgajātaṃ ghaṭṭantaṃ asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (67-68)

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mocanādhippāyassa aṅguṭṭhena aṅgajātaṃ ghaṭṭantaṃ asuci mucci -pa- asuci na mucci. Tassa kukkucçaṃ

ahosi “Bhagavatā sikkhāpadam paññattam, kacci nu kho aham samghādisesam āpattim āpanno”ti. Bhagavato etamattam ārocesi. Anāpatti bhikkhu samghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (69-70)

Sukkavissatṭhisikkhāpadam niṭṭhitam paṭhamam.

2. Kāyasaṃsaggasikkhāpada

269. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvatthiyam viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmā Udāyī araññe viharati, tassāyasmato vihāro abhirūpo hoti dassanīyo pāsādiko majjhegabbho samantāpariyāgāro, supaññattam mañcapīṭham bhisibbohanam, pānīyam paribhojanīyam sūpaṭṭhitam, pariveṇam susammaṭṭham. Bahū manussā āyasmato Udāyissa vihārapekkhakā āgacchanti. Aññataropi brāhmaṇo sapajāpatiko yenāyasmā Udāyī tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmantam Udāyīm etadavoca “icchāma mayam bhoto Udāyissa vihāram pekkhitun”ti. Tena hi brāhmaṇa pekkhassūti avāpuraṇam¹ ādāya ghaṭikam ugghāṭetvā kavātam paṇāmetvā vihāram pāvisi, sopi kho brāhmaṇo āyasmato Udāyissa piṭṭhito pāvisi, sāpi kho brāhmaṇī tassa brāhmaṇassa piṭṭhito pāvisi. Atha kho āyasmā Udāyī ekacce vātapāne vivaranto ekacce vātapāne thakento gabbham anuparigantvā piṭṭhito āgantvā tassā brāhmaṇiyā aṅgamaṅgāni parāmasi. Atha kho so brāhmaṇo āyasmatā Udāyīnā saddhim paṭisammoditvā agamāsi. Atha kho so brāhmaṇo attamano attamanavācam nicchāresi “uḷārā ime samaṇā Sakyaputtīyā, ye ime evarūpe araññe viharanti, bhavaṃpi Udāyī uḷāro, yo evarūpe araññe viharatī”ti.

Evam vutte sā brāhmaṇī tam brāhmaṇam etadavoca “kuto tassa uḷāratatā, yatheva me tvam aṅgamaṅgāni parāmasi, evameva me samaṇo Udāyī aṅgamaṅgāni parāmasī”ti. Atha kho so brāhmaṇo ujjhāyati khiyyati vipāceti “alajjino ime samaṇā Sakyaputtīyā dussilā musāvādino, ime hi nāma dhammacārino samacārino brahmacārino

---

1. Apāpuraṇam (Syā)

saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā paṭijānissanti. Natthi imesaṃ sāmaññaṃ, natthi imesaṃ brahmaññaṃ, naṭṭhaṃ imesaṃ sāmaññaṃ, naṭṭhaṃ imesaṃ brahmaññaṃ, kuto imesaṃ sāmaññaṃ, kuto imesaṃ brahmaññaṃ, apagatā ime sāmañña, apagatā ime brahmañña. Kathaṃ hi nāma samaṇo Udāyī mama bhariyāya aṅgamaṅgāni parāmasissati, na hi sakkā kulitthīhi kuladhītāhi kulakumārīhi kulasuṇhāhi kuladāsīhi ārāmaṃ vā vihāraṃ vā gantuṃ, sace¹ kulitthiyo kuladhītaro² kulakumāriyo kulasuṇhāyo kuladāsīyo ārāmaṃ vā vihāraṃ vā gaccheyyūṃ, tāpi samaṇā Sakyaputtiyā dūseyyun”ti.

Assosūṃ kho bhikkhū tassa brāhmaṇassa ujjhayantassa khiyyantassa vipācentassa, ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Udāyī mātugāmena saddhiṃ kāyasaṃsaggaṃ samāpajjissatī”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Udāyīṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesūṃ. Atha kho Bhagavā etasmiṃ nidāne etasmiṃ pakaraṇe bhikkhusaṅghaṃ sannipātāpetvā āyasmantaṃ Udāyīṃ paṭipucchi “saccaṃ kira tvaṃ Udāyī mātugāmena saddhiṃ kāyasaṃsaggaṃ samāpajjasi”ti. Saccāṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā “ananucchavikaṃ moghapurisa ananulomikaṃ appatirūpaṃ assāmaṇakaṃ akappiyaṃ akaraṇīyaṃ, kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa mātugāmena saddhiṃ kāyasaṃsaggaṃ samāpajjissasi. Nanu mayā moghapurisa anekapariyāyena virāgāya dhammo desito, no sarāgāya -pa- kāmapariḷāhānaṃ vūpasamo akkhāto. Netāṃ moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

270. “Yo pana bhikkhu otiṇṇo vipariṇatena cittena mātugāmena saddhiṃ kāyasaṃsaggaṃ samāpajjeyya hatthaggaṃ vā veṇiggāhaṃ vā aññatarassa vā aññatarassa vā aṅgassa parāmasanaṃ, saṃghādiseso”ti.

271. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa-. Ayaṃ imasmiṃ atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

1. Sace hi (Syā)

2. Kuladhītāyo (Sī, Syā)

Otiṇṇo nāma sāratto apekkhavā paṭibaddhacitto.

Vipariṇatanti rattam̐pi cittam̐ vipariṇatam̐, duṭṭham̐pi cittam̐ vipariṇatam̐, mūḷham̐pi cittam̐ vipariṇatam̐. Api ca rattam̐ cittam̐ imasmim̐ atthe adhippetam̐ “vipariṇatan”ti.

Mātugāmo nāma manussitthī, na yakkhī, na petī, na tiracchānagatā, antamaso tadahujātāpi dārikā, pageva mahattarī.

Saddhinti ekato.

Kāyasaṃsaggaṃ samāpajjeyyāti ajjhācāro vuccati.

Hattho nāma kapparam̐ upādāya yāva agganakhā.

Veṇī nāma suddhakesā vā suttamissā vā mālāmissā vā hiraññamissā vā suvaṇṇamissā vā muttāmissā vā maṇimissā vā.

Aṅgam̐ nāma hatthañca veṇiñca ṭhapetvā avasesam̐ aṅgam̐ nāma.

272. Āmasanā, parāmasanā, omasanā, ummasanā, olaṅghanā, ullaṅghanā, ākaḍḍhanā, patikaḍḍhanā, abhiniggaṇhanā, abhinippīlanā, gahaṇam̐, chupanam̐.

Āmasanā nāma āmaṭṭhamattā.

Parāmasanā nāma itocito ca saṃcopanā.

Omasanā nāma heṭṭhā oropanā.

Ummasānā nāma uddham̐ uccāraṇā.

Olaṅghanā nāma heṭṭhā onamanā.

Ullaṅghanā nāma uddham̐ uccāraṇā.

Ākaḍḍhanā nāma āviñchanā¹.

Patikaḍḍhanā nāma patippanāmanā.

Abhiniggaṇhanā nāma aṅgam̐ gahetvā nippīlanā.

Abhinippīlanā nāma kenaci saha nippīlanā.

Gahaṇam̐ nāma gahitamattam̐.

Chupanam̐ nāma phuṭṭhamattam̐.

Saṃghādisesoti -pa- tenapi vuccati “saṃghādiseso”ti.

---

1. Āviñjanā (Sī, Syā)

273. Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ itthiyā kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati omasati ummasati olaṅgheti ullaṅgheti ākaḍḍhati patikaḍḍhati abhiniggaṇhāti abhinippīleti gaṇhāti chupati, āpatti saṃghādisesassa.

Itthī ca hoti vematiko sāratto ca, bhikkhu ca naṃ itthiyā kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti thullaccayassa.

Itthī ca hoti paṇḍakasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ itthiyā kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti thullaccayassa.

Itthī ca hoti purisasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ itthiyā kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti thullaccayassa.

Itthī ca hoti tiracchānagatasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ itthiyā kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti thullaccayassa.

Paṇḍako ca hoti paṇḍakasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ paṇḍakassa kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti thullaccayassa.

Paṇḍako ca hoti vematiko sāratto ca, bhikkhu ca naṃ paṇḍakassa kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dukkaṭassa.

Paṇḍako ca hoti purisasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ paṇḍakassa kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dukkaṭassa.

Paṇḍako ca hoti tiracchānagatasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ paṇḍakassa kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dukkaṭassa.

Paṇḍako ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ paṇḍakassa kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dukkaṭassa.

Puriso ca hoti purisasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ purisassa kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dukkaṭassa.

Puriso ca hoti vematiko -pa-. Puriso ca hoti tiracchānagatasaññī. Puriso ca hoti itthisaññī. Puriso ca hoti paṇḍakasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ purisassa kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dukkaṭassa.

Tiracchānagato ca hoti tiracchānagatasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ tiracchānagatassa kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dukkaṭassa.

Tiracchānagato ca hoti vematiko -pa-. Tiracchānagato ca hoti itthisaññī. Tiracchānagato ca hoti paṇḍakasaññī. Tiracchānagato ca hoti purisasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ tiracchānagatassa kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dukkaṭassa.

Ekamūlakam niṭṭhitam.

274. Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ dvinnam itthīnam kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnam saṃghādisesānam.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam vematiko sāratto ca, bhikkhu ca naṃ dvinnam itthīnam kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnam thullaccayānam.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam paṇḍakasaññī -pa- purisasaññī. Tiracchānagatasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ dvinnam itthīnam kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnam thullaccayānam.

Dve paṇḍakā dvinnam paṇḍakānam paṇḍakasaññi sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam paṇḍakānam kāyena kāyam āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnam thullaccayānam.

Dve paṇḍakā dvinnam paṇḍakānam vematiko -pa- purisasaññi. Tiracchānagatasaññi. Itthisaññi sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam paṇḍakānam kāyena kāyam āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnam dukkaṭānam.

Dve purisā dvinnam purisānam purisasaññi sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam purisānam kāyena kāyam āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnam dukkaṭānam.

Dve purisā dvinnam purisānam vematiko -pa- tiracchānagatasaññi. Itthisaññi. Paṇḍakasaññi sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam purisānam kāyena kāyam āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnam dukkaṭānam.

Dve tiracchānagatā dvinnam tiracchānagatānam tiracchānagatasaññi sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam tiracchānagatānam kāyena kāyam āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnam dukkaṭānam.

Dve tiracchānagatā dvinnam tiracchānagatānam vematiko -pa- itthisaññi. Paṇḍakasaññi. Purisasaññi sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam tiracchānagatānam kāyena kāyam āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnam dukkaṭānam.

275. Itthi ca paṇḍako ca ubhinnaṃ itthisaññi sāratto ca, bhikkhu ca nam ubhinnaṃ kāyena kāyam āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa.

Itthi ca paṇḍako ca ubhinnaṃ vematiko sāratto ca, bhikkhu ca nam ubhinnaṃ kāyena kāyam āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti thullaccayena dukkaṭassa.

Itthi ca paṇḍako ca ubhinnaṃ paṇḍakasaññi sāratto ca, bhikkhu ca nam ubhinnaṃ kāyena kāyam āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnam thullaccayānam.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnaṃ purisasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ ubhinnaṃ kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti thullaccayena dukkaṭassa.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnaṃ tiracchānagatasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ ubhinnaṃ kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti thullaccayena dukkaṭassa.

Itthī ca puriso ca ubhinnaṃ itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ ubhinnaṃ kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa.

Itthī ca puriso ca ubhinnaṃ vematiko -pa- paṇḍakasaññī. Purisasaññī. Tiracchānagatasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ ubhinnaṃ kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti thullaccayena dukkaṭassa.

Itthī ca tiracchānagato ca ubhinnaṃ itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ ubhinnaṃ kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa.

Itthī ca tiracchānagato ca ubhinnaṃ vematiko -pa- paṇḍakasaññī. Purisasaññī. Tiracchānagatasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ ubhinnaṃ kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti thullaccayena dukkaṭassa.

Paṇḍako ca puriso ca ubhinnaṃ paṇḍakasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ ubhinnaṃ kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti thullaccayena dukkaṭassa.

Paṇḍako ca puriso ca ubhinnaṃ vematiko -pa- purisasaññī. Tiracchānagatasaññī. Itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ ubhinnaṃ kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ.

Paṇḍako ca tiracchānagato ca ubhinnaṃ paṇḍakasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ ubhinnaṃ kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti thullaccayena dukkaṭassa.

Paṇḍako ca tiracchānagato ca ubhinnaṃ vematiko -pa- purisasaññī.
Tiracchānagatasaññī. Itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ ubhinnaṃ kāyena
kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ.

Puriso ca tiracchānagato ca ubhinnaṃ purisasaññī sāratto ca, bhikkhu
ca naṃ ubhinnaṃ kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati,
āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ.

Puriso ca tiracchānagato ca ubhinnaṃ
vematiko -pa- tiracchānagatasaññī. Itthisaññī. Paṇḍakasaññī sāratto ca,
bhikkhu ca naṃ ubhinnaṃ kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti
chupati, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ.

Dumūlakaṃ niṭṭhitaṃ.

276. Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ itthiyā kāyena
kāyapaṭibaddhaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti
thullaccayassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnaṃ itthīnaṃ itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ
dvinnaṃ itthīnaṃ kāyena kāyapaṭibaddhaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti
chupati, āpatti dvinnaṃ thullaccayānaṃ -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnaṃ itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ
ubhinnaṃ kāyena kāyapaṭibaddhaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati,
āpatti thullaccayena dukkaṭassa -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ itthiyā
kāyapaṭibaddhena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti
thullaccayassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnaṃ itthīnaṃ itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ
dvinnaṃ itthīnaṃ kāyapaṭibaddhena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti
chupati, āpatti dvinnaṃ thullaccayānaṃ -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnaṃ itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ
ubhinnaṃ kāyapaṭibaddhena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati,
āpatti thullaccayena dukkaṭassa -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam itthiyā kāyapaṭibaddhena kāyapaṭibaddham āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dukkaṭassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam itthīnam kāyapaṭibaddhena kāyapaṭibaddham āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam ubhinnam kāyapaṭibaddhena kāyapaṭibaddham āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam itthiyā nissaggiyena kāyam āmasati, āpatti dukkaṭassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam itthīnam nissaggiyena kāyam āmasati, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam ubhinnam nissaggiyena kāyam āmasati, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam itthiyā nissaggiyena kāyapaṭibaddham āmasati, āpatti dukkaṭassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam itthīnam nissaggiyena kāyapaṭibaddham āmasati, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam ubhinnam nissaggiyena kāyapaṭibaddham āmasati, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam itthiyā nissaggiyena nissaggiyam āmasati, āpatti dukkaṭassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam itthīnam nissaggiyena nissaggiyam āmasati, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam ubhinnam nissaggiyena nissaggiyam āmasati, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Bhikkhupeyyālo niṭṭhito.

277. Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, itthī ca naṃ bhikkhussa kāyena kāyaṃ āmasati parāmasati omasati ummasati olaṅgheti ullaṅgheti ākaḍḍhati patikaḍḍhati abhiniggaṇhāti abhinippīleti gaṇhāti chupati, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassaṃ paṭivijānāti, āpatti saṅghādisesassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnāṃ itthīnaṃ itthisaññī sāratto ca, itthiyo ca naṃ bhikkhussa kāyena kāyaṃ āmasanti parāmasanti omasanti ummasanti olaṅghenti ullaṅghenti ākaḍḍhanti patikaḍḍhanti abhiniggaṇhanti abhinippīlenti gaṇhanti chupanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassaṃ paṭivijānāti, āpatti dvinnāṃ saṅghādisesānaṃ -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnaṃ itthisaññī sāratto ca, ubho ca naṃ bhikkhussa kāyena kāyaṃ āmasanti parāmasanti -pa- gaṇhanti chupanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassaṃ paṭivijānāti, āpatti saṅghādisesena dukkaṭassa -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, itthī ca naṃ bhikkhussa kāyena kāyapaṭibaddhaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassaṃ paṭivijānāti, āpatti thullaccayassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnāṃ itthīnaṃ itthisaññī sāratto ca, itthiyo ca naṃ bhikkhussa kāyena kāyapaṭibaddhaṃ āmasanti parāmasanti -pa- gaṇhanti chupanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassaṃ paṭivijānāti, āpatti dvinnāṃ thullaccayānaṃ -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnaṃ itthisaññī sāratto ca, ubho ca naṃ bhikkhussa kāyena kāyapaṭibaddhaṃ āmasanti parāmasanti -pa- gaṇhanti chupanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassaṃ paṭivijānāti, āpatti thullaccayena dukkaṭassa -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, itthī ca naṃ bhikkhussa kāyapaṭibaddhena kāyaṃ āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassaṃ paṭivijānāti, āpatti thullaccayassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, itthiyo ca nam bhikkhussa kāyapaṭibaddhena kāyam āmasanti parāmasanti -pa- gaṇhanti chupanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassam paṭivijānāti, āpatti dvinnam thullaccayānam -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnaṃ itthisaññī sāratto ca, ubho ca nam bhikkhussa kāyapaṭibaddhena kāyam āmasanti parāmasanti -pa- gaṇhanti chupanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassam paṭivijānāti, āpatti thullaccayena dukkaṭassa -pa-.

278. Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, itthī ca nam bhikkhussa kāyapaṭibaddhena kāyapaṭibaddham āmasati parāmasati -pa- gaṇhāti chupati, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassam paṭivijānāti, āpatti dukkaṭassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, itthiyo ca nam bhikkhussa kāyapaṭibaddhena kāyapaṭibaddham āmasanti parāmasanti -pa- gaṇhanti chupanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassam paṭivijānāti, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnaṃ itthisaññī sāratto ca, ubho ca nam bhikkhussa kāyapaṭibaddhena kāyapaṭibaddham āmasanti parāmasanti -pa- gaṇhanti chupanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassam paṭivijānāti, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, itthī ca nam bhikkhussa nissaggiyena kāyam āmasati sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassam paṭivijānāti, āpatti dukkaṭassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, itthiyo ca nam bhikkhussa nissaggiyena kāyam āmasanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassam paṭivijānāti, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnaṃ itthisaññī sāratto ca, ubho ca nam bhikkhussa nissaggiyena kāyam āmasanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassam paṭivijānāti, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, itthī ca naṃ bhikkhussa nissaggiyena kāyapaṭibaddhaṃ āmasati, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassaṃ paṭivijānāti, āpatti dukkaṭassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnaṃ itthīnaṃ itthisaññī sāratto ca, itthiyo ca naṃ bhikkhussa nissaggiyena kāyapaṭibaddhaṃ āmasanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassaṃ paṭivijānāti, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnaṃ itthisaññī sāratto ca, ubho ca naṃ bhikkhussa nissaggiyena kāyapaṭibaddhaṃ āmasanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassaṃ paṭivijānāti, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, itthī ca naṃ bhikkhussa nissaggiyena nissaggiyaṃ āmasati, sevanādhippāyo kāyena vāyamati, na ca phassaṃ paṭivijānāti, āpatti dukkaṭassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnaṃ itthīnaṃ itthisaññī sāratto ca, itthiyo ca naṃ bhikkhussa nissaggiyena nissaggiyaṃ āmasanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati, na ca phassaṃ paṭivijānāti, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnaṃ itthisaññī sāratto ca, ubho ca naṃ bhikkhussa nissaggiyena nissaggiyaṃ āmasanti, sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassaṃ paṭivijānāti, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa-.

279. Sevanādhippāyo kāyena vāyamati phassaṃ paṭivijānāti, āpatti saṃghādisesassa.

Sevanādhippāyo kāyena vāyamati, na ca phassaṃ paṭivijānāti, āpatti dukkaṭassa.

Sevanādhippāyo na ca kāyena vāyamati, phassaṃ paṭivijānāti, anāpatti.

Sevanādhippāyo na ca kāyena vāyamati, na ca phassaṃ paṭivijānāti, anāpatti.

Mokkhādhippāyo kāyena vāyamati, phassaṃ paṭivijānāti, anāpatti.

Mokkhādhippāyo kāyena vāyamati, na ca phassaṃ paṭivijānāti, anāpatti.

Mokkhādhippāyo na ca kāyena vāyamati, phassaṃ paṭivijānāti, anāpatti.

Mokkhādhippāyo na ca kāyena vāyamati, na ca phassaṃ paṭivijānāti,
anāpatti.

280. Anāpatti asañcicca asatiyā ajānantassa asādiyantassa ummattakassa
khittacittassa vedanāṭṭassa ādikammikassāti.

Vinītavatthu-uddānagāthā

Mātā dhītā bhaginī ca, jāyā yakkhī ca paṇḍako.

Suttā matā tiracchānā, dārudhītalikāya ca.

Sampīḷe saṅkamo maggo, rukkho nāvā ca rajju ca.

Daṇḍo pattaṃ paṇāmesi, vande vāyami nacchupeti.

Vinītavatthu

281. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu mātuyā mātupemena
āmasi. Tassa kukkucçaṃ ahoṣi “Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattaṃ, kacci
nu kho ahaṃ saṅghādisesaṃ āpattiṃ āpanno”ti. Bhagavato etamatthaṃ
ārocesi. Anāpatti bhikkhu saṅghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (1)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu dhītuyā dhītupemena
āmasi -pa- bhaginiyā bhaginipemena āmasi. Tassa kukkucçaṃ ahoṣi -pa-
Anāpatti bhikkhu saṅghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (2-3)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu purāṇadutiyikāya
kāyasamsaggaṃ samāpajji. Tassa kukkucçaṃ ahoṣi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ
bhikkhu āpanno saṅghādisesanti. (4)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu yakkhiniyā kāyasamsaggaṃ
samāpajji. Tassa kukkucçaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṅghādisesassa,
āpatti thullaccayassāti. (5)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu paṇḍakassa kāyasāmsaggaṃ samāpajji. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (6)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu suttitthiyā kāyasāmsaggaṃ samāpajji. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno saṃghādisesanti. (7)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu matitthiyā kāyasāmsaggaṃ samāpajji. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (8)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu tiracchānagatitthiyā kāyasāmsaggaṃ samāpajji. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (9)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu dārudhītalikāya kāyasāmsaggaṃ samepajji. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (10)

282. Tena kho pana samayena sambahulā itthiyo aññataraṃ bhikkhuṃ sampīletvā bhāhāparamparāya ānesuṃ. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Sādiyi tvaṃ bhikkhūti. Nāhaṃ Bhagavā sādiyinti. Anāpatti bhikkhu asādiyantassāti. (11)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu itthiyā abhirūḷhaṃ saṅkamaṃ sāratto sañcālesi. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (12)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu itthiṃ paṭipathe passitvā sāratto aṃsakūṭena pahāraṃ adāsi. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno saṃghādisesanti. (13)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu itthiyā abhirūḷhaṃ rukkhaṃ sāratto sañcālesi. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (14)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu itthiyā abhirūḷham nāvaṃ sāratto sañcālesi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (15)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu itthiyā gahitaṃ rajjuṃ sāratto āviñchi¹. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (16)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu itthiyā gahitaṃ daṇḍaṃ sāratto āviñchi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (17)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sāratto itthiṃ pattena paṇāmesi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (18)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu itthiyā vandantiyā sāratto pādaṃ uccāresi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno saṃghādisesanti. (19)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu itthiṃ gahessāmīti vāyavitvā na chupi. Tassa kukkucçaṃ ahosi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (20)

Kāyasamsaggasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ dutiyaṃ.

3. Duṭṭhullavācāsikkhāpada

238. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmā Udāyī araññe viharati. Tassāyasmato vihāro abhirūpo hoti dassaniyo pāsādiko. Tena kho pana samayena sambahulā itthiyo ārāmaṃ āgamaṃsu vihārapekkhikāyo. Atha kho tā

---

1. Āviñji (Sī, Syā)

itthiyo yenāyasmā Udāyī tenupasaṅkamim̄su, upasaṅkamtivā āyasmantaṁ Udāyim̄ etadavocum̄ “icchāma mayam̄ bhante ayyassa vihāram̄ pekkhitun”ti. Atha kho āyasmā Udāyī tā itthiyo vihāram̄ pekkhāpetvā tāsam̄ itthīnam̄ vaccamaggaṁ passāvamaggaṁ ādissa vaṇṇam̄pi bhaṇati avaṇṇam̄pi bhaṇati yācatipi āyācatipi pucchati paṭipucchati ācikkhatipi anusāsati akkosati. Yā tā itthiyo chinnikā dhuttikā ahirikāyo, tā āyasmataṁ Udāyinaṁ saddhim̄ uhasanti ullapanti ujjagghanti uppaṇḍenti. Yā pana tā itthiyo hirimanā, tā nikkhamitvā bhikkhū ujjhāpenti “idaṁ bhante nacchinnam̄ nappatirūpaṁ sāmikenapi mayam̄ evam̄ vuttā na iccheyyāma, kim̄ panāyyena Udāyinaṁ”ti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham̄ hi nāma āyasmā Udāyī mātugāmaṁ duṭṭhullāhi vācāhi obhāsissati”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṁ Udāyim̄ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham̄ ārocesum̄. Atha kho Bhagavā etasmim̄ nidāne etasmim̄ pakaraṇe bhikkhusam̄gham̄ sannipātāpetvā āyasmantaṁ Udāyim̄ paṭipucchi “saccam̄ kira tvam̄ udāyī mātugāmaṁ duṭṭhullāhi vācāhi obhāsasi”ti. Saccam̄ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā “ananucchavikaṁ moghapurisa ananulomikaṁ appatirūpaṁ assāmaṇakaṁ akappiyaṁ akaraṇīyaṁ, katham̄ hi nāma moghapurisa mātugāmaṁ duṭṭhullāhi vācāhi obhāsissasi. Nanu mayā moghapurisa anekapariyāyena virāgāya dhammo desito, no sarāgāya -pa- kāmāpariḷhānaṁ vūpasamo akkhāto, netaṁ moghapurisa appasannānaṁ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṁ sikkhāpadaṁ uddiseyyātha.

284. “Yo pana bhikkhu otiṇṇo vipariṇatena cittena mātugāmaṁ duṭṭhullāhi vācāhi obhāseyya yathā taṁ yuvā yuvatiṁ methunupasaṁhitāhi, saṁghādiseso”ti.

285. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa-. Ayam̄ imasmim̄ atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Otiṇṇo nāma sāratto apekkhavā paṭibaddhacitto.

Vipariṇatanti rattam̐pi cittam̐ vipariṇatam̐, duṭṭham̐pi cittam̐ vipariṇatam̐, mūḷham̐pi cittam̐ vipariṇatam̐. Api ca rattam̐ cittam̐ imasmim̐ atthe adhippetam̐ “vipariṇatan”ti.

Mātugāmo nāma manussitthī, na yakkhī, na petī, na tiracchānagatā, viññū paṭibalā subhāsidadubbhāsitam̐ duṭṭhullāduṭṭhullam̐ ājānitum̐.

Duṭṭhullā nāma vācā

vaccamaggapassāvamaggamethunadhammappaṭisaṃyuttā vācā.

Obhāseyyāti ajjhācāro vuccati.

Yathā tam̐ yuvā yuvatinti daharo daharim̐ taruṇo taruṇim̐ kāmabhogī kāmabhoginim̐.

Methunupasarṃhitāhīti methunadhammappaṭisaṃyuttāhi.

Sam̐ghādisesoti -pa- tenapi vuccati “sam̐ghādiseso”ti.

Dve magge ādissa vaṇṇam̐pi bhaṇati avaṇṇam̐pi bhaṇati yācatipi āyācatipi pucchatipi paṭipucchatipi ācikkhatipi anusāsati akkosati.

Vaṇṇam̐ bhaṇati nāma dve magge thometi vaṇṇeti pasarṃsati.

Avaṇṇam̐ bhaṇati nāma dve magge khum̐seti vambheti garahati.

Yācati nāma dehi me arahasi me dātunti.

Āyācati nāma kadā te mātā pasīdissati, kadā te pitā pasīdissati, kadā te devatāyo pasīdissanti, kadā¹ sukhaṇo sulayo sumuhutto bhavissati, kadā te methunam̐ dhammam̐ labhissāmīti.

Pucchatī nāma katham̐ tvam̐ sāmikassa desi, katham̐ jārassa desīti.

Paṭipucchatī nāma evam̐ kira tvam̐ sāmikassa desi evam̐ jārassa desīti.

Ācikkhati nāma puṭṭho bhaṇati “evam̐ dehi, evam̐ dentā sāmikassa piyā bhavissati manāpā cā”ti.

Anusāsati nāma apuṭṭho bhaṇati “evam̐ dehi, evam̐ dentā sāmikassa piyā bhavissati manāpā cā”ti.

---

1. Kadā te (Syā)

Akkosati nāma animittāsi nimittamattāsi alohitāsi dhuvalohitāsi dhuvacoḷāsi paggharantīsi sikharaṇīsi itthipaṇḍakāsi vepurīkāsī sambhinnāsi ubhatobyañjanāsīti.

286. Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam itthiyā vaccamaggaṃ passāvamaggaṃ ādissa vaṇṇāmpi bhaṇati avaṇṇāmpi bhaṇati yācatipi āyācatipi pucchatipi paṭipucchatipi ācikkhatipi anusāsati akkosati, āpatti saṃghādisesassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam itthīnam vaccamaggaṃ passāvamaggaṃ ādissa vaṇṇāmpi bhaṇati avaṇṇāmpi bhaṇati -pa- akkosati, āpatti dvinnam saṃghādisesānam -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam ubhinnam vaccamaggaṃ passāvamaggaṃ ādissa vaṇṇāmpi bhaṇati avaṇṇāmpi bhaṇati -pa- akkosati, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam itthiyā vaccamaggaṃ passāvamaggaṃ ṭhapetvā adhakkhekaṃ ubbhajāṇumaṇḍalam ādissa vaṇṇāmpi bhaṇati avaṇṇāmpi bhaṇati -pa- akkosati, āpatti thullaccayassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam itthīnam vaccamaggaṃ passāvamaggaṃ ṭhapetvā adhakkhakaṃ ubbhajāṇumaṇḍalam ādissa vaṇṇāmpi bhaṇati avaṇṇāmpi bhaṇati -pa- akkosati, āpatti dvinnam thullaccayānam -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam ubhinnam vaccamaggaṃ passāvamaggaṃ ṭhapetvā adhakkhakaṃ ubbhajāṇumaṇḍalam ādissa vaṇṇāmpi bhaṇati avaṇṇāmpi bhaṇati -pa- akkosati, āpatti thullaccayena dukkaṭassa -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam itthiyā ubbhakkhakaṃ adhojāṇumaṇḍalam ādissa vaṇṇāmpi bhaṇati avaṇṇāmpi bhaṇati -pa- akkosati, āpatti dukkaṭassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam itthīnam ubbhakkhakaṃ adhojāṇumaṇḍalam ādissa vaṇṇāmpi bhaṇati avaṇṇāmpi bhaṇati -pa- akkosati, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam ubhinnam ubbhakkhakam adhojāṇumaṇḍalam ādissa vaṇṇampi bhaṇati avaṇṇampi bhaṇati -pa- akkosatipi, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam itthiyā kāyapaṭibaddham ādissa vaṇṇampi bhaṇati avaṇṇampi bhaṇati -pa- akkosatipi, āpatti dukkaṭassa -pa-.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam dvinnam itthīnam kāyapaṭibaddham ādissa vaṇṇampi bhaṇati avaṇṇampi bhaṇati -pa- akkosatipi, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca nam ubhinnam kāyapaṭibaddham ādissa vaṇṇampi bhaṇati avaṇṇampi bhaṇati -pa- akkosatipi, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa-.

287. Anāpatti atthapurekkhārassa dhammapurekkhārassa anusāsanipurekkhārassa ummattakassa ādikammikassāti.

Vinītavatthu-uddānagāthā

Lohitam kakkasākiṇṇam, kharam dīghaṇca vāpitam.
Kacci saṁsīdati maggo, saddhā dānena kammunāti.

Vinītavatthu

288. Tena kho pana samayena aññatarā itthī navarattam kambalam pārutā hoti. Aññataro bhikkhu sāratto tam itthim etadavoca “lohitam kho te bhaginī”ti. Sā na paṭivijāni, āmāyya navaratto kambaloti. Tassa kukkucam ahosi “Bhagavatā sikkhāpadam paññattam, kacci nu kho aham saṁghādisesam āpattim āpanno”ti. Bhagavato etamattham ārocesi. Anāpatti bhikkhu saṁghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (1)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī kharakambalam pārutā hoti. Aññataro bhikkhu sāratto tam itthim etadavoca “kakkasalomam kho te bhaginī”ti. Sā na paṭivijāni, āmāyya kharakambaloti. Tassa

kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (2)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī navāvutaṃ kambalaṃ pārutā hoti. Aññataro bhikkhu sāratto taṃ itthiṃ etadavoca “ākiṇṇalomaṃ kho te bhagini”ti. Sā na paṭivijāni, āmāyya navāvuto kambaloti. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (3)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī kharakambalakaṃ pārutā hoti. Aññataro bhikkhu sāratto taṃ itthiṃ etadavoca “kharalomaṃ kho te bhagini”ti. Sā na paṭivijāni, āmāyya kharakambalakoti. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (4)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī pāvāraṃ¹ pārutā hoti. Aññataro bhikkhu sāratto taṃ itthiṃ etadavoca “dīghalomaṃ kho te bhagini”ti. Sā na paṭivijāni, āmāyya pāvāro² ti. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (5)

289. Tena kho pana samayena aññatarā itthī khettaṃ vapāpetvā āgacchati. Aññataro bhikkhu sāratto taṃ itthiṃ etadavoca “vāpitaṃ kho te bhagini”ti. Sā na paṭivijāni, āmāyya no ca kho paṭivuttanti. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (6)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu paribbājikaṃ paṭipathe passivā sāratto taṃ paribbājikaṃ etadavoca “kacci bhagini maggo saṃsīdati”ti. Sā na paṭivijāni, āma bhikkhu paṭipajjissasīti. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (7)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sāratto aññataraṃ itthiṃ etadavoca “saddhāsi tvaṃ bhagini, api ca yaṃ sāmikassa desi taṃ nāmhākaṃ

---

1. Dīghapāvāraṃ (Syā)

2. Dīghapāvāro (Syā)

desī”ti. Kim bhanteti. Methunadhammanti. Tassa kukkucam ahosi -pa-.
Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno saṃghādisesanti. (8)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sāratto aññataram itthim
etadavoca “saddhāsi tvaṃ bhagini, api ca yaṃ aggadānam taṃ nāmhākam
desī”ti. Kim bhante aggadānanti. Methunadhammanti. Tassa kukkucam
ahosi -pa-. Āpattim tvaṃ bhikkhu āpanno saṃghādisesanti. (9)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī kammaṃ karoti. Aññataro
bhikkhu sāratto taṃ itthim etadavoca “tiṭṭha bhagini ahaṃ
karissāmi”ti -pa- “nisīda bhagini ahaṃ karissāmi”ti -pa- “nipajja bhagini
ahaṃ karissāmi”ti. Sā na paṭivijāni. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Anāpatti
bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (10-12)

Duṭṭhullavācāsikkhāpadaṃ niṭṭhitam tatiyaṃ.

4. Attakāmapāricariyasikkhāpada

290. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyam viharati Jetavane
Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmā Udāyī
Sāvattiyam kulūpako hoti, bahukāni kulāni upasaṅkamati. Tena kho pana
samayena aññatarā itthī matapatikā abhirūpā hoti dassaniyā pāsādikā. Atha
kho āyasmā Udāyī pubbaṇhasamayam nivāsetvā pattacivaramādāya yena
tassā itthiyā nivesanam tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā paññatte āsane nisīdi.
Atha kho sā itthī yenāyasmā Udāyī tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā
āyasmantaṃ Udāyim abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinnam
kho taṃ itthim āyasmā Udāyī dhammiyā kathāya sandassesī samādapesī
samuttejesī saṃpahamsesi. Atha kho sā itthī āyasmatā Udāyīnā dhammiyā
kathāya sandassitā samādapitā samuttejitā saṃpahamsitā āyasmantaṃ
Udāyim etadavoca “vadeyyātha bhante yena attho, paṭibalā mayam ayyassa
dātum, yadidaṃ
civarapiṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajjaparikkhāraṇ”ti.

Na kho te bhagini amhākaṃ dullabhā yadidaṃ
 cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajjaparikkhārā, api ca yo
 amhākaṃ dullabho, taṃ dehīti. Kiṃ bhanteti. Methunadhammanti. Attho
 bhanteti. Attho bhaginīti. Ehi bhanteti ovarakaṃ pavisitvā sāṭakaṃ
 nikkhipitvā mañcake uttānā nipajji. Atha kho āyasmā Udāyī yena sā itthī
 tenupasaṅkami, upasaṅkamtvā “ko imaṃ vasalaṃ duggandhaṃ
 āmasissatī”ti niṭṭhubhitvā pakkāmi. Atha kho sā itthī ujjhāyati khiyyati
 vipāceti “alajjino ime samaṇā Sakyaputtiyā dussilā musāvādino, ime hi
 nāma dhammacārino samacārino brahmacārino saccavādino sīlavanto
 kalyāṇadhammā paṭijānissanti. Natthi imesaṃ sāmaññaṃ, natthi imesaṃ
 brahmaññaṃ, natṭhaṃ imesaṃ sāmaññaṃ, natṭhaṃ imesaṃ brahmaññaṃ,
 kuto imesaṃ sāmaññaṃ, kuto imesaṃ brahmaññaṃ, apagatā ime sāmaññā,
 apagatā ime brahmaññā. Kathaṃ hi nāma samaṇo Udāyī maṃ sāmaṃ
 methunadhammaṃ yācitvā ‘ko imaṃ vasalaṃ duggandhaṃ āmasissatī’ti
 niṭṭhubhitvā pakkamissati, kiṃ me pāpakaṃ, kiṃ me duggandhaṃ,
 kassāhaṃ kena hāyāmī”ti. Aññāpi itthiyo ujjhāyanti khiyyanti vipācenti
 “alajjino ime samaṇā Sakyaputtiyā dussilā musāvādino -pa-. Kathaṃ hi
 nāma samaṇo Udāyī imissā sāmaṃ methunadhammaṃ yācitvā ‘ko imaṃ
 vasalaṃ duggandhaṃ āmasissatī’ti niṭṭhubhitvā pakkamissati, kiṃ imissā
 pāpakaṃ, kiṃ imissā duggandhaṃ, kassāyaṃ kena hāyatī”ti. Assosum kho
 bhikkhū tāsāṃ itthiṇaṃ ujjhāyantīnaṃ khiyyantīnaṃ vipācentīnaṃ. Ye te
 bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma
 āyasmā Udāyī mātugāmassa santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ
 bhāsissatī”ti.

Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Udāyīṃ anekapariyāyena vigarahitvā
 Bhagavato etamatthaṃ ārocesum. Atha kho Bhagavā etasmim̐ nidāne
 etasmim̐ pakaraṇe bhikkhusaṃghaṃ sannipātāpetvā āyasmantaṃ Udāyīṃ
 paṭipucchi “saccaṃ kira tvaṃ Udāyī mātugāmassa santike
 attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāsasī”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi
 Buddho Bhagavā “ananucchavikaṃ moghapurisa ananulomikaṃ
 appatirūpaṃ assāmaṇakaṃ akappiyaṃ akaraṇīyaṃ, kathaṃ hi nāma tvaṃ
 moghapurisa mātugāmassa santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāsissasi.
 Nanu

mayā moghapurisa anekapariyāyena virāgāya dhammo desito, no sarāgāya -pa- kāmapariḷāhānaṃ vūpasamo akkhāto. Netam moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

291. “Yo pana bhikkhu otiṇṇo vipariṇatena cittaena mātugāmassa santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāseyya ‘etadaggaṃ bhagini pāricariyānaṃ yā mādisaṃ sīlavantaṃ kalyāṇadhammaṃ brahmacāriṃ etena dhammena paricareyyā’ti methunupasaṃhitena, saṃghādiseso”ti.

292. Yo panāti yo yādiso -pa-. **Bhikkhūti** -pa- ayaṃ imasmiṃ atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Otiṇṇo nāma sāratto apekkhavā paṭibaddhacitto.

Vipariṇatanti rattāmpi cittaṃ vipariṇataṃ, duṭṭhāmpi cittaṃ vipariṇataṃ, mūḷhāmpi cittaṃ vipariṇataṃ. Api ca rattāṃ cittaṃ imasmiṃ atthe adhippetāṃ “vipariṇatan”ti.

Mātugāmo nāma manussithī, na yakkhī, na petī, na tiracchānagatā, viññū paṭibalā subhāsitaḍḍubbhāsitaṃ duṭṭhullāduṭṭhullaṃ ājānitaṃ.

Mātugāmassa santiketi mātugāmassa sāmantaṃ mātugāmassa avidūre.

Attakāmanti attano kāmaṃ attano hetuṃ attano adhippāyaṃ attano pāricariyaṃ.

Etadagganti etaṃ aggaṃ etaṃ seṭṭhaṃ etaṃ mokkaṃ etaṃ uttamaṃ etaṃ pavaraṃ.

Yāti khattiyī¹ vā brahmaṇī vā vessī vā suddī vā.

Mādisanti khattiyaṃ vā brāhmaṇaṃ vā vessaṃ vā suddāṃ vā.

Sīlavantanti pāṇātipātā paṭivirataṃ adinnādānā paṭivirataṃ musāvādā paṭivirataṃ.

Brahmacārinti methunadhammā paṭivirataṃ.

Kalyāṇadhammo nāma tena ca sīlena tena ca brahmacariyena kalyāṇadhammo hoti.

Etena dhammenāti methunadhammena.

Paricareyyāti abhirameyya.

Methunupasarūhitenāti methunadhammappaṭisaṃyuttana.

Samghādisesoti -pa- tenapi vuccati “samghādiseso”ti.

293. Itthī ca hoti itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ itthiyā santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāsati, āpatti samghādisesassa.

Itthī ca hoti vematiko -pa- paṇḍakasaññī. Purisasaññī. Tiracchānagatasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ itthiyā santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāsati, āpatti thullaccayassa.

Paṇḍako ca hoti paṇḍakasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ paṇḍakassa santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāsati, āpatti thullaccayassa.

Paṇḍako ca hoti vematiko -pa- purisasaññī. Tiracchānagatasaññī. Itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ paṇḍakassa santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāsati, āpatti dukkaṭassa.

Puriso ca hoti -pa-. Tiracchānagato ca hoti tiracchānagatasaññī -pa-. Vematiko. Itthisaññī. Paṇḍakasaññī. Purisasaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ tiracchānagatassa santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāsati, āpatti dukkaṭassa.

Dve itthiyo dvinnam itthīnam itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ dvinnam itthīnam santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāsati, āpatti dvinnam samghādisesānam -pa-.

Itthī ca paṇḍako ca ubhinnaṃ itthisaññī sāratto ca, bhikkhu ca naṃ ubhinnaṃ santike attakāmapāricariyāya vaṇṇaṃ bhāsati, āpatti samghādisesena dukkaṭassa -pa-.

294. Anāpatti “cīvara piṇḍapāta senāsana gilānappaccaya bhesajjaparikkhārena upaṭṭhahā”ti bhaṇati, ummattakassa ādikammikassāti.

Vinātavatthu-uddānagāthā

Kathaṃ vañjhā labhe puttaṃ, piyā ca subhagā siyaṃ.

Kiṃ dajjāṃ kenupaṭṭheyyāṃ, kathaṃ gaccheyyāṃ suggatinti.

Vinātavatthu

295. Tena kho pana samayena aññatarā vañjhā itthī kulūpakaṃ bhikkhuṃ etadavoca “kathāhaṃ bhante vijāyeyyan”ti. Tenahi bhagini aggadānaṃ dehīti. Kiṃ bhante aggadānanti. Methunadhammanti. Tassa kukkucçaṃ ahoṣi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno saṃghādisesanti. (1)

Tena kho pana samayena aññatarā vijāyini itthī kulūpakaṃ bhikkhuṃ etadavoca “kathāhaṃ bhante puttaṃ labheyyan”ti. Tenahi bhagini aggadānaṃ dehīti. Kiṃ bhante aggadānanti. Methunadhammanti. Tassa kukkucçaṃ ahoṣi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno saṃghādisesanti. (2)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī kulūpakaṃ bhikkhuṃ etadavoca “kathāhaṃ bhante sāmikassa piyā assan”ti. Tenahi bhagini aggadānaṃ dehīti. Kiṃ bhante aggadānanti. Methunadhammanti. Tassa kukkucçaṃ ahoṣi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno saṃghādisesanti. (3)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī kulūpakaṃ bhikkhuṃ etadavoca “kathāhaṃ bhante subhagā assan”ti. Tenahi bhagini aggadānaṃ dehīti. Kiṃ bhante aggadānanti. Methunadhammanti. Tassa kukkucçaṃ ahoṣi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno saṃghādisesanti. (4)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī kulūpakaṃ bhikkhuṃ etadavoca “kyāhaṃ bhante ayyassa dajjāmi”ti. Aggadānaṃ bhaginīti. Kiṃ bhante aggadānanti. Methunadhammanti. Tassa kukkucçaṃ ahoṣi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno saṃghādisesanti. (5)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī kulūpakaṃ bhikkhuṃ etadavoca “kenāhaṃ bhante ayyāṃ upaṭṭhemī”ti. Aggadānena bhaginīti. Kiṃ bhante aggadānanti. Methunadhammanti. Tassa kukkucçaṃ ahoṣi -pa-. Āpattiṃ tvaṃ bhikkhu āpanno saṃghādisesanti. (6)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī kulūpakam bhikkhum etadavoca “kathāham bhante sugatim gaccheyan”ti. Tena hi bhagini aggadānam dehīti. Kim bhante aggadānanti. Methunadhammanti. Tassa kukkucam ahosi -pa-. Āpattim tvam bhikkhu āpanno saṅghādisesanti. (7)

Attakāmapāricariyasikkhāpadam niṭṭhitam catuttham.

5. Sañcarittasikkhāpada

296. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyam viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmā Udāyī Sāvattiyam kulūpako hoti, bahukāni kulāni upasaṅkamati. Yattha passati kumārakam vā apajāpatikam kumārikam vā apatikam, kumārakassa mātāpitūnam santike kumārikāya vaṇṇam bhaṇati “amukassa kulassa kumārikā abhirūpā dassanīyā pāsādikā paṇḍitā byattā medhāvinī dakkhā analasā, channā sā kumārikā imassa kumārakassā”ti. Te evam vadanti “ete kho bhante amhe na jānanti ‘ke vā ime kassa vā’ti, sace bhante ayyo dāpeyya āneyyāma mayam tam kumārikam imassa kumārakassā”ti. Kumārikāya mātāpitūnam santike kumārakassa vaṇṇam bhaṇati “amukassa kulassa kumārako abhirūpo dassanīyo pāsādiko paṇḍito byatto medhāvī dakkho analaso, channāyam kumārikā tassa kumārakassā”ti¹. Te evam vadanti “ete kho bhante amhe na jānanti ‘ke vā ime kassa vā’ti, kasmin viya kumārikāya vatthum, sace bhante ayyo yācāpeyya, dajjeyyāma mayam imam kumārikam tassa kumārakassā”ti. Eteneva upāyena āvāhānīpi kārāpeti, vivāhānīpi kārāpeti, vāreyyānīpi kārāpeti.

297. Tena kho pana samayena aññatarissā purāṇagaṇakiyā dhītā abhirūpā hoti dassanīyā pāsādikā. Tirogāmakā ājivakasāvaka āgantvā tam gaṇakim etadavocum “dehāyye imam kumārikam amhākam kumārakassā”ti. Sā evamāha “aham khvayyo²

1. Channo so kumārako imissā kumārikāyāti (Syā) 2. Khvayyā (Syā) khvāyyo (Ka)

tumhe na jānāmi ‘ke vā ime kassa vā’ti, ayañca me ekadhītikā, tirogāmo ca gantabbo, nāhaṃ dassāmī”ti. Manussā te ājīvakasāvake etadavocum “kissa tumhe ayyo āgatattā”ti. Idha mayaṃ ayyo amukaṃ nāma gaṇakiṃ dhītaṃ yācīhā amhākaṃ kumārakassa, sā eva māha “ahaṃ khvayyo tumhe na jānāmi ‘ke vā ime kassa vā’ti, ayañca me ekadhītikā, tirogāmo ca gantabbo, nāhaṃ dassāmī”ti. Kissa tumhe ayyo taṃ gaṇakiṃ dhītaṃ yācīthā, nanu ayyo Udāyī vattabbo, ayyo Udāyī dāpessatīti.

Atha kho te ājīvakasāvakā yenāyasmā Udāyī tenupasaṅkamimsu, upasaṅkamitvā āyasmantaṃ Udāyīṃ etadavocum “idha mayaṃ bhante amukaṃ nāma gaṇakiṃ dhītaṃ yācīhā amhākaṃ kumārakassa, sā eva māha “ahaṃ khvayyo tumhe na jānāmi ‘ke vā ime kassa vā’ti, ayañca me ekadhītikā, tirogāmo ca gantabbo, nāhaṃ dassāmī”ti, sādhu bhante, ayyo taṃ gaṇakiṃ dhītaṃ dāpetu amhākaṃ kumārakassā”ti. Atha kho āyasmā Udāyī yena sā gaṇakī tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṃ gaṇakiṃ etadavoca “kissimesaṃ dhītaṃ na desī”ti. Ahaṃ khvayya ime na jānāmi “ke vā ime kassa vā”ti, ayañca me ekadhītikā, tirogāmo ca gantabbo, nāhaṃ dassāmīti. Dehimesaṃ ahaṃ ime jānāmīti. Sace bhante ayyo jānāti dassāmīti. Atha kho sā gaṇakī tesaṃ ājīvakasāvakānaṃ dhītaṃ adāsī. Atha kho te ājīvakasāvakā taṃ kumārikaṃ netvā māsaṃ yeva suṇisabhogena bhuñjimsu. Tato aparena dāsibhogena bhuñjanti.

Atha kho sā kumārikā mātuyā santike dūtaṃ pāhesi “ahamhi duggatā dukkhitā na sukhaṃ labhāmi, māsaṃ yeva maṃ suṇisabhogena bhuñjimsu, tato aparena dāsibhogena bhuñjanti, āgacchatu me mātā maṃ nessatū”ti. Atha kho sā gaṇakī yena te ājīvakasāvakā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te ājīvakasāvake etadavoca “māyyo imaṃ kumārikaṃ dāsibhogena bhuñjittha, suṇisabhogena imaṃ kumārikaṃ bhuñjathā”ti. Te evamāhaṃsu “natthamhākaṃ tayā saddhiṃ āhārūpahāro, samaṇena saddhiṃ amhākaṃ āhārūpa

hāro, gaccha tvaṃ, na mayaṃ taṃ jānāmā”ti. Atha kho sā gaṇakī tehi ājīvakasāvakehi apasādītā punadeva Sāvattim paccāgañchi. Dutiyampi kho sā kumārikā mātuyā santike dūtaṃ pāhesi “ahamhi duggatā dukkhitā na sukhaṃ labhāmi, māsaṃ yeva maṃ suṇisabhogena bhuñjimsu, tato aparena dāsibhogena bhuñjanti, āgacchatu me mātā maṃ nessatū”ti. Atha kho sā gaṇakī yenāyasmā Udāyī tenupasaṅkama, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Udāyim etadavoca “sā kira bhante kumārikā duggatā dukkhitā na sukhaṃ labhati, māsaṃ yeva naṃ suṇisabhogena bhuñjimsu, tato aparena dāsibhogena bhuñjanti, vadeyyātha bhante māyyo imaṃ kumārikaṃ dāsibhogena bhuñjittha, suṇisabhogena imaṃ kumārikaṃ bhuñjithā”ti.

Atha kho āyasmā Udāyī yena te ājīvakasāvakā tenupasaṅkama, upasaṅkamtivā te ājīvakasāvake etadavoca “māyyo imaṃ kumārikaṃ dāsibhogena bhuñjittha, suṇisabhogena imaṃ kumārikaṃ bhuñjithā”ti. Te evamāhaṃsu “natthamhākaṃ tayā saddhim āhārūpa hāro, gaṇakiyā saddhim amhākaṃ āhārūpahāro, samaṇena bhavitabbaṃ abyāvaṭena, samaṇo assa susamaṇo, gaccha tvaṃ, na mayaṃ taṃ jānāmā”ti. Atha kho āyasmā Udāyī tehi ājīvakasāvakehi apasādīto punadeva Sāvattim paccāgañchi. Tatiyampi kho sā kumārikā mātuyā santike dūtaṃ pāhesi “ahamhi duggatā dukkhitā na sukhaṃ labhāmi, māsaṃ yeva maṃ suṇisabhogena bhuñjimsu, tato aparena dāsibhogena bhuñjinti, āgacchatu me mātā maṃ nessatū”ti. Dutiyampi kho sā gaṇakī yenāyasmā Udāyī tenupasaṅkama, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Udāyim etadavoca “sā kira bhante kumārikā duggatā dukkhitā na sukhaṃ labhati, māsaṃ yeva naṃ suṇisabhogena bhuñjimsu, tato aparena dāsibhogena bhuñjanti, vadeyyātha bhante māyyo imaṃ kumārikaṃ dāsibhogena bhuñjittha, suṇisabhogena imaṃ kumārikaṃ bhuñjithā”ti. Paṭhamānpāhaṃ tehi ājīvakasāvakehi apasādīto, gaccha tvaṃ, nāhaṃ gamissāmīti.

298. Atha kho sā gaṇakī ujjhāyati khiyyati vipāceti “evaṃ duggato hotu ayyo Udāyī, evaṃ dukkhito hotu ayyo Udāyī,

evaṃ mā sukhaṃ labhatu ayyo Udāyī, yathā me kumārikā duggatā dukkhitā na sukhaṃ labhati pāpikāya sassuyā pāpakena sasurena pāpakena sāmikenā”ti. Sāpi kho kumārikā ujjhāyati khiyyati vipāceti “evaṃ duggato hotu ayyo Udāyī, evaṃ dukkhito hotu ayyo Udāyī, evaṃ mā sukhaṃ labhatu ayyo Udāyī, yathāhaṃ duggatā dukkhitā na sukhaṃ labhāmi pāpikāya sassuyā pāpakena sasurena pāpakena sāmikenā”ti. Aññāpi itthiyo asantuṭṭhā sassūhi vā sasurehi vā sāmikehi vā, tā evaṃ oyācanti “evaṃ duggato hotu ayyo Udāyī, evaṃ dukkhito hotu ayyo Udāyī, evaṃ mā sukhaṃ labhatu ayyo Udāyī, yathā mayaṃ duggatā dukkhitā na sukhaṃ labhāma pāpikāhi sassūhi pāpakehi sasurehi pāpakehi sāmikehi”ti. Yā pana tā itthiyo santuṭṭhā sassūhi vā sasurehi vā sāmikehi vā, tā evaṃ āyācanti “evaṃ sukhito hotu ayyo Udāyī, evaṃ sajjito hotu ayyo Udāyī, evaṃ sukhamedho¹ hotu ayyo Udāyī, yathā mayaṃ sukhitā sajjitā sukhamedhā bhaddikāhi sassūhi bhaddakehi sasurehi bhaddakehi sāmikehi”ti.

Assosum kho bhikkhū ekaccānaṃ itthīnaṃ oyācantīnaṃ ekaccānaṃ itthīnaṃ āyācantīnaṃ. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Udāyī sañcarittaṃ samāpajjissatī”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Udāyīnaṃ anekapariyāyena vīgarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesum. Atha kho Bhagavā etasmīnaṃ nidāne etasmīnaṃ pakaraṇe bhikkhusaṃghaṃ sannipātāpetvā āyasmantaṃ Udāyīnaṃ paṭipucchi “saccaṃ kira tvaṃ Udāyī sañcarittaṃ samāpajjasi”ti. Saccānaṃ Bhagavāti. Vīgarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa sañcarittaṃ samāpajjissasi, netaṃ moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

299. “Yo pana bhikkhu sañcarittaṃ samāpajjeyya itthiyā vā purisamatīraṃ purisassa vā itthimatīraṃ jāyattane vā jārattane vā, saṃghādiseso”ti.

---

1. Sukhamedhito (Sī, Ka)

Evañcidaṃ Bhagavato bhikkhūnaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ hoti.

300. Tena kho pana samayena sambahulā dhuttā uyyāne paricārentā aññatarissā vesiyā santike dūtaṃ pāhesuṃ “āgacchatu uyyāne paricāressāmā”ti. Sā evamāha “ahaṃ khvayyo tumhe na jānāmi ‘ke vā ime kassa vā’ti, ahañcamhi bahubhaṇḍā bahuparikkhārā, bahinagarañca gantabbaṃ, nāhaṃ gamissāmī”ti. Atha kho so dūto tesam dhuttānaṃ etamatthaṃ ārocesi. Evaṃ vutte aññataro puriso te dhutte etadavoca “kissa tumhe ayyo etaṃ vesim yācitttha, nanu ayyo Udāyī vattabbo, ayyo Udāyī uyyojessatī”ti. Evaṃ vutte aññataro upāsako taṃ purisaṃ etadavoca “māyyo evaṃ avaca, na kappati samañānaṃ Sakyaputtiyānaṃ evarūpaṃ kātum, nāyyo Udāyī evaṃ karissatī”ti. Evaṃvutte “karissati na karissatī”ti abbhutamakaṃsu. Atha kho te dhuttā yenāyasmā Udāyī tenupasaṅkamimsu, upasaṅkamitvā āyasmantaṃ Udāyīṃ etadavocum “idha mayaṃ bhante uyyāne paricārentā asukāya nāma vesiyā santike dūtaṃ pahiṇimhā ‘āgacchatu uyyāne paricāressāmā’ti, sā evamāha ‘ahaṃ khvayyo tumhe na jānāmi ke vā ime kassa vā’ti, ahañcamhi bahubhaṇḍā bahuparikkhārā, bahinagarañca gantabbaṃ, nāhaṃ gamissāmī’ti, sādhu bhante ayyo taṃ vesim uyyojetū”ti.

Atha kho āyasmā Udāyī yena sā vesī tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṃ vesim etadavoca “kissimesaṃ na gacchasi”ti. “Ahaṃ khvayya ime na jānāmi ‘ke vā ime kassa vā’ti, ahañcamhi bahubhaṇḍā bahuparikkhārā, bahinagarañca gantabbaṃ, nāhaṃ gamissāmī”ti. Gacchimesaṃ, ahaṃ ime jānāmīti. Sace bhante ayyo jānāti ahaṃ gamissāmīti. Atha kho te dhuttā taṃ vesim ādāya uyyānaṃ agamaṃsu. Atha kho so upāsako ujjhāyati khiyyati vipāceti “kathaṃ hi nāma ayyo Udāyī taṅkhaṇikaṃ sañcarittaṃ samāpajjissatī”ti. Assosum kho bhikkhū tassa upāsakassa ujjhāyantassa khiyyantassa vipācentassa. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Udāyī taṅkhaṇikaṃ sañcarittaṃ samāpajjissatī”ti. Atha kho te bhikkhū

āyasmantaṃ Udāyīṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ -pa- “saccaṃ kira tvaṃ Udāyi taṅkhaṇikaṃ sañcarittaṃ samāpajjasī”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa taṅkhaṇikaṃ sañcarittaṃ samāpajjissasi, netam moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

301. “Yo pana bhikkhu sañcarittaṃ samāpajjeyya itthiyā vā purisamatīṃ purisassa vā itthimatīṃ jāyattane vā jārattane vā antamaso taṅkhaṇikāyapi, saṃghādiseso”ti.

302. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa- ayaṃ imasmiṃ atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Sañcarittaṃ samāpajjeyyāti itthiyā vā pahito purisassa santike gacchati, purisena vā pahito itthiyā santike gacchati.

Itthiyā vā purisamatinti purisassa matīṃ itthiyā āroceti.

Purisassa vā itthimatinti itthiyā matīṃ purisassa āroceti.

Jāyattane vāti jāyā bhavissasi.

Jārattane vāti jāri bhavissasi.

Antamaso taṅkhaṇikāyapīti muhuttikā bhavissasi.

Saṃghādisesoti -pa- tenapi vuccati “saṃghādiseso”ti.

303. Dasa itthiyo māturakkhitā piturakkhitā mātāpiturakkhitā bhāturakkhitā bhaginirakkhitā nātirakkhitā gottarakkhita dhammarakkhitā sārakkhā saporidaṇḍā.

Dasa bhariyāyo dhanakkītā chandavāsini bhogavāsini paṭavāsini odapattakinī obhaṭacumbaṭā, dāsī ca bhariyā ca, kammakārī ca bhariyā ca, dhajāhaṭā muhuttikā.

304. **Māturakkhitā** nāma mātā rakkhati gopeti issariyaṃ kāreti vasaṃ vatteti.

Piturakkhitā nāma pitā rakkhati gopehi issariyaṃ kāreti vasam vatteti.

Mātāpiturakkhitā nāma mātāpitaro rakkhanti gopenti issariyaṃ kārenti vasam vattenti.

Bhāturakkhitā nāma bhātā rakkhati gopeti issariyaṃ kāreti vasam vatteti.

Bhaginirakkhitā nāma bhaginī rakkhati gopeti issariyaṃ kāreti vasam vatteti.

Ñātirakkhitā nāma ñātakā rakkhanti gopenti issariyaṃ kārenti vasam vattenti.

Gottarakkhītā nāma sagottā rakkhanti gopenti issariyaṃ kārenti vasam vattenti.

Dhammarakkhitā nāma sahadhammikā rakkhanti gopenti issariyaṃ kārenti vasam vattenti.

Sārakkhā nāma gabbhepi pariggahitā hoti “mayhaṃ esā”ti antamaso mālāguḷaparikkhittāpi.

Saparidaṇḍā nāma kehici daṇḍo ṭhapito hoti “yo itthannāmaṃ itthim gacchati ettako daṇḍo”ti.

Dhanakkītā nāma dhanena kiṇitvā vāseti.

Chandavāsini nāma piyo piyaṃ vāseti.

Bhogavāsini nāma bhogaṃ datvā vāseti.

Paṭavāsini nāma paṭaṃ datvā vāseti.

Odapattakinī nāma udakapattaṃ āmasitvā vāseti.

Obhaṭacumbaṭā nāma cumbaṭaṃ oropetvā vāseti.

Dāsī nāma dāsī ceva hoti bhariyā ca.

Kammakārī nāma kammakārī ceva hoti bhariyā ca.

Dhajāhaṭā nāma karamarānītā vuccati.

Muhuttikā nāma taṅkhaṇikā vuccati.

305. Puriso bhikkhum paṇḍitaṃ “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā dhanakkīṭā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsaki paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum paṇḍitaṃ “gaccha bhante itthannāmaṃ piturakkhitaṃ brūhi -pa- mātāpiturakkhitaṃ brūhi. Bhāturakkhitaṃ brūhi. Bhāginirakkhitaṃ brūhi. Nātirakkhitaṃ brūhi. Gottarakkhitaṃ brūhi. Dhammarakkhitaṃ brūhi. Sāraṅkhaṃ brūhi. Sāparidaṇḍaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā dhanakkīṭā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Nikkhepapadāni.

306. Puriso bhikkhum paṇḍitaṃ “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃ piturakkhitaṃ brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo dhanakkīṭā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum paṇḍitaṃ “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃ mātāpiturakkhitaṃ -pa- māturakkhitaṃ bhāturakkhitaṃ. Māturakkhitaṃ bhāginirakkhitaṃ. Māturakkhitaṃ nātirakkhitaṃ. Māturakkhitaṃ gottarakkhitaṃ. Māturakkhitaṃ dhammarakkhitaṃ. Māturakkhitaṃ sāraṅkhaṃ. Māturakkhitaṃ sāparidaṇḍaṃ brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo dhanakkīṭā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Khaṇḍacakkam.

307. Puriso bhikkhum paṇḍitaṃ “gaccha bhante itthannāmaṃ piturakkhitaṃ mātāpiturakkhitaṃ brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo dhanakkīṭā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum paṇḍitaṃ “gaccha bhante itthannāmaṃ piturakkhitaṃ bhāturakkhitaṃ -pa- piturakkhitaṃ bhāginirakkhitaṃ. Piturakkhitaṃ nātirakkhitaṃ. Piturakkhitaṃ gottarakkhitaṃ. Piturakkhitaṃ dhammarakkhitaṃ. Piturakkhitaṃ sāraṅkhaṃ. Piturakkhitaṃ sāparidaṇḍaṃ brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo dhanakkīṭā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum paṇḍitaṃ “gaccha bhante itthannāmaṃ pitarakkhitaṃ māturakkhitaṃ brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo dhanakkīṭā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Baddhacakkam, mūlam saṃkhitam.

308. Puriso bhikkhum paṇḍitaṃ “gaccha bhante itthannāmaṃ saparidaṇḍaṃ māturakkhitaṃ brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo dhanakkīṭā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum paṇḍitaṃ “gaccha bhante itthannāmaṃ saparidaṇḍaṃ piturakkhitaṃ -pa- saparidaṇḍaṃ māṭāpiturakkhitaṃ. Saparidaṇḍaṃ bhāturakkhitaṃ. Saparidaṇḍaṃ bhaginirakkhitaṃ. Saparidaṇḍaṃ ñātirakkhitaṃ. Saparidaṇḍaṃ gottarakkhitaṃ. Saparidaṇḍaṃ dhammarakkhitaṃ. Saparidaṇḍaṃ sārakkhaṃ brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo dhanakkīṭā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Ekamūlakam niṭṭhitam.

Evam dumūlakampi timūlakampi yāva navamūlakam kātabbam.

Idam dasamūlakam

309. Puriso bhikkhum paṇḍitaṃ “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃ piturakkhitaṃ māṭāpiturakkhitaṃ bhāturakkhitaṃ bhaginirakkhitaṃ ñātirakkhitaṃ gottarakkhitaṃ dhammarakkhitaṃ sārakkhaṃ saparidaṇḍaṃ brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo dhanakkīṭā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Dhanakkīṭācakkam niṭṭhitam.

310. Puriso bhikkhum paṇḍitaṃ “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitam brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā chandavāsini -pa- bhogavāsini. Paṭavāsini. Odapattakini. Obhaṭacumbaṭā. Dāsī ca bhariyā ca. Kammakārī ca bhariyā ca. Dhajāhaṭā. Muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ piturakkhitaṃ brūhi -pa- mātāpiturakkhitaṃ brūhi. Bhāturakkhitaṃ brūhi. Bhaginirakkhitaṃ brūhi. Ñātirakkhitaṃ brūhi. Gottarakkhitaṃ brūhi. Dhammarakkhitaṃ brūhi. Sārakkhaṃ brūhi. Sapparidaṇḍaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Nikkhepapadāni.

311. Puriso bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃca piturakkhitaṃca brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādesesassa.

Puriso bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃca mātāpiturakkhitaṃca -pa- māturakkhitaṃca sapparidaṇḍaṃca brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Khaṇḍacakkam.

312. Puriso bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ piturakkhitaṃca mātāpiturakkhitaṃca brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ piturakkhitaṃca bhāturakkhitaṃca -pa- piturakkhitaṃca sapparidaṇḍaṃca brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ piturakkhitaṃca māturakkhitaṃca brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Baddhacakkam, mūlam saṃkhittam.

313. Puriso bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ sapparidaṇḍaṃca māturakkhitaṃca brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo

muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ sapaṇḍaṇḍaṇca piturakkhitaṇca -pa- sapaṇḍaṇḍaṇca sārakkhaṇca brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Ekamūlakam niṭṭhitam.

Dumūlakādīnipi evameva kātabbāni.

Idam dasamūlakam

314. Puriso bhikkhum paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṇca piturakkhitaṇca mātāpiturakkhitaṇca bhāturakkhitaṇca bhaginirakkhitaṇca ñātirakkhitaṇca gottarakkhitaṇca dhammarakkhitaṇca sārakkhaṇca sapaṇḍaṇḍaṇca brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Muhuttikācakkam niṭṭhitam.

315. Puriso bhikkhum paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitam brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā dhanakkītā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitam brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā chandavāsini -pa- bhogavāsini. Paṭavāsini. Odapattakini. Obhaṭacumbaṭā. Dāsī ca bhariyā ca. Kammakārī ca bhariyā ca. Dhajāḥaṭā. Muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Nikkhepapadāni.

316. Puriso bhikkhum paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitam brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca chandavāsini cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhuṃ paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca bhogavāsini ca -pa- dhanakkītā ca paṭivāsini ca. Dhanakkītā ca odapattakini ca. Dhanakkītā ca obhaṭacumbaṭā ca. Dhanakkītā ca dāsī ca bhariyā ca. Dhanakkītā ca kammakārī ca bhariyā ca. Dhanakkītā ca dhajāhaṭā ca. Dhanakkītā ca muhuttikā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Khaṇḍacakkam.

317. Puriso bhikkhuṃ paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā chandavāsini ca bhogavāsini ca -pa- chandavāsini ca muhuttikā ca. Chandavāsini ca dhanakkītā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Baddhacakkam, mūlam saṃkhittam.

318. Puriso bhikkhuṃ paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā muhuttikā ca dhanakkītā ca -pa- muhuttikā ca chandavāsini ca -pa- muhuttikā ca dhajāhaṭā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Ekamūlakam niṭṭhitam.

Dumūlakādīnipi evameva kātabbāni.

Idam dasamūlakam

319. Puriso bhikkhuṃ paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca chandavāsini ca bhogavāsini ca paṭivāsini ca odapattakini ca obhaṭacumbaṭā ca dāsī ca bhariyā ca kammakārī ca bhariyā ca dhajāhaṭā ca muhuttikā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Māturakkhitācakkam niṭṭhitam.

Puriso bhikkhuṃ paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ pīturakkhitaṃ -pa- mātāpīturakkhitaṃ. Bhāturakkhitaṃ. Bhaginirakkhitaṃ. Nātīrakkhitaṃ. Gottarakkhitaṃ.

Dhammarakkhitaṃ. Sārakkhaṃ. Sapaṛidaṇḍaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā dhanakkītā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhuṃ paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ sapaṛidaṇḍaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā chandavāsiniṃ -pa- bhogavāsiniṃ. Paṭavāsiniṃ. Odaṭṭakiniṃ. Obhaṭacumbaṭā. Dāsī ca bhariyā ca. Kammakārī ca bhariyā ca. Dhajāhaṭā. Muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Nikkhepapadāni.

320. Puriso bhikkhuṃ paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ sapaṛidaṇḍaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca chandavāsiniṃ cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhuṃ paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ sapaṛidaṇḍaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca bhogavāsiniṃ ca -pa- dhanakkītā ca muhuttikā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Khaṇḍacakkam.

Puriso bhikkhuṃ paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ sapaṛidaṇḍaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā chandavāsiniṃ ca bhogavāsiniṃ ca -pa- chandavāsiniṃ ca muhuttikā ca. Chandavāsiniṃ ca dhanakkītācā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Baddhacakkam, mūlaṃ sakhitaṃ.

Puriso bhikkhuṃ paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ sapaṛidaṇḍaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā muhuttikā ca dhanakkītā ca -pa- muhuttikā ca chandavāsiniṃ ca -pa- muhuttikā ca dhajāhaṭā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Ekamūlakam niṭṭhitaṃ.

Dumūlakampi timūlakampi yāva navamūlakam evameva kātabbam.

Idaṃ dasamūlakam

321. Puriso bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ saparidaṇḍaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca chandavāsini ca bhogavāsini ca paṭavāsini ca odapattakini ca obhaṭacumbaṭā ca dāsī ca bhariyā ca kammakārī ca bhariyā ca dhajāhaṭā ca muhuttikā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Saparidaṇḍācakkam niṭṭhitam.

Puriso bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃ brūhi hohi kira itthannāmassa bhariyā dhanakkītā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃca piturakkhitaṃca brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo dhanakkītā ca chandavāsini cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃca piturakkhitaṃca mātāpiturakkhitaṃca brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo dhanakkītā ca chandavāsini ca bhogavāsini cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Evaṃ ubhatovaḍḍhakam kātabbam.

Puriso bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ māturakkhitaṃca piturakkhitaṃca mātāpiturakkhitaṃca bhāturakkhitaṃca bhaginirakkhitaṃca nātirakkhitaṃca gottarakkhitaṃca dhammarakkhitaṃca sārakkhaṃca saparidaṇḍaṃca brūhi hotha kira itthannāmassa bhariyāyo dhanakkītā ca chandavāsini ca bhogavāsini ca paṭavāsini ca odapattakini ca obhaṭacumbaṭā ca dāsī ca bhariyā ca kammakārī ca bhariyā ca dhajāhaṭā ca muhuttikā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Ubhatovaḍḍhakam niṭṭhitam.

Purisassa mātā bhikkhum paṇṇati -pa-. Purisassa pitā bhikkhum paṇṇati -pa-. Purisassa mātāpitaro bhikkhum paṇṇanti -pa-. Purisassa bhātā bhikkhum paṇṇati -pa-. Purisassa bhagini bhikkhum paṇṇati -pa-. Purisassa

ñātakā bhikkhum paṇanti -pa-. Purisassa gottā bhikkhum paṇanti -pa-.
Purisassa sahadhammikā bhikkhum paṇanti -pa-.

Purisassa peyyālo vitthāretabbo.

Ubhatovaḍḍhakaṃ yathā purimanayo tatheva vitthāretabbaṃ.

322. Māturakkhitāya mātā bhikkhum paṇanti “gaccha bhante
itthannāmaṃ brūhi hotu itthannāmassa bhariyā dhanakkītā”ti, paṭiggaṇhāti
vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Māturakkhitāya mātā bhikkhum paṇanti “gaccha bhante itthannāmaṃ
brūhi hotu itthannāmassa bhariyā chandavāsini -pa- bhogavāsini. Paṭavāsini.
Odaṭṭakini. Obhaṭṭacumbaṭṭā. Dāsī ca bhariyā ca. Kammakārī ca bhariyā
ca. Dhajāhaṭṭā. Muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti
saṃghādisesassa.

Nikkhepapadāni.

323. Māturakkhitāya mātā bhikkhum paṇanti “gaccha bhante
itthannāmaṃ brūhi hotu itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca chandavāsini
ca -pa- dhanakkītā ca bhogavāsini ca -pa- dhanakkītā ca muhuttikā cā”ti,
paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Khaṇḍacakkaṃ.

324. Māturakkhitāya mātā bhikkhum paṇanti “gaccha bhante
itthannāmaṃ brūhi hotu itthannāmassa bhariyā chandavāsini ca bhogavāsini
ca -pa- chandavāsini ca muhuttikā ca. Chandavāsini ca dhanakkītā cā”ti,
paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Baddhacakkaṃ, mūlaṃ saṃkhittaṃ.

325. Māturakkhitāya mātā bhikkhum paṇanti “gaccha bhante
itthannāmaṃ brūhi hotu itthannāmassa bhariyā muhuttikā ca dhanakkītā
ca -pa- muhuttikā ca chandavāsini ca -pa- muhuttikā ca dhajāhaṭṭā cā”ti,
paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Ekamūlakaṃ niṭṭhitaṃ.

Dumūlakaṃpi timūlakaṃpi yāva navamūlakaṃ evameva kātabbaṃ.

Idaṃ dasamūlakam

326. Māturakkhitāya mātā bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi hotu itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca chandavāsini ca bhogavāsini ca paṭavāsini ca odapattakini ca obhaṭacumbaṭā ca dāsī ca bhariyā ca kammakārī ca bhariyā ca dhajāhaṭā ca muhuttikā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Mātucakkam niṭṭhitam.

Piturakkhitāya pitā bhikkhum paṇṇati -pa- mātāpiturakkhitāya mātāpitaro bhikkhum paṇṇanti. Bhāturakkhitāya bhātā bhikkhum paṇṇanti. Bhaginirakkhitāya bhagini bhikkhum paṇṇanti. Nātirakkhitāya nātakā bhikkhum paṇṇanti. Gottarakkhitāya gottā¹ bhikkhum paṇṇanti. Dhammarakkhitāya sahadhammikā bhikkhum paṇṇanti. Sārakkhāya yena pariggahitā hoti, so bhikkhum paṇṇati. Saparidaṇḍāya yena daṇḍo ṭhapito hoti, so bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi hotu itthannāmassa bhariyā dhanakkītā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Saparidaṇḍāya yena daṇḍo ṭhapito hoti, so bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi hotu itthannāmassa bhariyā chandavāsini -pa- bhogavāsini. Paṭavāsini. Odapattakini. Obhaṭacumbaṭā. Dāsī ca bhariyā ca. Kammakārī ca bhariyā ca. Dhajāhaṭā. Muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Nikkhepadāni.

327. Saparidaṇḍāya yena daṇḍo ṭhapito hoti, so bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi hotu itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca chandavāsini ca -pa- dhanakkītā ca bhogavāsini ca -pa- dhanakkītā ca muhuttikā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa. Khaṇḍacakkam.

---

1. Sagottā (?)

328. Saparidaṇḍāya yena daṇḍo ṭhapito hoti, so bhikkhuṃ paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi hotu itthannāmassa bhariyā chandavāsiniṃ ca bhogavāsiniṃ ca -pa- chandavāsiniṃ ca muhuttikā ca. Chandavāsiniṃ ca dhanakkīṭā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Baddhacakkaṃ, mūlaṃ saṃkhittaṃ.

329. Saparidaṇḍāya yena daṇḍo ṭhapito hoti, so bhikkhuṃ paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi hotu itthannāmassa bhariyā muhuttikā ca dhanakkīṭā ca -pa- muhuttikā ca chandavāsiniṃ ca -pa- muhuttikā ca dhajāhaṭā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Ekamūlakaṃ niṭṭhitaṃ.

Dumūlakaṃpi timūlakaṃpi yāva navamūlakaṃ evameva kātabbaṃ.

Idaṃ dasamūlakaṃ

330. Saparidaṇḍāya yena daṇḍo ṭhapito hoti, so bhikkhuṃ paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi hotu itthannāmassa bhariyā dhanakkīṭā ca chandavāsiniṃ ca bhogavāsiniṃ ca paṭavāsiniṃ ca odapattakiniṃ ca obhaṭacumbaṭā ca dāsī ca bhariyā ca kammakārī ca bhariyā ca dhajāhaṭā ca muhuttikā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Daṇḍaṭhapitacakkaṃ niṭṭhitaṃ.

Māturakkhitā bhikkhuṃ paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi homi itthannāmassa bhariyā dhanakkīṭā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Māturakkhitā bhikkhuṃ paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi homi itthannāmassa bhariyā chandavāsiniṃ -pa- bhogavāsiniṃ. Paṭavāsiniṃ. Odapattakiniṃ. Obhaṭacumbaṭā. Dāsī ca bhariyā ca. Kammakārī ca bhariyā ca. Dhajāhaṭā. Muhittikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Nikkhepapadāni.

331. Māturakkhitā bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi homi itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca chandavāsini cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Māturakkhitā bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi homi itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca bhogavāsini ca -pa- dhanakkītā ca paṭavāsini ca -pa- dhanakkītā ca muhuttikā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Khaṇḍacakkam.

332. Māturakkhitā bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi homi itthannāmassa bhariyā chandavāsini ca bhogavāsini ca -pa- chandavāsini ca muhuttikā ca. Chandavāsini ca dhanakkītā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Baddhacakkam, mūlam saṃkhittam.

Māturakkhitā bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi homi itthannāmassa bhariyā muhuttikā ca dhanakkītā ca -pa- muhuttikā ca chandavāsini ca -pa- muhuttikā ca dhajāhaṭā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Ekamūlakam niṭṭhitam.

Dumūlakādīnīpi evameva kātabbāni.

Idam dasamūlakam

333. Māturakkhitā bhikkhum paṇṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi homi itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca chandavāsini ca bhogavāsini ca paṭavāsini ca odapattakinī ca obhaṭacumbaṭā ca dāsī ca bhariyā ca kammakārī ca bhariyā ca dhajāhaṭā ca muhuttikā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Aparam māturakkhitācakkam niṭṭhitam.

Piturakkhitā bhikkhum paṇṇati -pa-. Mātāpiturakkhitā bhikkhum paṇṇati. Bhāturakkhitā bhikkhum paṇṇati. Bhaginirakkhitā bhikkhum paṇṇati.

Ñātirakkhitā bhikkhum paṇiṇati. Gottarakkhitā bhikkhum paṇiṇati.
Dhammarakkhitā bhikkhum paṇiṇati. Sārakkhā bhikkhum paṇiṇati.
Saparidaṇḍā bhikkhum paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi homi
itthannāmassa bhariyā dhanakkītā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati,
āpatti saṃghādisesassa.

Saparidaṇḍā bhikkhum paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi
homi itthannāmassa bhariyā chandavāsini -pa- bhogavāsini. Paṭavāsini.
Odapattakini. Obhaṭacumbaṭā. Dāsī ca bhariyā ca. Kammakārī ca bhariyā
ca. Dhajāhaṭā. Muhuttikā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti
saṃghādisesassa.

Nikkhepadāni.

334. Saparidaṇḍā bhikkhum paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi
homi itthannāmassa bhariyā dhanakkītā ca chandavāsini ca -pa- dhanakkītā
ca muhuttikā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti
saṃghādisesassa.

Khaṇḍacakkam.

335. Saparidaṇḍā bhikkhum paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi
homi itthannāmassa bhariyā chandavāsini ca bhogavāsini
ca -pa- chandavāsini ca muhuttikā ca. Chandavāsini ca dhanakkītā cā”ti,
paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Baddhacakkam, mūlam saṃkhittam.

336. Saparidaṇḍā bhikkhum paṇiṇati “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi
homi itthannāmassa bhariyā muhuttikā ca dhanakkītā ca -pa- muhuttikā ca
chandavāsini ca -pa- muhuttikā ca dhajāhaṭā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati
paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Ekamūlakam niṭṭhitam.

Dumūlakādīnipi evameva kātabbāni.

Idaṃ dasamūlakam

337. Saparidaṇḍā bhikkhūṃ paṇḍeti “gaccha bhante itthannāmaṃ brūhi homi itthannāmassa bhariyā dhanakkīṭā ca chandavāsini ca bhogavāsini ca paṭavāsini ca odapattakini ca obhaṭṭacumbaṭā ca dāsī ca bhariyā ca kammakārī ca bhariyā ca dhajāhaṭā ca muhuttikā cā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Aparam saporidaṇḍacakkam niṭṭhitam.

Sabbam cakkapeyyālam niṭṭhitam.

338. Paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.
 Paṭiggaṇhāti vīmaṃsati na paccāharati, āpatti thullaccayassa.
 Paṭiggaṇhāti na vīmaṃsati paccāharati, āpatti thullaccayassa.
 Paṭiggaṇhāti na vīmaṃsati na paccāharati, āpatti dukkaṭassa.
 Na paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti thullaccayassa.
 Na paṭiggaṇhāti vīmaṃsati na paccāharati, āpatti dukkaṭassa.
 Na paṭiggaṇhāti na vīmaṃsati paccāharati, āpatti dukkaṭassa.
 Na paṭiggaṇhāti na vīmaṃsati na paccāharati, anāpatti.

Puriso sambahule bhikkhū āṇāpeti “gacchatha bhante itthannāmaṃ itthim vīmaṃsathā”ti, sabbe paṭiggaṇhanti sabbe vīmaṃsanti sabbe paccāharanti, āpatti sabbesam saṃghādisesassa.

Puriso sambahule bhikkhū āṇāpeti “gacchatha bhante itthannāmaṃ itthim vīmaṃsathā”ti, sabbe paṭiggaṇhanti sabbe vīmaṃsanti ekam paccāharāpentī, āpatti sabbesam saṃghādisesassa.

Puriso sambahule bhikkhū āṇāpeti “gacchatha bhante itthannāmaṃ itthim vīmaṃsathā”ti, sabbe paṭiggaṇhanti ekam vīmaṃsāpetvā sabbe paccāharanti, āpatti sabbesam saṃghādisesassa.

Puriso sambahule bhikkhū āṇāpeti “gacchatha bhante itthannāmaṃ itthim vīmaṃsathā”ti, sabbe paṭiggaṇhanti ekam vīmaṃsāpetvā ekam paccāharāpentī, āpatti sabbesam saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum āṇāpeti “gaccha bhante itthannāmaṃ itthim vīmaṃsā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum āṇāpeti “gaccha bhante itthannāmaṃ itthim vīmaṃsā”ti, paṭiggaṇhāti vīmaṃsati antevāsīm paccāharāpeti, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum āṇāpeti “gaccha bhante itthannāmaṃ itthim vīmaṃsā”ti, paṭiggaṇhāti antevāsīm vīmaṃsāpetvā attanā paccāharati, āpatti saṃghādisesassa.

Puriso bhikkhum āṇāpeti “gaccha bhante itthannāmaṃ itthim vīmaṃsā”ti, paṭiggaṇhāti antevāsīm vīmaṃsāpeti, antevāsī vīmaṃsitvā bahiddhā paccāharati, āpatti ubhinnaṃ thullaccayassa.

339. Gacchanto sampādeti, āgacchanto visamvādeti, āpatti thullaccayassa.

Gacchanto visamvādeti, āgacchanto sampādeti, āpatti thullaccayassa.

Gacchanto sampādeti, āgacchanto sampādeti, āpatti saṃghādisesassa.

Gacchanto visamvādeti, āgacchanto visamvādeti, anāpatti.

340. Anāpatti saṃghassa vā cetiyassa vā gilānassa vā karaṇīyena gacchati, ummattakassa ādikammikassāti.

Vinītavatthu-uddānagāthā

Suttā matā ca nikkhantā, anitthī itthipaṇḍakā.

Kalahaṃ katvāna sambodi, sañcarittaṅca paṇḍaketi.

Vinītavatthu

341. Tena kho pana samayena aññataro puriso aññataram bhikkhum āṇāpesi¹ “gaccha bhante itthannāmaṃ itthim vīmaṃsā”ti. So gantvā manusse pucchi “kahaṃ itthannāmā”ti. Suttā bhanteti. Tassa

---

1. Āṇāpeti (Syā, Ka)

kukkuccaṃ ahoṣi “Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattaṃ, kacci nu kho ahaṃ saṃghādisesaṃ āpattiṃ āpanno”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesi. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (1)

Tena kho pana samayena aññataro puriso aññataraṃ bhikkhuṃ āṇāpesi “gaccha bhante itthannāmaṃ itthiṃ vīmaṃsā”ti. So gantvā manusse pucchi “kahaṃ itthannāmā”ti. Matā bhanteti -pa-. Nikkhantā bhanteti. Anitthī bhanteti. Itthipaṇḍakā bhanteti. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti dukkaṭassāti. (2-5)

Tena kho pana samayena aññatarā itthī sāmikena saha bhaṇḍitvā mātugharaṃ agamāsi. Kulūpako bhikkhu sammodanīyaṃ akāsi. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Alaṃvacanīyā bhikkhūti. Nālaṃvacanīyā Bhagavāti. Anāpatti bhikkhu nālaṃvacanīyāyāti. (6)

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu paṇḍake sañcarittam samāpajji. Tassa kukkuccaṃ ahoṣi -pa-. Anāpatti bhikkhu saṃghādisesassa, āpatti thullaccayassāti. (7)

Sañcarittasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ pañcamaṃ.

6. Kuṭṭikārasikkhāpada

342. Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena Āḷavakā bhikkhū saññācīkāyo kuṭṭiyo kārāpentī assāmīkāyo attuddesīkāyo appamāṇīkāyo, tāyo na niṭṭhānaṃ gacchanti, te yācanabahulā viññattibahulā viharanti “purisaṃ detha purisatthakaraṃ detha goṇaṃ detha sakaṭaṃ detha vāsīṃ detha parasūṃ detha kuṭṭhāriṃ detha kudālaṃ detha nikhādanaṃ detha valliṃ detha veḷuṃ detha muñjaṃ detha pabbajaṃ detha tiṇaṃ detha mattikaṃ detha”ti. Manussā upaddutā yācanāya upaddutā viññattiyā bhikkhū disvā ubbijjantipi uttasantipi palāyantipi aññenapi gacchanti aññenapi mukhaṃ karonti dvāraṃpi thakenti gāvimpī disvā palāyanti bhikkhūti maññamānā.

Atha kho āyasmā Mahākassapo Rājagahe vassamvuṭṭho yena Āḷavī tena pakkāmi. Anupubbena yena Āḷavī tadavasari. Tatra sudam āyasmā Mahākassapo Āḷaviyaṃ viharati Aggāḷave cetiye. Atha kho āyasmā Mahākassapo pubbaṅhasamayaṃ nivāsetvā pattacīvaramādāya Āḷaviṃ piṇḍāya pāvisi. Manussā āyasmantaṃ Mahākassapaṃ passivā ubbijjantipi uttasantipi palāyantipi aññenapi gacchanti aññenapi mukhaṃ karonti dvāraṃpi thakenti. Atha kho āyasmā Mahākassapo Āḷaviyaṃ piṇḍāya caritvā pacchābhattaṃ piṇḍapātappaṭikkanto bhikkhū āmantesi “pubbāyaṃ āvuso Āḷavī subhikkhā ahosi sulabhapiṇḍā sukarā uñchena paggahena yāpetuṃ, etarahi panāyaṃ Āḷavī dubbhikkhā dullabhapiṇḍā na sukarā uñchena paggahena yāpetuṃ, ko nu kho āvuso hetu ko paccayo, yenāyaṃ Āḷavī dubbhikkhā dullabhapiṇḍā na sukarā uñchena paggahena yāpetuṃ”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmato Mahākassapassa etamatthaṃ ārocesuṃ.

343. Atha kho Bhagavā Rājagahe yathābhirantaṃ viharitvā yena Āḷavī tena cārikaṃ pakkāmi, anupubbena cārikaṃ caramāno yena Āḷavī tadavasari. Tatrāsudam Bhagavā Āḷaviyaṃ viharati Aggāḷave cetiye. Atha kho āyasmā Mahākassapo yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā Bhagavantaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinno kho āyasmā Mahākassapo Bhagavato etamatthaṃ ārocesi. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe bhikkhusaṅghaṃ sannipātāpetvā Āḷavake bhikkhū paṭipucchi “saccaṃ kira tumhe bhikkhave saññācīkāyo kuṭīyo kārāpetha assāmikāyo attuddesīkāyo appamāṇīkāyo, tāyo na niṭṭhānaṃ gacchanti, te tumhe yācanabahulā viññattibahulā viharatha ‘purisaṃ detha purisatthakaraṃ detha -pa- tiṇaṃ detha mattikaṃ dethā’ti, manussā upaddutā yācanāya upaddutā viññattiyā bhikkhū disvā ubbijjantipi uttasantipi palāyantipi aññenapi gacchanti aññenapi mukhaṃ karonti dvāraṃpi thakenti gāvimpī disvā palāyanti bhikkhūti maññamānā”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tumhe moghapurisā saṃyācīkāyo kuṭīyo kārāpessatha assāmikāyo attuddesīkāyo appamāṇīkāyo, tāyo

na niṭṭhānaṃ gacchanti, te tumhe yācanabahulā viññattibahulā viharissatha purisaṃ detha purisatthakaraṃ detha -pa- tiṇaṃ detha mattikaṃ dethāti, netāṃ moghapurisā appasannānaṃ vā pasādāya -pa- vigarahitvā dhammim kathaṃ katvā bhikkhū āmantesi—

344. Bhūtapubbaṃ bhikkhave dve bhātaro isayo Gaṅgaṃ nadiṃ upanissāya vihariṃsu. Atha kho bhikkhave Maṇikaṇṭho nāgarājā Gaṅgaṃ nadiṃ uttaritvā yena kaniṭṭho isi tenupasaṅkama, upasaṅkamtivā kaniṭṭhaṃ isiṃ sattakkhattuṃ bhogehi parikkhipitvā uparimuddhani mahantaṃ phaṇaṃ karitvā aṭṭhāsi. Atha kho bhikkhave kaniṭṭho isi tassa nāgassa bhayā kiso ahosi lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto. Addasa kho bhikkhave jeṭṭho isi kaniṭṭhaṃ isiṃ kisaṃ lūkhaṃ dubbaṇṇaṃ uppaṇḍuppaṇḍukajātaṃ dhamanisanthatagattaṃ. Disvāna kaniṭṭhaṃ isiṃ etadavoca “kissa tvaṃ bho kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto”ti. Idha bho Maṇikaṇṭho nāgarājā Gaṅgaṃ nadiṃ uttaritvā yenāhaṃ tenupasaṅkama, upasaṅkamtivā maṃ sattakkhattuṃ bhogehi parikkhipitvā uparimuddhani mahantaṃ phaṇaṃ karitvā aṭṭhāsi, tassāhaṃ bho nāgassa bhayā¹ kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagattoti. Icchasi pana tvaṃ bho tassa nāgassa anāgamananti. Icchāmaṃ bho tassa nāgassa anāgamananti. Api pana tvaṃ bho tassa nāgassa kiñci passasīti. Passāmaṃ bho maṇimassa² kaṇṭhe pilandhananti. Tena hi tvaṃ bho taṃ nāgaṃ maṇim yāca “maṇim me bho dehi, maṇinā me attho”ti.

Atha kho bhikkhave Maṇikaṇṭho nāgarājā Gaṅgaṃ nadiṃ uttaritvā yena kaniṭṭho isi tenupasaṅkama, upasaṅkamtivā ekamantaṃ aṭṭhāsi, ekamantaṃ ṭhitaṃ kho bhikkhave Maṇikaṇṭhaṃ nāgarājānaṃ kaniṭṭho isi etadavoca “maṇim me bho dehi, maṇinā me attho”ti. Atha kho bhikkhave Maṇikaṇṭho nāgarājā “bhikkhu maṇim yācati, bhikkhussa maṇinā attho”ti khippaññeva agamāsi. Dutiyaṃpi kho bhikkhave Maṇikaṇṭho nāgarājā Gaṅgaṃ nadiṃ uttaritvā yena kaniṭṭho isi tenupasaṅkama.

---

1. Bhayāmi (Sī)

2. Maṇissa (Sī, Ka)

Addasa kho bhikkhave kaniṭṭho isi Maṇikaṇṭhaṃ nāgarājānaṃ dūratova āgacchantāṃ, disvāna Maṇikaṇṭhaṃ nāgarājānaṃ etadavoca “maṇiṃ me bho dehi, maṇinā me attho”ti. Atha kho bhikkhave Maṇikaṇṭho nāgarājā “bhikkhu maṇiṃ yācati, bhikkhussa maṇinā attho”ti tatova paṭinivatti. Tatiyampi kho bhikkhave Maṇikaṇṭho nāgarājā Gaṅgam nadim uttarati. Addasa kho bhikkhave kaniṭṭho isi Maṇikaṇṭhaṃ nāgarājānaṃ Gaṅgam nadim uttarantaṃ, disvāna Maṇikaṇṭhaṃ nāgarājānaṃ etadavoca “maṇiṃ me bho dehi, maṇinā me attho”ti. Atha kho bhikkhave Maṇikaṇṭho nāgarājā kaniṭṭhaṃ isim gāthāhi ajjhabhāsi—

* “Mamannapānaṃ vipulaṃ uḷāraṃ,
Uppajjatimassa maṇissa hetu.
Taṃ te na dassaṃ atiyācake,
Na cāpi te assamamāgamissaṃ.

* Susū yathā sakkharadhotapāṇī,
Tāsessi maṃ selamāyācamāno.
Taṃ te na dassaṃ atiyācakosi,
Na cāpi te assamamāgamissan”ti.

Atha kho bhikkhave Maṇikaṇṭho nāgarājā “bhikkhu maṇiṃ yācati bhikkhussa maṇinā attho”ti pakkāmi, tathā pakkantova¹ ahosi, na puna paccāgañchi. Atha kho bhikkhave kaniṭṭho isi tassa nāgassa dassanīyassa adassanena bhīyosomattāya kiso ahosi lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto. Addasa kho bhikkhave jeṭṭho isi kaniṭṭhaṃ isim bhīyosomattāya kisaṃ lūkhaṃ dubbaṇṇaṃ uppaṇḍuppaṇḍukajātaṃ dhamanisanthatagattaṃ, disvāna kaniṭṭhaṃ isim etadavoca “kissa tvaṃ bho bhīyosomattāya kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto”ti. Tassāhaṃ bho nāgassa dassanīyassa adassanena bhīyosomattāya kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagattoti. Atha kho bhikkhave jeṭṭho isi kaniṭṭhaṃ isim gāthāya ajjhabhāsi—

1. Tadā pakkantova (Ka)

* Khu 5. 71-72 piṭṭhesu Maṇikaṇṭhajātakepi.

* “Na taṃ yāce yassa piyaṃ jigīse,
Videsso¹ hoti atiyācanāya.
Nāgo maṇim yācito brāhmaṇena,
Adassanaññeva tadajjhagamā”ti.

Tesaṃ hi nāma bhikkhave tiracchānagatānaṃ pāṇānaṃ amanāpā bhavissati yācanā amanāpā viññatti, kimaṅgaṃ² pana manussabhūtānaṃ.

345. Bhūtapubbaṃ bhikkhave aññataro bhikkhu Himavantapasse viharati aññatarasmim vanasaṅḍe. Tassa kho bhikkhave vanasaṅḍassa avidūre mahantaṃ ninnāṃ pallalāṃ, atha kho bhikkhave mahāsakuṇasaṅgho tasmim pallale divasaṃ gocaraṃ caritvā sāyaṃ taṃ vanasaṅḍaṃ vāsāya upagacchati. Atha kho bhikkhave so bhikkhu tassa sakuṇasaṅghassa saddena ubbālho yenāhaṃ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā maṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinnaṃ kho ahaṃ bhikkhave taṃ bhikkhuṃ etadavoca “kacci bhikkhu khamanīyaṃ, kacci yāpanīyaṃ, kaccisi appakilamathena addhānaṃ āgato, kuto ca tvaṃ bhikkhu āgacchasi”ti. Khamanīyaṃ Bhagavā, yāpanīyaṃ Bhagavā, appakilamathena cāhaṃ bhante addhānaṃ āgato, atthi bhante Himavantapasse mahāvanasaṅḍo, tassa kho pana bhante vanasaṅḍassa avidūre mahantaṃ ninnāṃ pallalāṃ, atha kho bhante mahāsakuṇasaṅgho tasmim pallale divasaṃ gocaraṃ caritvā sāyaṃ taṃ vanasaṅḍaṃ vāsāya upagacchati, tato ahaṃ Bhagavā āgacchāmi tassa sakuṇasaṅghassa saddena ubbālhoti. Icchasi pana tvaṃ bhikkhu tassa sakuṇasaṅghassa anāgamananti. Icchāmahaṃ Bhagavā tassa sakuṇasaṅghassa anāgamananti. Tena hi tvaṃ bhikkhu tattha gantvā taṃ vanasaṅḍaṃ ajjhogāhetvā rattiyā paṭhamaṃ yāmaṃ tikkhattuṃ saddamanussāvehi “suṇantu me bhonto sakuṇā yāvatikā imasmim vanasaṅḍe vāsaṃ upagatā, pattena me attho, ekekaṃ me bhonto pattāṃ dadantū”ti. Rattiyā majjhimāṃ yāmaṃ. Rattiyā pacchimaṃ yāmaṃ tikkhattuṃ saddamanussāvehi “suṇantu me bhonto sakuṇā yāvatikā imasmim vanasaṅḍe vāsaṃ upagatā, pattena me attho, ekekaṃ me bhonto pattāṃ dadantū”ti.

1. Desso (Sī), desso ca (Syā)

2. Kimaṅga (Sī)

* Khu 5. 72 piṭṭhe Maṇikaṇṭhajātakepi.

Atha kho bhikkhave so bhikkhu tattha gantvā taṃ vanasaṇḍaṃ ajjhogāhetvā rattiyā paṭhamaṃ yāmaṃ tikkhattuṃ saddamanussāvesi “suṇantu me bhonto sakuṇā yāvatikā imasmiṃ vanasaṇḍe vāsaṃ upagatā, pattena me attho, ekekaṃ me bhonto pattam dadantū”ti. Rattiyā majjhimaṃ yāmaṃ. Rattiyā pacchimaṃ yāmaṃ tikkhattuṃ saddamanussāvesi “suṇantu me bhonto sakuṇā yāvatikā imasmiṃ vanasaṇḍe vāsaṃ upagatā, pattena me attho, ekekaṃ me bhonto pattam dadantū”ti. Atha kho bhikkhave so sakuṇasaṃgho “bhikkhu pattam yācati bhikkhussa pattena attho”ti tamhā vanasaṇḍā pakkāmi, tathā pakkantova ahosi, na puna paccāgañchi. Tesam hi nāma bhikkhave tiracchānagatānaṃ paṇānaṃ amanāpā bhavissati yācanā amanāpā viññatti, kimaṅgaṃ pana manussabhūtānaṃ.

346. Bhūtapubbaṃ bhikkhave Raṭṭhapālassa kulaputtassa pitā Raṭṭhapālaṃ kulaputtaṃ gāthāya ajjhābhāsi—

“Apāhaṃ te na janāmi, Raṭṭhapāla bahū janā.

* Te maṃ saṃgamma yācanti, kasmā maṃ tvaṃ na yācasīti.

* Yācako appiyo hoti, yācaṃ adadamappiyo.

Tasmāhaṃ taṃ na yācāmi, mā me videssanā ahū”ti.

So hi nāma bhikkhave Raṭṭhapālo kulaputto sakaṃ pitaraṃ evaṃ vakkhati, kimaṅgaṃ pana jano janam.

347. Gihīnaṃ bhikkhave dussamharāni bhogāni sambhatānipi durakkhiyāni. Tattha nāma tumhe moghapurisā evaṃ dussamharesu bhogesu sambhatesupi durakkhiyesu yācanabahulā viññattibahulā viharissatha “purisaṃ detha purisatthakaraṃ detha goṇaṃ detha sakaṭaṃ detha vāsīṃ detha parasuṃ detha kuṭhāriṃ detha kudālaṃ detha nikhādanaṃ detha vallīṃ detha veḷuṃ detha muñjaṃ detha pabbajaṃ detha tiṇaṃ detha mattikaṃ dethā”ti, netam moghapurisā appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

348. “**Saññācīkāya pana bhikkhunā kuṭiṃ kārayamānena assāmikam attuddesaṃ pamāṇikā kāretabbā, tatridaṃ pamāṇam, dīghaso**

dvādasa vidatthiyo Sugatavidatthiyā, tiriyaṃ sattantarā, bhikkhū abhinetabbā vatthudesanāya, tehi bhikkhūhi vatthu desetabbaṃ anārambhaṃ¹ sapaṛikkamaṇaṃ, sārabbhe² ce bhikkhu vatthusmiṃ aparikkamaṇe saññācīkāya kuṭṭiṃ kāreyya, bhikkhū vā anabhineyya vatthudesanāya, paṃṇaṃ vā atikkāmeyya, saṃghādiseso”ti.

349. **Saññācīkā** nāma sayāṃ yācitvā purisaṃpi purisatthakaraṃpi goṇaṃpi sakaṭaṃpi vāsīṃpi parasūṃpi kuṭṭhāriṃpi kudālaṃpi nikhādanaṃpi pallīṃpi veḷuṃpi muṅjaṃpi pabbajaṃpi tiṇaṃpi mattikaṃpi.

Kuṭṭi nāma ullittā vā hoti avalittā vā ullittāvalittā vā.

Kārayamaṇenāti karonto vā kārapento vā.

Assāmikanti na añño koci sāmiko hoti itthī vā puriso vā gahaṭṭho vā pabbajito vā.

Attuddesanti attano atthāya.

Paṃṇikā kāreṭabbā, tatridaṃ paṃṇaṃ, dīghaso dvādasa vidatthiyo Sugatavidatthiyāti bāhirimena mānena.

Tiriyaṃ sattantarāti abbhantarimena mānena.

Bhikkhū abhinetabbā vatthudesanāyāti tena kuṭṭikārakena bhikkhunā kuṭṭivatthuṃ sodhetvā saṃghaṃ upasaṅkamitvā ekaṃsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā vuḍḍhānaṃ bhikkhūnaṃ pāde vanditvā ukkuṭṭikaṃ nisīditvā añjaliṃ paggaḥetvā evamassa vacanīyo “ahaṃ bhante saññācīkāya kuṭṭiṃ kattukāmo assāmi kaṃ attuddeṣaṃ, sohaṃ bhante saṃghaṃ kuṭṭivatthu-olokanaṃ yācāmi”ti. Dutiyampi yācitabbā. Tatiyampi yācitabbā. Sace sabbo saṃgho ussaḥati kuṭṭivatthuṃ oloketuṃ, sabbena saṃghena oloketabbaṃ, no ce sabbo saṃgho ussaḥati kuṭṭivatthuṃ oloketuṃ, ye tattha honti bhikkhū byattā paṭibalā sārabbhaṃ anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ aparikkamaṇaṃ jānituṃ, te yācitvā sammantabbā, evañca pana bhikkhave sammantabbā. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṃgho ñāpetabbo—

1. Anārambhaṃ (Ka)

2. Sārabbhe (Ka)

350. “Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṃ ittannāmo bhikkhu saññācīkāya kuṭim kattukāmo assāmīkaṃ attuddesaṃ, so saṅghaṃ kuṭivatthu-olokanaṃ yācati, yadi saṅghassa pattakallaṃ, saṅgho itthannāmañca itthannāmañca bhikkhū sammanneyya itthannāmassa bhikkhuno kuṭivatthuṃ oloketuṃ, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu saññācīkāya kuṭim kattukāmo assāmīkaṃ attuddesaṃ, so saṅghaṃ kuṭivatthu-olokanaṃ yācati, saṅgho itthannāmañca itthannāmañca bhikkhū sammannati itthannāmassa bhikkhuno kuṭivatthuṃ oloketuṃ, yassāyasmato khamati itthannāmassa ca itthannāmassa ca bhikkhūnaṃ sammuti¹ itthannāmassa bhikkhuno kuṭivatthuṃ oloketuṃ, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Sammatā saṅghena itthannāmo ca itthannāmo ca bhikkhū itthannāmassa bhikkhuno kuṭivatthuṃ oloketuṃ, khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evameva dhārayāmi”ti.

351. Tehi sammatehi bhikkhūhi tattha gantvā kuṭivatthu oloketabbaṃ, sārāmbhaṃ anārāmbhaṃ saparikkamaṇaṃ aparikkamaṇaṃ jānitabbaṃ. Sace sārāmbhaṃ hoti aparikkamaṇaṃ, “mā idha karī”ti vattabbo. Sace anārāmbhaṃ hoti saparikkamaṇaṃ, saṅghassa ārocetabbaṃ “anārāmbhaṃ saparikkamaṇaṃ”ti. Tena kuṭikārakena bhikkhunā saṅghaṃ upasaṅkamitvā ekaṃsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā vuḍḍhānaṃ bhikkhūnaṃ pāde vanditvā ukkuṭikaṃ nisīditvā añjaliṃ paggahetvā evamassa vacanīyo “ahaṃ bhante saññācīkāya kuṭim kattukāmo assāmīkaṃ attuddesaṃ, sohaṃ bhante saṅghaṃ kuṭivatthudesanaṃ yācāmi”ti. Dutiyampi yācitabbā. Tatiyampi yācitabbā. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho ñāpetabbo—

352. “Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu saññācīkāya kuṭim kattukāmo assāmīkaṃ attuddesaṃ, so saṅghaṃ kuṭivatthudesanaṃ yācati, yadi saṅghassa pattakallaṃ, saṅgho itthannāmassa bhikkhuno kuṭivatthuṃ deseyya, esā ñatti.

---

1. Sammati (Syā)

Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu saññācīkāya kuṭim kattu kāmo assāmīkaṃ attuddesaṃ, so saṅghaṃ kuṭivattitudesanaṃ yāceti, saṅgho itthannāmassa bhikkhuno kuṭivatthum deseti, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno kuṭivatthussa desanā, so tuṅhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Desitaṃ saṅghena itthannāmassa bhikkhuno kuṭivatthu, khamati saṅghassa, tasmā tuṅhī, evametaṃ dhārayāmi”ti.

353. **Sārambhaṃ** nāma kipillikānaṃ vā āsayo hoti, upacikānaṃ vā āsayo hoti, undūrānaṃ vā āsayo hoti, ahīnaṃ vā āsayo hoti, vicchikānaṃ vā āsayo hoti, satapadīnaṃ vā āsayo hoti, hatthīnaṃ vā āsayo hoti, assānaṃ vā āsayo hoti, sīhānaṃ vā āsayo hoti, byagghānaṃ vā āsayo hoti, dīpīnaṃ vā āsayo hoti, acchānaṃ vā āsayo hoti, taracchānaṃ vā āsayo hoti, yesaṃ kesañci tiracchānagatānaṃ paṇānaṃ āsayo hoti, pubbaṇṇanissitaṃ vā hoti, aparāṇṇanissitaṃ vā hoti, abbhāghātanissitaṃ vā hoti, āghātanissitaṃ vā hoti, susānanissitaṃ vā hoti, uyyānanissitaṃ vā hoti, rājavatthunissitaṃ vā hoti, hatthisālānissitaṃ vā hoti, assasālānissitaṃ vā hoti, bandhanāgāranissitaṃ vā hoti, pānāgāranissitaṃ vā hoti, sūnanissitaṃ vā hoti, racchānissitaṃ vā hoti, caccaranissitaṃ vā hoti, sabhānissitaṃ vā hoti, saṃsaraṇanissitaṃ vā¹ hoti, etaṃ sārambhaṃ nāma.

Aparikkamaṇaṃ nāma na sakkā hoti yathāyuttena sakatena anuparigantum, samantā nisseṇiyā anuparigantum, etaṃ aparikkamaṇaṃ nāma.

Anārambhaṃ nāma na kipillikānaṃ vā āsayo hoti, na upacikānaṃ vā āsayo hoti, na undūrānaṃ vā āsayo hoti, na ahīnaṃ vā āsayo hoti, na vicchikānaṃ vā āsayo hoti, na satapadīnaṃ vā āsayo hoti -pa- na saṃsaraṇanissitaṃ vā hoti, etaṃ anārambhaṃ nāma.

---

1. Sañcaraṇanissitaṃ vā (Ka)

Saparikkamanam nāma sakkā hoti yathāyuttēna sakaṭeṇa anuparigantum, samantā nisseṇiyā anuparigantum, etaṃ saparikkamanam nāma.

Saññācīkā nāma sayam yācitvā purisaṃpi purisatthakaraṃpi -pa- mattikaṃpi.

Kuṭi nāma ullittā vā hoti avalittā vā ullittāvalittā vā.

Kāreyyāti karoti vā kārāpeti vā.

Bhikkhū vā anabhineyya vatthudesanāya pamāṇam vā atikkāmeyyāti ñattidutiyaena kammaena kuṭivattum na desāpetvā āyāmato vā vitthārato vā antamaso kesaggamattaṃpi atikkāmetvā karoti vā kārāpeti vā, payoge dukkaṭam. Ekaṃ piṇḍam anāgate āpatti thullaccayassa. Tasmim piṇḍe āgate āpatti saṃghādisesassa.

Samghādisesoti -pa- tenapi vuccati “saṃghādiseso”ti.

354. Bhikkhu kuṭim karoti adesitavattukam sārambham aparikkamanam, āpatti saṃghādisesena dvinnam dukkaṭānam. . Bhikkhu kuṭim karoti adesitavattukam sārambham saparikkamanam, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa. Bhikkhu kuṭim karoti adesitavattukam anārambham aparikkamanam, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa. . Bhikkhu kuṭim karoti adesitavattukam anārambham saparikkamanam, āpatti saṃghādisesassa.

355. Bhikkhu kuṭim karoti desitavattukam sārambham aparikkamanam, āpatti dvinnam dukkaṭānam. Bhikkhu kuṭim karoti desitavattukam sārambham saparikkamanam, āpatti dukkaṭassa. . Bhikkhu kuṭim karoti desitavattukam anārambham aparikkamanam, āpatti dukkaṭassa. . Bhikkhu kuṭim karoti desitavattukam anārambham saparikkamanam, anāpatti.

Bhikkhu kuṭim karoti pamāṇātikkantaṃ sārambham aparikkamanam, āpatti saṃghādisesena dvinnam dukkaṭānam. . Bhikkhu kuṭim karoti pamāṇātikkantaṃ sārambham saparikkamanam, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa. . Bhikkhu kuṭim karoti pamāṇātikkantaṃ anārambham aparikkamanam, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa. . Bhikkhu kuṭim karoti pamāṇātikkantaṃ anārambham saparikkamanam, āpatti saṃghādisesassa.

Bhikkhu kuṭim karoti pamāṇikaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ. . Bhikkhu kuṭim karoti pamāṇikaṃ sārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa. . Bhikkhu kuṭim karoti pamāṇikaṃ anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa. . Bhikkhu kuṭim karoti pamāṇikaṃ anārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, anāpatti.

Bhikkhu kuṭim karoti adesitavattukaṃ pamāṇāṭikkantaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ saṃghādisesena dvinnaṃ dukkaṭānaṃ. . Bhikkhu kuṭim karoti adesitavattukaṃ pamāṇāṭikkantaṃ sārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ saṃghādisesena dukkaṭassa. . Bhikkhu kuṭim karoti adesitavattukaṃ pamāṇāṭikkantaṃ anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ saṃghādesesena dukkaṭassa. . Bhikkhu kuṭim karoti adesitavattukaṃ pamāṇāṭikkantaṃ anārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ saṃghādisesānaṃ.

Bhikkhu kuṭim karoti desitavattukaṃ pamāṇikaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ. . Bhikkhu kuṭim karoti desitavattukaṃ pamāṇikaṃ sārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa. . Bhikkhu kuṭim karoti desitavattukaṃ pamāṇikaṃ anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa. . Bhikkhu kuṭim karoti desitavattukaṃ pamāṇikaṃ anārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, anāpatti.

356. Bhikkhu samādisati “kuṭim me karoṭhā”ti. Tassa kuṭim karonti adesitavattukaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena kukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesassa.

Bhikkhu samādisati “kuṭim me karoṭhā”ti. Tassa kuṭim karonti desitavattukaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, anāpatti.

Bhikkhu samādisati “kuṭim me karoṭhā”ti. Tassa kuṭim karonti pamāṇāṭikkantaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa -pa-

anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena
dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesassa.

Bhikkhu samādisati “kuṭṭim me karoṭhā”ti. Tassa kuṭṭim karonti
pamaṇikaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ
dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti
dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti
dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, anāpatti.

Bhikkhu samādisati “kuṭṭim me karoṭhā”ti. Tassa kuṭṭim karonti
adesitavattukaṃ pamaṇātikantaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti
dvinnaṃ saṃghādisesena dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ
sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ saṃghādisesena
dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ
saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti
dvinnaṃ saṃghādisesenaṃ.

Bhikkhu samādisati “kuṭṭim me karoṭhā”ti. Tassa kuṭṭim karonti
desitavattukaṃ pamaṇikaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ
dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti
dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti
dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, anāpatti.

357. Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭṭim me karoṭhā”ti, na ca
samādisati “desitavattukā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamaṇā cā”ti.
Tassa kuṭṭim karonti adesitavattukaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti
saṃghādisesena dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ,
āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti
saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti
saṃghādisesassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭṭim me karoṭhā”ti, na ca samādisati
“desitavattukā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamaṇā cā”ti. Tassa kuṭṭim
karonti desitavattukaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ
dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti
dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti
dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, anāpatti.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, na ca samādisati “pamāṇikā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti pamāṇātikantaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sāram bhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, na ca samādisati “pamāṇikā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti pamāṇikaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, anāpatti.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, na ca samādisati “desitavatthukā ca hotu pamāṇikā ca anārambhā ca sapaṛikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti adesitavatthukaṃ pamāṇātikantaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ saṃghādisesena dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ saṃghādisesānaṃ.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, na ca samādisati “desitavatthukā ca hotu pamāṇikā ca anārambhā ca sapaṛikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti desitavatthukaṃ pamāṇikaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, anāpatti.

358. Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavatthukā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti adesitavatthukaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ. So suṇāti “kuṭi kira me kayirati adesitavatthukā sārambhā aparikkamaṇā”ti. Tena bhikkhunā sāmaṃ vā gantabbaṃ dūto vā pāhetabbo “desitavatthukā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamanā cā”ti. No ce sāmaṃ vā gaccheyya dūtaṃ vā paḥiṇeyya, āpatti dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavattukā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti adesitavattukaṃ sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ. So suṇāti “kuṭi kira me kayirati adesitavattukā sārambhā sapaṛikkamanā”ti. Tena bhikkhunā sāmaṃ vā gantabbaṃ dūto vā pāhetabbo “desitavattukā ca hotu anārambhā cā”ti. No ce sāmaṃ vā gaccheyya dūtaṃ vā paṇeyya, āpatti dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavattukā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti adesitavattukaṃ anārambhaṃ apaṛikkamaṇaṃ. So suṇāti “kuṭi kira me kayirati adesitavattukā anārambhā apaṛikkamanā”ti. Tena bhikkhunā sāmaṃ vā gantabbaṃ dūto vā pāhetabbo “desitavattukā ca hotu sapaṛikkamanā cā”ti. No ce sāmaṃ vā gaccheyya dūtaṃ vā paṇeyya, āpatti dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavattukā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti adesitavattukaṃ anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ. So suṇāti “kuṭi kira me kayirati adesitavattukā anārambhā sapaṛikkamanā”ti. Tena bhikkhunā sāmaṃ vā gantabbaṃ dūto vā pāhetabbo “desitavattukā hotu”ti. No ce sāmaṃ vā gaccheyya dūtaṃ vā paṇeyya, āpatti dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavattukā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti desitavattukaṃ sārambhaṃ apaṛikkamaṇaṃ. So suṇāti “kuṭi kira me kayirati desitavattukā sārambhā apaṛikkamanā”ti. Tena bhikkhunā sāmaṃ vā gantabbaṃ dūto vā pāhetabbo “anārambhā ca hotu sapaṛikkamanā cā”ti. No ce sāmaṃ vā gaccheyya dūtaṃ vā paṇeyya, āpatti dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavattukā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti desitavattukaṃ sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ. So suṇāti

“kuṭi kira me kayirati desitavattukā sārāmbhā sapaṛikkamaṇā”ti. Tena bhikkhunā sāmāṃ vā gantabbāṃ dūto vā pāhetabbo “anārāmbhā hotū”ti. No ce sāmāṃ vā gaccheyya dūtaṃ vā paṇeyya, āpatti dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavattukā ca hotu anārāmbhā ca sapaṛikkamaṇā cā”ti. Tassa kuṭim karonti desitavattukaṃ anārāmbhaṃ apaṛikkamaṇaṃ. So suṇāti “kuṭi kira me kayirati desitavattukā anārāmbhā apaṛikkamaṇāti”. Tena bhikkhunā sāmāṃ vā gantabbāṃ dūto vā pāhetabbo “sapaṛikkamaṇā hotū”ti. No ce sāmāṃ vā gaccheyya dūtaṃ vā paṇeyya, āpatti dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavattukā ca hotu anārāmbhā ca sapaṛikkamaṇā cā”ti. Tassa kuṭim karonti desitavattukaṃ anārāmbhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, anāpatti.

359. Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “pamāṇikā ca hotu anārāmbhā ca sapaṛikkamaṇā cā”ti. Tassa kuṭim karonti pamāṇātikkantaṃ sārāmbhaṃ apaṛikkamaṇaṃ. So suṇāti “kuṭi kira me kayirati pamāṇātikkantā sārāmbhā apaṛikkamaṇā”ti. Tena bhikkhunā sāmāṃ vā gantabbāṃ dūto vā pāhetabbo “pamāṇikā ca hotu anārāmbhā ca sapaṛikkamaṇā cā”ti -pa- “pamāṇikā ca hotu anārāmbhā cā”ti -pa- “pamāṇikā ca hotu sapaṛikkamaṇā cā”ti -pa- “pamāṇikā hotū”ti. No ce sāmāṃ vā gaccheyya dūtaṃ vā paṇeyya, āpatti dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “pamāṇikā ca hotu anārāmbhā ca sapaṛikkamaṇā cā”ti. Tassa kuṭim karonti pamāṇikaṃ sārāmbhaṃ apaṛikkamaṇaṃ. So suṇāti “kuṭi kira me kayirati pamāṇikā sārāmbhā apaṛikkamaṇā”ti. Tena bhikkhunā sāmāṃ vā gantabbāṃ dūto vā pāhetabbo “anārāmbhā ca hotu sapaṛikkamaṇā cā”ti -pa- “anārāmbhā hotū”ti -pa- “sapaṛikkamaṇā hotū”ti -pa-. Anāpatti.

360. Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavatthukā ca hotu pamāṇikā ca anārambhā ca saporikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti adesitavatthukaṃ pamāṇātikantaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ. So suṇāti “kuṭi kira me kayirati adesitavatthukā pamāṇātikantā sārambhā aparikkamaṇā”ti. Tena bhikkhunā sāmaṃ vā gantabbaṃ dūto vā pāhetabbo “desitavatthukā ca hotu pamāṇikā ca anārambhā ca saporikkamanā cā”ti -pa- “desitavatthukā ca hotu pamāṇikā ca anārambhā cā”ti -pa- “desitavatthukā ca hotu pamāṇikā ca saporikkamanā cā”ti -pa- “desitavatthukā ca hotu pamāṇikā cā”ti. No ce sāmaṃ vā gaccheyya dūtaṃ vā paṇeyya, āpatti dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavatthukā ca hotu pamāṇikā ca anārambhā ca saporikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti desitavatthukaṃ pamāṇikaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ. So suṇāti “kuṭi kira me kayirati desitavatthukā pamāṇikā sārambhā aparikkamaṇā”ti. Tena bhikkhunā sāmaṃ vā gantabbaṃ dūto vā pāhetabbo “anārambhā ca hotu saporikkamanā cā”ti -pa- “anārambhā hotū”ti -pa- “saporikkamanā hotū”ti -pa-. Anāpatti.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavatthukā ca hotu anārambhā ca saporikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti adesitavatthukaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti kārukānaṃ tiṇṇaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ saporikkamaṇaṃ, āpatti kārukānaṃ dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti kārukānaṃ dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- anārambhaṃ saporikkamaṇaṃ, āpatti kārukānaṃ dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavatthukā ca hotu anārambhā ca saporikkamanā cā”ti. Tassa kuṭim karonti desitavatthukaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti kārukānaṃ dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ saporikkamaṇaṃ, āpatti kārukānaṃ dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti kārukānaṃ dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ saporikkamaṇaṃ, anāpatti.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “pamaṇikā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamaṇā cā”ti. Tassa kuṭim karonti pamaṇāṭikkantaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ tiṇṇaṃ dukkaṭāṇaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ dvinnaṃ dukkaṭāṇaṃ -pa- anārambhā aparikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ dvinnaṃ dukkaṭāṇaṃ -pa- anārambhā sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “pamaṇikā ca hotu anārambhā ca sapaṛikkamaṇā cā”ti. Tassa kuṭim karonti pamaṇikaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ dvinnaṃ dukkaṭāṇaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ dukkaṭassa -pa- anārambhā aparikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ dukkaṭassa -pa- anārambhā sapaṛikkamaṇaṃ, anāpatti.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavattukā ca hotu pamaṇikā ca anārambhā ca sapaṛikkamaṇā cā”ti. Tassa kuṭim karonti adesitavattukaṃ pamaṇāṭikkantaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ catunnaṃ dukkaṭāṇaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ tiṇṇaṃ dukkaṭāṇaṃ -pa- anārambhā aparikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ tiṇṇaṃ dukkaṭāṇaṃ -pa- anārambhā sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ dvinnaṃ dukkaṭāṇaṃ.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavattukā ca hotu pamaṇikā ca anārambhā ca sapaṛikkamaṇā cā”ti. Tassa kuṭim karonti desitavattukaṃ pamaṇikaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ dvinnaṃ dukkaṭāṇaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ dukkaṭassa -pa- anārambhā aparikkamaṇaṃ, āpatti kārukāṇaṃ dukkaṭassa -pa- anārambhā sapaṛikkamaṇaṃ, anāpatti.

361. Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti. Tassa kuṭim karonti adesitavattukaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ. So ce vipṭakate āgacchati, tena bhikkhunā sā kuṭi aññassa vā dātabbā bhinditvā vā puna kātabbā, no ce aññassa vā dadeyya bhinditvā vā puna kāreyya, āpatti saṃghādisesena dvinnaṃ dukkaṭāṇaṃ.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti. Tassa kuṭim karonti adesitavattukam sārāmbham saporikkamanam. So ce vippakate āgacchati, tena bhikkhunā sā kuṭi aññassa vā dātabbā bhinditvā vā puna kātabbā, no ce aññassa vā dadeyya bhinditvā vā puna kāreyya, āpatti saṅghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambham aparikkamanam -pa- āpatti saṅghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambham saporikkamanam -pa- āpatti saṅghādisesassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti. Tassa kuṭim karonti desitavattukam sārāmbham aparikkamanam. So ce vippakate āgacchati, tena bhikkhunā sā kuṭi aññassa vā dātabbā bhinditvā vā puna kātabbā, no ce aññassa vā dadeyya bhinditvā vā puna kāreyya, āpatti dvinnam dukkaṭanam -pa- sārāmbham saporikkamanam. Āpatti dukkaṭassa -pa- anārambham aparikkamanam. Āpatti dukkaṭassa -pa- anārambham saporikkamanam. Anāpatti.

362. Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti. Tassa kuṭim karonti pamāṇātikkantam sārāmbham aparikkamanam. So ce vippakate āgacchati, tena bhikkhunā sā kuṭi aññassa vā dātabbā bhinditvā vā puna kātabbā, no ce aññassa vā dadeyya bhinditvā vā puna kāreyya, āpatti saṅghādisesena dvinnam dukkaṭanam -pa- sārāmbham saporikkamanam. Āpatti saṅghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambham aparikkamanam. Āpatti saṅghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambham saporikkamanam, āpatti saṅghādisesassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti. Tassa kuṭim karonti pamāṇikam sārāmbham aparikkamanam. So ce vippakate āgacchati, tena bhikkhunā sā kuṭi aññassa vā dātabbā bhinditvā vā puna kātabbā, no ce aññassa vā dadeyya bhinditvā vā puna kāreyya, āpatti dvinnam dukkaṭanam -pa- sārāmbham saporikkamanam. Āpatti dukkaṭassa -pa- anārambham aparikkamanam. Āpatti dukkaṭassa -pa- anārambham saporikkamanam, anāpatti.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karoṭhā”ti. Tassa kuṭim karonti adesitavattukam pamāṇātikkantam sārāmbham aparikkamanam. So

ce vippakate āgacchati, tena bhikkhunā sā kuṭi aññassa vā dātabbā bhinditvā vā puna kātabbā, no ce aññassa vā dadeyya bhinditvā vā puna kāreyya, āpatti dvinnam saṅghādisesena dvinnam dukkaṭānam -pa- sārāmbham saparikkamanam. Āpatti dvinnam saṅghādesesena dukkaṭassa -pa- anārambham aparikkamanam. Āpatti dvinnam saṅghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambham saparikkamanam, āpatti dvinnam saṅghādisesānam.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karothā”ti. Tassa kuṭim karonti desitavatthukam pamāṇikam sārāmbham aparikkamanam. So ce vippakate āgacchati, tena bhikkhunā sā kuṭi aññassa vā dātabbā bhinditvā vā puna kātabbā, no ce aññassa vā dadeyya bhinditvā vā puna kāreyya, āpatti dvinnam dukkaṭānam -pa- sārāmbham saparikkamanam, āpatti dukkaṭassa -pa- anārambham aparikkamanam, āpatti dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “kuṭim me karothā”ti. Tassa kuṭim karonti desitavatthukam pamāṇikam anārambham saparikkamanam, anāpatti.

363. Attanā vippakataṃ attanā pariyosāpeti, āpatti saṅghādisesassa.

Attanā vippakataṃ parehi pariyosāpeti¹, āpatti saṅghādisesassa.

Parehi vippakataṃ attanā pariyosāpeti, āpatti saṅghādisesassa.

Parehi vippakataṃ parehi pariyosāpeti¹ āpatti saṅghādisesassa.

364. Anāpatti leṇe guhāya tiṇakuṭikāya aññassatthāya vāsāgāram ṭhapetvā sabbattha, anāpatti ummattakassa ādikammikassāti.

Kuṭikārasikkhāpadam niṭṭhitam chaṭṭham.

---

1. Pariyosāvāpeti (Ka)

7. Vihārakārasikkhāpada

365. Tena samayena Buddho Bhagavā Kosambiyam viharati Ghositārāme. Tena kho pana samayena āyasmato Channassa upaṭṭhāko gahapati āyasmantaṃ Channaṃ etadavoca “vihāravatthum bhante jānāhi, ayyassa vihāraṃ kārapessāmi”¹ti. Atha kho āyasmā Channo vihāravatthum sodhento aññataraṃ cetiyarukkhaṃ chedāpesi gāmapūjitaṃ nigamapūjitaṃ nagarapūjitaṃ janapadapūjitaṃ raṭṭhapūjitaṃ. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā cetiyarukkhaṃ chedāpessanti gāmapūjitaṃ nigamapūjitaṃ nagarapūjitaṃ janapadapūjitaṃ raṭṭhapūjitaṃ, ekindriyaṃ samaṇā Sakyaputtiyā jīvaṃ viheṭhenti¹ ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānaṃ ujjhāyantānaṃ khiyyantānaṃ vipācentānaṃ, ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Channo cetiyarukkhaṃ chedāpessati gāmapūjitaṃ -pa- raṭṭhapūjitaṃ”¹ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Channaṃ anekapariyāyena vīgarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesum -pa- “saccaṃ kira tvaṃ Channa cetiyarukkhaṃ chedāpesi gāmapūjitaṃ -pa- raṭṭhapūjitaṃ”¹ti. Saccam Bhagavāti. Vīgarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa cetiyarukkhaṃ chedāpessasi gāmapūjitaṃ nigamapūjitaṃ nagarapūjitaṃ janapadapūjitaṃ raṭṭhapūjitaṃ, jīvasaññino hi moghapurisa manussā rukkhasmiṃ, netam moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

366. “Mahallakaṃ pana bhikkhunā vihāraṃ kārayamānena sassāmikaṃ attuddesaṃ bhikkhū abhinetaḃbā vatthudesanāya, tehi bhikkhūhi vatthu desetaḃbāṃ anarambhaṃ saparikkamaṇaṃ. Sārambhe ce bhikkhu vatthusmiṃ aparikkamana mahallakaṃ vihāraṃ kāreyya bhikkhū vā anabhineyya vatthudesanāya, saṃghādiseso”¹ti.

367. **Mahallako** nāma vihāro sassāmiko vuccati.

Vihāro nāma ullitto vā hoti avalitto vā ullittāvalitto vā.

---

1. Viheṭhessanti (katthaci)

Kārayamānenāti karonto vā kārapento vā.

Sassāmikanti añño koci sāmiko hoti itthī vā puriso vā gahaṭṭho vā pabbajito vā.

Attu ddesanti attano atthāya.

Bhikkhū abhinetabbā vatthudesanāyāti tena vihārakārakena bhikkhunā vihāravatthum̐ sodhetvā saṅgham̐ upasaṅkamtivā ekaṃsam̐ uttarāsaṅgam̐ karitvā vuḍḍhānam̐ bhikkhūnam̐ pāde vanditvā ukkuṭṭikam̐ nisīditvā añjalim̐ paggahetvā evamassa vacanīyo “aham̐ bhante mahallakam̐ vihāram̐ kattukāmo sassāmikam̐ attuddesam̐, soham̐ bhante saṅgham̐ vihāravatthu-olokanam̐ yācāmī”ti. Dutiyampi yācitabbā. Tatiyampi yācitabbā. Sace sabbo saṅgho ussahati vihāravatthum̐ oloketum̐, sabbena saṅghena oloketabbam̐. No ce sabbo saṅgho ussahati vihāravatthum̐ oloketum̐, ye tattha honti bhikkhū byattā paṭibalā sārambham̐ anārambham̐ saporikkamanam̐ aparikkamanam̐ jānitum̐, te yācitvā sammannitabbā. Evañca pana bhikkhave sammannitabbā, byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho ñāpetabbo—

368. “Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu mahallakam̐ vihāram̐ kattukāmo sassāmikam̐ attuddesam̐, so saṅgham̐ vihāravatthu-olokanam̐ yācati, yadi saṅghassa pattakallam̐, saṅgho itthannāmañca itthannāmañca bhikkhū sammanneyya itthannāmassa bhikkhuno vihāravatthum̐ oloketum̐, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu mahallakam̐ vihāram̐ kattukāmo sassāmikam̐ attuddesam̐, so saṅgham̐ vihāravatthu-olokanam̐ yācati, saṅgho itthannāmañca itthannāmañca bhikkhū sammannāti itthannāmassa bhikkhuno vihāravatthum̐ oloketum̐, yassāyasmato khamati itthannāmassa ca itthannāmassa ca bhikkhūnam̐ sammuti itthannāmassa bhikkhuno vihāravatthum̐ oloketum̐, so tuṅghassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Sammatā saṅghena itthannāmo ca itthannāmo ca bhikkhū itthannāmassa bhikkhuno vihāravatthum̐ oloketum̐, khamati saṅghassa, tasmā tuṅhī, evametaṃ dhārayāmī”ti.

369. Tehi sammatehi bhikkhūhi tattha gantvā vihāravatthu oloketabbaṃ, sārambhaṃ anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ aparikkamaṇaṃ jāṇitabbaṃ. Sace sārambhaṃ hoti aparikkamaṇaṃ, “māyidha karī”ti vattabbo. Sace anārambhaṃ hoti sapaṛikkamaṇaṃ, saṃghassa ārocetabbaṃ “anārambhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ”ti. Tena vihārakārakena bhikkhunā saṃghaṃ upasaṅkamitvā ekaṃsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā vuḍḍhānaṃ bhikkhūnaṃ pāde vanditvā ukkuṭikaṃ nisīditvā añjaliṃ paggahetvā evamassa vacanīyo “ahaṃ bhante mahallakaṃ vihāraṃ kattukāmo sassāmikaṃ attuddesaṃ, sohaṃ bhante saṃghaṃ vihāravatthudesanaṃ yācāmi”ti. Dutiyampi yācitabbā. Tatiyampi yācitabbā. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṃgho ñāpetabbo—

370. “Suṇātu me bhante saṃgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu mahallakaṃ vihāraṃ kattukāmo sassāmikaṃ attuddesaṃ, so saṃghaṃ vihāravatthu desanaṃ yācati, yadi saṃghassa pattakallaṃ, saṃgho itthannāmassa bhikkhuno vihāravatthum deseyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṃgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu mahallakaṃ vihāraṃ kattukāmo sassāmikaṃ attuddesaṃ, so saṃghaṃ vihāravatthudesanaṃ yācati, saṃgho itthannāmassa bhikkhuno vihāravatthum deseti, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno vihāravatthussa desanā, so tuṅhāssa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Desitaṃ saṃghena itthannāmassa bhikkhuno vihāravatthu, khamati saṃghassa, tasmā tuṅhī, evametaṃ dhārayāmi”ti.

371. **Sārambhaṃ** nāma kipillikānaṃ vā āsayo hoti, upacikānaṃ vā āsayo hoti, undūrānaṃ vā -pa- ahīnaṃ vā. Vicchikānaṃ vā. Satapadīnaṃ vā. Hatthīnaṃ vā. Assānaṃ vā. Sihānaṃ vā. Byagghānaṃ vā. Dīpīnaṃ vā. Acchānaṃ vā. Taracchānaṃ vā āsayo hoti, yesaṃ kesañci tiracchānagatānaṃ pāṇānaṃ āsayo hoti, pubbaṇṇanissitaṃ vā hoti, aparāṇṇanissitaṃ vā hoti, abbhāghātanissitaṃ vā hoti, āghātanissitaṃ vā hoti, susānanissitaṃ vā hoti, uyyānanissitaṃ vā hoti, rājavatthunissitaṃ vā hoti, hatthisālānissitaṃ vā hoti, assasālānissitaṃ vā hoti, bandhanāgāranissitaṃ vā hoti,

pānāgāranissitaṃ vā hoti, sūnanissitaṃ vā hoti, racchānissitaṃ vā hoti, caccaranissitaṃ vā hoti, sabhānissitaṃ vā hoti, saṃsaraṇanissitaṃ vā hoti, etaṃ sārambhaṃ nāma.

Aparikkamaṇaṃ nāma na sakkā hoti yathāyuttena sakaṭena anuparigantūṃ, samantā nisseṇiyā anuparigantūṃ, etaṃ aparikkamaṇaṃ nāma.

Anārambhaṃ nāma na kipillikānaṃ vā āsayo hoti -pa- na saṃsaraṇanissitaṃ vā hoti, etaṃ anārambhaṃ nāma.

Saparikkamaṇaṃ nāma sakkā hoti yathāyuttena sakaṭena anuparigantūṃ, samantā nisseṇiyā anuparigantūṃ, etaṃ saparikkamaṇaṃ nāma.

Mahallako nāma vihāro sassāmiko vuccati.

Vihāro nāma ullitto vā hoti avalitto vā ullittāvalitto vā.

Kāreyyāti karoti vā kārāpeti vā.

Bhikkhū vā anabhineyya vatthudesanāyāti ñattidutiyeṇa kammaṇa vihāravatthūṃ na desāpetvā karoti vā kārāpeti vā, payoge dukkaṭaṃ. Ekaṃ piṇḍaṃ anāgate āpatti thullaccayassa. Tasmim piṇḍe āgate āpatti saṃghādesesassa.

Samghādisesoti -pa- tenapi vuccati “saṃghādiseso”ti.

372. Bhikkhu vihāraṃ karoti adesitavatthukaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dvinnaṃ dukkaṭānaṃ. . Bhikkhu vihāraṃ karoti adesitavatthukaṃ sārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa. . Bhikkhu vihāraṃ karoti adesitavatthukaṃ anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa. . Bhikkhu vihāraṃ karoti adesitavatthukaṃ anārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesassa.

Bhikkhu vihāraṃ karoti desitavatthukaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ. . Bhikkhu vihāraṃ karoti desitavatthukaṃ sārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa. . Bhikkhu vihāraṃ karoti desitavatthukaṃ anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa. . Bhikkhu vihāraṃ karoti desitavatthukaṃ anārambhaṃ saparikkamaṇaṃ, anāpatti.

373. Bhikkhu samādisati “vihāraṃ me karoṭhā”ti. Tassa vihāraṃ karonti adesitavattukamā sārāmbhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dvinnaṃ dukkaṭāṇaṃ -pa- sārāmbhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anāraṃbhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anāraṃbhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesassa.

Bhikkhu samādisati “vihāraṃ me karoṭhā”ti. Tassa vihāraṃ karonti desitavattukamā sārāmbhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ dukkaṭāṇaṃ -pa- sārāmbhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa -pa- anāraṃbhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa -pa- anāraṃbhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, anāpatti.

374. Bhikkhu samādisitvā pakkamati “vihāraṃ me karoṭhā”ti, na ca samādisati “desitavattuko ca hotu anāraṃbho ca sapaṛikkamaṇo cā”ti. Tassa vihāraṃ karonti adesitavattukamā sārāmbhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dvinnaṃ dukkaṭāṇaṃ -pa- sārāmbhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anāraṃbhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anāraṃbhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti saṃghādisesassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “vihāraṃ me karoṭhā”ti, na ca samādisati “desitavattuko ca hotu anāraṃbho ca sapaṛikkamaṇo cā”ti. Tassa vihāraṃ karonti desitavattukamā sārāmbhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dvinnaṃ dukkaṭāṇaṃ -pa- sārāmbhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa -pa- anāraṃbhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa -pa- anāraṃbhaṃ sapaṛikkamaṇaṃ, anāpatti.

375. Bhikkhu samādisitvā pakkamati “vihāraṃ me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavattuko ca hotu anāraṃbho ca sapaṛikkamaṇo cā”ti. Tassa vihāraṃ karonti adesitavattukamā sārāmbhaṃ aparikkamaṇaṃ. So suṇāti “vihāro kira me kayirati adesitavattuko sārāmbho aparikkamaṇo”ti. Tena bhikkhunā sāmaṃ vā gantabbaṃ dūto vā pāhetabbo “desitavattuko ca hotu anāraṃbho ca sapaṛikkamaṇo cā”ti -pa- “desitavattuko ca hotu anāraṃbho cā”ti -pa- “desitavattuko ca hotu sapaṛikkamaṇo

cā”ti -pa- “desitavatthuko hotū”ti. No ce sāmaṃ vā gaccheyya dūtaṃ vā pahiṇeyya, āpatti dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “vihāraṃ me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavatthuko ca hotu anārambho ca sapaṛikkamanaṃ cā”ti. Tassa vihāraṃ karonti desitavatthukaṃ sārambhaṃ aparikkamanaṃ. So suṇāti “vihāro kira me kayirati desitavatthuko sārambho aparikkamanaṃ”ti. Tena bhikkhunā sāmaṃ vā gantabbaṃ dūto vā pāhetabbo “anārambho ca hotu sapaṛikkamanaṃ cā”ti -pa- “anārambho hotū”ti. “Sapaṛikkamanaṃ hotū”ti. Anāpatti.

376. Bhikkhu samādisitvā pakkamati “vihāraṃ me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavatthuko ca hotu anārambho ca sapaṛikkamanaṃ cā”ti. Tassa vihāraṃ karonti desitavatthukaṃ sārambhaṃ aparikkamanaṃ, āpatti kārukānaṃ tiṇṇaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamanaṃ, āpatti kārukānaṃ dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- anārambhaṃ aparikkamanaṃ, āpatti kārukānaṃ dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamanaṃ, āpatti kārukānaṃ dukkaṭassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “vihāraṃ me karoṭhā”ti, samādisati ca “desitavatthuko ca hotu anārambho ca sapaṛikkamanaṃ cā”ti. Tassa vihāraṃ karonti desitavatthukaṃ sārambhaṃ aparikkamanaṃ, āpatti kārukānaṃ dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamanaṃ, āpatti kārukānaṃ dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamanaṃ, āpatti kārukānaṃ dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamanaṃ, anāpatti.

377. Bhikkhu samādisitvā pakkamati “vihāraṃ me karoṭhā”ti. Tassa vihāraṃ karonti desitavatthukaṃ sārambhaṃ aparikkamanaṃ. So ce vippakate āgacchati, tena bhikkhunā so vihāro aññassa vā dātabbo bhinditvā vā puna kātabbo, no ce aññassa vā dadeyya bhinditvā vā puna kāreyya, āpatti saṃghādesesena dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ sapaṛikkamanaṃ, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamanaṃ, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ sapaṛikkamanaṃ, āpatti saṃghādisesassa.

Bhikkhu samādisitvā pakkamati “vihāraṃ me karoṭhā”ti. Tassa vihāraṃ karonti desitavatthukaṃ sārambhaṃ aparikkamaṇaṃ. So ce vippakate āgacchati, tena bhikkhunā so vihāro aññassa vā dātabbo bhinditvā vā puna kātabbo, no ce aññassa vā dadeyya bhinditvā vā puna kāreyya, āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ -pa- sārambhaṃ saporikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ aparikkamaṇaṃ, āpatti dukkaṭassa -pa- anārambhaṃ saporikkamaṇaṃ, anāpatti.

378. Attanā vippakataṃ attanā pariyosāpeti, āpatti saṃghādesesassa.

Attanā vippakataṃ parehi pariyosāpeti, āpatti saṃghādisesassa.

Parehi vippakataṃ attanā pariyosāpeti, āpatti saṃghādisesassa.

Parehi vippakataṃ parehi pariyosāpeti, āpatti saṃghādisesassa.

379. Anāpatti leṇe guhāya tiṇakuṭikāya aññassatthāya vāsāgāraṃ ṭhapetvā sabbattha, anāpatti ummattakassa ādikammikassāti.

Vihārakārasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ sattamaṃ.

8. Duṭṭhadosasikkhāpada

380. * Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena āyasmatā Dabbena Mallaputtana jātiyā sattavassena arahattaṃ sacchikataṃ hoti, yaṃ kiñci¹ sāvakena pattabbaṃ, sabbaṃ tena anuppattaṃ hoti, natthi cassa kiñci uttari karaṇīyaṃ, katassa vā paticayo. Atha kho āyasmato Dabbassa Mallaputtassa rahogatassa paṭisallīnassa evaṃ cetaso parivitakko udapādi “mayā kho jātiyā sattavassena arahattaṃ sacchikataṃ, yaṃ kiñci sāvakena pattabbaṃ, sabbaṃ mayā anuppattaṃ, natthi ca me kiñci uttari karaṇīyaṃ, katassa vā paticayo, kiṃ nu kho ahaṃ saṃghassa veyyāvaccamaṃ kareyyaṃ”ti.

Atha kho āyasmato Dabbassa Mallaputtassa etadahosi “yaṃ nūnāhaṃ saṃghassa senāsanañca paññapeyyaṃ bhattāni ca uddiseyyaṃ”ti. Atha kho

1. Yañca kiñci (Si, Ka)

* Idamaṃ vatthu Vi 4. 191 piṭṭhādīsūpi āgataṃ.

āyasmā Dabbo Mallaputto sāyanhasamayam paṭisallānā vuṭṭhito yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā Bhagavantam abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinno kho āyasmā Dabbo Mallaputto Bhagavantam etadavoca “idha mayham bhante rahogatassa paṭisallīnassa evam cetaso parivitakko udapādi mayā kho jātiyā sattavassena arahattaṃ sacchikataṃ, yaṃ kiñci sāvakena pattabbaṃ, sabbaṃ mayā anuppattaṃ, natthi ca me kiñci uttari karaṇīyam, katassa vā paticayo, kim nu kho aham saṅghassa veyyāvaccam kareyyam”ti. Tassa mayham bhante etadahosi ‘yamnūnāham saṅghassa senāsanañca paññapeyyam, bhattāni ca uddiseyyam’ti, icchāmaham bhante saṅghassa senāsanañca paññapetum bhattāni ca uddisitum”ti. Sādhu sādhu Dabba, tena hi tvaṃ Dabba saṅghassa senāsanañca paññapehi bhattāni ca uddisāti. “Evaṃ bhante”ti kho āyasmā Dabbo Mallaputto Bhagavato paccassosi. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi “tena hi bhikkhave saṅgho Dabbaṃ Mallaputtaṃ senāsanapaññāpakañca bhattuddesakañca sammannatu, evañca pana bhikkhave sammannitabbo, paṭhamam Dabbo Mallaputto yācitabbo. Yācitvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho nāpetabbo—

381. “Suṇātu me bhante saṅgho, yadi saṅghassa pattakallaṃ, saṅgho āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ senāsanapaññāpakañca bhattuddesakañca sammanneyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṅgho, saṅgho āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ senāsanapaññāpakañca bhattuddesakañca sammannati, yassāyasmato khamati āyasmato Dabbassa Mallaputtassa senāsanapaññāpakassa ca bhattuddesakassa ca sammuti, so tuṅhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Sammato saṅghena āyasmā Dabbo Mallaputto senāsanapaññāpakā ca bhattuddesako ca, khamati saṅghassa, tasmā tuṅhī, evametam dhārayāmi”ti.

382. Sammato ca paṇāyasmā Dabbo Mallaputto sabhāgānam bhikkhūnam ekajjham senāsanam paññapeti, ye te bhikkhū suttantikā, tesam ekajjham

senāsanam paññapeti “te aññamaññaṃ suttantaṃ saṅgāyissanti”ti. Ye te bhikkhū vinayadharā, tesam ekajjham senāsanam paññapeti “te aññamaññaṃ vinayaṃ vinicchissanti”ti¹. Ye te bhikkhū dhammakathikā, tesam ekajjham senāsanam paññapeti “te aññamaññaṃ dhammaṃ sākacchissanti”ti. Ye te bhikkhū jhāyino, tesam ekajjham senāsanam paññapeti “te aññamaññaṃ na byābādhissanti”ti². Ye te bhikkhū tiracchānakathikā kāyadaḍḍhibahulā³ viharanti, tesampi ekajjham senāsanam paññapeti “imāyapime āyasmanto ratiyā acchissanti”ti. Yepi te bhikkhū vikāle āgacchanti, tesampi tejodhātuṃ samāpajjitvā teneva ālokena senāsanam paññapeti, apisu bhikkhū sañcicca vikāle āgacchanti “mayam āyasmato Dabbassa Mallaputtassa iddhipāṭihāriyaṃ passissāmā”ti.

Te āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ upasaṅkamitvā evaṃ vadanti “amhākaṃ āvuso dabba senāsanam paññapehi”ti. Te āyasmā Dabbo Mallaputto evaṃ vadeti “kathāyasmantā icchanti kattha paññapemī”ti. Te sañcicca dūre apadisanti “amhākaṃ āvuso Dabba Gijjhakūṭe pabbate senāsanam paññapehi, amhākaṃ āvuso Corapapāte senāsanam paññapehi, amhākaṃ āvuso Isigilipasse kāḷasilāyaṃ senāsanam paññapehi, amhākaṃ āvuso Vebhārapasse Sattapaṇṇiguhāyaṃ senāsanam paññapehi, amhākaṃ āvuso Sītavane Sappasoṇḍikapabbhāre senāsanam paññapehi, amhākaṃ āvuso Gotamakakandarāyaṃ senāsanam paññapehi, amhākaṃ āvuso Tindukakandarāyaṃ senāsanam paññapehi, amhākaṃ āvuso Tapodakandarāyaṃ senāsanam paññapehi, amhākaṃ āvuso Tapodārāme senāsanam paññapehi, amhākaṃ āvuso Jīvakambavane senāsanam paññapehi, amhākaṃ āvuso Maddakucchismiṃ migadāye senāsanam paññapehi”ti.

Tesam āyasmā Dabbo Mallaputto tejodhātuṃ samāpajjitvā aṅguliyaṃ jalamānāya purato purato gacchati. Tepi teneva ālokena āyasmato Dabbassa Mallaputtassa piṭṭhito piṭṭhito gacchanti. Tesam āyasmā Dabbo Mallaputto evaṃ senāsanam paññapeti “ayaṃ mañco, idaṃ piṭṭham, ayaṃ bhisi, idaṃ bibbohanam, idaṃ vaccaṭṭhānam, idaṃ

---

1. Pinicchissantīti (Ka)

2. Na byābādhissantīti (Ka)

3. Kāyadaḍḍhibahulā (Sī)

passavaṭṭhānaṃ, idaṃ pānīyaṃ, idaṃ paribhojanīyaṃ, ayaṃ kattaradaṇḍo, idaṃ saṃghassa katikasaṅṭhānaṃ, imaṃ kālaṃ pavisitabbaṃ, imaṃ kālaṃ nikkhamitabbaṃ”ti. Tesam āyasmā Dabbo Mallaputto evaṃ senāsaṇaṃ paññapetvā punadeva veḷuvanaṃ paccāgacchati.

383. Tena kho pana samayena Mettiyabhūmajakā¹ bhikkhū navakā ceva honti appapuññā ca, yāni saṃghassa lāmakāni senāsaṇāni, tāni tesam pāpuṇanti lāmakāni ca bhattāni. Tena kho pana samayena Rājagahe manussā icchanti therānaṃ bhikkhūnaṃ abhisaṅkhārikaṃ piṇḍapātaṃ dātuṃ sappimpi telampi uttaribhaṅgampi. Mettiyabhūmajakānaṃ pana bhikkhūnaṃ pākatikaṃ denti yathārandhaṃ kaṇḍajakaṃ bilaṅgadutiyaṃ. Te pacchābhattaṃ piṇḍapātappaṭikkantā there bhikkhū pucchanti “tumahākaṃ āvuso bhattagge kiṃ ahoṣi, tumhākaṃ āvuso bhattagge kiṃ ahoṣi”ti. Ekacce therā evaṃ vadanti “amhākaṃ āvuso sappi ahoṣi, telam ahoṣi, uttaribhaṅgaṃ ahoṣi”ti. Mettiyabhūmajakā pana bhikkhū evaṃ vadanti “amhākaṃ āvuso na kiñci ahoṣi, pākatikaṃ yathārandhaṃ kaṇḍajakaṃ bilaṅgadutiyaṃ”ti.

Tena kho pana samayena kalyāṇabhattiko gahapati saṃghassa catukkabhattaṃ deti niccabhattaṃ, so bhattagge saputtadāro upatiṭṭhitvā parivisati, aññe odanena pucchanti, aññe sūpena pucchanti, aññe telena pucchanti, aññe uttaribhaṅgena pucchanti. Tena kho pana samayena kalyāṇabhattikassa gahapatino bhattaṃ svātanāya Mettiyabhūmajakānaṃ bhikkhūnaṃ uddiṭṭhaṃ hoti. Atha kho kalyāṇabhattiko gahapati ārāmaṃ agamāsi kenacideva karaṇīyena. So yenāyasmā Dabbo Mallaputto tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinnaṃ kho kalyāṇabhattikaṃ gahapatiṃ āyasmā Dabbo Mallaputto dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṃsesi. Atha kho kalyāṇabhattiko gahapati āyasmataṃ Dabbena Mallaputtena dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṃsito āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ etadavoca “kassa bhante amhākaṃ ghare svātanāya bhattaṃ uddiṭṭhaṃ”ti. Mettiyabhūmajakānaṃ kho gahapati bhikkhūnaṃ

---

1. Bhummajakā (Sī, Syā)

tumhākaṃ ghare svātanāya bhattaṃ uddiṭṭhanti. Atha kho kalyāṇabhaddiko gahapati anattamano ahosi “kathaṃ hi nāma pāpabhikkhū amhākaṃ ghare bhuñjissanti”ti gharāṃ gantvā dāsīṃ āṇāpesi “ye je sve bhaddikā āgacchanti, te koṭṭhake āsanaṃ paññāpetvā kaṇājakena bilaṅgadutiyaena parivisa”ti. Evaṃ ayyāti kho sā dāsī kalyāṇabhaddikassa gahapatino paccassosi.

Atha kho Mettiyabhūmajakā bhikkhū “hiyyo kho āvuso amhākaṃ kalyāṇabhaddikassa gahapatino bhattaṃ uddiṭṭhaṃ, sve amhe kalyāṇabhaddiko gahapati saputtadāro upatiṭṭhitvā parivissanti, aññe odanena pucchissanti, aññe sūpena pucchissanti, aññe telena pucchissanti, aññe uttaribhaṅgena pucchissanti”ti te teneva somanassena na cittarūpaṃ rattiyaṃ supimsu. Atha kho Mettiyabhūmajakā bhikkhū pubbaṅhasamayaṃ nivāsetvā pattacīvaram ādāya yena kalyāṇabhaddikassa gahapatino nivesanaṃ tenupasaṅkamimsu. Addasā kho sā dāsī Mettiyabhūmajake bhikkhū dūratova āgacchante, disvāna koṭṭhake āsanaṃ paññāpetvā Mettiyabhūmajake bhikkhū etadavoca “nisīdatha bhante”ti. Atha kho Mettiyabhūmajakānaṃ bhikkhūnaṃ etadahosi “nissamsayaṃ kho na tāva bhattaṃ siddhaṃ bhavissati, yathā¹ mayaṃ koṭṭhake nisīdeyyāma”ti². Atha kho sā dāsī kaṇājakena bilaṅgadutiyaena upagacchi “bhuñjatha bhante”ti. Mayaṃ kho bhagini niccabhaddikāti. Jānāmi ayyā niccabhaddikāti, apicāhaṃ hiyyova gahapatinā ānattā “ye je sve bhaddikā āgacchanti, te koṭṭhake āsanaṃ paññāpetvā kaṇājakena bilaṅgadutiyaena parivisa”ti, bhuñjatha bhanteti. Atha kho Mettiyabhūmajakā bhikkhū “hiyyo kho āvuso kalyāṇabhaddiko gahapati ārāmaṃ agamāsi Dabbassa Mallaputtassa santike, nissamsayaṃ kho mayaṃ Dabbena Mallaputtana gahapatino antare³ paribhinnā”ti te teneva domanassena na cittarūpaṃ bhuñjimsu. Atha kho Mettiyabhūmajakā bhikkhū pacchābhattaṃ piṇḍapātappaṭikkantā ārāmaṃ gantvā pattacīvaram paṭisāmetvā bahārāmaṃ koṭṭhake saṅghāṭipallatthikāya nisīdimsu tuṅhībhūtā maṅkubhūtā pattakkhandhā adhomukhā pajjhāyantā appaṭibhānā.

---

1. Yāva (Sī)

2. Nisīdāpiyyāmāti (Sī), nisīdāpiyyāmāti (Syā)

3. Santike (Syā, Kam, Ka)

Atha kho Mettiyā bhikkhunī yena Mettiyabhūmajakā bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā Mettiyabhūmajake bhikkhū etadavoca “vandāmi ayyā”ti. Evaṃ vutte Mettiyabhūmajakā bhikkhū nālapimsu. Dutiyampi kho -pa-. Tatiyampi kho Mettiyā bhikkhunī Mettiyabhūmajake bhikkhū etadavoca “vandāmi ayyā”ti. Tatiyampi kho Mettiyabhūmajakā bhikkhū nālapimsu. Kyāhaṃ ayyānaṃ aparajjhāmi, kissa maṃ ayyā nālapantīti. Tathā hi pana tvaṃ bhagini amhe Dabbena Mallaputtana viheṭhīyamāne ajjupekkhasīti. Kyāhaṃ ayyā karomīti. Sace kho tvaṃ bhagini iccheyyāsi, ajjeva Bhagavā Dabbaṃ Mallaputtaṃ nāsāpeyyāti. Kyāhaṃ ayyā karomi, kiṃ mayā sakkā kātunti. Ehi tvaṃ bhagini yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā Bhagavantaṃ evaṃ vadehi “idaṃ bhante nacchannaṃ nappatirūpaṃ, yāyaṃ bhante disā abhayā anītikā anupaddavā, sāyaṃ disā sabhayā sa-ītikā sa-upaddavā, yato nivātaṃ tato savetaṃ¹, udakaṃ maññe ādittaṃ, ayyenamhi Dabbena Mallaputtana dūsitā”ti. Evaṃ ayyāti kho Mettiyā bhikkhunī Mettiyabhūmajakānaṃ bhikkhūnaṃ paṭissutvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā Bhagavantaṃ abhivādetvā ekamantaṃ aṭṭhāsi, ekamantaṃ ṭhitā kho sā Mettiyā bhikkhunī Bhagavantaṃ etadavoca “idaṃ bhante nacchannaṃ nappatirūpaṃ, yāyaṃ bhante disā abhayā anītikā anupaddavā, sāyaṃ disā sabhaya sa-ītikā sa-upaddavā, yato nivātaṃ tato savātaṃ, udakaṃ maññe ādittaṃ, ayyenamhi Dabbena Mallaputtana dūsitā”ti.

384. Atha kho Bhagavā etasmim̐ nidāne etasmim̐ pakaraṇe bhikkhusaṅghaṃ sannipātāpetvā āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ paṭipucchi “sarasi tvaṃ Dabba evarūpaṃ kattā yathāyaṃ bhikkhunī āhā”ti. Yathā maṃ bhante Bhagavā jānātīti. Dutiyampi kho Bhagavā -pa-. Tatiyampi kho Bhagavā āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ etadavoca “sarasi tvaṃ Dabba evarūpaṃ kattā yathāyaṃ bhikkhunī āhā”ti. Yathā maṃ bhante Bhagavā jānātīti. Na kho Dabba Dabbā evaṃ nibbeṭhenti, sace tayā kataṃ katanti vadehi, sace tayā akataṃ akatanti vadehīti. Yato ahaṃ bhante jāto nābhijānāmi supinantenapi methunaṃ dhammaṃ paṭisevitā, pageva jāgaroti.

---

1. Pavātaṃ (Sī, Syā)

Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi “tena hi bhikkhave Mettiyaṃ bhikkhunim nāsetha, ime ca bhikkhū anuyuñjathā”ti. Idam vatvā Bhagavā uṭṭhāyāsana vihāraṃ pavisi.

Atha kho te bhikkhū Mettiyaṃ bhikkhunim nāsesum. Atha kho Mettiyabhūmajakā bhikkhū te bhikkhū etadavocum “māvuso Mettiyaṃ bhikkhunim nāsetha, na sā kiñci aparajjhati, amhehi sā ussāhitā kupitehi anattamanehi cāvanādhippāyehi”ti. Kim pana tumhe āvuso āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ amūlakena pārājikenā dhammena anuddhamsethāti. Evamāvusoti. Ye te bhikkhū appicchā -pa-. te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma Mettiyabhūmajakā bhikkhū āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ amūlakena pārājikenā dhammena anuddhamsessantī”ti. Atha kho te bhikkhū Mettiyabhūmajake bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesum -pa- “saccaṃ kira tumhe bhikkhave Dabbaṃ Mallaputtaṃ amūlakena pārājikenā dhammena anuddhamsethā”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tumhe moghapurisā Dabbaṃ Mallaputtaṃ amūlakena pārājikenā dhammena anuddhamsessatha, netam moghapurisā appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadaṃ uddiseyyatha—

385. “Yo pana bhikkhu bhikkhum duṭṭho doso appatīto amūlakena pārājikenā dhammena anuddhamseyya ‘appeva nāma nam imamhā brahmacariyā cāveyyan’ti, tato aparena samayena samanuggāhīyamāno vā asamanuggāhīyamāno vā amūlakañceva taṃ adhikaraṇaṃ hoti, bhikkhu ca dosaṃ patitṭhāti, saṃghādiseso”ti.

386. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa- ayaṃ imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Bhikkhūti aññaṃ bhikkhum.

Duṭṭho dosoti kupito anattamano anabhiraddho āhatacitto khilajāto.

Appatītoti tena ca kopena tena ca dosena tāya ca anattamanatāya tāya ca anabhiraddhiyā appatīto hoti.

Amūlakam nāma adiṭṭham asutam aparisaṅkitam.

Pārājikena dhammenāti catunnam aññatarena.

Anuddhamseyyāti codeti vā codāpeti vā.

Appeva nāma nam imamahā brahmacariyā cāveyyanti bhikkhubhāvā cāveyyam, samaṇadhammā cāveyyam, sīlakkhandhā cāveyyam, tapoguṇā cāveyyam.

Tato aparena samarenāti yasmim khaṇe anuddhamsito hoti, tam khaṇam tam layam tam muhuttam vītivatte.

Samanuggāhīyamānoti yena vatthunā anuddhamsito hoti, tasmim vatthusmim samanuggāhīyamāno.

Asamanuggāhīyamānoti na kenaci vuccamāno.

Adhikaraṇam nāma cattāri adhikaraṇāni vivādādhikaraṇam anuvādādhikaraṇam āpattādhikaraṇam kiccādhikaraṇam.

Bhikkhu ca dosam patiṭṭhātīti tucchakam mayā bhaṇitam, musā mayā bhaṇitam, abhūtam mayā bhaṇitam, ajānantena mayā bhaṇitam.

Samghādisesoti -pa- tenapi vuccati “samghādiseso”ti.

387. Adiṭṭhassa hoti pārājikam dhammam ajjhāpajjanto, tañce codeti “diṭṭho mayā pārājikam dhammam ajjhāpannosi assamaṇosi asakyaputtīyosi, natthi tayā saddhim uposatho vā pavāraṇā vā samghakammaṃ vā”ti, āpatti vācāya vācāya samghādisesassa.

Asutassa hoti “pārājikam dhammam ajjhāpanno”ti, tañce codeti “suto mayā pārājikam dhammam ajjhāpannosi assamaṇosi asakyaputtīyosi, natthi tayā saddhim uposatho vā pavāraṇā vā samghakammaṃ vā”ti, āpatti vācāya vācāya samghādisesassa.

Aparisaṅkitassa hoti “pārājikam dhammam ajjhāpanno”ti, tañce codeti “parisaṅkito mayā pārājikam dhammam ajjhāpannosi assamaṇosi asakyaputtīyosi, natthi tayā saddhim uposatho vā pavāraṇā vā samghakammaṃ vā”ti, āpatti vācāya vācāya samghādisesassa.

Adiṭṭhassa hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, tañce codeti “diṭṭho mayā suto ca pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

Adiṭṭhassa hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, tañce codeti “diṭṭho mayā parisāṅkito ca pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

Adiṭṭhassa hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, tañce codeti “diṭṭho mayā suto ca parisāṅkito ca pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

Asutassa hoti “pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpanno”ti, tañce codeti “suto mayā parisāṅkito ca -pa-. Suto mayā diṭṭho ca -pa-. Suto mayā parisāṅkito ca diṭṭho ca pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

Aparisāṅkitassa hoti “pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpanno”ti, tañce codeti parisāṅkito mayā diṭṭho ca -pa- parisāṅkito mayā suto ca -pa- parisāṅkito mayā diṭṭho ca suto ca pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

Diṭṭhassa hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, tañce codeti “suto mayā pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

Diṭṭhassa hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, tañce codeti “parisāṅkito mayā pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi -pa- “suto mayā parisāṅkito ca pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

Sutassa hoti “pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpanno”ti, tañce codeti “parisāṅkito mayā pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi -pa- “diṭṭho mayā pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi -pa- parisāṅkito mayā diṭṭho ca pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

Parisaṅkitassa hoti “pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpanno”ti, tañce codeti “diṭṭho mayā pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi -pa- “suto mayā pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi -pa- “diṭṭho mayā suto ca pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi asakyaputtiyosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṅghādisesassa.

Diṭṭhassa hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, diṭṭhe vematiko diṭṭhaṃ no kappeti diṭṭhaṃ nassarati diṭṭhaṃ pamuṭṭho hoti -pa- sute vematiko sutam no kappeti sutam nassarati sutam pamuṭṭho hoti -pa- parisaṅkate vematiko parisaṅkitaṃ no kappeti parisaṅkitaṃ nassarati parisaṅkitaṃ pamuṭṭho hoti. Tañce codeti “parisaṅkito mayā diṭṭho ca -pa- “parisaṅkito mayā suto ca -pa- “parisaṅkito mayā diṭṭho ca suto ca pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi asakyaputtiyosi, natthi tayā saddhiṃ uposatho vā pavāraṇā vā saṅghakammaṃ vā”ti, āpatti vācāya vācāya saṅghādisesassa.

388. Adiṭṭhassa hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, tañce codāpeti “diṭṭhosi pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi asakyaputtiyosi, natthi tayā saddhiṃ uposatho vā pavāraṇā vā saṅghakammaṃ vā”ti, āpatti vācāya vācāya saṅghādisesassa.

Asutassa hoti “pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpanno”ti -pa-. Aparisaṅkitassa hoti “pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpanno”ti, tañce codāpeti parisaṅkitosi pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṅghādisesassa.

Adiṭṭhassa hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, tañce codāpeti diṭṭhosi sutosi -pa- diṭṭhosi parisaṅkitosi -pa- diṭṭhosi sutosi parisaṅkitosi pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi -pa-. Asutassa hoti “pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpanno”ti -pa-. Aparisaṅkitassa hoti “pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpanno”ti, tañce codāpeti parisaṅkitosi diṭṭhosi -pa- parisaṅkitosi sutosi -pa- parisaṅkitosi diṭṭhosi sutosi pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṅghādisesassa.

Diṭṭhassa hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, tañce codāpeti sutosi -pa- tañce codāpeti parisāṅkitosi -pa- tañce codāpeti sutosi parisāṅkitosi pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

Sutassa hoti “pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpanno”ti -pa-. Parisāṅkitassa hoti “pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpanno”ti, tañcecodāpeti diṭṭhosi -pa- tañce codāpeti sutosi -pa- tañce codāpeti diṭṭhosi sutosi pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

Diṭṭhassa hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, diṭṭhe vematiko diṭṭhaṃ no kappeti diṭṭhaṃ nassarati diṭṭhaṃ pamuṭṭho hoti -pa- sute vematiko sutam no kappeti sutam nassarati sutam pamuṭṭho hoti -pa- parisāṅkate vematiko parisāṅkitaṃ no kappeti parisāṅkitaṃ nassarati parisāṅkitaṃ pamuṭṭho hoti, tañce codāpeti “parisāṅkitosi diṭṭhosi -pa- parisāṅkitaṃ pamuṭṭho hoti, tañce codāpeti parisāṅkitosi sutosi -pa- parisāṅkitaṃ pamuṭṭho hoti, tañce codāpeti parisāṅkitosi diṭṭhosi sutosi pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi asakyaputtiyosi, natthi tayā saddhiṃ uposatho vā pavāraṇā vā saṃghakammaṃ vā”ti, āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

389. Asuddhe suddhadiṭṭhi, suddhe asuddhadiṭṭhi, asuddhe asuddhadiṭṭhi, suddhe suddhadiṭṭhi.

Asuddho hoti puggalo aññataram pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpanno, tañce suddhadiṭṭhi samāno anokāsam kārapetvā cāvanādhippāyo vadeti, āpatti saṃghādisesena dukkaṭassa.

Asuddho hoti puggalo aññataram pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpanno, tañce suddhadiṭṭhi samāno okāsam kārapetvā cāvanādhippāyo vadeti, āpatti saṃghādisesassa.

Asuddho hoti puggalo aññataram pārajikam dhammam ajjhāpanno, tañce suddhadiṭṭhi samāno anokāsam kārapetvā akkosādhippāyo vadeti, āpatti omasavādena dukkaṭassa.

Asuddho hoti puggalo aññataram pārajikam dhammam ajjhāpanno, tañce suddhadiṭṭhi samāno okāsam kārapetvā akkosādhippāyo vadeti, āpatti omasavādassa.

Suddho hoti puggalo aññataram pārajikam dhammam anajjhāpanno, tañce asuddhadiṭṭhi samāno anokāsam kārapetvā cāvanādhippāyo vadeti, āpatti dukkaṭassa.

Suddho hoti puggalo aññataram pārajikam dhammam anajjhāpanno, tañce asuddhadiṭṭhi samāno okāsam kārapetvā cāvanādhippāyo vadeti, anāpatti.

Suddho hoti puggalo aññataram pārajikam dhammam anajjhāpanno, tañce asuddhadiṭṭhi samāno anokāsam kārapetvā akkosādhippāyo vadeti, āpatti omasavādena dukkaṭassa.

Suddho hoti puggalo aññataram pārajikam dhammam anajjhāpanno, tañce asuddhadiṭṭhi samāno okāsam kārapetvā akkosādhippāyo vadeti, āpatti omasavādassa.

Asuddho hoti puggalo aññataram pārajikam dhammam ajjhāpanno, tañce asuddhadiṭṭhi samāno anokāsam kārapetvā cāvanādhippāyo vadeti, āpatti dukkaṭassa.

Asuddho hoti puggalo aññataram pārajikam dhammam ajjhāpanno, tañce asuddhadiṭṭhi samāno okāsam kārapetvā cāvanādhippāyo vadeti, anāpatti.

Asuddho hoti puggalo aññataram pārajikam dhammam ajjhāpanno, tañce asuddhadiṭṭhi samāno anokāsam kārapetvā akkosādhippāyo vadeti, āpatti omasavādena dukkaṭassa.

Asuddho hoti puggalo aññataram pārajikam dhammam ajjhāpanno, tañce asuddhadiṭṭhi samāno okāsam kārapetvā akkosādhippāyo vadeti, āpatti omasavādassa.

Suddho hoti puggalo aññataram pārājikam dhammam anajjhāpanno, tañce suddhadiṭṭhi samāno anokāsam kārapetvā cāvanādhippāyo vadeti, āpatti saṅghādisesena dukkaṭassa.

Suddho hoti puggalo aññataram pārājikam dhammam anajjhāpanno, tañce suddhadiṭṭhi samāno okāsam kārapetvā cāvanādhippāyo vadeti, āpatti saṅghādisesassa.

Suddho hoti puggalo aññataram pārājikam dhammam anajjhāpanno, tañce suddhadiṭṭhi samāno anokāsam kārapetvā akkosādhippāyo vadeti, āpatti omasavādena dukkaṭassa.

Suddho hoti puggalo aññataram pārājikam dhammam anajjhāpanno, tañce suddhadiṭṭhi samāno okāsam kārapetvā akkosādhippāyo vadeti, āpatti omasavādassa.

390. Anāpatti suddhe asuddhadiṭṭhissa asuddhe asuddhadiṭṭhissa ummattakassa ādikammikassāti.

Amūlakasikkhāpadam niṭṭhitam aṭṭhamam.

9. Dutiyaduṭṭhadosasikkhāpada

391. Tena समयena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana समयena Mettiyabhūmajakā bhikkhū Gijjhakūṭā pabbatā orohantā addasaṃsu chagalakam¹ ajikāya vipaṭipajjantam, disvāna evamāhaṃsu “handa mayam āvuso imam chagalakam Dabbam Mallaputtam nāma karoma, imam ajikam Mettiyam nāma bhikkhunim karoma, evam mayam voharissāma pubbe mayam āvuso Dabbam Mallaputtam sutena avocumhā, idāni pana amhehi sāmam diṭṭho Mettiyāya bhikkhuniyā vipaṭipajjanto”ti. Te tam chagalakam Dabbam Mallaputtam nāma akaṃsu, tam ajikam Mettiyam nāma bhikkhunim akaṃsu. Te bhikkhūnam ārocesum “pubbe mayam āvuso Dabbam Mallaputtam sutena avocumhā, idāni pana amhehi sāmam diṭṭho Mettiyāya bhikkhuniyā vipaṭipajjanto”ti. Bhikkhū evamāhaṃsu “māvuso evam avacuttha, nāyasmā Dabbo Mallaputto evam karissatī”ti.

1. Chakalakam (Syā)

Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Atha kho Bhagavā etasmim̐ nidāne etasmim̐ pakaraṇe bhikkhusaṃghaṃ sannipātāpetvā āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ paṭipucchi “sarasi tvaṃ dabba evarūpaṃ kattā yathayime bhikkhū āhaṃsū”ti. Yathā maṃ bhante Bhagavā jānātīti. Dutiyampi kho Bhagavā -pa-. Tatiyampi kho Bhagavā āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ etadavoca “sarasi tvaṃ Dabba evarūpaṃ kattā yathayime bhikkhū āhaṃsū”ti. Yathā maṃ bhante Bhagavā jānātīti. Na kho Dabba Dabbā evaṃ nibbeṭhenti, sace tayā kataṃ katanti vadehi, sace tayā akataṃ akatanti vadehīti. Yato ahaṃ bhante jāto nābhijānāmi supinantenapi methunadhammaṃ paṭisevitā, pageva jāgaroti. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi “tena hi bhikkhave ime bhikkhū anuyuñjathā”ti. Idaṃ vatvā Bhagavā uṭṭhāyāsanaṃ vihāraṃ pāvīsi.

Atha kho te bhikkhū Mettiyabhūmajake bhikkhū anuyuñjimsu. Te bhikkhūhi anuyuñjīyamānā bhikkhūnaṃ etamatthaṃ ārocesuṃ. Kim̐ pana tumhe āvuso āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ aññabhāgiyassa adhikaraṇassa kiñcidesaṃ lesamattaṃ upādāya pārājikena dhammena anuddhaṃsethāti. Evamāvusoti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma Mettiyabhūmajakā bhikkhū āyasmantaṃ Dabbaṃ Mallaputtaṃ aññabhāgiyassa adhikaraṇassa kiñci desaṃ lesamattaṃ upādāya pārājikena dhammena anuddhaṃsessantī”ti. Atha kho te bhikkhū Mettiyabhūmajake bhikkhū anekapariyāyena vīgarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ -pa- “saccaṃ kira tumhe bhikkhave Dabbaṃ Mallaputtaṃ aññabhāgiyassa adhikaraṇassa kiñci desaṃ lesamattaṃ upādāya pārājikena dhammena anuddhaṃsethā”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vīgarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tumhe moghapurisā Dabbaṃ Mallaputtaṃ aññabhāgiyassa adhikaraṇassa kiñci desaṃ lesamattaṃ upādāya pārājikena dhammena anuddhaṃsessatha, netam̐ moghapurisā appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

392. “Yo pana bhikkhu bhikkhuṃ duṭṭho doso appatīto aññabhāgiyassa adhikaraṇassa kiñcidesaṃ lesamattaṃ upādāya pārājikena dhammena anuddhaṃseyya ‘appeva nāma naṃ imamahā brahmacariyā cāveyyan’ti,

tato aparena samayena samanuggāhiyamāno vā asamanuggāhiyamāno vā aññabhāgiyañceva taṃ adhikaraṇaṃ hoti kocideso lesamatto upādinno, bhikkhu ca dosaṃ patiṭṭhāti, saṃghādiseso”ti.

393. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa- ayaṃ imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Bhikkhūti aññaṃ bhikkhūṃ.

Duṭṭho dosoti kupito anattamano anabhiraddho āhatacitto khilajāto.

Appatīto tena ca kopena tena ca dosena tāya ca anattamanatāya tāya ca anabhiraddhiyā appatīto hoti.

Aññabhāgiyassa adhikaraṇassāti āpattaññabhāgiyaṃ vā hoti adhikaraṇaññabhāgiyaṃ vā. Kathaṃ adhikaraṇaṃ adhikaraṇassa aññabhāgiyaṃ. Vivādādhikaraṇaṃ anuvādādhikaraṇassa āpattādhikaraṇassa kiccādhikaraṇassa aññabhāgiyaṃ. Anuvādādhikaraṇaṃ āpattādhikaraṇassa kiccādhikaraṇassa vivādādhikaraṇassa aññabhāgiyaṃ. Āpattādhikaraṇaṃ kiccādhikaraṇassa vivādādhikaraṇassa anuvādādhikaraṇassa aññabhāgiyaṃ. Kiccādhikaraṇaṃ vivādādhikaraṇassa anuvādādhikaraṇassa āpattādhikaraṇassa aññabhāgiyaṃ. Evam adhikaraṇaṃ adhikaraṇassa aññabhāgiyaṃ.

Kathaṃ adhikaraṇaṃ adhikaraṇassa tabbhāgiyaṃ. Vivādādhikaraṇaṃ vivādādhikaraṇassa tabbhāgiyaṃ. Anuvādādhikaraṇaṃ anuvādādhikaraṇassa tabbhāgiyaṃ. Āpattādhikaraṇaṃ āpattādhikaraṇassa siyā tabbhāgiyaṃ. Siyā aññabhāgiyaṃ.

Kathaṃ āpattādhikaraṇaṃ āpattādhikaraṇassa aññabhāgiyaṃ. Methunadhammapārājikāpatti adinnādānapārājikāpattiyā manussaviggahapārājikāpattiyā uttarimanussadhammapārājikāpattiyā aññabhāgiyā. Adinnādānapārājikāpatti manussaviggahapārājikāpattiyā uttarimanussadhammapārājikāpattiyā methunadhammapārājikāpattiyā aññabhāgiyā. Manussaviggahapārājikāpatti uttarimanussadhammapārājikāpattiyā methunadhammapārājikāpattiyā

adinnādānapārājikāpattiyā aññabhāgiyā. Uttarimanussadhammapārājikāpatti methunadhammapārājikāpattiyā adinnādānapārājikāpattiyā manussaviggahapārājikāpattiyā aññabhāgiyā. Evaṃ āpattādhikaraṇaṃ āpattādhikaraṇassa aññabhāgiyaṃ.

Kathaṃ āpattādhikaraṇaṃ āpattādhikaraṇassa tabbhāgiyaṃ. Methunadhammapārājikāpatti methunadhammapārājikāpattiyā tabbhāgiyā. Adinnādānapārājikāpatti adinnādānapārājikāpattiyā tabbhāgiyā. Manussaviggahapārājikāpatti manussaviggahapārājikāpattiyā tabbhāgiyā. Uttarimanussadhammapārājikāpatti uttarimanussadhammapārājikāpattiyā tabbhāgiyā. Evaṃ āpattādhikaraṇaṃ āpattādhikaraṇassa tabbhāgiyaṃ.

Kiccādhikaraṇaṃ kiccādhikaraṇassa tabbhāgiyaṃ. Evaṃ adhikaraṇaṃ adhikaraṇassa tabbhāgiyaṃ.

394. **Kiñci desaṃ lesamattaṃ upādāyā**ti lesa nāma dasa lesā jātileso nāmaleso gottaleso līngaleso āpattilesa pattalessa cīvaraleso upajjhāyaleso ācariyaleso senāsanaleso.

395. **Jātileso** nāma khattiyo diṭṭho hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, aññaṃ khattiyaṃ passivā codeti “khattiyo mayā diṭṭho¹, pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi asakyaputtiyosi, natthi tayā saddhiṃ uposatho vā pavāraṇā vā saṃghakammaṃ vā”ti, āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

Brāhmaṇo diṭṭho hoti -pa-. Vesso diṭṭho hoti -pa-. Suddo diṭṭho hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, aññaṃ suddaṃ passivā codeti “suddo mayā diṭṭho, pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpannosi assamaṇosi asakyaputtiyosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

396. **Nāmaleso** nāma Buddharakkhito diṭṭho hoti -pa-. Dhammarakkhito diṭṭho hoti -pa-. Saṃgharakkhito diṭṭho hoti pārājikaṃ dhammaṃ

---

1. Ettha “pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto”ti pāṭho ūno maññe, aṭṭhakathāyaṃ hi “Khattiyo mayā diṭṭho pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto”ti dissati.

ajjhāpajjanto, aññaṃ Saṃgharakkhitāṃ passivā codeti “Saṃgharakkhito mayā diṭṭho, pārājikāṃ dhammāṃ ajjhāpānāsi assamaṇosi asakyaputtiyosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

397. **Gottaleso** nāma Gotamo diṭṭho hoti -pa-. Moggallāno diṭṭho hoti -pa-. Kaccāyano diṭṭho hoti -pa-. Vāsiṭṭho diṭṭho hoti pārājikāṃ dhammāṃ ajjhāpajjanto, aññaṃ Vāsiṭṭhāṃ passivā codeti “Vāsiṭṭho mayā diṭṭho, pārājikāṃ dhammāṃ ajjhāpānāsi assamaṇosi asakyaputtiyosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

398. **Liṅgaleso** nāma dīgho diṭṭho hoti -pa-. Rasso diṭṭho hoti -pa-. Kaṇho diṭṭho hoti -pa-. Odāto diṭṭho hoti pārājikāṃ dhammāṃ ajjhāpajjanto, aññaṃ odātāṃ passivā codeti “odāto mayā diṭṭho pārājikāṃ dhammāṃ ajjhāpānāsi assamaṇosi asakyaputtiyosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

399. **Āpattilesa** nāma lahukāṃ āpattim āpajjanto diṭṭho hoti. Tañce pārājikena codeti “assamaṇosi asakyaputtiyosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

400. **Pattaleso** nāma lohapattadharo diṭṭho hoti -pa-. Sāṭakapattadharo diṭṭho hoti -pa-. Sumbhakatattadharo diṭṭho hoti pārājikāṃ dhammāṃ ajjhāpajjanto, aññaṃ sumbhakatattadharaṃ passivā codeti “sumbhakatattadharo mayā diṭṭho, pārājikāṃ dhammāṃ ajjhāpānāsi assamaṇosi asakyaputtiyosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

401. **Cīvaraleso** nāma paṃsukūliko diṭṭho hoti -pa-. Gahapaticīvaradharo diṭṭho hoti pārājikāṃ dhammāṃ ajjhāpajjanto, aññaṃ gahapaticīvaradharaṃ passivā codeti “gahapaticīvaradharo mayā diṭṭho, pārājikāṃ dhammāṃ ajjhāpānāsi assamaṇosi asakyaputtiyosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

402. **Upajjhāyaleso** nāma itthannāmassa saddhivihāriko diṭṭho hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, aññaṃ itthannāmassa saddhivihārikaṃ passitvā codeti “itthannāmassa saddhivihāriko mayā diṭṭho, pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpānnoṣi assamaṇoṣi asakyaputtīyosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

403. **Ācariyaleso** nāma itthannāmassa antevāsiko diṭṭho hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, aññaṃ itthannāmassa antevāsikaṃ passitvā codeti “itthannāmassa antevāsiko mayā diṭṭho pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpānnoṣi assamaṇoṣi asakyaputtīyosi -pa- āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

404. **Senāsanaleso** nāma itthannāmasenāsanavāsiko diṭṭho hoti pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpajjanto, aññaṃ itthannāmasenāsanavāsikaṃ passitvā codeti “itthannāmasenāsanavāsiko mayā diṭṭho, pārājikaṃ dhammaṃ ajjhāpānnoṣi assamaṇoṣi asakyaputtīyosi, natthi tayā saddhim uposatho vā pavāraṇā vā saṃghakammaṃ vā”ti, āpatti vācāya vācāya saṃghādisesassa.

405. **Pārājikena dhammenā**ti catunnaṃ aññatarena.

Anuddhamseyyāti codeti vā codāpeti vā.

Appeva nāma naṃ imahā brahmacariyā cāveyyanti bhikkhubhāvā cāveyyaṃ, samaṇadhammā cāveyyaṃ, sīlakkhandhā cāveyyaṃ, tapoguṇā cāveyyaṃ.

Tato aparena samayenāti yasmim̐ khaṇe anuddham̐sito hoti, taṃ khaṇaṃ taṃ layaṃ taṃ muhuttaṃ vītivate.

Samanuggāhīyamānoti yena vatthunā anuddham̐sito hoti, tasmim̐ vatthusmim̐ samanuggāhīyamāno.

Asamanuggāhīyamānoti na kenaci vuccamāno.

Adhikaraṇaṃ nāma cattāri adhikaraṇāni vivādādhikaraṇaṃ anuvādādhikaraṇaṃ āpattādhikaraṇaṃ kiccādhikaraṇaṃ.

Koci deso lesamatto upādinnoti tesam lesānam aññataro leso upādinno hoti.

Bhikkhu ca dosam patiṭṭhātī tuccakam mayā bhaṇitam, musā mayā bhaṇitam, abhūtam mayā bhaṇitam, ajānantena mayā bhaṇitam.

Samghādisesoti -pa- tenapi vuccati “samghādiseso”ti.

406. Bhikkhu samghādisesam ajjhāpajjanto diṭṭho hoti, samghādisese samghādisediṭṭhi hoti, tañce pārājikena codeti “assamaṇosi asakyaputtiyosi, natthi tayā saddhim uposatho vā pavāraṇā vā samghakammaṃ vā”ti, evampi āpattaññabhāgiyam hoti lesa ca upādinno, āpatti vācāya vācāya samghādisesassa.

Bhikkhu samghādisesam ajjhāpajjanto diṭṭho hoti, samghādisese thullaccayadiṭṭhi hoti -pa- pācittiyadiṭṭhi hoti. Pāṭidesanīyadiṭṭhi hoti. Dukkaṭadiṭṭhi hoti. Dubbhāsitiṭṭhi hoti, tañce pārājikena codeti “assamaṇosi -pa- evampi āpattaññabhāgiyam hoti lesa ca upādinno, āpatti vācāya vācāya samghādisesassa.

Bhikkhu thullaccayam ajjhāpajjanto diṭṭho hoti, thullaccaye thullaccayadiṭṭhi hoti -pa- thullaccaye pācittiyadiṭṭhi hoti. Pāṭidesanīyadiṭṭhi hoti. Dukkaṭadiṭṭhi hoti. Dubbhāsitiṭṭhi hoti. Samghādisesadiṭṭhi hoti, tañce pārājikena codeti “assamaṇosi -pa- evampi āpattaññabhāgiyam hoti lesa ca upādinno. Āpatti vācāya vācāya samghādisesassa.

Bhikkhu pācittiyam -pa- pāṭidesanīyam. Dukkaṭam. Dubbhāsitam ajjhāpajjanto diṭṭho hoti, dubbhāsiti dubbhāsitiṭṭhi hoti -pa- dubbhāsiti samghādisesadiṭṭhi hoti. Thullaccayadiṭṭhi hoti. Pācittiyadiṭṭhi hoti. Pāṭidesanīyadiṭṭhi hoti. Dukkaṭadiṭṭhi hoti, tañce pārājikena codeti “assamaṇosi asakyaputtiyosi, natthi tayā saddhim uposatho vā pavāraṇā vā samghakammaṃ vā”ti, evampi āpattaññabhāgiyam hoti lesa ca upādinno, āpatti vācāya vācāya samghādisesassa.

Ekekam mūlam kātuna cakkam bandhitabbaram.

407. Bhikkhu saṅghādisesaṃ ajjhāpajjanto diṭṭho hoti, saṅghādisese saṅghādisesadiṭṭhi hoti, tañce pārājikena codāpeti “assamaṇosi -pa- evaṃpi āpattaññabhāgiyaṃ hoti lesa ca upādinno, āpatti vācāya vācāya saṅghādisesassa.

Bhikkhu saṅghādisesaṃ ajjhāpajjanto diṭṭho hoti, saṅghādisese thullaccayadiṭṭhi hoti -pa- pācittiyadiṭṭhi hoti. Pāṭidesanīyadiṭṭhi hoti. Dukkaṭadiṭṭhi hoti. Dubbhāsitaḍḍhi hoti, tañce pārājikena codāpeti “assamaṇosi -pa- evaṃpi āpattaññabhāgiyaṃ hoti lesa ca upādinno, āpatti vācāya vācāya saṅghādisesassa.

Bhikkhu thullaccayaṃ ajjhāpajjanto diṭṭho hoti, thullaccaye thullaccayadiṭṭhi hoti -pa- thullaccaye pācittiyadiṭṭhi hoti. Pāṭidesanīyadiṭṭhi hoti. Dukkaṭadiṭṭhi hoti. Dubbhāsitaḍḍhi hoti. Saṅghādisesadiṭṭhi hoti, tañce pārājikena codāpeti “assamaṇosi -pa- evaṃpi āpattaññabhāgiyaṃ hoti lesa ca upādinno, āpatti vācāya vācāya saṅghādisesassa.

Bhikkhu pācittiyaṃ -pa- pāṭidesanīyaṃ. Dukkaṭaṃ. Dubbhāsitaṃ ajjhāpajjanto diṭṭho hoti, dubbhāsita dubbhāsitaḍḍhi hoti -pa- dubbhāsita saṅghādisesadiṭṭhi hoti. Thullaccayadiṭṭhi hoti. Pācittiyadiṭṭhi hoti. Pāṭidesanīyadiṭṭhi hoti. Dukkaṭadiṭṭhi hoti, tañce pārājikena codāpeti “assamaṇosi asakyaputtīyosi, natthi tayā saddhīṃ uposatho vā pavāraṇā vā saṅghakammaṃ vā”ti, evaṃpi āpattaññabhāgiyaṃ hoti lesa ca upādinno, āpatti vācāya vācāya saṅghādisesassa.

408. Anāpatti tathāsaññī codeti vā codāpeti vā ummattakassa ādikammikassāti.

(Aññābhāgiya) kiñcilesasikkhāpadam niṭṭhitam navamam.

10. Saṅghabhedasikkhāpada

409. Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane kalandakanivāpe. Atha kho Devadatto yena Kokāliko Kaṭamodakatissako¹ Khaṇḍadeviyā putto Samuddadatto tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Kokālikam Kaṭamodakatissakam Khaṇḍadeviyā puttam Samuddadattam etadavoca “etha mayam āvuso samaṇassa Gotamassa saṅghabhedam karissāma cakkabhedan”ti. Evam vutte Kokāliko Devadattam etadavoca “samaṇo kho āvuso Gotamo mahiddhiko mahānubhāvo, katham mayam samaṇassa Gotamassa saṅghabhedam karissāma cakkabhedan”ti. Etha mayam āvuso samaṇam Gotamam upasaṅkamitvā pañca vatthūni yācissāma “Bhagavā bhante anekapariyāyena appicchassa santuṭṭhassa sallekhassa dhutassa pāsādikassa apacayassa vīriyārabhassa² vaṇṇavādī, imāni bhante pañca vatthūni anekapariyāyena appicchatāya santuṭṭhiyā sallekhāya dhutatāya pāsādikatāya apacayāya vīriyārabhāya samvattanti, sādhu bhante bhikkhū yāvajīvam ārañṇikā assu, yo gāmantam osareyya, vajjam nam phuseyya. Yāvajīvam piṇḍapātikā assu, yo nimantanam sādīyeyya, vajjam nam phuseyya. Yāvajīvam paṃsukūlikā assu, yo gahapaticīvaram sādīyeyya, vajjam nam phuseyya. Yāvajīvam rukkhāmūlikā assu, yo channam upagaccheyya, vajjam nam phuseyya. Yāvajīvam macchamaṃsam na khādeyyum, yo macchamaṃsam khādeyya, vajjam nam phuseyyā”ti. Imāni samaṇo Gotamo nānujānissati, te mayam imehi pañcahi vatthūhi janam saññāpessāmāti. Sakkā kho āvuso imehi pañcahi vatthūhi samaṇassa Gotamassa saṅghabhedo kātum cakkabhedo, lūkhapasannā hi āvuso manussāti.

Atha kho Devadatto saporiso yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi, ekamantam nisinnō kho Devadatto Bhagavantam etadavoca “Bhagavā bhante anekapariyāyena appicchassa -pa- vīriyārabhassa vaṇṇavādī, imāni bhante pañca vatthūni anekapariyāyena appicchatāya -pa- vīriyārabhāya samvattanti, sādhu bhante

1. Kaṭamorakatissako (Sī, Syā)

2. Vīriyārabhassa (Sī, Syā)

bhikkhū yāvajīvaṃ āraññikā assu, yo gāmantam osareyya, vajjam nam phuseyya -pa-. Yāvajīvaṃ macchamaṃsam na khādeyyum, yo macchamaṃsam khādeyya, vajjam nam phuseyyā”ti. Alam Devadatta yo icchati āraññiko hotu, yo icchati gāmante viharatu, yo icchati piṇḍapātiko hotu, yo icchati nimantanam sādīyatu, yo icchati paṃsukūliko hotu, yo icchati gahapaticīvaram sādīyatu, aṭṭhamāse kho mayā Devadatta rukkhamūlasenāsanam anuññātāṃ, tikoṭiparisuddham macchamaṃsam adiṭṭham asutam aparisaṅkitanti. Atha kho Devadatto “na Bhagavā imāni pañca vatthūni anujānāti”ti haṭṭho udaggo sapaṃsaro uṭṭhāyāsanaṃ bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi.

410. Atha kho Devadatto sapaṃsaro Rājagaham pavasitvā pañcahi vatthūhi janam saññāpesi “mayam āvuso samaṇam Gotamam upasaṅkamitvā pañca vatthūni yācimbhā ‘Bhagavā bhante anekapariyāyena appicchassa santuṭṭhassa sallekhasa dhutassa pāsādikassa apacayassa vīriyārambhassa vaṇṇavādī, imāni bhante pañca vatthūni anekapariyāyena appicchatāya santuṭṭhiyā sallekhyā dhutatāya pāsādikatāya apacayāya vīriyārambhāya samvattanti, sādhu bhante bhikkhū yāvajīvaṃ āraññikā assu, yo gāmantam osareyya, vajjam nam phuseyya. Yāvajīvaṃ piṇḍapātikā assu, yo nimantanam sādīyeyya, vajjam nam phuseyya. Yāvajīvaṃ paṃsukūliyā assu, yo gahapaticīvaram sādīyeyya, vajjam nam phuseyya. Yāvajīvaṃ rukkhamūlikā assu, yo channam upagaccheyya, vajjam nam phuseyya. Yāvajīvaṃ macchamaṃsam na khādeyyum, yo macchamaṃsam khādeyya, vajjam nam phuseyyā”ti, imāni samaṇo Gotamo nānujānāti, te mayam imehi pañcahi vatthūhi samādāya vattāmā”ti. Tattha ye te manussā assaddhā appasannā dubbuddhino, te evamaṇāsu “ime kho samāṇā Sakyaputtiyā dhutā sallekhavuttino, samaṇo pana Gotamo bāhulliko bāhullāya ceteti”ti. Ye pana te manussā saddhā pasannā paṇḍitā byattā buddhimanto, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma Devadatto Bhagavato saṃghabhedāya parakkamissati cakkabhedāyā”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti

vipācenti “kathaṃ hi nāma Devadatto saṅghabhedāya parakkamissati cakkabhedāyā”ti. Atha kho te bhikkhū Devadattaṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ -pa- “saccaṃ kira tvaṃ Devadatta saṅghabhedāya parakkamasi cakkabhedāyā”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa saṅghabhedāya parakkamissasi cakkabhedāya, netam moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

411. “Yo pana bhikkhu samaggassa saṅghassa bhedāya parakkameyya, bhedanasaṃvattanikaṃ vā adhikaraṇaṃ samādāya paggayha tiṭṭheyya, so bhikkhu bhikkhūhi evamassa vacaniyo ‘māyasmā samaggassa saṅghassa bhedāya parakkami, bhedanasaṃvattanikaṃ vā adhikaraṇaṃ samādāya paggayha aṭṭhāsi, sametāyasmā saṅghena, samaggo hi saṅgho sammodamāno avivadamaṇo ekuddeso phāsu viharatī”ti, evañca so bhikkhu bhikkhūhi vuccamāno tatheva paggaṇheyya, so bhikkhu bhikkhūhi yāvatiyaṃ samanubhāsitaṃ tassa paṭinissaggāya, yāvatiyañce samanubhāsiyamāno taṃ paṭinissajjeyya, iccetaṃ kusalaṃ, no ce paṭinissajjeyya, saṅghādiseso”ti.

412. Yo panāti yo yādiso -pa-. **Bhikkhūti** -pa- ayaṃ imasmiṃ atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Samaggo nāma **saṅgho** samānasaṃvāsako samānasīmāyaṃ ṭhito.

Bhedāya parakkameyyāti kathaṃ ime nānā assu vinā assu vaggā assūti pakkhaṃ pariyesati gaṇaṃ bandhati.

Bhedanasaṃvattanikaṃ vā adhikaraṇanti aṭṭhārasabhedakaravatthūni.

Samādāyāti ādāya.

Paggayhāti dīpeyya.

Tiṭṭheyyāti na paṭinissajjeyya.

So bhikkhūti yo so saṅghabhedako bhikkhu.

Bhikkhūhīti aññehi bhikkhūhi.

Ye passanti, ye suṇanti, tehi vattabbo “māyasmā samaggassa saṅghassa bhedāya parakkami, bhedanasaṁvattanikaṁ vā adhikaraṇaṁ samādāya paggayha aṭṭhāsi. Sametāyasmā saṅghena, samaggo hi saṅgho sammodamāno avivadamāno ekuddeso phāsu viharatī”ti. Dutiyampi vattabbo. Tatiyampi vattabbo. Sace paṭinissajjati, iccetaṁ kusalaṁ. No ce paṭinissajjati, āpatti dukkaṭassa. Sutvā na vadanti, āpatti dukkaṭassa. So bhikkhu saṅghamajjhampi ākaḍḍhitvā vattabbo “māyasmā samaggassa saṅghassa bhedāya parakkami, bhedanasaṁvattanikaṁ vā adhikaraṇaṁ samādāya paggayha aṭṭhāsi, sametāyasmā saṅghena, samaggo hi saṅgho sammodamāno avivadamāno ekuddeso phāsu viharatī”ti. Dutiyampi vattabbo. Tatiyampi vattabbo. Sace paṭinissajjati, iccetaṁ kusalaṁ. No ce paṭinissajjati, āpatti dukkaṭassa. So bhikkhu samanubhāsitaṅko, evaṁca pana bhikkhave samanubhāsitaṅko. Byattena bhikkhunā paṭibaleṇa saṅgho ñāpetabbo.

413. “Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṁ itthannāmo bhikkhu samaggassa saṅghassa bhedāya parakkamati, so taṁ vatthum na paṭinissajjati, yadi saṅghassa pattakallaṁ, saṅgho itthannāmaṁ bhikkhum samanubhāseyya tassa vatthussa paṭinissaggāya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṁ itthannāmo bhikkhu samaggassa saṅghassa bhedāya parakkamati, so taṁ vatthum na paṭinissajjati, saṅgho itthannāmaṁ bhikkhum samanubhāsati tassa vatthussa paṭinissaggāya, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno samanubhāsanā tassa vatthussa paṭinissaggāya, so tuṅhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dutiyampi etamatthaṁ vadāmi -pa-. Tatiyampi etamatthaṁ vadāmi. Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṁ itthannāmo bhikkhu samaggassa saṅghassa bhedāya parakkamati, so taṁ vatthum na paṭinissajjati, saṅgho itthannāmaṁ bhikkhum samanubhāsati tassa vatthussa paṭinissaggāya, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno samanubhāsanā tassa vatthussa paṭinissaggāya, so tuṅhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Samanubhaṭṭho saṅghena itthannāmo bhikkhu tassa vatthussa paṭinissaggāya, khamati saṅghassa, tasmā tuṅhī, evametaṁ dhārayāmi”ti.

414. Ñattiyā dukkaṭaṃ, dvīhi kammavācāhi thullaccayā,
kammavācāpariyosāne āpatti saṃghādisesassa. Saṃghādisesaṃ
ajjhāpajjantassa ñattiyā dukkaṭaṃ dvīhi kammavācāhi thullaccayā
paṭippassambhanti.

Saṃghādisesoti -pa- tenapi vuccati “saṃghādiseso”ti.

415. Dhammakamme dhammakammasaññī na paṭinissajjati, āpatti
saṃghādisesassa.

Dhammakamme vematiko na paṭinissajjati, āpatti saṃghādisesassa.

Dhammakamme adhammakammasaññī na paṭinissajjati, āpatti
saṃghādisesassa.

Adhammakamme dhammakammasaññī, āpatti dukkaṭassa.

Adhammakamme vematiko, āpatti dukkaṭassa.

Adhammakamme adhammakammasaññī, āpatti dukkaṭassa.

416. Anāpatti asamanubhāsantassa paṭinissajjantassa ummattakassa
khittacittassa vedanāṭṭassa ādikammikassāti.

Saṃghabhedasikkhāpadaṃ niṭṭhitam dasamaṃ.

11. Bhedānuvattakasikkhāpada

417. Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane
kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena Devadatto saṃghabhedāya
parakkamati cakkabhedāya. Bhikkhū evamāhaṃsu “adhammavādī
Devadatto, avinayavādī Devadatto, kathaṃ hi nāma Devadatto
saṃghabhedāya parakkamissati cakkabhedāyā”ti. Evaṃ vutte Kokāliko
Kaṭamodakatissako Khaṇḍadeviyā putto Samuddadatto te bhikkhū
etadavocum “māyasmanto evaṃ avacuttha, dhammavādī Devadatto,
vinayavādī Devadatto, amhākaṇca Devadatto chandaṇca ruciṇca ādāya
voharati jānāti no bhāsati amhākampetam khamatī”ti. Ye te bhikkhū
appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma bhikkhū

Devadattassa saṅghabhedāya parakkamantassa anuvattakā bhavissanti vaggavādakā”ti. Atha kho te bhikkhū te anuvatteke bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham ārocesum -pa- “saccaṃ kira bhikkhave bhikkhū Devadattassa saṅghabhedāya parakkamantassa anuvattakā honti vaggavādakā”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma te bhikkhave moghapurisā Devadattassa saṅghabhedāya parakkamantassa anuvattakā bhavissanti vaggavādakā, netam bhikkhave appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

418. “Tasseva kho pana bhikkhussa bhikkhū honti anuvattakā vaggavādakā eko vā dve vā tayo vā, te evaṃ vadeyyum “māyasmanto etaṃ bhikkhum kiñci avacuttha, dhammavādī ceso bhikkhu, vinayavādī ceso bhikkhu, amhākañceso bhikkhu chandañca ruciñca ādāya voharati jānāti no bhāsati amhākaṃpetarṃ khamatī’ti, te bhikkhū bhikkhūhi evamassuvacanīyā ‘māyasmanto evaṃ avacuttha, na ceso bhikkhu dhammavādī, na ceso bhikkhu vinayavādī, māyasmantānaṃpi saṅghabhedo rucittha, sametāyasmantānaṃ saṅghena, samaggo hi saṅgho sammodamāno avivadamāno ekuddeso phāsu viharatī’ti, evañca te bhikkhū bhikkhūhi vuccamānā tatheva paggaṇḥeyyum, te bhikkhū bhikkhūhi yāvatatiyaṃ samanubhāsitaṃ tassa paṇissaggāya, yāvatatiyañce samanubhāsīyamānā taṃ paṇissajjeyyum, iccetam kusalam, no ce paṇissajjeyyum, saṅghādiseso”ti.

419. Tasseva kho panāti tassa saṅghabhedakassa bhikkhuno.

Bhikkhū hontīti aññe bhikkhū honti.

Anuvattakāti yaṃdiṭṭhiko so hoti yaṃkhantiko yaṃruciko, tepi taṃdiṭṭhikā honti taṃkhantikā taṃrucikā.

Vaggavādakāti tassa vaṇṇāya pakkhāya ṭhitā honti.

Eko vā dve vā tayo vāti eko vā hoti dve vā tayo vā. Te evaṃ vadeyyum “māyasmanto etaṃ bhikkhum kiñci avacuttha, dhammavādī

ceso bhikkhu, vinayavādī ceso bhikkhu, amhākañceso bhikkhu chandañca ruciñca ādāya voharati jānāti no bhāsati amhākaṃpetam khamatī”ti.

Te bhikkhūti ye te anuvattakā bhikkhū.

Bhikkhūhīti aññehi bhikkhūhi.

Ye passanti, ye suṇanti, tehi vattabbā “māyasmanto evaṃ avacuttha, na ceso bhikkhu dhammavādī, na ceso bhikkhu vinayavādī, māyasmantānaṃpi saṃghabhedo ruccittha, sametāyasmantānaṃ saṃghena, samaggo hi saṃgho sammodamāno avivadamāno ekuddeso phāsu viharatī”ti. Dutiyampi vattabbā. Tatiyampi vattabbā. Sace paṭinissajjanti, iccetaṃ kusalaṃ. No ce paṭinissajjanti, āpatti dukkaṭassa. Sutvā na vadanti, āpatti dukkaṭassa. Te bhikkhū saṃghamajjhampi ākaḍḍhitvā vattabbā “māyasmanto evaṃ avacuttha, na ceso bhikkhu dhammavādī, na ceso bhikkhu vinayavādī, māyasmantānaṃpi saṃghabhedo ruccittha, sametāyasmantānaṃ saṃghena, samaggo hi saṃgho sammodamāno avivadamāno ekuddeso phāsu viharatī”ti. Dutiyampi vattabbā. Tatiyampi vattabbā. Sace paṭinissajjanti, iccetaṃ kusalaṃ. No ce paṭissajjanti, āpatti dukkaṭassa. Te bhikkhū samanubhāsitaḥ, evañca pana bhikkhave samanubhāsitaḥ. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṃgho ñāpetabbo—

420. “Suṇātu me bhante saṃgho, itthannāmo ca itthannāmo ca bhikkhū itthannāmassa bhikkhuno saṃghabhedaḥ parakkamantassa anuvattakā vaggavādakā, te taṃ vatthum na paṭinissajjanti, yadi saṃghassa pattakallaṃ, saṃgho itthannāmañca itthannāmañca bhikkhū samanubhāseyya tassa vatthussa paṭinissaggāya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṃgho, itthannāmo ca itthannāmo ca bhikkhū itthannāmassa bhikkhuno saṃghabhedaḥ parakkamantassa anuvattakā vaggavādakā, te taṃ vatthum na paṭinissajjanti, saṃgho itthannāmañca itthannāmañca bhikkhū samanubhāsati tassa vatthussa paṭinissaggāya, yassāyasmato khamati itthandhāmassa ca itthannāmassa ca bhikkhunaṃ samanubhāsanā tassa

vatthussa paṭinissaggāya, so tuṅhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dutiyampi etamattham vadāmi -pa-. Tatiyampi etamattham vadāmi. Suṇātu me bhante saṅgho, itthannāmo ca itthannāmo ca bhikkhū itthannāmassa bhikkhuno saṅghabhedāya parakkamantassa anuvattakā vaggavādakā, te taṃ vatthum na paṭinissajjanti, saṅgho itthannāmañca itthannāmañca bhikkhū samanubhāsati tassa vatthussa paṭinissaggāya, yassāyasmato khamati itthannāmassa ca itthannāmassa ca bhikkhūnaṃ samanubhāsanaṃ tassa vatthussa paṭinissaggāya, so tuṅhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Samanubhaṭṭhā saṅghena itthannāmo ca itthannāmo ca bhikkhū tassa vatthussa paṭinissaggāya, khamati saṅghassa, tasmā tuṅhī, evametam dhārayāmi”ti.

421. Ñattiyā dukkaṭaṃ, dvīhi kammavācāhi thullaccayā, kammavācāpariyosāne āpatti saṅghādisesassa. Saṅghādisesaṃ ajjhāpajantānaṃ ñattiyā dukkaṭaṃ dvīhi kammavācāhi thullaccayā paṭippassambhanti. Dve tayo ekato samanubhāsitaḥ, tatuttari na samanubhāsitaḥ.

Saṅghādisesoti -pa- tenapi vuccati “saṅghādiseso”ti.

422. Dhammakamme dhammakammasaññī na paṭinissajjanti āpatti saṅghādisesassa.

Dhammakamme vematikā na paṭinissajjanti, āpatti saṅghādisesassa.

Dhammakamme adhammakammasaññī na paṭinissajjanti, āpatti saṅghādisesassa.

Adhammakamme dhammakammasaññī, āpatti dukkaṭassa.

Adhammakamme vematikā, āpatti dukkaṭassa.

Adhammakamma adhammakammasaññī, āpatti dukkaṭassa.

423. Anāpatti asamanubhāsantānaṃ paṭinissajjantānaṃ ummattakānaṃ khittacittānaṃ vedanāṭṭānaṃ ādikammikānanti.

Bhedānuvattakasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ ekādasamaṃ.

12. Dubbacasikkhāpada

424. Tena समयेना **Buddho Bhagavā Kosambiyam viharati** Ghositārāme. Tena kho pana समयेना āyasmā Channo anācāram ācarati. Bhikkhū evamāhaṃsu “māvuso Channa evarūpaṃ akāsi, netam kappatī”ti. So evam vadeti “kiṃ nu kho nāma tumhe āvuso maṃ vattabbaṃ maññatha, ahaṃ kho nāma tumhe vadeyyam, amhākaṃ Buddho amhākaṃ dhammo amhākaṃ ayyaputtēna dhammo abhisamito, seyyathāpi nāma mahāvāto vāyanto tiṇakaṭṭhapaṇṇasaṭam¹ ekato ussāreyya, seyyathā vā pana nadī pabbateyyā saṅkhasevālapaṇakaṃ ekato ussāreyya, evameva tumhe nānānāmā nānāgottā nānājaccā nānākulā pabbajitā ekato ussāritā, kiṃ nu kho nāma tumhe āvuso maṃ vattabbaṃ maññatha, ahaṃ kho nāma tumhe vadeyyam, amhākaṃ Buddho amhākaṃ dhammo amhākaṃ ayyaputtēna dhammo abhisamito”ti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma āyasmā Channo bhikkhūhi sahadhammikaṃ vuccamāno attānaṃ avacanīyaṃ karissatī”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Channaṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham ārocesuṃ -pa- “saccaṃ kira tvaṃ Channa bhikkhūhi sahadhammikaṃ vuccamāno attānaṃ avacanīyaṃ karosī”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Katham hi nāma tvaṃ moghapurisa bhikkhūhi sahadhammikaṃ vuccamāno attānaṃ avacanīyaṃ karissasi, netam moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

425. “**Bhikkhu paneva dubbacajātiko hoti uddesapariyāpannesu sikkhāpadesu bhikkhūhi sahadhammikaṃ vuccamāno attānaṃ avacanīyaṃ karoti** ‘mā maṃ āyasmanto kiñci avacuttha kalyāṇaṃ vā pāpakaṃ vā, ahampāyasmante na kiñci vakkhāmi kalyāṇaṃ vā pāpakaṃ vā, viramathāyasmanto mama vacanāyā’ti, so bhikkhu bhikkhūhi evamassa vacanīyo ‘māyasmā attānaṃ avacanīyaṃ akāsi, vacanīyamevāyasmā attānaṃ karotu, āyasmāpi bhikkhū vadetu sahadhammena, bhikkhūpi āyasmantaṃ vakkhanti sahadhammena, evaṃ saṃvaddhā hi tassa Bhagavato parisā yadidaṃ

---

1. Tiṇakaṭṭhapaṇṇakasatam (Ka)

aññamaññavacanena aññamaññavuṭṭhāpanenā'ti, evañca so bhikkhu bhikkhūhi vuccamāno tatheva paggaṇheyya, so bhikkhu bhikkhūhi yāvatiyaṃ samanubhāsitaḥ tassa paṭinissaggāya, yāvatiyañce samanubhāsīyamāno taṃ paṭinissajjeyya, iccetaṃ kusalaṃ, no ce paṭinissajjeyya, saṃghādiseso”ti.

426. **Bhikkhu paneva dubbacajātiko hotīti** dubbaco hoti dovaccasakaraṇehi dhammehi samannāgato akkhamo appadakkhiṇaggāhī anusāsaniṃ.

Uddesapariyāpannesu sikkhāpadesūti pātimokkhapariyāpannesu sikkhāpadesu.

Bhikkhūhīti aññehi bhikkhūhi.

Sahadhammikaṃ nāma yaṃ bhāgavatā paññattaṃ sikkhāpadaṃ, etaṃ sahadhammikaṃ nāma.

Tena vuccamāno attānaṃ avacanīyaṃ karoti “mā maṃ āyasmanto kiñci avacuttha kalyāṇaṃ vā pāpakaṃ vā, ahaṃpāyasmante na kiñci vakkhāmi kalyāṇaṃ vā pāpakaṃ vā, viramathāyasmanto mama vacanāyā”ti.

So bhikkhūti yo so dubbacajātiko bhikkhu.

Bhikkhūhīti aññehi bhikkhūhi. Ye passanti ye suṇanti, tehi vattabbo “māyasmā attānaṃ avacanīyaṃ akāsi, vacanīyameva āyasmā attānaṃ karotu, āyasmāpi bhikkhū vadetu sahadhammena, bhikkhūpi āyasmantaṃ vakkhanti sahadhammena, evaṃ saṃvaddhā hi tassa Bhagavato parisā yadidaṃ aññamaññavacanena aññamaññavuṭṭhāpanenā”ti. Dutiyampi vattabbo. Tatiyampi vattabbo. Sace paṭinissajjati, iccetaṃ kusalaṃ. No ce paṭinissajjati, āpatti dukkaṭassa. Sutvā na vadanti, āpatti dukkaṭassa. So bhikkhu saṃghamaṃ hampi ākaḍḍhitvā vattabbo “māyasmā attānaṃ avacanīyaṃ akāsi -pa- aññamaññavuṭṭhāpanenā”ti. Dutiyampi vattabbo. Tatiyampi vattabbo. Sace paṭinissajjati, iccetaṃ kusalaṃ. No ce paṭinissajjati, āpatti dukkaṭassa. So bhikkhu samanubhāsitaḥ, evañca pana bhikkhave samanubhāsitaḥ, byattena bhikkhunā paṭibalena saṃgho ñāpetabbo—

427. “Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu bhikkhūhi sahadhammikaṃ vuccamāno attānaṃ avacanīyaṃ karoti, so taṃ vatthuṃ na paṭinissajjati, yadi saṅghassa pattakallaṃ, saṅgho itthannāmaṃ bhikkhuṃ samanubhāseyya tassa vatthussa paṭinissaggāya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu bhikkhūhi sahadhammikaṃ vuccamāno attānaṃ avacanīyaṃ karoti, so taṃ vatthuṃ paṭinissajjati, saṅgho itthannāmaṃ bhikkhuṃ samanubhāsati tassa vatthussa paṭinissaggāya, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno samanubhāsanā tassa vatthussa paṭinissaggāya, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dutiyampi etamatthaṃ vadāmi -pa-. Tatiyampi etamatthaṃ vadāmi. Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu bhikkhūhi sahadhammikaṃ vuccamāno atenaṃ avacanīyaṃ karoti, so taṃ vatthuṃ na paṭinissajjati, saṅgho itthannāmaṃ bhikkhuṃ samanubhāsati tassa vatthussa paṭinissaggāya, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno samanubhāsanā tassa vatthussa paṭinissaggāya, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Samanubhaṭṭho saṅghena itthannāmo bhikkhu tassa vatthussa paṭinissaggāya, khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evamātaṃ dhārayāmi”ti.

428. Ñattiyā dukkaṭaṃ, dvīhi kammavācāhi thullaccayā, kammavācāpariyosāne āpatti saṅghādisesassa. Saṅghādisesaṃ ajjhāpajantassa ñattiyā dukkaṭaṃ dvīhi kammavācāhi thullaccayā paṭippassambhanti.

Saṅghādisesoti -pa- tenapi vuccati “saṅghādiseso”ti.

429. Dhammakamme dhammakammasaññī na paṭinissajjati, āpatti saṅghādisesassa.

Dhammakamme vematiko na paṭinissajjati, āpatti saṅghādisesassa.

Dhammakamme adhammakammasaññī na paṭinissajjati, āpatti saṅghādisesassa.

Adhammakamme dhammakammasaññī, āpatti dukkaṭassa.

Adhammakamme vematiko, āpatti dukkaṭassa.

Adhammakamme adhammakammasaññī, āpatti dukkaṭassa.

430. Anāpatti asamanubhāsantassa paṭinissajjantassa ummattakassa ādikammikassāti.

Dubbacasikkhāpadaṃ niṭṭhitam dvādasamaṃ.

13. Kuladūsakasikkhāpada

431. * Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvatthiyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena Assajipunabbasukā nāma¹ Kiṭṭāgirismim āvāsikā hoti alajjino pāpabhikkhū. Te + evarūpaṃ anācāraṃ ācaranti, mālāvacchaṃ ropentipi ropāpentipi, siṅcantipi siṅcāpentipi, ocinantipi ocināpentipi, ganthentipi ganthāpentipi, ekatovaṇṭikamālaṃ karontipi kārāpentipi, ubhatovaṇṭikamālaṃ karontipi kārāpentipi, mañjarikaṃ karontipi kārāpentipi, vidhūtikaṃ karontipi kārāpentipi, vaṭṭasakaṃ karontipi kārāpentipi, āveḷaṃ karontipi kārāpentipi, uracchadaṃ karontipi kārāpentipi. Te kulitthīnaṃ kuladhītānaṃ kulakumārīnaṃ kulasuṇhānaṃ kuladāsīnaṃ ekatovaṇṭikamālaṃ harantipi harāpentipi, ubhatovaṇṭikamālaṃ harantipi harāpentipi, mañjarikaṃ harantipi harāpentipi, vidhūtikaṃ harantipi harāpentipi, vaṭṭasakaṃ harantipi harāpentipi, āveḷaṃ harantipi harāpentipi, uracchadaṃ harantipi harāpentipi. Te kulitthīhi kuladhītāhi kulakumārīhi kulasuṇhāhi kuladāsīhi saddhim ekabhājanepi bhuñjanti, ekathālakepi pivanti, ekāsanepi nisīdanti, ekamañcepi tuvaṭṭenti, ekattharaṇāpi tuvaṭṭenti, ekavāvuraṇāpi tuvaṭṭenti, ekattharaṇapāvuraṇāpi tuvaṭṭenti, vikālepi bhuñjanti, majjampi pivanti, mālāgandhavilepanampi dhārenti, naccantipi gāyantipi vādentipi lāsantipi, naccantiyāpi naccanti naccantiyāpi gāyanti naccantiyāpi vādentipi naccantiyāpi lāsenti, gāyantiyāpi naccanti gāyantiyāpi gāyanti gāyantiyāpi vādentipi gāyantiyāpi lāsenti, vādentiyāpi naccanti vādentiyāpi gāyanti vādentiyāpi vādentipi vādentiyāpi lāsenti, lāsentiyaṃ naccanti lāsentiyaṃ gāyanti lāsentiyaṃ vādentipi

1. Nāma bhikkhū (Ka)

* Idam vatthu Vi 4. 22 piṭṭhādīsipi āgataṃ.

+ Vi 4. 284 piṭṭhādīsipi.

lāsentiyaṇi lāsenti, aṭṭhapadehi kīḷanti, dasapadehi kīḷanti, ākāsepi kīḷanti, pariḥārapathehi kīḷanti, santikāyapi kīḷanti, khalikāyapi kīḷanti, ghaṭikāyapi kīḷanti, salākahatthenapi kīḷanti, akkhenapi kīḷanti, paṅgacīrenapi kīḷanti, vaṅkakenapi kīḷanti, mokkhacikāyapi kīḷanti, ciṅgulakenapi kīḷanti, pattāḷhakenapi kīḷanti, rathakenapi kīḷanti, dhanukenapi kīḷanti, akkharikāyapi kīḷanti, manesikāyapi kīḷanti, yathāvajjenapī kīḷanti, hatthisimīpi sikkhanti, assasimīpi sikkhanti, rathasimīpi sikkhanti, dhanusimīpi sikkhanti, tharusimīpi sikkhanti, hatthisapi purato dhāvanti, assasapi purato dhāvanti, rathasapi purato¹ dhāvanti, ādhāvanti, usseḷenti, apphoḷenti, nibbujjhanti, muṭṭhīhi yujjhanti, raṅgamajjhepi saṅghāṭim pattharivā naccakim² evaṃ vadanti “idha bhagini naccassū”ti, nalāṭikamīpi denti, vividhampi anācāraṃ ācaranti.

432. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Kāsīsu vassamvuṭṭho Sāvattim gacchanto Bhagavantam dassanāya yena Kīṭāgiri tadavasari. Atha kho so bhikkhu pubbaṅhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya Kīṭāgirim piṇḍāya pāvīsi pāsādikena abhikkantena paṭikkantena ālokitena vilokitena samīñjitena pasāritena okkhittacakkhu iriyāpathasampanno. Manussā taṃ bhikkhum passivā evamāhaṃsu “kvāyam abalabalo viya mandamando viya bhākuṭikabhākuṭiko viya, ko imassa upagatassa piṇḍakam dassati, amhākam pana ayyā Assajipunabbasukā saṅghā sakhilā sukhasambhāsā mihitapubbaṅgamā ehivāgatavādino abbhākuṭikā uttānamukhā pubbabbāsino, tesam kho nāma piṇḍo dātabbo”ti.

Addasā kho aññataro upāsako taṃ bhikkhum Kīṭāgirismim piṇḍāya carantaṃ, disvāna yena so bhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṃ bhikkhum abhivādetvā etadavoca “api bhante piṇḍo labbhatī”ti. Na kho āvuso piṇḍo labbhatīti. Ehi bhante gharam gamissāmāti. Atha kho so upāsako taṃ bhikkhum gharam netvā bhojetvā etadavoca “kaham bhante ayyo gamissatī”ti. Sāvattim kho aham āvuso gamissāmi Bhagavantam dassanāyāti. Tena hi bhante mama vacanena

1. Purato dhāvanti (Syā)

2. Naccantim (Sī, Syā)

Bhagavato pāde sirasā vanda, evañca vadehi “duṭṭho bhante Kīṭāgirismim āvāso, Assajipunabbasukā nāma Kīṭāgirismim āvāsikā alajjino pāpabhikkhū, te evarūpaṃ anācāraṃ ācaranti, mālāvacchaṃ ropentipi ropāpentipi, siñcantipi siñcāpentipi -pa- vividhampi anācāraṃ ācaranti, yepi te bhante manussā pubbe saddhā ahesuṃ pasannā, tepi etarahi assaddhā appasannā, yānipi tāni saṃghassa pubbe dānathāni, tānipi etarahi upacchinnāni, riñcanti pesalā bhikkhū, nivasanti pāpabhikkhū, sādhu bhante Bhagavā Kīṭāgirim bhikkhū paṇeṃyā, yathāyaṃ Kīṭāgirismim āvāso saṅghaheyyā”ti.

“Evamāvuso”ti kho so bhikkhu tassa upāsakassa paṭissutvā yena Sāvatti tena pakkāmi, anupubbena yena Sāvatti Jetavanam Anāthapiṇḍikassa ārāmo, yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi, āciṇṇam kho panetaṃ Buddhānam Bhagavantānam āgantukehi bhikkhūhi saddhim paṭisammoditum. Atha kho Bhagavā tam bhikkhum etadavoca “kacci bhikkhu khamaṇīyam, kacci yāpanīyam, kaccisi appakilamathena addhānam āgato, kuto ca tvaṃ bhikkhu āgacchasi”ti. Khamaṇīyam Bhagavā, yāpanīyam Bhagavā, appakilamathena cāham bhante addhānam āgato, idhāham bhante Kāsīsu vassaṃvuṭṭho Sāvattim āgacchanto Bhagavantam dassanāya yena Kīṭāgiri tadavasariṃ. Atha khvāham bhante pubbaṅhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya Kīṭāgirim piṇḍaya pāvisim, addasā kho maṃ bhante aññataro upāsako Kīṭāgirismim piṇḍaya carantam, disvāna yenāham tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā maṃ abhivādetvā etadavoca “api bhante piṇḍo labbhati”ti, na kho āvuso piṇḍo labbhatīti, ehi bhante gharam gamissamāti, atha kho bhante so upāsako maṃ gharam netvā bhojetvā etadavoca “kham bhante ayyo gamissati”ti, Sāvattim kho aham āvuso gamissāmi Bhagavantam dassanāyāti, tena hi bhante mama vacanena Bhagavato pāde sirasā vanda, evañca vadehi “duṭṭho bhante Kīṭāgirismim āvāso, Assajipunabbasukā nāma Kīṭāgirismim āvāsikā alajjino pāpabhikkhū, te evarūpaṃ anācāraṃ ācaranti, mālāvacchaṃ ropentipi ropāpentipi, siñcantipi siñcāpentipi -pa- vividhampi anācāraṃ ācaranti, yepi te bhante manussā pubbe saddhā

ahesuṃ pasannā, tepi etarahi assaddhā appasannā, yānipi tāni saṃghassa pubbe dānapathāni, tānipi etarahi upacchinnāni, riñcanti pesalā bhikkhū, nivasanti pāpabhikkhū, sādhu bhante Bhagavā Kīṭāgirim bhikkhū paḥiṇeyya, yathāyaṃ Kīṭāgirismim āvāso saṅṭhaheyyā”ti, tato ahaṃ Bhagavā āgacchāmīti.

433. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe bhikkhusaṃghaṃ sannipātāpetvā bhikkhū paṭipucchi “saccaṃ kira bhikkhave Assajipunabbasukā nāma Kīṭāgirismim āvāsikā alajjino pāpabhikkhū, te evarūpaṃ anācāraṃ ācaranti, mālāvacchaṃ ropentipi ropāpentipi, siñcantipi siñcāpentipi -pa- vividhampi anācāraṃ ācaranti, yepi te bhikkhave manussā pubbe saddhā ahesuṃ pasannā, tepi etarahi assaddhā appasannā, yānipi tāni saṃghassa pubbe dānapathāni, tānipi etarahi upacchinnāni, riñcanti pesalā bhikkhū, nivasanti pāpabhikkhū”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma te bhikkhave moghapurisā evarūpaṃ anācāraṃ ācarissanti, mālāvacchaṃ ropessantipi ropāpessantipi, siñcissantipi siñcāpessantipi, ocinissantipi ocināpessantipi, ganthissantipi ganthāpessantipi, ekatovaṇṭikamālaṃ karissantipi kārāpessantipi, ubhatovaṇṭikamālaṃ karissantipi kārāpessantipi, mañjarikaṃ karissantipi kārāpessantipi, vidhūtikaṃ karissantipi kārāpessantipi, vaṭaṃsakāṃ karissantipi kārāpessantipi, āveḷaṃ karissantipi kārāpessantipi, uracchadaṃ karissantipi kārāpessantipi. Te kulitthīnaṃ kuladhītānaṃ kulakumārīnaṃ kulasuṇhānaṃ kuladāsīnaṃ ekatovaṇṭikamālaṃ harissantipi hārāpessantipi, ubhatovaṇṭikamālaṃ harissantipi hārāpessantipi, mañjarikaṃ harissantipi hārāpessantipi, vidhūtikaṃ harissantipi hārāpessantipi, vaṭaṃsakāṃ harissantipi hārāpessantipi, āveḷaṃ harissantipi hārāpessantipi, uracchadaṃ harissantipi hārāpessantipi. Te kulitthīhi kuladhītāhi kulakumārīhi kulasuṇhāhi kuladāsīhi saddhim ekabhājanepi bhuñjissanti, ekathālakepi pivissanti, ekāsanepi nisīdissanti, ekamañcepi tuvaṭṭissanti, ekattharaṇāpi tuvaṭṭissanti, ekapāvuraṇāpi tuvaṭṭissanti, ekattharaṇāpāvuraṇāpi tuvaṭṭissanti, vikālepi bhuñjissanti, majjampi pivissanti, mālāgandhavilepanampi dhārissanti, naccissantipi

gāyissantipi vādessantipi lāsessantipi, naccantiyāpi naccissanti naccantiyāpi
 gāyissantī naccantiyāpi vādessanti naccantiyāpi lāsessanti, gāyantiyāpi
 naccissanti gāyantiyāpi gāyissantī gāyantiyāpi vādessanti gāyantiyāpi
 lāsessanti, vādentiyāpi naccissanti vādentiyāpi gāyissantī vādentiyāpi
 vādessanti vādentiyāpi lāsessanti, lāsentiyaṅgi naccissanti lāsentiyaṅgi
 gāyissantī lāsentiyaṅgi vādessanti lāsentiyaṅgi lāsessanti, aṭṭhapadehi kīḷissantī,
 dasapadehi kīḷissantī, ākāsehi kīḷissantī, parihārapathehi kīḷissantī,
 santikāyāpi kīḷissantī, khalikāyāpi kīḷissantī, ghaṭikāyāpi kīḷissantī,
 salākahatthenāpi kīḷissantī, akkhenāpi kīḷissantī, paṅgacīrenāpi kīḷissantī,
 vaṅkakenāpi kīḷissantī, mokkhacikāyāpi kīḷissantī, ciṅgulakenāpi kīḷissantī,
 pattāḷhakenāpi kīḷissantī, rathakenāpi kīḷissantī, dhanukenāpi kīḷissantī,
 akkharikāyāpi kīḷissantī, manesikāyāpi kīḷissantī, yathāvajjenāpi kīḷissantī,
 hatthimimpi sikkhissantī, assasmimpi sikkhissantī, rathasmimpi
 sikkhissantī, dhanusmimpi sikkhissantī, tharusmimpi sikkhissantī,
 hatthissapi purato dhāvissantī, assassapi purato dhāvissantī, rathassapi
 purato¹ dhāvissantī ādhāvissantī, usseḷessantī, apphoṭessantī,
 nibbujjhissantī, muṭṭhīhi yujjhissantī, raṅgamajjhehi saṅghāṭim
 pattharivā naccakim evaṃ vakkhanti “idha bhagini naccassū”ti, nalāṭikampi
 dassanti, vividhampi anācāraṃ ācarissantī, netam bhikkhave appasannānaṃ
 vā pasādāya -pa- vigarahitvā dhammim katham katvā Sāriputtamoggallāne
 āmantesi “gacchatha tumhe Sāriputtā Kīṭāgirim gantvā
 Assajipunabbasukānaṃ bhikkhūnaṃ Kīṭāgirimā pabbājanīyakammaṃ
 karotha tumhākaṃ ete saddhivihārikā”ti.

Katham mayam bhante Assajipunabbasukānaṃ bhikkhūnaṃ
 Kīṭāgirimā pabbājanīyakammaṃ karoma caṇḍā te bhikkhū pharusāti. Tena
 hi tumhe Sāriputtā bahukehi bhikkhūhi sacchīm gacchathāti. Evaṃ bhanteti
 kho Sāriputtamoggallānā Bhagavato paccassosum. Evaṅca pana bhikkhave
 kātabbā, paṭhamā Assajipunabbasukā bhikkhū codetabbā, codetvā
 sāretabbā, sāretvā āpattim ropetabbā, āpattim ropetvā byattena bhikkhunā
 paṭibalena saṃgho nāpetabbo—

---

1. Purato dhāvissantī (Syā)

434. “Suṇātu me bhante saṅgho, ime Assajipunabbasukā bhikkhū kuladūsakā pāpasamācārā, imesaṃ pāpakā samācārā dissanti ceva suyyanti ca, kulāni ca imehi duṭṭhāni dissanti ceva suyyanti ca, yadi saṅghassa pattakallaṃ, saṅgho Assajipunabbasukānaṃ bhikkhūnaṃ Kīṭāgirisimā pabbājanīyakammaṃ kareyya na Assajipunabbasukehi bhikkhūhi Kīṭāgirisimim vatthabbanti, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṅgho, ime Assajipunabbasukā bhikkhū kuladūsakā pāpasamācārā, imesaṃ pāpakā samācārā dissanti ceva suyyanti ca, kulāni ca imehi duṭṭhāni dissanti ceva suyyanti ca, saṅgho Assajipunabbasukānaṃ bhikkhūnaṃ Kīṭāgirisimā pabbājanīyakammaṃ karoti na Assajipunabbasukehi bhikkhūhi Kīṭāgirisimim vatthabbanti, yassāyasmatto khamati Assajipunabbasukānaṃ bhikkhūnaṃ Kīṭāgirisimā pabbājanīyakammaṃ karaṇaṃ na Assajipunabbasukehi bhikkhūhi Kīṭāgirisimim vatthabbanti, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dutiyampi etamatthaṃ vadāmi -pa-. Tatiyampi etamatthaṃ vadāmi. Suṇātu me bhante saṅgho -pa- so bhāseyya.

Kataṃ saṅghena Assajipunabbasukānaṃ bhikkhūnaṃ Kīṭāgirisimā pabbājanīyakammaṃ ‘na Assajipunabbasukehi bhikkhūhi Kīṭāgirisimim vatthabban’ti, khamati saṅghassa, tasmā tuṇhī, evametam dhārayāmi”ti.

435. Atha kho Sāriputtamoggallānappamukho bhikkhusaṅgho Kīṭāgirim gantvā Assajipunabbasukānaṃ bhikkhūnaṃ Kīṭāgirisimā pabbājanīyakammaṃ akāsi ‘na Assajipunabbasukehi bhikkhūhi Kīṭāgirisimim vatthabban’ti. Te saṅghena pabbājanīyakammakatā na sammā vattanti, na lomam pātentī, na netthāram vattanti, na bhikkhū khamāpentī, akkosanti, paribhāsanti, chandagāmitā dosagāmitā mohagāmitā bhayagāmitā pāpentī, pakkamantipi vibbhamantipi. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma Assajipunabbasukā bhikkhū saṅghena pabbājanīyakammakatā na sammā vattissanti, na lomam pātessanti, na netthāram vattissanti, na bhikkhū khamāpessanti, akkosissanti, paribhāsissanti, chandagāmitā dosagāmitā mohagāmitā bhayagāmitā pāpessanti, pakkamissantipi

vibbhamissantipī”ti. Atha kho te bhikkhū Assajipunabbasuke bhikkhū anekapariyāyena vīgarahitvā Bhagavato etamattham ārocesum -pa- “saccam kira bhikkhave Assajipunabbasukā bhikkhū samghena pabbājanīyakammakatā na sammā vattanti -pa- vibbhamantipī”ti. Saccam Bhagavāti. Vīgarahi Buddho Bhagavā -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

436. “**Bhikkhu paneva aññataram gāmarā vā nigamarā vā upanissāya viharati kuladūsako pāpasamācāro, tassa kho pāpakā samācārā dissanti ceva suyyanti ca, kulāni ca tena duṭṭhāni dissanti ceva suyyanti ca, so bhikkhu bhikkhūhi evamassa vacanīyo ‘āyasmā kho kuladūsako pāpasamācāro, āyasmato kho pāpakā samācārā dissanti ceva suyyanti ca, kulāni cāyasmatā duṭṭhāni dissanti ceva suyyanti ca, pakkamatāyasmā imamhā āvāsā, alam te idha vāsenā’ti. Evañca so bhikkhu bhikkhūhi vuccamāno te bhikkhū evam vadeyya ‘chandagāmino ca bhikkhū dosagāmino ca bhikkhū mohagāmino ca bhikkhū bhayagāmino ca bhikkhū tādisikāya āpattiyā ekaccam pabbājenti ekaccam na pabbājenti’ti. So bhikkhu bhikkhūhi evamassa vacanīyo ‘māyasmā evam avaca, na ca bhikkhū chandagāmino na ca bhikkhū dosagāmino na ca bhikkhū mohagāmino na ca bhikkhū bhayagāmino, āyasmā kho kuladūsako pāpasamācāro, āyasmato kho pāpakā samācārā dissanti ceva suyyantica, kulāni cāyasmatā duṭṭhāni dissanti ceva suyyantica, pakkamatāyasmā imamhā āvāsā, alam te idha vāsenā’ti. Evañca so bhikkhu bhikkhūhi vuccamāno tatheva paggaṇheyya, so bhikkhu bhikkhūhi yāvattiyam samanubhāsītabbo tassa paṭinissaggāya, yāvattiyañce samanubhāsīyamāno tam paṭinissajjeyya, iccetaṃ kusalam, no ce paṭinissajjeyya, samghādiseso”ti.**

437. **Bhikkhu paneva aññataram gāmarā vā nigamarā vāti gāmopi nigamopi nagarampi gāmo ceva nigamo ca.**

Upanissāya viharatīti tattha paṭibaddhā cīraṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhe-sajjaparikkhārā.

Kulaṃ nāma cattāri kulāni khattiyakulaṃ brāhmaṇakulaṃ vessakulaṃ suddakulaṃ.

Kuladūsakoti kulāni dūseti pupphena vā phalena vā cuṇṇena vā mattikāya vā dantakatṭhena vā veḷuyā vā¹ vejjikāya vā jaṅghapesanikena vā.

Pāpasamācāroti mālāvacchaṃ ropetipi, ropāpetipi, siṅcatipi, siṅcāpetipi, ocinātipi, ocināpetipi, ganthetipi, ganthāpetipi.

Dissanti ceva suyyanti cāti ye saṃmukhā te passanti, ye tirokkhā te suṇanti.

Kulāni ca tena duṭṭhānīti pubbe saddhā hutvā taṃ āgamma assaddhā hontī, pasannā hutvā appasannā hontī.

Dissanti ceva suyyanti cāti ye saṃmukhā te passanti, ye tirokkhā te suṇanti.

So bhikkhūti yo so kuladūlako bhikkhu.

Bhikkhūhīti aññehi bhikkhūhi. Ye passanti, ye suṇanti, tehi vattabbo “Āyasmā kho kuladūsako pāpasamācāro, āyasmato kho pāpakā samācārā dissanti ceva suyyanti ca, kulāni cāyasmātā duṭṭhāni dissanti ceva suyyanti ca, pakkamatāyasmā imamhā āvāsā, alaṃ te idha vāsenā”ti.

Evañca so bhikkhu bhikkhūhi vuccamāno te bhikkhū evaṃ vadeyya “chandagāmino ca bhikkhū dosagāmino ca bhikkhū mohagāmino ca bhikkhū bhayagāmino ca bhikkhū tādisikāya āpattiyā ekaccaṃ pabbājenti ekaccaṃ na pabbājentī”ti.

So bhikkhūti yo so kammakato bhikkhu.

Bhikkhūhīti aññehi bhikkhūhi. Ye passanti, ye suṇanti, tehi vattabbo “māyasmā evaṃ avaca, na ca bhikkhū chandagāmino na ca bhikkhū dosagāmino na ca bhikkhū mohagāmino na ca bhikkhū bhayagāmino,

---

1. Veḷunā vā (Syā)

āyasmā kho kuladūsako pāpasamācāro, āyasmato kho pāpakā samācārā dissanti ceva suyyanti ca, kulāni cāyasmatā duṭṭhāni dissanti ceva suyyanti ca, pakkamatāyasmā imamhā āvāsā, alaṃ te idha vāsenā”ti. Dutiyampi vattabbo. Tatiyampi vattabbo.

Sace paṭinissajjati, iccetaṃ kusalaṃ. No ce paṭinissajjati, āpatti dukkaṭassa. Sutvā na vadanti, āpatti dukkaṭassa. So bhikkhu saṃghamajjhampi ākaḍḍhitvā vattabbo “māyasmā evaṃ avaca, na ca bhikkhū chandagāmino na ca bhikkhū dosagāmino na ca bhikkhū mohagāmino na ca bhikkhū bhayagāmino, āyasmā kho kuladūsako pāpasamācāro, āyasmato kho pāpakā samācārā dissanti ceva suyyanti ca, kulāni cāyasmatā duṭṭhāni dissanti ceva suyyanti ca, pakkamatāyasmā imamhā āvāsā, alaṃ te idha vāsenā”ti. Dutiyampi vattabbo. Tatiyampi vattabbo. Sace paṭinissajjati, iccetaṃ kusalaṃ. No ce paṭinissajjati, āpatti dukkaṭassa. So bhikkhu samanubhāsitaṃ, evaṃca pana bhikkhave samanubhāsitaṃ, byattena bhikkhunā paṭibalena saṃgho ñāpetabbo—

438. “Suṇātu me bhante saṃgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu saṃghena pabbājanīyakammakato bhikkhū chandagāmitā dosagāmitā mohagāmitā bhayagāmitā pāpeti, so taṃ vatthuṃ na paṭinissajjati, yadi saṃghassa pattakallaṃ, saṃgho itthannāmaṃ bhikkhuṃ samanubhāseyya tassa vatthussa paṭinissaggāya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṃgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu saṃghena pabbājanīyakammakato bhikkhū chandagāmitā dosagāmitā mohagāmitā bhayagāmitā pāpeti, so taṃ vatthuṃ na paṭinissajjati, saṃgho itthannāmaṃ bhikkhuṃ samanubhāsati tassa vatthussa paṭinissaggāya, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhano samanubhāsanā tassa vatthussa paṭinissaggāya, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dutiyampi etamatthaṃ vadāmi -pa-. Tatiyampi etamatthaṃ vadāmi -pa-.

Samanubhaṭṭho saṃghena itthannāmo bhikkhu tassa vatthussa paṭinissaggāya, khamati saṃghassa, tasmā tuṇhī, evametaṃ dhārayāmi”ti.

439. Ñattiyā dukkaṭaṃ, dvīhi kammavācāhi thullaccayā, kammavācāpariyosāne āpatti saṃghādisesassa. Saṃghādisesaṃ ajjhāpajjantassa ñattiyā dukkaṭaṃ dvīhi kammavācāhi thullaccayā paṭippassambhanti.

Saṃghādisesoti saṃghova tassā āpattiyā parivāsaṃ deti mūlāya paṭikassati mānattaṃ deti abbhetai, na sambahulā, na ekapuggalo, tena vuccati “saṃghādiseso”ti. Tasseva āpattinikāyassa nāmakammaṃ adhvacaṇaṃ, tenapi vuccati “saṃghādiseso”ti.

440. Dhammakamme dhammakammasaññī na paṭinissajjati, āpatti saṃghādisesassa.

Dhammakamme vematiko na paṭinissajjati, āpatti saṃghādisesassa.

Dhammakamme adhammakammasaññī na paṭinissajjati, āpatti saṃghādisesassa.

Adhammakamme dhammakammasaññī, āpatti dukkaṭassa.

Adhammakamme vematiko, āpatti dukkaṭassa.

Adhammakamme adhammakammasaññī, āpatti dukkaṭassa.

441. Anāpatti asamanubhāsantassa paṭinissajjantassa ummattakassa ādikammikassāti.

Kuladūsakasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ terasamaṃ.

442. Uddiṭṭhā kho āyasmanto terasa saṃghādisesā dhammā nava paṭhamāpattikā cattāro yāvatatiyakā, yesaṃ bhikkhu aññataraṃ vā aññataraṃ vā āpajjitvā yāvatīhaṃ jānaṃ paṭicchādeti, tāvatīhaṃ tena bhikkhunā akāma parivatthabbaṃ. Parivutthaparivāseṇa bhikkhunā uttari chārattaṃ bhikkhumānattāya paṭipajjitabbaṃ. Ciṇṇamānatto bhikkhu yattha siyā vīsatiṅgaṇo bhikkhusaṅgho, tattha so bhikkhu abbhetaḃbo. Ekenapi ce ūno vīsatiṅgaṇo bhikkhusaṅgho taṃ bhikkhum abbhēyya, so ca bhikkhu anabbhito, te ca bhikkhū gārayhā, ayaṃ tattha sāmīci, tatthāyasmante pucchāmi kaccittha parisuddhā, dutiyampi pucchāmi kaccittha parisuddhā, tatiyampi pucchāmi kaccittha parisuddhā, parisuddhetthāyasmanto, tasmā tuṅhī, evametaṃ dhārayāmīti.

Terasakaṃ niṭṭhitaṃ.

Tassuddānaṃ

Vissatṭhi kāyasaṃsaggam, duṭṭhullaṃ attakāmaṅca.
Saṅcarittam kuṭi ceva, vihāro ca amūlakam.
Kiṅcilesaṅca bhedo ca, tasseva anuvattakā.
Dubbacam kuladūsaṅca, saṅghādisesā terasāti.

Saṅghādisesakaṇḍam niṭṭhitam.

3. Aniyatakaṇḍa

1. Paṭhama-aniyatasikkhāpada

Ime kho panāyasmanto dve aniyatā dhammā
uddesaṃ āgacchanti.

443. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattھیyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmā Udāyī Sāvattھیyaṃ kulūpako hoti, bahukāni kulāni upasaṅkamati. Tena kho pana samayena āyasmato Udāyissa upaṭṭhākakulassa kumārikā aññatarassa kulassa kumārakassa dinnā hoti. Atha kho āyasmā Udāyī pubbaṅhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya yena taṃ kulam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā manusse pucchi “kham itthannāmā”ti. Te evamāhamsu “dinnā bhante amukassa kulassa kumārakassā”ti. Taṃpi kho kulam āyasmato Udāyissa upaṭṭhākam hoti. Atha kho āyasmā Udāyī yena taṃ kulam tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā manusse pucchi “kham itthannāmā”ti. Te evamāhamsu “esāyya ovarake nisinnā”ti. Atha kho āyasmā Udāyī yena sā kumārikā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tassā kumārikāya saddhiṃ eko ekāya raho paṭicchane āsane alamkammaniye nisajjam kappesi kālayuttam samullapanto kālayuttam dhammam bhaṅanto.

Tena kho pana samayena Visākhā Migāramātā bahuputtā hoti bahunattā arogaputtā aroganattā abhimaṅgalasammattā, manussā yaññesu chaṇesu ussavesu Visākhā Migāramātaram paṭhamam bhojenti. Atha kho Visākhā Migāramātā nimantitā taṃ kulam agamāsi. Addasā kho Visākhā Migāramātā āyasmantaṃ Udāyīṃ tassā kumārikāya saddhiṃ ekaṃ ekāya raho paṭicchane āsane alamkammaniye nisinnam, disvāna āyasmantaṃ Udāyīṃ etadavoca “idaṃ bhante nacchannaṃ nappatirūpaṃ, yaṃ ayyo mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho paṭicchane

āsane alamkammaniye nisajjam kappeti, kiñcāpi bhante ayyo anattiko tena dhammena, api ca dussaddhāpayā appasannā manussā”ti. Evaṃpi kho āyasmā Udāyī Visākhāya Migāramātuyā vuccamāno nādiyi. Atha kho Visākhā Migāramātā nikkhamitvā bhikkhūnaṃ etamatthaṃ ārocesi. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Udāyī mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho paṭicchanne āsane alamkammaniye nisajjam kappessatī”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Udāyīnaṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ -pa- “saccaṃ kira tvaṃ Udāyī mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho paṭicchanne āsane alamkammaniye nisajjam kappesi”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho paṭicchanne āsane alamkammaniye nisajjam kappessasi, netam moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

444. “Yo pana bhikkhu mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho paṭicchanne āsane alamkammaniye nisajjam kappeyya, tamenam saddheyyavacasā upāsikā disvā tiṇṇam dhammānaṃ aññatarena vadeyya pārājikena vā saṃghādisesena vā pācittiyena vā, nisajjam bhikkhu paṭijānamāno tiṇṇam dhammānaṃ aññatarena kāretabbo pārājikena vā saṃghādisesena vā pācittiyena vā, yena vā sā saddheyyavacasā upāsikā vadeyya, tena so bhikkhu kāretabbo, ayam dhammo aniyato”ti.

445. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa- ayam imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Mātugāmo nāma manussithī, na yakkhī, na petī, na tiracchānagatā, antamaso tadahujātāpi dārikā, pageva mahattarī.

Saddhinti ekato.

Eko ekāyāti bhikkhu ceva hoti mātugāmo ca.

Raho nāma cakkhussa raho sotassa raho. **Cakkhussa raho** nāma na sakkā hoti akkhiṃ vā nikhaṇṭhiyamāne bhamukaṃ vā ukkhipiyamāne sīsaṃ vā ukkhipiyamāne passitum. **Sotassa raho** nāma na sakkā hoti pakatikathā sotum.

Paṭicchannaṃ nāma āsanaṃ kuṭṭena vā¹ kavāṭena vā kilañjena vā sāṇipākārena vā rukkhena vā thambhena vā kotthaḷiyā vā yena kenaci paṭicchannaṃ hoti.

Alaṅkammaniyeti sakkā hoti methunaṃ dhammaṃ paṭisevitum.

Nisajjaṃ kappeyyāti mātugāme nisinne bhikkhu upanisinno vā hoti upanipanno vā, bhikkhu nisinne mātugāmo upanisinno vā hoti upanipanno vā, ubho vā nisinnā honti ubho vā nipannā.

Saddheyyavacasā nāma āgataphalā abhisametāvinī viññātasāsanā.

Upāsikā nāma Buddhaṃ saraṇaṃ gatā, dhammaṃ saraṇaṃ gatā, saṅghaṃ saraṇaṃ gatā.

Disvāti passitvā.

Tiṇṇaṃ dhammānaṃ aññatarena vadeyya pārājikena vā saṅghādisesena vā pācittiyena vā, nisajjaṃ bhikkhu paṭijānamāno tiṇṇaṃ dhammānaṃ aññatarena kāretabbo pārājikena vā saṅghādesesena vā pācittiyena vā, yena vā sā saddheyyavacasā upāsikā vadeyya, tena so bhikkhu kāretabbo.

446. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho nisinno mātugāmassa methunaṃ dhammaṃ paṭisevanto”ti. So ca taṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho nisinno mātugāmassa methunaṃ dhammaṃ paṭisevanto”ti. So ce evaṃ vadeyya “saccāhaṃ nisinno no ca kho methunaṃ dhammaṃ paṭisevin”ti, nisajjāya kāretabbo. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho

---

1. Kuḍḍena vā (Sī, Syā)

nisinno mātugāmassa methunaṃ dhammaṃ paṭisevanto”ti. So ce evaṃ vadeyya “nāhaṃ nisinno api ca kho nipanno”ti, nipajjāya kāretabbo. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho nisinno mātugāmassa methunaṃ dhammaṃ paṭisevanto”ti. So ce evaṃ vadeyya “nāhaṃ nisinno api ca kho ṭhito”ti, na kāretabbo.

447. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho nipanno mātugāmassa methunaṃ dhammaṃ paṭisevanto”ti. So ca taṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho nipanno mātugāmassa methunaṃ dhammaṃ paṭisevanto”ti. So ce evaṃ vadeyya “saccāhaṃ nipanno no ca kho methunaṃ dhammaṃ paṭisevin”ti, nipajjāya kāretabbo. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho nipanno mātugāmassa methunaṃ dhammaṃ paṭisevanto”ti. So ce evaṃ vadeyya “nāhaṃ nipanno api ca kho nisinno”ti, nisajjāya kāretabbo. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho nipanno mātugāmassa methunaṃ dhammaṃ paṭisevanto”ti. So ce evaṃ vadeyya “nāhaṃ nipanno api ca kho ṭhito”ti, na kāretabbo.

448. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho nisinno mātugāmena saddhiṃ kāyasamsaggaṃ samāpajjanto”ti. So ca taṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo -pa- “saccāhaṃ nisinno no ca kho kāyasamsaggaṃ samāpajjin”ti, nisajjāya kāretabbo -pa- “nāhaṃ nisinno api ca kho nipanno”ti, nipajjāya kāretabbo -pa- “nāhaṃ nisinno api ca kho ṭhito”ti, na kāretabbo.

Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho nipanno mātugāmena saddhiṃ kāyasamsaggaṃ samāpajjanto”ti. So ca taṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo -pa- “saccāhaṃ nipanno no ca kho kāyasamsaggaṃ samāpajjin”ti, nipajjāya kāretabbo -pa- “nāhaṃ nipanno api ca kho nisinno”ti, nisajjāya kāretabbo -pa- “nāhaṃ nipanno api ca kho ṭhito”ti, na kāretabbo.

449. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho paṭicchane āsane alamkammaniye

nisinno”ti, so ca taṃ paṭijānāti, nisajjāya kāretabbo -pa- “nāhaṃ nisinno api ca kho nipanno”ti, nipajjāya kāretabbo -pa- “nāhaṃ nisinno api ca kho ṭhito”ti, na kāretabbo.

450. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho mātuḡāmena saddhiṃ eko ekāya raho paṭicchanne āsane alaṃkammaniye nipanno”ti, so ca taṃ paṭijānāti, nipajjāya kāretabbo -pa- “nāhaṃ nipanno api ca kho nisinno”ti, nisajjāya kāretabbo. “Nāhaṃ nipanno api ca kho ṭhito”ti, na kāretabbo.

Aniyatoti na niyato pārājikaṃ vā saṃghādiseso vā pācittiyaṃ vā.

451. Gamaṇaṃ paṭijānāti, nisajjaṃ paṭijānāti, āpattiṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo. Gamaṇaṃ paṭijānāti, nisajjaṃ na paṭijānāti, āpattiṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo. Gamaṇaṃ paṭijānāti, nisajjaṃ paṭijānāti, āpattiṃ na paṭijānāti, nisajjāya kāretabbo. Gamaṇaṃ paṭijānāti, nisajjaṃ na paṭijānāti, āpattiṃ na paṭijānāti, na kāretabbo.

Gamaṇaṃ na paṭijānāti, nisajjaṃ paṭijānāti, āpattiṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo. Gamaṇaṃ na paṭijānāti, nisajjaṃ na paṭijānāti, āpattiṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo. Gamaṇaṃ na paṭijānāti, nisajjaṃ paṭijānāti, āpattiṃ na paṭijānāti, nisajjāya kāretabbo. Gamaṇaṃ na paṭijānāti, nisajjaṃ na paṭijānāti, āpattiṃ na paṭijānāti, na kāretabboti.

Paṭhamo aniyato niṭṭhito.

2. Dutiya-aniyatasikkhāpada

452. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmā Udāyī Bhagavatā paṭikkhitaṃ “mātuḡāmena saddhiṃ eko ekāya raho paṭicchanne āsane alaṃkammaniye nisajjaṃ kappetun”ti tassā yeva

kumārikāya saddhiṃ eko ekāya raho nisajjam kappesi kālayuttam samullapanto kālayuttam dhammam bhaṇanto. Dutiyampi kho Visākhā Migāramātā nimantitā tam kulam agamāsi. Addasā kho Visākhā Migāramātā nimantitā tam kulam agamāsi. Addasā kho Visākhā Migāramātā āyasmantaṃ Udāyim tassāyeva kumārikāya saddhiṃ ekam ekāya raho nisinnam, disvāna āyasmantaṃ Udāyim etadavoca “idaṃ bhante nacchannaṃ nappatirūpaṃ, yaṃ ayyo mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho nisajjam kappeti, kiñcāpi bhante ayyo anattiko tena dhammena, api ca dussaddhāpayā appasannā manussā”ti. Evaṃpi kho āyasmā Udāyī Visākhāya Migāramātuyā vuccamāno nādiyi. Atha kho Visākhā Migāramātā nikkhamitvā bhikkhūnam etamattham ārocesi. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma āyasmā Udāyī mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho nisajjam kappessati”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Udāyim anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham ārocesum -pa- “saccam kira tvaṃ Udāyī mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho nisajjam kappesi”ti. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Katham hi nāma tvaṃ moghapurisa mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho nisajjam kappessasi, netam moghapurisa appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

453. “Naheva kho pana paṭicchannaṃ āsanaṃ hoti nālamkammaniyaṃ, alaṅca kho hoti mātugāmaṃ duṭṭhullāhi vā cāhi obhāsituṃ, yo pana bhikkhu tathārūpe āsane mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho nisajjam kappeyya, tamenam saddheyyavacasā upāsikā disvā dvinnam dhammānam aññatarena vadeyya saṃghādisesena vā pācittiyena vā, nisajjam bhikkhu paṭijānamāno dvinnam dhammānam aññatarena kāretabbo saṃghādisesena vā pācittiyena vā, yena vā sā saddheyyavacasā upāsikā vadeyya, tena so bhikkhu kāretabbo, ayaṃpi dhammo aniyato”ti.

454. Na heva kho pana paṭicchannaṃ āsanaṃ hotīti appaṭicchanaṃ hoti kuṭṭena vā kavāṭena vā kilañjēna vā sāṇipākārena vā rukkhena vā thambhena vā kotthaḷiyā vā yena kenaci appaṭicchannaṃ hoti.

Nālaṃ kammaniyaṃ na sakkā hoti methunaṃ dhammaṃ paṭisevitum.

Alaṅca kho hoti mātugāmaṃ duṭṭhullāhi vācāhi obhāsītunti sakkā hoti mātugāmaṃ duṭṭhullāhi vācāhi obhāsītum.

Yo panāti yo yādiso -pa-. **Bhikkhūti** -pa- ayaṃ imasmiṃ atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Tathārūpe āsaneti evarūpe āsane.

Mātugāmo nāma manussitthī, na yakkhī, na petī, na tīracchānagatā, viññū paṭibālā subhāsītadubbhāsītā duṭṭhullāduṭṭhullaṃ ājānitum.

Saddhinti ekato.

Eko ekāyāti bhikkhu ceva hoti mātugāmo ca.

Raho nāma cakkhussa raho sotassa raho. **Cakkhussa raho** nāma na sakkā hoti akkhiṃ vā nikhaṇṭiyamāne bhamukaṃ vā ukkhipiyamāne sīsaṃ vā ukkhipiyamāne passitum. **Sotassa raho** nāma na sakkā hoti pakatikathā sotum.

Nisajjaṃ kappeyyāti mātugāme nisinne bhikkhu upanisinno vā hoti upanipanno vā, bhikkhu nisinne mātugāmo upanisinno vā hoti upanipanno vā, ubho vā nisinnā honti ubho vā nipannā.

Saddheyyavacasā nāma āgataphalā abhisametāvinī viññātasāsanā.

Upāsikā nāma Buddhaṃ saraṇaṃ gatā, dhammaṃ saraṇaṃ gatā, saṅghaṃ saraṇaṃ gatā.

Disvāti passitvā.

Dvinnā dhammānaṃ aññātarena vadeyya saṅghādisesena vā pācittiyena vā, nisajjaṃ bhikkhu paṭijānamāno dvinnā dhammānaṃ aññātarena kāretabbo saṅghādisesena vā pācittiyena vā yena vā sā saddheyyavacasā upāsikā vadeyya, tena so bhikkhu kāretabbo.

455. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho nisinno mātugāmena saddhiṃ kāyasamsaggaṃ samāpajjanto”ti, so ca taṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo

mayā diṭṭho nisinno mātugāmena saddhim kāyasaṃsaggam samāpajjanto”ti. So ce evaṃ vadeyya “saccāham nisinno no ca kho kāyasaṃsaggam samāpajjin”ti, nisajjāya kāretabbo -pa- “nāham nisinno api ca kho nipanno”ti, nipajjāya kāretabbo -pa- “nāham nisinno api ca kho ṭhito”ti, na kāretabbo.

Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho nipanno mātugāmena saddhim kāyasaṃsaggam samāpajjanto”ti. So ca taṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo -pa- “saccāham nipanno no ca kho kāyasaṃsaggam samāpajjin”ti, nipajjāya kāretabbo -pa- “nāham nipanno api ca kho nisinno”ti, nisajjāya kāretabbo -pa- “nāham nipanno api ca kho ṭhito”ti, na kāretabbo.

Sā ce evaṃ vadeyya “ayyassa mayā sutam nisinnassa mātugāmam duṭṭhullāhi vācāhi obhāsantassā”ti. So ca taṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyassa mayā sutam nisinnassa mātugāmam duṭṭhullāhi vācāhi obhāsantassā”ti. So ce evaṃ vadeyya “saccāham nisinno no ca kho duṭṭhullāhi vācāhi obhāsin”ti, nisajjāya kāretabbo -pa- “nāham nisinno api ca kho nipanno”ti, nipajjāya kāretabbo -pa- “nāham nisinno api ca kho ṭhito”ti, na kāretabbo.

Sā ce evaṃ vadeyya “ayyassa mayā sutam nipannassa mātugāmam duṭṭhullāhi vācāhi obhāsantassā”ti, so ca taṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo -pa- “saccāham nipanno no ca kho duṭṭhullāhi vācāhi obhāsin”ti, nipajjāya kāretabbo -pa- “nāham nipanno api ca kho nisinno”ti, nisajjāya kāretabbo -pa- “nāham nipanno api ca kho ṭhito”ti, na kāretabbo.

456. Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho mātugāmena saddhim eko ekāya raho nisinno”ti. So ca taṃ paṭijānāti, nisajjāya kāretabbo -pa- “nāham nisinno api ca kho nipanno”ti, nipajjāya kāretabbo -pa- “nāham nisinno api ca kho ṭhito”ti, na kāretabbo.

Sā ce evaṃ vadeyya “ayyo mayā diṭṭho mātugāmena saddhiṃ eko ekāya raho nipanno”ti. So ca taṃ paṭijānāti, nipajjāya kāretabbo -pa- “nāhaṃ nipanno api ca kho nisinno”ti, nisajjāya kāretabbo -pa- “nāhaṃ nipanno api ca kho ṭhito”ti, na kāretabbo.

Ayampiti purimaṃ upādāya vuccati.

Aniyatoti na niyato saṃghādiseso vā pācittiyā vā.

457. Gamaṇaṃ paṭijānāti, nisajjaṃ paṭijānāti, āpattiṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo. Gamaṇaṃ paṭijānāti, nisajjaṃ na paṭijānāti, āpattiṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo. Gamaṇaṃ paṭijānāti, nisajjaṃ paṭijānāti, āpattiṃ na paṭijānāti, nisajjāya kāretabbo. Gamaṇaṃ paṭijānāti, nisajjaṃ na paṭijānāti, āpattiṃ na paṭijānāti, na kāretabbo.

Gamaṇaṃ na paṭijānāti, nisajjaṃ paṭijānāti, āpattiṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo. Gamaṇaṃ na paṭijānāti, nisajjaṃ na paṭijānāti, āpattiṃ paṭijānāti, āpattiyā kāretabbo. Gamaṇaṃ na paṭijānāti, nisajjaṃ paṭijānāti, āpattiṃ na paṭijānāti, nisajjāya kāretabbo. Gamaṇaṃ na paṭijānāti, nisajjaṃ na paṭijānāti, āpattiṃ na paṭijānāti, na kāretabboti.

Dutiyo aniyato niṭṭhito.

458. Uddiṭṭhā kho āyasmanto dve aniyatā dhammā. Tatthāyasmante pucchāmi kaccittha parisuddhā, dutiyampi pucchāmi kaccittha parisuddhā, tatiyampi pucchāmi kaccittha parisuddhā, parisuddhetthāyasmanto, tasmā tuṅhī, evametaṃ dhārayāmīti.

Tassuddānaṃ

Alaṃ kammaniyañceva, tatheva ca naheva kho.

Aniyatā supaññattā, Buddhasettṭhena tādināti.

Aniyatakaṇḍaṃ niṭṭhitam.

4. Nissaggiyakaṇḍa

1. Cīvaravagga 1. Paṭhamakathinasikkhāpada

Ime kho panāyasmanto tiṃsa nissaggiyā pācittiyā
dhammā uddesaṃ āgacchanti.

459. Tena sameyena Buddho Bhagavā Vesāliyaṃ viharati Gotamake cetiye. Tena kho pana samayena Bhagavatā bhikkhūnaṃ ticīvaraṃ anuññātaṃ hoti. Chabbaggiyā bhikkhū Bhagavatā ticīvaraṃ anuññātanti aññeneva ticīvarena gāmaṃ pavisanti, aññena ticīvarena ārāme acchanti, aññena ticīvarena nahānaṃ otaranti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū atirekacīvaraṃ dhāressanti”ti. Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ -pa- “saccaṃ kira tumhe bhikkhave atirekacīvaraṃ dhārethā”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tumhe moghapurisā atirekacīvaraṃ dhāressatha, netam moghapurisā appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

460. “Yo pana bhikkhu atirekacīvaraṃ dhāreyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”ti.

Evañcidaṃ Bhagavatā bhikkhūnaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ hoti.

461. * Tena kho pana samayena āyasmato Ānandassa atirekacīvaraṃ uppannaṃ hoti. Āyasmā ca Ānando taṃ cīvaraṃ āyasmato Sāriputtassa dātukāmo hoti. Āyasmā ca Sāriputto sākete viharati. Atha kho āyasmato Ānandassa etadahosi “Bhagavatā sikkhāpadaṃ paññattaṃ ‘na atirekacīvaraṃ dhāretabban’ti, idañca me atirekacīvaraṃ uppannaṃ, ahañcīmaṃ cīvaraṃ āyasmato Sāriputtassa dātukāmo, āyasmā ca Sāriputto sākete viharati, kathaṃ nu kho mayā paṭipajjitabban”ti. Atha kho āyasmā Ānando Bhagavato

etamattham ārocesi. Kīvaciram panānanda Sāriputto āgacchissatīti. Navamam vā Bhagavā divasam dasamam vāti. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi anujānāmi bhikkhave dasāhaparamam atirekacīvaram dhāretum. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadam uddiseyyātha—

462. “**Niṭṭhitacīvarasmim bhikkhunā ubbhatasmim kathine dasāhaparamam atirekacīvaram dhāretabbam, tam atikkāmayato nissaggiyam pācittiyam**”ti.

463. **Niṭṭhitacīvarasminti** bhikkhuno cīvaram katam vā hoti natṭham vā vinaṭṭham vā daḍḍham vā cīvarāsā vā upacchinnā.

Ubbhatasmim kathineti aṭṭhannaṃ mātikānaṃ aññatarāya mātikāya ubbhatam hoti, saṃghena vā antarā ubbhatam hoti.

Dasāhaparamanti dasāhaparamatā dhāretabbam.

Atirekacīvaram nāma anadhiṭṭhitam avikappitam.

Cīvaram nāma channaṃ cīvarānaṃ aññataram cīvaram vikappanupagam pacchimaṃ.

Tam atikkāmayato nissaggiyam hoti¹ ti ekādase aruṇuggamane nissaggiyam hoti. Nissajjitabbam saṃghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbam. Tena bhikkhunā saṃgham upasaṅkamitvā ekaṃsam uttarāsaṅgam karitvā vuḍḍhānaṃ bhikkhūnaṃ pāde vanditvā ukkuṭikaṃ nisīditvā añjalim paggahetvā evamassa vacanīyo “idam me bhante cīvaram dasāhātikkantaṃ nissaggiyam, imāham saṃghassa nissajjāmī”ti. Nissajjitvā āpatti desetabbā, byattena bhikkhunā paṭibalena āpatti paṭiggahetabbā, nissatṭhacīvaram dātabbam—

464. “Suṇātu me bhante saṃgho, idam cīvaram itthannāmassa bhikkhuno nissaggiyam saṃghassa nissatṭham, yadi saṃghassa pattakallam, saṃgho imam cīvaram itthannāmassa bhikkhuno dadeyyā”ti.

---

1. Hoti idam padam sabbapothakesu atthi, sikkhāpade pana natthi, evamuparipi.

465. Tena bhikkhunā sambahule bhikkhū upasaṅkamitvā ekamsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā vuḍḍhānaṃ bhikkhūnaṃ pāde vanditvā ukkuṭikaṃ nisīditvā añjalim paggahetvā evamassu vacanīyā “idaṃ me bhante cīvaraṃ dasāhātikkantaṃ nissaggiyaṃ, imāhaṃ āyasmantānaṃ nissajjāmi”ti. Nissajjitvā āpatti desetabbā, byattena bhikkhunā paṭibalena āpatti paṭiggahetabbā, nissaṭṭhacīvaraṃ dātabbam—

466. “Suṇantu me āyasmantā, idaṃ cīvaraṃ itthannāmassa bhikkhuno nissaggiyaṃ āyasmantānaṃ nissaṭṭham, yadāyasmantānaṃ pattakallaṃ, āyasmantā imaṃ cīvaraṃ itthannāmassa bhikkhuno dadeyyun”ti.

467. Tena bhikkhunā ekaṃ bhikkhum upasaṅkamitvā ekamsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā ukkuṭikaṃ nisīditvā añjalim paggahetvā evamassa vacanīyo “idaṃ me āvuso cīvaraṃ dasāhātikkantaṃ nissaggiyaṃ, imāhaṃ āyasmato nissajjāmi”ti. Nissajjitvā āpatti desetabbā, tena bhikkhunā āpatti paṭiggahetabbā, nissaṭṭhacīvaraṃ dātabbam “imaṃ cīvaraṃ āyasmato dammi”ti.

468. Dasāhātikkante atikkantasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Dasāhātikkante vematiko, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Dasāhātikkante anatikkantasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Anadhiṭṭhite adhiṭṭhitasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Avikappite vikappitasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Avissajjite vissajjitasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Anaṭṭhe naṭṭhasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Avinaṭṭhe vinaṭṭhasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Adaḍḍhe daḍḍhasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Avilutte viluttasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Nissaggiyaṃ cīvaraṃ anissajjitvā paribhuñjati, āpatti dukkaṭassa. Dasāhānatikkante atikkantasaññī, āpatti dukkaṭassa. Dasāhānatikkante vematiko, āpatti dukkaṭassa. Dasāhānatikkante anatikkantasaññī, anāpatti.

469. Anāpatti antodasāhaṃ adhiṭṭheti, vikappeti, vissajjeti, nassati, vinassati, ḍayhati, acchinditvā gaṇhanti, vissāsaṃ gaṇhanti, ummattakassa ādikammikassāti.

470. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū nissaṭṭhacīvaram na denti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na bhikkhave nissaṭṭhacīvaram na dātabbam, yo na dadeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Kathinasikkhāpadam niṭṭhitam paṭhamam.

1. Cīvaravagga 2. Udositasikkhāpada

471. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyam viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena bhikkhū bhikkhūnam hatthe cīvaram nikkhipitvā santaruttarena janapadacārikam pakkamanti, tāni cīvarāni ciram nikkhittāni kaṇṇakitāni honti, tāni bhikkhū otāpentī. Addasā kho āyasmā Ānando senāsanacārikam āhiṇḍanto te bhikkhū tāni cīvarāni otāpente, disvāna yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te bhikkhū etadavoca “kassimāni āvuso cīvarāni kaṇṇakitāni”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmato Ānandassa etamattham ārocesum. Āyasmā Ānando ujjhāyati khiyyati vipāceti “katham hi nāma bhikkhū bhikkhūnam hatthe cīvaram nikkhipitvā santaruttarena janapadacārikam pakkamissanti”ti. Atha kho āyasmā Ānando te bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham ārocesi -pa- “saccam kira bhikkhave bhikkhū bhikkhūnam hatthe cīvaram nikkhipitvā santaruttarena janapadacārikam pakkamanti”ti. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Katham hi nāma te bhikkhave moghapurisā bhikkhūnam hatthe cīvaram nikkhipitvā santaruttarena janapadacārikam pakkamissanti, netam bhikkhave appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam dikkhāpadam uddiseyyātha—

472. “**Niṭṭhitacīvarasmim bhikkhunā ubbhatasmim kathine ekarattampi ce bhikkhu ticīvarena vippavaseyya, nissaggiyam pācittiyam**”ti.

Evañcidam Bhagavatā bhikkhūnam sikkhāpadam paññattam hoti.

473. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Kosambiyam gilāno hoti, ñātakā tassa bhikkhuno santike dūtam pāhesum “āgacchatu bhadanto mayam upaṭṭhahissāmā”ti. Bhikkhūpi evamāhamsu

“gacchāvuso nātakā taṃ upaṭṭhahissantī”ti. So evamāha “Bhagavatāvuso sikkhāpadaṃ paññattaṃ ‘na ticīvarena vippavasitabban’ti, ahañcamhi gilāno na sakkomi ticīvaraṃ ādāya pakkamituṃ, nāhaṃ gamissāmī”ti. Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Atha kho Bhagavā etasmim̐ nidāne etasmim̐ pakareṇe dhammim̐ kathaṃ katvā bhikkhū āmantesi “anujānāmi bhikkhave gilānassa bhikkhuno ticīvarena avippavāsasammutim̐ dātuṃ, evañca pana bhikkhave dātabbā, tena gilānena bhikkhunā saṃghaṃ upasaṅkamitvā ekaṃsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā vuḍḍhānaṃ bhikkhūnaṃ pāde vanditvā ukkuṭikaṃ nisīditvā añjaliṃ paggahetvā evamassa vacanīyo “ahaṃ bhante gilāno na sakkomi ticīvaraṃ ādāya pakkamituṃ, sohaṃ bhante saṃghaṃ ticīvarena avippavāsasammutim̐ yācāmi”ti. Dutiyampi yācitabbā. Tatiyampi yācitabbā. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṃgho nāpetabbo—

474. “Suṇātu me bhante saṃgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu gilāno na sakkoti ticīvaraṃ ādāya pakkamituṃ, so saṃghaṃ ticīvarena avippavāsasammutim̐ yācati, yadi saṃghassa pattakallaṃ, saṃgho itthannāmassa bhikkhuno ticīvarena avippavāsasammutim̐ dadeyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṃgho ayaṃ itthannāmo bhikkhu gilāno na sakkoti ticīvaraṃ ādāya pakkamituṃ, so saṃghaṃ ticīvarena avippavāsasammutim̐ yācati, saṃgho itthannāmassa bhikkhuno ticīvarena avippavāsasammutim̐ deti, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno ticīvarena avippavāsasammutiyā dānaṃ, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dinnā saṃghena itthannāmassa bhikkhuno ticīvarena avippavāsasammuti, khamati saṃghassa, tasmā tuṇhī, evametaṃ dhārayāmi”ti.

Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

475. **“Niṭṭhitacīvarasmim̐ bhikkhunā ubbhatasmim̐ kathine ekarattaṃpi ce bhikkhu ticīvarena vippavaseyya, aññatra bhikkhusammutiyā nissaggiyaṃ pācittiyā”ti.**

476. **Niṭṭhitacīvarasminti** bhikkhuno cīvaraṃ kataṃ vā hoti naṭṭhaṃ vā vinaṭṭhaṃ vā daḍḍhaṃ vā cīvarāsā vā upacchinnā.

Ubbhatasmim̄ kathineti aṭṭhannaṃ mātikānaṃ aññatarāya mātikāya ubbhatam̄ hoti, saṃghena vā antarā ubbhatam̄ hoti.

Ekarattampi ce bhikkhu ticivarena vippavaseyyāti saṃghāṭiyā vā uttarāsaṅghena vā antaravāsakena vā.

Aññatra bhikkhusammutiyāti ṭhapetvā bhikkhusammutim̄.

Nissaggiyam̄ hotīti saha aruṇuggamaṇā¹ nissaggiyam̄ hoti. Nissajjitabbaṃ saṃghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ me bhante cīvaraṃ rattivippavuttham̄² aññatra bhikkhusammutiyā nissaggiyam̄, imāham̄ saṃghassa nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

477. Gāmo ekūpacāro nānūpacāro. Nivesanaṃ ekūpacāraṃ nānūpacāraṃ. Udosito ekūpacāro nānūpacāro. Aṭṭo ekūpacāro nānūpacāro. Māḷo ekūpacāro nānūpacāro. Pāsādo ekūpacāro nānūpacāro. Hammiyam̄ ekūpacāraṃ nānūpacāraṃ. Nāvā ekūpacārā nānūpacārā. Sattho ekūpacāro nānūpacāro. Khettaṃ ekūpacāraṃ nānūpacāraṃ. Dhaññakaraṇaṃ ekūpacāraṃ nānūpacāraṃ. Ārāmo ekūpacāro nānūpacāro. Vihāro ekūpacāro nānūpacāro. Rukkhamūlaṃ ekūpacāraṃ nānūpacāraṃ. Ajjhokāso ekūpacāro nānūpacero.

478. **Gāmo ekūpacāro** nāma ekakulassa gāmo hoti parikkhitto ca. Antogāme cīvaraṃ nikkhipitvā antogāme vatthabbaṃ. Aparikkhitto hoti, yasmim̄ ghare cīvaraṃ nikkhittaṃ hoti, tasmim̄ ghare vatthabbaṃ, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ.

479. Nānākulassa gāmo hoti parikkhitto ca, yasmim̄ ghare cīvaraṃ nikkhittaṃ hoti, tasmim̄ ghare vatthabbaṃ sabhāye vā dvāramūle vā, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ. Sabhāyam̄ gacchantena hatthapāse cīvaraṃ nikkhipitvā sabhāye vā vatthabbaṃ dvāramūle vā, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ. Sabhāye cīvaraṃ nikkhipitvā sabhāye vā vatthabbaṃ dvāramūle vā, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ. Aparikkhitto hoti, yasmim̄ ghare cīvaraṃ nikkhittaṃ hoti, tasmim̄ ghare vatthabbaṃ, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ.

1. Aruṇuggamaṇena (Sī, Syā)

2. Rattim̄ vippavuttham̄ (Sī)

480. Ekakulassa nivesanam hoti parikkhittaṅca, nānāgabbhā nānā-ovarakā. Antonivesane cīvaram nikkhipitvā antonivesane vatthabbaṃ. Aparikkhitaṃ hoti, yasmim gabbhe cīvaram nikkhitaṃ hoti, tasmim gabbhe vatthabbaṃ, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ.

481. Nānākulassa nivesanam hoti parikkhittaṅca, nānāgabbhā nānā-ovarakā. Yasmim gabbhe cīvaram nikkhitaṃ hoti, tasmim gabbhe vatthabbaṃ dvāramūle vā, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ. Aparikkhitaṃ hoti, yasmim gabbhe cīvaram nikkhitaṃ hoti, tasmim gabbhe vatthabbaṃ, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ.

482. Ekakulassa udosito hoti parikkhitto ca, nānāgabbhā nānā-ovarakā. Anto-udosite cīvaram nikkhipitvā anto-udosite vatthabbaṃ. Aparikkhitto hoti, yasmim gabbhe cīvaram nikkhitaṃ hoti, tasmim gabbhe vatthabbaṃ, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ.

483. Nānākulassa udosito hoti parikkhitto ca, nānāgabbhā nānā-ovarakā. Yasmim gabbhe cīvaram nikkhitaṃ hoti, tasmim gabbhe vatthabbaṃ dvāramūle vā, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ. Aparikkhitto hoti, yasmim gabbhe cīvaram nikkhitaṃ hoti, tasmim gabbhe vatthabbaṃ, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ.

484. Ekakulassa aṭṭo hoti, anto-aṭṭe cīvaram nikkhipitvā anto-aṭṭe vatthabbaṃ. Nānākulassa aṭṭo hoti, nānāgabbhā nānā-ovarakā. Yasmim gabbhe cīvaram nikkhitaṃ hoti, tasmim gabbhe vatthabbaṃ dvāramūle vā, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ.

485. Ekakulassa māḷo hoti, automāḷe cīvaram nikkhipitvā automāḷe vatthabbaṃ. Nānākulassa māḷo hoti, nānāgabbhā nānā-ovarakā. Yasmim gabbhe cīvaram nikkhitaṃ hoti, tasmim gabbhe vatthabbaṃ dvāramūle vā, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ.

486. Ekakulassa pāsādo hoti, antopāsāde cīvaram nikkhipitvā antopāsāde vatthabbaṃ. Nānākulassa pāsādo hoti,

nānāgabbhā nānā-ovarakā. Yasmiṃ gabbhe cīvaram nikkhittam hoti, tasmim gabbhe vatthabbam dvāramūle vā, hatthapāsā vā na vijahitabbam.

487. Ekakulassa hammiyam hoti, antohammiye cīvaram nikkhipitvā antohammiye vatthabbam. Nānākulassa hammiyam hoti, nānāgabbhā nānā-ovarakā. Yasmiṃ gabbhe cīvaram nikkhittam hoti, tasmim gabbhe vatthabbam dvāramūle vā, hatthapāsā vā na vijahitabbam.

488. Ekakulassa nāvā hoti, antonāvāya cīvaram nikkhipitvā antonāvāya vatthabbam. Nānākulassa nāvā hoti, nānāgabbhā nānā-ovarakā. Yasmiṃ ovarake cīvaram nikkhittam hoti, tasmim ovarake vatthabbam, hatthapāsā vā na vijahitabbam.

489. Ekakulassa sattho hoti, satthe cīvaram nikkhipitvā purato vā pacchato vā sattabbhantarā na vijahitabbā, passato abbhantaram na vijahitabbam. Nānākulassa sattho hoti, satthe cīvaram nikkhipitvā hatthapāsā na vijahitabbam.

490. Ekakulassa khetam hoti parikkhittaṇca, antokhette cīvaram nikkhipitvā antokhette vatthabbam. Aparikkhittam hoti, hatthapāsā na vijahitabbam. Nānākulassa khetam hoti parikkhittaṇca, antokhette cīvaram nikkhipitvā dvāramūle vā vatthabbam, hatthapāsā vā na vijahitabbam. Aparikkhittam hoti, hatthapāsā na vijahitabbam.

491. Ekakulassa dhaññakaraṇam hoti parikkhittaṇca, antodhaññakaraṇe cīvaram nikkhipitvā antodhaññakaraṇe vatthabbam. Aparikkhittam hoti, hatthapāsā na vijahitabbam. Nānākulassa dhaññakaraṇam hoti parikkhittaṇca, antodhaññakaraṇe cīvaram nikkhipitvā dvāramūle vā vatthabbam, hatthapāsā vā na vijahitabbam. Aparikkhittam hoti, hatthapāsā na vijahitabbam.

492. Ekakulassa ārāmo hoti parikkhitto ca, anto-ārāme cīvaram nikkhipitvā anto-ārāme vatthabbam. Aparikkhitto hoti, hatthapāsā na vijahitabbam. Nānākulassa ārāmo hoti parikkhitto ca, anto-ārāme cīvaram nikkhipitvā dvāramūle vā vatthabbam, hatthapāsā vā na vijahitabbam. Aparikkhitto hoti, hatthapāsā na vijahitabbam.

493. Ekakulassa vihāro hoti parikkhitto ca, antovihāre cīvaraṃ nikkhipitvā antovihāre vatthabbaṃ. Aparikkhitto hoti, yasmiṃ vihāre cīvaraṃ nikkhittaṃ hoti, tasmim̐ vihāre vatthabbaṃ, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ. Nānākulassa vihāro hoti parikkhitto ca, yasmiṃ vihāre cīvaraṃ nikkhittaṃ hoti, tasmim̐ vihāre vatthabbaṃ dvāramūle vā, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ. Aparikkhitto hoti, yasmiṃ vihāre cīvaraṃ nikkhittaṃ hoti, tasmim̐ vihāre vatthabbaṃ, hatthapāsā vā na vijahitabbaṃ.

494. Ekakulassa rukkhamaṃ hoti, yaṃ majjhanhike kāle samantā chāyā pharati, antochāyāya cīvaraṃ nikkhipitvā antochāyāya vatthabbaṃ. Nānākulassa rukkhamaṃ hoti, hatthapāsā na vijahitabbaṃ.

Ajjhokāso ekūpacāro nāma agāmake araṇṇe samantā sattabbhantarā ekūpacāro. Tato paraṃ nānūpacāro.

495. Vip̐pavutthe vip̐pavutthasaṇṇī aṇṇatra bhikkhusammutiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Vip̐pavutthe vematiko aṇṇatra bhikkhusammutiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Vip̐pavutthe avip̐pavutthasaṇṇī aṇṇatra bhikkhusammutiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Appaccuddhaṭṭe paccuddhaṭṭasaṇṇī -pa-. Avissajjite vissajjitasāṇṇī. Anaṭṭhe naṭṭhasāṇṇī. Avinaṭṭhe vinaṭṭhasāṇṇī. Adaddhe daddhasāṇṇī. Avilutte viluttasaṇṇī aṇṇatra bhikkhusammutiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Nissaggiyaṃ cīvaraṃ anissajjitvā paribhuṅgati, āpatti dukkaṭṭassa. Avip̐pavutthe vip̐pavutthasaṇṇī, āpatti dukkaṭṭassa. Avip̐pavutthe vematiko, āpatti dukkaṭṭassa. Avip̐pavutthe avip̐pavutthasaṇṇī, anāpatti.

496. Anāpatti anto-aruṇe paccuddharati, vissajjeti, nassati, vinassati, ḍayhati, acchinditvā gaṇhanti, vissāsaṃ gaṇhanti, bhikkhusammutiyā, ummattakassa ādikammikassāti.

Udositasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ dutiyaṃ.

1. Cīvaravagga 3. Tatiyakathinasikkhāpada

497. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattthiyam viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno akālacīvaram uppannam hoti, tassa tam cīvaram kayiramānam nappahoti. Atha kho so bhikkhu tam cīvaram ussāpetvā punappunam vimajjati. Addasā kho Bhagavā senāsanacārikam āhiṇḍanto tam bhikkhum tam cīvaram ussāpetvā punappunam vimajjantam, disvāna yena so bhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tam bhikkhum etadavoca “kissa tvam bhikkhu imam cīvaram ussāpetvā punappunam vimajjasī”ti. Idam me bhante akālacīvaram uppannam kayiramānam nappahoti, tenāham imam cīvaram ussāpetvā punappunam vimajjāmīti. Atthi pana te bhikkhu cīvarapaccāsāti. Atthi Bhagavāti. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi “anujānāmi bhikkhave akālacīvaram paṭiggahetvā cīvarapaccāsā nikkhipitun”ti.

498. Tena kho pana samayena bhikkhū Bhagavatā anuññatam “akālacīvaram paṭiggahetvā cīvarapaccāsā nikkhipitun”ti akālacīvarāni paṭiggahetvā atirekamāsam nikkhipanti, tāni cīvarāni cīvaravamse bhaṇḍikābaddhāni tiṭṭhanti. Addasā kho āyasmā Ānando senāsanacārikam āhiṇḍanto tāni cīvarāni cīvaravamse bhaṇḍikābaddhāni tiṭṭhante. Disvāna bhikkhū āmantesi “kassimāni āvuso cīvarāni cīvaravamse bhaṇḍikābaddhāni tiṭṭhanti”ti. Amhākam āvuso akālacīvarāni cīvarapaccāsā nikkhittānīti. Kīvaciram panāvuso imāni cīvarāni nikkhittānīti. Atirekamāsam āvusoti. Āyasmā Ānando ujjhāyati khiyyati vipāceti “katham hi nāma bhikkhū akālacīvaram paṭiggahetvā atirekamāsam nikkhipissanti”ti. Atha kho āyasmā Ānando te bhikkhū anekapariyayena vīgarahitvā Bhagavato etamattham ārocesi -pa- “saccam kira bhikkhave bhikkhū akālacīvaram paṭiggahetvā atirekamāsam nikkhipanti”ti. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. “Katham hi nāma te bhikkhave moghapurisā akālacīvaram paṭiggahetvā atirekamāsam nikkhipissanti, netam bhikkhave appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadam uddiseyyātha—

499. “**Ñiṭṭhitacīvarasmim bhikkhunā ubbhatasmim kathine bhikkhuno paneva akālacīvaram uppajjeyya, ākaṅkhamānena bhikkhunā paṭiggahetabbam, paṭiggahetvā khippameva kāretabbam, nocassa pāripūri, māsaparamam tena bhikkhunā tam cīvaram nikkhipitabbam ūnassa pāripūriyā satiyā paccāsāya. Tato ce uttari¹ nikkhipeyya satiyāpi paccāsāya, nissaggiyam pācittiyam**”ti.

500. **Ñiṭṭhitacīvarasminti** bhikkhuno cīvaram katam vā hoti naṭṭham vā vinaṭṭham vā daḍḍham vā cīvarāsā vā upacchinnā.

Ubbhatasmim kathineti aṭṭhannaṃ mātikānaṃ aññatarāya mātikāya ubbhatam hoti, saṅghena vā antarā ubbhatam hoti.

Akālacīvaram nāma anattate kathine ekādasamāse uppannam, atthate kathine sattamāse uppannam, kālepi ādissa dinnam, etam akālacīvaram nāma.

Uppajjeyyāti uppajjeyya saṅghato vā gaṇato vā ñātito vā mittato vā paṃsukūlam vā attano vā dhanena.

Ākaṅkhamānenāti icchamānena paṭiggahetabbam.

Paṭiggahetvā khippameva kāretabbanti dasāhā kāretabbam.

No cassa pāripūrīti kayiramānam nappahoti.

Māsaparamam tena bhikkhunā tam cīvaram nikkhipitabbanti māsaparamatā nikkhipitabbam.

Ūnassa pāripūriyāti ūnassa pāripūratthāya.

Satiyā paccāsāyāti paccāsā hoti saṅghato vā gaṇato vā ñātito vā mittato vā paṃsukūlam vā attano vā dhanena.

Tato ce uttari nikkhipeyya satiyāpi paccāsāyāti tadahuppanne mūlacīvare paccāsācīvaram uppajjati, dasāhā kāretabbam. Dvīhuppanne mūlacīvare paccāsācīvaram uppajjati, dasāhā kāretabbam. Tīhuppanne mūlacīvare -pa-. Catūhuppanne. Pañcāhuppanne. Chāhuppanne. Sattāhuppanne.

---

1. Uttariṃ (Sī, Syā)

Aṭṭhāhuppanne. Navāhuppanne. Dasāhuppanne mūlacīvare paccāsācīvaram uppajjati, dasāhā kāretabbaṃ. Ekādase uppanne -pa-. Dvādase uppanne. Terasē uppanne. Cuddase uppanne. Pannarase uppanne. Soḷase uppanne. Sattarase uppanne. Aṭṭhārase uppanne. Ekūnavise uppanne. Vise uppanne mūlacīvare paccāsācīvaram uppajjati, dasāhā kāretabbaṃ. . Ekavise uppanne mūlacīvare paccāsācīvaram uppajjati, navāhā kāretabbaṃ. Dvāvise uppanne -pa-. Tevise uppanne. Catuvise uppanne. Pañcavise uppanne. Chabbise uppanne. Sattavise uppanne. Aṭṭhavise uppanne. Ekūnatimse uppanne mūlacīvare paccāsācīvaram uppajjati, ekāhaṃ kāretabbaṃ. . Timse uppanne mūlacīvare paccāsācīvaram uppajjati, tadaheva adhiṭṭhātabbaṃ vikappetabbaṃ vissajjetabbaṃ. No ce adhiṭṭheyya vā vikappeyya vā vissajjeyya vā, ekatimse aruṇuggamane nissaggiyaṃ hoti. Nissajjitabbaṃ saṃghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ me bhante akālacīvaram māsātikkaṇṭhaṃ nissaggiyaṃ, imāhaṃ saṃghassa nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

Visabhāge uppanne mūlacīvare paccāsācīvaram uppajjati, rattiyo ca sesā honti, na akāmā kāretabbaṃ.

501. Māsātikkaṇṭhaṃ atikkantaṇṭhaṃ, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Māsātikkaṇṭhaṃ vematiko, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Māsātikkaṇṭhaṃ anatikkantaṇṭhaṃ, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Anadhiṭṭhite adhiṭṭhitasaṇṭhi -pa-. Avikappite vikappitasaṇṭhi. Avissajjite vissajjitasaṇṭhi. Anaṭṭhe na ṭṭhasaṇṭhi. Avinaṭṭhe vinaṭṭhasaṇṭhi. Adaddhe daddhasaṇṭhi. Avilutte viluttasaṇṭhi, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Nissaggiyaṃ cīvaram anissajjitvā paribhuñjati, āpatti dukkaṭassa. Māsānatikkantaṇṭhaṃ, āpatti dukkaṭassa. Māsānatikkantaṇṭhaṃ vematiko, āpatti dukkaṭassa. Māsānatikkantaṇṭhaṃ, anāpatti.

502. Anāpatti antomāse adhiṭṭheti, vikappeti, vissajjeti, nassati, vinassati, ḍayhati, acchinditvā gaṇhanti, vissāsaṃ gaṇhanti, ummattakassa ādikammikassāti.

Tatīyakathinasikkhāpadam niṭṭhitam.

1. Cīvaravagga 4. Purāṇacīvarasikkhāpada

503. Tena समयेना Buddho Bhagavā Sāvattihyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana समयेना āyasmato Udāyissa purāṇadutiyaikā bhikkhunīsu pabbajitā hoti, sā āyasmato Udāyissa santike abhikkhaṇaṃ āgacchati, āyasmāpi Udāyī tassā bhikkhuniyā santike abhikkhaṇaṃ gacchati. Tena kho pana समयेना āyasmā Udāyī tassā bhikkhuniyā santike bhattavissaggaṃ karoti, atha kho āyasmā Udāyī pubbaṇhasamayaṃ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena sā bhikkhunī tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā tassā bhikkhuniyā purato aṅgajātaṃ vivaritvā āsane nisīdi, sāpi kho bhikkhunī āyasmato Udāyissa purato aṅgajātaṃ vivaritvā āsane nisīdi. Atha kho āyasmā Udāyī sāratto tassā bhikkhuniyā aṅgajātaṃ upanijjhāyi, tassa asuci mucci. Atha kho āyasmā Udāyī taṃ bhikkhuniṃ etadavoca “gaccha bhagini udakaṃ āhara, antaravāsakaṃ dhovissāmi”ti. “Āharayya ahameva dhovissāmi”ti taṃ asuciṃ ekadesaṃ mukhena aggahesi, ekadesaṃ aṅgajāte pakkhipi, sā tena gabbhaṃ gaṇhi. Bhikkhuniyo evamaḥamsu “abrahamacārinī ayaṃ bhikkhunī gabbhinī”ti. “Nāhaṃ ayye abrahamacārinī”ti bhikkhunīnaṃ etamatthaṃ ārocesi. Bhikkhuniyo ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma ayyo Udāyī bhikkhuniyā purāṇacīvaraṃ dhovāpessatī”ti. Atha kho tā bhikkhuniyo bhikkhūnaṃ etamatthaṃ ārocesuṃ. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Udāyī bhikkhuniyā purāṇacīvaraṃ dhovāpessatī”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Udāyīnaṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ -pa- “saccaṃ kira tvaṃ Udāyī bhikkhuniyā purāṇacīvaraṃ dhovāpessī”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Nātikā te Udāyī aññātikāti. Aññātikā Bhagavāti. Aññātaṃ moghapurisa aññātikāya na jānāti patirūpaṃ vā appatirūpaṃ vā pāsādikaṃ vā apāsādikaṃ vā, tattha nāma tvaṃ moghapurisa aññātikāya bhikkhuniyā purāṇacīvaraṃ dhovāpessasi, netāṃ moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

504. “Yo pana bhikkhu aññātikāya bhikkhuniyā purāṇacīvaram dhovāpeyya vā rajāpeyya vā ākoṭāpeyya vā, nissaggiyam pācittiyam”ti.

505. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa- ayam imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Aññātikā nāma mātito vā pitito vā yāva sattamā pitāmahayugā asambaddhā.

Bhikkhunī nāma ubhatosaṅghe upasampannā.

Purāṇacīvaram nāma sakim nivatthampi sakim pārutampi.

Dhovāti āṇāpeti, āpatti dukkaṭassa. Dhotam nissaggiyam hoti. Rajāti āṇāpeti, āpatti dukkaṭassa. Rattam nissaggiyam hoti. Ākoṭehīti āṇāpeti, āpatti dukkaṭassa. Sakim paṇippahāram vā muggarappahāram vā dinne nissaggiyam hoti. Nissajjitabbam saṅghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbam -pa- “idaṃ me bhante purāṇacīvaram aññātikāya bhikkhuniyā dhovāpitam nissaggiyam, imāham saṅghassa nissajjāmī”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

506. Aññātikāya aññātikasaññī purāṇacīvaram dhovāpeti, nissaggiyam pāvittiyam. Aññātikāya aññātikasaññī purāṇacīvaram dhovāpeti rajāpeti, nissaggiyena āpatti dukkaṭassa. Aññātikāya aññātikasaññī purāṇacīvaram dhovāpeti ākoṭāpeti, nissaggiyena āpatti dukkaṭassa. Aññātikāya aññātikasaññī purāṇacīvaram dhovāpeti rajāpeti ākoṭāpeti, nissaggiyena āpatti dvinnam dukkaṭānam.

Aññātikāya aññātikasaññī purāṇacīvaram rajāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Aññātikāya aññātikasaññī purāṇacīvaram rajāpeti ākoṭāpeti, nissaggiyena āpatti dukkaṭassa. Aññātikāya aññātikasaññī purāṇacīvaram rajāpeti dhovāpeti, nissaggiyena āpatti dukkaṭassa. Aññātikāya aññātikasaññī purāṇacīvaram rajāpeti ākoṭāpeti dhovāpeti, nissaggiyena āpatti dvinnam dukkaṭānam.

Aññātikāya aññātikasaññī purāṇacīvaram ākoṭāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Aññātikāya aññātikasaññī purāṇacīvaram ākoṭāpeti dhovāpeti, nissaggiyena āpatti dukkaṭassa. Aññātikāya aññātikasaññī purāṇacīvaram ākoṭāpeti rajāpeti, nissaggiyena āpatti dukkaṭassa. Aññātikāya aññātikasaññī purāṇacīvaram ākoṭāpeti dhovāpeti rajāpeti, nissaggiyena āpatti dvinnam dukkaṭānam.

Aññātikāya vematiko -pa-. Aññātikāya ñātikasaññī -pa- aññassa purāṇacīvaram dhovāpeti, āpatti dukkaṭassa. Nisīdanapaccattharaṇam dhovāpeti, āpatti dukkaṭassa. Ekato-upasampannāya dhovāpeti, āpatti dukkaṭassa. Ñātikāya aññātikasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ñātikāya vematiko, āpatti dukkaṭassa. Ñātikāya ñātikasaññī, anāpatti.

507. Anāpatti ñātikāya dhovantiyā aññātikā dutiyā hoti, avuttā dhovati, aparibhuttaṃ dhovāpeti, cīvaram ṭhapetvā aññam parikkhāram dhovāpeti, sikkhamānāya sāmaṇeriyā ummattakassa ādikammikassāti.

Purāṇacīvarasikkhāpadaṃ niṭṭhitam catuttham.

1. Cīvaravagga 5. Cīvarapaṭiggahaṇasikkhāpada

508. Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena Uppalavaṇṇā bhikkhunī Sāvattiyam viharati. Atha kho Uppalavaṇṇā bhikkhunī pubbaṇhasamayam nivāsetvā pattacīvaramādāya Sāvattim piṇḍāya pāvisi, Sāvattiyam piṇḍaya caritvā pacchābhattaṃ piṇḍapātappaṭikkantā yena Andhavanam tenupasaṅkami divāvihārāya, Andhavanam ajjhogāhetvā aññatarasmim rukkhamūle divāvihāram nisīdi. Tena kho pana samayena corā katakammā gāvim vadhitvā maṃsam gahetvā Andhavanam pavisimsu. Addasā kho coragāmaṇiko Uppalavaṇṇam bhikkhunim aññatarasmim rukkhamūle

divāvihāraṃ nisinnaṃ, disvānassa etadahosi “sace me puttabhātukā passissantī viheṭṭhissantī imaṃ bhikkhuniṃ”ti aññena maggena agamāsi. Atha kho so coragāmaṇiko maṃse pakke varamaṃsāni gahetvā paṇṇapuṭaṃ¹ bandhitvā Uppalavaṇṇāya bhikkhuniyā avidūre rukkhe ālaggetvā “yo passati samaṇo vā brāhmaṇo vā, dinnāṃ yeva haratū”ti vatvā pakkāmi. Assosi kho Uppalavaṇṇā bhikkhuniṃ samādhimhā vuṭṭhahitvā tassa coragāmaṇikassa imaṃ vācaṃ bhāsamānassa. Atha kho Uppalavaṇṇā bhikkhuniṃ taṃ maṃsaṃ gahetvā upassayaṃ agamāsi. Atha kho Uppalavaṇṇā bhikkhuniṃ tassā rattiyaṃ accayena taṃ maṃsaṃ sampādetvā uttarāsaṅgena bhaṇḍikāṃ bandhitvā vehāsaṃ abbhuggantvā Veḷuvane paccuṭṭhāsi².

Tena kho pana samayena Bhagavā gāmaṃ piṇḍāya pavittṭho hoti. Āyasmā Udāyī ohiyyako hoti vihārapālo. Atha kho Uppalavaṇṇā bhikkhuniṃ yenāyasmā Udāyī tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṃ Udāyīṃ etadavoca “kahaṃ bhante Bhagavā”ti. Pavittṭho bhagini Bhagavā gāmaṃ piṇḍāyāti. Imaṃ bhante maṃsaṃ Bhagavato dehīti. Santappito tayā bhagini Bhagavā maṃsena, sace me tvaṃ antaravāsakaṃ dadeyyāsi, evaṃ ahampi santappito bhaveyyaṃ antaravāsakenāti. Mayaṃ kho bhante mātugāmā nāma kicchālābhā, idaṅca me antimaṃ pañcamaṃ cīvaraṃ, nāhaṃ dassāmīti. Seyyathāpi bhagini puriso hatthiṃ datvā kacche sajjeyya³, evameva kho tvaṃ bhagini Bhagavato maṃsaṃ datvā mayi antaravāsake sajjasīti⁴. Atha kho Uppalavaṇṇā bhikkhuniṃ āyasmatā Udāyīnā nippīḷiyamānā antaravāsakaṃ datvā upassayaṃ agamāsi. Bhikkhuniyo Uppalavaṇṇāya bhikkhuniyā pattacīvaraṃ paṭiggaṇhantiyo Uppalavaṇṇaṃ bhikkhuniṃ etadavocuṃ “kahaṃ te ayye antaravāsako”ti. Uppalavaṇṇā bhikkhuniṃ bhikkhuniṃ etamatthaṃ ārocesi. Bhikkhuniyo ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma ayyo Udāyī bhikkhuniyā cīvaraṃ paṭiggahessati, kicchālābho mātugāmo”ti. Atha kho tā bhikkhuniyo bhikkhūnaṃ etamatthaṃ ārocesuṃ. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Udāyī bhikkhuniyā cīvaraṃ paṭiggahessati”ti.

1. Paṇṇena puṭaṃ (Syā)

2. Paccupaṭṭhāsi (?)

3. Vissajjeyya (Syā)

4. Antaravāsakaṃ na sajjasīti (Ka), mayhaṃ antaravāsakaṃ vissajjehīti (Syā)

Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Udāyimaṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ -pa- “saccaṃ kira tvaṃ Udāyi bhikkhuniyā cīvaraṃ paṭiggahesi”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Nātikā te Udāyi aññātikāti. Aññātikā Bhagavāti. Aññātako moghapurisa aññātikāya na jānāti patirūpaṃ vā appatirūpaṃ vā santaṃ vā asantaṃ vā, tattha nāma tvaṃ moghapurisa aññātikāya bhikkhuniyā hatthato cīvaraṃ paṭiggahessasi, netam moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

509. “Yo pana bhikkhu aññātikāya bhikkhuniyā hatthato cīvaraṃ paṭiggaṇheyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”ti.

Evañcidaṃ Bhagavatā bhikkhūnaṃ sikkhāpadaṃ paññattaṃ hoti.

510. Tena kho pana samayena bhikkhū kukkuccāyantā bhikkhunīnaṃ pārivattakacīvaraṃ na paṭiggaṇhanti. Bhikkhuniyo ujjhayanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma ayyā amhākaṃ pārivattakacīvaraṃ na paṭiggahessanti”ti. Assosuṃ kho bhikkhū tāsāṃ bhikkhunīnaṃ ujjhāyantīnaṃ khiyyantīnaṃ vipācentīnaṃ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ. Atha kho Bhagavā etasmiṃ nidāne etasmiṃ pakaraṇe dhammiṃ kathaṃ katvā bhikkhū āmantesi “anujānāmi bhikkhave pañcannaṃ pārivattakaṃ paṭiggahetuṃ bhikkhussa bhikkhuniyā sikkhamānāya sāmaṇerassa sāmaṇeriyā, anujānāmi bhikkhave imesaṃ pañcannaṃ pārivattakaṃ paṭiggahetuṃ. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

511. “Yo pana bhikkhu aññātikāya bhikkhuniyā hatthato cīvaraṃ paṭiggaṇheyya aññatra pārivattakā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”ti.

512. **Yo panāti** yo yādiso -pa-. **Bhikkhūti** -pa- ayaṃ imasmiṃ atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Aññātikā nāma mātito vā pitito vā yāva sattamā pitāmahayugā asambaddhā.

Bhikkhunī nāma ubhatosaṃghe upasampannā.

Cīvaram nāma channam cīvarānam aññataram cīvaram vikappanupagam pacchimam.

Aññatra pārivattakāti t̥hapetvā pārivattakam.

Paṭiggaṇhāti payoge dukkaṭam. Paṭilābhena nissaggiyam hoti. Nissajjitabbaṃ saṅghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā, evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ me bhante cīvaram aññātikāya bhikkhuniyā hatthato paṭiggahitaṃ aññatra pārivattakā nissaggiyam, imāhaṃ saṅghassa nissajjāmī”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

513. Aññātikāya aññātikasaññī cīvaram paṭiggaṇhāti aññatra pārivattakā, nissaggiyam pācittiyam. Aññātikāya vematiko cīvaram paṭiggaṇhāti aññatra pārivattakā, nissaggiyam pācittiyam. Aññātikāya ñātikasaññī cīvaram paṭiggaṇhāti aññatra pārivattakā, nissaggiyam pācittiyam.

Ekato-upasampannāya hatthato cīvaram paṭiggaṇhāti aññatra pārivattakā, āpatti dukkaṭassa. Ñātikāya aññātikasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ñātikāya vematiko, āpatti dukkaṭassa. Ñātikāya ñātikasaññī, anāpatti.

514. Anāpatti ñātikāya, pārivattakam parittena vā vipulam, vipulena vā parittam, bhikkhu vissāsam gaṇhāti, tāvakālikam gaṇhāti, cīvaram t̥hapetvā aññam parikkhāram gaṇhāti, sikkhamānāya sāmaṇeriyā ummattakassa ādikammikassāti.

Cīvarapaṭiggahaṇasikkhāpadam niṭṭhitam pañcamam.

1. Cīvaravagga 6. Aññātakaviññattisikkhāpada

515. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvaththiyam viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmā Upanando Sakyaputto paṭṭo¹ hoti dhammiṃ katham kātuṃ. Atha kho aññataro seṭṭhiputto yenāyasmā Upanando Sakyaputto

---

1. Paṭṭho (Syā, Ka)

tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinnaṃ kho taṃ seṭṭhiputtaṃ āyasmā Upanando Sakyaputto dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṃsesi. Atha kho so seṭṭhiputto āyasmatā Upanandena Sakyaputtena dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṃsito āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ etadavoca “vadeyyātha bhante yena attho paṭibalā mayaṃ ayyassa dātuṃ, yadidaṃ cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajjaparikkhāraṃ”ti. Sace me tvaṃ āvuso dātukāmosi, ito ekaṃ sāṭakaṃ dehīti. Amhākaṃ kho bhante kulaputtānaṃ kismiṃ viya ekasāṭakaṃ gantuṃ, āgamehi bhante yāva gharaṃ gacchāmi, gharaṃ gato ito vā ekaṃ sāṭakaṃ paṇiṇissāmi ito vā sundarataranti. Dutiyampi kho āyasmā Upanando Sakyaputto taṃ seṭṭhiputtaṃ etadavoca “sace me tvaṃ āvuso dātukāmosi, ito ekaṃ sāṭakaṃ dehī”ti. Amhākaṃ kho bhante kulaputtānaṃ kismiṃ viya ekasāṭakaṃ gantuṃ, āgamehi bhante yāva gharaṃ gacchāmi, gharaṃ gato ito vā ekaṃ sāṭakaṃ paṇiṇissāmi ito vā sundarataranti. Tatiyampi kho āyasmā Upanando Sakyaputto taṃ seṭṭhiputtaṃ etadavoca “sace me tvaṃ āvuso dātukāmosi, ito ekaṃ sāṭakaṃ dehī”ti. Amhākaṃ kho bhante kulaputtānaṃ kismiṃ viya ekasāṭakaṃ gantuṃ, āgamehi bhante yāva gharaṃ gacchāmi, gharaṃ gato ito vā ekaṃ sāṭakaṃ paṇiṇissāmi ito vā sundarataranti. Kim pana tayā āvuso adātukāmena pavāritena yaṃ tvaṃ pavāretvā na desīti.

Atha kho so seṭṭhiputto āyasmatā Upanandena Sakyaputtena nippīḷiyamāno ekaṃ sāṭakaṃ datvā agamāsi. Manussā taṃ seṭṭhiputtaṃ etadavocum “kissa tvaṃ ayyo ekasāṭako āgacchasi”ti. Atha kho so seṭṭhiputto tesāṃ manussānaṃ etamatthaṃ ārocesi. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “mahicchā ime samaṇā Sakyaputtiyā asantuṭṭhā, nayimesaṃ sukarā dhammanimantanāpi kātuṃ¹, kathaṃ hi nāma seṭṭhiputtena dhammanimantanāya kayiramānāya sāṭakaṃ gahessanti”ti.

---

1. Nayime sukarā dhammanimantanāyapi kātuṃ (Syā)

Assosum̄ kho bhikkhū tesam̄ manussānam̄ ujjhayantānam̄ khiyyantānam̄ vipācentānam̄. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham̄ hi nāma āyasmā Upanando Sakyaputto seṭṭhiputtam̄ cīvaram̄ viññāpessati”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantam̄ Upanandam̄ Sakyaputtam̄ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham̄ ārocesum̄ -pa- “saccam̄ kira tvaṃ Upananda seṭṭhiputtam̄ cīvaram̄ viññāpesī”ti. Saccam̄ Bhagavāti. Ñātako te Upananda aññātakoti. Aññātako Bhagavāti. Aññātako moghapurisa aññātakassa na jānāti patirūpaṃ vā appatirūpaṃ vā santam̄ vā asantam̄ vā, tатtha nāma tvaṃ moghapurisa aññātakam̄ seṭṭhiputtam̄ cīvaram̄ viññāpessasi, netam̄ moghapurisa appasannānam̄ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam̄ sikkhāpadam̄ uddiseyyātha—

516. “Yo pana bhikkhu aññātakam̄ gahapatim̄ vā gahapatānim̄ vā cīvaram̄ viññāpeyya, nissaggiyam̄ pācittiyam̄”ti.

Evañcidam̄ Bhagavatā bhikkhūnam̄ sikkhāpadam̄ paññattam̄ hoti.

517. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū Sāketā Sāvattim̄ addhānamaggappaṭipannā honti. Antarāmagge corā nikkhamitvā te bhikkhū acchindimsu. Atha kho te bhikkhū Bhagavatā paṭikkhittam̄ “aññātakam̄ gahapatim̄ vā gahapatānim̄ vā cīvaram̄ viññāpetun”ti kukkuccāyantā na viññāpesum̄, yathānaggāva Sāvattim̄ gantvā bhikkhū abhivādentī. Bhikkhū evamāhaṃsu “sundarā kho ime āvuso Ājīvaka, ye ime bhikkhūsu abhivādentī”ti. Te evamāhaṃsu “na mayam̄ āvuso Ājīvaka, bhikkhū mayan”ti. Bhikkhū āyasmantam̄ Upālīm̄ etadavocum̄ “iñghāvuso Upāli ime anuyuñjāhī”ti. Atha kho āyasmatā Upālinā anuyuñjiyamānā te bhikkhū etamattham̄ ārocesum̄. Atha kho āyasmā Upāli te bhikkhū anuyuñjitvā bhikkhū etadavoca “bhikkhū ime āvuso detha nesam̄ cīvarānī”ti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham̄ hi nāma bhikkhū naggā āgacchissanti, nanu nāma tiṇena vā paṇṇena vā paṭicchādetvā āgantabban”ti. Atha kho te bhikkhū te anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham̄ ārocesum̄. Atha kho Bhagavā etasmim̄ nidāne etasmim̄ pakaraṇe dhammim̄ katham̄ katvā

bhikkhū āmantesi “anujānāmi bhikkhave acchinnacīvarassa vā naṭṭhacīvarassa vā aññātakam gahapatim vā gahapatānim vā cīvaram viññāpetum, yaṃ āvāsam paṭhamam upagacchati, sace tattha hoti saṅghassa vihāracīvaram vā uttarattharaṇam vā bhūmattharaṇam vā bhisicchavi vā, taṃ gahetvā pārupitum ‘labhitvā odahissāmī’ti, no ce hoti saṅghassa vihāracīvaram vā uttarattharaṇam vā bhūmattharaṇam vā bhisicchavi vā, tiṇena vā paṇṇena vā paṭicchādetvā āgantabbam, na tveva naggena āgantabbam, yo āgaccheyya, āpatti dukkaṭassa. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

518. “Yo pana bhikkhu aññātakam gahapatim vā gahapatānim vā cīvaram viññāpeyya aññatra samayā, nissaggiyam pācittiyam. Tatthāyam samayo, acchinnacīvaro vā hoti bhikkhu naṭṭhacīvaro vā, ayam tattha samayo”ti.

519. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa- ayam imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Aññātakō nāma mātito vā pitito vā yāva sattamā pitāmahayugā asambaddho.

Gahapati nāma yo koci agāram ajjhāvasati.

Gahapatānī nāma yākāci agāram ajjhāvasati.

Cīvaram nāma channam cīvarānam aññataram cīvaram vikappanupagam pacchimaṃ.

Aññatra samayāti ṭhapetvā samayam.

Acchinnacīvaro nāma bhikkhussa cīvaram acchinnaṃ hoti rājūhi vā corehi vā dhuttehi vā yehi kehici vā acchinnaṃ hoti.

Naṭṭhacīvaro nāma bhikkhussa cīvaram agginā vā daḍḍham hoti, udakena vā vūḷham hoti, undūrehi vā upacikāhi vā khāyitam hoti, paribhogajjṇam vā hoti.

Aññatra samayā viññāpeti, payoge dukkaṭam. Paṭilābhena nissaggiyam hoti. Nissajjitabbam saṅghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana

bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ me bhante cīvaraṃ aññātakam̐ gahapatikam̐ aññatra samayā viññāpitaṃ nissaggiyaṃ, imāhaṃ saṃghassa nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

520. Aññātake aññātakasaññī aññatra samayā cīvaraṃ viññāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Aññātake vematiko aññatra samayā cīvaraṃ viññāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Aññātake ñātakasaññī aññatra samayā cīvaraṃ viññāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Ñātake aññātakasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ñātake vematiko, āpatti dukkaṭassa. Ñātake ñātakasaññī, anāpatti.

521. Anāpatti samaye ñātikānaṃ pavāritānaṃ aññassatthāya attano dhanena ummattakassa ādikammikassāti.

Aññātakaviññattisikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ chaṭṭhaṃ.

1. Cīvaravagga 7. Tatuttarisikkhāpada

522. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū acchinnacīvarake bhikkhū upasaṅkamitvā evaṃ vadanti “Bhagavatā āvuso anuññātaṃ acchinnacīvarassa vā naṭṭhacīvarassa vā aññātakam̐ gahapatim̐ vā gahapatānim̐ vā cīvaraṃ viññāpetum̐, viññāpetha āvuso cīvaran”ti. Alam̐ āvuso laddhaṃ amhehi cīvaranti. Mayaṃ āyasmantānaṃ viññāpemāti. Viññāpetha āvusoti. Atha kho chabbaggiyā bhikkhū gahapatike upasaṅkamitvā etadavocum̐ “acchinnacīvarakā āvuso bhikkhū āgatā, detha nesaṃ cīvarāni”ti bahuṃ cīvaraṃ viññāpesum̐.

Tena kho pana samayena aññātarō puriso sabhāyaṃ nisinna aññātarāṃ purisaṃ etadavoca “acchinnacīvarakā ayyo bhikkhū āgatā, tesam̐ mayā cīvaraṃ dinnan”ti. Sopi evamāha “mayāpi dinnan”ti. Aparopi evamāha “mayāpi dinnan”ti. Te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā na mattaṃ jānitvā bahuṃ cīvaraṃ viññāpessanti,

dussavāṇijjam vā samaṇā Sakyaputtiyā karissanti, paggāhikasālam¹ vā pasāressanti”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma chabbaggiyā bhikkhū na mattham jānitvā bahum cīvaram viññāpessanti”ti. Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham ārocesum -pa- “saccam kira tumhe bhikkhave na mattham jānitvā bahum cīvaram viññāpethā”ti. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Katham hi nāma tumhe moghapurisā na mattham jānitvā bahum cīvaram viññāpessatha, netam moghapurisā appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadam uddiseyyātha—

523. **“Tañce aññātako gahapati vā gahapatānī vā bahūhi cīvarehi abhihaṭṭhum pavereyya, santaruttaraparamam tena bhikkhunā tato cīvaram sādītabbam, tato ce uttari sādīyeyya, nissaggiyam pācittiyam”ti.**

524. **Tañceti** acchinnacīvarakam bhikkhum.

Aññātako nāma mātito vā pitito vā yāva sattamā pitāmahayugā asambaddho.

Gahapati nāma yo koci agāram ajjhāvasati.

Gahapatānī nāma yā kāci agāram ajjhāvasati.

Bahūhi cīvarehīti bahukehi cīvarehi.

Abhihaṭṭhum pavāreyyāti yāvatakam icchasi, tāvatakam gaṇhāhīti.

Santaruttaraparamam tena bhikkhunā tato cīvaram sādītabbanti sace tīṇi naṭṭhāni honti, dve sādītabbāni. Dve naṭṭhāni, ekam sādītabbam. Ekam naṭṭham, na kiñci sādītabbam.

Tato ce uttari sādīyeyyāti tatuttari viññāpeti, payoge dukkaṭam. Paṭilābhena nissaggiyam hoti. Nissajjitabbam saṅghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbam -pa- “idam me bhante cīvaram

---

1. Paṭaggāhikasālam (?)

aññātakam gahapatikam upasaṅkamtivā tatuttari viññāpitaṃ nissaggiyaṃ,
imāhaṃ saṃghassa
nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

525. Aññātake aññātakasaññī tatuttari cīvaraṃ viññāpeti, nissaggiyaṃ
pācittiyaṃ. Aññātake vematiko tatuttari cīvaraṃ viññāpeti, nissaggiyaṃ
pācittiyaṃ. Aññātake ñātakasaññī tatuttari cīvaraṃ viññāpeti, nissaggiyaṃ
pācittiyaṃ.

Ñātake aññātakasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ñātake vematiko, āpatti
dukkāṭassa. Ñātake ñātakasaññī, anāpatti.

526. Anāpatti sesakam āharissāmīti haranto gacchati, sesakam tuyheva
hotūti denti, na acchinnakāraṇā denti, na naṭṭhākāraṇā denti, ñātakānam
pavāritānam attano dhanena ummattakassa ādikammikassāti.

Tatuttarisikkhāpadam niṭṭhitam sattamaṃ.

1. Cīvaravagga 8. Upakkhaṭasikkhāpada

527. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyaṃ viharati Jetavane
Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena aññataro puriso
pajāpatim etadavoca “ayyaṃ Upanandaṃ cīvarena acchādessāmi”ti. Assosi
kho aññataro piṇḍacārīko bhikkhu tassa purisassa imaṃ vācam
bhāsamānassa. Atha kho so bhikkhu yenāyasmā Upanando Sakyaputto
tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ
etadavoca “mahāpuññosi tvaṃ āvuso Upananda, amukasmim okāse aññataro
puriso pajāpatim etadavoca ayyaṃ Upanandaṃ cīvarena acchādessāmi”ti.
Atthāvuso maṃ so upaṭṭhākotī. Atha kho āyasmā Upanando Sakyaputto
yena so puriso tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā taṃ purisaṃ etadavoca
“saccaṃ kira maṃ tvaṃ āvuso cīvarena acchādetukāmosi”ti. Api meyya
evaṃ hoti ayyaṃ Upanandaṃ cīvarena acchādessāmīti. Sace kho maṃ tvaṃ
āvuso cīvarena acchādetukāmosi, evarūpena cīvarena acchādehi, kyāhaṃ
tena acchannopi karissāmi, yāhaṃ na paribhuñjissāmīti.

Atha kho so puriso ujjhāyati khiyyati vipāceti “mahicchā ime samaṇā Sakyaputtiyā asantuṭṭhā, nayime sukarā cīvarena acchādetum, kathaṃ hi nāma ayyo Upanando mayā pubbe appavārīto maṃ upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjissatī”ti. Assosum kho bhikkhū tassa purisassa ujjhāyantassa khiyyantassa vipācentassa. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Upanando Sakyaputto pubbe appavārīto gahapatikaṃ upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjissatī”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ anekapariyāyena vigaravitvā Bhagavato etamattaṃ ārocesum -pa- “saccaṃ kira tvam Upananda pubbe appavārīto gahapatikaṃ upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjissatī”ti. Saccam Bhagavāti. Ñātako te upananda aññātakoti. Aññātako Bhagavāti. Aññātako moghapurisa aññātakassa na jānāti patirūpaṃ vā appatirūpaṃ vā santaṃ vā asantaṃ vā, tattha nāma tvam moghapurisa pubbe appavārīto aññātakaṃ gahapatikaṃ upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjissasi, netam moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

528. **“Bhikkhum paneva uddissa aññātakassa gahapatissa vā gahapatāniyā vā cīvaracetāpannaṃ¹ upakkhaṭaṃ hoti ‘iminā cīvaracetāpannaena cīvaraṃ cetāpetvā itthannāmaṃ bhikkhum cīvarena acchādessāmi’ti, tatra ce so bhikkhu pubbe appavārīto upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjeyya ‘sādhu vata maṃ āyasmā iminā cīvaracetāpannaena evarūpaṃ vā evarūpaṃ vā cīvaraṃ cetāpetvā acchādehi’ti kalyāṇakamyataṃ upādāya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”ti.**

529. **Bhikkhum paneva uddissāti bhikkhussatthāya bhikkhum ārammaṇaṃ karitvā bhikkhum acchādetukāmo.**

Aññātako nāma mātito vā pitito vā yāva sattamā pitāmahayugā asambaddho.

---

1. Cīvaracetāpanaṃ (Syā)

Gahapati nāma yo koci agāraṃ ajjhāvasati.

Gahagatānī nāma yākāci agāraṃ ajjhāvasati.

Cīvaracetāpannam nāma hiraññaṃ vā suvaṇṇaṃ vā muttā vā maṇi vā pavāḷo vā phaliko vā paṭako vā suttam vā kappāso vā.

Iminā cīvaracetāpannenāti paccupaṭṭhitena.

Cetāpetvāti parivattetvā.

Acchādessāmīti dassāmi.

Tatra ce so bhikkhūti yaṃ bhikkhuṃ uddissa cīvaracetāpannam upakkhaṭam hoti, so bhikkhu.

Pubbe apavāritoti pubbe avutto hoti “kīdisena te bhante cīvarena attho, kīdisaṃ te cīvaraṃ cetāpemī”ti.

Upasaṅkamitvāti gharaṃ gantvā yattha katthaci upasaṅkamitvā.

Cīvare vikappam āpajjeyyāti āyataṃ vā hotu vitthataṃ vā appitaṃ vā saṅham vā.

Iminā cīvaracetāpannenāti paccupaṭṭhitena.

Evarūpaṃ vā evarūpaṃ vāti āyataṃ vā vitthataṃ vā appitaṃ vā saṅham vā.

Cetāpetvāti parivattetvā.

Acchādehīti dajjehi.

Kalyāṇakamyataṃ upādāyāti sādhatthiko¹ mahagghatthiko. Tassa vacanena āyataṃ vā vitthataṃ vā appitaṃ vā saṅham vā cetāpeti, payoge dukkaṭam. Paṭilābhena nissaggiyaṃ hoti. Nissajjitabbaṃ saṅghassa vā gaṇassavā puggalassavā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ me bhante cīvaraṃ pubbe appavārito aññākakaṃ gahapatikaṃ upasaṅkamitvā cīvare vikappam āpannam nissaggiyaṃ, imāhaṃ saṅghassa nissajjāmī”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

---

1. Sādhatthiko (Syā)

530. Aññātake aññātakasaññī pubbe appavārito gahapatikaṃ upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjati, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Aññātake vematiko pubbe appavārito gahapatikaṃ upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjati, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Aññātake ñātakasaññī pubbe appavārito gahapatikaṃ upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjati, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Ñātake aññātakasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ñātake vematiko, āpatti dukkaṭassa. Ñātake ñātakasaññī. Anāpatti.

531. Anāpatti ñātakānaṃ pavāritānaṃ aññassatthāya attano dhanena mahagghaṃ cetāpetukāmassa appagghaṃ cetāpeti ummattakassa ādikammikassāti.

Upakkhaṭasikkhāpadaṃ niṭṭhitam aṭṭhamam.

1. Cīvaravagga 9. Dutīya-upakkhaṭasikkhāpada

532. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattīyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena aññataro puriso aññataram purisaṃ etadavoca “ayyaṃ Upanandaṃ cīvarena acchādessāmī”ti. Sopi evamāha “ahaṃpi ayyaṃ Upanandaṃ cīvarena acchādessāmī”ti. Assosi kho aññataro piṇḍacārīko bhikkhu tesam purisānaṃ imaṃ kathaṣallāpaṃ. Atha kho so bhikkhu yenāyasmā Upanando Sakyaputto tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ etadavoca “mahāpuññosi tvaṃ āvuso Upananda, amukasmim okāse aññataro puriso aññataram purisaṃ etadavoca “ayyaṃ Upanandaṃ cīvarena acchādessāmī”ti. Sopi evamāha “ahaṃpi ayyaṃ Upanandaṃ cīvarena acchādessāmī”ti. Atthāvuso maṃ te upaṭṭhākāti.

Atha kho āyasmā Upanando Sakyaputto yena te purisā tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā te purise etadavoca “saccaṃ kira maṃ tumhe āvuso cīvarehi acchādetukāmāthā”ti. Api nayya evaṃ hoti “ayyaṃ Upanandaṃ cīvarehi acchādessāmā”ti. Sace kho maṃ

tumhe āvuso cīvarehi acchādetukāmāttha, evarūpena cīvarena acchādettha, kyāhaṃ tehi acchannopi karissāmi, yānāhaṃ na paribhuñjissāmīti. Atha kho te purisā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “mahicchā ime samaṇā Sakyaputtiyā asantuṭṭhā, nayime sukarā cīvarehi acchādetum, kathaṃ hi nāma ayyo Upanando amhehi pubbe appavārito upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjissatī”ti.

Assosum kho bhikkhū tesam purisānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Upanando Sakyaputto pubbe appavārito gahapatike upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjissatī”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesum -pa- “saccam kira tvaṃ Upananda pubbe appavārito gahapatike upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjasī”ti. Saccam Bhagavāti. Ñātakā te Upananda aññātakāti. Aññātakā Bhagavāti. Aññātako moghapurisa aññātakānam na jānāti patirūpaṃ vā appatirūpaṃ vā santam vā asantam vā, tatha nāma tvaṃ moghapurisa pubbe appavārito aññātake gahapatike upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjissasi, netam moghapurisa appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

533. **“Bhikkhum paneva uddissa ubhinnaṃ aññātakānam gahapatīnam vā gahapatānīnam vā paccekacīvaracetāpannāni upakkhaṭāni honti ‘imehi mayaṃ paccekacīvaracetāpannehi paccekacīvarāni cetāpetvā itthannāmaṃ bhikkhum cīvarehi acchādessāmā’ti, tatra ce so bhikkhu pubbe appavārito upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjeyya ‘sādhu vata maṃ āyasmanto imehi paccekacīvaracetāpannehi evarūpaṃ vā evarūpaṃ vā cīvaraṃ cetāpetvā acchādettha ubhova santā ekenā’ti kalyāṇakamyataṃ upādāya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”ti.**

534. **Bhikkhum paneva uddissāti bhikkhussatthāya bhikkhum ārammaṇam karitvā bhikkhum acchādetukāmā.**

Ubhinnanti dvinnam.

Aññātakā nāma mātito vā pitito vā yāva sattamā pitāmahayugā asambaddhā.

Gahapatī nāma ye keci agāram ajjhāvasanti.

Gahapatāniyo nāma yā kāci agāram ajjhāvasanti.

Cīvaracetāpannāni nāma hiraññā vā suvaṇṇā vā muttā vā maṇī vā pavāḷā vā phalikā vā paṭakā vā suttā vā kappāsā vā.

Imehi paccekacīvaracetāpannehīti paccupaṭṭhitehi.

Cetāpetvāti parivattetvā.

Acchādessāmāti dassāma.

Tatra ce so bhikkhūti yaṃ bhikkhum uddissa cīvaracetāpannāni upakkhaṭāni honti, so bhikkhu.

Pubbe appāvāritoti pubbe avutto hoti “kīdisena te bhante cīvarena attho kīdisam te cīvaram cetāpemā”ti.

Upasaṅkamtivāti gharam gantvā yattha katthaci upasaṅkamtivā.

Cīvare vikappam āpajjeyyāti āyatham vā hotu vitthatham vā appitam vā saṅham vā.

Imehi paccekacīvaracetāpannehīti paccupaṭṭhitehi.

Evarūpam vā evarūpam vāti āyatham vā vitthatham vā appitam vā saṅham vā.

Cetāpetvāti parivattetvā.

Acchādehāti dajjetha.

Ubhova santā ekenāti dvepi janā ekena.

Kalyāṇakamyatham upādāyāti sādhatthiko mahagghatthiko.

Tassa vacanena āyatham vā vitthatham vā appitam vā saṅham vā cetāpenti, payoge dukkaṭam. Paṭilābhena nissaggiyam hoti. Nissajjitabbam saṅghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā, evaṅca pana bhikkhave nissajjitabbam -pa- “idaṃ me bhante cīvaram pubbe appavārito aññātake gahapatike upasaṅkamtivā cīvare vikappam āpannam nissaggiyam, imāham

saṅghassa nissajjāmī”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

535. Aññātake aññātakasaññī pubbe appavārito gahapatike upasaṅkamtivā cīvare vikappam āpajjati, nissaggiyam pācittiyam. Aññātake vematiko pubbe appavārito gahapatike upasaṅkamtivā cīvare vikappam āpajjati, nissaggiyam pācittiyam. Aññātake ñātakasaññī pubbe appavārito gahapatike upasaṅkamtivā cīvare vikappam āpajjati, nissaggiyam vācittiyam.

Ñātake aññātakasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ñātake vematiko, āpatti dukkaṭassa. Ñātake ñātakasaññī, anāpatti.

536. Anāpatti ñātakānaṃ, pavāritānaṃ, aññassatthāya, attano dhanena, mahagghaṃ cetāpetukāmānaṃ appagghaṃ cetāpeti, ummattakassa ādikammikassāti.

Dutiya-upakkhaṭasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ navamaṃ.

1. Cīvaravagga 10. Rājasikkhāpada

537. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattthiyam viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa upaṭṭhāko mahāmatto āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa dūtena cīvaracetāpannaṃ pāhesi “iminā cīvaracetāpannena cīvaraṃ cetāpetvā ayyam Upanandaṃ cīvarena acchādehi”ti. Atha kho so dūto yenāyasmā Upanando Sakyaputto tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ etadavoca “idaṃ kho bhante āyasmantaṃ uddissa cīvaracetāpannaṃ ābhataṃ, paṭiggaṇhātu āyasmā cīvaracetāpannaṃ”ti. Evaṃ vutte āyasmā Upanando Sakyaputto taṃ dūtaṃ etadavoca “na kho mayaṃ āvuso cīvaracetāpannaṃ paṭiggaṇhāma, cīvaraṅca kho mayaṃ paṭiggaṇhāma kālena kappiyan”ti. Evaṃ vutte so dūto āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ etadavoca “atthi panāyasmato koci

veyyāvaccakaro”ti. Tena kho pana samayena aññataro upāsako ārāmaṃ agamāsi kenacideva karaṇīyena. Atha kho āyasmā Upanando Sakyaputto taṃ dūtaṃ etadavoca “eso kho āvuso upāsako bhikkhūnaṃ veyyāvaccakaro”ti. Atha kho so dūto taṃ upāsakaṃ saññāpetvā yenāyasmā Upanando Sakyaputto tenupasaṅkamaṃ, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ etadavoca “yaṃ kho bhante āyasmā veyyāvaccakaraṃ niddisi, saññatto so mayā, upasaṅkamatu āyasmā kālena, cīvarena taṃ acchādessatī”ti.

Tena kho pana samayena so mahāmatto āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa santike dūtaṃ pāhesi “paribhuñjatu ayyo taṃ cīvaraṃ, icchāma mayaṃ ayyena taṃ cīvaraṃ paribhuttaṃ”ti, atha kho āyasmā Upanando Sakyaputto taṃ upāsakaṃ na kiñci avacāsi. Dutiyampi kho so mahāmatto āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa santike dūtaṃ pāhesi “paribhuñjatu ayyo taṃ cīvaraṃ, icchāma mayaṃ ayyena taṃ cīvaraṃ paribhuttaṃ”ti. Dutiyampi kho āyasmā Upanando Sakyaputto taṃ upāsakaṃ na kiñci avacāsi. Tatiyampi kho so mahāmatto āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa santike dūtaṃ pāhesi “paribhuñjatu ayyo taṃ cīvaraṃ, icchāma mayaṃ ayyena taṃ cīvaraṃ paribhuttaṃ”ti.

Tena kho pana samayena negamassa samayo hoti, negamena ca katikā katā hoti “yo pacchā āgacchati paññāsaṃ baddho”ti. Atha kho āyasmā Upanando Sakyaputto yena so upāsako tenupasaṅkamaṃ, upasaṅkamtivā taṃ upāsakaṃ etadavoca “attho me āvuso cīvarena”ti. Ajjaṅho bhante āgamehi, ajja negamassa samayo, negamena ca katikā katā hoti “yo pacchā āgacchati paññāsaṃ baddho”ti. “Ajjeva me āvuso cīvaraṃ dehī”ti ovaṭṭikāya parāmasi. Atha kho so upāsako āyasmatā Upanandena Sakyaputtena nippīḷiyamāno āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa cīvaraṃ cetāpetvā pacchā agamāsi. Manussā taṃ upāsakaṃ etadavocum “kissa tvaṃ ayyo pacchā āgato paññāsaṃ jīnosī”ti.

Atha kho so upāsako tesam manussānaṃ etamatthaṃ ārocesi. Manussā ujghayanti khiyyanti vipācenti “mahicchā ime samaṇā Sakyaputtiyā

asantuṭṭhā, nayimesaṃ sukaraṃ veyyāvaccam̐pi kātuṃ, kathaṃ hi nāma āyasmā Upanando upāsakena ‘ajjaṇho bhante āgamehī’ti vuccamāno nāgamessatī”ti. Assosum kho bhikkhū tesam̐ manussānaṃ ujjhāyantānaṃ khiyyantānaṃ vipācentānaṃ. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Upanando Sakyaputto upāsakena ‘ajjaṇho bhante āgamehī’ti vuccamāno nāgamessatī”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesum̐ -pa- “saccam̐ kira tvaṃ Upananda upāsakena ‘ajjaṇho bhante āgamehī’ti vuccamāno nāgamesī”ti. Saccam̐ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa upāsakena ‘ajjaṇho bhante āgamehī’ti vuccamāno nāgamessasi, netam̐ moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

538. “**Bhikkhum̐ paneva uddissa rājā vā rājabhoggo vā brāhmaṇo vā gahapatiko vā dūtena cīvaracetāpannaṃ paṇeyya ‘iminā cīvaracetāpannaṃ cīvaraṃ cetāpetvā itthannāmaṃ bhikkhum̐ cīvarena acchādehī’ti. So ce dūto taṃ bhikkhum̐ upasaṅkamtivā evaṃ vadeyya ‘idaṃ kho bhante āyasmantaṃ uddissa cīvaracetāpannaṃ ābhataṃ, paṭikkaṇhātu āyasmā cīvaracetāpannaṃ’ti. Tena bhikkhunā so dūto evamassa vacanīyo ‘na kho mayam̐ āvuso cīvaracetāpannaṃ paṭiggaṇhāma, cīvarañca kho mayam̐ paṭiggaṇhāma kālena kappiyan’ti. So ce dūto taṃ bhikkhum̐ evaṃ vadeyya ‘atthi panāyasmato koci veyyāvaccakaro’ti. Cīvaratthikena bhikkhave bhikkhunā veyyāvaccakaro niddisitabbo ārāmiko vā upāsako vā ‘eso kho āvuso bhikkhūnaṃ veyyāvaccakaro’ti. So ce dūto taṃ veyyāvaccakaram̐ saññāpetvā taṃ bhikkhum̐ upasaṅkamtivā evaṃ vadeyya ‘yam̐ kho bhante āyasmā veyyāvaccakaram̐ niddisi, saññatto so mayā, upasaṅkamatu āyasmā kālena, cīvarena taṃ acchādessatī’ti. Cīvaratthikena bhikkhave bhikkhunā veyyāvaccakaro upasaṅkamtivā dvattikkhattum̐ codetabbo sāretabbo ‘attho me āvuso cīvarena’ti, dvattikkhattum̐ codayamāno sārāyamāno taṃ cīvaraṃ abhinipphādeyya, iccetaṃ kusalaṃ, no ce abhinipphādeyya,**

catukkhatturū pañcakkhatturū chakkhattuparamarū tuṅhībhūtena uddissa ṭhātabbarū, catukkhatturū pañcakkhatturū chakkhattuparamarū tuṅhībhūto uddissa tiṭṭhāmāno taṃ cīvararū abhinipphādeyya, iccetarū kusalarū, tato ce uttari vāyamamāno taṃ cīvararū abhinipphādeyya, nissaggiyarū pācittiyarū. No ce abhinipphādeyya, yatassa cīvaracetāpannarū ābhararū, tattha sāmārū vā gantabbarū dūto vā pāhetabbo ‘yarū kho tumhe āyasmanto bhikkhurū uddissa cīvaracetāpannarū pahīṇittha, na taṃ tassa bhikkhuno kiñci attharū anubhoti, yuñjantāyasmanto sakarū, mā vo sakarū vinassā’ti, ayarū tattha sāmīcī’ti.

539. **Bhikkhurū paneva uddissāti** bhikkhussatthāya bhikkhurū ārammaṇarū karitvā bhikkhurū acchādetukāmo.

Rājā nāma yo koci rajjarū kāreti.

Rājabhoggo nāma yo koci rañño bhattavetanāhāro.

Brāhmaṇo nāma jātiyā brāhmaṇo.

Gahapatiko nāma ṭhāpetvā rājarū rājabhoggarū brāhmaṇarū avaseso gahapatiko nāma.

Cīvaracetāpannarū nāma hiraññarū vā suvaṇṇarū vā muttā vā maṇi vā.

Iminā cīvaracetāpannenāti paccupaṭṭhitena.

Cetāpetvāti parivattetvā.

Acchādehīti dajjehi.

So ce dūto taṃ bhikkhurū upasaṅkamtivā evaṃ vadeyya “idarū kho bhante āyasmantarū uddissa cīvaracetāpannarū ābhararū, paṭiggaṇhātu āyasmā cīvaracetāpannarū”ti. Tena bhikkhunā so dūto evamassa vacanīyo “na kho mayarū āvuso cīvaracetāpannarū paṭiggaṇhāma, cīvarañca kho mayarū paṭiggaṇhāma kālena kappiyarū”ti. So ce dūto taṃ bhikkhurū evaṃ vadeyya “atthi paṇāyasmato koci veyyāvaccakarū”ti, cīvaratthikena bhikkhave bhikkhunā veyyāvaccakarū niddisitabbo ārāmiko vā upāsako vā “eso kho āvuso bhikkhūnarū veyyāvaccakarū”ti. Na vattabbo “tassa dehīti vā, so vā nikkhipissati, so vā parivattessati, so vā cetāpessatī”ti.

So ce dūto taṃ veyyāvaccakaraṃ saññāpetvā taṃ bhikkhuṃ upasaṅkamtivā evaṃ vadeyya “yaṃ kho bhante āyasmā veyyāvaccakaraṃ niddisi, saññatto so mayā, upasaṅkamatu āyasmā kālena, cīvarena taṃ acchādessatī”ti. Cīvaratthikena bhikkhave bhikkhunā veyyāvaccakaro upasaṅkamtivā dvattikkhattuṃ codetabbo sāretabbo “attho me āvuso cīvarenā”ti. Na vattabbo “dehi me cīvaraṃ, āhara me cīvaraṃ, parivattehi me cīvaraṃ, cetāpehi me cīvaran”ti. Dutiyampi vattabbo. Tatiyampi vattabbo. Sace abhinipphādeti, iccetam kusalam, no ce abhinipphādeti, tattha gantvā tuṅhībhūtena uddissa ṭhātabbam, na āsane nisīditabbam, na āmisam paṭiggahetabbam, na dhammo bhāsitaḥ, “kimkāraṇā āgatosī”ti pucchiyamāno “jānāhi āvuso”ti vattabbo. Sace āsane vā nisīdati āmisam vā paṭiggahati dhammam vā bhāsati, ṭhānam bhaṅgati. Dutiyampi ṭhātabbam. Tatiyampi ṭhātabbam. Catukkhattuṃ codetvā catukkhattuṃ ṭhātabbam, pañcakkhattuṃ codetvā dvikkhattuṃ ṭhātabbam, chakkhattuṃ codetvā na ṭhātabbam, tato ce uttari vāyamamāno taṃ cīvaraṃ abhinipphādeti, payoge dukkaṭam. Paṭilābhena nissaggiyam hoti. Nissajjitabbam saṃghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evaṃca pana bhikkhave nissajjitabbam -pa- “idaṃ me bhante cīvaraṃ atirekatikkhattuṃ codanāya, atirekachakkhattuṃ ṭhānena abhinipphāditam nissaggiyam. Imāham saṃghassa nissajjāmī”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

No ce abhinipphādeyya, yatassa cīvaracetāpannam ābhatam, tattha sāmam vā gantabbam, dūto vā pāhetabbo “yaṃ kho tumhe āyasmanto bhikkhuṃ uddissa cīvaracetāpannam paṇiṭṭha, na taṃ tassa bhikkhuno kiñci attham anubhoti, yuñjantāyasmanto sakam, mā vo sakam vinassā”ti.

Ayam tattha sāmīcīti ayam tattha anudhammatā.

540. Abhirekatikkhattuṃ codanāya atirekachakkhattuṃ ṭhānena atirekasaññī abhinipphādeti, nissaggiyam pācittiyam. Atirekatikkhattuṃ codanāya atirekachakkhattuṃ ṭhānena vematiko abhinipphādeti, nissaggiyam pācittiyam. Atirekatikkhattuṃ codanāya atirekachakkhattuṃ ṭhānena ūnakaññī abhinipphādeti, nissaggiyam pācittiyam.

Ūnakatikkhattum codanāya ūnakachakkhattum ṭhānena atirekasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ūnakatikkhattum codanāya ūnakachakkhattum ṭhānena vematiko, āpatti dukkaṭassa. Ūnakatikkhattum codanāya ūnakachakkhattum ṭhānena ūnakasaññī, anāpatti.

541. Anāpatti tikkhattum codanāya chakkhattum ṭhānena, ūnakatikkhattum codanāya ūnakachakkhattum ṭhānena, acodiyamāno deti, sāmikā codetvā denti, ummattakassa ādikammikassāti.

Rājasikkhāpadam niṭṭhitam dasamam.

Kathinavaggo paṭhamo.

Tassuddānam

Ubbhataṃ kathinaṃ tīṇi, dhovanañca paṭiggaho.

Aññātakāni tīṇeva, ubhinnaṃ dūtakena cāti.

2. Kosiyavagga 1. Kosiyasikkhāpada

542. Tena समयेना बुद्धो भगवā अलविशयं विहरति अगगलवे चेतिये. Tena kho pana समयेना चहबगगियā भिक्खु कोसियकरके उपसंकरमितवā एवमं वदन्ति “bahū āvuso kosakārake pacatha, amhākaṃpi dassatha, mayāṃpi icchāma kosiyamissakam santhataṃ kātun”ti. Te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma samaṇā Sakyaputtīyā amhe upasaṅkamitvā evaṃ vakkhanti ‘bahū āvuso kosakārake pacatha, amhākaṃpi dassatha, mayāṃpi icchāma kosiyamissakam santhataṃ kātun’ti, amhākaṃpi alābhā, amhākaṃpi dulladdhaṃ, ye mayāṃ ājīvassa hetu puttadārassa kāraṇā bahū khuddake paṇe saṅghātaṃ āpādemā”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū kosiyakārake upasaṅkamitvā evaṃ vakkhanti “bahū āvuso kosakārake pacatha, amhākaṃpi dassatha, mayāṃpi icchāma kosiya-

missakam santhataṃ kātun”ti. Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vīgarahitvā Bhagavato etamattham ārocesum -pa- “saccam kira tumhe bhikkhave kosiyakārake upasaṅkamitvā evaṃ vadetha bahū āvuso kosakārake pacatha, amhākaṃpi dassatha, mayaṃpi icchāma kosiyamissakam santhataṃ kātun”ti. Saccam Bhagavāti. Vīgarahi Buddho Bhagavā -pa-. Katham hi nāma tumhe moghapurisā kosiyakārake upasaṅkamitvā evaṃ vakkhatha “bahū āvuso kosakārake pacatha, amhākaṃpi dassatha, mayaṃpi icchāma kosiyamissakam santhataṃ kātun”ti. Netam moghapurisā appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadam uddiseyyātha—

543. “**Yo pana bhikkhu kosiyamissakam santhataṃ kārapeyya, nissaggiyam pācittiyam**”ti.

544. **Yo panāti** yo yādiso -pa-. **Bhikkhūti** -pa- ayam imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Santhataṃ nāma santharivā kataṃ hoti avāyimaṃ.

Kārapeyyāti ekenapi kosiyamsunā missitvā karoti vā kāraṇeti vā, payoge dukkaṭam. Paṭilābhena nissaggiyam hoti. Nissajjitabbaṃ saṅghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā, evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ me bhante kosiyamissakam santhataṃ kāraṇitaṃ nissaggiyam, imāham saṅghassa nissajjāmī”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

545. Attanā vipakataṃ attanā pariyoṣāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Attanā vipakataṃ parehi pariyoṣāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Parehi vipakataṃ attanā pariyoṣāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Parehi vipakataṃ parehi pariyoṣāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Aññassatthāya karoti vā kāraṇeti vā, āpatti dukkaṭassa. Aññena kataṃ paṭilābhivā paribhuñjati, āpatti dukkaṭassa.

546. Anāpatti vitānaṃ vā bhūmattharaṇaṃ vā sāṇipākāraṃ vā bhisim vā bibbohanaṃ vā karoti, ummattakassa ādikammikassāti.

Kosiyasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ paṭhamam.

2. Kosiyavagga 2. Suddhakālakasikkhāpada

547. Tena samayena Buddho Bhagavā Vesāliyaṃ viharati Mahāvane Kūṭāgārasālāyaṃ. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū suddhakālakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārāpentī. Manussā vihāracārikaṃ āhiṇḍantaṃ passitvā ujjhāyanti khiyyanti vipācentī “kathaṃ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā suddhakālakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārāpessanti seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānaṃ ujjhāyantānaṃ khiyyantānaṃ vipācentānaṃ. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyanti vipācentī “kathaṃ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū suddhakālakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārāpessanti”ti. Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesum -pa- “saccaṃ kira tumhe bhikkhave suddhakālakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārāpethā”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tumhe moghapurisā suddhakālakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārāpessatha, netaṃ moghapurisā appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

548. “Yo pana bhikkhu suddhakālakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārāpeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”ti.

549. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa- ayaṃ imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Kālakam nāma dve kālakāni jātiyā kālakam vā rajanakālakam vā.

Santhataṃ nāma santharivā kataṃ hoti avāyimaṃ.

Kārāpeyyāti karoti vā kārāpeti vā, payoge dukkaṭam. Paṭilābhena nissaggiyaṃ hoti. Nissajjitabbaṃ saṃghassa vā gaṇassa vā

puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ me bhante suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārapitaṃ nissaggiyaṃ, imāhaṃ saṃghassa nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

550. Attanā vippakataṃ attanā pariyosāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Attanā vippakataṃ parehi pariyosāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Parehi vippakataṃ attanā pariyosāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Parehi vippakataṃ parehi pariyosāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Aññassatthāya karoti vā kārapeti vā, āpatti dukkaṭassa. Aññena kataṃ paṭilabhitvā paribhuñjati, āpatti dukkaṭassa.

551. Anāpatti vitānaṃ vā bhūmattharaṇaṃ vā sāṇipākāraṃ vā bhisim vā bibbohanaṃ vā karoti, ummattakassa ādikammikassāti.

Suddhakāḷakasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ dutiyaṃ.

2. Kosiyavagga 3. Dvebhāgasikkhāpada

552. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū “Bhagavatā paṭikkhittaṃ suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārapetun”ti te thokaṃ yeva odātaṃ ante ādiyivā tatheva suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārapenti. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū thokaṃ yeva odātaṃ ante ādiyivā tatheva suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārapessanti”ti. Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ -pa- “saccaṃ kira tumhe bhikkhave thokaṃ yeva odātaṃ ante ādiyivā tatheva suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārapethā”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tumhe moghapurisā

thokaṃ yeva odātaṃ ante ādiyitvā tatheva suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ santhataṃ kārāpessatha, netāṃ moghapurisā appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

553. “**Navāṃ pana bhikkhunā santhataṃ kārayamānena dve bhāgā suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ ādātābbā tatiyaṃ odātānaṃ catutthaṃ gocariyānaṃ. Anādā ce bhikkhu dve bhāge suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ tatiyaṃ odātānaṃ catutthaṃ gocariyānaṃ navāṃ santhataṃ kārāpeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ**”ti.

554. **Navāṃ** nāma karaṇaṃ upādāya vuccati.

Santhataṃ nāma santharivā kataṃ hoti avāyimaṃ.

Kārayamānenāti karonto vā kārāpento vā.

Dve bhāgā suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ ādātābbāti dhārayitvā dve tulā ādātābbā.

Tatiyaṃ odātānanti tulaṃ odātānaṃ.

Catutthaṃ gocariyānanti tulaṃ gocariyānaṃ.

Anādā ce bhikkhu dve bhāge suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ tatiyaṃ odātānaṃ catutthaṃ gocariyānanti anādiyitvā dve tule suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ tulaṃ odātānaṃ tulaṃ gocariyānaṃ navāṃ santhataṃ karoti vā kārāpeti vā, payoge dukkaṭaṃ. Paṭilābhena nissaggiyaṃ hoti.

Nissajjitabbaṃ saṃghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ me bhante santhataṃ anādiyitvā dve tule suddhakāḷakānaṃ eḷakalomānaṃ tulaṃ odātānaṃ tulaṃ gocariyānaṃ kārāpitaṃ nissaggiyaṃ, imāhaṃ saṃghassa nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

555. **Attanā vippakataṃ attanā pariyosāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Attanā vippakataṃ parehi pariyosāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Parehi vippakataṃ attanā pariyosāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Parehi vippakataṃ parehi pariyosāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.**

Aññassatthāya karoti vā kārāpeti vā, āpatti dukkaṭassa. Aññena kataṃ paṭilabhivā paribhuñjati, āpatti dukkaṭassa.

556. Anāpatti tulaṃ odātānaṃ tulaṃ gocariyānaṃ ādiyivā karoti, bahutaraṃ odātānaṃ bahutaraṃ gocariyānaṃ ādiyivā karoti, suddhaṃ odātānaṃ suddhaṃ gocariyānaṃ ādiyivā karoti, vitānaṃ vā bhūmattharaṇaṃ vā sāṇipākāraṃ vā bhisim vā bibbohanaṃ vā karoti, ummattakassa ādikammikassāti.

Dvebhāgasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ tatiyaṃ.

2. Kosiyavagga   4. Chabbassasikkhāpada

557. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvatthiyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena bhikkhū anuvassaṃ santhataṃ kārāpentī. Te yācanabahulā viññattibahulā viharanti “eḷakalomāni detha, eḷakalomehi attho”ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā anuvassaṃ santhataṃ kārāpessanti, yācanabahulā viññattibahulā viharissanti ‘eḷakalomāni detha, eḷakalomehi attho’ti. Amhākaṃ pana sakim katāni santhatāni pañcapi chapi vassāni honti, yesaṃ no dāraḷā uhadantipi ummihantipi undūrehipi khajjanti, ime pana samaṇā Sakyaputtiyā anuvassaṃ santhataṃ kārāpentī, yācanabahulā viññattibahulā viharanti ‘eḷakalomāni detha, eḷakalomehi attho’ti.

Assosum kho bhikkhū tesam manussānaṃ ujjhāyantānaṃ khiyyantānaṃ vipācentānaṃ. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma bhikkhū anuvassaṃ santhataṃ kārāpessanti, yācanabahulā viññattibahulā viharissanti eḷakalomāni detha, eḷakalomehi attho”ti. Atha kho te bhikkhū te anekapariyāyena vīgarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesum -pa- “saccaṃ kira bhikkhave bhikkhū anuvassaṃ santhataṃ kārāpentī, yācanabahulā viññattibahulā viharanti eḷakalomāni detha, eḷakalomehi attho”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi

Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma te bhikkhave moghapurisā anuvassaṃ santhataṃ kārapessanti, yācanabahulā viññattibahulā viharissanti “eḷakalomāni detha, eḷakalomehi attho”ti, netam bhikkhave appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

558. “Navam pana bhikkhunā santhataṃ kārapetvā chabbassāni dhāretabban, orena ce channam vassānam tam santhataṃ vissajjetvā vā avissajjetvā vā aññam navam santhataṃ kārapēyya, nissaggiyam pācittiyam”ti.

Evañcidaṃ Bhagavatā bhikkhūnam sikkhāpadaṃ paññattaṃ hoti.

559. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Kosambiyam gilāno hoti. Nātakā tassa bhikkhuno santike dūtam pāhesuṃ “āgacchatu bhadanto mayam upaṭṭhahissāmā”ti. Bhikkhūpi evamāhaṃsu “gacchāvuso nātakā tam upaṭṭhahissanti”ti. So evamāha “Bhagavatā āvuso sikkhāpadaṃ paññattaṃ ‘navam pana bhikkhunā santhataṃ kārapetvā chabbassāni dhāretabban’ti, ahañcamhi gilāno, na sakkomi santhataṃ ādāya pakkamituṃ, mayhañca vinā santhata na phāsu hoti, nāham gamissāmī”ti. Bhagavato etamattham ārocesuṃ. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi anujānāmi bhikkhave gilānassa bhikkhuno santhatasammutim dātuṃ, evañca pana bhikkhave dātabbā—tena gilānena bhikkhunā saṃgham upasaṅkamtivā ekamsam uttarāsaṅgam karitvā vuḍḍhānam bhikkhūnam pāde vanditvā ukkuṭikam nisīditvā añjalim paggahetvā evamassa vacanīyo “aham bhante gilāno na sakkomi santhataṃ ādāya pakkamituṃ, soham bhante saṃgham santhatasammutim yācāmī”ti. Dutiyampi yācitabbā. Tatiyampi yācitabbā. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṃgho ñāpetabbo—

560. “Suṇātu me bhante saṃgho, ayam itthannāmo bhikkhu gilāno na sakkoti santhataṃ ādāya pakkamituṃ, so saṃgham santhatasammutim yācati, yadi saṃghassa pattakallam, saṃgho itthannāmassa bhikkhuno santhatasammutim dadeyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṅgho, ayaṃ itthannāmo bhikkhu gilāno na sakkoti santhataṃ ādāya pakkamituṃ, so saṅghaṃ santhatasammutiṃ yācati, saṅgho itthannāmassa bhikkhuno santhatasammutiṃ deti, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno santhatasammutiyā dānaṃ, so tuṅhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dinnā saṅghena itthannāmassa bhikkhuno santhatasammuti, khamati saṅghassa, tasmā tuṅhī, evametaṃ dhārayāmi”ti.

Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

561. **“Navam̐ pana bhikkhunā santhataṃ kārāpetvā chabbassāni dhāretabbaṃ, orena ce channaṃ vassānaṃ taṃ santhataṃ vissajjetvā vā avissajjetvā vā aññaṃ navam̐ santhataṃ kārāpeyya aññatra bhikkhusammutiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”**ti.

562. **Navam̐** nāma karaṇaṃ upādāya vuccati.

Santhataṃ nāma santharivā kataṃ hoti avāyimaṃ.

Kārāpetvāti karitvā vā kārāpetvā vā.

Chabbassāni dhāretabbanti chabbassaparamatā dhāretabbaṃ.

Orena ce channaṃ vassānanti ūnakachabbassāni.

Taṃ santhataṃ vissajjetvāti aññesaṃ datvā.

Avissajjetvāti na kassaci datvā.

Aññatra bhikkhusammutiyāti ṭhapetvā bhikkhusammutiṃ, aññaṃ navam̐ santhataṃ karoti vā kārāpeti vā, payoge dukkaṭaṃ. Paṭilābhena nissaggiyaṃ hoti. Nissajjitabbaṃ saṅghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ me bhante santhataṃ ūnakachabbassāni kārāpitaṃ aññatra bhikkhusammutiyā nissaggiyaṃ, imāhaṃ saṅghassa nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

563. **Attanā vippakataṃ attanā pariyosāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Attanā vippakataṃ parehi pariyosāpeti, nissaggiyaṃ**

pācittiyam. Parehi vippakataṃ attanā pariyosāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Parehi vippakataṃ parehi pariyosāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

564. Anāpatti chabbassāni karoti, atirekachabbassāni karoti, aññassatthāya karoti vā kārāpeti vā, aññena kataṃ paṭilabhitvā paribhuñjati, vitānam vā bhūmattharaṇam vā sāṇipākāram vā bhisim vā bibbohanam vā karoti, bhikkhusammutiyā, ummattakassa ādikammikassāti.

Chabbassasikkhāpadaṃ niṭṭhitam catuttham.

2. Kosiyavagga 5. Nisīdanasanthasikkhāpada

565. Tena समयena Buddho Bhagavā Sāvattiyam viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi “icchāmaham bhikkhave temāsam paṭisallīyitum, namhi kenaci upasaṅkamitabbo aññatra ekena piṇḍapātanihāraṇā”ti. Evaṃ bhanteti kho te bhikkhū Bhagavato paṭissuṇitvā nāssudha koci Bhagavantam upasaṅkamati aññatra ekena piṇḍapātanihāraṇā. Tena kho pana समयena Sāvattiyā saṃghena katikā katā hoti “icchātāvuso Bhagavā temāsam paṭisallīyitum, na Bhagavā kenaci upasaṅkamitabbo aññatra ekena piṇḍapātanihāraṇā, yo Bhagavantam upasaṅkamati, so pācittiyam desāpetabbo”ti. Atha kho āyasmā Upaseno Vaṅgantaputto saporiso yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantam abhivādetvā ekamantam nisīdi. Āciṇṇam kho panetaṃ Buddhānam Bhagavantānam āgantukehi bhikkhūhi saddhim paṭisammoditum. Atha kho Bhagavā āyasmantaṃ Upasenaṃ Vaṅgantaputtaṃ etadavoca “kacci vo Upasena khamanīyam, kacci yāpanīyam, kaccittha appakilamathena addhānam āgatā”ti. Khamanīyam Bhagavā, yāpanīyam Bhagavā, appakilamathena ca mayam bhante addhānam āgatāti.

Tena kho pana समयena āyasmato Upasenassa Vaṅgantaputtassa saddhivihāriko bhikkhu Bhagavato avidūre nisinno hoti. Atha kho

Bhagavā taṃ bhikkhuṃ etadavoca “manāpāni te bhikkhu paṃsukūlānī”ti. Na kho me bhante manāpāni paṃsukūlānīti. Kissa pana tvaṃ bhikkhu paṃsukūlikoti. Upajjhāyo me bhante paṃsukūliko, evaṃ ahaṃpi paṃsukūlikoti. Atha kho Bhagavā āyasmantaṃ Upasenaṃ Vaṅgantaṃ etadavoca “pāsādikā kho tyāyaṃ Upasena parisā, kathaṃ tvaṃ Upasena parisāṃ vinesī”ti. Yo maṃ bhante upasampadaṃ yācati, tamahaṃ¹ evaṃ vadāmi “ahaṃ kho āvuso ārañṇiko piṇḍapātiko paṃsukūliko, sace tvaṃpi ārañṇiko bhavissasi piṇḍapātiko paṃsukūliko, evāhaṃ taṃ upasampādessāmi”ti. Sace me paṭissuṇāti upasampādemi, no ce me paṭissuṇāti na upasampādemi. Yo maṃ nissayaṃ yācati, tamahaṃ¹ evaṃ vadāmi “ahaṃ kho āvuso ārañṇiko piṇḍapātiko paṃsukūliko, sace tvaṃpi ārañṇiko bhavissasi piṇḍapātiko paṃsukūliko, evāhaṃ te nissayaṃ dassāmi”ti. Sace me paṭissuṇāti nissayaṃ demi, no ce me paṭissuṇāti na nissayaṃ demi, evaṃ kho ahaṃ bhante parisāṃ vinemīti.

Sādhu sādhu Upasena, sādhu kho tvaṃ Upasena parisāṃ vinesi, jānāsi pana tvaṃ Upasena Sāvattiyā saṃghassa katikanti. Na kho ahaṃ bhante jānāmi Sāvattiyā saṃghassa katikanti. Sāvattiyā kho Upasena saṃghena katikā katā “icchātāvuso Bhagavā temāsaṃ paṭisalliyituṃ, na Bhagavā kenaci upasaṅkamitabbo aññatra ekena piṇḍapātānīhārakena, yo Bhagavantaṃ upasaṅkamati, so pācittiyāṃ desāpetabbo”ti. Paññāyissati bhante Sāvattiyā saṃgho sakāya katikāya, na mayaṃ apaññattaṃ paññapessāma, paññattaṃ vā na samucchindissāma, yathāpaññattesu sikkhāpadesu samādāya vattissāmāti. Sādhu sādhu Upasena, apaññattaṃ na paññapetabbaṃ, paññattaṃ vā na samucchinditabbaṃ, yathāpaññattesu sikkhāpadesu samādāya vattitabbaṃ. Anujānāmi Upasena “ye te bhikkhū ārañṇikā piṇḍapātikā paṃsukūlikā yathāsukhaṃ maṃ dassanāya upasaṅkamantū”ti.

566. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū bahidvārakoṭṭhake ṭhitā honti “mayaṃ āyasmantaṃ Upasenaṃ Vaṅgantaṃ pācittiyāṃ

---

1. Tāhaṃ (Ka)

desāpessāmā”ti. Atha kho āyasmā Upaseno Vaṅgantaputto sapaṛiso uṭṭhāyāsanaṃ Bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇam katvā pakkāmi. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Upasenaṃ Vaṅgantaputtaṃ etadavocum “jānāsi tvaṃ āvuso Upasena Sāvattiyā saṃghassa katikan”ti. Bhagavāpi maṃ āvuso evamāha “jānāsi pana tvaṃ Upasena Sāvattiyā saṃghassa katikan”ti. Na kho ahaṃ bhante jānāmi Sāvattiyā saṃghassa katikanti. Sāvattiyā kho Upasena saṃghena katikā katā “icchatāvuso Bhagavā temāsam paṭisalliyitum, na Bhagavā kenaci upasaṅkamitabbo aññatra ekena piṇḍapātanihārakena, yo Bhagavantam upasaṅkamati, so pācittiyam desāpetabbo”ti. Paññayissati bhante Sāvattiyā saṃgho sakāya katikāya, na mayaṃ apaññattaṃ paññapessāma, paññattaṃ vā na samucchindissāma, yathāpaññattesu sikkhāpadesu samādāya vattissāmāti. Anuññātāvuso Bhagavatā “ye te bhikkhū āraññikā piṇḍapātikā paṃsukūlikā yathāsukham maṃ dassanāya upasaṅkamantū”ti.

Atha kho te bhikkhū saccaṃ kho āyasmā Upaseno āha “na apaññattaṃ paññapetabbaṃ, paññattaṃ vā na samucchinditabbaṃ, yathāpaññattesu sikkhāpadesu samādāya vattitabban”ti. Assosum kho bhikkhū anuññātā kira Bhagavatā “ye te bhikkhū āraññikā piṇḍapātikā paṃsukūlikā yathāsukham maṃ dassanāya upasaṅkamantū”ti. Te Bhagavantam dassanam pihentā¹ santhatāni ujjhitvā āraññikaṅgam piṇḍapātikaṅgam paṃsukūlikaṅgam samādiyimsu. Atha kho Bhagavā sambahulehi bhikkhūhi saddhim senāsanacārikaṃ ahiṇḍanto addasa santhatāni taḥam taḥam ujjhitāni, passivā bhikkhū āmantesi “kassimāni bhikkhave santhatāni taḥam taḥam ujjhitāni”ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamattham ārocesum. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi tena hi bhikkhave bhikkhūnam sikkhāpadaṃ paññapessāmi dasa atthavase paṭicca saṃghasutṭhūtāya saṃghaphāsutāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

---

1. Dassanāya pihayamānā (Syā)

567. “Nisīdanasanthatam̐ pana bhikkhunā kārayamānena purāṇasanthatassa sāmantā Sugatavidatthi ādātābbā dubbaṇṇakaraṇāya, anādā ce bhikkhu purāṇasanthatassa sāmantā Sugatavidatthim̐ navam̐ nisīdanasanthatam̐ kārāpeyya, nissaggiyam̐ pācittiyam̐”ti.

568. Nisīdanam̐ nāma sadasam̐ vuccati.

Santhatam̐ nāma santharivā kataṃ hoti avāyimam̐.

Kārayamānenāti karonto vā kārāpentō vā.

Purāṇasanthatam̐ nāma sakim̐ nivattham̐pi sakim̐ pārutam̐pi.

Sāmantā Sugatavidatthi ādātābbā dubbaṇṇakaraṇāyāti thirabhāvāya vaṭṭam̐ vā caturassam̐ vā chinditvā ekadesē vā santharitabbam̐, vijaṭetvā vā santharitabbam̐.

Anādā ce bhikkhu purāṇasanthatassa sāmantā Sugatavidatthinti anādiyitvā purāṇasanthatassa samantā Sugatavidatthim̐. Navam̐ nisīdanasanthatam̐ karoti vā kārāpeti vā, payoge dukkaṭam̐. Paṭilābhena nissaggiyam̐ hoti. Nissajjitabbam̐ saṃghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbam̐ -pa- “idaṃ me bhante nisīdanasanthatam̐ anādiyitvā purāṇasanthatassa sāmantā Sugatavidatthim̐ kārāpitam̐ nissaggiyam̐, imāham̐ saṃghassa nissajjāmī”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

569. Attānā vippakataṃ attanā pariyosāpeti, nissaggiyam̐ pācittiyam̐. Attanā vippakataṃ parehi pariyosāpeti, nissaggiyam̐ pācittiyam̐. Parehi vippakataṃ attānā pariyosāpeti, nissaggiyam̐ pācittiyam̐. Parehi vippakataṃ parehi pariyosāpeti, nissaggiyam̐ pācittiyam̐.

Aññassatthāya karoti vā kārāpeti vā, āpatti dukkaṭassa.

570. Anāpatti purāṇasanthatassa sāmantā Sugatavidatthim̐ ādiyitvā karoti, alabhanto thokataram̐ ādiyitvā karoti, alabhanto anādiyitvā karoti, aññena kataṃ paṭilābhivā paribhuñjati, vitānam̐ vā bhūmattharaṇam̐ vā sāṇipākāram̐ vā bhisim̐ vā bibbohanam̐ vā karoti, ummattakassa ādikammikassāti.

Nisīdanasanthatasikkhāpadam̐ niṭṭhitam̐ pañcamam̐.

2. Kosiyavagga 6. Eḷakalomasikkhāpada

571. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattḥiyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno Kosalesu janapade Sāvattḥiṃ gacchantassa antarāmagge eḷakalomāni uppajjimsu. Atha kho so bhikkhū tāni eḷakalomāni uttarāsaṅgena bhaṇḍikaṃ bandhitvā agamāsi. Manussā taṃ bhikkhuṃ passitvā uppaṇḍesuṃ “kittakena te bhante kītāni, kittako udayo bhavissatī”ti. So bhikkhu tehi manussehi uppaṇḍiyamāno maṅku ahoṣi. Atha kho so bhikkhu Sāvattḥiṃ gantvā tāni eḷakalomāni ṭhitakova āsumbhi. Bhikkhū taṃ bhikkhuṃ etadavocuṃ “kissa tvaṃ āvuso imāni eḷakalomāni ṭhitakova āsumbhasī”ti. Tathā hi panāhaṃ āvuso imesaṃ eḷakalomānaṃ kāraṇā manussehi uppaṇḍitoti. Kīva dūrato pana tvaṃ āvuso imāni eḷakalomāni āharīti. Atirekatiyojanaṃ āvusoti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma bhikkhu atirekatiyojanaṃ eḷakalomāni āharissatī”ti. Atha kho te bhikkhū taṃ bhikkhuṃ anekapariyāyena vīgarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ -pa- “saccaṃ kira tvaṃ bhikkhu atirekatiyojanaṃ eḷakalomāni āharī”ti. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa atirekatiyojanaṃ eḷakalomāni āharissasi, netam moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

572. “**Bhikkhuno paneva addhānamaggappaṭipannassa eḷakalomāni uppajjeyyūṃ, ākaṅkhamānena bhikkhunā paṭiggahetabbāni, paṭiggahetvā tiyojanaparamaṃ sahatthā haritabbāni¹ asante hārake, tato ce uttari hareyya asantepi hārake, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ**”ti.

573. **Bhikkhuno paneva addhānamaggappaṭipannassāti panthaṃ gacchantassa.**

Eḷakalomāni uppajjeyyunti uppajjeyyūṃ saṃghato vā gaṇato vā ñātito vā mittato vā paṃsukūlaṃ vā attano vā dhanena.

---

1. Hāretabbāni (Sī, Syā, Ka)

Ākaṅkhamānenāti icchamānena paṭiggahetabbāni.

Paṭiggahetvā tiyojanaparamaṃ sahatthā haritabbānīti tiyojanaparamatā sahatthā haritabbāni.

Asante hāraketi nāñño koci hāra ko hoti itthi vā puriso vā gahaṭṭho vā pabbajito vā. **Tato ce uttari hareyya asante**pi hāra keti paṭhamam pādam tiyojanaṃ atikkāmeti, āpatti dukkaṭassa. Dutiyam pādam atikkāmeti, nissaggiyam pācittiyam¹. Antotiyojane ṭhito bahitiyojanaṃ pādeti, nissaggiyam pācittiyam¹. Aññassa yāne vā bhaṇḍe vā ajānantassa pakkipitvā tiyojanaṃ atikkāmeti, nissaggiyāni honti. Nissajjitabbāni saṃghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbāni -pa- “imāni me bhante eḷakalomāni tiyojanaṃ atikkāmitāni nissaggiyāni, imānāham saṃghassa nissajjāmī”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

574. Atirekatiyojane atirekasaññī atikkāmeti², nissaggiyam pācittiyam. Atirekatiyojane vematiko atikkāmeti², nissaggiyam pācittiyam. Atirekatiyojane ūnakasaññī atikkāmeti², nissaggiyam pācittiyam.

Ūnakatiyojane atirekasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ūnakatiyojane vematiko, āpatti dukkaṭassa. Ūnakatiyojane ūnakasaññī, anāpatti.

575. Anāpatti tiyojanaṃ harati, ūnakatiyojanaṃ harati, tiyojanaṃ haratipi paccāharatipi, tiyojanaṃ vāsādhippāyo gantvā tato param harati, acchinnaṃ paṭilabhitvā harati, nissatṭham paṭilabhitvā harati, aññaṃ harāpeti, katabhaṇḍam, ummattakassa ādikammikassāti.

Eḷakalomasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ chaṭṭham.

1. Nissaggiyāni honti (Syā)

2. Tiyojanaṃ atikkāmeti (Syā)

2. Kosiyavagga 7. Eḷakalomadhovāpanasikkhāpada

576. Tena samayena Buddho Bhagavā Sakkesu viharati Kapilavatthusmiṃ Nigrodhārāme. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū bhikkhunīhi eḷakalomāni dhovāpentipi rajāpentipi vijaṭāpentipi. Bhikkhuniyo eḷakalomāni dhovantiyo rajantiyo vijaṭantiyo riñcanti uddesaṃ paripucchaṃ adhisīlaṃ adhicittaṃ adhipaññaṃ. Atha kho Mahāpajāpati Gotamī yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantam abhivādetvā ekamantaṃ aṭṭhāsi, ekamantaṃ ṭhitaṃ kho Mahāpajāpatim Gotamim Bhagavā etadvoca “kacci Gotami bhikkhuniyo appamattā ātāpiniyo pahitattā viharanti”ti. Kuto bhante bhikkhunīnaṃ appamādo, ayyā chabbaggiyā bhikkhunīhi eḷakalomāni dhovāpentipi rajāpentipi vijaṭāpentipi, bhikkhuniyo eḷakalomāni dhovantiyo rajantiyo vijaṭantiyo riñcanti uddesaṃ paripucchaṃ adhisīlaṃ adhicittaṃ adhipaññanti.

Atha kho Bhagavā Mahāpajāpatim Gotamim dhammiyā kathāya sandassesī samādapesi samuttejesī sampahaṃsesī. Atha kho Mahāpajāpati Gotamī Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassitā samādapitā samuttejitā sampahaṃsitā Bhagavantam abhivādetvā padakkhiṇaṃ katvā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe bhikkhusaṅgham sannipātāpetvā chabbaggiye bhikkhū paṭipucchi “saccaṃ kira tumhe bhikkhave bhikkhunīhi eḷakalomāni dhovāpethapi rajāpethapi vijaṭāpethapi”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Ñātikāyo tumhākaṃ bhikkhave aññātikāyoti. Aññātikāyo Bhagavāti. Aññātakā moghapurisā aññātikānaṃ na jānanti patirūpaṃ vā appatirūpaṃ vā pāsādikam vā apāsādikam vā, tattha nāma tumhe moghapurisā aññātikāhi bhikkhunīhi eḷakalomāni dhovāpessathapi rajāpessathapi vijaṭāpessathapi. Netam moghapurisā appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evaṅca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

577. “Yo pana bhikkhu aññātikāya bhikkhuniyā eḷakalomāni dhovāpeyya vā rajāpeyya vā vijaṭāpeyya vā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”ti.

578. **Yo panāti** yo yādiso -pa-. **Bhikkhūti** -pa- ayaṃ imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Aññātikā nāma mātito vā pitito vā yāva sattamā pitāmahayugā asambaddhā.

Bhikkhunī nāma ubhatosaṅghe upasampannā.

Dhovāti āṇāpeti, āpatti dukkaṭassa. Dhotāni nissaggiyāni honti. Rajāti āṇāpeti, āpatti dukkaṭassa. Rattāni nissaggiyāni honti. Vijaṭehīti āṇāpeti, āpatti dukkaṭassa. Vijaṭitāni nissaggiyāni honti. Nissajjitabbāni saṅghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbāni -pa- “imāni me bhante eḷakalomāni aññātikāya bhikkhuniyā dhovāpitāni nissaggiyāni, imānāhaṃ saṅghassa nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

579. Aññātikāya aññātikasaññī eḷakalomāni dhovāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Aññātikāya aññātikasaññī eḷakalomāni dhovāpeti rajāpeti, nissaggiyena āpatti dukkaṭassa. Aññātikāya aññātikasaññī eḷakalomāni dhovāpeti vijaṭāpeti, nissaggiyena āpatti dukkaṭassa. Aññātikāya aññātikasaññī eḷakalomāni dhovāpeti rajāpeti vijaṭāpeti, nissaggiyena āpatti dvinnam dukkaṭānam.

Aññātikāya aññātikasaññī eḷakalomāni rajāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Aññātikāya aññātikasaññī eḷakalomāni rajāpeti vijaṭāpeti, nissaggiyena āpatti dukkaṭassa. Aññātikāya aññātikasaññī eḷakalomāni rajāpeti dhovāpeti, nissaggiyena āpatti dukkaṭassa. Aññātikāya aññātikasaññī eḷakalomāni rajāpeti vijaṭāpeti dhovāpeti, nissaggiyena āpatti dvinnam dukkaṭānam.

Aññātikāya aññātikasaññī eḷakalomāni vijaṭāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Aññātikāya aññātikasaññī eḷakalomāni vijaṭāpeti dhovāpeti, nissaggiyena āpatti dukkaṭassa. Aññātikāya aññātikasaññī eḷakalomāni vijaṭāpeti rajāpeti, nissaggiyena āpatti

dukkaṭassa. Aññātikāya aññātikasaññī eḷakalomāni vijaṭāpeti dhovāpeti rajāpeti, nissaggiyena āpatti dvinnaṃ dukkaṭānaṃ.

580. Aññātikāya vematiko -pa-. Aññātikāya ñātikasaññī -pa- aññassa eḷakalomāni dhovāpeti, āpatti dukkaṭassa. . Ekato upasampannāya dhovāpeti, āpatti dukkaṭassa. Ñātikāya aññātikasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ñātikāya vematiko, āpatti dukkaṭassa. Ñātikāya ñātikasaññī, anāpatti.

581. Anāpatti ñātikāya dhovantiyā aññātikā dutiyā hoti, avuttā dhovati, aparibhuttaṃ katabhaṇḍaṃ dhovāpeti, sikkhamānāya sāmaṇeriyā ummattakassa ādikammikassāti.

Eḷakalomadhovāpanasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ sattamaṃ.

2. Kosiyavagga 8. Rūpiyasikkhāpada

582. Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena āyasmā Upanando Sakyaputto aññatarassa kulassa kulūpako hoti niccabhattiko. Yaṃ tasmim̐ kule uppajjati khādanīyaṃ vā bhojanīyaṃ vā, tato āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa paṭiviso ṭhapiyyati. Tena kho pana samayena sāyaṃ tasmim̐ kule maṃsaṃ uppannaṃ hoti, tato āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa paṭiviso ṭhapito hoti. Tassa kulassa dārako rattiyā paccūsasamayaṃ paccuṭṭhāya rodati “maṃsaṃ me dethā”ti. Atha kho so puriso pajāpatim̐ etadavoca “ayyassa paṭivisaṃ dārakassa dehi, aññaṃ cetāpetvā ayyassa dassāmā”ti.

Atha kho āyasmā Upanando Sakyaputto pubbaṅhasamayaṃ nivāsetvā pattacīvaram̐ ādāya yena taṃ kulam̐ tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā paññatte āsane nisīdi. Atha kho so puriso yenāyasmā Upanando Sakyaputto tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi. Ekamantaṃ nisinno kho so puriso

āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ etadavoca “hiyyo kho bhante sāyaṃ maṃsaṃ uppannaṃ ahoṣi, tato ayyassa paṭiviso ṭhapito, ayaṃ bhante dārako rattiyā paccūsasamayaṃ paccuṭṭhāya rodati ‘maṃsaṃ me dethā’ti, ayyassa paṭiviso dārakassa dinno, kahāpaṇena bhante kiṃ āhariyyatū”ti. Pariccatto me āvuso kahāpaṇoti. Āma bhante pariccattoti. Taññeva me āvuso kahāpaṇaṃ dehīti.

Atha kho so puriso āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa kahāpaṇaṃ datvā ujjhāyati khiyyati vipāceti “yatheva mayaṃ rūpiyaṃ paṭiggaṇhāma, evamevime samaṇā Sakyaputtiyā rūpiyaṃ paṭiggaṇhanti”ti. Assosum kho bhikkhū tassa purisassa ujjhāyantassa khiyyantassa vipācentassa. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma āyasmā Upanando Sakyaputto rūpiyaṃ paṭiggaṇhessatī”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesum -pa- “saccaṃ kira tvaṃ Upananda rūpiyaṃ paṭiggaṇhesī”ti¹. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tvaṃ moghapurisa rūpiyaṃ paṭiggaṇhessasi, netam moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

583. “Yo pana bhikkhu jātarūparajataṃ uggaṇheyya vā uggaṇhāpeyya vā upanikkhitaṃ vā sādiyeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”ti.

584. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa- ayaṃ imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Jātarūpaṃ nāma satthuvaṇṇo vuccati.

Rajataṃ nāma kahāpaṇo lohamāsako dārumāsako jatumāsaṃ, ye vohāraṃ gacchanti.

Uggaṇheyyāti sayam gaṇhāti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ².

Uggaṇhāpeyyāti aññaṃ gāhāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ².

1. Paṭiggaṇhāsīti (Syā)

2. Nissaggiyaṃ hoti (Syā)

Upanikkhittaṃ vā sādiyeyyāti idaṃ ayyassa hotūti upanikkhittaṃ sādiyati, nissaggiyaṃ hoti. Saṃghamajjhe nissajjitabbaṃ. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ, tena bhikkhunā saṃghaṃ upasaṅkamtivā ekamsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā vuḍḍhānaṃ bhikkhūnaṃ pāde vanditvā ukkuṭikaṃ nisīditvā añjaliṃ paggahetvā evamassa vacanīyo “ahaṃ bhante rūpiyaṃ paṭiggahesiṃ, idaṃ me nissaggiyaṃ, imāhaṃ saṃghassa nissajjāmi”ti. Nissajjitvā āpatti desetabbā. Byattena bhikkhunā paṭibalena āpatti paṭiggahetabbā. Sace tattha āgacchati ārāmiko vā upāsako vā, so vattabbo “āvuso imaṃ jānāhi”ti. Sace so bhaṇati “iminā kiṃ āhariyyatū”ti. Na vattabbo “imaṃ vā imaṃ vā āharā”ti, kappiyaṃ ācikkhitabbaṃ sappi vā telam vā madhu vā phāṇitaṃ vā. Sace so tena parivattetvā kappiyaṃ āharati, rūpiyappaṭiggāhakaṃ ṭhapetvā sabbeheva paribhuñjitabbaṃ. Evañcetam labhetha, iccetam kusalam. No ce labhetha, so vattabbo “āvuso imaṃ chaḍḍehi”ti. Sace so chaḍḍeti, iccetam kusalam. No ce chaḍḍeti, pañcahaṅgehi samannāgato bhikkhu rūpiyachaḍḍako sammannitabbo, yo na chandāgatim gacchayya, na dosāgatim gaccheyya, na mohāgatim gaccheyya, na bhayāgatim gaccheyya, chaḍḍitāchaḍḍitañca jāneyya. Evañca pana bhikkhave sammannitabbo, paṭhamaṃ bhikkhu yācitabbo, yācitvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṃgho ñāpetabbo—

585. “Suṇātu me bhante saṃgho, yadi saṃghassa pattakallaṃ, saṃgho itthannāmaṃ bhikkhuṃ rūpiyachaḍḍakaṃ sammanneyya, eṣā ñatti.

Suṇātu me bhante saṃgho, saṃgho itthannāmaṃ bhikkhuṃ rūpiyachaḍḍakaṃ sammannati, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno rūpiyachaḍḍakassa sammuti, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Sammato saṃghena itthannāmo bhikkhu rūpiyachaḍḍako, khamati saṃghassa, tasmā tuṇhī, evametaṃ dhārayāmi”ti.

Tena sammatena bhikkhunā animittaṃ katvā pātetabbaṃ. Sace nimittaṃ katvā pāteteti, āpatti dukkaṭassa.

586. Rūpiye rūpiyasaññī rūpiyaṃ paṭiggaṇhāti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Rūpiye vematiko rūpiyaṃ paṭiggaṇhāti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Rūpiye arūpiyasaññī rūpiyaṃ paṭiggaṇhāti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Arūpiye rūpiyasaññī, āpatti dukkaṭassa. Arūpiye vematiko, āpatti dukkaṭassa. Arūpiye arūpiyasaññī, anāpatti.

Anāpatti ajjhārāme vā ajjhāvasathe vā uggahetvā vā uggahāpetvā vā nikkhipati “yassa bhavissati so harissati”ti, ummattakassa ādikammikassati.

Rūpiyasikkhāpadam nitthitam aṭṭhamam.

2. Kosiyavagga 9. Rūpiyasamvohārasikkhāpada

587. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyam viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū nānappakāraṁ rūpiyasamvohāraṁ samāpajjanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā nānappakāraṁ rūpiyasamvohāraṁ samāpajjissanti seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhayantānam khiyyantānam vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma chabbaggiyā bhikkhū nānappakāraṁ rūpiyasamvohāraṁ samāpajjissanti”ti. Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham ārocesum -pa- “saccam kira tumhe bhikkhave nānappakāraṁ rūpiyasamvohāraṁ samāpajjathā”ti. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Katham hi nāma tumhe moghapurisā nānappakāraṁ rūpiyasamvohāraṁ samāpajjissatha, netam moghapurisā appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadam uddiseyyātha—

588. “Yo pana bhikkhu nānappakāraṁ rūpiyasamvohāraṁ samāpajjeyya, nissaggiyam pācittiyam”ti.

589. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa- ayam imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

590. “Suṇātu me bhante saṅgho, yadi saṅghassa pattakallaṃ, saṅgho itthannāmaṃ bhikkhuṃ rūpiyachaddakaṃ sammanneyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṅgho, saṅgho itthannāmaṃ bhikkhuṃ rūpiyachaddakaṃ sammannati, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno rūpiyachaddakassa sammuti, so tuṅhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Sammato saṅghena itthannāmo bhikkhu rūpiyachaddako, khamati saṅghassa, tasmā tuṅhī, evametaṃ dhārayāmi”ti.

Tena sammatena bhikkhunā animittaṃ katvā pātetabbaṃ. Sace nimittaṃ katvā pātetī, āpatti dukkaṭassa.

591. Rūpiye rūpiyasaññī rūpiyaṃ cetāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Rūpiye vematiko rūpiyaṃ cetāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Rūpiye arūpiyasaññī rūpiyaṃ cetāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Arūpiye rūpiyasaññī rūpiyaṃ cetāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Arūpiye vematiko rūpiyaṃ cetāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Arūpiye arūpiyasaññī rūpiyaṃ cetāpeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Arūpiye rūpiyasaññī, āpatti dukkaṭassa. Arūpiye vematiko, āpatti dukkaṭassa. Arūpiye arūpiyasaññī anāpatti.

392. Anāpatti ummattakassa ādikammikassāti.

Rūpiyasamvohārasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ navamaṃ.

---

2. Kosiyavagga   10. Kayavikkayasikkhāpada

593. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmā Upanando Sakyaputto paṭṭo hoti cīvarakammaṃ kātuṃ. So paṭapilotikānaṃ saṅghāṭiṃ karitvā surattaṃ suparikammakataṃ katvā pārupi. Atha kho aññataro paribbājako mahagghaṃ paṭaṃ pārupitvā yenāyasmā Upanando Sakyaputto tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṃ Upanandaṃ

Sakyaputtam etadavoca “sundarā kho tyāyaṃ āvuso saṅghāṭi, dehi me paṭenā”ti. Jānāhi āvusoti. Āmāvuso jānāmīti. Handāvusoti adāsi. Atha kho so paribbājako taṃ saṅghāṭim pārupitvā paribbājakārāmaṃ agamāsi. Paribbājakā taṃ paribbājakam etadavocum “sundarā kho tyāyaṃ āvuso saṅghāṭi, kuto tayā laddhā”ti. Tena me āvuso paṭena parivattitāti. Katihipi tyāyaṃ āvuso saṅghāṭi bhavissati, so yeva te paṭo varoti.

Atha kho so paribbājako “saccam kho paribbājakā āhamsu, katihipi myāyaṃ saṅghāṭi bhavissati, so yeva me paṭo varo”ti yenāyasmā Upanando Sakyaputto tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtam etadavoca “handā te āvuso saṅghāṭi¹, dehi me paṭan”ti. Nanu tvaṃ āvuso mayā vutto “jānāhi āvuso”ti, nāham dassāmīti. Atha kho so paribbājako ujjhāyati khiyyati vipāceti “gihīpi naṃ gihissa vippaṭisārissa denti, kim pana pabbajito pabbajitassa na dassatī”ti. Assosum kho bhikkhū tassa paribbājakassa ujjhāyantassa khiyyantassa vipācentassa. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma āyasmā Upanando Sakyaputto paribbājakena saddhim kayavikkayaṃ samāpajjissatī”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtam anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham ārocesum -pa- “saccam kira tvaṃ Upananda paribbājakena saddhim kayavikkayaṃ samāpajjasi”ti. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Katham hi nāma tvaṃ moghapurisa paribbājakena saddhim kayavikkayaṃ samāpajjissasi, netam moghapurisa appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

594. “Yo pana bhikkhu nānappakāraṃ kayavikkayaṃ samāpajjeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”ti.

595. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa- ayam imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

---

1. Saṅghāṭim (Syā, Ka)

Nānappakāraṇaṃ nāma

cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajja-parikkhārā, antamaso cuṇṇapiṇḍopi dantakaṭṭhampi dasikasuttaṃpi.

Kayavikkayaṃ samāpajjeyyāti “iminā imaṃ dehi, iminā imaṃ āhara, iminā imaṃ parivattehi, iminā imaṃ cetāpehī”ti ajjhācarati, āpatti dukkaṭassa. Yato kayitaṇca hoti vikkayitaṇca, attano bhaṇḍaṃ parahatthagataṃ parabhaṇḍaṃ attano hatthagataṃ, nissaggiyaṃ hoti. Nissajjitabbaṃ saṃghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evaṇca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “ahaṃ bhante nānappakāraṇaṃ kayavikkayaṃ samāpajjīm, idaṃ me nissaggiyaṃ, imāhaṃ saṃghassa nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

596. Kayavikkaye kayavikkayasaṇṇī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Kayavikkaye vematiko, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Kayavikkaye nakayavikkayasaṇṇī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Nakayavikkaye kayavikkayasaṇṇī, āpatti dukkaṭassa. Nakayavikkaye vematiko, āpatti dukkaṭassa. Nakayavikkaye nakayavikkayasaṇṇī, anāpatti.

597. Anāpatti aggaṃ pucchati, kappiyakāraṇassa ācikkhati, “idaṃ amhākaṃ atthi amhākaṇca iminā ca iminā ca attho”ti bhaṇāti, ummattakassa ādikammikassāti.

Kayavikkasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ dasamaṃ.

Kosiyavaggo dutiyo.

Tassuddānaṃ

Kosiyā suddhadvebhāgā, chabbassāni nisīdanaṃ.

Dve ca lomāni uggaṇhe, ubho nānappakāraṇāti.

3. Pattavagga 1. Pattasikkhāpada

598. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattthiyam viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū bahū patte sannicayam karonti. Manussā vihāracārikam āhiṇḍantā passivā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā bahū patte sannicayam karissanti, pattavāṇijjam vā samaṇā Sakyaputtiyā karissanti, āmattikāpaṇam vā pasāressanti”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma chabbaggiyā bhikkhū atirekapattam dhāressanti”ti. Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham ārocesum -pa- “saccam kira tumhe bhikkhave atirekapattam dhārethā”ti. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Katham hi nāma tumhe moghapurisā atirekapattam dhāressatha, netaṃ moghapurisā appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadam uddiseyyātha—

599. **“Yo pana bhikkhave atirekapattam dhāreyya, nissaggiyam pācittiyam”ti.**

Evañcidam Bhagavatā bhikkhūnam sikkhāpadam paññattam hoti.

600. Tena kho pana samayena āyasmato Ānandassa atirekapatto uppanno hoti, āyasmā ca Ānando tam pattam āyasmato Sāriputtassa dātukāmo hoti, āyasmā ca Sāriputto sākete viharati. Atha kho āyasmato Ānandassa etadahosi “Bhagavatā sikkhāpadam paññattam ‘na atirekapatto dhāretabbo’ti, ayañca me atirekapatto uppanno, ahañcimam pattam āyasmato Sāriputtassa dātukāmo, āyasmā ca Sāriputto sākete viharati, katham nu kho mayā paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamattham ārocesi. Kīvaciram panānanda Sāriputto āgacchissatīti. Navamam Bhagavā divasam dasamam vāti. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi anujānāmi

bhikkhave dasāhaparamaṃ atirekapattaṃ dhāretuṃ. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

601. “**Dasāhaparamaṃ atirekapatto dhāretabbo, taṃ atikkāmayato nissaggiyaṃ pācittiyaṃ**”ti.

602. **Dasāhaparamanti** dasāhaparamatā dhāretabbo.

Atirekapatto nāma anadhiṭṭhito avikappito.

Patto nāma dve pattā ayopatto mattikāpattoti.

Tayo pattassa vaṇṇā ukkaṭṭho patto majjhimo patto omako patto. **Ukkaṭṭho** nāma **patto** aḍḍhāḷhakodanaṃ gaṇhāti catubhāgaṃ khādanaṃ tadupiyaṃ byañjanaṃ. **Majjhimo** nāma, **patto** nālikodanaṃ gaṇhāti catubhāgaṃ khādanaṃ tadupiyaṃ byañjanaṃ. **Omako** nāma **patto** patthodanaṃ gaṇhāti catubhāgaṃ khādanaṃ tadupiyaṃ byañjanaṃ. Tato ukkaṭṭho apatto omako apatto.

Taṃ atikkāmayato nissaggiyo hotīti ekādase aruṇuggamane nissaggiyo hoti. Nissajjitabbo saṃghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbo. Tena bhikkhunā saṃghaṃ upasaṅkamitvā ekaṃsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā vuḍḍhānaṃ bhikkhūnaṃ pāde vanditvā ukkuṭikaṃ nisīdetvā añjaliṃ paggahetvā evamassa vacanīyo “ayaṃ me bhante patto dasāhātikkanto nissaggiyo, imāhaṃ saṃghassa nissajjāmi”ti. Nissajjitvā āpatti desetabbā, byattena bhikkhunā paṭibalena āpatti paṭiggahetabbā, nissaṭṭhapatto dātabbo—

603. “Suṇātu me bhante saṃgho, ayaṃ patto itthannāmassa bhikkhuno nissaggiyo saṃghassa nissaṭṭho, yadi saṃghassa pattakallaṃ, saṃgho imaṃ pattam itthannāmassa bhikkhuno dadeyyā”ti.

604. Tena bhikkhunā sambahule bhikkhū upasaṅkamitvā ekaṃsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā vuḍḍhānaṃ bhikkhūnaṃ pāde vanditvā ukkuṭikaṃ nisīditvā añjaliṃ paggahetvā evamassu vacanīyā “ayaṃ me bhante patto dasāhātikkanto nissaggiyo, imāhaṃ āyasmantānaṃ nissajjāmi”ti.

Nissajjitvā āpatti desetabbā, byattena bhikkhunā paṭibalena āpatti paṭiggahetabbā, nissaṭṭhapatto dātabbo—

605. “Suṇantu me āyasmantā, ayaṃ patto itthannāmassa bhikkhuno nissaggiyo āyasmantānaṃ nissaṭṭho, yadāyasmantānaṃ pattakallaṃ, āyasmantā imaṃ pattam itthannāmassa bhikkhuno dadeyyun”ti.

606. Tena bhikkhunā ekaṃ bhikkhum upasaṅkamtivā ekaṃsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā ukkuṭikaṃ nisīditvā añjalim paggahetvā evamassa vacanīyo “ayaṃ me āvuso patto dasāhātikkanto nissaggiyo, imāhaṃ āyasmato nissajjāmi”ti. Nissajjitvā āpatti desetabbā, tena bhikkhunā āpatti paṭiggahetabbā, nissaṭṭhapatto dātabbo “imaṃ pattam āyasmato dammi”ti.

607. Dasāhātikkante atikkantasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Dasāhātikkante vematiko, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Dasāhātikkante anatikkantasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Anadhiṭṭhite adhiṭṭhitasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Avikappite vikappitasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Avissajjite vissajjitasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Anaṭṭhe naṭṭhasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Avinaṭṭhe vinaṭṭhasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Abhinne bhinnasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Avilutte viluttasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Nissaggiyaṃ pattam anissajjitvā paribhuñjati, āpatti dukkaṭassa. Dasāhānatikkante atikkantasaññī āpatti dukkaṭassa. Dasāhānatikkante vematiko, āpatti dukkaṭassa. Dasāhānatikkante anatikkantasaññī, anāpatti.

608. Anāpatti antodasāhaṃ adhiṭṭheti, vikappeti, vissajjete, nassati, vinassati, bhijjati, acchinditvā gaṇhanti, vissāsaṃ gaṇhanti, ummattakassa ādikammikassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū nissaṭṭhapattam na denti. Bhagavato etamattham ārocesum. Na bhikkhave nissaṭṭhapatto na dātabbo, yo na dadeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Pattasikkhāpadam niṭṭhitam paṭhamam.

3. Pattavagga 2. Ūnapañcabandhanasikkhāpada

609. Tena samayena Buddho Bhagavā Sakkesu viharati Kapilavatthusmiṃ Nigrodhārāme. Tena kho pana samayena aññatarena kumbhakārena bhikkhū pavāritā honti “yesaṃ ayyānaṃ pattena attho ahaṃ pattenā”ti. Tena kho pana samayena bhikkhū na mattaṃ jānitvā bahū patte viññāpentī. Yesaṃ khuddakā pattā, te mahante patte viññāpentī. Yesaṃ mahantā pattā, te khuddake patte viññāpentī. Atha kho so kumbhakāro bhikkhūnaṃ bahū patte karonto na sakkoti aññaṃ vikkāyikaṃ bhaṇḍaṃ kātum. Attanāpi na yāpeti, puttadārāpissa kilamanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā na mattaṃ jānitvā bahū patte viññāpessanti, ayaṃ imesaṃ bahū patte karonto na sakkoti aññaṃ vikkāyikaṃ bhaṇḍaṃ kātum, attanāpi na yāpeti puttadārāpissa kilamanti”ti.

Assosum kho bhikkhū tesaṃ manussānaṃ ujjhāyantānaṃ khiyyantānaṃ vipācentānaṃ. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma bhikkhū na mattaṃ jānitvā bahū patte viññāpessanti”ti. Atha kho te bhikkhū te anekapariyāyena vīgarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesum -pa- “saccaṃ kira bhikkhave bhikkhū na mattaṃ jānitvā bahū patte viññāpentī”ti. Saccam Bhagavāti. Vīgarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma te bhikkhave moghapurisā na mattaṃ jānitvā bahū patte viññāpessanti, netam bhikkhave appasannānaṃ vā pasādāya -pa- vīgarahitvā dhammiṃ kathaṃ katvā bhikkhū āmantesi “na bhikkhave patto viññāpetabbo, yo viññāpeyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

610. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno patto bhinno hoti. Atha kho so bhikkhu Bhagavatā paṭikkhittaṃ pattaṃ viññāpetunti kukkucāyanto na viññāpeti, hatthesu piṇḍāya carati. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā hatthesu piṇḍāya carissanti seyyathāpi titthiyā”ti. Assosum kho bhikkhū tesaṃ manussānaṃ ujjhāyantānaṃ khiyyantānaṃ vipācentānaṃ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṃ ārocesum. Atha kho Bhagavā etasmiṃ

nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi
“anujānāmi bhikkhave naṭṭhapattassa vā bhinnapattassa vā pattam
viññāpetun”ti.

611. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū Bhagavatā
anuññātam “naṭṭhapattassa vā bhinnapattassa vā pattam viññāpetun”ti
appamattakenapi bhinnena appamattakenapi khaṇḍena vilikhitamattenapi
bahū patte viññāpentī. Atha kho so kumbhakāro bhikkhūnam tatheva bahū
patte karonto na sakkoti aññam vikkāyikam bhaṇḍam kātum, attanāpi na
yāpeti, puttadārāpissa kilamanti. Manussā tatheva ujjhāyanti khiyyanti
vipācentī “katham hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā na mattam jānitvā bahū
patte viññāpessanti, ayam imesam bahū patte karonto na sakkoti aññam
vikkāyikam bhaṇḍam kātum, attanāpi na yāpeti, puttadārāpissa kilamantī”ti.

Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam
vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācentī
“katham hi nāma chabbaggiyā bhikkhū appamattakenapi bhinnena
appamattakenapi khaṇḍena vilikhitamattenapi bahū patte viññāpessanti”ti.
Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vīgarahitvā
Bhagavato etamattam ārocesum -pa- “saccam kira tumhe bhikkhave
appamattakenapi bhinnena appamattakenapi khaṇḍena vilikhitamattenapi
bahū patte viññāpethā”ti. Saccam Bhagavāti. Vīgarahi Buddho Bhagavā -pa-.
Katham hi nāma tumhe moghapurisā appamattakenapi bhinnena
appamattakenapi khaṇḍena vilikhitamattenapi bahū patte viññāpessatha,
netam moghapurisā appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana
bhikkhave imam sikkhāpadam uddiseyyātha—

612. “Yo pana bhikkhu ūnapañcabandhanena pattena aññam navam
pattam cetāpeyya, nissaggiyam pācittiyam. Tena bhikkhunā so patto
bhikkhuparisāya nissajjitabbo, yo ca tassā bhikkhuparisāya pattapariyanto,
so tassa bhikkhuno padātabbo ‘ayam te bhikkhu patto yāva bhedanāya
dhāretabbo’ti, ayam tattha sāmīcī”ti.

613. Yo panāti yo yādiso -pa-. **Bhikkhūti** -pa- ayam imasmim atthe
adhippeto “bhikkhū”ti.

Ūnapañcabandhano nāma patto abandhano vā ekabandhano vā dvibandhano vā tibandhano vā catubandhano vā. Abandhanokāso nāma patto yassa dvaṅgulā rāji na hoti. Bandhanokāso nāma patto yassa dvaṅgulā rāji hoti. **Navo** nāma patto viññattim upādāya vuccati.

Cetāpeyyāti viññāpeti, payoge dukkaṭam. Paṭilābhena nissaggiyo hoti. Saṅghamajjhe nissajjitabbo. Sabbeheva adhiṭṭhitapattam gahetvā sannipatitabbanam. Na lāmako patto adhiṭṭhātabbo “mahaggham pattam gahessāmī”ti. Sace lāmakaṃ pattam adhiṭṭheti “mahaggham pattam gahessāmī”ti, āpatti dukkaṭassa. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbo. Tena bhikkhunā saṅgham upasaṅkamtivā ekaṃsaṃ uttarāsaṅgaṃ karitvā vuḍḍhānam bhikkhūnam pāde vanditvā ukkuṭikaṃ nisīditvā añjalim paggahetvā evamassa vacanīyo “ayaṃ me bhante patto ūnapañcabandhanena pattena cetāpito nissaggiyo, imāham saṅghassa nissajjāmī”ti. Nissajjitvā āpatti desetabbā, byattena bhikkhunā paṭibalena āpatti paṭiggahetabbā. Pañcahaṅgehi samannāgato bhikkhu pattaḅgāhāpako sammannitabbo, yo na chandāgatiṃ gaccheyya, na dosāgatiṃ gaccheyya, na mohāgatiṃ gaccheyya, na bhayāgatiṃ gaccheyya, gāhitāgāhitañca jāneyya. Evañca pana bhikkhave sammannitabbo. Paṭhamam bhikkhu yācītabbo, yācītvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṅgho ñāpetabbo—

614. “Suṇātu me bhante saṅgho, yadi saṅghassa pattakallam, saṅgho itthannāmaṃ bhikkhum pattaḅgāhāpakaṃ sammanneyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṅgho, saṅgho itthannāmaṃ bhikkhum pattaḅgāhāpakaṃ sammannati, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno pattaḅgāhāpakassa sammuti, so tuṅhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Sammato saṅghena itthannāmo bhikkhu pattaḅgāhāpako, khamati saṅghassa, tasmā tuṅhī, evametaṃ dhārayāmī”ti.

615. Tena sammatena bhikkhunā patto gāhetabbo. Thero vattabbo “gaṅhātu bhante thero pattan”ti. Sace thero gaṅhāti,

therassa patto dutiyassa gāhetabbo. Na ca tassa anuddayatāya na gahetabbo, yo na gaṇheyya, āpatti dukkaṭassa. Apattakassa na gāhetabbo. Eteneva upāyena yāva saṅghanavakā gāhetabbo. Yo ca tassā bhikkhuparisāya pattapariyanto, so tassa bhikkhuno padātabbo “ayaṃ te bhikkhu patto yāva bhedanāya dhāretabbo”ti.

Tena bhikkhunā so patto na adese nikkhipitabbo, na abhogena bhuñjitabbo, na vissajjetabbo “kathāyaṃ patto nasseyya vā vinasseyya vā bhijjeyyavā”ti. Sace adese vā nikkhipati abhogena vā bhuñjati vissajjeti vā, āpatti dukkaṭassa.

Ayaṃ tattha sāmīcīti ayaṃ tattha anudhammatā.

616. Abandhanena pattena abandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Abandhanena pattena ekabandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Abandhanena pattena dvibandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Abandhanena pattena tibandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Abandhanena pattena catubandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Ekabandhanena pattena abandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Ekabandhanena pattena ekabandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Ekabandhanena pattena dvibandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Ekabandhanena pattena tibandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Ekabandhanena pattena catubandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Dvibandhanena pattena abandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Dvibandhanena pattena ekabandhanam pattam -pa- dvibandhanam pattam. Tibandhanam pattam. Catubandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Tibandhanena pattena abandhanam pattam -pa- ekabandhanam pattam. Dvibandhanam pattam. Tibandhanam pattam. Catubandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Catubandhanena pattena abandhanam pattam -pa- ekabandhanam pattam. Dvibandhanam pattam. Tibandhanam pattam. Catubandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Abandhanena pattena abandhanokāsam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Abandhanena pattena ekabandhanokāsam pattam -pa- dvibandhanokāsam

pattam. Tibandhanokāsam pattam. Catubandhanokāsam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Ekabandhanena pattena abandhanokāsam pattam -pa- ekabandhanokāsam pattam. Dvibandhanokāsam pattam. Tibandhanokāsam pattam. Catubandhanokāsam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Dvibandhanena pattena abandhanokāsam pattam -pa- catubandhanokāsam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Tibandhanena pattena abandhanokāsam pattam -pa- catubandhanokāsam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Catubandhanena pattena abandhanokāsam pattam -pa- ekabandhanokāsam pattam. Dvibandhanokāsam pattam. Tibandhanokāsam pattam. Catubandhanokāsam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Abandhanokāsenā pattena abandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Abandhanokāsenā pattena ekabandhanam pattam -pa- dvibandhanam pattam. Tibandhanam pattam. Catubandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Catubandhanokāsenā pattena abandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam. Catubandhanokāsenā pattena ekabandhanam pattam -pa- dvibandhanam pattam. Tibandhanam pattam. Catubandhanam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Abandhanokāsenā pattena abandhanokāsam pattam -pa- ekabandhanokāsam pattam. Dvibandhanokāsam pattam. Tibandhanokāsam pattam. Catubandhanokāsam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

Catubandhanokāsenā pattena abandhanokāsam pattam -pa- ekabandhanokāsam pattam. Dvibandhanokāsam pattam. Tibandhanokāsam pattam. Catubandhanokāsam pattam cetāpeti, nissaggiyam pācittiyam.

617. Anāpatti naṭṭhapattassa bhinnapattassa nātakānam pavāritānam aññassatthāya attano dhanena ummattakassa ādikammikassāti.

Ūnapanācabandhanasikkhāpadaṃ niṭṭhitam dutiyam.

3. Pattavagga 3. Bhesajjasikkhāpada

618. * Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattīyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmā Pilindavaccho Rājagahe pabbhāraṃ so dhāpeti leṇaṃ kattukāmo. Atha kho rājā Māgadho Senīyo Bimbisāro yenāyasmā Pilindavaccho tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṃ Pilindavacchaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi. Ekamantaṃ nisinno kho rājā Māgadho Senīyo Bimbisāro āyasmantaṃ Pilindavacchaṃ etadavoca “kiṃ bhante thero kārapeti”ti. Pabbhāraṃ mahārāja sodhāpemi leṇaṃ katthukāmoti. Attho bhante ayyassa ārāṃmikenāti. Na kho mahārāja Bhagavatā ārāṃmiko anuññāti. Tena hi bhante Bhagavantaṃ paṭipucchitvā mama āroceyyāthāti. “Evaṃ mahārāja”ti kho āyasmā Pilindavaccho rañño Māgadhasa Senīyassa Bimbisārassa paccassosi. Atha kho āyasmā Pilindavaccho rājānaṃ Māgadhaṃ Senīyaṃ Bimbhisāraṃ dhammiyā kathāya sandassesī samādapesī samuttejesī sampahaṃsesī. Atha kho rājā Māgadho Senīyo Bimbisāro āyasmatā Pilindavacchena dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṃsīto utthāyāsanaṃ āyasmantaṃ Pilindavacchaṃ abhivādetvā padakkhiṇaṃ katvā pakkāmi.

619. Atha kho āyasmā Pilindavaccho Bhagavato santike dūtaṃ pāhesi “rājā bhante Māgadho Senīyo Bimbisāro ārāṃmikaṃ dātukāmo, kathaṃ nu kho bhante mayā paṭipajjitabban”ti. Atha kho Bhagavā etasmim̐ nidāne etasmim̐ pakaraṇe dhammim̐ kathaṃ katvā bhikkhū āmantesī “anujānāmi bhikkhave ārāṃmikan”ti. Dutiyampi kho rājā Māgadho Senīyo Bimbisāro yenāyasmā Pilindavaccho tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṃ Pilindavacchaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi. Ekamantaṃ nisinno kho rājā Māgadho Senīyo Bimbisāro āyasmantaṃ Pilindavacchaṃ etadavoca “anuññāto bhante Bhagavatā ārāṃmiko”ti. Evaṃ mahārājāti. Tena hi bhante ayyassa ārāṃmikaṃ dammīti. Atha kho rājā Māgadho Senīyo Bimbisāro āyasmato Pilindavacchassa

---

* Idam̐ vatthu Vi 3. 299 piṭṭhādīsūpi āgataṃ.

ārāmikaṃ paṭissuṇitvā vissaritvā cirena satim paṭilabhitvā aññatarāṃ sabbatthakaṃ mahāmattaṃ āmantesi “yo mayā bhaṇe ayyassa ārāmiko paṭissuto, dinno so ārāmiko”ti. Na kho deva ayyassa ārāmiko dinnoti. Kīvaciraṃ nu kho bhaṇe ito hi taṃ hotīti. Atha kho so mahāmatto rattiyo gaṇetvā¹ rājānaṃ Māgadhaṃ Seniyaṃ Bimbisāraṃ etadavoca “pañca deva rattisatāni”ti. Tena hi bhaṇe ayyassa pañca ārāmikasatāni dehīti. “Evaṃ devā”ti kho so mahāmatto rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa paṭissuṇitvā āyasmato Pilindavacchassa pañca ārāmikasanāni pādāsi². Pāṭiyekko gāmo nivisi. Ārāmikagāmakotipi naṃ āhaṃsu, Pilindagāmakotipi naṃ āhaṃsu.

620. Tena kho pana samayena āyasmā Pilindavaccho tasmim gāmake kulūpako hoti. Atha kho āyasmā Pilindavaccho pubbaṅhasamayāṃ nivāsetvā pattacīvaraṃ ādāya Pilindagāmakāṃ piṇḍāya pāvisi. Tena kho pana samayena tasmim gāmake ussavo hoti, dārakā alaṅkatā mālākitā kīlanti. Atha kho āyasmā Pilindavaccho Pilindagāmake sapadānaṃ piṇḍāya caramāno yena aññatarassa ārāmikassa nivesanaṃ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi. Tena kho pana samayena tassā ārāmikiniyā dhītā aññe dārake alaṅkate mālākite passitvā rodati “mālaṃ me detha, alaṅkāraṃ me dethā”ti. Atha kho āyasmā Pilindavaccho taṃ ārāmikiniṃ etadavoca “kissāyaṃ dārikā rodati”ti. Ayaṃ bhante dārikā aññe dārake alaṅkate mālākite passitvā rodati “mālaṃ me detha, alaṅkāraṃ me dethā”ti. Kuto amhākaṃ duggatānaṃ mālā, kuto alaṅkāroti. Atha kho āyasmā Pilindavaccho aññatarāṃ tiṇaṇḍupakaṃ gahetvā taṃ ārāmikiniṃ etadavoca “handimaṃ tiṇaṇḍupakaṃ tassā dārikāya sīse paṭimuñcā”ti. Atha kho sā ārāmikiniṃ taṃ tiṇaṇḍupakaṃ gahetvā tassā dārikāya sīse paṭimuñci. Sā ahoṣi suvaṇṇamālā abhirūpā dassanīyā pāsādikā. Natthi tādisā raññoṃpi antepure suvaṇṇamālā. Manussā rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa

---

1. Viṅgetvā (Ka)

2. Adāsi (Syā)

ārocesuṃ “amukassa deva ārāmikassa ghare suvaṇṇamālā abhirūpā dassanīyā pāsādikā, natthi tādisā devassāpi antepure suvaṇṇamālā, kuto tassa duggatassa, nissamsayaṃ corikāya ābhatā”ti. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbhisāro taṃ ārāmikakulaṃ bandhāpesi. Dutiyampi kho āyasmā Pilindavaccho pubbaṅhasamayaṃ nivāsetvā pattacīvaraṃ ādāya Pilindagāmakāṃ piṇḍāya pāvīsi. Pilindagāmake sapadānaṃ piṇḍāya caramāno yena tassa ārāmikassa nivesanaṃ tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā paṭivissake pucchi “kahaṃ imaṃ ārāmikakulaṃ gatan”ti. Etissā bhante suvaṇṇamālāya kāraṇā rañña bandhāpitanti.

621. Atha kho āyasmā Pilindavaccho yena rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa nivesanaṃ tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā paññatte āsane nisīdi. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro yenāyasmā Pilindavaccho tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmanāṃ Pilindavacchaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinnaṃ kho rājānaṃ Māgadhaṃ Seniyaṃ Bimbisāraṃ āyasmā Pilindavaccho etadavoca “kissa mahārāja ārāmikakulaṃ bandhāpitan”ti. Tassa bhante ārāmikassa ghare suvaṇṇamālā abhirūpā dassanīyā pāsādikā, natthi tādisā amhākaṃpi antepure suvaṇṇamālā, kuto tassa duggatassa, nissamsayaṃ corikāya ābhatāti. Atha kho āyasmā Pilindavaccho rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa pāsādaṃ suvaṇṇanti adhimucci. So ahosi sabbasovaṇṇamayo. Idaṃ pana te mahārāja tāva bahuṃ suvaṇṇaṃ kutoti. Aññātaṃ bhante, ayyasseveso iddhānubhāvoti taṃ ārāmikakulaṃ muñcāpesi. Manussā ayyena kira Pilindavacchena sarājikāya parisāya uttarimanussadhammaṃ iddhipāṭihāriyaṃ dassitanti attamaṇā abhippasannā āyasmato Pilindavacchassa pañca bhesajjāni abhiharimsu. Seyyathidaṃ, sappi navanītaṃ telaṃ madhu phāṇitaṃ. Pakatiyāpi ca āyasmā Pilindavaccho lābhī hoti pañcannaṃ bhesajjānaṃ, laddhaṃ laddhaṃ parisāya vissajjeti. Parisā cassa hoti bāhullikā laddhaṃ laddhaṃ kolambepi ghaṭepi pūretvā paṭisāmeti. Parissāvanānipi thavikāyopi pūretvā vātapānesu laggeti. Tāni olīnavilīnāni tiṭṭhanti.

Undūrehipi vihārā okiṇṇavikiṇṇā honti. Manussā vihāracārikam āhiṇḍantā passitvā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “antokoṭṭhāgarikā ime samaṇā Sakyaputtiyā seyyathāpi rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro”ti. Assosum kho bhikkhū tesam manussānam ujjhāyantānam khiyyantānam vipācentānam. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma bhikkhū evarūpāya bāhullāya cetessanti”ti. Atha kho te bhikkhū te anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham ārocesum -pa- “saccam kira bhikkhave bhikkhū evarūpāya bāhullāya cetenti”ti. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Katham hi nāma te bhikkhave moghapurisā evarūpāya bāhullāya cetessanti, netam bhikkhave appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadam uddiseyyātha—

622. **“Yāni kho pana tāni gilānānam bhikkhūnam paṭisāyanīyāni bhesajjāni, seyyathidam, sappi navanītam telam madhu phāṇitam, tāni paṭiggahetvā attāhaparamam sannidhikāram paribhuñjitabbāni, tam atikkāmayato nissaggiyam pācittiyam”ti.**

623. **Yāni kho pana tāni gilānānam bhikkhūnam paṭisāyanīyāni bhesajjānīti sappi nāma gosappi vā ajikāsappi vā mahimsasappi¹ vā yesam māmsam kappati tesam sappi. Navanītam nāma tesam yeva navanītam. Telam nāma tilatelam sāsapatelam madhukatelam eraṇḍatelam vasātelam. Madhu nāma makkhikāmadhu. Phāṇitam nāma ucchumhā nibbatam.**

Tāni paṭiggahetvā sattāhaparamam sannidhikāram paribhuñjitabbānīti sattāhaparamatā paribhuñjitabbāni.

Tam atikkāmayato nissaggiyam hotīti aṭṭhame aruṇuggamane nissaggiyam hoti. Nissajjitabbam saṅghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbam -pa- “idam me bhante bhesajjam sattāhātikkantam nissaggiyam, imāham saṅghassa nissajjāmī”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

---

1. Mahisasappi (Sī, Syā)

624. Sattāhātikkante atikkantasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Sattāhātikkante vematiko, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Sattāhātikkānte anatikkantasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Anadhiṭṭhite adhiṭṭhitasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Avissajjite vissajjitasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Anattthe naṭṭhasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Avinatṭhe vinatṭhasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Adaddhe daḍḍhasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Avilutte viluttasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Nissatṭhaṃ paṭilabhivā na kāyikena paribhogena paribhuñjitabbaṃ, na ajjhoharitabbaṃ, padīpe vā kāḷavaṇṇe vā upanetabbaṃ, aññena bhikkhunā kāyikena paribhogena paribhuñjitabbaṃ, na ajjhoharitabbaṃ.

Sattāhānatikkante atikkantesaññī, āpatti dukkaṭassa. Sattāhānatikkante vematiko, āpatti dukkaṭassa. Sattāhānatikkante anatikkantasaññī, anāpatti.

625. Anāpatti antosattāhaṃ adhiṭṭheti, vissajjeti, nassati, vinassati, ḍayhati, acchinditvā gaṇhanti, vissāsaṃ gaṇhanti, anupasampannassa cattena vantaṇa muttena anapekkho datvā paṭilabhivā paribhuñjati, ummattakassa ādikammikassāti.

Bhesajjasikkhāpadaṃ niṭṭhitam tatiyaṃ.

3. Pattavagga 4. Vassikasāṭikasikkhāpada

626. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena Bhagavatā bhikkhūnaṃ vassikasāṭikā anuññātā hoti. Chabbaggiyā bhikkhū Bhagavatā vassikasāṭikā anuññātāti paṭikacceva¹ vassikasāṭikacīvaraṃ pariyesanti, paṭikacceva katvā nivāsesanti, jiṇṇāya vassikasāṭikāya naggā kāyaṃ ovassāpenti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū paṭikacceva vassikasāṭikacīvaraṃ pariyesissanti, paṭikacceva katvā nivāsesanti,

1. Paṭigacceva (Sī)

jiṇṇāya vassikasāṭīkāya naggā kāyaṃ ovassāpessanti”ti. Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vīgarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ -pa- “saccaṃ kira tumhe bhikkhave paṭīkacceva vassikasāṭīkacīvaraṃ pariyesatha, paṭīkacceva katvā nivāsetha, jiṇṇāya vassikasāṭīkāya naggā kāyaṃ ovassāpethā”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vīgarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tumhe moghapurisā paṭīkacceva vassikasāṭīkacīvaraṃ pariyesissatha, paṭīkacceva katvā nivāsessatha, jiṇṇāya vassikasāṭīkāya naggā kāyaṃ ovassāpessatha, netāṃ moghapurisā appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

627. **“Māso seso gimhānanti bhikkhunā vassikasāṭīkacīvaraṃ pariyesitabbaṃ, addhamāso seso gimhānanti katvā nivāsetabbaṃ, orena ce māso seso gimhānanti vassikasāṭīkacīvaraṃ pariyeseyya, orenaddhamāso seso gimhānanti katvā nivāseyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”ti.**

628. **Māso seso gimhānanti bhikkhunā vassikasāṭīkacīvaraṃ pariyesitabbanti** ye manussā pubbepe vassikasāṭīkacīvaraṃ denti, te upasaṅkamitvā evamassu vacanīyā “kālo vassikasāṭīkāya samayo vassikasāṭīkāya, aññepi manussā vassikasāṭīkacīvaraṃ denti”ti, na vattabbā “detha me vassikasāṭīkacīvaraṃ, āharatha me vassikasāṭīkacīvaraṃ, parivattetha me vassikasāṭīkacīvaraṃ, cetāpetha me vassikasāṭīkacīvaraṃ”ti.

Addhamāso seso gimhānanti katvā nivāsetabbanti addhamāse sese gimhāne katvā nivāsetabbaṃ.

Orena ce māso seso gimhānanti atirekamāse sese gimhāne vassikasāṭīkacīvaraṃ pariyesati, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Orenaddhamāso seso gimhānanti atirekaddhamāse sese gimhāne katvā nivāseti, nissaggiyaṃ hoti. Nissajjitabbaṃ saṃghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ me

bhante vassikasāṭṭhikacīvaram atirekamāse sese gimhāne pariyaṭṭham atirekaddhamāse sese gimhāne katvā paridahitam nissaggiyam, imāham saṃghassa nissajjāmī”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

629. Atirekamāse sese gimhāne atirekasaññī vassikasāṭṭhikacīvaram pariyesati, nissaggiyam pācittiyam. Atirekamāse sese gimhāne vematiko vassikasāṭṭhikacīvaram pariyesati, nissaggiyam pācittiyam. Atirekamāse sese gimhāne ūnakasaññī vassikasāṭṭhikacīvaram pariyesati, nissaggiyam pācittiyam.

Atirekaddhamāse sese gimhāne atirekasaññī katvā nivāseti, nissaggiyam pācittiyam. Atirekaddhamāse sese gimhāne vematiko katvā nivāseti, nissaggiyam pācittiyam. Atirekaddhamāse sese gimhāne ūnakasaññī katvā nivāseti, nissaggiyam pācittiyam.

Satiyā vassikasāṭṭhikāya naggo kāyam ovassāpeti, āpatti dukkaṭassa. Ūnakamāse sese gimhāne atirekasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ūnakamāse sese gimhāne vematiko, āpatti dukkaṭassa. Ūnakamāse sese gimhāne ūnakasaññī, anāpatti.

Ūnakaddhamāse sese gimhāne atirekasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ūnakaddhamāse sese gimhāne vematiko, āpatti dukkaṭassa. Ūnakaddhamāse sese gimhāne ūnakasaññī, anāpatti.

630. Anāpatti māso seso gimhānanti vassikasāṭṭhikacīvaram pariyesati, addhamāso seso gimhānanti katvā nivāseti. Ūnakamāso seso gimhānanti vassikasāṭṭhikacīvaram pariyesati, ūnakaddhamāso seso gimhānanti katvā nivāseti. Pariyaṭṭhāya vassikasāṭṭhikāya vassam ukkaḍḍhiyyati, nivatthāya vassikasāṭṭhikāya vassam ukkaḍḍhiyyati, dhovivā nikkhipitabbam, samaye nivāsetabbam. Acchinnacīvarassa naṭṭhacīvarassa āpadāsu ummattakassa ādikammikassāti.

Vassikasāṭṭhikasikkhāpadaṃ niṭṭhitam catuttham.

3. Pattavagga 5. Cīvara-acchindanasikkhāpada

631. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattthiyam viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmā Upanando Sakyaputto bhātuno saddhivihārikam bhikkhum etadavoca “ehāvuso janapadacārikam pakkamissāmā”ti. Nāham bhante gamissāmi dubbalacīvaromhīti. Ehāvuso aham te cīvaram dassāmīti tassa cīvaram adāsi. Assosi kho so bhikkhu “Bhagavā kira janapadacārikam pakkamissatī”ti. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi “na dānāham āyasmatā Upanandena Sakyaputtena saddhim janapadacārikam pakkamissāmi, Bhagavatā saddhim janapadacārikam pakkamissāmī”ti. Atha kho āyasmā Upanando Sakyaputto tam bhikkhum etadavoca “ehi dāni āvuso janapadacārikam pakkamissāmā”ti. Nāham bhante tayā saddhim janapadacārikam pakkamissāmi, Bhagavatā saddhim janapadacārikam pakkamissāmīti. Yampi tyāham āvuso cīvaram adāsim “mayā saddhim janapadacārikam pakkamissatī”ti kupito anattamano acchindi.

Atha kho so bhikkhu bhikkhūnam etamattham ārocesi. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma āyasmā Upanando Sakyaputto bhikkhussa sāmam cīvaram datvā kupito anattamano acchindissatī”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantam Upanandam Sakyaputtam anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamattham ārocesum -pa- “saccam kira tvam Upananda bhikkhussa sāmam cīvaram datvā kupito anattamano acchindī”ti. Saccam Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Katham hi nāma tvam moghapurisa bhikkhussa sāmam cīvaram datvā kupito anattamano acchindissasi, netam moghapurisa appasannānam vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadam uddiseyyātha—

632. “Yo pana bhikkhu bhikkhussa sāmam cīvaram datvā kupito anattamano acchindeyya vā acchindāpeyya vā, nissaggiyam pācittiyam”ti.

633. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa- ayam imasmim atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Bhikkhussāti aññassa bhikkhussa.

Sāmanti sayam datvā.

Cīvaram nāma channam cīvarānam aññataram cīvaram
vikappanupagam pacchimaṃ.

Kupito anattamanoti anabhiraddho āhatacitto khilajāto.

Acchindeyyāti sayam acchindati, nissaggiyam pācittiyam¹.

Acchindāpeyyāti aññaṃ āṇāpeti, āpatti dukkaṭassa. Sakim āṇatto
bahukampi acchindati, nissaggiyam hoti. Nissajjitabbaṃ saṅghassa vā
gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ
me bhante cīvaram bhikkhussa sāmam datvā acchinnaṃ nissaggiyam,
imāham saṅghassa
nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

634. Upasampanne upasampannasaññī cīvaram datvā kupito anattamano
acchindati vā acchindāpeti vā, nissaggiyam pācittiyam. Upasampanne
vematiko cīvaram datvā kupito anattamano acchindati vā acchindāpeti vā,
nissaggiyam pācittiyam. Upasampanne anupasampannasaññī cīvaram datvā
kupito anattamano acchindati vā acchindāpeti vā, nissaggiyam pācittiyam.

Aññaṃ parikkhāram datvā kupito anattamano acchindati vā
acchindāpeti vā, āpatti dukkaṭassa. Anupasampannassa cīvaram vā aññaṃ vā
parikkhāram datvā kupito anattamano acchindati vā acchindāpeti vā, āpatti
dukkāṭassa. Anupasampanne upasampannasaññī, āpatti dukkaṭassa.
Anupasampanne vematiko, āpatti dukkaṭassa. Anupasampanne
anupasampannasaññī, āpatti dukkaṭassa.

635. Anāpatti so vā deti, tassa vā vissasanto gaṇhāti, ummattakassa
ādikammikassāti.

Cīvara-acchindanasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ pañcamam.

3. Pattavagga 6. Suttaviññattisikkhāpada

636. Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane
kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū
cīvarakāra-

---

1. Nissaggiyam hoti (Syā)

samaye bahum̐ suttaṃ viññāpesum̐. Katepi cīvare bahum̐ suttaṃ avasiṭṭhaṃ hoti. Atha kho chabbaggiyānaṃ bhikkhūnaṃ etadahosi “handa mayaṃ āvuso aññaṃpi suttaṃ viññāpetvā tantavāyehi cīvaraṃ vāyāpemaṃ”ti. Atha kho chabbaggiyā bhikkhū aññaṃpi suttaṃ viññāpetvā tantavāyehi cīvaraṃ vāyāpesum̐. Vītepi cīvare bahum̐ suttaṃ avasiṭṭhaṃ hoti. Dutiyampi kho chabbaggiyā bhikkhū aññaṃpi suttaṃ viññāpetvā tantavāyehi cīvaraṃ vāyāpesum̐. Vītepi cīvare bahum̐ suttaṃ avasiṭṭhaṃ hoti. Tatiyampi kho chabbaggiyā bhikkhū aññaṃpi suttaṃ viññāpetvā tantavāyehi cīvaraṃ vāyāpesum̐. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā sāmaṃ suttaṃ viññāpetvā tantavāyehi cīvaraṃ vāyāpessantī”ti.

Assosum̐ kho bhikkhū tesam̐ manussānaṃ ujjhāyantānaṃ khiyyantānaṃ vipācentānaṃ. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū sāmaṃ suttaṃ viññāpetvā tantavāyehi cīvaraṃ vāyāpessantī”ti. Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesum̐ -pa- “saccaṃ kira tumhe bhikkhave sāmaṃ suttaṃ viññāpetvā tantavāyehi cīvaraṃ vāyāpethā”ti. Saccam̐ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma tumhe moghapurisā sāmaṃ suttaṃ viññāpetvā tantavāyehi cīvaraṃ vāyāpessatha, netaṃ moghapurisā appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

637. “Yo pana bhikkhu sāmaṃ suttaṃ viññāpetvā tantavāyehi cīvaraṃ vāyāpeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”ti.

638. Yo panāti yo yādiso -pa-. Bhikkhūti -pa- ayaṃ imasmim̐ atthe adhippeto “bhikkhū”ti.

Sāmanti sayam̐ viññāpetvā.

Suttaṃ nāma cha suttāni khomaṃ kappāsikaṃ koseyyaṃ kambalaṃ sāṇaṃ bhaṅgaṃ.

Tantavāyehīti pesakārehi vāyāpeti, payoge payoge dukkaṭaṃ¹.
 Paṭilābhena nissaggiyaṃ hoti. Nissajjitabbaṃ saṃghassa vā gaṇassa vā
 puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ me bhante
 cīvaraṃ sāmaṃ suttaṃ viññāpetvā tantavāyehi vāyāpitaṃ nissaggiyaṃ,
 imāhaṃ saṃghassa
 nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammiti.

639. Vāyāpīte vāyāpitasaññī, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Vāyāpīte
 vematiko, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Vāyāpīte avāyāpitasaññī, nissaggiyaṃ
 pācittiyaṃ.

Avāyāpīte vāyāpitasaññī, āpatti dukkaṭassa. Avāyāpīte vematiko, āpatti
 dukkaṭassa. Avāyāpīte avāyāpitasaññī, anāpatti.

640. Anāpatti cīvaraṃ sibbetuṃ, āyoge, kāyabandhane, aṃsabaddhake²,
 pattatthavikāya, parissāvane, ñātakānaṃ, pavāritānaṃ, aññassatthāya, attano
 dhanena, ummattakassa ādikammikassāti.

Suttaviññattisikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ chaṭṭhaṃ.

3. Pattavagga 7. Mahāpesakārasikkhāpada

641. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattthiyaṃ viharati Jetavane
 Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena aññataro puriso pavāsaṃ
 gacchanto pajāpatiṃ etadavoca “suttaṃ dhārayitvā amukassa tantavāyassa
 dehi, cīvaraṃ vāyāpetvā nikkhipa, āgato ayyaṃ Upanandaṃ cīvarena
 acchādessāmi”ti. Assosi kho aññataro piṇḍacārīko bhikkhu tassa purisassa
 imaṃ vācaṃ bhāsamānassa. Atha kho so bhikkhu yenāyasmā Upanando
 Sakyaputto tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Upanandaṃ
 Sakyaputtaṃ etadavoca “mahāpuññosi tvaṃ āvuso Upananda, amukasmim
 okāse aññataro puriso pavāsaṃ

1. Vāyāpeti, payoge dukkaṭaṃ (Syā)

2. Aṃsavatṭake (Sī)

gacchanto pajāpatiṃ etadavoca “suttaṃ dhārayitvā amukassa tantavāyassa dehi, cīvaraṃ vāyāpetvā nikkhipa, āgato ayyaṃ Upanandaṃ cīvarena acchādessāmi”ti. Atthāvuso maṃ so upaṭṭhākotī. Sopi kho tantavāyo āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa upaṭṭhāko hotī. Atha kho āyasmā Upanando Sakyaputto yena so tantavāyo tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā taṃ tantavāyaṃ etadavoca “idaṃ kho āvuso cīvaraṃ maṃ uddissa viyyati, āyataṅca karohi vitthataṅca appitaṅca suvītaṅca suppavāyitaṅca suvilekhitaṅca suvitacchitaṅca karohī”ti. Ete kho me bhante suttaṃ dhārayitvā adamsu “iminā suttena cīvaraṃ vināhī”ti, na bhante sakkā āyataṃ vā vitthataṃ vā appitaṃ va kātuṃ, sakkā ca kho bhante suvītaṅca suppavāyitaṅca suvilekhitaṅca suvitacchitaṅca kātunti. Ingha tvaṃ āvuso āyataṅca karohi vitthataṅca appitaṅca, na tena suttena paṭibaddhaṃ bhavissatīti.

Atha kho so tantavāyo yathābhataṃ suttaṃ tante upanetvā yena sā itthī tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā taṃ itthim etadavoca “suttena ayye attho”ti. Nanu tvaṃ ayyo¹ mayā vutto “iminā suttena cīvaraṃ vināhī”ti. Saccāhaṃ ayye tayā vutto “iminā suttena cīvaraṃ vināhī”ti. Api ca maṃ ayyo Upanando evamaḥa “ingha tvaṃ āvuso āyataṅca karohi vitthataṅca appitaṅca, na tena suttena paṭibaddhaṃ bhavissatī”ti. Atha kho sā itthī yattakaṃ yeva suttaṃ paṭhamam adāsi, tattakaṃ pacchā adāsi. Assosi kho āyasmā Upanando Sakyaputto “so kira puriso pavāsato āgato”ti. Atha kho āyasmā Upanando Sakyaputto yena tassa purisassa nivesanaṃ tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā paññatte āsane nisīdi. Atha kho so puriso yenāyasmā Upanando Sakyaputto tenupasaṅkami, upasaṅkamtivā āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ abhivādetvā ekamantaṃ nisīdi, ekamantaṃ nisinna kho so puriso pajāpatiṃ etadavoca “vītaṃ taṃ cīvaraṃ”ti. Āmāyya vītaṃ taṃ cīvaranti. Āhara ayyaṃ Upanandaṃ cīvarena acchādessāmitī. Atha kho sā itthī taṃ cīvaraṃ nīharitvā sāmikassa datvā etamatthaṃ ārocesi. Atha kho so puriso āyasmato Upanandassa

---

1. Ayya (Syā)

Sakyaputtassa cīvaram̐ datvā ujjhāyati khiyyati vipāceti “mahicchā ime samaṇā Sakyaputtiyā asantuṭṭhā, nayime sukarā cīvarena acchādetum, katham̐ hi nāma ayyo Upanando mayā pubbe appavārito tantavāye¹ upasaṅkamitvā cīvare vikappaṃ āpajjissatī”ti.

Assosum̐ kho bhikkhū tassa purisassa ujjhāyantassa khiyyantassa vipācentassa. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham̐ hi nāma āyasmā Upanando Sakyaputto pubbe appavārito gahapatikassa tantavāye upasaṅkamitvā cīvare vikappaṃ āpajjissatī”ti. Atha kho te bhikkhū āyasmantaṃ Upanandaṃ Sakyaputtaṃ anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesum̐ -pa- “saccam̐ kira tvaṃ upananda pubbe appavārito gahapatikassa tantavāye upasaṅkamitvā cīvare vikappaṃ āpajjī”ti. Saccam̐ Bhagavāti. Ñātako te Upananda aññātakoti. Aññātako Bhagavāti. Aññātako moghapurisa aññātakassa na jānāti patirūpaṃ vā appatirūpaṃ vā santaṃ vā asantaṃ vā, tattha nāma tvaṃ moghapurisa pubbe appavārito aññātakassa gahapatikassa tantavāye upasaṅkamitvā cīvare vikappaṃ āpajjissasi, netam̐ moghapurisa appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evaṇca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

642. **“Bhikkhum̐ paneva uddissa aññātako gahapati vā gahapatānī vā tantavāyehi cīvaram̐ vāyāpeyya, tatra ce so bhikkhu pubbe appavārito tantavāye upasaṅkamitvā cīvare vikappaṃ āpajjeyya ‘idaṃ kho āvuso cīvaram̐ maṃ uddissa viyyati, āyataṇca karoṭha, vitthataṇca appitaṇca suvītaṇca suppavāyitaṇca suvilekhitaṇca suvitacchitaṇca karoṭha, appeva nāma mayampi āyasmantaṇam̐ kiñcimattaṃ anupadajjeyyāmaṃ’ti. Evaṇca so bhikkhu vatvā kiñcimattaṃ anupadajjeyya antamaso piṇḍapātamaṃpi, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”**ti.

643. **Bhikkhim̐ paneva uddissāti bhikkhussatthāya bhikkhum̐ ārammaṇam̐ karitvā bhikkhum̐ acchādetukāmo.**

Aññātako nāma mātito vā pitito vā yāva sattamā pitāmahayugā asambaddho.

---

1. Gahapatikassa tantavāye (Ka)

Gahapati nāma yo koci agāraṃ ajjhāvasati.

Gahapatānī nāma yā kāci agāraṃ ajjhāvasati.

Tanta vāyehīti pesakārehi.

Cīvaram nāma channaṃ cīvarānaṃ aññātaraṃ cīvaram
vikappanupagaṃ pacchimaṃ.

Vāyāpeyyāti vināpeti.

Tatra ce so bhikkhūti yaṃ bhikkhuṃ uddissa cīvaram viyyati so
bhikkhu.

Pubbe appavāritoti pubbe avutto hoti “kīdisena te bhante cīvarena attho,
kīdisaṃ te cīvaram vāyāpemi”ti.

Tantavāye upasaṅkamtivāti gharaṃ gantvā yattha katthaci
upasaṅkamtivā.

Cīvare vikappaṃ āpajjeyyāti “idaṃ kho āvuso cīvaram maṃ uddissa
viyyati, āyataṅca karotha, vitthataṅca appitaṅca suvītaṅca suppvāyitaṅca
suvilekhitaṅca suvitacchitaṅca karotha, appeva nāma mayaṃpi
āyasmantānaṃ kiñcimattaṃ anupadajjeyyāma”ti.

Evaṅca so bhikkhu vatvā kiñcimattaṃ anupadajjeyya antamaso
piṇḍapātamaṃpi piṇḍapāto nāma yāgupi bhattaṃpi khādanīyaṃpi
cuṇṇapiṇḍopi dantakaṭṭhaṃpi dasikasuttaṃpi, antamaso dhammaṃpi
bhaṇati.

Tassa vacanena āyataṃ vā vitthataṃ vā appitaṃ vā karoti, payoge
dukkaṭaṃ. Paṭilābhena nissaggiyaṃ hoti. Nissajjitabbaṃ saṅghassa vā
gaṇassa vā puggalassa vā. Evaṅca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ
me bhante cīvaram pubbe appavārito aññātakassa gahapatikassa tantavāye
upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpannaṃ nissaggiyaṃ, imāhaṃ saṅghassa
nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

644. Aññātake aññātakasaññī pubbe appavārito gahapatikassa tantavāye
upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjati, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Aññātake
vematiko pubbe appavārito gahapatikassa tantavāye upasaṅkamtivā cīvare
vikappaṃ āpajjati, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Aññātake aññātakasaññī pubbe
appavārito gahapatikassa tantavāye upasaṅkamtivā cīvare vikappaṃ āpajjati,
nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Ñātake aññātakasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ñātake vematiko, āpatti dukkaṭassa. Ñātake ñātakasaññī, anāpatti.

645. Anāpatti ñātakānaṃ, pavāritānaṃ, aññassatthāya, attano dhanena, mahagghaṃ vāyāpetukāmassa appagghaṃ vāyāpeti, ummattakassa ādikammikassāti.

Mahāpesakārasikkhāpadaṃ niṭṭhitaṃ sattamaṃ.

3. Pattavagga 8. Accekacīvarasikkhāpada

646. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvatthiyaṃ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena aññataro mahāmatto pavāsaṃ gacchanto bhikkhūnaṃ santike dūtaṃ pāhesi “āgacchantu bhadantā vassāvāsikaṃ dassāmi”ti. Bhikkhū “vassaṃvuṭṭhānaṃ Bhagavatā vassāvāsikaṃ anuññātan”ti kukkuccāyantā nāgamaṃsu. Atha kho so mahāmatto ujjhāyati khiyyati vipāceti “kathaṃ hi nāma bhadantā mayā dūte pahite nāgacchissanti, ahaṃ hi senāya gacchāmi, dujjānaṃ jīvitaṃ, dujjānaṃ maraṇaṃ”ti. Assosum kho bhikkhū tassa mahāmattassa ujjhāyantassa khiyyantassa vipācentassa. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṃ ārocesum. Atha kho Bhagavā etasmiṃ nidāne etasmiṃ pakaraṇe dhammiṃ kathaṃ katvā bhikkhū āmantesi “anujānāmi bhikkhave accekacīvaraṃ paṭiggahetvā nikkhipitun”ti.

647. Tena kho pana samayena bhikkhū “Bhagavatā anuññātaṃ accekacīvaraṃ paṭiggahetvā nikkhipitun”ti accekacīvarāni paṭiggahetvā cīvarakālasamayaṃ atikkāmenti, tāni cīvarāni cīvaravaṃse bhaṇḍikābaddhāni tiṭṭhanti. Addasa kho āyasmā Ānando senāsanacārikaṃ āhiṇḍanto tāni cīvarāni cīvaravaṃse bhaṇḍikābaddhāni tiṭṭhante, disvā bhikkhū etadavoca “kassimāni āvuso cīvarāni cīvaravaṃse bhaṇḍikābaddhāni tiṭṭhanti”ti. Amhākaṃ āvuso accekacīvarānīti. Kīvaciraṃ panāvuso imāni cīvarāni nikkhittānīti. Atha kho te bhikkhū

āyasmato Ānandassa yathānikkhittaṃ ārocesuṃ. Āyasmā Ānando ujjhāyati khiyyati vipāceti “kathaṃ hi nāma bhikkhū accekacīvaraṃ paṭiggahetvā cīvarakālasamayaṃ atikkāmessanti”ti. Atha kho āyasmā Ānando te bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesi -pa- “saccaṃ kira bhikkhave bhikkhū accekacīvaraṃ paṭiggahetvā cīvarakālasamayaṃ atikkāmenti”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma te bhikkhave moghapurisā accekacīvaraṃ paṭiggahetvā cīvarakālasamayaṃ atikkāmessanti, netaṃ bhikkhave appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

648. **“Dasāhānāgataṃ kattikatemāsika puṇṇamaṃ bhikkhuno paneva accekacīvaraṃ uppajjeyya, accekaṃ maññamānena bhikkhunā paṭiggahetabbaṃ, paṭiggahetvā yāva cīvarakālasamayaṃ nikkhipitabbaṃ, tato ce uttari nikkhipeyya, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”**ti.

649. **Dasāhānāgatanti** dasāhānāgatāya pavāraṇāya.

Kattikatemāsikapuṇṇamanti pavāraṇā kattikā vuccati.

Accekacīvaraṃ nāma senāya vā gantukāmo hoti, pavāsaṃ vā gantukāmo hoti, gilāno vā hoti, gabbhinī vā hoti, assaddhassa vā saddhā uppanā hoti, appasannassa vā pasādo uppanno hoti, so ce bhikkhūnaṃ santike dūtaṃ paḥiṇeyya “āgacchantu bhadantā vassāvāsikaṃ dassāmī”ti, etaṃ accekacīvaraṃ nāma.

Accekaṃ maññamānena bhikkhunā paṭiggahetabbaṃ, paṭiggahetvā yāva cīvarakālasamayaṃ nikkhipitabbanti saññānaṃ katvā nikkhipitabbaṃ “idaṃ accekacīvaraṃ”ti.

Cīvarakālasamayo nāma anattate kathine vassānassa pacchimo māso, atthate kathine pañcamāsā.

Tato ce uttari nikkhipeyyāti anattate kathine vassānassa pacchimaṃ divasaṃ atikkāmeti, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ¹. Atthate kathine

---

1. Nissaggiyaṃ hoti (Syā)

kathinuddhāradivasam atikkāmeti, nissaggiyam hoti. Nissajjitabbam samghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbam -pa- “idaṃ me bhante accekacīvaram cīvarakālasamayam atikkāmitam nissaggiyam, imāham samghassa nissajjāmi”ti -pa- dadeyyati -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

650. Accekacīvare accekacīvarasaññī cīvarakālasamayam atikkāmeti, nissaggiyam pācittiyam. Accekacīvare vematiko cīvarakālasamayam atikkāmeti, nissaggiyam pācittiyam. Accekacīvare anaccekacīvarasaññī cīvarakālasamayam atikkāmeti, nissaggiyam pācittiyam. Anadhiṭṭhite adhiṭṭhitasaññī -pa-. Avikappite vikappitasaññī. Avissajjite vissajjitasaññī. Anaṭṭhe naṭṭhasaññī. Avinaṭṭhe vinaṭṭhasaññī. Adaḍḍhe daḍḍhasaññī. Avilutte viluttasaññī, cīvarakālasamayam atikkāmeti, nissaggiyam pācittiyam.

Nissaggiyam cīvaram anissajjitvā paribhuñjati, āpatti dukkaṭassa. Anaccekacīvare accekacīvarasaññī, āpatti dukkaṭassa. Anaccekacīvare vematiko, āpatti dukkaṭassa. Anaccekacīvare anaccekacīvarasaññī, anāpatti.

651. Anāpatti antosamaye adhiṭṭheti, vikappeti, vissajjeti, nassati, vinassati, ḍayhati, acchinditvā gaṇhanti, vissāsam gaṇhanti, ummattakassa ādikammikassāti.

Accekacīvarasikkhāpadaṃ niṭṭhitam aṭṭhamam.

3. Pattavagga 9. Sāsaṅkasikkhāpada

652. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyam viharati Jetavane A nāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena bhikkhū vuṭṭhavassā araññakesu senāsanesu viharanti. Kattikacorakā “bhikkhū laddhalābhā”ti paripārenti. Bhagavato etamattham ārocesum. Atha kho Bhagavā etasmim nidāne etasmim pakaraṇe dhammim katham katvā bhikkhū āmantesi “anujānāmi bhikkhave āraññakesu senāsanesu viharantena tiṇṇam cīvarānam aññataram cīvaram antaraghare nikkhipitun”ti.

Tena kho pana samayena bhikkhū Bhagavatā anuññātaṃ “āraññakesu senāsanesu viharantena tiṇṇaṃ cīvarānaṃ aññataraṃ cīvaraṃ antaraghare nikkhipitun”ti tiṇṇaṃ cīvarānaṃ aññataraṃ cīvaraṃ antaraghare nikkhipitvā atirekachārattaṃ vippavasanti, tāni cīvarāni nassantipi vinassantipi dayhantipi undūrehipi khajjanti. Bhikkhū duccoḷā honti lūkhacīvarā. Bhikkhū evamāhaṃsu “kissa tumhe āvuso duccoḷā lūkhacīvarā”ti. Atha kho te bhikkhū bhikkhūnaṃ etamatthaṃ ārocesuṃ. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṃ hi nāma bhikkhū tiṇṇaṃ cīvarānaṃ aññataraṃ cīvaraṃ antaraghare nikkhipitvā atirekachārattaṃ vippavasissanti”ti. Atha kho te bhikkhū te anekapariyāyena vīgarahitvā Bhagavato etamatthaṃ ārocesuṃ -pa- “saccaṃ kira bhikkhave bhikkhū tiṇṇaṃ cīvarānaṃ aññataraṃ cīvaraṃ antaraghare nikkhipitvā atirekachārattaṃ vippavasanti”ti. Saccaṃ Bhagavāti. Vīgarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṃ hi nāma te bhikkhave moghapurisā tiṇṇaṃ cīvarānaṃ aññataraṃ cīvaraṃ antaraghare nikkhipitvā atirekachārattaṃ vippavasissanti, netāṃ bhikkhave appasannānaṃ vā pasādāya -pa-. Evañca pana bhikkhave imaṃ sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

653. “Upavassaṃ kho pana kattikapuṇṇamaṃ yāni kho pana tāni āraññakāni senāsanāni sāsaṅkasammatāni sappatibhayāni, tathārūpesu bhikkhu senāsanesu viharanto ākaṅkhamāno tiṇṇaṃ cīvarānaṃ aññataraṃ cīvaraṃ antaraghare nikkhipeyya, siyā ca tassa bhikkhuno kocideva paccayo tena cīvarena vippavāsāya, chārattaparamaṃ tena bhikkhunā tena cīvarena vippavasitabbaṃ, tato ce uttari vippavaseyya aññatra bhikkhusammutiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ”ti.

654. Upavassaṃ kho panāti vuṭṭhavassānaṃ.

Kattikapuṇṇāmanti kattikacātumāsiniṃ vuccati.

* **Yāni kho pana tāni āraññakāni senāsanāni**ti āraññakaṃ nāma senāsanāṃ pañcadhanusatikaṃ pacchimaṃ.

* **Sāsaṅkaṃ** nāma ārāme ārāmūpacāre corānaṃ niviṭṭhokāso dissati, bhuttokāso dissati, ṭhitokāso dissati, nisinnokāso dissati, nipannokāso dissati.

* **Sappaṭibhayaṃ** nāma ārāme ārāmūpacāre corehi manussā hatā dissanti, viluttā dissanti, ākoṭitā dissanti.

* **Tathārūpesu bhikkhu senāsanesu viharantoti** evarūpesu bhikkhu senāsanesu viharanto.

Ākaṅkhamānoti icchāmāno.

Tiṇṇaṃ cīvaraṇaṃ aññataraṃ cīvaranti saṃghāṭiṃ vā uttarāsaṅgaṃ vā antaravāsakaṃ vā.

Antaraghare nikkhipeyyāti samantā gocaragāme nikkhipeyya.

Siyā ca tassa bhikkhuno kocideva paccayo tena cīvarena vippavāsāyāti siyā paccayo, siyā karaṇīyaṃ.

Chārattaparamaṃ tena bhikkhunā tena cīvarena vippavasitabbanti chārattaparamatā vippavasitabbaṃ.

Aññatra bhikkhusammutiyāti ṭhapetvā bhikkhusammutiṃ.

Tato ce uttari vippavaseyyāti sattame aruṇuggamane nissaggiyaṃ hoti. Nissajjitabbaṃ saṃghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana bhikkhave nissajjitabbaṃ -pa- “idaṃ me bhante cīvaraṃ atirekachārattaṃ vippavutṭhaṃ aññatra bhikkhusammutiyā nissaggiyaṃ, imāhaṃ saṃghassa nissajjāmi”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

655. Atirekachāratte atirekasaññī vippavasati aññatra bhikkhusammutiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Atirekachāratte vematiko vippavasati aññatra bhikkhusammutiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Atirekachāratte ūnakasaññī vippavasati aññatra bhikkhusammutiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ. Appaccuddhaṭe paccuddhaṭasaññī -pa-. Avissajjite vissajjitasaññī. Anaṭṭhe natṭhasaññī. Avinaṭṭhe vinaṭṭhasaññī. Adaddhe dadḍhasaññī. Avilutte viputtasaññī vippavasati aññatra bhikkhusammutiyā, nissaggiyaṃ pācittiyaṃ.

Nissaggiyaṃ cīvaraṃ anissajjitvā paribhuñjati, āpatti dukkaṭassa. Ūnakachāratte atirekasaññī, āpatti dukkaṭassa. Ūnakachāratte vematiko, āpatti dukkaṭassa. Ūnakachāratte ūnakasaññī, anāpatti.

656. Anāpatti chārattam vippavasati, ūnakachārattam vippavasati, chārattam vippavasitvā puna gāmasīmam okkamitvā vasitvā pakkamati, anto chārattam paccuddharati, vissajjeti, nassati, vinassati, ḍayhati, acchinditvā gaṇhanti, vissāsam gaṇhanti, bhikkhusammutiyā, ummattakassa ādikammikassāti.

Sāsaṅkasikkhāpadaṃ niṭṭhitam navamaṃ.

3. Pattavagga 10. Pariṇatasikkhāpada

657. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvattiyam viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena Sāvattiyam aññatarassa pūgassa saṃghassa sacīvarabhaddam paṭiyattam hoti “bhojetvā cīvarena acchādessāmā”ti. Atha kho chabbaggiyā bhikkhū yena so pūgo tenupasaṅkamimsu, upasaṅkamitvā taṃ pūgam etadavocum “dethāvuso amhākam imāni cīvarāni”ti. Na mayam bhante dassāma, amhākam saṃghassa anuvassam sacīvarabhikkhā paññattāti. Bahū āvuso saṃghassa dāyaka bahū saṃghassa bhaddā¹, mayam tumhe nissāya tumhe sampassantā idha viharāma, tumhe ce amhākam na dassatha, atha ko carahi amhākam dassati, dethāvuso amhākam imāni cīvarāni. Atha kho so pūgo chabbaggiyehi bhikkhūhi nippīyamāno yathāpaṭiyattam cīvaram chabbaggiyānam bhikkhūnam datvā saṃgham bhaddena parivisi. Ye te bhikkhū jānanti saṃghassa sacīvarabhaddam paṭiyattam, na ca jānanti “Chabbaggiyānam bhikkhūnam dinnam”ti, te evamāhamsu “oṇojethāvuso saṃghassa cīvaram”ti. Natthi bhante, yathāpaṭiyattam cīvaram ayyā chabbaggiyā attano pariṇāmesunti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “katham hi nāma chabbaggiyā bhikkhū jānam saṃghikam lābham pariṇatam attano pariṇāmessanti”ti. Atha kho te bhikkhū chabbaggiye bhikkhū anekapariyāyena vīgarahitvā Bhagavato etamattham ārocesum -pa- “saccam kira tumhe bhikkhave jānam saṃghikam lābham pariṇatam attano pariṇāmethā”ti. Saccam Bhagavāti. Vīgarahi Buddho Bhagavā -pa-. Katham hi nāma tumhe moghapurisā jānam saṃghikam lābham pariṇatam

1. Bhaddā (Ka)

attano pariṇāmessatha, netam moghapurisā appasannānam vā pasādāya -pa-.
Evañca pana bhikkhave imam sikkhāpadaṃ uddiseyyātha—

658. “Yo pana bhikkhu jānam saṃghikaṃ lābham pariṇatam attano
pariṇāmeyya, nissaggiyam pācittiyam”ti.

659. Yo panāti yo yādiso -pa-. **Bhikkhūti** -pa- ayam imasmim atthe
adhippeto “bhikkhū”ti.

* **Jānāti** nāma sāmam vā jānāti, aññe vā tassa āroceti, so vā āroceti.

* **Saṃghikaṃ** nāma saṃghassa dinnam hoti pariccattam.

* **Lābho** nāma cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajja-
parikkhārā, antamaso cuṇṇapiṇḍopi dantakaṭṭhampi dasikasuttampi.

* **Pariṇatam** nāma “dassāma karissāmā”ti vācā bhinnā hoti.

Attano pariṇāmeti, payoge dukkaṭam. Paṭilābhena nissaggiyam hoti.
Nissajjitabham saṃghassa vā gaṇassa vā puggalassa vā. Evañca pana
bhikkhave nissajjitabham -pa- “idam me bhante jānam saṃghikaṃ lābham
pariṇatam attano pariṇāmitam nissaggiyam, imāham saṃghassa
nissajjāmī”ti -pa- dadeyyāti -pa- dadeyyunti -pa- āyasmato dammīti.

660. Pariṇate pariṇatasaññī attano pariṇāmeti, nissaggiyam pācittiyam.

Pariṇate vematiko attano pariṇāmeti, āpatti dukkaṭassa. Pariṇate
apariṇatasaññī attano pariṇāmeti, anāpatti. Saṃghassa pariṇatam
aññasamghassa vā cetiyassa vā pariṇāmeti, āpatti dukkaṭassa. Cetiyassa
pariṇatam aññacetiya vā saṃghassa vā puggalassa vā pariṇāmeti, āpatti
dukkāṭassa. Puggalassa pariṇatam aññapuggalassa vā saṃghassa vā
cetiya vā pariṇāmeti, āpatti dukkaṭassa. Apariṇate pariṇatasaññī, āpatti
dukkāṭassa. Apariṇate vematiko āpatti dukkaṭassa. Apariṇate apariṇatasaññī,
anāpatti.

661. Anāpatti “kattha demā”ti pucchīyamāno “yattha tumhākaṃ deyyadhammo paribhogam vā labheyya, paṭisaṅkhāram vā labheyya, ciraṭṭhitiko vā assa, yattha vā pana tumhākaṃ cittaṃ pasīdati, tattha dethā”ti bhaṇati, ummattakassa ādikammikassāti.

Pariṇatasikkhāpadaṃ niṭṭhitam dasamaṃ.

Pattavaggo tatiyo.

Tassuddānam

Dve ca pattāni bhesajjam, vassikā dānapañcamaṃ.
Sāmaṃ vāyāpanacceko, sāsaṅkaṃ saṅghikena cāti.

662. Uddiṭṭhā kho āyasmanto tiṃsa nissaggiyā pācittiyā dhammā, tatthāyasmante pucchāmi kaccittha parisuddhā, dutiyampi pucchāmi kaccittha parisuddhā, tatiyampi pucchāmi kaccittha parisuddhā, parisuddhetthāyasmanto, tasmā tuṅhī, evametaṃ dhārayāmīti.

Nissaggiyakaṇḍam niṭṭhitam.

Pārājikapāḷi niṭṭhitā

Pārājikapāḷiyā

Saṁvaṇṇitapadānaṁ anukkamaṇikā

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko		Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[A]			[A]	
Akataṁ	348		Addhamāso	365
Akālacīvaram	304		Adhikaraṇaṁ	250, 260
Akkosati	189		Adhikaraṇassa	257
Aṅgaṁ	174		Adhiṭṭhāya	94
Accekacīvaram	375		Anabhijānaṁ	117
Acchādetha	322		Anabhineyya	227
Acchādessāmi	319		Anādā	332, 339
Acchindāpeyya	368		Anārambhaṁ	226, 240
Acchindeyya	368		Anāvikatvā	29
Acchinnacīvaro	314		Aniyato	289, 293
Ajjhattabahiddhārūpe	154		Anuddhamseyya	250, 260
Ajjhattarūpe	154		Anuvattakā	268
Ajānaṁ	118		Anusāsati	188
Aññatra	118, 153		Anusāsani	99
Aññabhāgiyassa	257		Anekapariyāyena	93
Aññātakā	322		Apadaṁ	64
Aññātako	314, 316, 318		Aparikkamaṇaṁ	226, 240
Aññātikā	307, 310		Apassaṁ	118
Attakāmaṁ	194		Apassenaṁ	97
Atirekacīvaram	295		Appaccakkhāya	29
Atirekapatto	353		Appatīto	249, 257
Attuddesaṁ	224, 238		Appeva nāma	250, 260
Attūpanāyikaṁ	117		Abhiniggaṇhanā	174
Antamaso	34		Abhinippīlanā	174
Antaraghare	378		Abhinetaḅbā	224
Adinnaṁ	57		Abhihaṭṭhuṁ	316

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko	Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[A]		[Ā]	
Ambho	93	Ārāmo	60
Amūlakam	250	Ārogyatthāya	154
Ayam	58, 93, 293	[I]	
Araññam	57, 62	Iti cittamano	93
Araññattham	62	Iti jānāmi	117
Alam	291	Iti passāmi	117
Alamkammaniye	287	Itthiyā vā purisamatim	202
Avaṇṇam	188	Iminā cīvaracetāpanna	319
Avissajjetvā	335		326
Asante	341, 358	Imehi cīvaracetāpannehi	322
Asamanuggāhīyamāno	118	[U]	
	250, 260	Ukkaṭṭho patto	353
Asamvāso	34, 58, 94, 118	Uggaṇhāpeyya	345
Assāmikam	224	Uggaṇheyya	345
[Ā]		Uccāliṅgapāṇakadaṭṭhū-	
Ākaṅkhamānena	304, 341	patthambhe	154
Ākaḍḍhanā	174	Uttarimanussadhammo	117, 118
Ākāsaṭṭham	59	Udakam	63
Ākāse	154	Udakaṭṭham	59
Ācariyaleso	260	Uddesapariyāpannesu	272
Ācikkhati	188	Upajjhāyaleso	260
Ācikkhanā	99	Upanikkhattam	346
Ādiyamāno	57	Upanikkhipanam	97
Ādiyeyya	57	Upanidhi	63
Āpattilesa	259	Upanissāya viharati	280
Āpanno	118	Upavassam kho pana	377
Āmasanā	174	Upasaṅkamtivā	319, 322
Āyācati	188	Uppajjeyya	304
Āraññakam	377	Upāsikā	287, 291
Ārāmatṭham	60	Ubbhatasmim kathine	295, 299,
			304

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko	Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[U]		[Ka]	
Ubhinnam	322	Kaṭim kampento	154
Ubhova santā ekena	322	Katākatam	348
Ummasānā	174	Katam	348
Ullaṅghanā	174	Kattikatemāsikapuṇṇamam	375
[Ū]		Kattikapuṇṇamam	377
Ūnapañcabandhano	357	Kammakārī	203
Ūnassa pāripūriyā	304	Kayavikkayam	351
[E]		Kalyāṇakamyatam	319, 322
Ekarattampi ce bhikkhu	299	Kalyāṇadhammo	194
Eko ekāya	286, 291	Kāyasaṁsaggam	
Eko vā	268	samāpajjeyya	174
Etadaggaṁ	194	Kāyena vācāya saṁvaṇṇeti	96
Etena dhammena	195	Kāyena saṁvaṇṇeti	96
Evañca so bhikkhu vatvā		Kārayamānena	224, 238
kiñcimattam	373		332, 339
Evarūpaṁ vā evarūpaṁ		Kārāpetvā	335
vā	319, 322	Kārāpeyya	329, 330
Eḷakalomāni	340	Kāreyya	227, 240
[O]		Kāḷakam	330
Ocarako	65	Kiñcidesam	258
Oṇirakkho	65	Kilesappahānam	119
Otiṇṇo	174, 187, 194	Kim tuyhiminā pāpakena	93
Odapattakinī	203	Kuṭi	224, 227
Opātam	96	Kupito	368
Obhaṭacumbaṭā	203	Kuladūsako	281
Obhāseyya	188	Kulam	281
Omako patto	353	Kulāni ca tena duṭṭhāni	281
Omasānā	174	Kocideso	261
Orena ce channaṁ vassānam	335	[Kha]	
Orenaddhamāso seso	365	Khettam	61
Olaṅghanā	174	Khettaṭṭham	61

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko	Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ga]		[Cha]	
Gandhūpahāro	98	Chandavāsini	203
Gahaṇaṃ	174	Chabbassāni	335
Gahapatāniyo	322	Chārattaparamaṃ	378
Gahapatānī	314, 316, 319, 373	Chupanaṃ	174
Gahapatiko	326	[Ja]	
Gahapati	314	Jātarūpaṃ	345
Gāmaṭṭhaṃ	62	Jātileso	258
Gāmūpacāro	56	Jānāti	380
Gāmo	56	Jāyattane	202
Gottarakkhitā	203	Jārattane	202
Gottaleso	259	Jīvitā	92
[Ca]		[Jha]	
Cakkhussa raho	291	Jhānaṃ	118
Catuṭṭhaṃ gocariyānaṃ	332	[Ña]	
Catuppadaṃ	64	Ñāṇaṃ	117, 119
Cittasaṅkappo	93	Ñātirakkhitā	203
Cīvarakālasamayo	375	[Ta]	
Cīvaracetāpannāni	322	Tañce	316
Cīvaracetāpannaṃ	319, 326	Taṃkhaṇikāya	202
Cīvaraleso	259	Tatra ce so bhikkhu	319, 322, 373
Cīvare vikappaṃ āpajjeyya	319	Tatiyaṃ odātānaṃ	332
	322	Tato aparena	
Cīvaraṃ	295, 311, 314, 368, 373	samayena	117, 250, 260
Cetāpetvā	319, 322, 326	Tato ce uttari	304
Cetāpeyya	357	Tathārūpe	291
Coro	57	Tathārūpaṃ	57
Corosi	57	Tantavāye upasaṅkamtivā	373
		Tantavāyehi	370, 373
		Tasseva kho pana	268

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ta]	
Tāni paṭiggahetvā	363
Tiṭṭheyya	265
Tiṇṇaṃ cīvarānaṃ aññataraṃ	378
Tiracchānagatāya	34
Tiriyāṃ sattantarā	224
Tucchaṃ	118
Te bhikkhū	269
Telaṃ	363
Taṃ atikkāmayato	295, 353
Taṃ santhataṃ	335

[Tha]	
Thalaṭṭhaṃ	59
Theyyasaṅkhātaṃ	57

[Da]	
Dantapoṇaṃ	63
Davatthāya	155
Dassanaṃ	117
Dasāhaparamaṃ	295, 353
Dasāhānāgataṃ	375
Dānatthāya	154
Dāsī	203
Dvipadaṃ	64
Disvā	287, 291
Dissanti ceva	281
Dujjīvitena	93
Dujjīvitaṃ	93
Duṭṭhullā vācā	188
Duṭṭho doso	249, 257
Dubbacajātiko	272

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Da]	
Dubbalyaṃ	29
Dubbalyāvikammaṃ	29
Dūtena saṃvaṇṇeti	96
Dve bhāgā suddhakālakānaṃ	332

[Dha]	
Dhajāhaṭā	203
Dhanakkītā	203
Dhammūpahāro	98
Dhammarakkhitā	203

[Na]	
Naṭṭhacīvaro	314
Navanītaṃ	363
Navo patto	357
Navāṃ	332, 335
Na heva kho pana paṭicchannaṃ	290
Nānappakāraṃ	348, 351, 365, 368
Nāmaleso	258
Nālaṃ kammaniyaṃ	291
Nāvaṭṭhaṃ	60
Nāvā	60
Niṭṭhitacīvarasmim	295, 298, 304
Nimittakammaṃ	65, 99
Nissaggiyaṃ hoti	299
Nisajjaṃ kappeyya	287, 291
Nisīdanaṃ	339
No cassa pāripūri	304

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Pa]	
Paggayha	265
Paṭavāsinī	203
Paṭikaḍḍhanā	174
Paṭiggahetabbam	304
Paṭiggahetvā	304, 341
Paṭicchannam	287
Paṭipucchati	188
Paṭisevati	34
Pattaleso	259
Patto	353
Pabbājeyyūm	57
Pamāṇikā kāretabbā	224
Pamāṇam atikkāmeyya	227
Parakkameyya	265
Parāmasanā	174
Paricareyya	195
Pariṇatam	380
Passāmi	117, 118
Passāvūpatthambhe	154
Pāṇo	64
Pāpakena	93
Pāpakam	93
Pāpasamācāro	281
Pārājikena dhammena	250, 260
Pārājiko	34, 58, 93, 118
Piṇḍapāto	373
Piturakkhitā	203
Pucchati	188
Puññatthāya	154

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Pa]	
Pubbe appavārīto	319, 322 373
Purāṇacīvaram	307
Purāṇasanthatam	339
Purisamatim	202
[Pha]	
Phalacchikiriyā	119
Phāṇitam	363
Phoṭṭhabbūpahāro	98
[Ba]	
Bandheyyūm vā	57
Brahmacariyā	250
Brahmacārim	194
Bahiddhārūpe	154
Bahuppadam	65
Bahūhi cīvarehi	316
Brāhmaṇo	326
Bījatthāya	154
[Bha]	
Bhaginirakkhitā	203
Bhāturakkhitā	203
Bhāro	60
Bhikkhu	28
Bhikkhum	249, 257, 318, 321
Bhikkhunī	307, 310
Bhikkhu paneva	
dubbacajātiko	272
Bhikkhuno paneva	
addhānamaggapaṭipannassa	340
Bhikkhussa	368

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Bha]	
Bhikkhū abhinetabbā	224, 238
Bhikkhū vā anabhineyya	227, 240
Bhikkhūhi	265, 269, 272, 281
Bhikkhū honti	268
Bhūmaṭṭham	58
Bhedanasāmvattanikaṃ	265
Bhedāya parakkameyya	265
Bhesajjaṃ	97
Bhesajjathāya	154
Bhogavāsini	203
[Ma]	
Maggabhāvanā	119
Majjhimo patto	353
Madhu	363
Manussaviggaho	92
Maraṇavaṇṇaṃ	92, 93
Maraṇāya vā	92, 93
Mahallako	237, 240
Mātāpīturakkhitā	203
Mātugāmassa santike	194
Mātugāmo	174, 188, 194, 286, 291
Māturakkhitā	202
Mādisaṃ	194
Māsaparamaṃ	304
Māso seso	365
Musā	118
Muhuttikā	203
Methunadhammo	34

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ma]	
Methunupasaṃhitāhi	188
Methunupasaṃhitena	195
[Ya]	
Yaññatthāya	154
Yathā taṃ yuvā yuvatim	188
Yathārūpaṃ	57
Yā	194
Yācati	188
Yānaṃ	60
Yānaṭṭhaṃ	60
Yāni kho pana tāni āraññakāni	377
Yāni kho pana tāni gilānānaṃ	363
Yuvatim	188
Yuvā	188
Yo pana	28
[Ra]	
Rajataṃ	345
Rasūpahāro	98
Raho	287, 291
Rāgūpatthambhe	154
Rājabhoggo	326
Rājā	326
Rājāno	57
Rūpiyaṃ	348
Rūpūpahāro	97
[La]	
Lābho	380
Liṅgaleso	259

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko	Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[La]		[Sa]	
Lekhāya saṁvaṇṇeti	96	Saṅketakammaṁ	65, 99
Lesamattaṁ	258	Saggaṭṭhāya	154
Lesamatto upādinno	261	Sañcarittaṁ samāpajjeyya	202
Leso	258	Sañcicca	92
[Va]		Sañcetanikā	153
Vaggavādakā	268	Saññācikā	224
Vaccūpatthambhe	154	Satiyā paccāsāya	304
Vaṇṇaṁ bhaṇati	188	Satthahāraṁ	92
Vatthu	62	Santaruttaraparamaṁ	316
Vatthuṭṭhaṁ	62	Santhataṁ	329, 330, 332 335, 339
Vatthudesanāya	224, 227, 238, 240	Saddūpahāro	97
Vanappati	63	Saddhiṁ	174, 286, 291
Vācāya saṁvaṇṇeti	96	Saddheyyavacasā	287, 291
Vātūpatthambhe	154	Santike	194
Vāyāpeyya	373	Saparikkamaṁ	227, 240
Vinīvaraṇatā	119	Saparidaṇḍā	203
Vipariṇataṁ	174, 188, 194	Sappaṭibhayaṁ	378
Vimokkho	118	Sappi	363
Vilapiṁ	118	Samaggo saṁgho	265
Vissaṭṭhi	153	Samanuggāhīyamāno	117, 250, 260
Visuddhāpekkho	118	Samādapeyya	92, 93
Vihāraṭṭhaṁ	61	Samādāya	265
Vihāro	237, 240	Samādhi	118
Vīmaṁsatthāya	155	Samāpatti	119
Veṇī	174	Samudācareyya	117
Vehāsaṭṭhaṁ	59	Sassāmikaṁ	238
Voropeyya	92	Sahadhammikaṁ	272
		Sājīvaṁ	28

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko	Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Sa]		[Sa]	
Sājīvasamāpanno	28	Supinantā	153
Sāmaṃ	94, 368, 369	Suyyanti	281
Sāmantā Sugatavidatthi	339	Senāsanaleso	260
Sārakkhā	203	Sotassa raho	287, 291
Sārambhaṃ	226, 239	So bhikkhu	265, 272, 281
Sāsāṅkaṃ	377	Saṃghādiseso	153
Sikkhā	28	Saṃghikaṃ	380
Sikkhaṃ appaccakkhāya	29	Saṃvaṇṇeyya	92, 93
Sīlavantaṃ	194	Saṃvidāvahāro	65
Sukkaṃ	153	[Ha]	
Suṅkaghātaṃ	64	Hattho	174
Sukhatthāya	154	Haneyyumaṃ vā	57
Suññāgāre abhirati	119	Haraṇakaṃ	63
Suttaṃ	369		

Pārājikapāḷiyā

Nānāpāṭhā

Idaṃ panettha saññāpanaṃ, idha dissamānaṃ mūlapāṭhaṃ
paṭhamataraṃ dassetvā tadanantaraṃ pāṭhantarā dassitā. Tattha ca “Ka” iti
iminā kesuci Marammapotthakesu dissamānapāṭhantarā dassitā.
Kambujapotthake pana āgatapāṭhantarā yebhuyyena
Syāmapotthakāgatapāṭhasadisāyeva, tasmā idha visuṃ na dassitāti.

Pārājikapāḷiyā

Nānāpāṭhā

Piṭṭhankā

[A]

Agamimha = Agamamhā (Ka)	18
Aṅgajāte = Aṅgajātena (Sī)	50
Atikkantamānusakena = Atikkantamānussakena (Ka)	5
Addasā kho = Addasa kho (Ka)	247
Ananucchavikaṃ = Ananucchaviyaṃ (Sī)	23
Anabhāvaṃkatā = Anabhāvakatā (Sī) Anabhāvaṃgatā (Syā)	2
Anārambhaṃ = Anārabbhaṃ (Ka)	224
Anuññāto = Anuññātomhi (Sī, Syā)	17
Apalokema = Apalokāma (Ka)	12
Api meyya = Api māyya (Ka) Api mayya (Sī)	317
Abhīramatīti = Abhīramīti (Sī, Syā)	86
Ayyasseveso = Ayyasseva so (Sī)	362
Ayyo = Ayya (Syā) (Ālapanamidaṃ)	371
Ayyo = Ayyā (Syā) (Ālapanamidaṃ)	198
Arahattassa = Arahattaphalassa (Syā)	119
Aruṇuggamaṇā = Aruṇuggamaṇena (Sī, Syā)	299
Avāpuraṇaṃ = Apāpuraṇaṃ (Syā)	172
Asantuṭṭhitāya = Asantuṭṭhatāya (Syā) Asantuṭṭhiyā (Ka)	24

Nānāpāṭhā

Piṭṭhaṅkā

[A]

Asammuṭṭhā = Appamuṭṭhā (Sī, Syā)	4
Assavāṇijā = Assavaṇijā (Ka)	7
Ahirikā = Ahirikāyo (Sī, Syā)	187
Aṃsabaddhake = Aṃsavaṭṭake (Sī)	370

[Ā]

Āṇāpesi = Āṇāpeti (Syā, Ka)	217
Ālimpesuṃ = Ālimpesuṃ (Syā, Ka)	111
Āviñchanā = Āviñjanā (Sī, Syā)	174
Āviñchi = Āviñji (Sī, Syā)	186
Āsivisassa = Āsivisassa (Sī, Syā)	24
Āḷavakā = Āḷavikā (Syā)	102

[I]

Idāni cepi = Idānipi ce (Syā)	27
Iddhimassa = Iddhimato (Sī) Iddhimantassa (Syā)	85
Indakhīle = Indakhile (Ka)	56

[U]

Uttarāpathakā = Uttarāhakā (Sī)	7
Uttari = Uttariṃ (Sī, Syā)	304
Uddisati = Na uddisati (Sī)	10
Undūrehi vā = Undurehi vā (Syā)	314
Ubbhajitvā = Ubbhujitvā (Sī, Syā)	50
Ussāritā = Ussādītā (Syā)	271
Ussāreyya = Ussādeyya (Syā)	271

[Ū]

Ūruntarikāya = Ūrantarikāya (Sī)	49
----------------------------------	----

Nānāpāṭhā

Piṭṭhaṅkā

[O]

Okiriniṃ = Okiriṇiṃ (Ka)	147
Onītapattapāṇiṃ = Onītapattapāṭiṃ (Ka)	12, 20
Opātehi = Osādehi (Sī, Syā)	19
Opuñjāpetvā = Opuñchāpetvā (Sī, Syā)	18

[Ka]

Kaṭamodakatissako = Kaṭamorakatissako (Sī, Syā)	263
Kaṇḍuvantassa = Kaṇḍūvantassa (Sī)	167
Kadā = Kadā te (Syā)	188
Kalandagāmo nāma atthi = Kalandagāmo nāma hoti (Sī)	
Kalandagāmo hoti (Syā)	13
Kāyadaḥhibahulā = Kāyadaḍḍhibahulā (Sī)	245
Kālaṅkatā = Kālakatā (Sī, Syā)	46
Kiṅkaṇikasaddo = Kiṅkiṇikasaddo (Sī, Syā)	51
Kipillikānaṃ = Kippilikānaṃ (Ka)	226
Kimaṅgaṃ = Kimaṅga (Sī)	222
Kuṭṭamūlaṃ = Kuḍḍamūlaṃ (Sī, Syā)	18
Kuṭṭena vā = Kuḍḍena vā (Sī, Syā)	287
Kuramaṅsaṅca = Kūramaṅsaṅca (Syā)	69
Kuladhītarō = Kuladhīṭāyo (Sī, Syā)	173
Koṭṭhaḷiyā vā = Koṭṭhaḷiyā vā (Syā)	287, 290
Kolambepi = Koḷambepi (Sī)	362

[Kha]

Khattiyī = Khattiyā (Syā)	194
Khiyyanti = Khīyanti (Sī, Syā)	54
Khilaṃ vā = Khīlaṃ vā (Sī, Syā, Ka)	61
Khvayo = Khvayyā (Syā) Khvāyyo (Ka) (Bahuvacanantālapanaṃ)	197

Nānāpāṭhā

Piṭṭhaṅkā

[Ga]

Gaṇetvā = Vigaṇetvā (Ka) 361

Gotamakandarāyaṃ = Gotamakantarāyaṃ (Sī)
Gomaṭakandarāyaṃ (Syā) 245

Govikantanena = Govikattanena (Sī, Ka) 114

[Ca]

Cātumahārājikā = Cātummahārājikā (Sī, Syā) 21

Cīvaracetāpannaṃ = Cīvaracetāpanaṃ (Syā) 318

Cīvaraṃ vināhi = Cīvaraṃ vīnāhi (Ka) 371

[Cha]

Chagalakaṃ = Chakalakaṃ (Syā) 255

Chaḍḍetukāmā = Chaṭṭetukāmā (Ka) 17

[Ja]

Jantaggena = Jantāgharena (Syā) 69

Jantāgharupakkamo = Jantaggupakkamo (Sī) Jantāgharaṃ ūru (Syā) 165

[Ña]

Ñāṇanti tisso vijjā = Ñāṇadassananti tisso vijjā (Ka) 119

Ñātī maṃ = Ñātakāpi maṃ (Syā) 17

[Tha]

Thapetvā = Thapetvā (Ka) 57

[Ta]

Tamaṃ = Tāhaṃ (Ka) 337

Tapodakandarāyaṃ = Kapotakandarāyaṃ (Syā) 245

Tāni = Tāniyeva (Sī, Syā) 43

Tiṇakaṭṭhapaṇṇasaṭaṃ = Tiṇakaṭṭhapaṇṇakasaṭaṃ (Ka) 271

Tvam piyā ca manāpā ca = Tvampi yā ca (Sī) 19

Nānāpāṭhā

Piṭṭhānkā

[Da]

Dantaponam = Dantaponam (Sī, Ka)	58
Dassanam pihentā = Dassanāya pihayamānā (Syā)	338
Dārukuṭikam = Dārukuḍḍikam kuṭikam (Sī)	52
Devadatto Rājagaham = Devadatto saporiso Rājagaham (Syā)	264
Dvidhā bhinnā = Dvedhā bhinnā (Syā)	93

[Dha]

Dhammakathikā = Ābhidhammikā (Syā)	245
------------------------------------	-----

[Na]

Na arahanto = Anarahanto (Sī)	142
Naccakim = Naccantim (Sī, Syā)	275
Na byābādhissanti'ti = Na byābāhissanti'ti (Ka)	245
Nayimesam sukarā dhammanimantanāpi kātum = Nayime sukarā dhammanimantanā- yapi kātum (Syā)	312
Nikkhami = Nikkhameyya (Sī, Syā)	75
Niccabhattikāttha = Niccabhattikāti (Syā)	247

[Pa]

Pakkāmi = Pakkami (Ka)	7
Paggāhikasālam = Paṭaggāhikasālam (?)	316
Paccuṭṭhāsi = Paccupaṭṭhāsi (?)	309
Paññapeyya = Paññapeyya (Sī, Syā)	10
Paññapessāmi = Paññapessāmi (Sī, Syā)	24
Paññapessāmā'ti = Paññapessāmāti (Sī, Syā)	7
Pañhassa = Pañhassa byākaraṇāya (Sī, Syā)	144
Paṭikacceva = Paṭigacceva (Sī)	364
Paṭiggahesī'ti = Paṭiggaṇhāsīti (Syā)	345
Paṭibaddhacitto = Paṭibandhacitto (Ka)	43
Paṭto = Paṭtho (Syā, Ka)	311
Patthapatthapulakam = Patthapatthamūlakam (Ka)	7

Nānāpāṭhā

Piṭṭhaṅkā

[Pa]

Parasu = Pharasu (Sī, Syā)	115
Paribhogatthāya = Paribhogatthā (Sī)	82
Pariyosāpeti = Pariyosāvāpeti (Ka)	236
Pavaṭṭetvā = Pavattetvā (Ka)	79
Pavattesi = Pavattesi (Sī, Syā)	48
Pavesanaṃ sādīyati = Pavisanaṃ sādāyati (Ka)	35
Pādāsi = Adāsi (Syā)	361
Pupphāvaliyaṃ = Pupphāvaḷiyaṃ (Syā, Ka)	170
Bandhaṃ = Baddhaṃ (Sī)	53
Bibbohanaṃ = Bimbohanaṃ (Sī, Syā)	83, 115
Byūhati = Viyūhati (Syā)	58

[Bha]

Bhagavā' = Bhagavāti (Syā)	1
Bhagavā te = Bhagavā (Sī, Syā)	116
Bhadanto = Bhaddanto (Syā, Ka)	297
Bhīṃsanakatasmiṃ = Bhīṃsanakattasmiṃ (Ka)	9
Bhīṃsanake = Bhīsanake (Ka)	9
Bheṇḍim vā = Bhendim vā (Ka)	92

[Ma]

Majjhanhike = Majjhaṇhike (Ka)	302
Maṇimassa = Maṇissa (Sī, Ka)	220
Manasākattha = Manasākarittha (Ka)	9
Mallā = Mālā (Ka)	42
“Mahāpuññattha = Mahāpuññāttha (Ka)	55
Mahāmoggallāno = Mahāmoggalāno (Ka)	8
Mahīmsasappi = Mahisasappi (Sī, Syā)	363
Milakkhakena = Milakkhukena (Ka)	34
Milakkhassa = Milakkhakassa (Sī, Syā) Milakkhussa (Ka)	33
Mudhappasannā = Muddhappasannā (Sī)	49

Nānāpāṭhā

Piṭṭhaṅkā

[Ma]

Mettiyabhūmajakā = Mettiyabhummajakā (Sī, Syā) 246

[Ya]

Yakkhiniyā = Yakkhiyā (Sī) 46

Yāvatakaṃ = Yāvatikaṃ (Ka) 316

Yaṃ kiñci = Yañca kiñci (Sī, Ka) 243

[Ra]

Rattivippavutthaṃ = Rattim vippavutthaṃ (Sī) 299

Rathikāya = Rathiyāya (Ka) 45

Rājaggaṃ = Rājagghaṃ (Sī, Syā) 64

[La]

Laguḷaṃ vā = Sūlaṃ vā laguḷaṃ vā (Syā) 92

Lohitakaṃ = Lohitagataṃ (Ka) 87

Lohitikā = Lohitakā (Syā) 51

[Va]

Vaṭṭasakaṃ = Vataṃsakaṃ (Ka) 277

Vaṇṭika = Vaṇḍika (Syā, Ka) 274

Vassaṃvuṭṭhā = Vassaṃvutthā (Sī, Syā, Ka) 12

Vāreyyānīpi = Vāreyyāmpī (Ka) (Aṭṭhakathāya sameti) 197

Vituddenti = Vitudenti vitacchenti virājenti (Syā) 144

Vinicchīnissantī'ti = Vinicchissantīti (Ka) 245

Vimokkha = Vimokkhaṃ (Sī, Syā) 117

Vissatṭhi = Visatṭhi (Sī, Syā) 153

Vīriyaṃ = Viriyaṃ (Sī, Syā) 4

Vīriyāraṃbhassa = Vīriyāraṃbhassa (Ka) 24, 263

Vuḍḍhe = Vuddhe (Syā) 2

Vediyāmi = Vedayāmi (Ka) 46

Nānāpāṭhā

Piṭṭhaṅkā

[Sa]

Saṅgamitum = Saṅkamitum (Sī, Syā)	43
Saccaṃ kira devena = Saccaṃ kira deva devena (Sī)	53
Saññācikāya = Saṃyācikāya (Ka)	225
Samacārino = Sammacārino (Ka)	52
Sambahulā = Sampahulā (Sī)	25
Sambahulehi = Sampahulehi (Sī)	13
Sammuti = Sammati (Syā)	225
Samvaddhā hi = Samvaḍḍhā hi (Syā)	271
Sāmsaraṇanissitaṃ vā = Sañcaraṇanissitaṃ vā (Ka)	226
Sādiyati = Sādayati (Ka)	35
Sādhatthiko = Sādhutthiko (Syā)	319
Sādhūti = Suṭṭhūti (Ka)	67
Sāyaṇhasamayaṃ = Sāyaṇhasamayaṃ (Sī)	8
Sārambhe = Sārabbhe (Ka)	224
Sukhamedho = Sukhamedhito (Sī, Ka)	200
Supinante = Supinantena (Sī, Syā)	49
Sūnagharaṃ = Sūnāgharaṃ (Sī, Syā)	74
Senāsaṇaṃ = Evaṃ senāsaṇaṃ (Syā)	245
So ca taṃ = So cetaṃ (Syā)	287, 291

[Ha]

Haritatthāya = Haritattāya (Sī, Syā)	85
Haritabbāni = Hāretabbāni (Sī, Syā, Ka)	340

Pārājikapāḷiyā

Nāmānaṃ anukkamaṇikā

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko	Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[A]		[U]	
Aggāḷava cetiya	219, 328	Upananda	311-3, 317-8, 320-1, 323-5, 344-5, 349-50, 367, 370-2
Ajjuka	84	Upasena Vaṅgantaputta	336-8
Anāthapiṇḍika	151, 172, 186, 192, 197, 274, 276, 285, 289, 297, 303, 306, 311, 315, 317, 320, 323, 331, 333, 336, 340, 347, 349, 352, 360, 364, 367, 370, 374, 376, 379,	Upāli	49, 313
Andhavana	47, 81	Uppalavaṇṇā	43, 308-9
Apāya	24	[Ka]	
Assajipunabbasukā	274, 276-80	Kakusandha	8, 10
[Ā]		Kaṭamodakatissaka	263, 267
Ājīvakaśāvaka	197	Kaṇṇakuḷja	12
Ānanda	7, 11, 27, 73, 294, 297, 303, 352, 374-5	Kapila	85
Ārāṃikagāma	361	Kapilavatthu	342, 355
Āḷavakā	102-4, 110-1, 218	Kalandakanivāpa	144, 218, 243, 255, 263, 267, 308, 344, 368,
Āḷavī	328	Kalandagāma	13, 14
[I]		Kalyāṇabhaddika	246, 247
Isigili	50, 245	Kassapa (Bhagavā)	8, 10
[U]		Kāḷasilā	245
Uttarāpathaka	7	Kāsī	275
Udāyī	151, 172-3, 186-7, 192-3, 197, 202, 282, 286, 289-90, 306, 309-10	Kīṭāgiri	274-9
		Kūṭāgārasālā	12, 17, 48, 86, 112-3, 330
		Kokālika	263, 267
		Koṇāgamana	8, 10

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ka]	
Kosambī	85, 237, 271, 297, 334
Kosala	340
[Kha]	
Khaṇḍadevī	263, 267
[Ga]	
Gaṅgā	12, 220, 221
Gijjhakūṭa	50-1, 73, 104-5, 144-6, 147-8, 245, 255
Gotamakakandarā	245
Gotamakacetiya	294
Gotamī, Mahāpajāpati	342
[Gha]	
Ghositārāma	237, 271
[Ca]	
Campā	83
Cātumahārājikā	21
Corapapāta	245
[Cha]	
Channa	237, 271
Chabbaggiyā	55-6, 70, 90, 105, 108-9, 111, 294, 315-6, 328-31, 342, 347, 352, 356, 364-5, 368, 379

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Ja]	
Jātiyāvana	47
Jīvakambavana	245
Jetavana	151, 172, 186, 192, 197, 274, 276, 285, 289, 297, 303, 306, 311, 315, 317, 320, 323, 331, 333, 336, 340, 347, 349, 352, 360, 364, 367, 370, 374, 376, 379
[Ta]	
Tapodakandarā	245
Tapodā	149
Tapodārāma	245
Tāvatiṃsā	21
Tindukakandarā	245
Tusitā	21
[Tha]	
Thullanandā	83, 84
[Da]	
Dabba Mallaputta	243-8, 255-6
Daḥhika	85
Devadatta	263-5, 267-8
[Dha]	
Dhaniya	50, 53

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko	Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
[Na]		[Ma]	
Naḷerupucimanda	1	Mettiyabhūmajakā	246-9, 255-6
Nigrodhārāma	342, 355	Mettiyā	248-9, 255
Nimmānaratī	21	Moggallāna	148, 278-9
[Pa]		[Ya]	
Paṇḍuka	85	Yāmā	21
Payāgapatiṭṭhāna	12	[Ra]	
Paranimmitavasavattī	21	Raṭṭhapāla	223
Pilindagāmaka	361	Rājagaha	45, 49, 50, 53, 55, 84, 144, 218-9, 243, 246, 255, 263, 267, 308, 344, 368
Pilindavaccha	85, 360-2	[La]	
[Ba]		Lakkhaṇa	144
Bārāṇasī	12, 85	Licchavikumārakā	49, 50
Bimbisāra	53, 55, 149, 360-2	Licchavī	20-1, 149
Bijaka	21	[Va]	
Brahmakāyikā	21	Vaggumudā	87, 112
Brahmaloka	21	Vaggumudātīriyā	114, 116
[Bha]		Vajjiputtakā	27, 42
Bhaddiya	47	Vajjī	17, 27, 112
Bhārukacchaka	49	Vassakāra	53
Bhum mā devā	21	Vipassī	8, 9
[Ma]		Visākhā	285-6, 290
Maṇikaṇṭha	220-1	Vebhāra	245
Maddakucchi	245	Verañja	1, 11-2
Mahākassapa	218	Verañjā	1, 7
Mahāmoggallāna	8, 144, 149	Vesālikā	27, 42
Mahāvana	12, 17, 20, 25, 47, 48, 86, 112, 113, 330,		
Migadāya	245		
Migalaṇḍika	86-8, 90		

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko	Padānukkamo	Piṭṭhaṅko
	[Va]		[Sa]
Vesālī	12-4, 17, 25, 47, 50, 84, 86, 112-3, 294, 330	Sāvatti	47, 49, 81, 151, 172, 186, 192, 197, 274-6, 285, 289, 297, 303, 306, 311, 313, 315, 317, 320, 323, 331, 333, 336, 340, 347, 349, 352, 360, 364, 367, 370, 374, 376, 379
Vessabhū	8, 9	Sikhī	8, 9
Veḷuvana	144, 218, 243, 255, 263, 267, 308, 344, 368	Sītavana	245
	[Sa]	Sudinna	13, 23
Sakkā	342, 355	Sundara	45
Saṅkassa	12	Supabbā	49
Sattapaṇṇiguhā	245	Seyyasaka	151-2
Sattarasavaggiyā	108, 9	Sobhita	150
Saddhā	49	Soreyya	12
Sappasoṇḍikapabbhāra	245		[Ha]
Sappinikā	149	Himavanta	222
Samuddadatta	263, 267		
Sāketa	294, 313, 352		
Sāgala	85		
Sāriputta	8, 10, 294-5, 278-9, 352		

Pārājikapāliyā

Gāthāsūci

Paṭhamapādā	Piṭṭhankā	Paṭhamapādā	Piṭṭhankā
[A]		[Ma]	
Aññathā santamattānaṃ	116	Mamannapānaṃ vipulaṃ	
Apāhaṃ te na jānāmi	223	uḷāraṃ	221
[Ka]		[Ya]	
Kāsāvakaṇṭhā bahavo	116	Yācako appiyo hoti	223
[Na]		[Sa]	
Na taṃ yāce yassa piyaṃ		Susū yathā sakkharadhota-	
jigīse	222	pāṇī	221
		Seyyo ayogūḷo	
		bhutto	116